

بَنَیْ کَیْسَیْہُ مَہْوَی تَرِیْنِ

مِیْخَاؤُنِ اَللّٰہِ شَیْخِ اَلْاِیْمَانِ

عدد : ۶۳

عثمانلی مؤلفلری

عثمانیلرک ظہورندن زمانمزه قدرکن و مسلکآرنده اثر یازان
تورک مشایخ، علما، شعرا و ادباء، مورخین، اطباء، ریاضیون
و جوغرافیونک مختصر ترجمه حاللریله اثرلرینه دائر
معلومات کافیہ بی حاویدر .

اوچنجی جلد

محرری

بررسی محمد طاهر

تألیف و ترجمه انجمنیجه قبول ایدلشد .

استانبول — مطبعة عامره

۱۳۵۳ هجریه

عثمانلى مؤلفلىرى

عثمانلىلارنىڭ ھۆرۈنۈش زامانىمىزە قىدر كىن و مىسلىكلىرىندە ئىز يازان
تۈرك مىخائىل ، علما ، شەئرا وادىبا ، مورخىن ، اطبا ، رياضىيۇن
وجوگرافىيۇنك مختصر ترجمە ھاللىلە ئىزلىرىنە دائىر
معلومات كافىيە ئى حاويدىر .

اۋچىنچى جلد

محررى

پروفرى محمد طاهر

تأليف وترجمه انجمن ترجمه قبول ايدىلشدر .

استانبول — مطبعة طاهره

۱۳۴۲ ھجرىه

مورخين عثمانيه فصلی

بسم الله الرحمن الرحيم

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

١ — اذكروا محاسن موتاكم وكفوا عن مساوئهم
« صدق رسول الله »

٢ — انزلوا الناس منازلهم

« صدق رسول الله »

٣ — من ورخ مؤمناً فكانما احياء

« صدق رسول الله »

تعليم الانساب فرّج رحم مجهولة قد وصلت بعرفان النسب « حضرت عمر »
من علم التاريخ زاد عقله « امام شافعي »
عليكم بمطالعة التواريخ فانها تفتح عقلاً جديداً « ابو حيان »

وقايع بيلديرر يوقدر زباني	تواريخ اولدى دهرک ترجاني
سوز آچار غزوه خير البشر دن	کهي بسط مقال ايلر سيردن
حکايات سلاطين جهان دن	خبر ويرير کهي نام آوراندن
بيان حال ملک وملت ايلر	کهي ابضاح سر دولت ايلر
اولور تاريخدن معلوم وظاهر	نو وکهنه حوادث اول آخر
آکا رغبت ايدر طبع اعلى	تواريخ اولديغيچون فن على
بو قندن غافل اولان بي خبردر	بو فنک صاحبي کامل نظردر
کيم اولوردى سلف حاله واقف	وقايع يازماسه اهل معارف
« نعيما »	

آکری منصور ملبی

زمرہ قضاة و مورخیندن طبیعت شعریہ مالک برذات اولوب (واردار یکیکجه) سندندر.
(۹۸۵) تاریخنده استانبولده وفات ایتدی. ۹۷۴ تاریخنده مؤلف (سکتوار) سفرنی مبین
بر تاریخچه سی وارددر برده کیچی اصطلاحاتی اوزره احوال و احوال بحریہ بی مشعراوزون
بر منظومه سی و مرتب دیوانی وارددر . پیاله پاشا طرفندن بر مدت دونمایه آلمشیدی .
اصطلاحات بحریہ و قوفی بورادن نشأت ایدیور .
ایاتندن :

آیرمه بن غباری ره کوی یاردن
چوقدر بزم شکایتز روزکاردن

آلی حسین افندی

مورخین وادبادن و شاعر مشهور و نفی ، تلامیذندن اولوب ادرنه لیدر .
[۱۰۵۸] تاریخنده استانبولده وفات ایله دی . درگاه عالی متفیقه لوندن ایدی .
آناری :

(دیوان) ، (مذشات) ، (عقودالجواهر) ، (ریاض التراجم) ، (شهادتنامه) ، (عقودالعقول) ،
(ریاض الرحمه) ایله خلقت آدمدن زمانه قدر (تاریخ عمومی) درکه جمله سی غیر مطبوعدر .
" حضرت موسی ، ایله " فرعون ، " ماجرا سندن باحث (مفتاح الرحمه) اسمیله سکز باب ،
بر خاتمه اوزره مرتب بر اثری داه و وارددر . (عقودالجواهر) حروف هجا اوزره مرتب
امثال عربیه شرحی اولوب یکرمی سکز عقددر . (عقودالعقول) " خوبی ، " نک امثال
عربیه دائر اولان (فرائد الخرائد) ندن انتخاب ایدیلن ضروب امثالک شرح و ترجمه سیددر .
(ریاض الرحمه) طرز قدیم کتابت اوزره ارکان خمسة اسلامیه دن باحث بر اثر نفیسدر .
ایاتندن :

نه بيلسون چكديكم پيمانه خون جگر ذوقن
الندن هر كه دهره ساهر زهر ستم چكمنز
كهى نار جلالك شعله سى ايجاردن ظاهر
كهى نور جلالك پرتوى اشـجاردن پيدا
نار غم ، نور صفا هب بر چراغك پرتوى
چشم عرفان ايله باقسهك آرده بىكانه يوق

بوزاتك بعض آئارده «آطنه لى» و بعض آئارده دخى «ادرنه لى» اولدينى كورولمكده در.
تذكرة صفايى ايله «بادى» افندى مرحومك «ادرنه» تاريخنده «ادرنه لى» اولمق اوزره
مقيددر. بوتردد «آطنه» املاى قديمك «ادنه» اولديغندن ايلرى كليور. برده ابن حاجبك
(كافيه) سنى توسيعاً عربى العبارة بر اثر نحويسى وارددر.

آغا زاده عرفى محمود آغا

تاريخشناس و ارباب دانشدن بر ذات اولوب «ادرنه» بوستانجى باشيسى «سوخته حاجى
على آغا» نك مخدوميدر. پدري نك مسلكنه سالك اوله رق بوستانجى اوجاغنك كتخداسى
اولمشدى. بعده تقاعد اولدى. استانبول يولنده «ناظر چشمه سى» قبرستانده بوچوق تپيه
كيدن يول بوينده پدري ياننده مدفون ايسه ده [۱۲۹۳] استيلاسنده مزارى ضايع
اولمشدر. تاريخ وفاتى [۱۱۸۶] دن سو كرادر. ظهور عثمانيانندن زمانه قدر (مفهوم
التواريخ) اسمنده خط دستيله محرر ايكي جلد تاريخى زمانمزا اصحاب معارفندن دياربكرلى
«على اميرى» افندى ده در [۴۱۲] بيتى جامع (محبثنامه صرفى) اسمنده بر منظومه سى و خط
دستيله محرر ديوانى وارددر. شاعر جورى نامنه مطبوع ايكي كوچوك جلد تاريخك ده
بوزاتك اثرى اولدينى از جمله برنجى جزئك اون بشنجى صحيفه سندن آكلاشيلمقده در.

برده (ادرنه) تاريخى يازمشدر كه طريقه كلشنى اولدينى آكلاشيلور.
منظوم نصيحتنامه سى مطلعندن :

ديلر ايسهك اكر فوز و سلامت	بو بندمله عمل ايله تمامت
مهادك منزل آلمق ايسه تحقيق	خدنك آسا كر كدر استقامت

دیوانده کی توحید باریسندن :

احدسین شبه بوق دیرزروبالا صمدسین غیری یوقدوسنسین الا
قدیم وقادر وحی وابدسین دخی هم لم یلد-سین پادشاهها
ولم یولدسین ای خلاق عالم بودر اخلاصم ای ربم تعالی

آله یاسا • حافظ ابراهیم آله یاسا •

استانبولده قصیده جی زاده دینلن طائله دن وارباب دانشدن تاریخشناس برذات اولوب
مکتب حربیه دن نشأتندن صوکره حیات عسکریه سنک قسم اعظمی عربستانده کچیرمش
و ۱۳۳۴ سنه سنده متقاعداً استانبولده ارتحال ایله مشدر .

یوکسهک قالدیرم جوارنده تجدیداً بنا ایتدیکی (صاری موسی) مسجدی حظیره سنده
مدفوندر . آثارندن (عقدالحمیل فی متشابه التزیل) اسمنده کی اثر دینیسی (۱۳۱۱) ده
(مکرمه) ده طبع ایدلدیکی کبی (وقایع تاریخیه) نامنده و (تقویم التواریخ) طرزنده کی
اثر تاریخیسی ده استانبولده طبع اولونمشدر . آثار غیر مطبوعه سی جمله سندن برده (بمن)
تاریخی بولوندینی موثوقاً مرویدر .

ادریس بتلیسی

فضلا و مورخین عثمانیه دن جامع الکمالات برذات اولوب ترجمه حالی مشایخ فصلنده
مذکور (شیخ حسام الدین علی بتلیسی) حضرتلرینک مخدوملریدر . تحصیلنی پدر عالیلرله
زمانی افاضلندن اکلدن صکره کراراً اولتان دعواته اجابة برمدت (ایران) ده حکمران
اولان (اوزون حسن) اخلافنک خدمت دیوانیه لرنده بولوندی بعده ظهورایدن دولت
(صفویه) نک بدایتلرنده خاندان (آل عثمان) خدمتی بالتزجیح استانبوله کله رک سلطان
(بایزید ثانی) نک انعام و التفات قدر دانیلرینه مظهر اولدینی کبی سلطان مشارالیهک
اراده لرله (هشت بهشت) نامیه معروف فارسی العبارة تاریخ عثمانی تألیف ایله یوب
تقدیم و مظهر تقدیر و تکریم اولدی . و تبدل سلطنتدن صوکره خلیفه اهل ایمان (یاوز
سلطان سلیم) خان حضرتلری طرفندن ده فوق العاده تقدیر و توقیر نائل اولوب کردستان

وحوالینک فتوحاتی اثناسنده رأی و قامندن استفاده اولنق دولایسیلهده کندیلرندن سیاست پک چوق استفاده لر اولوندی و (استانبوله) عودتندن صوکره اکثر زمانی تألیف آتاره حصر ایله یوب (۹۲۷) تاریخده ارتحال ایدرک (ایوب سلطان) ده الیوم نام فاضلانله رینه مضاف اولان (ادریس کوشکی و چشمه سی) دینیلن محله زوجہ سی (زینب) خاتونک بنا کرده سی بولنان مسجد شریف حظیره سنه دفن ایدلدی .
آتار فاضلانہ سی :

۱ — حاشیه علی تفسیر بیضاوی (تکمیل اولیوب بعض آیات کریمه یه دأردر .)
باشنده سلطان بایزید ثانی یه تقدیم ابتدکی قصیده بایغہ سی واردر .

۲ — شرح حدیث اربعین

۳ — شرح فصوص الحکم

۴ — شرح منظومه کلشن راز

۵ — کنزالخفی فی بیان مقامات الصوفی

۶ — حق المین . صاحب کلشن راز (شیخ محمود شبستری) نک حق الیقین رساله سنک

شرحی در .

۷ -- حاشیه شرح تجرید

۸ — مناظره الصوم والعید (سلطان بایزید ثانی) یه تقدیم ایدلمشدر .

۹ — مرآة الجمال . سلطان بایزید ثانی یه تقدیم اولونمش (اخلاق و سیاسیتدن باحث

فارسی العبارة بر اثر حکیمانه در) .

۱۰ — قانون شهنشاه . (سلطان سلیمان قانونی) یه تقدیم اولونمش (مرآة الجمال)

طرزنده فارسی العبارة بر اثر سیاسیدر .

۱۱ — الاباء عن مواقع الوباء . اشبو اثر سلطان محمود اول زمانی علماسندن

(بتلیس) لی (محمد صالح) اقدی طرفندن ترجمه اولونمشدر .

۱۲ — هشت بهشت . بانی سلطنت سلطان عثمان غازیدن سکزنجی پادشاه اولان

سلطان بایزید ثانی نهایته قدر سکز پادشاهک احوال تاریخیه سندن باحث فارسی العبارة بر

تاریخ معتبر اولوب (۹۱۹) تاریخده محرردر . مخدومی (ابوالفضل محمد اقدی) طرفندن

تذیل ایدلمشدر . (۱۱۴۶) سنه سنده سلطان محمود اولک امریله (وان) لی (عبدالباقی

سعدی) اقدی طرفندن یاپیلان ترجمه سی ده حمیدیه کتبخانه سنده در .

[سعدی افندی شعرادن ومامورین مالیه دن بر ذات اولوب (خوتین) ده شق ثانی
دفترداری اولمش ایدی .
ایستادن :

ربع مسکونده اولان دوده شمع عصیان
بر یرمه کلسه رخ رحمته بر خال اولماز

برادری دری احمد افندی ده صاحب دیوان شعرادن ومامورین مالیه دن ایدی .
(۱۳۵) تاریخنده وفات ایدرک شیخ وفا مزارستانه دفن ایدلدی . برآراق سفارت
طریقله ایران کیتدیکی جهتله سفارتنامه ایران یازمشدر].

۱۳ — ترجمه حیوة الحیوان . یاوز سلطان سلیم خانک امریله لسان فارسی به نقل
اولنان ترجمه سی درکه خط دستیله محرر اولان نسخه (روان) اوطنسی کتبخانه سنده در .
صاحب ترجمه مولانا (ادریس بتلیسی) نک السنه ثلثه ده انشاء نظمه مقتدر اولدیفته
کورلمکده اولان آثار شعریه سی شاهددرکه قوجه مصطفی پاشا جامع شریفنک باش قپو
تاریخ منظومی بو جمله دندر . صنایع نفیسه اسلامیة نک بر شعبه مهمه سی اولان صنعت
خطده واقف اولوب ثاث ، نسخ ، تعلیقه ماهر ایدی .

ابرافض محمد افندی « دفتردار »

علماء شعرا و مورخین عثمانیه دن اولوب آنف الترجه مولانا [ادریس بتلیسی] نک
مخدومیدر . (فضلی اولدی) ترکیبی اولان [۹۷۱] ده استانبولده وفات ایدرک طوبخانه
جوارنده بنا کرده سی اولوب تاریخ بناسی (خیرالجوامع) ترکیبک دلالتی اولان دفتردار
جامع شریفی حظیره سنه دفن اولوندی (حدیقه الجوامع) ایله مستقیم زادنک (تحفه
الحطاطین) نده محرر سده شقایق ذیلی عطاءئیده تربه سنی بنا ایتدیکن صوکر کوردیکی
رؤیا اوزرینه حجه عزیمتی انساننده (۹۸۲) تاریخنده شامده ارتحال ایله دیکي مذکوردر .
قانونی سلطان سلیمانک مغایر قانون بر اراده سنی بر قاج دفعه ردون صوکر استعفا ایله مشدی .
خواجه عبدالدین افندی (تاج التواریخ) نک تراجم احوال قسمنده صاحب ترجمه
ایله پدرینک ثناسنده عاجز اولدیغی یازیور .

اشعارندن :

کرچه عشاقک اولور درد نهان اکلنجه سی
اولدی شیدا کوکک آه و فغان اکلنجه سی
کیتمه سون عتاب لعلک فکری بر دم دیده دن
کیم او سودادر بوچشم خونفشان اکلنجه سی
ذکر یاقوت لبک سرمایه تفریح دل
یاد لعل روح بخشک خسته جان اکلنجه سی
(جریده آثار و خبریده اخبار) نامنده سیر نی دن باحث بر اثری واردر.
مؤلفاتی :

(ترجمه خلاصه تاریخ و صاف) و تورکی العبارہ بر (تاریخ عمومی) ایله پدرینک
(هشت بهشت) اسمنده کی عثمانلی تاریخنه ذیلی و (دیوان حافظ) ه نظیره سی و (ترجمه
تفسیر مواهب العالیه) و (ترجمه ذخیره خوارزم شاهی من الطب) و (ترجمه اخلاق محسنی)
و (مدارج الاعتقاد فی ترجمه مناهج العباد) و سائرہ درکه جله سی غیره طبوعدره اشبو آثار ایله
فاضل ابن فاضل اولدیغنی اثبات ایله مشدره . تاریخ عمومی سی اون ایکی باب اوزره مرتب
اولوب خلقتدن جلوس سلطان سلیمان قانونی به قدردر .
(مناهج العباد) فضلالی متصوفه دن (سعید فرغانی) نک فارسی العبارہ اثر مشهوریدر .
(ذخیره) ترجمه سنک اسمی (قانون العلاج و شفاء الامراض لکل علاج) در .
برده یاووز سلطان سلیمک استانبوله قدومیه کیفیت جلوسنی و بوائنده اجرا ایدیلن
شنلکلی و اوصاف عسکریه ایله اساعه نی مین (قدومیه) اسمیه تورکجه بر رساله سی
واردر .

ایوبی

سلطان سلیمان قانونی دوری تاریخ شناس شعرا سندن اولوب (ایوب) لیدر . کوروله
بیلن اوچ اثرنده اسمنی تصریح ایتیمور ؛ یالکز (ایوبی) ایله اکثفا ایدیور . سلطان
مشارالیه وقایعنی مصور منظوم بر تاریخچه سی واردرکه بر پارچه سی نقل ایدلدی .

در مدح پادشاه :

ینه دریای عرفان اولدی جوشان طبیعت کلاری آچیلدی خندان
صفا صحرائی اولدی تازه وتر پریشان کا کلی کبی معنبر
اله آلسون ینه سازنده لر ساز دوکاهیلہ صفاهان ایتسون آغاز

(فردوسی طوسی) نک مشهور (شهنامه) سنی نثرأ ترجمہ ایتمش و مقدمہ سندہ نظماً
ترجمہ ایدن (شریفی آمدی) دن بحث ایدہ رک (سلطان غوری) نک بہر بیت ترجمہ سنہ
برر دینار ویردیکنی نقل ایله مشدر . (شریفی آمدی) نک شهنامہ ترجمہ سنک ایکنجی
جلدی فاتحہ (ملت) کتبخانہ سندہ و تمامی باشقہ برکتبخانہ دہ موجوددر . برده مطبوع
(ابوعلی سینا) حکایہ سنک کنارندہ (حاتم نامہ) اسمندہ براثری وارددر کہ بو اثرک حین طبعندہ
بعض اقسامی طی ایدلمشدر . تاریخ وقاتیلہ مدفنۃ تعیین ایدیلہ مہدی . مترجمنک اصمی مصرح
اولمایان اوچ لہد کبیر اوزرہ مرتب مشور (شهنامہ) ترجمہ سنک (ایوبی) نک اولماسی مأمولدر .

امام زادہ احمد بہ محمد افندی

علوم شرعیہ و عربیہ ایله تاریخ و شعر دہ صاحب وقوف برفاضل اولوب بروسلیدر .
(ملایکاز - یکن) مدرسه سی مدرسہ کی ایله امرار حیات ایدہ رک [۹۷۷] تاریخندہ وفات
ایلدی . (زینلر) دہ مدفوندر .
مؤلفاتی :

(عربی تاریخ آل ساجوق) و (اختصار شرح زیلعی) و (حاشیہ علی شرح کنز
الدقایق) و (حاشیہ علی شرح مفتاح العلوم) و (حاشیہ علی شرح الوقایہ) و (منظومہ
شاہ وگدا) و (منظومہ خسرو و شیرین) درکہ جملہ سی غیر مطبوعدر .

احمد بہ ابراہیم توقادی

(مرآة الممالک) اسمندہ سرگذشتنامہ یازان (سیدی رئیس) ایله مفصل سیاحتنامہ
قلمہ آلان (اولیا چلبی) آراسندہ (عجائبنامہ ہندوستان) اسمیلہ منظوم سیاحتنامہ یازان
بر عثمانلی سیاحی اولوب (توقات) لیدر . اثرینک شو :

معظم شهرده وادی توقات مکان اولمش کچورور ایدک اوقات
 اوطورورکن غمی آتوب یبانه نه لعب اوینادی کور سن بو زمانه
 نیجه طاغدن نیجه بلدن آشیردی قرار ایتدیرمه دی هنده دوشوردی
 نیجه درلو حوادث باشند آشدی لوازم اولدی یازمق سرگذشتی

بیتلرندن ده آکلاشیلدینی اوزره هم تجارت، هم سیاحت قصیدله (کابل) طریقله
 هندستانه کیده رک تبدیل امتعه ایله ایجه ثروت صاحبی اولمش وبصره، یمن، حجاز طریقله
 وطنه عودتله معاصری بولوندینی سلطان مراد ثالث دورنده (۲۴۸) صحیفه تشکیل ایدن
 سیاحتنامه سنی میدانه کتیره مشدر.
 مطلعندن :

خدا در بو جهانک کار سازی قمو عالم آکا قیلور نیازی
 احد در لیک مستغنی عددن منزله جله والدن ولدن
 شریکی یوق شبیهی یوق احد در وزیر یوق نظیری یوق صمد در

احمد به یوسف ستاره الدببه قره مالی

علما ومورخیندن در. شام شریفده حرمین شریفین وقفلرینک نأبی ایکن [۱۰۱۹]
 تاریخنده وفات ایتدی. (فرادیس) قبرستانده مدفوندر.
 مؤلفاتی :

(مناقب علماء) اسمنده بر اثریله باشلیجه جنابی تاریخیه سائر آثاردن ملخص
 (اخبار الدول و آثار الاول) نامنده عربی العبارة عمومی بر تاریخ اسلامی وارد که ۱۲۸۲
 تاریخنده مصرده طبع ایدلمشدر. عثمانلیله عائد قسمی سلطان احمد اوله قدردر.

ابه محمد اوزرلی «محمد ابه محمد اوزرلی - هاجی محمد افندی»

سلطان عثمان ثانینک دیوان هایونی کتبه سندن در. (۱۰۵۰) تاریخنده ارتحال ایله دی.
 لسان عثمانینک اوزمانکی اسلوب عادسی اوزره یازدینی (نخبة التواریخ والاخبار) اسمنده کی
 مطبوع تاریخنی ظهور اسلامدن بدأ ایله بولوندینی عصره قدر خلفا وملوک اسلامیه وقایعنی

منقح بر صورتده حاکی اولوب سلاطین عثمانیه حقیقه کی روایاتی ده ا مفصلجه در . باخصوص
سلاسل حکامی مین اولان جداولی موجب استفاده در .

ادر نه ده ایکنجی سلطان سلیم کتبخانه سنده موجود یازمه نسخه ده تراجم احواله عائد
بعض حواشی واردر .

(تحفة الصکوک) اسمنده بر اثری داها واردر . تاریخنک باشلیجه مأخذی (جنابی) نک
(عیلم الزاخر) اسمنده کی تاریخ عمومیسیدر .

ابو بکر بک « هذیل یا نازاره »

تاریخ تابعی نامه له ظهور اسلامدن (۱۰۵۴) سنه سنه قدر بر تاریخی اولدینی (هامه ر)
مترجم فاضلی (عطا) بک افندینک ترجمه سنده محرر در . اندرون هایون ناظر افنده بولتان
و (۱۲۵۱) تاریخنده ارتحال ایده رک ایوبده مهر شاه والده سلطان عمارتی پیشکاهنه دفن
ایدیلن مرزیفونی ابو بکر افندینک (۱۱۸۰ - ۱۲۲۸) تاریخنه قدر کچن وقایع عثمانیه دن
باحث (وقعه جدیده) اسمنده دولتک احوال عمومیه سنه دأثر خطر طرزنده بر تاریخچه سی
واردر که اخیراً طبعنه همت اولوندی .

اسکندر به ابراهیم

(قانون عثمانی) مؤلفی اولوب بوسنه لیدر . (۱۰۵۰) تاریخلرنده ارتحال ایتدی .

ابراهیم ارضرومی

علماء شعرا و مورخیندن اولوب (جانبولاد زاده خواجیه سی) شهرتیه بنام ایدی .
(۱۰۶۰) تاریخنده استانبولده وفات ایله دی . علوم ریاضیه ده و قوفی واردر . شـ عـ رـ دـه
(ملهمی) تخلص ایدردی . مؤلفاتی غیر مطبع اولوب بوجه آتیدر :
(تاریخ ملوک روم و افرنج) و (شهنامه فی حق سلطان مراد رابع) ایله قنون عربیه یه
دأثر رسائل و تعلیقات و مرتب دیوان .

(مرادنامه) اسمنده کی تاریخ عمومیه سی (جامع الدول) ک مأخذلرننددر . سلطان مراد

رابع زمان سلطنتی وقوعانك نظاماً تحریرینی ملهمی به اراده ایتدیگندن اوده منظوماً یازدینی تاریخی « شهنشاه نامه » عنوانیه توسیم ایده رك تقدیم ایلشدر. بو اثرده خاقان مشارالیهك تولدندن اعتبار اولنه رق سلطان مصطفای اول زمانی تماماً بیان ایدلگدن صوكره سلطان مشارالیه وقوعانته نقل كلام اوله رق بغداد سفرندن عودتنه قدر یازلمشدر. بغداد سفرندن عودتندن صوكره سلطان مرادك وفاتی ایکنجی جلدینك نظمینی تأخیر ایلدیکی اكلاشیلیور .

کتابك یالکیز مقدمه سی تورکجه در. سائر محللرینك فارسی اولمسنك سبینی بروجه آتی بیتلرله بیان ایدیور :

اولور فارسی ترکیدن سهلتر	کمال شهنشاه دینه نظر
دکل فرسی کبی سلیس وروان	مزاج هایونه ترکی زبان
بیلور سوباشور ترکی دیلده كلام	ولی روم ملکنده هر خاص وعام

بو ذاتك (فتحنامه قره بغداد) نامیه تاریخی بر اثری ده واردر .
اشعارندن :

لباس مستعار اولماز محبت اهلنه لایق	قبای اطلس چرخه تنزلی ایدر عاشق
بو جسر ماسوادن کچمه نیجه منزله ایرمن	کوزه کوسترمك اولماز جوی اشکی عاشق صادق

« شام المنار زاده » احمد افندی

منار شارحی موالدین آماسیه لی بایرام افندی زاده عبدالحلیم افندیك مخدمیدره. بدرندن وسائر فضالادن تحصیل علوم ایده رك اخذ اجازت ایتمش و پدریه استانبوله کلوب معید احمد افندی به ملازم و بالامتحان مدرس اولمش و دور مدارس ایده رك محن پایه سیله داود پاشا مدرسی ایکن (۱۰۶۷) تاریخنده ارتحال ایلوب مدرسی بولدینی جامع شریف حظیره سنه دفن ایدلمشدر. فاضل ، علم تاریخ و محاضر اتده ماهر متفنن بر ذات ایدی . (شامل وکامل) نامیه دور آمدن (۱۰۶۰) تاریخه قدر مکمل بر تاریخ یازمش و (۱۰۶۶) تاریخه قدر دولت عثمانیه وقایعینی ده ضبط ایده رك وقایعنامه تحریر ایتمشدر . برده (سلسله علمای) سی واردر. آناری غیر مطبوعدره. وقایعنامه سی (نعیما) نك باشلیجه

مأخذ لرندندر. (وقایعنامه) سی وجوه عدیده ایله حاضر اهمیت سده مع التأسف نسخہ سی کوروله مه مشدر.

احمد صائب بك

چرکس قبائلندن اولوب (روس) مکاتب عسکریه سنده ا کمال تحصیلدن صوکره یوزباشی رتبه سیله دولت عثمانیه خدمته کیره رک مدت مدیده (مصر) فوق العاده قومیسری (غازی احمد مختار) پاشانک یاورلکنده ایفای خدمت مؤخرأ ترک مسلك و مأموریتله عالم تحریر و سیاسته دخالت ایله دی . اعلان مشروطیتی متعاقب (استانبول) . کله رک تاریخی تتبعاتده بولوندی . اخیرأ تعیین اولوندیغی (دارالفنون) روس لسانی معلم لکنده ایکن (۱۳۳۷) تاریخنده ارتحال ایله یوب (ارن کویی) نده صحرای جدید قبرستانه دفن ایدلدی . آثار مطبوعه سی :

- (۱) وقعه سلطان عبدالعزیز (مصرده مطبوعدر)
- (۲) تاریخ سلطان مراد خامس
- (۳) سلطان حیدک اوائل سلطنتی
- (۴) رهنمای انقلاب
- (۵) صوک عثمانلی ووس محاربه سی
- (۶) تاریخ مشروطیت وشرق مسئله حاضرہ سی . (استانبول) ده مطبوعدر
- (۷) نزمه کیدیورز؟
- (۸) حقایق تاریخیه وسیاسیه . جزء ۲
- (۹) شرق مسئله سی
- آثار غیر مطبوعه سندن :
- (۱) مصر انکلیز لک الینه ناصل دوشدی
- (۲) مشروطیت دالغه لری
- (۳) آياستفانوس معاهده سندن برلینه دوغرو
- (۴) مصر وهرابی پاشا وقعه سی

اولیا چلبی (محمد ظلی به درویش)

عثمانلیلرجه هر بلرک (ابن بطوطه) سی کبی تلقی اولونور. ولادت (۱۰۲۰) تاربخنده در. شهر ی بر سیاح مشهور در. کاه مأموریت رسمیه کاه اوافق تفک معیت مأمور لغیه آناطولی، سوریه، عراق، مصر، ایران، مجارستان، لهستان، آلمانیا، فلمنک، دانمارقه، ایسوه چ، روسیه سیاحت ایله یوب قریم طریقله استانبوله عودت ایدره ک اون جلد اوزره مفصل بر سیاحتنامه قلمه آلمشدر که اقدام مطبعه سی معرفتله آلتی جلدی طبع اولونمشدر. بو سیاحتنامه ده تاریخ قدیمه دائر خرافاتی آ کدیرر نقلیات وارسه ده مشهوداته دائر اولان روایاتنک اکثری قرین صحت و موجب استفاده در. اشبومفصل سیاحتنامه سندن استانبول و جواری حقه ده کی خرافاتی حا کی اولان قسم اصغری مقدا طبع و نشر اولوندینی ایچون بی چاره اولیا چلبینک اسمی یاقین وقته قدر اکثر عثمانلی ارباب معارفی بیننده عا دما استخفاف اولونوردی. اولیا چلبی مرحوم یونان و لاتین لسانلرینه آشنا ایدی. روجه (نیوان) تاریخی و بولسانلر اوزره محرر سائر آثار و کتب تاریخیه ی مطالعه ایدره ک سیاحتنامه مشهورینک وقایع تاریخیه قسمی ایچون بو اثرلردن خیلی استفاده ایلهمش و بنابرین وقایع مزبوره میاننده یک غریب کوردون بعضوی اثر مذ کوره اساساً «آثار رومیه» و «افرنجیه» دن انتقال ایلهمشدر. اون جلد دن عبارت اولان سیاحتنامه سنک تام طاقی اسکداده سلیمیه درکاهی کتبخانه سنده، بر طاقی ده باب عالی قارشوسنده بشیر آغا کتبخانه سنده واردر. یک اوغلی دائره بلدییه سنه یاقین شیشخانه قره غولنک (قاسم پاشا) جهتنده کی میت زاده قبری دینلن قبرستانده عائله سنه منسوب اولدیفنی ذکر ایتدیکی صوفه ده دفن ایدیلشدر. بو صوفیه دائر مطبوع سیاحتنامه سنک جلد ۱ صحیفه ۴۲۴ ده تفصیلات واردر. مع مافیه بو قبرستانک مع التأسف اکثر جهتلری مندرس بر حاله کلدیکندن الیوم (اولیا چلبی) قبرندن نشان یوقدر. تاریخ ولادت (۱۰۲۰) ایسه ده تاریخ وفاتی معین دکدر. مطبوع سیاحتنامه سنک جلد ۱ صحیفه ۳۸۵ ده (شق نامه) اسمنده بر اثری ده اولدیفنی ذکر ایدیور. جلد ۶ صحیفه ۲۲۷ ده سلاله سنی بو وجهله تعداد ایلهور :

(...) پدر من سرزر کران درگاه عالی یعنی درویش محمد ظلی بن قره احمد بن قره مصطفی بن یاوزار بن اجه یعقوب بن کریمان زاده یعقوب یک درکه اوده تورک تورکان خواجه احمد یسوی سلاله سندن در) . (۱۲۲۵) ده ارتحال ایدره ک ایوبده بوستان اسکله سنه

دفن ایدیلان اندرون هایونك سفرلی دعا کویانی زمزمه سندن مصاحب شهریار (حافظ فیض الله بلبل) افندی طرفدن برجلد کبیر اوزره تلخیص ایدلشدر .

ابراهیم وهری افندی

اوج لسان ادبیانه واقف طبیعت شعریه مالک اولمقله برابر علم تاربخک تراجم احوال شعبه سنده ده صاحب اختصاص فاضل بر ذات اولوب (شومنی) جوارنده کی (حاجی اوغلی پازاری) دینلن قصبه دندر . تحصیلک بدایتی مملکتنده بعدالاکال (استانبول) کله زمانی فضلاسندن (عبدالرحیم زایه یحیی) افندی درسناه و طوروب اکال تحصیله و اقرانی آراسنده ممتاز بر حالده اخذ اجازه یه نائل اوله رق تدریسه باشلادی . بواننده اکتساب ایتدیکی فضیلتک مکافات اولمق اوزره استانبول مذارسندن بعضیلرینه ونهایت سلیمیه دارالحدیثی مدرسه لکنه نائل اولدی . اعطای اجازه یه موفق اولدقدن صکره ده مسلک قضایه سلوک ایدره ک (حلب) قاضیلکنه تعیین ایدلدی . استانبوله وودتی اولان (۱۱۲۶) تاریخده ارتحال ایلوب حضرت (ایوب) جوارینه دفن اولندی . واسع معلومات صاحبی بحاث بر ذات ایدی .

بر اثرنده تفسیر (تبیان) مؤلفی (محمد) افندیدن ده استفاده ایتدیکنی ذکر ایدیور : آثارینک هان کافه سی غیر مطبوع اولوب معروف اولانلری بوجه آتیدر :

- ۱ — حاشیه علی الیضاوی (تفسیر بیضاوینک بعض نقاطنه دأئدر)
- ۲ — المعول (مشهور مطولک شواهدینک شرحنه دأئدر) .
- ۳ — التخصیص (تلخیصک شواهدینک شرحنه دأئدر) سلطان احمد ثانی به تقدیم ایدره ک مظهر مکافات اولمشدی .

۴ — الاعتصام (عصامک ایاتینک شرحنه دأئدر)

۵ — السامی (ایات جامینک شرحنه دأئدر)

۶ — اختصار وفيات ابن خلکان

۷ — تذکره الشعراء (شعرای عربک تراجم احوالنه دأئدر)

۸ — مرزوقات

۹ — الابواب — مستخرج من حصن حصین

۱۰ — توشیح التقوم فی شرح حلیۃ الرسول الکریم

۱۱ — ترجمۂ حلیۂ شریف

۱۲ — تحفۃ الالباب فی حلیۃ الانبیاء والاصحاب

۱۳ — حلیۃ الرسول وحلیۃ الفحول

۱۴ — نبذۃ الشمائل وزبدۃ الدلائل : ابیاتندن

باشلادی بلبل فغانه غالباً نوروزدر
ایلدی عاشقندن عرض نوا نوروزدر

ابراہیم صبیح افندی «عشاقی زادہ»

زمرۂ مدرسیندن و تراجم احوال مؤلفرندن وطریقت خلوتیہ پیرانندن (حسام الدین عشاقی) انسالتدن برذات اولوب شهریدر. (رحلت عشاقی زادہ) ترکیفک وسنک مزاندہ . منقوش (جنت اعلائی ابراہیم افندی قیلدی جا) مصراعنک دلالت ایندیکی (۱۱۳۶) تاریخندہ ارتحال ایلدی . فاتح جوارندہ کی ناشنجی جامعشریفی قارشیسندہ کی (کسکین دہدہ) قبرستانندہ مدفوندر .

برجلد کبیر اوزرہ (شقایق نعمانیہ) ذیلی (عطائیہ) یہ یازدینی ذیل الذیلک نسخہ لری استانبول کتبخانہ لرینک بعضیلرندہ واردر . برده (سیرالنہ) سی واردر . طبعیت شعر یہ دہ مالکدر .

احمد بہ رجب استانبولی (رجب زادہ)

علما و تاریخ شناساندن برذاتدر . عتیق علی پاشا مدرسہ سی مدرسہ ایدی . (۱۱۳۹) تاریخندہ استانبولہ وفات ایلدی . (نزهۃ الاخبار فی ترجمۂ حلیۃ الاخیار) اسمندہ بر تاریخ آل عثمانی واردر . بوتاریخ بر اثرده (مجمع الاخبار فی تعریف الاخیار) اسمیلہ کورولدی . (تاریخ عینی) دن دہ حضرت عیساک ظہورندن حضرت محمدک نسب شریف لرینک ذکرینہ قدر ترجمہ ایلمشدر .

برده (۱۱۳۱) تاریخندہ استانبولہ وقوع بولان زلزله دن ناشی علی العموم زلزله نک عثمانی مؤلفری تاریخ ۲

اسباب وقوعی مبین بر اثری دها واردر که بر نسخه‌سی بشکطاشده یحیی افندی
کتبخانه‌سند موجود در .

اسیری حسن بن شیخ حسین افندی

سلطان احمد ثانی معاصری بر ذات اولوب (۱۱۴۰) ده استانبولده وفات ایتدی .
(معیارالدول و مسبارالملل) اسمنده آجیق عبارهلی تورکجه تاریخ عمومیسسی موجب استفاده
آناردندر . بوتاریخک باشلیجه مأخذی کاتب چلینگ عربجه فذلککسنک ترجمه‌سی در .
برر نسخه‌لری درسعادنده (حکیم اوغلو) و (اسعدافندی) کتبخانه‌لرنده واردر . کتانبده‌کی
(عن کتخدایان اوجاغ جبه‌جیان درگاه عالی) عبارده‌سنه کوره یکچیری منسوبلرندن
اولدینی آکلایشیلور . تاریخ عثمانی قسمی دها مفصلدر . نهایتده فضائل آل عثمانه‌دائر
مفصل بر فصل مخصوصی برده او زمانه‌کوره یایلمش (تعییه‌الجیش) خریطه‌لری واردر .
جغرافیایه‌دائرده برخیلی معلومات مفیده مندرجدر . زماننده‌کی عثمانلی اولککسنی کاملاً
کزدیکی کی مجارستان سیاحتنده ایکی سنه نهمه‌لیره اسیر اولوب بو مناسبتله (ویانه)
وجواری‌ده کزدیکی نقل ایدیور .

اسماعیل ضیائی بک

ارباب معارفندن تاریخشناس بر ذات اولوب مشهور (حکیم اوغلو علی پاشا) نک.
مخدومیدر . (۱۱۷۹) ده ارتحال ایده‌رک بدرینک تربیمی یانسه دفن ایدلدی . آناری :
(۱) تاریخ حکیم اوغلو علی پاشا
(۲) وقایعنامه . (۱۱۴۰-۱۱۷۱) وقایعی مبین در .

ابراهیم منفرد

عن اصل مجار مہتدی‌لرندن و ارباب معارفندن بر ذاتدر . سیاسیون عثمانیه‌دن سفارتنامه
صاحبی یکریمی سکز چلبی محمد افندی‌نک مخدومی سعید افندی (پاشا) همیله دولت‌علیه‌ده .

ابتدا مطبعه احداثه سخی وغیرت ایله مشدر [۱] (۱۱۳۹) تاریخنده رخصت رسمیه

[۱] طباعت اسلامیه تاریخنده دائر فضلائی عسکریه دن (نجیب عاصم) یک طرفندن اقدام غزنه سنک ۶ ربیع الاخر ۱۳۱۴ تاریخ و (۷۷۵) نومرولو نسخه سنده کی مقاله لری بروجہ آتی درج فلندی . (غوتبرغک) ابداع ایله دیکی اصول طباعت استانبولده بر بحق عصر صوکرایی (۱۱۳۵) تاریخنده مجاری ابراهیم متفرقه واسطه سیله موقع تطبیقه فونولینی جمله نک معلومیدر . بونی اشاعه ایدن ذات ایسه مورخ (پجوی ابراهیم) اتندی مرحومدر . طباعتک ممالک عثمانیه ده تطبیقنه موفقیت ایسه سلطان احمد خان ثالث طرفندن سفارله (۱۱۳۲) سنه سی اون بشنجی لوتی نزدینه کوندربلن یکومی سکر محمد افندینک دیوان افندیکی ایله کیدن مخدومی سعد پاشانک دلائی ایله اولمشدرکه بوکاده کاتب چلبینک تقویم التواریخنده (۱۱۳۹) سنه سی وقایع صره سنده کوسترلشدر . مطبعه عامره نک تأسیسنده آنف الدکر (ابراهیم متفرقه) نک خدمات عظیمه سی کورولش وتاریخلرمزده بوذات عادتاً طباعت عثمانیه نک موجدی اولیق اوزره کوسترلکده بولونمشدر . حال بوکه حروف عربیه اصاغه سی (۱۵۱۶) تاریخ میلادیسنده یعنی تقریباً (۹۲۲) تاریخلرنده وجود بولاری آندن صوکر آورو بانک هر طرفنه انتشارایتدیکندن (ابراهیم) افندی ایسه مجاری اولیق حسبیه بوکا یک اعلا واقب اولدیفندن کندیسنه موجود دکل مقلد نظریله باقیمق اعجاب ایدهر . معافیه بوتقلیده ایجاد درجه سنده مقبول اولدیفندن ابراهیم افندیکی خدمتی مشکوردر . فقط (نتایج الوقعات) نامه بر اثر معتبر تألیف ایدهرک نامی ابقایه موفق اولان عصر مضی و زراستندن مصطفی پاشا مرحوم بوکتابک اوچنچر جلدینک یوز اوتوزنجی صفحه سنده « لکن (۹۹۵) تاریخلرنده بر اجنبی تورکجه حروف ایله کتاب طبع اتمک و کرک رسمندن معاف طو تملق اوزره رخصت استدعا ایدوب مساعدیه بی حاری فرمان ویرلش اولدیفندن (۹۹۶) تاریخنده (واصف) تاریخی جمعه بر کتاب باصمض و فرمان عالی مذکور دخی دیباجه سنه عیناً یازمیش اولغله بر نسخه سی شیخ لاسلام اسبق (حسام) افندی مرحومده منظور فقیر اولوب فقط اسمی وقتنی فندن اولدینی خاطرده قالمادی . دیمک ایسترم که فن طبع اشبو (ابراهیم) افندی بوزاللی سنه اول تورکستانده (تورکیا) ده حاصل اولمش ایسه ده ایلرله به مشدر « دبه بر قید کورولش ایدی . وترقیات عثمانیه من تاریخچه مسائل مهمه دن اولان شو کیفیتک تحقیق ایچون خیلی اوغراشمش ایدک . کچلرده المزه کچن بر مستشرقین تاریخنده بوکا دائر بعض معلومات کورولش اولغله ترجمه ونشری مناسب کورولدی : (۱۴۸۰) سنه سی میلان دوقه لنی داخلنده بولونان (صونجینو) قصبه سی یهودیلری طباعتی عبرانییه تطبیق ایتدیلر (۱۵۱۹) ده برنجی فرانسواک السنه شرقیه تدریسی ایچون یارسه جلد ایتدیک جنوره لی (جوشنیانی) (۱۵۱۶) ده کندی مملکتنده عبرانی ، رومی ، عربی ، کلدانی ، لاتین لسانلرله برر دعا کتابی طبع ایتدیرمیش ایدی . شو حسانجه طباعت عربیه (جنوه) ده باشلامش اولیور . کورجی ، ارمنی لسانلری حروفله مطبوع بر صرف ونحو تطبیق نشر ایلده دی . ایشه بوکتاب فرانسه مطبوعات شرقیه سنک برنجیسی اولدینی کی پوستلده مستشرقینک ایلکیدر . (پاپا اوچنچی عره غوار) (۱۵۹۵) ده السنه شرقیه تحصیل ایچون برطاقم مدرسه لرله مطبعه شرقیه آجدریدی . شو قیود تاریخیه طباعت شرقیه نک آوروپاده باشلانیدنه دائردر . استانبولده اجرانسی کوسترن قید ایسه شودر :

آلارق حروف حك ايتديرمش واك (اولا (۱۱۴۱) ده (سحاح چوهری) ترجمه‌سی

مراد ثالث و احمد اول دورلرنده و آندن اول یعنی (۹۹۵) دن (۱۰۱۷) سنه سنه قدر یکریمی ایکی سنه فرانسه‌نك استانبول سفارتنده بولونان (ساواری برده Savary Brède) عمجه سیله برلکده استانبولده بولونارق لسان و ادبیات عثمانیه بی لایقيله تحصیل ایتش و اوزمان سفارتنده بولونان عمجه سنك وفاته بناءً اوماموریتك کندی عهده سنه تودیعی دولت متبوعه سندن استرحام الیشدی. استدعای ترویج اولونارق اوماموریت مومی‌الیه تردیع ایدیلش و کندیسندن حقیقه ایکی دولتك مناسباته استفاده اولوشدور. ایسته بو ذات استانبولده بولوندینی مدتجه بر خیل نفیس کتابلر آکس و انتخاب ایتدیکی یازیلردن ایری، اورته، انجه اولارق اوچ نوع حرف قابلرینی حك ایتدیرهك حرف دوکدووشدور. بواشیری هپ استانبولده بولوندینی مدته باعش اولدینی جهته، مطنی باشا مرحومك کوردیکی بیان ایتدیکی کتابی ده بوراده باصدینی و ایجاب ایدن ساعده مخصوصه بی آلدینی میدانه جبقار. (ساواری) نك اوچ بادشاه زماننده استانبولده قالدینی و باشانك کوردیکی نسخه مطبوعه نك عائد اولدینی عهد سلطنتنده ده بوراده بولوندینی حساب ایدیلرسه ایلک طابع عثمانی بو ذات اولقی لازم کلهجکی خاطر لره کلیر. مؤخرأ (ساواری) نك (۱۶۰۵) روما سفارته تعیین حسیله بوراده آلدینی مساعدت مخصوصه دن استفاده ایده مبرك طبع آلات و ادواتی ده برلکده کورتورمش اولدیفندن بالطبع بوراده مطبعه نك نام و شانی قالمش و ادواتی فرانسه مطبعه مله سنه مال ایدیلشدور. شوالاحظه صرف بر خاطر ده عبارت اولوب بونی تأیید ایچون مرحالده اوکتابك کشف اولونماسی بکله ك ایجاب ایدور. فقط بو انتظار یالکز ایلک طابع نامی تعیین ایچون اولدی یوقسه درسعادته او دورده مطبعه کشاد و کتاب طبع ایدیلدیکنده شبهه یوقدر.

شوا دعامری تقویه ایچون الهه بر سندمزدها واردرکه اوده پارسه سفارتله کیدن یکریمی سکز محمد افندی صدر وقت اولان داماد ابراهیم باشا مرحومدن (خدمات سیاسیه سنك خارجنده فرانسه نك وسائط عمران و معارفه دخی لایقيله اطلاع ایده رك قابل تطبیق اولانلرینی تقریر) امرینی آلمشدی. بناءً علیه محمد افندی بو سفارتده کی استطلاعات و مشهوداتندن بر ایکی یادگار ترك ایلشدورکه بولردن بری ده اقدم وسائل معارف اولدینی جهته اشرف صنایع اطلاعاته سزاوار اولان فن طباعتدره حال بوکه محمد افندسك مطبوع تقریرنده کورولن (فاسینی) [*] تکمیل رصد ایتدهن هلك اولوب یرینه اوغلی رصدگاهده مدرس اولش جله دن اول خزینه کفینه تسلیم اولونمش و باباسنك (اولوع بك) ریجنه مغایر بولدینی مسائلی تحریر ایدوب بزه و بردی. هنوز باباسنك تحریراتی باصیلماش کویا بونك اکائی قصد ایدوب بمدا لایع باصیلمی آرزو ایش عبارته سی طباعتك ذاتاً عثمانلیرجه، فقط بچوی ابراهیم افندیكده تعبیری وجهله (باصمه) نامیله معروف اولدیفنه دلالت ایدیلور.

[*] اصل (ژان فاسینی) اون دودنجی لوی دورنده مشهور قولر طرفندن ایلتیلادن پارسه جلب ایدیلش ماهر بر هبات شناس درکه (۱۷۱۲) ده وفات ایشدور. بونك یرینه فنون آقادمیسنه اوغلو (ژان فاسینی) کچمشدر. و بوده (۱۷۵۶) ده فوت اولشدورکه (محمد) افندیك کوروشدیکی و حسابات هیثیه سنك یازمه برصورتی آلوب بورایه کتیردیکی ذات بودور.

اولان (واقولی) لغتی بعده (تحفة الکبار فی اسفار البحار) و (ترجمة تاریخ سیاح در بیان ظهور افغان) و (حدیث نو - آمریکا تاریخی) و (ترجمة تاریخ تیمورلنک) و (الدرة الیتمه فی اوصاف مصر القدیمه) و (کلشن خلفا) اسمارنده کی اثر لری باصمشر در که (کلشن خلفا) مقدمه سنده مذکور در . سنک مزارنده محرر (بصدی ابراهیم افندی سخن فردوسه قدم) مصر اعنک دلالتی اولان (۱۱۶۰) تاریخنده وفات ایدره ک سابق الترجه (ادریس مختفی) قربنه دفن ایدیلدی .

اساساً وفاتی (۱۱۵۷) در . مزار طاشی اوج سنه صوکره دیکلیدیکیچون (۱۱۶۰) .
تاریخی منقوشدر .

آماری :

مهندسخانه هایون کتبخانه سنده نسخه می موجود اولان (هیأت قدیمه وجدیده) .
ایله (تاریخ سیاح در بیان ظهور افغان) ، بر فصلی جغرافیانک فوآئندن باحث (۱۱۴۴) .
تاریخنده طبع اولونان (اصول الحکم فی نظام العالم) و (ذیل تقویم التواریخ) و (فیوضات مقناطیسیه) در . برده نور عثمانیه واسعد افندی کتبخانه لرنده (رساله اسلامیه) اسمنده یازمه بر اثری وارد که بوائزک مقدمه سنده (مجارستان) ک (قولوزار) شهرنده دوغدینی وسارّه کبی ترجمه حالته متعلق بعض افاداتی وارد . (حدیث نو) مده بر خیلی علاوانی کورولمکده در .

(تاریخ سیاح) مؤلفی داماد ابراهیم پاشا زماننده استانبوله کلن (ماجار) واهلرندن

مؤخرأ روما سفارتنه نقل اولوندقدن صوکره وفات ایدن (ساواری) نک دوکدبکی حروفات ایله قابلری ترکه سندن (اون اوچجی لوئی) حسابنه صاتبن آلیندی . بو حرفلرک فوق العاده ظرافتی حسابله (اون اوچجی لوئی) عصرنده پارسده وجوده کتعبیلن مطبعه شرقیه آوروپانک سائر یرلرنده بولونانلره تفوق ایله دی . اون دودنجی لوئی (۱۶۹۱) سنه سنده ساوارینک حروف قابلری قرال مطبعه سنه نقل ابدی . وعلوم شرقیه تحصیلنی تشویق ایله دی . شو حاسبجه (۱۹۸۲) .
ایله (۱۰۰۳) تاریخلری آراسنده طباعت عثمانیه استانبوله فرانسه سفارتخانه سنده موقع تطبیقه قونولمن اولدیه شهبه ایدیلهمز . بناء علیه مصطفی پاشا مرحومک بحث ایله دی کتالک کشتی طباعت عثمانیه نک مبادیسنی تعیینه خدمت ایده چکی جهته بوکون او اثر هر کیمک یدنده ایسه نشر واعلاننه همت ایله مسی وجائب معارف پروردنددر . زیرا طباعت عثمانیه تاریخجه بو کیفیت بغایت مهمدر . (انتهی) .
جودت پاشا مرحومک (۱۳۰۲) تاریخنده دوماً ثانیه اولهوق طبع اولونان (تاریخ عثمانی) لرینک جلد اولنده بو طباعت ماده سه ذار تفصیلات لازمه وارد .

(قروزینسکی) نك پاشا نامه ترجمه اولونان اتریدر . مترجمی مصرح دكلسده (ابراهیم متفرقه) اولماسی مأمول قویدر . اصانده کی خطالری حین ترجمهده نصیحیح ایتمشدر . مطبعه سنی ایکنجی دفعه تأسیسندن اون سنه صوكره (۱۱۵۵) (یالووه) ده بركاغد فابریقه سی تأسیسنه توسط ایتدی . حیاتنك صوك زمانلرینه قادار كرك فنی كرك سیاسی خدمتلرده بولونمقده قصور ایتمه دی . بوقابریقه ده داثر زمانمز مورخ شهری احمد رفیق بكك (اقدام) غرته سنك ۱۳۳۳ سنه سی ۷۳۱۲ نومرولو نسخه سنده . فصل مقاله سی واردر .

امنی محمد بك

اولاد مولانادن (ویدین) محافظی یوسف پاشانك مخدومیدر . تربیه و تحصیل اندرون هایونده در . (۱۱۵۱) ده ایاجی لنگه روسیه یه کیتمشدی . عودتنده مشهوداتنه داثر سفارتنامه وادیسند برتاریخچه یازمشدرکه براسخه سی (مراد ملا) کتبخانه سنده واردر . باشنده ترجمه حالی ده محرردر . (۱۱۶۳) ده (استانبول) ده ارتحال ایتدی . زماننه كوره متفكر ومقتدر برذات ایدی .

انوری معرائه افندی

(طربزون) لیدر . در سعادت کله رك اكمال تحصیلدن صوكره وقعه نویس اولمش ایدی . اوچ جلددن عبارت اولوب نامه مضاف تاریخنك برنجی جلدی یك یوز سگسان ایکی سنه سنندن یوز سگسان كتر سنه سنده قاینارجه مصالحه سنك عقدندن صوكره اوردی هایونك شمنیدن حرکتله استانبوله وصوانه دك اولان وقایع دولت علیه یی حاویدر . واصف افندی بونی تبدیل وتغیرایله کندی تاریخنك جلد نایبی اعتبار ایتمشدر . تاریخ انورینك ایکنجی جلدی (۱۱۸۸) سنه سی وقایعنك بقیه سنندن یعنی اولکی جلدك بروجه بالا نهایت بولدینی محلدن بدء ایله بوز طقسان یدی سنه سی اواخرینه دك اولان وقایعی شاملدر . اوچنجی جلدی (۱۲۰۲) سنه سنندن (۱۲۰۶) سنه سنه قدر اوردوی هایون وقایعی حاویدر . وقعه نویس شیشمان (سلمان ملا) نك وقایعنامه سی بو تاریخه درج ایدی بشدر . (انورینك ایده پر نور مزارین مولا) مصرعنك دلالتی اولان (۱۲۰۹) تاریخنده

استانبولده وفات ایتدی. قره‌جه احمد منارستانک سلیمیه درکاهی قارشوسنده کی جهتندن حیدر پاشایه کبدن یولک کنارنده مدفوندر : طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر .

ادیب محمد امین افندی « وقعه‌نویس »

رکاب هایون تشریفاتیجیسی ووقعه‌نویس وکیلی اولوب (تاریخ ادیب) اسمیله یازدینی تاریخی استانبول وقایعنی شاملدر . چونکه (۲۰۲) سنه‌سنده انوری افندی بالاصاله وقعه‌نویس اولارق اردوی هایونه کیدوب (۲۰۶) سنه‌سنه قدر اردوی هایون وقایعنی یازمش اولدینی کبی ادیب افندی دخی اول زمان رکاب هایونده تشریفاتیجی ووقعه‌نویس وکیلی اولارق وقایع سائرینی ضبط ایله‌مشدر .

(مجلس جنات فردوسه ندیم اولسون ادیب) مصراعنک دلالتی اولان (۱۲۱۶) ده وفات ایده‌رک قدیقیده (بری زاد خاتون) جامعی حظیره‌سنه دفن ایدیلش‌ایسه‌ده طریقه‌ک توسیع و تسویه‌سنده مخدومی سلیمان نجیب افندی ایله برابر بقیه عظاملری (اسکدار) ده نوح قویوسنه نقل ایدلمشدر : طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . تراجم احوال واقفلرندن عصمت افندی‌نک روایتنه نظراً قدقلی جوارنده کی (خانویه) مقبره‌سنده مدفوندر . دیوانی ایله علم اخلاق و محاضراتدن (روضة‌الحکم فی اخلاق‌الامم) اسمنده آثاری‌ده واردر .

۱ محمد وهبی افندی

اندرون هایون سفرلی قوغوشی چاوشلرندن تاریخشناس برذاتدر. خط دستیله محرر تاریخی و اخلاقی اثرلری غیر مطبوع اولوب بروجه‌آتیدر :

۱ (احسن‌الاجبار) اکثریتی اعتباریله سیرنجی‌دن باحث اولان بو اثرک مبتدی مکّه مکرمه اوصافنی مین اولوب نهایی ملوک عجم احوالی‌در . تاریخ‌تحریری (۱۲۳۵) .

۲ (حدیقه‌النوادر) : کلام ، اخلاق ، تاریخندن باحث قیمتی برجموعه اولوب بونک تاریخ‌تحریری (۱۲۳۲) در .

۳ (مجموعه‌تاریخیه) : بدایتی قصه‌موسی ، نهایی اصحاب کهنی مین اون بش ماده‌بی محتوی بر اثردر .

اسم بک

زمانه تاریخ نویسلرینک متفکرلرندن مدقق برذات اولوب (آماسیه) لیدر. مکتب
ملکيه شاهانه تحصیلنی اکالدن صوکره تعیین اولوندی مأموریتلرده حسن خدمته موفق
اولدی. صوکره مأموریتی اولان مجلس اعیان تحریرات میزی ایکن کنج دینه جک بر سنده
ارتحال ایده رک ارن کوینده (سحرای جدید) قبرستانه دفن اولوندی. عهده سنه تفویض
ایدیلن مدرسه الواعظین تاریخ اسلام و تاریخ ادیان مدرسلکی ائسانسده تحریر و ترتیب ایلدیکی
ایکی اثر بروجه آتیدر :

(۱) تحلیلی و تنقیدی تاریخ اسلام

(۲) تاریخ ادیان

بو ایکی اثر اسملری مسالیرینه موافق قیمت علمیه و تاریخیه حیاتی آتلردن اولوب
لسانمزد هوز بو وادیده امثالی کورولمه مشدر . ائمالیرینه عمری وفا ایتمه دیکنه علم نامه
تأسف اولونور .

اسم محمد افندی « رقعہ نویسی »

فضلائی مورخیندن شهری الاصل متفنن برذاتدر. (محافلرشیخی زاده) دیمکله معروف
ایدی . قاضی عسکرلک رتبه سنه نائلیتله برابر تقویم وقایع غزنه سی مدیریت و محررلکی ایله
وقعه نویسلک دخی توجیه اولوندی . (۱۲۵۱) تاریخنده سفارتله ایرانده بولونمش ایدی .
شانی زاده یه ذیل اولارق (۱۲۳۷) سنه هجریه سی ایتداسندن (۱۲۴۱) سنه سنه قدر یازدیغی
تاریخ عثمانیسی جلد اول اتخاذا ایله مش و ثانی اولمق اوزره (۴۱) دن بدء ایله سنه مزبور
غایتله قدرده ترتیب و تبییض ایله مش آندن صوکره اسنی ده جمع و ترتیبه باشلامش ایسه ده
اکماله موفق اولامامشدر. خط دستیله محرر مییض نسخه سی ده کندی کتبخانه سنه دره
[سابق داخله کاتبی مرحوم (باهر) افندی مورانک اختلالی ائسانسده مورا سرعسکری
صدر سابق (سید علی پاشا) نیک کتابت خدمتیه مورا اردوسنده بولونمقله مشهودات
و مجموعه اتی ضبط و تحریر و امدافندی تاریخنک جداولنک مباحثی میانسه تذیل و علاوه
ایله دیکی کبی جلد ثانیسنک برنجی قطعه سنه دخی حاشیه لر و آخیرینه برده ذیل یازمشدر .]

مجلس معارف عمومیه رئیس ایکن (۱۲۶۴) تاریخنده وفات ایدرهك آياصوفیه قربنده
(یره باتان) محله سنده کی کتبخانه سی باغچه سنه دفن ایدیلدی .

ترجمه حالی لطیف تاریخك سکزنجی جلدنده محرردر . باشلیجه آتاری :

(ترجمه مستظرف) [۱] (زیبای تواریخ) و (باغچه صفا اندوز) و (اس ظفر) [۲]
و (شاهدالمورخین) و (الورد المفید فی شرح التجوید) و (تشریفات دولت عثمانیه)
اسملرنده اثر لویه مرتب دیوان اشعاری ومدون منشآت در .

اشبو آتاردن یکچیریلرک کیفیت الفاسنه دائر اولان (اس ظفر) ایله (ترجمه مستظرف)
و (تشریفات) و (شرح تجوید) مطبوعدر . برده (شیخ محمد جزائری) نك [۱۲۴۴] ده
تألیف ایتدیکی (السی المحمود فی نظام الجنود) اسنده فضائل جهاده متعلق اثرینی (کوکب
المسعود فی کوکبة الجنود) اسمیله ترجمه ایتشدرکه مطبوعدر . فتح قسطنطینییه ککن اسجابدن
وبالحاصله (خالد بن زید) رضی الله عنهدن باحث رساله سیله حیات ثبوتیه و تکوینییه دائر
(و زین للذین کفروا الحیوة الدنیا) آیت جلیله سنه دائر و (عمل صالحك حقیقته دائر)
رساله لریده وارددر .

مصارعدن :

هردرده بردوا وار آنی بولمه در هنر

مطبوع پندنامه سندن :

پاك دل اول قیل سعادت اکتساب	باب لطف حقه ایله انقباب
اولق ایسترسهك دو عالمده سعید	قیل تقرب خیره اول شردن بعید
حیله کار اولمه اولور فعلك عسیر	استقامت قیل اوله کارك یسیر

[۱] بو ترجمه اساساً ائککچی زاده احمد افندی طرفندن یابیلدش ایدده طابیی اولان اسعد
افندی طرفندن ده اکثر مواد تذیل و عباره سی تزین ایدیلشدرکه علم محاضراته عائد آثارك جداً
استفاده لی واک کزیده لوندنیر . ایکی بویوك جلد اوزرینه مرتبدر .
[۲] یکچیریلرک کیفیت الفاسندن باحث اولان بواثرک اسمی [۱۲۴۱] تاریخنی اشعار ایدرهك
تاریخ وقعه و تألیفدر .

(۱۲۵۰) تاریخنده مصرده ارتحال ایدن ارباب دانش و قلمدن وخواجكان دیوان هایوندن
(شیروان) لی (فاغ) افندیكده یکچیریلرک کیفیت الفاسنه دائر (کلزارفتوحات) اسمنده غیر مطبوع
برتاریخچه سی مطالعه کدارم اولدی .

(باغچه صفا اندوز): اسمی تاریخ ترتیب و جمعی اولان (۱۲۵۱) تاریخنی مین برنوع (تذکره الادبا) در . (شاهد المورخین): اسمی تاریخ تألیفی اولان (۱۲۴۷) تاریخنی مین در . صنایع شعریه دن صنعت تاریخک تعزیف و توضیحه و باشلیجه سروری ایله برقاج شاعرك منتخب تاریخلرینك تشریحه متعلق ادبی برار اولوب خط دستیه محرر نسخه سی موزه هایون کتبخانه سنده در . باشنده تاریخ کله سنه دائر موجب استفاده مسرودات واردر .

(زیبای تواریخ) : مشهور (لاری) تاریخك ترجمه سی ایسه ده (دیلی) لره قادار ترجمه ایده یلمشدر خط دستیه محرر نسخه سی کتبخانه سنده در . برده سلطان محمود ثانی نك ادرنه سیاحتنی معصور (سفرنامه خیر) اسمیه برنارینچه سی واردر که خط دستیه محرر نسخه سی موزه هایون کتبخانه سنده رجائی زاده اکرم بك مرحومك کتابلری آراسنده در . کتابك اسمی تاریخ تألیفی اولان (۱۲۴۷) تاریخنی مین در . اشبو آثارندن باشقا (وحدت وجود) ، (بیان ان العصمة لیست ثابتة) ، (مسح الرأس) ، (صفة التكوين) ، (اقوال رجال صوفیه) ، (بیان معامله بین المسلم والحارجی) ، (بیان فرق الاسم والمسمى) ، (جامعه کله شهادتین) ، (اراده جزئیة) ، (بیان ذکر الجهری واللحن) ، (بیان زین خلد) ، (کلام الحق جل جلاله) (بیان اسباب خوف الموت) ، (رساله اخلاق) و (بیان احوال تونس) اسملرنده کی رسائلنی حاوی اولان آثارنی جامع مجموعه سی کتبخانه عاجزیده موجوددر (۱۲۶۷) ده وفات ایده دك قره جه احمد مزارستاننده (مفتی زاده محمد صادق) ازرنجانی یاننه دفن ایدیلن درس وکیلی آق شهرلی عمر افندیك رؤس امتحاننه مخصوص اولوق اوزره ترتیب ایستدیکی اسئله واجوبه رساله سنی ده ترجمه وطبع ایئتشددر . علم محاضرادن خط دستیه محرر بر مجموعه سی ده واردر .

ابوب صبری یاشا

بحریه میلوالرندن وعصریمز فضلاسندن کثیرالهمه برذات اولوب یکیشهر جوارنده کی
[ارمیه] لیدر .

آثار مطبوعه سی :

(مرآت مکه) و (مرآت مدینه) و (ترجمه شبائل شریف) و (احوال جزیره العرب)

و (شرح قصیده بانت سعاد [۱]) و (تاریخ و هابیان [۲]) و (محمودالسیر) و (نجات المؤمنین) و (تکملة المناسک) و (ریاض الموقنین) در. (مرأت الحرمین) اسمیله محرر اولان ایلك ایکی اثر عالیبری قطعه مقدسه حجازیه حقنده دینی و تاریخی معلومات لازمه بی حاوی اولدیغندن عموم مؤمنین و باخصوص حجاج کرام ایچون الزم بر کتاب در.

(احوال جزیره العرب) ده عربستان شبه جزیره سی حقنده یازیلان جغرافیالرك مفصل و کزیده لرندندر. امام غزالینک علم کلامدن (بداية النهایه) سنی ده (اسباب النهایه) اسمیله ترجمه و طبع ایتشدو. بو اثرک باشنده کی بیت:

تابع شرع شریف اولمايانك دنياه
حالیك مشكل اولور محكمه عقابه

(۱۳۰۸) ده ارتحال ایدره رك طریقه منسوب اولوینی ادریس مختفی حضر ترینک آیاق اوچنه دفن ایدلدی.

احمد بك (نواب زاده احمد علمي بك)

تاریخک تراجم احوال شعبه سی واقفلرندن و طریقت نقشبندی منتسبلرندن غیور هجرتی بر ذات اولوب (اکین) لیدر. تحصیل و تفضی استانبولده در. کنچ دینه جک بر سنده ایکن (۱۳۳۲) تاریخنده ارتحال ایلده دی. (اسکدار) ده (قرجه احمد) هزارستانده [۱] ۱۱۵۷ تاریخنده (وارنه) لی (عبدالباقی بن علی) افندی طرفندن ده (منیه القواد المتلذذ بقصیده

بانت سعاد) تخمیس ایدیلشدرکه مطلبی.

الوصل منفصل والهجر موصول
القدر متصل والعذل مفصول
حمل الایسی کله علی محمول

بانت سعاد قلبی الیوم متبول
متیم اثرهالم یفده مکبول

(بانت سعاد) قصیده سی علمای عثمانیه دن برخیلی ذوات طرفندن ازجمله (بنیه زاده احمد بن عثمان ضروری) و سلطان محمد رابع معاصری (احمد اسکداری) طرفلرندن ده شرح اولنشدو که هر ایکینسک نسخه سی ده نور عثمانیه ده واردر.

[۲] و هابی طائفه سی طرفندن مکه مکرمه علماسنه کوندوریلن اسألہ بی حاوی اولوب معتقدانلری بیین اولان رسالیه فارشی (۱۲۱۷) تاریخنده مکه قاضیسی بولنان (علی زاده محمد نورالدین) افندی طرفندن مؤلف (نورالیقین فی مشکاة التمکین) اسمیله یازیلان رسالده دخی طائفه و هابییه نك بللی باشل معتقداتی تعداد ایدیله زك ادله سیله رد و جرح ایدلشدر. بورساله مؤلفی طرفندن تورکجه ده ترجمه ایدلشدر.

رئيس الخطاط شيخ خلد الله ^{رحمه الله} افندی مرحومك آرقه جهينه دفن ايدلدى . اكثر اقسامى
حريرى زاده كمال افندی مرحومك (نبيان) ندن ترجمه ايدلك اوزره ميدانه كيتريدكى
(حريقه الاوليا) اسمنده كى اثريله استانبولده مدفون اعزّه كرامدن بعضيلرينك تراجم
احواله دائر (زيارت اوليا) نامنده كى اثرى و (مرآت محى الدين عربى) نامنده كى
دساله سى مطبوعدره ، قراء كرامك طبقات وتراجمى مين (روضة القراء) ايله (مناقب اوليا) ناميله
باشلادىنى آثارك اتماينه موفق اوله مامشدره ، (روضه نك) بعض يارچه لريله (مناقب اوليا) نك
(سلسله مشايخ نقشبنديه) دن بعض اقسامى رسائل موقوتهدن (جريده صوفيه) ايله انتشارايتمشدر .

ب

بفرداى اسماعيل پاشا

كنايات وتراجم احوال متخصصلرندن علم مجاهدى فضلاى امتدن خلق برذات
اولوب (سليمانيه) ليدر .
زاندارمه دائره سى ايكنجى شعبه سى مديريتدن متقاعداً عربى (۱۳۳۹) تاريخنده
ماقرى كوينده كى اقامتكاهنده ارتحال ايدرك كوى مزراستانه دفن ايدلدى استانبولجه
(بفرداى اسماعيل پاشا) وصفيله موصوف ايدى همان اوتوزيش سنه امتداد ايدن تبعاتى
نمراتى اولمق اوزره ميدانه كيتريدكى اثرى (اسماء المؤلفين و آثار المصنفين) ايله (ايضاح
المكنون فى الذيل على كشف الظنون) اسمنده كى (كشف الظنون) ذيلندن عبارتدر .
پاشا مرحومك تحقيقاتنه كوره (كشف الظنون) متون ، شروح ، حواشى ، تعليقات
ايله دواوين و رسائلك مجموعى ۱۴۵۰۱ عدد اسماء كتبي حاويدر . بوجله دن تخميناً ايكي
بيك كسور عددى آراهاجيلر شينجى اولوب ۱۱۸۷ ده وفات ايدن ابراهيم افندی طرفندن
ذيلاً علاوه ايدلمش سه ده ۱۲۷۴ تاريخنده مصرده حين طبعنده بلا تفريق مزوجاً
باصلمش و ابراهيم افدينك ذيلى نسخه سى ميدانده بولونمادىنى جهته مجهول قالمشدر .
كشف الظنونك اخيراً استانبولده طبع اولونان نسخه سى مصرده مطبوع نسخهنك عيندوم
خيف زاده احمد افدينك ۱۲۱۷ تاريخ وفاتنه كوره (آثارنو) عنوانى ذيلينك آندن
مؤخر اولماسى لازم كلييور . بونك مندرجاتى ايسه (۵۰۶) عدددر .
پاشا مرحومك طوبلا دقلىرى (كشف الظنون) ذيلى اون طقوز بيكه بالغ اولمشدى .
اسماء وتراجم مؤلفين اوج ، كشف الظنون ذيلى ايكي بويوك جلدن عبارت اولوب اليوم
عائله سى نزدنده در .

بیانی شیخ محمود افندی

قسم اعظمی قافقا-یانک قره باغ جهتلرنده، بر قسمی ده (کرکوک) حوالیسند بولونان تورک قبائلنک (بیات) قبیله-سندن و ترجمه حالی مشایخ فصانده مذکور (دده عمرروشنی) خلفاسندن فضیلتی بر ذاتدر. (شهزاده جم) اولجه بو ذاتک فارسی بر غزلانی کوروب بکنمش ونظیره سویله مش ایدی . (۸۸۶) ده حجازه کیتدیکی ائنده شهزاده مشارالیه تصادف ایدهرک سویشمشله شهزاده نک رجاسی اوزرینه [اوغوز نامه] کتایسندن النقاط ایتمک اوزره سلاله آل عثمانی جامع اولارق شهزاده نامنه (جام جم آیین) نامنده بر تاریخیچه قلمه آلمشدرکه زمانمز ارباب دانشندن دیاربکرلی علی امیری افندی طرفندن قیمتلی حاشیه لر علاوه سیه نشرینه همت بیورلمقدده اولان (نوادراسلاف) کلباتی میاننده طبع اولونمشدر. مؤخرأ شهزاده نک آوروپادن والده سنه یازدینی مفصل و تاریخی بر قصیده سنی علاوه ایله قصیده بی تحمسن وخاتمہ کتاب اتخاذا ایله مشدر. یو تاریخیچه نک تخصیص مقدمه سنده تورکلک حقنده آنچه مسرودات مندر جدر .

نجیاد زاده حسین بهلی

قاتخ معاصری فاضل بر مورخدر. فاتحن اعتبارأ یوزسنه ک وقایعی یازمشدر. مؤخرأ بو اثرینه (۴۵) سنه ک وقایع داهاعلاوه ایدهرک دیگر بر اثر میدانده کتیرمشدر. تیراندازلرک تراجم احوالندن باحث (تحفة الحسیب) اسمنده کی اثرک مقدمه سنده صاحب ترجمه نک بو وادیده بر اثری اولدینی محرردر .

برهمنی حسین افندی

وزیر اعظم کوپرلی محمد پاشا احفادنندن نعمان پاشا زاده ابوالخیر حافظ احمد پاشانک نامی اولوب (هزارغراد) لیدر برنسخه سی (کوپرولو) کتبخانه سنده موجود اولان (تاریخ سلاله کوپرولو) نامنده کی اثری اسمنک دلالتی کبی (کوپرولو) سلاله سنک تفصیل احوالندن باحث اولوب غیر مطبوعدر و مرتب دیوانی ده واردر . بیچ سفری عودتنده (۱۰۹۴) ده بلغرادده وفات ایتدی .

[هامر] تاریخك اون برنجی جلدینك مقدمه سنده (کوپرولو زاده احمدپاشا) نك مهرداری حسن آغانك اثری اولمق اوزره مذکور اولان (جواهرالتواریخ در احوال فاضل احمدپاشا) اسمنده کی تاریخ (هامر) ك نقلی کبی حسن آغانك دکلدر. بین المورخین مهرداد تاریخی نامیله معروف اولان بوتاریخ ارضروملی (عثمان دده) نکلدر. (دده) نك حسن آغان نقلیاتی واردر. «۱۰۶۹» دن صدر مشارالیهك ارتحالته قدر کچن وقایعدن باحثدر نسخہ سی (کوپرولو) کتبخانه سنده موجوددر.

بایقوسه زاده مهربابی شناسی محمد آغا

یکچیری اوجاغی منسوبلوندن (بایقوش حسن آغازاده) نك مخدومی اولوب (سلطان ابراهیم بن احمد خان) دوری رجالتنددر. (تذکره السلاطین و مجالس الخواصین) اسمند. درت جلد غیرمطبوع تاریخی واردر که جلد اولی خلقتدن حضرت فخرعالمه قاداردربوجلدا برنسخہ سی (اندرون هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر.

مشهور فریدون بکک (زهره الاخبار) اسمنده کی «سیکتوار» تاریخی ده «۱۰۵۸» تاریخنده (زهره الاخبار فی اجمال سفر سیکتوار) اسمیله تلخیص ایله مشدر.

بهاءالدین احمد افندی «مزیدار زاده - مرامچی اوغلو»

بورسه ده یتیشن ارباب معارفدن اولوب «حلب» مولیتندن انفصالندن سوکرا «۱۴۰۸» تاریخنده «بورسه» ده وفات ایدرک حصارک (باب زمین - یرقانی) محله سنده منسوب اولدینی عائله سی قبرستانده دفن اولونمشدر. خواجه سعدالدین مرحومک «تاج التواریخ» یو تنقیح صورتنده مجدداً برار قلمه آلدینی کبی «صالحیه» نامنده برده و فیاتنامه یازمشدر «ترجمه شافیه» و «ترجمه متن بیان» و «منشآت» و «رساله مهاویه» کبی آناری د واردر که جمله سی غیرمطبوعدر «تاج التواریخ» تلخیصی نك برنسخہ سی بورسه ده جدیدک بنا کرده سی اولان کتبخانه ده، برنسخہ سی ده «استانبول» ده اسعد افندی کتبخانه سند واردر. برده یوسف پاشانك نیچه ایله اولان محارباتی مبین برتاریخچه سی واردر ک نسخہ سی «ملت» کتبخانه سنده در.

بکلی زاده محمود افندی

ارباب علم و دانشدن تاریخشناس بر ذات اولوب «مغیسا» لیدر . مطبوع «روضه الاحباب» ترجمه سنی [۱۱۰۶] سنه سنده اکیال ایتشدرد. «روضه الاحباب فی سیرالنهی والاحباب» وزیر شهیر «میرعلی شیر» ک آرزوسنه تبعاً (۱۰۰۰) تاریخنده وفات ایدن (جمال حسینی) لقیله ملقب «عطاءالله بن فضل الله شیرازی» نیشابوری) طرفندن فارسی عبارت اولق اوزره تألیف ایدیلشد که جلد اولی سیراحوال بی دن، جلد ثانیسی خلفای اربعه دن، جلد ثالثی حسنین حضرت امیه ملوک بنی امیه و خلفای عباسیه تک مناقب احوالندن باحثدر. (۱۱۴۰) تاریخنده «مغیسا» ده ارتحال ایله دی . اواخر عمرنده مفتی اولمشدی عطاءالله افندی فتاواسنه علاواتی واردر .

باهر عبدالرزاق افندی

حریمی «اسکدار» ده حضرت هدایی درگاه شریفی حظیره سنده مدفونه در سنک مناری منشور مربعی در . صدر اسبق مصطفی رشید پاشانک اک معتمد رفقا سندن سیاسی بر ذات اولوب شهریدر . صدر مشارالیه انشته سی اولان و بالآخره مقام صدارتی احراز ایدن سید علی پاشا ایله موره ده بولونمش ایدی . اوروپایه ده سیاحتی واردر .

(۱۲۷۶) تاریخنده استانبولده ارتحال ایتدی . «ناوارین» مغلوبیتنه دأثر تاریخچه سی و آوروپانک اسباب ترقیسنه دأثر مشهوداتنه متعلق سفارنامه لر طرزنده رساله سی واردر موره وقایعه دأثر اولان مضبوطاتنک اسعدافندی تاریخی اده لرینه علاوه ایدلدیکی جودت پاشانک جمله نقلیاتندرد .

بادی احمد افندی

ارباب معارفدن و تراجم احوال متخصصلرندن همتلی، غیور بر ذات اولوب ادرنه لیدر اواخر مأموریتی (ادرنه، قونییه، بورسه) ویرکو مدیرتلی ایدی .

(۱۳۲۶) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله دی . ایوبده (زردبانی قبرستان) ده مدفوندر .

آثاری :

[۱] (ریاض بلده ادرنه) : ادرنه حقنه یازیلان « انیس المسامیرین » ك خطائری ،
نقصانلری اكمل ایدیلک و بك چوق علاوات مفیده درج اولونمق اوزره میدانك كن براتر
جسیم اولوب اوج جلد اوزره مرتبدر .

« ۲ » : « دوايح ولايت ادرنه » : ادرنه ولايتك ملحقاته دائر اولوب برجلددر .

« ۳ » : « ارمغان » : منظوم و منشور ضروب امثال عثمانیه یی جامعدر .

« ۴ » : « مصادر لسان فارسی » : توركچه دن فارسی یه فارسیدن توركچه یه مصدرلری

میندر .

« ۵ » : « توضیح الابواب علی تسهیل الحساب »

« ۶ » : « دیوان »

كائنات ردیفلی غزلدن :

عین موجوداته ایله ر قدرة اللهی عیان

بادیا آینه عبرتمادر كائنات

صنعت خطه و نقشه ده اتسابی واردر مرحومك اشبو آثاريله بیکه قریب اولان
کتابلری مخدوملری « ادرنه » مبعوث محترمی فائق بك طرفدن « ادرنه » ده سلطان سلیم
کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدر .

یحیی ابراهیم افندی [۱]

ایکی جلددن عبارت اولان تاریخ عثمانیسی مطبوع اولوب « ۹۲۷ » دن « ۱۰۴۹ »
سنه سنه یعنی سلیمان قانونیدن سلطان مراد رابع دوری نهایته قدردر . یازدینی وقایع
شایان اعتماددر .

[۱] (بچ) مجارستانده (مهاج) ایله (سکتوار) آره سنده برقصه دوکه آلمانلر (بش کلیسا)
معناسنده اولان (فونف قیره هن) دیرلر . مؤلف بورالیدر . بای عربیه ایله اولان (بچ) ویانه نك
اسم دیکریدر . شمالی آناوودلقدکی (اپیک) قصه سنده آناوودلره اسلاولر (بچ) دیرلر .

عباس‌سی آجیق و افراط و تفریطدن بریدر . نهایتده « جنکیز » و « هلاکو » نك احوالی ده تحریر ایتشدر . شق اول دفتردارانی و سنجاق بکلی کی بعض خدمات دولتمه بولوندی . [۱۰۴۶] تاریخنده بوسنه دفتردارای تعیین اولونمش ایدی .

اواخر عمرینی متقاعداً مجارستانده « بودین » ایله « پیچ » ده کچیردی . وفاتی (۱۰۶۱) ده ، قبری مملکتندهدر . تاریخنی قوجه نشانیجی مصطفی بك ، برادری صالح افندی ، رمضان زاده ، عالی ، حسن بک‌زاده ، حدیدی ، کاتب محمد افندی تاریخلرندن تلخیص ایتدیکنی مقدمه‌ده ذکر ایدیور . ترجمه حالنك تفصیلی مجار مورخلرندن دوکتور « فاراجون » افندیك « تورک درنکی » مجموعه‌سنده و مؤرخ احمد رفیق بكك (اقدام) ده منتشر مقاله‌سنده مندرجدر . پنجوی نك تاریخنی طمشوار دفتردارای بلغرادی مصطفی بن احمد افندی طرفندن ۱۰۴۵ دن ۱۰۶۱ تاریخنه قدار تذیل ایدلشدرکه بر نسخه‌سی « بغداد » کوشکننده واردر [۲] .

برنو محمد افندی [موقت زاده] ، [وقعه نویسی]

وقعه‌نویس اولمش شهری برشاعردر . ترجمه‌حالی شعرا فصلنده محرر « خواجه‌نشأت » افندیك خواص شاکردانندن ایدی . « شاعرانك شمع امیدنده پرتو قلامادی » مصرانك حروف منقوطه ایله کوستردیکی « ۱۲۲۲ » تاریخنده ادرنده وفات ایله‌دی . حضرت سزائی جوارنده مدفوندر . مرتب دیوانی و ارسه‌ده مطبوع دکلدور برنسخه‌سی ملت کتبخانه‌سنده واردر . زمانی وقایعه‌ده دأثر یازدینی تاریخچه‌سی خلفی اولان « عامر » بك طرفندن تذیل ایدلشدرکه بوده غیر مطبوعدر . مهرنده « پرتو کدای لمعه محمد » محکوک ایش . آثار تاریخیه‌سی عاصم افندی‌یه دور اولونمشدر .

ایاتندن :

که تجاهل ، که تغافل ، که جفاء ، کاهی عتاب
ایتدیکی جوری کهی بندن سؤال ایله‌ردی یار

[۲] سجل عثمانیده بوسنده وفات ایتدیکنه دأثر افاده ایله درسعادنده وفات ایدمرك (ایوب‌ده صوقولو محمدپاشا) تره‌سی حربنه دفن ایدیلدیکی روایتی موثوق دکلدور .

عثمانی مؤلفلری تاریخ — ۳

ت

تعلیق زاده محمد صبیحی

مورخ و شاعر برذات اولوب «دکزی» دندر سلطان مراد ثالثه شهزاده لکی اوانسده انتساب ایدرهک اون ایکی سنه خدمتده بولونمش وجلوسنده معیتده بولونانلر میاننده کندیمی ده دیوان کتابته تعیین اولونمشدر. «۱۰۰۴» ده شهنامه جی اولدی تذکره «رضاء» ده «۱۰۰۸» شهیداً ارتحال ایتدیکی مندرجدر.

آثار تاریخیه سی :

«روانیه» و «تبریزیه» و «شاهنامه هایون» نامنده اوچ عدد اثری واردر. مصور و مذهب اولان بو اثرلردن سلطان مراده تقدیم اولونان اولکیلیری روان اوطه سی، سلطان محمد عرض ایدیلن اوچنجیسی حمیده کتبخانه لرنده موجوددر.

روانیه - سردار فرهاد پاشانک ایکنجی سفری نصفه قدر اولان وقوعاتی جامعدر. تبریزیه ایسه اوز دمیراوغلونک تبریز سفرینی حاکیدر. شاهنامه هایون سلطان مراده تقدیم ایدوب شایان قبول کوروله مهین کتاب مقدمه سنی تشکیل ایتک اوزره بوسنه والیسی حسن پاشانک شهادتی وقعه سندن ابتدار و سلطان مرادک وفاتی و خلفنک جلوسنی و یانیق سفرینی و مختصر آفاق محاربه سنی ده بیان ایدره اشعاری ده واردر.

توفیق افندی [کلنبری زاده احمد توفیق افندی]

تاریخناس و معارفند برذات اولوب شهیددر. آخر ماموریتی سرکتابی وظیفه سی اولمش ایدی. «۱۳۰۷» تاریخده ارتحال ایدرهک بشکطاشده یحیی افندی حظیره سنه دفن ایدیلدی حکمت تاریخدن «حمیده الاصول» ایله علم کلامدن «نبذه علم کلام» اسملرنده آثار مطبوعه سی و «ییلدیز» کتبخانه سنده «حمید الاثر فی السیر» اسمنده تاریخ «ابی الفدا» دن منتخب غیر مطبوع بر اثری واردر.

برده علما فصلنده محرر حسی افندی ایله مشترکاً «نهات الفلاسفه» بی ترجمه ایله مشدرکه بر نسخه سی «ییلدیز» کتبخانه سنده واردر.

«نبذه علم کلام» «۱۲۹۷» تاریخده تأسس ایدن «جمعیت فرقانیه» طرفدن ترتیب ایتدیرلمشدرکه «مقاصد» ایله «شرح عقائد» دن النقاط ایدلمشدر.

نوفیس یاشا (فاعلی محمد نوفیس یاشا)

ارکان حربیه صنفندن یتیشن ارباب قلمدن تباریخشناس برذات اولوب شهریدر. مکتبدن نشأتندن صوکره برمدت خواجه لقدمه بعده فرانسه وبلچیکا (آتشه میلیتهر) لکنده بولونه رق استانبوله عودتنده تربیه و تدریسات عسکریه مفتشکنه تعین اولونه رق ایفای حسن خدمت ایله دی «۱۳۳۴» تاریخنده متقاعداً ارتحال ابتدی فاتحده مدفوندر .

آثار مطبوعه سی :

- «۱» عثمانلی تاریخچی: ایکی دفعه طبع اولونان واورتا جمعه برجلدن عباوت بولونان بو اترك برنجی طبعی منشیانه برطرزده، ایکنجی طبعی ایسه آچیق تورکجه ساده بروادیده در.
- «۲» اساطیر یونانیان : لسانمزده بویولده یازیلان آتارک اک بیوکیدر .
- «۳» شهزاده جم : شهزاده جمک حیات سیاسیه سندن باحث اوافق بررساله در .
- «۴» آنیبال : قارطاجه لی مشهور « آنیبال » ک ترجمه حالندن باحثدر .

ش

شاهی

سلطان سلیمان قانونی غزالینی حاوی برتاریخ منظوم یازمشدر که اسمی (سلیمانیه) در . کتابک باش طرفلرنده (کونش) و (کل) ردیفلی ایکی قصیده بدیعیه سی واردر . کتابک مقدمه سنده :

جان ودلدن ایده لوم شکر و سپاس
انس وجنک خالقینه بی قیاس
طینت انسانی فیضندن خدا
عقل مهوشله ایدوبدر روشنا
عشق خمیرندن طلسم آدمی
حق مخمر قیلدی جسم آدمی الخ

شیریا یاشا (احمد شیریا یاشا)

منشی و تاریخ شناس برذات اولوب شهریدر . مابین باش کاتبی ایکن (۱۳۱۲) تاریخنده ارتحال ایله دی . سلطان محمود تربیه سی حظیره سنده مدفوندر .

(حیات عثمانی) اسمندہ قیمتلی بر عثمانلی تاریخچه سی واردو . بواثر بعدالمشر و طیت
(حیات عثمانی به برانظر) اسمیلہ تکرار طبع ایدلدی .

شیرا محمد بك

تاریخ و تراجم احوال علماسندن غبور بر ذات اولوب شهریدر . اكمال تحصیلدن
صوکر اقلام دولته و بتخصیص معارف دائر دسندہ ایفای خدمت ایلده دی (۱۳۲۶) ده
ارتحال ایدرهك اسکدارده (قرهجه احمد) مزارستانه دفن ایدلدی . پدری حسنی بک
ترجمه حالی (سجل عثمانی) نك ج ۲ ، صفحه ۱۷۸ سندہ مذکوردر .
آثاری :

(۱) (سجل عثمانی) : درت جلد اوزره مرب اولان بواثر اسمندن دخی آکلاشیلاجنی
وجهله صنوف ، و مسالك مختلفه دن یتیشن ذواتك مختصراً تراجم احوالی جامع اولوب
مطبوعدر . مؤخرأ تحقیق ایدہ بیلدیکی یا کلاشیرینی قسماً تصحیح ایتش ایسهده طبعنه
موفق اولاماشدر .

(۲) (نخبه الوقایع) : ۱۲۴۵ دن اعتباراً رجال دولتك تراجم احوالی جامع اولوب
ایکی جلددر .

(۳) تکمله سجل عثمانی : ایکی جلد

(۴) ذیل الذیل : بر جلد

(۵) تاریخ محمد ثریا : عصر حاضر تاریخ عثمانیسی اولوب طقوز جلددر . سلطان
محمود ثانی دن سلطان عبدالعزیزك نهایتنه قدردر .

(۶) (برهان الشرق و بلغات خمسہ) : عربی ، فارسی ، عثمانی ، چغتایی ، تاتاری
لسانلرینه دائر اوافق قطعده اوتوز جزء اوزره مرتبدر .

(۷) (مرآت تاریخ اسلام) دورت جلد

(۸) (الباقوت والؤلؤ) علم حدیث دن برائر کزین اولوب مؤخرأ اختصار ایتمشدر .

(۹) (سجدات قرآن) :

رومانلری :

(۱۰) (حمیت و یاخود مراق)

(۱۱) (سفېلر)

(۱۲) (كيجه قوشى)

(۱۳) (چيفتلك علمى)

بولنردن باشقه مسائل مختلفه دن باحث آلتي رساله سى ده واردر . اشبو آئاردن
يالكز (سجل عثمانى) ايله (نخبه الوقايع) ك برنجى جلدى مطبوعدر .
مع التأسف اشبو آئارك كافه سنك (جهانكير) يانفېنده ياندينى عائله سى طرفندن
روايت ايدلمكده در .

ج

مهول زاده قريم نسايجى مصطفى بك

علم و قلم اربابندن سياست و حكمت اداره يه واقف برذات اولوب « طوسيه » ليدر
تحصيلى ابتدايىسى وطنى علماسندن ، عاليىنى استانبول فضلاسنندن اكمال ايده رك دولت
خدمته كىروب حائز اولدينى فضيلتى و خطوط اسلاميه دن خط ديوانى ده كى مهارتى
مسلكننده ترقيسه بادي اولدى . ينه بوسائقه ايله ياوزسلطان سليم خان زماننده ديوان هايون
كتبه سى عدادينه كيردى . دور قانونيه ده « مصر » ، « مأمور اولان وزيراعظم » ابراهيم ،
باشانك تقدير و حمايه سنه مظهر اوله رق وزير مشاور اليه ك تذكره جيلكى وظيفه سيله « مصر » ،
كيتدى . بورادن عودتى تاريخى اولان (۹۳۱) ده « رئيس الكتاب - خارجيه فاضلى »
تعيين اولندى . « ۹۴۱ » تاريخنده « بغداد » فتحنده بولونوب نسايجى « سيدى » بكك
وفاتى اوزرينه « نشانجيلق » توجيه اولونارق « ۲۴ » سنه بووظيفه مهمه ايله اشتغال ايله دى ؛
بوخدمت دولاييسيله دولتك مهم امورينك حسن صورته تسويه و تمشيقى خصوصنده
بك بويوك لياقت و رويى كورولدى . « ۹۶۴ » ده تقاعدلكى اختيار ايده رك اون سنه
« متفرقه باشلىق » له امرار حيات ايتدى ، و قانونى سلطان سليمان خانك اسفاردن اولان
« سكتوار » سفرنده ده بولونارق طغراقشلك وظيفه سنى ايفالايتدى . و استانبوله عودتنده
« مصطفى بن جلال توقى » و « الهى رحمت ايله مصطفى به » مصر اعلى رينك دالاتى اولان
« ۹۷۵ » تاريخنده ارتحال ايده رك « ايوب » جوارنده « نسايجى » ناميله ناميه منسوب محله ده

بناسنه موفق اولدینی جامع شریف اتصائه دفن ایدلدی. فضیلت واققدار جهته کندیسنه یاقلاشان کوچوک برادری صالح اقدی ده یاننده مدفوندر .

آثاری :

۱ — طبقات الممالك فی درجات المسالك . اوتوز طبقه و متعدد درجانه منقسم تاریخی و اخلاقی مهم برادرر . یکریمی دو قوزنجی طبقه دولت عثمانیه نك اوزمانکی اصول اداره و قوانین ملکیه و عسکریه سیله شعبات ادا رستی، اوتوزنجی طبقه ده قانونی و قایعی مین در . طرز تحریری زمانی رواجنه تبعاً منشیانه و اصطلاح پردازانه اولدیغندن بعض اخبار و نقلیاتك حقایق روش افاده فدا ایدیله رك مستور قالمشدر . تخصیص قانونی دورینه عائد منظوم پارچه لری منشور اقسامندن ده روح نوازدر . برنسخه سی ایاصوفیه کتبخانه سنده واردر .

۲ — « اتیس السلاطین و جلیس الخواقین » . بواثرک اصل اسمی « مواهب الخلاق فی مراتب الاخلاق » ایسه ده اوج پادشاهك ده انظار مطالعه لرینه مظهر اولدیغیچون مؤخرأ « اتیس السلاطین » تسمیه ایتمشدر . مقدمه سی اسماء حسنی شرحیله موشح ، خاتمه سی صلوات رسول کبریا ايله مزین در . آرالرنده کی الی آلتی باده دخی اخلاق حسنه و سیئه نك فوائد و مضراتندن باحث اولوب سلطان سلیمان قانونی نامه یازلمشدر . نسخه لری استانبول کتبخانه لرینک بعضیلرنده واردر . برنسخه سی ده کتبخانه عاجزی بی تزیین ایتکده در .

۳ — « سلیم نامه » بر جلد کبیر اوزره مرتب اولان بواثر یاوز سلطان سلیم خانك غزواتی مین اولوب اوغلو خطیله محرر بر نسخه سی « «وزة عثمانی » کتبخانه سنده واردر .

۴ — « نشانی » مخلصلی دیوانچه . طرز اشعاری عاشقانه و حکیمانه در . ایاتندن :

فن عشقه باشلادم دقله کوردم نیجه باب
متنی درد و فصلی هجران ايله دولمش بر کتاب

● — « ترجمه معارج النبوه فی معارج الفتوه » . اصل اثر افاضل امتدن « منلامسکین » شهرتیه بنام « معین الحاج محمد الفواهی » نك تواریخ انبیا و سیر حبیب کبریادن باحث فارسی العبارة اثر مشهوری اولوب صاحب ترجمه « مصطفی » بك طرفندن « دلائل النبوة للمحمدی و شمائل الفتوة الاحمدی » اسمیله و « ۱۰۳۳ » ده « مصر » ده وفات ایدن فضلاى عثمانیه دن

« اسکوپی آلتی یارمق محمد » افندی طرفندن ده اسم اصل سیله ترجمه اولونمشدرکه ایکنجی ترجمه مطبوع اولدیفیچون مشهور ومتداولدر .

۶ — تاریخ قلعه استانبول ومعبد آیاصوفیه » فارسیدن ترجمه ایشدر .

۷ — جواهر الاخبار فی خصائل الاخبار : مؤلفین هریدن « ابو حفص عمر بن ابراهیم انصاری ، نك « احسن القصص » ، اولان « قصه یوسف » علیه السلامه دائر « زهر الکمام » اسمنده کی اثرینك ترجمه سی اولوب نفیس یازیلی وجلدلی بر نسخه سی « نور عثمانیه » کتبخانه سنده واردر .

۸ — منشور شهنامه ترجمه سی . ملت کتبخانه سنده موجود اولوب مترجمی مصرح اولمایان دیگر بر ترجمه ده صاحب ترجمه نكده بر منشور شهنامه ترجمه سی اولدینی مذکوردر .

هنبای « مورخ مصطفی هنبای افندی »

مورخین عثمانیه فضلا سندن مدقق بر ذات اولوب مولدا « آماسیه » لی موطناً بروسلی « امیر حسن » افندینك مخدومیدر . کینه سی « ابو محمد مصطفی ابن السید حسن ابن السید سنان ابن السید احمد الحسینی » اولمق اوزره مضبوطدر . علوم آلیه و عالییه یی مولانا « ابوالسعود » دن بالتحصیل استانبول ، ادرنه مدارسنده تدریسی اکلادن صوکرا مسلك حکامه کچهرک (حلب) قاضی لکنه نصب اولوندی . و اواخر مأموریتنده خسته لهرق یرینه برادری (سعودی) افندی تعیین ایلدی . برادرینه ملاقاتندن بر بوجوق سنه صوکره (۹۹۹) سنه سی ایچنده (حلب) ده ارتحال ایلهدی . آناری غیر مطبوع اولوب تحقیق ایدیله بیلنلری بوجه آتی در :

۱ — (علم الزاخر فی احوال الاوائل و الاواخر) : بر مقدمه سکسان ایکی باب اوزره مرتب ایکی جلد کبیر هر بی العباده بر تاریخ عمومی درکه نسخه لری اسه تانبول کتبخانه لرینك بر قاچنده واردر . کاتب چلبی مرحوم بو اثری (کشف الظنون) ده (البحر الزاخر و العلم التیار) اسمیه توصیف اولونماسنی ترجیح ایدیور . فهرسنگ بر قسمی بویله در : (مقدمه ، معنی التوبة و الرسالة و ذکر اول ما خلق الله تعالی ، باب اول انبیا ، باب ثانی ذکر بعض الاسم ، باب ثالث ملوک فرس ، باب رابع ملوک یونان ، باب خامس

ملوك روم ، باب سادس ملوك بنی اسرائیل ، باب سابع سلاطین مصر) ، صوك باي آل شیخ حیدر الاسماعیلی در . تاریخ اسلام قسمی دهاها مفصل اولوب بو میانه اولان تاریخ عثمانی قسمی ده دیگر اقسامه نسبتله مفصل اولغله برابر زمانه قدر کچن وقایع مندر جدر . اثرک اهمیت مصر ادب سندن احمد ذکی پاشانک نظر دقتی جلب ایله دیکندن . مصرده طبیی مصمدر ، مؤلف خطیله محرر برنجی جلدک مسوده سی فضلائی عسکریه دن و علم احوال کتب علماسندن بغدادی اسماعیل پاشا مرحومک کتبخانه لرنده در .

۲ — (مختصر عیلم الزاخر) : هرایکی جلدک مختصر و منقح بر صورتده محتویاتی جامع اولوب تورکجه در . آلتش باب اوزره مرتب اولان بو اثرک فهرستک بر قسمی بویه در :

(برنجی باب سیرنجی ، ایکنجی باب خلفاء راشدین ، اوچنجی باب بنی امیه ، دردنجی باب عباسیه) اصلیه مختصری اولان بو اثر (نور عثمانیه) کتبخانه سنده موجود در .
۳ — سبع السیار . قیافت ، فراست ، غالب و مغلوب ، کف ، کتف ، مقادیر اصابع دن باختر . نقیب الاشراف سید محمد رضا افندینک بو اسمده کی اثری ملوک تاتار احوالندن باحث اثر دیکردر .

۴ — تاریخ بلاد مغرب : حکومت مغاربه دن باختر .

۵ — نهاية المرام و بحر جواهر الکلام . علم تاریخندن عربی برادر در : تواریخ انبیا ایله خلفا و ملوکندن باختر . مؤلف کندی ترجمه ایده رک اسمنی (درمکنون و سر مصون) تسمیه ایتمشدر . مؤلفین عربدن « علی بن غالب » کده « نهاية المرام فی ذکر الخلفاء والایام » اسمنده بر منظومه سی وارد در .

۶ — جواهر الغرائب :

۷ — فرصتنامه :

۸ — الحضرة الخضره والحديقة النضرة

۹ — رساله فی بناء ایاصوفیه و قلعه قسطنطینیة . صاحب ترجمه نک کشف الظنونده بو اسمده بر اثری اولدینی محرر سنده مطالعه کذارم اولمامشدر .

طبیعت شعریه یه مالک اولوب السنه ثلثه ده انشاد نظمه مقتدر ایدی . اشعار تورکیه سی رنگین اولدینی کبی اشعار عربیه سی ده بر شاعر بلیغ عربی درجه سنده استادانه در . اشعار تورکیه سندن :

دود آهني خدا یرده قوماز مظلومك

مصراعيله :

بيلمه دی قدوينی حيفا اودر نايابك

دست امواج ايله دريا قودوكونسون يوروسون

بيتي نزد شعراده زبانزددر .

مبضر عيانی بك (نذكره جي)

تاريخ شناس ارباب معارفدن برذات اولوب مجارستانده كي (پچ) ليدر . (غزوات تريا كي حسن پاشا) اسمنده كي (۱۰۰۰) تاريخنده يازديني اثری تاريخ عسكريمزجه باعث استفاده آئاردندر . مغيساده (مراديه) كتيبخانه سنده دورت باب اوزره مرتب (زبدة النصايح وعمدة التواريخ) نامنده (۱۰۰۳) تاريخنده مؤلف برائری و (مشكات الانوار) دن مترجم وملخص (نورنامه) ايله (تاريخ جديد انكروس) و (نصايح ملوك) ناملرنده اثرلريده واردر .

مجار مورخلرندن والسنة شرقيه علماسندن اولوب (۱۳۳۰) تاريخنده استانبولده وفات ايدن (دوقتور قاراچون) افدينك (تورك درنكي) مجموعه سنك (۹۱) نجبي صحيفه سنده (پچوي ابراهيم) افدينك ترجمه حالنده صاحب ترجمه جعفر بكك (پچوي) نك بويوك پدري اولديني محرردر .

(نورنامه) سير پيغمبري دن باحث (مشكاة الانوار) دن مترجم كاتبانه يازلمش بر اثر اولوب (۱۰۱۲) تاريخنده ترجمه ايدلمشدر . نهايتنده كي منظومه دن :

اومارم كه خلاص ايد الله

قوللوغه لايق اولابن كمره

ايله يوب بر بهانه علت

ايدنه بو عبد جعفره رحمت

(قد ترجم الفقير الى الله الملك الغفار الحاج جعفر دفتردار خزينة طمشوار) عبارده سيله اولان امضاسندن ، امور ماليه دهده مستخدم اولديني آكلاشيلور . (۱۰۸۷) تاريخنده

اوج لساندن مرآب علم بدیعہ دائر رسالہ ادبیہ یازان (عبدالحلیم) افندی ده
(پجوی) لیدر .

سلطان احمد جامع شریفی معماری (محمدآغا) نکده مفصل برصورتده ترجمه حالیه
فن معماری به عائد قیمتی معلوماتی مبین براری واردر .

مبارک احمد بك

بوذاك مجموعه قیلقلی بر تاریخی واردر که دولت علیه ایله روسیه دولتی بیننده ظهور
کلن جنک و صلح حالتربنه دائر اولان تواریخ مشهوره دن انتخاب ایده رک ایکی جلد اولمق
اوزره جمع و ترتیب ایدوب جلد اولنده (۱۰۳۶) تاریخندن (۱۱۸۷) ذی القعدة سنه
دائر اولان وقایعی تحریر و جلد ثانیسنده تاریخ مذکور دن بدء ایله (۱۱۹۶) تاریخنه
قدر انوری تاریخی و آندن (۱۲۰۱) سنه سنه قدر ذیل و اصف اولان سالف الذکر
حسن افندی جریده سنی و بعده ادیب افندی تاریخنک اوائلندن برمقدارینی و انوری
تاریخنکی و (۱۲۰۶) سنه سنه قدر کنندی مضبوطاتی و و اصف ذیلنک برمقدارینی خلاصه
وجهله درج و تسطیر ایله مشدر .

راغب پاشادن یوسف ضیا پاشایه قدر (ورد مطرا) اسمنده برده (ذیل حدیقه الوزرا)
سی واردر . (۱۲۱۸) ده درسمادته وفات ایندی . (بشککاش) ده (یحیی افندی)
درگاهنده مدفوندر .

مهمال الدیده محمد افندی (فارصلی زاده)

سلطان عبدالمجید خان دورنده تقویم خانه مصححی اولمش ایدی . ادبای موالیدن
برذات اولوب (۱۲۶۲) تاریخنده وفات ایله دی . ایوبده مدفوندر . عثمانلی تاریخی
و مورخلری حقنده بر درجه به قدر معلومات لازمه بی حاوی اولان (آینه ظرفا) اسمنده کی
اتری اخیراً (اقدام) مطبعه سی همتیله تزییل ایدیلر که (عثمانلی تاریخ و مورخلری) اسمیله
طبع اولندی . (مأدیة الحنان) اسمنده مطبوع بر رساله سی ده واردر که باخصوص سنتچی
اصنافی ایچون موجب استفاده در .

جواد احمد پاشا

(قره حصار صاحب) لی میرالای مصطفی عاصم بکک مخدومیدر (احمد جواد - ۶۷) تاریخ ولادتیدر . مکتب حریبه دن ارکان حریبه صنفندن نشأتندن صوکرآ خدمات مختلفه ومهمه ده بولونوب مسند صدارت عظمایی احراز ایتدی . آخر مأموریتی بشنجی اوردوی هایون مشیریتی اولدی .

(۱۳۱۸) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایله دی . فاتح جوارنده امیر بخاری تربیه سی قارشیدسنده انشا اولنان تربۀ مخصوصه به دفن اولوندی . (جواد پاشا - ۳۱۸) تاریخ وفاتیدر . کتب موجوده لرندن بش بیکه قرینیی دولابلیله برابر موزۀ هایون کتبخانه سته اهدا ایتدی .

آثار مطبوعه سی :

(تاریخ عسکری عثمانی) (۱) : (صادووا محاربه سته قدر مختصر تاریخ عسکری) و (معلومات الکافیة فی احوال ممالک عثمانیه) و (ریاضیه نك مباحث دقیقه سی) و (کیمیائک صنایعه تطبیقی) و (سما) و (تلفون) در .

(یادکار) نامیله نشرینه باشلادقلری رساله مؤقوته نك بکرمی درت جزؤه قدر نشرینه موفق اولمشلدر . عربی ، فرانسه زلسانلرینه آشاء معارفنده قدر شناس برذات ایدی .

چ

چلبی زاده اسماعیل عاصم افندی « شیخ الاسعوم ووقفه نویسی »

ادبا ومورخین عثمانیه دن اولوب (کوچوک چلبی) دینمکله معروف رئیس الکتاب محمد افندینک مخدومیدر .

آثارینک مشهور مطبوعی :

(۱) پوآثر قیمندارک اقسامندن اولان ویکچیریلرک احداثندن الفاسنه قدر احوال تاریخیه لرینی حاکی بولنان (ویکچیریلر تاریخ) مکمل اشکالیه برابرطبیع اولونعش ایسه ده غیر مطبوع اولان دیگر اقسامی ییلدیز کتبخانه سنده در . ادرنه والیلیکنی متعاقب (۱۲۸۲) ده وفات ایدن رسام مشهور عارف محمد پاشا نك ده ویکچیریلرک قیافتلرینی مراسم برآثر قیمنداری وارد . محمود پاشا سرحد نك (عثمانی تشکیلات و قیافت عسکریه سی) اسمنده کی اثری ده بو واده یازیلان باعث استاده آثار تاریخیه دندر .

راشد تاریخچه ذیل اولمق اوزه (۱۱۳۵ - ۱۱۴۱) سنه سنه قدر اون بر سنه ملك وقایع عثمانیه یی مبین اولان تاریخدرکه تصویر وقایعه کی طریقه راشد تاریخنی آ کدیرر . وفاتی (عاصم اسماعیل افندی قیلدی فردوسی مکان) مصر اعنک کوستردیکی (۱۱۷۳) ده ، قبری استانبولده . ملا کورانی محله سنه در . ۱۱۹۸ تاریخنده اوچی بر آواده طبع اولتان سامی ، شا کر ، صبیحی تاریخلری دخی (۱۱۴۳ - ۱۱۵۶) سنه سنه قدر اولان وقایع عثمانیه یی حاکدیر .

السنه ثامده انشا ونظمه مقتدر اولوب اشعاری اکثری اعتباریله حکیماندر . تاریخنی ایله دیوانی ومنشاتی مطبوعدر . (عجایب اللطائف) اسمنده کی ترجمه سی عصریمز ارباب دانش وقلمندن دیاربکرلی علی امیری افندی همته و قیمتلی حواشی علاوه سیله طبع ایدلدی . بواثر (شاه رخ) زماننده (۸۲۲) سنه سنه ممالک ختایه (آسیای وسطی و چین) سفارتیه کیدن وایکی سنه اون بش کون ختامنده ینه هراته عودت ایدن (خواجه غیاث الدین نفائی) نام ذاتک روزنامه یه یعنی سیاحتنامه سنک اسمی اولوب داماد ابراهیم پاشانک نامنه ترجمه اولونمشدر . سلطان مراد ثالث دوری ارباب معارفندن بر ذاتک ده لسان فارسیدن مترجم (تاریخ نوادر چین ماجین) اسمنده بر اثری وارددرکه [۱۲۷۰] تاریخنده درسمعادته طبع اولونمشدر .
ایبانتندن :

قابلیتدر حصول مطلبک سرمایه سی
الده استعداد اولونجه کار کندن کوستر

محله قابلیت شرطدر باران نیشانک
تماشا قیلکه هر بر قطره سی درمین اولماز

مجاز اربابیدر آزرده اغیار اولان یوقسه
حقیقت باغنک ورد مطرا سنده خار اولماز

نیک و بد هر وصف اولور برذاته نسبتله کمال
دو غرولق ناو کده خوشدر اکر یلک شمشیردم

ابتدا تجرید درسندن سبق آموز اولور
مکتب عشق کیمته کودك دیوانه سی

مصارعدن :

کوکل نیلرسهك ایله دشمنه افشای راز ایتمه

دیبلرده داستان ایش اسرار صاندیغم

بردا بیلیم قبولی وقف آمین اولمایه

میشمی زاده مصطفی رشید افندی « وقعه نویسی »

علما و مورخیندن اولوب شهریدر . سلیمانیه دارالحدیثی مدرسلکنه نائل اولدی .
برمدت وقعه نویسلک خدمتمده بولونارق ۱۲۳۶ ده درسعادته وفات ایلهدی . روم ایلی
حصاری قبرستانده یول کنارنده مدفوندر . تاریخچه سیله اشعاری واردر . تاریخچه سنک
بر نسخه سی اسعد افندی کتبخانه سنده موجوددر . وقعه نویس حاکم افندی به خلف
اولمش ایدی . کندیسنک و خلفی اولان موسی زاده منجم باشی محمد عبدالله و بهجتی حسن
افندیلرک یازدقلری تاریخچه لرینی واصف افندی بعدالتصحیح کندی تاریخنه الحاق ایتمشدر .
ایاتسندن :

شکسته کی دله چاره ساز اولور صانمه

طیب تسلیتک مومیلرین کوردک

ح

مهری

شعراي مورخیندن و طریقت زینده منتسبلرندن اولوب (فره جیک) لیدر . پدری دمیرچی
اولدیفیچون بوخلی اختیار ایتمشدر . بدایت عثمانیانندن سلطان سلیمان قانونی به قدر کذران
اولان وقایی شهنامه طرزنده سلیک نظمه چکمشدرکه بواثر تاج التواریخه مأخذ اولان
تاریخلردندر . برنسخه سی ده برلین ده کتبخانه قراالی ده واردر . ۹۶۸ ده ترحاله قاضیسی
ایکن وفات ایدن علمای شعراذن (پاره پاره زاده بروسلی مولانا احمد) ک ده شهنامه
طرزنده بر منظومه تاریخچه سی واردر .

أشبو منظومه تاريخنك آخر طرفنده در .

حدیدی بونده ختم ایت داستانی
کیم اولدر دهرايچنده پیرفانی

قوشمندن کبرو کیتسون فکر اشعار
کرك سنك اولا تفسیر اخبار

غزالر کیم ایده سلطان سلیمان
یازمه نظم اهلی دور ایتدکجه دوران

کتابک ختم تاریخی نینک
۹۳۷ ایدی هجرتینک

حسن بک زاره

(احمم بک)

خادم سلیمان پاشایه رئیس الکتاب اولان کوچوک حسن بک مخدومیدر . خواجه
تاریخنک (ناج التواریخ) عباراتی تسهیل صورتنده انتخاب واختصار ووقایع سلیمیه دن
۱۰۳۲ تاریخه قدر آشاغیسنی کندی طرفندن تذیل وازبار ایله مشدرکه (نعیا) یه باشلیجه
مأخذ اولمشدر . ذیل ایتدیکی وقایعی عیاناً شاهد و برصفت سیاسیه یی حائز اولق اوزره
نقل ایله مشدر . منقح بر تاریخدر .

(قنیزه) فتحنامه سی دخی جمله آثارندندر . وفاتی ۱۰۳۵ تاریخلرنده در . آلمانیا
سفارتخانه سی قارشى سنده کی کوموش صوبی مزارلغنده مدفون اولدینی مرویدر . رئیس الکتابلق
ودفتردارلق کبی خدمات مهمه ده بولونمشدر . هرایکی اثری ده غیر مطبوعدر . (خطیب قاسم
اوغلو) نک روضه الاخبارندن منتخب (اصول الحکم فی نظام العالم) اسمنده بر اثری داها واردر .

مسیح افندی « بوسه دی قورم مورخ »

بدوی بوسه ده غازی خسرو پاشا جامع شریفی کتبخانه سنک حافظ کتبی ایدی . ادبا
ومورخین عثمانیه دن برذات اولوب سلطان مراد رابع ایله بغداد سفرنده بولونقدن صوکر
دیاربکره وصولرنده (رئیس الکتاب) لغه ترفیع ایدیلش ایدی . [۱۰۵۴] تاریخنده
م تقاعد استانبولده ارتحال ایتدی .

آثاری :

خلقت آدمدن زمانه قدر اولان وقایعندن باحث (بدایع الوقایع) اسمنده کی ایکی جلد تاریخیه بغداد سفرینه عزیمتی زماننده با فرمان پادشاهی عربیدن ترجمه ایله کی (اخبار الدول) ترجمه سندن عبارتدر .

(بدایع الوقوعات) منقح تواریخندن معدوددر . السنه ثلثه (عربی ، فارسی ، تورکی) ایله بوسنه نك لسان محلیسی اولان بوشناچهیه واقف ایدی . آثاری مطبوع دکلدر .

هاجی علی افندی

دیوان هایون کتبه سندن تاریخشناس بر ذات اولوب [۱۰۶۰] تاریخنده (برق الیمانی) اسمنده کی تاریخی (تلخیص الیمانی) اسمیه ترجمه ایتش و (قامایچه) سفرینه دائرده بر اثر یازمشددر . [۱۰۷۴] تاریخنده ده تراجم اولیا و عامدان باحث (تحفة المجاهدین) اسمنده بر اثر تألیف ایله مشدر .

حسن بن یوسف

تونس کی محمد بک معیتی افرادندن اولوب اصلاً (آخسخته) لیدر . [۱۱۸۹] ده اسپانیوللرک جزائر و جوارینه هجوملرینی مبین (تهذیب التواریخ) اسمنده تورکجه بر جلد کوچوک غیر مطبوع تاریخی وارددر .

حسب اسکنداری

مشایخ نقشیه دن فاضل و تاریخ شناس بر ذات اولوب [۱۲۰۰] تاریخخلرنده وفات ایله دی . اسکندارده طوب طاشی جوارنده کی درگاهنده مدفوندر . (وفیات اکابر اسلامیه) اسمنده جدوللی بر طرزده منقح بر اثری وارددر که شعی ملانک (اثمار التواریخ) نه باشلیجه مأخذ اولمشددر . برده مختلف شعرای عثمانیه طرفندن سویله نیلن نعوت نبویه بی جمع ایده رک بر اثر میدان کتیرمشدر . کبار نقشیه دن (احمد یکدست) ایله خواجه (محمد امین توقادی) نك مناقبه یازمشددر .

مسیح رامز افندی « عربزاده »

ارباب علم ودانشدن تاریخشناس برذات اولوب (بالحق) لیدر .
 فن سکدن (ظهیر حکام) اسمنده بر اثری ، تذاکر شعرادن (سالم) ه [۱۱۹۸]
 تاریخنه قادار (آه اب ظرفا) نامنده بر ذیلی ، (حقیقه الوزراء) ایله (دوحه المشایخ) ه
 ذیللری ، (کشف الظنون) ه بر مقدار الحاقاتی اولدیغنی (زبدة الواقعات) اسمنده کی اثرینک
 مقدمه سنده ذکر ایدیور . زبدة الواقعات سلطان حمید اول زماننده [۱۱۸۸] سنه سنده قادار
 کچن آلتی بوجوق سنه لک وقایعی حاکیدر . ۱۲۰۰ کسورده استانبولده ارتحال ایله دی .
 آنارینک جمله سی غیر مطبوعدر .
 اییاتندن :

فرصت ویررمی کام آلا دنیا ده اهل دل
 رامز سپهره هر نه قادار قیلسه ک التجا

مافظ مسیح افندی [مافظ مسیح بن اسماعیل آبراسرای]

تراجم احوال منتسبلرندن غیور برذات اولوب شهریدر . استانبول و بلادلته محلاتنده کی
 جوامع و مساجد شریفه ایله تنکایا و زوایانک بانیرلیله حظیره لرنده مدفون ذواتک حروف
 هجا ترتیبی اوزره تراجم احوالندن باحث (حقیقه الجوامع) اسمنده مطبوع بر اثرله
 (ترجمه المشایخین) و یاخود و فیات ایوان سرایی نامنده دیگر بر اثری و مختلف دیوانلرده کی
 معنیدار مستزاد لک جمعندن متشکل (اشعارنامه مستزادی) وارددر . عاشق عمرک دیوانی ده
 جمع و ترتیب ایتمشدر . [۱۲۰۱] ده ارتحال ایده رک ایوبده زال پاشا جامعی حظیره سنده
 دفن ایدیلدی . صاحب ترجمه حقیقه سنی مستقیم زاده مرحومک تشویق و ارشاد ایله میدان
 کتیرمشدر . [۱۲۵۸] تاریخنده ارتحال ایده رک ایوبه دفن ایدیلن فضلادن زیله لی امام زاده
 حفیدی علی ساطع افندی طرفندن [۱۲۵۳] تاریخنه قادار تذیل ایدلمکله برابر اصلنه ده
 نصفی مقدار علاوات یا بیلمشدر . استانبول و بلادلته و فیات و مبانیسی چون مهم بر اثردر .
 سید نظام درکاهی جاده سنک صول طرفنده مدفون اولان علی ساطع افندی محبانندن بولونان
 (سلیمان بسیم) افندی طرفندن ده [۱۲۷۶] تاریخنه قادار تذیل ایدلمشدر که بوذیل مطبوع دکلددر .
 حقیقه ده مندرج جوامع و مساجد شریفه حروف هجا اوزره ترتیب و مندرجانی

تلخیص ایدلمکله برابره بعض علاوات ده یاسیلان ذیلنک مؤلف خطیله محرر نسخہ سی (ملت)
کتبخانہ سندہ در . تاریخ تالیفی [۱۲۴۸] ، مؤلفی ده (صدقی زاده احمد رشید) افندیدر .

مسی عزت افندی

سلطان سلیم ثالث معاصری ، تاریخ شناس برذات اولوب (دارنده) لیدر . دائرہ سی
خلقندن بولوندیغی صدر اعظم (یوسف ضیا) پاشانک کردستان وقایعیه فرانسزلرک مصردن
کیفیت خروجلرینه دائر (ضیاناامه) اسمندہ بر جلد تاریخ یازمشدرکه بو اثر مقدمه ،
داستان ، خاتمہ نامیله اوچ قسم اولوب نہایتندہ رجال دولتن برخیلی ذواتک تراجم احوالی
مندرجدر . بومیانده مشهور (جزار احمد پاشا) ننگده ترجمہ حالی ده محرردر .
(قرہ خان زاده محمد امین) افندینکده فرانسزلرک مصردن خروجلرینه عائد
[۱۲۱۶] ده تالیف اولونمش بر تاریخچہ سی موجوددر .

حلمی افندی (احمد حلمی افندی)

السنة مختلفه واقف فاضل و تاریخ شناس برذات اولوب اسکدار لیدر . اکمال تحصیلدن
صوکره خارجہ نظارتی ترجمہ اوطنہ سی خلفا لغندہ وایلیک کشاد اولونان مجلس مبعوثان
اعضا لغندہ و بر آراق ایران سفارتندہ کالحمیت ورویتله ایفای خدمت ایله دی . [۱۲۹۵] ده
ارتحال ایده رک اسکدارده قرہ جه احمد مزارستانندہ (مسکینلر) جوارینه دفن ایدیلدی .
مع التأسف سنک مزاری یابدیر یله مامشدر .
آناردنن بعضیلری :

۱ تاریخ عمومی : آلتی جلد اوله رق بعض علاوات ایله انکلیزجه دن ترجمہ ایله دیکی
بر تاریخدرکه لسانمزدہ اصول جدیدہ اوزره تدوین ایدیلن تواریخ عمومیه نک برنجیسی در .
مطبوعدر .

۲ مختصر تاریخ عمومی : مفصل تاریخ عمومی سنک ایکی جلد اوزره مرتب مختصریدر . مطبوعدر .
۳ تاریخ هند : لسان قدیم هند اوزره یازیلان بر تاریخک ترجمہ سیدر .

۴ علم تدبیر ثروت : ۱۲۸۶ تاریخندہ طبع ایدلش اولوب آلمانجه دن مترجدر .
رزی قومیسری ایکن ارتحال ایدن نوری بککده (مباحث علم ثروت) اسمیله سؤالی
وجوابی بر اثری واردرکه ۱۲۹۹ ده طبع ایدلشدر .

خ

میرزا فخری

سلطان سلیمان قانونیک منشیك ومورخك خدمتنده بولنمشدرکه اسمندن دخی. آکلاشیلاجنی اوزره (ظفرنامه سلطان سلیمان خان) اسمنده کی غیرمطبوع تاریخی صرف قانونیک ۹۳۲ سنه سنده کی مجارستان فتوحاتی مین در .

ضیالی زاده ابراهیم بن محمد فخری

علما ومورخیندن برذات اولوب ادرنه لیدر (بیان بناء آیاصوفیه) اسمنده کی رساله تاریخی سی آلاشهرده شیخ سنان کتبخانه سنده مطالعه گذارم اولدی . [۱۰۲۲] تاریخنده ادرنه ده وفات ایدهرک (قیق) مزارستانه دفن ایدیلدی . (۳۶) صحیفه دن عبارت ولسان سریانی اوزره محرر اولان بواثر فاتحک امریله آقشمس الدین طرفندن فارسی به وصاحب ترجمه طرفندن ده [۱۰۱۱] تاریخنده توسیعاً تورکجه به ترجمه اولونمشدر . مذکور رساله دن

از قهر آن بجای صلیب وکنیسه
دردار کفر مسجد و محراب ومنبراست
آنجا که بود صیحه ناقوس کافران
امروز بانک ونعرة الله اکبرست

میرالد فخری

ایکی دفعه سرطابای شهریارای مسندی ، مجلس معارف ریاستی احراز ایله مش اولان صدور عظامدن عبدالحق منلا افندینک مخدومیدر . مدرس ایکن مکتب طیه ده علم طیه ده تحصیل ایدهرک مکتب مذکور درس ناظر لفیله معارف عمومیه نظارتی وکالنده بولوندی . [۱۲۸۳] سنه سنده طهران سفیری ایکن فجأة ارتحال ایله دی . نامه اضافله مشهور عثمانی تاریخی سلطنت عثمانیه نک ابتدای تشککندن [۱۰۳۲] تاریخنده قدر اولان وقایعی حاوی واون آلتی جلدون عبارت اولوب

بوتاریخندن [۱۰۵۸] تاریخچه قدری ده علی شوقی [۱] بك طرفندن علاوه اولونمشدر . هر پادشاهك زمانه مصادف اولان احوال عمومیه دول دخی محرر اولدیفیدن تاریخ عمومی به عائد بك چوق معلوماتی ده جامعدر . تواریخ عثمانیهك مشهور و مقبول لرنددر . عباره سی اکثریتی اعتباریله اسلوب ساده اوزره در .
سائر آثار مطبوعه سی :

اوج جلد (مقالات طبیه) ، ایکی جلد (مفردات طبیه) ، بر جلد (بل صو و قلنی ، قوله را ، آشی رساله سی) ، زراعت و فلاحندن باحث ایکی جلدی مطبوع و بر جلدی غیر مطبوع (بیت دهقانی) و جغرافیادن (آوروپا ، آسیا ، آفریقا رسائی) ، بر جلد (مسائل حکمت طبیعه) ، بر جلد (آوروپا سیاحت نامه سی) در .
اشعارندن :

اجاده و فایوق آشنا بیگانه در خیری
بو عالم بیلدیکم عالم دکل بیلیم نه حال اولدی
عبدالحق منلا (تاریخ لوا) نامنده بر تاریخچه یازمشدر که سلطان محمود ثانیك راسی
قیسه سنده اقامت ابتدکی اسناده جریان ایدن وقایع روزمره بی حاویدر . [۱۲۴۴] دن
[۱۲۴۵] . قاداردر . [۱۲۷۰] تاریخنده ارتحال ایده و كسلطان محمود تر به سنه دفن ایدلدی .

و

دولك زاده محمد بن علی :
فضلاء مورخیندن بر ذات اولوب صامسون ایدر . اون سکنز باب اوزره (زبدة التواریخ)
اسمنده بر اثری واردر . ۹۷۷ ده ارتحال ایتدی .

درویس علی افندی

سلطان مراد ثالث دوری ارباب معارفندن اولوب بر زمان (حلب) مفتیلکننده
بولوندی . پیشدادیاندن سلطان مراد ثالث زمانه قدر وقوعاتی جامع عربی العبارة
(خلاصة التواریخ) نامیله مختصر بر تاریخ عمومی قلمه آلمشدر .

[۱] وصال عدلیه دن شهری بر ذات اولوب (۱۳۰۰) کسور تاریخلرنده ارتحال ایده و ك
جوارا یوبه دفن ایدلشدر . [ترجمه مرآت جزائر] اسمنده کی استفاده بخش اثری ده آثار مطبوعه سینددر .

دروېسه محمد به الشېخ رمضان

اونجې عصرده ياشاديڼې اژندن آ کلاشيلور . سلطان سليمان قانوني زماننده
(سبحة الاخبار و تحفة الابرار) ناميله خنفتدن اعتباراً زمانه قدر کلن انبيا و حکمه دارلرک
اساميسيله مختصر وقوعاتي جامع بر تاريخ قلمه آلمشدرکه شجره طرزنده در . برنسخه سي
ويانه کتبخانه سنده واردر .

دفتری محمد باشا

مودخين عثمانیه نك مدققلرندن بر ذات اولوب شهريدر . نشأتي، روزنامه كته لکندندو .
صوكر ا دفتردار اولدی . متعاقباً واليلىكه ارتقا ايله دی . (زبدة الوقایع) اسميله يازديڼي
عثمانلي تاريخي (۱۰۶۷) دن (۱۱۱۶) تاريخنه قدر اولان وقايعدن باخدر . (نصايح
الوزراء والاسراء) اسمنده بر اثری ده واردرکه برنسخه سي (اسعد اقدی) کتبخانه سنده
موجوددر . محاسب ، معلوماتي بر ذاتدر . سلانيك واليلىكنده ايكن بر خدمته
رخاوتي روايت اولونديغندن (۱۱۲۹) ده قوالده توقيف ايديلهرك اجل قضايه اوغرا دی .
آثاري غير مطبوعدر .

(نصايح الوزراء) طقوز بايدر :

(۱)	:	باب :	دربیان اطوار و اخلاق صدر اعظم
(۲)	:	» :	دربیان احوال مناصب و مضرت ارتشا
(۳)	:	» :	» اطوار دفتردار خزينه و ارباب مناصب
(۴)	:	» :	» اوجاغ بكتاشيه
(۵)	:	» :	» احوال رعایا و مضرت ظلم و ستم
(۶)	:	» :	» سرحد منصوره و کیفیت سرعسکری
(۷)	:	» :	» بخل و سخا و حرص و طمع و کبر و حسد و تواضع
و غرور و نیک خوی و بدخوی
(۸)	:	» :	» دوست صادق و مضرت غبن و نمام
(۹)	:	» :	» کیفیت احوال زعامت و تیمار

دایه زاده مصطفی افندی .

ارباب دقت و اخلاص در تاریخشناس متوسط العلم بر ذات اولوب شهریدر . علی الاصول اكمال تحصیلدن صوکره خدمت حکومته کیره رک روم ایلی ایالتی دفتر دارلنی کتبخانه ارتقا ایتدی . ۱۱۵۶ تاریخنده (قارص) قلعه سنده محصورین میاننده بولوندی . آناری غیر مطبوع اولوب بروجہ آتی در :

(۱) سلیمیه : ادر نه ده کی سلطان سلیم ثانی جامع شریفک اوصافه دا ثرباعت استفاده بر اثر در .

(۲) شر الوسوس فی حیل الطهماس

(۳) جامع المناسک للراغب الناسک

بواکی اثرینی برنجی اثرنده بیان ایدیور .

؛

ذهنی محمد افندی «بیر زاده»

دیوان هایون کاتبلرندن بر ذات اولوب شهریدر . مؤخرآ ترسانه روزنامه جیسی اولدی . صوکره اختیار انزوا ایدرک (۱۱۲۶) ده ارتحال ایتدی . بر جلد کیر (مصر القاهره تاریخی) یازدینی کبی (۱۰۰۰) تاریخندن وفاته قدر کچن علما و مشایخ عظامک تراجم احوالی مبین آیریمجه بر اثرده یازمشدر . هر ایکسی ده غیر مطبوعدر . طبیعت شعریه سی ده وارددر .

ر

مضامه زاده نشانجی محمد بک

سلطان سلیمان قانونی دوری رجالتدن و مشاهیر مورخیندن اولوب مرزفونلیدر . دفعاتله رئیس الکتاب ، نشانجی و دفتر امینی اولمشدی . بالانتخاب یازدینی تاریخ عمومیسی مفید و مختصر (نشانجی محمد باشا) تاریخی عنوانیله مطبوع و مشهور اولوب خلقتدن سلطان سلیم ثانینک اوائل وقوعاته قدر در . (سبحة الاخبار و تحفة الاخبار) اسمنده کی طومار قلیقلی اثرنده دخی آدم علیه السلام دن بدأ ایله سلطان سلیمان قانونی به قدر کچن انبیا و ملوک انسانی بیان ایله مشدر [۹۷۹] تاریخنده در سعادتده وفات ایله دی . ادر نه قایسی خارچنده کی امیر بخاری درکاهی حظیره سنه دفن ایدلدی .

مطبوع تاریخچه‌سی وزرادن درت دفعه نشانجی اولان معاصری بویالی محمد پاشایه
نسبت اولونه رق نشانجی محمد پاشا تاریخی دیه متعارف‌سده دوغرو دکلدرد .

رزمی مجلسی ' رزمی فاضل مجلسی '

تذکره ریاضی نقلنجه زنبیلی علی افندی‌نک اوغلو وتذکره لطیفی قولنجه طورونی
اولوب (طاب مشوا بانوار الجلیل) جمله‌سنک ناطق اولدینی [۹۲۸] ده کنج ایکن ارتحال
ایله‌دی . زمانه قدر تاریخ عثمانی یازمشدر . اشعاری ده واردر . جدی یاننده مدفوندر .

رازى عبداللطيف افندى

قضاتدن وارباب علم وادیدن فاضل وتاریخشناس برذات اولوب (اسکدار) لیدر .
علی‌الاصول ا کمال تحصیلدن صوکره اولاً دائرة مشیخنده، بعده نیابتله یکشهر ،
ادرنه، مدینه منوره ده فقیهان و عقیفانه بر صورتده ایقای وظائف شرعیه ایله یوب (استانبول)
قاضیلکنه ارتقا ایلدی . وبو خدمت شرعیه ایله مشغول ایکن [۱۱۴۶] تاریخنده (اسکدار) ده
ارتحال ایلدی .

کوروله بیان آناری غیرمطبوع اولوب بروجه آتیدر :

(۱) ترجمه عقدالجمان : تفصیلی تواریخ عثمانیه دن (چلبی زاده عاصم) افندی تاریخنده
مندرج هیأت مترجمه وفاضله اعضاسندن ایکن علامه (بدرالدین محمود عینی) نک (عقدالجمان
فی تاریخ اهل الزمان) اسمیله مسمی ۲۴جلددن عبارت . اولان اثر مشهور دینک سکز جلدینک
ترجمه سیدر .

(۲) احلی الخبر من کلام سیدالبشر : علم حدیثدن بر اثر قیمتدار اولوب نسخه‌لری
(حمیدیه) و (راغب پاشا) کتبخانه لرنده موجوددر .

(۳) الفلک المشحون باللؤلؤ المکنون : علم محاضراتدن بر اثر معتبر اولوب نسخه‌سی
کتبخانه عمومیده واردر .

(۴) جامع الحکایات : مشهور جامع الحکایاته نظیره مقاضندهدر .

(۵) دیوان : طرز معروف اوزره در .

اشعاری اکثریتله حکیمانه در . از جمله :
فلک آرایش اندامی بی اندام ایچون صاقلار
متاع کام خوش فرجامی بدفرجام ایچون صاقلار
بیاض نامه آماله عاقل بذل مال ایتمز
که تکثیر سواد دفتر قسام ایچون صاقلار

خدا دیوار دولتخانه ارباب اقبالی
کمی برلانه کنجشک بی آرام ایچون صاقلار
حکیم اوغلو علی پاشا جامع شریفی حولیسند مدفون (مشایخ سنبلیه) دن سابق الترجه
(نقشی ابراهیم) اقدینک بین الشعرا متعارف اولان وفات تاریخی ده بوذاتکدر.

راشد محمد افندی [رقعه نوبسی]

شعرا و مورخین عثمانیه دن اولوب پدیری صدور دن ملاطیه لی مصطفی افندی در .

(نعمیا) به ذیل اولارق بش جلد دن عبارت اولان و [۱۲۸۲] ده طبع اولونان عثمانلی
تاریخی [۱۰۷۱] دن [۱۱۳۴] . قدر کچن وقایی حاکیدر قاضیه سکر ایکن (سماعده
الانتقال) ترکیبک دلالت ابتدییکی (۱۱۴۸) ده استانبوله وفات ایله دی [۱] قره کومروک
جاده سنده زنجیرلی قویو جوارنده افضل زاده مدرسه سی قارشیسند مدفوندر . دیوانی ده
واردر . اشعاری اکثریت اعتباریه حکیمانه در . هم عصری بولوندیغی (ندیم ، نابی) استنا
ایدیلنجه طبیعت شاعرانه جه اقرانی نادر کورولور علماء شعرا دندر . تاریخی عباره سندن
برمنشی کامل اولدیغی ده آکلا شیلیر . مع مافیه ، ورخلکده نعمایه یتشه مه مشدر . کندی ترجمه
حالی بشنچی جلدک نهایتده یازمشدر .

بر غزلندن :

کران سامان اولان دلال ونش کالا بدوش اولماز
بیلن قدر متاع اعتباری خود فروش اولماز

[۱] سنک مزارنده (اوله راشد افندیک مکانی اوج علین) مصرای محکوکدر . (راشد افندی
اوله عدن جنازه زبور) مصرای ده تاریخ وفاتیدر .

درون سینۀ عاشقده ژنکار سوا یوقدر
دل آینه ده تمالدن غیری نقوش اولماز
معادین ایتمه مک لایقمیدر ادراک دانایه
سخن مدرك دکلکن کسراغ راه کوش اولماز
دزوننده اولور نومیدی عفو خدا غالب
بودرباعث که راشد چهرۀ زاهد بشویش اولماز

ایاتندن :

خاکساری هنر پیشه بی ذات صانع
پرتو مهریره دوشسده پامال اولماز

حسد قلب عدو لطف ایله اولماز زائل
سنکده مضمراولان آتسه آب ایتز اثر

ترازوی نگاه راست سنجان حقیقته
تفاوت ایله من درهم قدر بیش و کم عالم

راشدا ایتز شکسته دل قبول التیام
زخم شمشیر زبانت واری که رمش مرهم

خود فروشانه هنر مابۀ اقبال اولماز
جامۀ زر سبب عزت دلال اولماز

ویرر صدق توجه نسبت صوری به استحکام
دکلدر بعد حائل کعبه و محراب بیتنده

تسلیمدر قضایه اگر وار ایسه علاج
تدبیر یوقسه مانع تقدیر اولور می هیچ

اولور هرتندخوی سرکشی بررام ایدر دشمن
نه دکلو سخت ایسه آتشله لاید نرم اولور آهن

ایدن کشتیلری ساحلرس سمت نجات آخر
دکلدر ناخدا ای عقل کوته یین خدادر هپ

بیقار برکونده فرهاد ایتدیکک بنیادی بریبلده
کوچی تعمیر دلدرد سهدرد خاطر شکندکلر

مصارعدن :

جدالکارانه خاموشی قدر رنگین جواب اولماز

ظهوری دایما کنجینه نک ویرانه دندر هپ

سکوتی مرد دانا خصمنی الزام ایچون صاقلار

خلاف جنس ایله الفت بلا دکلده نهدر ؟

کار تقدیره نهدر چاره رضادن غیری ؟

قناعت کنز لایفی ایله تفسیر اولونمشدر

رسمی مصطفی افندی [رقعه نویسی]

شعرا ومورخیندن اولوب قریمک (باغچه سرای) قصبه سندندر. تذکره رامزده آق
کرمانلی اولدینی محرودر. بعضی مأموریتلردن صوکر (۱۱۶۰) تاریخنده طرف دولت
علیه دن نامه هایون ایله سفیر ایران تعیین اولونان کسریه لی حاجی احمد پاشا معیتنده ایران
کیدوب کلدیکی ایچون وقایع رسمیه ایله اسکداردن اعتباراً قطع ایتدکلری مراحلک
اوصافی علاوه ایده رک مکمل بر (سفارتنامه ایران) قلمه آلمشدر. مرتب دیوانچه سی ده

وارد در . هرايکي ده غير مطبوعه در . اشعارنده حکيمانه ابيات . موجود در . (۱۱۶۴).
تاريخنده مطبوعاً وفات ايله دي . ادرنه قايبي خارجنده مدفوندر .

اشعارندن :

شب محو اولوب هميشه نجوم سحر دوغار
انجام انهمزآمده مهر ظفر دوغار
آبستن صفا وکدر در ليال هپ
کون دوغمان مېشيم شېدن نه لر دوغار

رضا افندي (سیر محمد رضا - نقيب الاسراف)

مولداً آماسيه لي اولوب آماسيه جه (حاجي قاسم زاده) شهرتيله بنامدر . موخراً کفیه
کيتدی (سبع السيار في اخبار ملوک التاتار)^[۱] اسمنده کی اثر تاريخيسنده قريم خانلرينک
ودولایيسله اقوام تاتارک احوال تاريخه لرینی یازمشدر . (۱۱۶۹) تاريخنده درسعادته
وفات ايله دي . ادرنه قايبي خارجنده شاعر مشهور باقي افندي يقينده مدفوندر . بورسه
نيابتنده ايکن يازديغي (رياض المؤمنين) ايله (فيض انور) اسمنده اخلاق وتصوفه عايد
ديکبر براتري، برده (فتاوی) سی وارددر. تاريخي (۸۷۱) ده کرای اولان (منکلی کرای)
دن باشلايلاق محمود اول دورينه قدرکچن وقايعدن باخشدر مطبوعی ده وارددر . (۱۱۴۳)
تاريخنده (تحفة الخان في شرح نزهة الازهان) اسمنده کی فنون مختلفه دن باحث براتر داها
یازمشدر که خريطه ورسملری (منکلی کرای) ک اتباعندن قريملي (قايميرزا) طرفندن رسم
ايدمشدر . خريطه ورسملرک عددی ۹۲ پارچه در .

رسمی احمد افندي

سيايون وهورخين عثمانیه دن اولوب کريده کی (رسمو) قصبه سندندر [۲] قاينارجه
معاهده سنی امضايه مأمور اولديني کي سلطان عثمان خان تاتينک وفاتيله سلطان مصطفى
ثالثک جلوسنی تبليغ ايچون دخی سفارتله ويانه يه کونديرلش بعده برلينده سفير اولمشدر.

[۱] سليم کرايک امريله جزمی افندي طرفندن اختصار اولومشدر.

[۲] سجل عثمانیه حانيه لی کوستريلش ايله ده اثر ذهولدر .

بو سیاحتك احوالی یازمش و یازدینی سفارتنامه سیله [۱۱۸۲] سفری وقوعاتی حاکی
اولوب اخیراً طبع اولونان (خلاصه الاعتبار) ی مورخ (هامر) طرفندن آلمانجه به
ترجمه ایدیلش، سیاحتنامه سنك متنی ده آریجه پارسده طبع اولومشدر . (۱۱۹۳) تاریخنده
وفات ایده رك اسكدارده سلیمه ده چیچکچی قهوه سی قارشیسنده کی مزارستانك وسطنه
دفن ایدلی .

سائر آناری :

(سفینه الرؤسا) [۲] ایله دارالسعاده آغلرینك ترجمه حالرینی ناطق اولان (خیلة
الكبراء) وسفارتله پروسیاه کیدوب کلدکن صوکره یازدینی (جغرافیای جدید) دن
عبارتدر .

(تاریخ مرادی) نامیله معروف عربی العبارة مطبوع (سلك الدرر) ده (زلالیه)
اسمنده امثال عربیه نی حاوی اثر مشهور عربیسی کتابت عربیه ده کی قوتنه دالدر . برده
(بند عطار) ترجمه سی ایله (الاستیناس باحوال الافراس) نامنده بر اثری ده واردر .

رسمی مصطفی افندی

وزیر شهید ممش محمد پاشانك دیوان کاتبی وخواجكان دیوان هایوندندر . پاشانك
شهادتندن صوکر بر جوق دیاری دور ایله مش و اسباب عیش و حضوردن دور اولارق
مدینه منوره به عزیمت و اوراده آلتی سنه اقامت ایتمشدر . (۱۲۱۳) ده فرانسه لرلك مصری
استیلالرنده جزار احمد پاشا ایله وقوع بولان محارباتی مین (وقعه نامه) نامیله بر تاریخچه
یازمش و مشارالیه جزاره تقدیم ایتمشدر . مؤلفك خط دستیله مدینه ده و (۱۲۲۴) ده
تحریر اولونان نسخه زمانمز ارباب دانشندن ابن الامین محمود کمال بکك کتابخانه سنده
منظور فقیر اولمشدر .

[۲] ۱۱۶۷ تاریخچه قدر (رئیس الکتاب . - خارجیه ناظری) لفه کچن ذواتك تراجم احوالی
جامع اولان بو تاریخندن اعتباراً (۱۲۱۹) سنه سنه قدوده سلیمان فائق افندی طرفندن تذهیل ایدیلان
بو اثر (۱۲۶۹) تاریخنده تقویم خانه عامره مطبعه سنده طبع اولومشدر .

راشد محمد علی افندی [عینتابی]

منشی و لسان آشنا بر ذاتدر . معارف مکتوبجیلانی و سائرہ کبی مأموریتلرده ایفای حسن خدمت ایله مشدر . (تواریخ الانبیا فی ارشادالاذکیا) اسمندہ مطبوع تاریخی و (سفینة الرؤسا) یہ ذیلی وارددر . وفاتی (۱۳۱۳) ده، قبری اسکدارده حضرت هدایی درکاهندهدر . متوسط بر طبع شاعرانه یہ مالک ایدی . دیوانچہسی غیر مطبوعدر . برده غیر مطبوع محاضرات مجموعہسی وارددر .

(تاریخ انبیا) سی برجلد اوزره مرتب ، مختصر فقط مفیددر . (۱۲۹۰) تاریخندہ طبع اولونان (الف النهار والنهار = بیک برکون) حکایہسنی ده مصطفی حامی پاشا ایله برابر فرانسزچہدن ترجمہ ایلشدر . بو حکایہنک اصلی هند لسانی اوزرهدر .

ایبانتندن :

قیام شرعہ قائم بنای دولت و دین
کتابسز یاشایان انقلابسز یاشاماز

اولور کیده رده جهانده علو طبعی اولان
تذلل ایله من اصلا جنابسز یاشاماز

ستاد و دادینی راشد بو سوق فاینک
بصیرت اوزره کورنلر حسابسز یاشاماز

راشد احمد یاشا [فریق حاجی]

علمای مورخیندن بر ذاتدر . (۱۳۰۹) تاریخندہ اقامتہ مأمور اولدینی (باندیرمه) ده وفات ایله دی . قبلہ جهتندہ یکی یول اوزرنده کی مزارستانده مدفوندر .

آثاری :

(۱۰۹۱) سنه سنندن اعتباراً ینک احوال تاریخچه سنندن بدأ ایده رک (۱۲۹۱) سنه سنه نمر کذران اولان وقایع و فتوحاتی جامع ایکی جلد (ین و صنعا تاریخی) [۱]
[۱] شعرای عثمانیہدن (مراقی) نک (فتحنامه ین و قبریس) اسمندہ بر اثری وارددر .

ایله کوچوک مخدملری سعید بك نامنه تحریر و بورسده طبع ایتدکلی (قبه سمایه بر نظر) و (تاریخ قدیم مصرین و آثار بدایع اقدمین) در .
 یمن و مصر تاریخلری او قطعه لر حقلرنده موجب استفاده آئاردن اولدینی کبی (قبه سمایه بر نظر) ده قوزموغرافیاک شرع شریفه تطبیقی و سائرینی جامع محاکمیلی بر اثر اولدینی ایچون هیأت و قوزموغرافیا ایله متوغل ذواته جداً استفاده بخشدر . بو اثر غازی احمد مختار پاشانک بر تقریض فاضلانله لریله موشحدر . (۱۳۰۸) ده بورسده طبع ایدیلشدر .
 (ترجمه نصایح عبدالله انصاری) اسمنده بر رساله سی ده واردر . بونلردن باشقه علم فقهه متعلق غیر مطبوع بر اثر فاضلانله سی ده اولدینی مرویدر .

رفعت احمد افندی بن محمد بن (یاغقچی زاده)

پدری (اسپارطه) ده (شعبان چلبی زاده) دینیلن بر عائلهدن اولوب کندسی مولداً استانبوللی در . محاسبات عتیقه محاسبه جیلکندن متقاعد عالی هم بر ذات ایدی . ارباب علم و دانشدن تراجم احواله واقف بر ذات معارفیات اولدقلرینه آثار متنوعه لری شاهددر . وفاتی (۱۳۱۲) ده ، مرقدی فاتح جوارنده امیر بخاری درکاهی حظیره سنده در .

آثار مطبوعه سی :

یدی جلد لغات تاریخیه و جغرافیا [۲] : مندرجاتی یالکیز تاریخ و جغرافیا لغاتنه منحصر اولمایوب علوم و قنون سائریه متعلق بعض لغاتی ده حاوی اولدیغندن مفید و مختصر بر نوع قاموس العلوم و المعارف کیدر . جغرافیا و تاریخه تعلق ایدر بعض موادنده آثار ذهول وارسده هیأت عمومیه سی اعتباریه شایان تقدیر و استفاده در .
 (نقد التواریخ) : کاتب چلبی مرحومک تقویم التواریخی طرزنده اولوب خلقت آدمدن (۱۲۹۶) تاریخه قدر کچن وقایعی مختصر و مسلسل بر صورتده بیان ایدر بر تاریخ عمومیدر .
 (تصویر اخلاق) : اخلاق حسنه و ردیثینی حروف هجا اوزره بیلدیرر مراتب و مکمل بر اخلاق اسلامیه کتابیدر که جداً شایان استفاده در .
 (برکذار) : اخلاق علائیدن ملخص منقح بر اثر در .

[۲] احمد رفعت افندی مرحوم بو اثرلرینی اخیراً علاوه لازمه سیله تصحیح ایشلرسده طبعنه موفق اولاماشلدر که معارف عثمانیه نامنه طبی آرزو ایدیلن آثار معتبره دندر .

رفت احمد افندی به اسماعیل

در سعادت رسومات محاسبه جیل کننده ایفای خدمت ایلین تاریخ و تراجم احوال ایل متوغل شهری بر ذات اولوب بر آرز اعراج اولدیغدن (طوبال رفت) افندی شهرتیه بنام ایدی. (۱۲۹۳) تاریخنده ارتحال ایلدی. ادرنه قاپسی خارجنده مدفوندر.

شیخ الاسلاملرک تراجم احوالنی مین (دو حقه المشایخ)، نقیب الاشرافلرک تراجم احوالنی معلن (دو حقه القباء) و (حدیقه الوزراء) ذیلی اولق اوزره صدر اسبق (ضیا یوسف) باشلک دفعه ثانیه صدارتندن (یوسف کامل پاشا) نک صدارتنه قدر کچن صدراعظملرک تراجم احوالنی مین (ورد الحقائق) وفخر رسالت صلی الله علیه وسلم افندمنر حضرتلرینک هانکی دو حقه عالیه دن منشعب اولدقلرندن بدأ ایله خلفای راشدین و ائمه اثنا عشر و ملوک اسلامیه و سلاطین عثمانیه و صدراعظم و شیخ الاسلام و قبودان پاشالار و مصر خدیو لرینک مختصرأ تراجم احوالنی و نظام جدیدک تشکیلی اولان (۱۲۴۱) تاریخندن (۱۲۸۳) تاریخنه قدر مناصب سلطنت سنیه نک نه صورته افراغ اولوندیغنی و او تاریخنه قدر کیملرک نصب و تعیین اولوندقلرینی مین جدوللی برطرزده (روضه العزیزیه) اسمنده بر اثری، بونلردن باشقه اساساً منسوب اولدیغنی (طریقت بکتابشیه) نک و فرعاً طرق سائرته نک احوال وارکانندن باحث (مرآة المقاصد فی دفع المفساد) اسمنده بر اثری دها و اردر که جمله سی مطبوعدر.

رائف بک (دارود یاسالی محمد رائف بک)

قائم مقام متقاعد لرندن تاریخ شناس، متفنن و مقدم بر ذات اولوب شهریدر. مکتب حربیه دن نشأتندن صوکره بر مدت اردولرده و مدت مدیده قله لی اعدادی عسکر یسنده خواجه لقدم ایفای حسن خدمت ایلدی. (۱۳۳۵) تاریخنده ارتحال ایلده رک (یدی قوله) خارجنده کی عائله سی قبرستانه دفن ایلدی. طریقه نقشبندی در.

آثار مطبوعه سی :

- (۱) مرآت استانبول
- (۲) طوب قپو سرای هایونی و پارقلک تاریخی
- (۳) سلطان احمد پارق و آثار عتیقه سی
- (۴) نکات ادبیه

- (۵) خاطره اسلاف
 (۶) یوز سنه یاشماق چاره سی یاخود علم حفظ الصحه عمومیه نك یگرمی ایکی تنیه
 ایله تلخیصی (رفقا سندن جیل بك ایله مشترکدر)
 آثار غیر مطبوعه سی :
 (۱) فتح جلیل قسطنطنیه
 (۲) استانبولک احوال قدیمه تمدن و عمرانی
 (۳) بعدالفتح جوامع شریفه تحویل اولئان کنائس
 (۴) مرآت استانبول (جلد ثانی) نا تمامدر
 (۵) هیا کل کالات یاخود آبدء انسانیت

ز

زنبیلی زاده محی الدین محمد مهمالی افندی

عالم، تاریخ شناس برزاتدر. ادرنه قاضی لکندن انصالی متعاقب [۹۵۷] ده استانبولده وفات ایله دی. جدی علی افندی یاننده مدفوندر. زمانه قدر منقح تاریخ عثمانیسی، السنه نلکه ده اشعاری، هدایه شرحه تعلیقاتی واردر که جمله سی غیر مطبوعدر. تاریخ نك برر نسخه سی «ویانه» و «برلین» کتبخانه لرنده موجود اولدینی و آلمانجه یه ترجمه اولوندینی عطا بکک (هامه ر) ترجمه سنده محرردر.
 بر نسخه سی ده استانبولده (ملت) کتبخانه سنده واردر.

زکریا زاده جلیبی

قانونی سلطان سلیمان دوری مورخ لرندن و ترسانه کاتب لرندن اولوب شهریدر. اسکدارده اطلاعاته طاشنده کی سلیم اغا کتبخانه سنده (فرح) اسمیه مسمی بش مقاله اوزره مراتب تاریخنده مشاهیر بحریون عثمانیه دن (پیاله پاشا) نك غزوات بحریه سی محرردر. طوب قانی سراینده روان کوشکنده «مرادی» نامنده برشاعر طرفندن ده (بارباروس خیرالدین) پاشانك ترجمه حالیه غزواتی مین منظوم بر اثر اولدینی کی خالص افندی کتبخانه سنده ده بارباروس ایله برادری اوروج رئیسک غزواتی مین منشور و مفصل بر اثر واردر.

زعیم میر محمد ثائب [۱]

سلطان مراد ثالث دوری رجالتدن وصوقوللو محمد پاشانك كاتبلردن اولوب تاریخ تألیفی [۹۸۲] اولان (جامع التواریخ) اسمنده کی تورکجه غیر مطبوع تاریخی افندیسی وزیر محمد پاشایه اهدا ایله دی. قره فریده جامع شریف و سائره کبی خیرات و مبراتی وارسه ده مدفنی تعیین ایدیله مدی. ظهور اسلامدن اول وصو کرا یکرمی بش دولت حقنده معلوماتی جامعدر. ظهور عثمانیان حقنده (حدیدی) نك روایتی قبول ایدیور. آق قویونلیرله روم سلجوقیلری حقنده کی معلوماتی خطایدر. تاریخ عثمانیسی مراد ثالث جلوسنه قدردر. بعده صفویه بی ذکر ایدیور.

ش

شریف رشید پاشا ، شریف حاجی احمد رشید پاشا ،

علم حقوق و تاریخده بهره کلی صاحبی فاضل ارباب قلمدن غیور بر ذات اولوب (استانبول) لیدر. مقدمات علمی تحصیلدن سوکره مکتب حقوقه کیره رک بعدالاکمال خدمت دولته دخالتله والیلکه قدر ارتقا ایله دی. صو ک مأموریتی اولان حجاز ولایتی والیلکیله شیخ الحرم مکی لکنندن متقاعد استانبولده ارتحال ایدره رک سلیمانیه جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدلدی .
آثار مطبوعه لری :

(۱) روح المجله : مجله احکام عدلیه نك علم اصوله تطبیقاً شرحی مبین اولوب سکنز جزؤدر .

(۲) حقوق تجارت : تجارتیه متعلق بالجله قوانین و نظامات دولت علیه نك شرحی مبین کلیاتدر .

(۳) امام اعظمك سیاسی ترجمه حالی

(۴) دین مبین اسلام : عقائده ، عباداته ، مناکحات و مفارقاته ، علم تصوف ایله مکارم

[۱] سلطان حمید اول زمانی وقایعه دائر مطبوع تاریخچه سی اولان (زعیم زاده محمدصادق) افندی ده مورخین عثمانیه دندر. (۱۲۳۸) تاریخده وفات ایدره رک اسکدارده سلیمیه ده دفن ایدلدی مع التأسف قاش پدری رئیس الکتاب عبدالله بری افندی نك آثار قلمبه سنك محافظه سنه اعتنا ایتدیکی (صفیة الروسا) ذیلنده محرردر.

اخلاق اسلامیه و اخوت دینیّه دائر بیستمه سی لازم اولان مسائلی حاوی اولوب بش جزو در .

۵) اصول الحکم فی نظام العالم ترجمه سی : متن اثر ترجمه حالی علما فصلنده محرر مولانا (حسن الکافی آق حصارى) نك اولوب مع ترجمه [۱۳۳۱] تاریخده حجاز ولایتی مطبعه سنده طبع اولومشدر .

آثار غیر مطبوعه لری :

۱) تاریخ عمومی اسلام : اقطار مختلفه ده حکمران بالعموم حکومات اسلامیه دن باحث اولوب سکنز جلددر .

۲) ترجمه تاریخ آل برمک : اسمنک دلائلی وجهله (برمکی) لک احوالندن باحث اولوب بعض مطالعات درج وعلاوه ایدلمشدر .

۳) فتح مبین قدس : (بخاری شریف) ایله (فتوح الشام) دن التقاط ایدلمک اوزره ترتیب ایدلمشدر .

۴) ریاض عدالت : حکمت سیاسیه ایله مکالم اخلاقدن باحثدر .

۵) رساله الحیوان والانسان ترجمه سی : مشهور (رسائل اخوان الصفا) دن بونام ایله اولان رساله نك ترجمه سیدر .

۶) دیوان : طرز معروف اوزره مرتب اولوب طبیعت شعریه یه ده مالک اولدقلرینک شاهدیدر .

ابیات حکیمانه لرندن :

کوکل اعماد ملک ایستر وطن محتاج خدمتدر
وطن احیاسنه عطف نکاه ایتمک سعادتدر

ترجمه حال عالیلری منشاخ فصلنده مذکور خواجه عرفانم (حریری زاده کمال) اقدی حضرتلرینک منظوم کتابه سنک مزارى صاحب ترجمه پاشا مرحوم کدر .

سیاهی زاده محمد به علی

قضاندن ذوقون بر ذات اولوب بروسه لیدر . علی الاصول مملکتی علماسندن تکمیل عثمانلی مؤلفری — ۵

نسخدن سوکرا بعض مدرسه تدریس ایله اشتغال ایلیوب ۹۹۲ تاریخنده بغداد و ۹۹۷ سنه سنده از میر قاضیقلریله بکام اولمشدی .

سنه مزبوره ده از میرده ارتحال ایله دی . السنه ثلثه ده انشاد نظم ونثره مقتدر اولدیغنه آثار متنوعه سی شاهد عادلدر . مؤلفانی غیر مطبوع اولوب باشلیجه لری بوجه آتیدر :
(۱) انموذج الفنون : (موضوعات العلوم) طرزنده اولوب تفسیر ، حدیث ، کلام ، اصول فقه ، فرائض ، معانی ، طب ، هیأت کبی دو قوز علمدن باخشدرد . صدر اعظم سنان پاشایه تقدیم اولونمشدر .

(۲) حاشیه شرح تجرید : متن اثر ۶۷۲ ده وفات ایدن علامه (نصیرطوسی) نکدر . دقایق علم کلامدن باحث والقی باب اوزره مرتب اولان بو اثر برچوق فضلا طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلشدر .

(۳) حاشیه علی شرح حکمة العین : متن اثر نصیرطوسی تلامیذندن (کاتب قزوینی) نکدر . بونکده مختلف شرح وحاشیه لری واردرد .

(۴) اوضح المسالك الى معرفة البلدان والممالك : اصل بادئ اشتهاری اولان ولسان عربی اوزره محرر بولونان بو اثر اساساً جغرافیایه متعلق اولوب طرز تحریری حروف هجا اوزرینه مرتب (لغات تاریخیه وجغرافیا) ترتیبنددر . باشلیجه مأخذی ده ابوالقدانک (تقویم البلدان) ی ایله صفی الدین عبدالمؤمن بغدادی نك (معجم البلدان) دن خلاصه ایتدیکی (مرصدا لاطلاع) ی در . ختامی اولان ۹۸۰ تاریخنده سلطان مراد ثالثه تقدیم ایدهرک مظهر مکافاة اولمش ایدی . مؤخرأ اختصار طریقله لسان عثمانیه نقل ایله یوب وزیر اعظم صوقوللو محمد پاشایه تقدیم ایدهرک تلطیفاته مظهر اولمشدرکه بو اثر لسانزده (لغات تاریخیه وجغرافیا) اصولنده یازیلان آثارک قدم اعتباریله برنجیسیدرد . درسمعات کتبخانه لرینک اکثرنده نسخه لری واردرد . اسمی (اسامی بلدان) در .

شیخ الاسلام خواجه سعدالدین افندی

مشاهیر علما ومورخین عثمانیه دن منشی و سیاسی بر ذات اولوب بروسه ده مدفون حسن جان افندی نك مخدومیدرد . (اکری [۱]) ماحمه سنك شانلی بر صورتده حسن

[۱] پشتهك شمال شرقیسنده برقصه اولوب اطلسلرده « Erlau » اسمیله محرردرد .

نتیجه به اقتراfi باالخاصه بو ذاتك تشجیع وترغیله قازانیلدیغنی تاریخ حکایه ایدیور ..
 (تاج التواریخ) اسمنده طرز قدیم اوزره محرر ایکی جلد عثمانلی تاریخی (خواجه تاریخی)،
 اسمیله ده بنام اولوب موسیو (بانوتی) طرفندن ایستانجهیه ترجمه وطبع اولومشدر. بو
 اثر دن باشقه مثلاً مصلح الدین لاریك (مرآت الادوار) اسمنده کی تاریخی ترجمه سی
 ورساله قشیرییه ترجمه سی وارددر و بعض کتب علمیهیه حاشیه لرده یازمشدر. یاوز سلطان
 سلیم خانك مناقبی حاوی (سلیم نامه) اسمنده بر اثری دها و اردر که (تاج التواریخ)،
 نهایتده مطبوعدر. رحلتی [ناکهان کجدی خواجه سعدالدین] مصرعك دلالتی اولان
 «۱۰۰۸» ده، قبری جوار ایوبده یحیی افندی تنکیه سی حظیره سنده بنا کرده سی اولان
 مسجد یاننده در.

۱۰۲۵ ده ارتحال ایدهرک یانسه دفن اولونان دردنجی مخدومی صدور دن عبدالعزیز
 افندی ده اصحاب فضیلتدن بر ذات اولوب السنه ثلثه ده اشعاری و (محمد بن ابراهیم الایحی) ك
 اخلاق و محاضرات دن (مفتاح السعاده) اسمنده کی اثرینك ترجمه سی وارددر.
 خواجه سعدالدین افندی مرحومك مدفون اولدی یی محله ۱۲۷۳ تاریخده اوقافه
 قید اولونان ۱۰۲۳ تاریخی وقفیه ایله بنا ایتدیکی زاویهیه معاصری بولوندی یی حضرت
 هدایی خلفاسنه مشروطه قیلدی یی وقفیه دن کن دیسنك حضرت م ارالیه منتسب و یا مخلص
 اولدی یی آکلا شیلیور.

طبع شاعرانه سی ده وارددر.

(تاج التواریخ) ظهور عثمانیاندن سلیم ثانی نهایته قدر گذران اولان وقایعی مین
 منقح بر تاریخدر. نهایتده هر بادشاه زماننده کی مشایخ و علمانك تراجم احوالی ده مندر جدر.
 صنعت خطه ده انتسابی اولوب ثلث، نسخ، تعلیق ده مهارتی و اریدی. برده رساله شمائلیه سی
 وارددر.

پدرینه سوبله دیکی تاریخ :

سعدی مامزده تاریخی

دید ی الی رحمة رب جلیل

شاعر (ثنائی) ك ده منظوم سلیم نامه سی وارددر.

— سرتیگی مصطفی افندی —

— پاهیان کتابتده ودرگاه عالی متفرقه لغنده بولونمشدر. خواجکان صنفدن اولوب حسن اطواریله معروف ایدی. ۹۷۱ سنه سندن ۱۰۰۸ تاریخنه قدر کذران ایدن وقایع عثمانیه بی حاکی اولوب عبارته سی آچیقجه بر جلددن عبارت مفید و مطبوع بر تاریخی وارددرکه (نعما) بونک ذیلی مقامنده اولدیغندن دیگر جلدینک طبعنه حاجت کورولمديکنی طابع ذکر ایدیور. غیر مطبوع قسمی واردر. روم ایلی بکیشهرنده (کلبوی) مرحومک قبرینک شمان جهتهده مدفون اولدینی فقط سنک هزاری مؤخرأ قبرلینی مرویدر.

— سرتیگی احمد به همدرم —

سلطان مراد رابع دوری فضلاسندن و مصر قاهره دیوان کاتبلر ننددر. (نوادرسپلی) دیمکه معروف مطبوع (عجائب المآثر و عرائب النوادر) اسمنده کی تاریخ و اخلاقه متعلق اثری عبرت نمون فقره لری حاوی اولدیغندن تاریخ بشرک اخلاق قسمنده خادم اوله بیلیر. شعرده کی طرز بیانی ساده در. بوندن باشقه (تاریخ صفدی) و سائر دن انتخاب ایدلک اوزره خلقت آدمدن طوفانه و طوفاندن ممالك چرا کسه نك نهایت حکومتلرینه قدر کچن احوال مصریه بی حاوی اولان (الدرة الیتمه فی اوصاف مصر القدیمة) اسمنده مقبول بر اثری داها وارددر که ۱۱۴۱ تاریخنده مطبعة عامر ده طبع اولونمشدر. بو اثرک (مصر جدید) اسمنده کی ۹۲۱ سنه سندن ۱۰۳۰ تاریخنه قدر کچن وقایع مصریه بی حاکی اولان ذیلی ده اصلی کی مطبعة عامر ده طبع اولونمش و نهایتده طابعی اولان ابراهیم متفرقه طرفندن خطه مصریه خریطه سی علاوه ایدلمشدر. بر مسدسندن :

جهان بی وفا باقی دکادر کیمسه ای یار
دکادر بر قواره چون بیلیرسک چرخ ناهموار
دیلر سهک اولاسک باغ جهان ایچنده بر خوردار
بو قولی جان ایله کوش ایت سکا پندم بودر هر بار

الی آلتنده اوله کیمسه نك حاتم کبی زنه ار
کیمسینه دیمه تا کیم کوزک اوستده قاشک وار

خلقت آدمدن ۱۰۳۸ تاریخچه قدر (تاریخ شاهی) اسمنده بر تاریخچی ده واردر .

سليم محمد افندی «فرام»

فاضل و تاریخ شناس برذاتدر. بوسنه منلاسی کواپازاری حسین افندینک مخدومی
اولوب فتوی امینی ایکن ۱۱۳۸ ده استانبولده وفات ایتدی. اسکداوده قره جه احمد
جوارنده کامی افندی یاننده مدفوندر .

(تاریخ فتح استانبول) و (موارد البصائر لفراندا الضرائر فی علم الادب) اسملرنده
اثرلری و (سالم) تذکره سنده بعض اشعاری کا رولمکده در.

مشاهیر خطاطیندن صو یولجی زاده خطیله محرر مواردک بروسده مرادیه مدرسی
ایکن تألیف ایتدیکنی یازیور. بو اثر ضرورات شعریه دن باحثدر .

سرمه ر فنی قلبی محمد آغا

نشانی اندروندن اولان بو ذات ائی که روز دوغرو یازار بر مورخ اولوب تقدیر
ایتدیکی کاتب چلبی نك (فذلکه) اسمنده کی عثمانلی تاریخچه یازدینی ذیلی وجود عیدیه ایله
قیمتداردر اشبو اثرک مهم و مفصل قسملری بوجه آیدر : فاضل احمد پاشانک کرید
سفری، قره مصطفی پاشانک ویانه سفری، سلطان محمد رابعک حیات خصوصیه سی، سلطان
سلیمان ثالثک اخلاق وطبایعی، فاضل مصطفی پاشانک اجرا آتی، سلطان احمد ثالثک اداره سی،
ذوالفقار افندینک ویانه مرخصلنی و هیأت عمومیه سی (۱۰۶۵) دن سلطان احمد ثانی نك
جلوسنه قاداردر. ترتیبی سنه اوزره در. (۱۱۳۹) تاریخچنده متقاعداً ارتحال ایله یوب آياس
پاشا مزارستانک کوموش صوبی خسته خانه سی طرفه دفن ایدلدی .

(تذکره فطین) ده محرر ناتمام غزلندن :

صدای صیت و شهرتدن صاقین کیم شهرت آفتدر
نی وطنبوری سیرایله سراسر داغ حسرتدر

می عشق ایله سرمست اولده دنیایی تماشا قیل
سلما کندیدن کیتیمک عجب سیر وساحتدر .

سیر محمد افندی (قره خلیل زاره)

علما ومورخیندن بر ذات اولوب (۱۱۶۲) تاریخنده مسند مشیختی احراز ایله دی .
(داخل مأوی اوله انا الیه راجعون) مصرعنک دلالتی اولان (۱۱۶۸) تاریخنده منقاسی
اولان بورسده وفات ایده رک حضرت افتاده جامع شریفی حظیره سنه دفن ایله دی .
(تاریخ ابن زیدون) اسمیه معروف اثری (ترجمه شرح العیون فی شرح وسالة ابن زیدون)
نامیه و (سلوان المطاع) ی کاملاً ترجمه ایتشدر که ایکسیده مطبوعدر . داماد ابراهیم
باشانک امریه علما فصلنده محرر عینی تاریخندن (۳۸۷) دن (۴۳۰) ه قادار اولان
برجلدینی ترجمه ایتشدر . (سلوان المطاع) مشاهیر علمادن (محمد ابن ظفر مکی) نک (۵۵۴)
تاریخنده صقلیه (سجلیا) ده تألیف ایتدیکی اثری در که تاریخی ، اخلاقی نقلیات وحکایاتی
جامع محضراتدن بر اثردر .

سیری افندی

مأمورین دولندن تاریخشناس بر ذاتدر . ۱۱۵۷ تاریخنده نادرشاه ایله وقوع بولان
محاربه نک تاریخچه سنی مبین اثری اسعد افندی وسلمان مصطفی ثانی ادرنه وقعه سنه دأثر
یازدینی تاریخچه سنی ده خالص افندی کتبخانه لرنده وارددر . نادر شاه وقعه سنه ارضروم
وقارصده تحشد ایدن اردوی عثمانی ادره وکتابی ریاستنده بولونمش ایدی .

سلیمان فائق افندی

ساقز محصلی حافظ علی آغانک نخدمی اولوب جزیره مذکورده تولد ایتشدر . درسعادتده
ورمده خدمت کتابة سلوک ایده رک بعض مهم مأموریتلرده ایفای خدمت ایله مشدر .
(سفینه الرؤسا) ایله (دوحة المشایخ) ذیللری وغرائب وقوعات ونوادیر واشعار معلوماتی
حاوی نامه منسوب مجموعه سی وارددر . ۱۲۵۳ ده درسعادتده ارتحال ایله دی . روم ایلی
حصاری قبرستاننده مدفوندر مذهبی وشاعر ایدی . مجموعه سی غیر مطبوعدر .

صوك مأموربتك (۱۲۵۰) ده جزیه محاسبه جیایکی اولدینی مجموعه سنده محرر در .
معاصری اولان فاتح افدینك مجموعه سنه (كنزالحقایق) تسمیه ابتدیكنی ذكر ایدیور .
مجموعه - بندن برقطعه :

یارب دلمی شبنم فیضكله تر ایله
هربرسخنی غنچه باغ هنر ایله
قیل طبعمی غواصیم قلزم فكرت
مجموعه می كنجینه درو كهر ایله

مهرنده (خدایا فائق ایله مهر مهرکله ساجانی) مصرعی محكوك ایش .

(دوحه المشایخ) ذیلی (۱۲۲۱) دن (۱۲۴۸) ه قدر در . (سفینه الرؤسا) ذیلنك بر
نسخه سی غلطه مولویخانه سی کتبخانه سنده واردر . مندرجاتی (۱۱۶۷) دن (۱۲۱۹) ه قدر
اولوب مطبوعی ده واردر .

— ش —

شمس العیبه قره مانی (دربرسه شمس العیبه محمود به اصرار)

فاتح دوری ارباب معارفندن اولوب آیاصوفیه نك بناسندن یا حث فارسیدن مترجم
اثر تاریخیسی واردر . (ارشاد لاولی الالباب الی معرفة الصواب) اسمنده بر اثری داها واردر .

سوقی یوسف افندی [طایب]

شعرا و تاریخ نویسندن بر ذات اولوب ادرنه لیدر . بازید ثانی دورنده کاتب دیوانی
اولمش ایدی . تورکی و فارسی اشعاری و مرتب دیوانی واردر . برده (تاریخ آل عثمان)
یازدینی (سهی - ریاضی) تذکره لرنده محرر در . رندی پروا ایدی . آخر عمرنده دارالشفاده
ارتحال ایتدی . غلطه قبرستاننده مدفوندر . (عوامل فارسی) اسمنده رساله سی واردر .

ایاتندن :

کیمدر دیرایسه ک ای یوزی کون شوقی* غریب
بر کوزی یاشلی ییلدیزی دوشکون فلک زده

شرف ضانه بتلیسی [شرف المربه به شمس المربه]

(شرفنامه) [۱] اسمبله مسمی فارسی عبارت یازدینی تاریخچه مفصلجه امراء حکام وقوم اکرادی و مختصرجه آل عثمان و آل صفویه بی بیان ایشمدر. خیرالله افندی تاریخک مقدمه سندن مسطور اولدینی وجهله صاحب ترجمه [۱۰۰۵] تاریخچه قدر یازدینی شرفنامه سنی فاتح اکرای سلطان محمد ثالث نامه یازمشد. ارتحالی (۱۰۱۲) تاریخچه در. بعض موادی حقایق تاریخچه ایله قابل توفیق اولمایان بعض اقوالی شامل وایکی جلد اوزره مرتب بولونان فارسی عبارت بواثر [۱۲۷۶] تاریخچه (پترسبورغ) ده طبع اولونمشد. نسخه اصلیه سی (سعد) جوارنده کی (تلو) قریه سنده کی مشایخ نزدنده اولدینی مرویدر. شرفنامه (۱۰۷۸) ده (محمد بن احمد بک میرزا) طرفندن لسان عثمانی به ترجمه ایدیلشد که بر نسخه سی زمانز ارباب دانشندن دیاربکرلی علی امیری افندی نک کتبخانه سنده واردر. (۱۰۹۲) تاریخچه شعی مخلصلی بر ذات طرفندن ترجمه ایدلشد.

شکری بتلیسی

سلطان سلیم اول ندما سندن علوم متنوعیه منتسب یدی لسانه واقف بر ذاتدر (منظوم سلیمنامه) و سائره کبی آثارک مؤلفیدر. مخدومی (منلاشهایی) نک ده منظوم [یمن تاریخی] واردر. سلیمنامه [۱۰۳۷] تاریخچه (جوری) طرفندن زمانی اسلوب شعرینه توفیفاً تنقیح ایدیله ک آریجه نظم ایدیلشد هرایی نسخه ملت کتبخانه سنده واردر.

شوقی افندی (محمد شوقی به احمد)

تراجم احوال علماسندن و بروسه ده مدفون (امیرسلطان) حضرت تلیزینک منسوب اولدینی (نوربخشی) طرفندن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر مملکتنده سلاطین تر به دارلنی [۱] منیرینک بواسنده فارسی برافت کتای واردر.

خدمتده بولوندى. ارتخالنده اميرسلطان جوارينه دفن ايدلدى. (۹۶۲) تاريخنده يازدينى (مناقب اميرسلطان) اسمندهكى اثرينك خط دستيله محرر نسخيسى (اسكدار) ده (سليميه) كتيخانه سنده در. (كشف الظنون) ذيلى (آثارنو) ده (امام سيوطى) نك مشهور (اويالات)ى طرزنده (زبدة المقال) اسمنده برائى اولدينى مذكور در كه برنسخيسى (ملت) كتيخانه سنده موجود اولوب موجب استفاده آئاردند. برده ۶۱ فصل اوزره مرتب توزكجه برمكمل تعيرنامهسى وارد. طبيعت شعربه يده مالكدرد.

شرف الدبه كوردى

علماء و مورخين دن برذات اولوب (تبريز) جوارى اكرادندند. [۱۰۵۰] تاريخنده اسكدار قضاىندن متقاعداً استانبولده وفات ايله دى. (انفس الاخبار) تسميه ايله ديكي فارسى العباده تاريخى سكز باب اوزره مرتب اولوب ابواب مذكوره بوجه آتيدر.

[۱] خلقت [۲] ملوك فرس [۳] سبرنجى [۴] خلفا [۵] فى الملوك متأخرين بنى عباس [۶] ملوك موغول [۷] اميرتيمور [۸] آل عثمان. بوتاريخك اسمنك دلالتى اولان [۱۰۲۶] تاريخنده تأليفه باشلانمش و [۱۰۳۲] يه قدر يازيلشدر.

شريف موسى افندى

فضلا و مورخيندن و سلطان مراد رابع دورى و جانندن برذات اولوب (كفه) ليدر (شمس التواريخ) اسمنده بر جلد تاريخى وارد در كه برنسخيسى موزه عثمانى كتيخانه سنده موجود در.

تاريخك باش طرفنده كى منظومه نك مطلبى :

حداول پادشاهه لايقدر

جمله موجوددن اوافاقدر

يونيكن رسم طور موجودات

خلق ايدوب ويردى جمله يه حرکات

مملكتنده مفتيلكى وارد. (شمس التواريخ) بوجه آتى درت باب اوزره مرتبدر:

سیاسیات	باب اول :
تواریخ اکابر: یات	« ثانی :
اخلاق محمودات و مذمومات	« ثالث :
عجائب مخلوقات	« رابع :

شرفی محمد افندی

ترجمه حالی مشایخ فصلنامه مذکور (فیضی حسن) افندینک مخدومیدر. شعرا دین و تراجم احوال علماسیدن اولوب ادرنه قایسی خارچنده امیربخاری دامادی (محمودچلی) درگاهنده پدرلرینه خلف اولاق پوست نشین اولمشلر ایدی. صاحب تذکره قینالی زاده نك معاصریدر. مشهور (شقایق نعمانیه) ذیل (عطایی) ایله کاتب چلبی مرحومک (تقویم التواریخ) نه کوزل ذیللری واردر. (وقایع الفضلاء) اسمنده اولان شقایق ذیل الذیلنی شقایق و عطایی افندی طرزنده یازدقدن صوکر و زرا، شعراء، مشایخ، تمکایا و مشایخ جوامع و مساجد و بعض وقوعات مهمه بی ده درج و علاوه ایتدیکندن ایکی بوبوک جلد اوزرینه ترتیب ایله مشدر. ۲۲ سنه لك وقایعی جامع اولان خط دستله محرر نسخه سی کتبخانه عمومی ده خالص افندی کتابلری آراسنده در بر طاقی ده نور عثمانیه و بایزید جامع شریفی کتبخانه لرنده واردر. وفاتی (عید خجسته) ترکینک ناطق اولدینی [۱۱۴۵] تاریخنده، قبری درگاه مذکور حظیره سنده در اثرلری غیر مطبوعدر طرز تحریری عطایی به نسبتله ده ها ساده در. ذیل شیچی [۱۰۴۴ دن - ۱۱۲۹] ه قدر اولوب بوتاریخن [۱۱۴۲] تاریخنه قدوده مخدومی طرفندن تذیل ایدیلشدر. بیت آتی جمله اشعارنددر.

صاقین الدانمه لعبت باز دهرک مکرینه شیخی
نه لر پیدا ایدر اول بو کبودی چادر آلتنده

شیخ زاده محمد عبدالرحمن افندی

سیروزی شیخ (حبیب الله) افندینک مخدومیدر. سلطان مراد رابع و زراسندن مقتول قره مصطفی پاشا نامه تألیف ایتدیکی (نخلستان طرب فی محاسن ارض العرب) اسمنده کی

تاریخی بروجه آتی درت باب اوزره مرتب اولوب برنسخه سی (تیره) کتبخانه سنده منظورم اولدی. استانبول کتبخانه لرندن بایزید جامع شریفی کتبخانه سیله حمیده ده برنسخه سی ده واردر.

[برنجی باب] مصر قدیم حقنه کی اخبار [۲] طوفاندن مقدم ومؤخر کلن حکام مصر [۳] فتوح اسلام [غ] نیل حقنه کی روایاتدن باخدر.

شفیه محمد افندی (وقعه نویسی) «مصرف زاده»

شهری الاصل اولوب وقایع حریبه کتابی کی برطاقم مأموریتلرده استخدام اولونارقی (رحلت شفیق) ترکیمنک ناطق اولدینی [۱۱۲۷] تاریخنده وفات ایله دی. سالم تذکره سنده اسمی (احمد) اولوق اوزره مقیددر. ادرنه سفرینی وشیخ الاسلام (فیض الله) افندی وقعه سی حاکی (شفیقنامه) اسمیه (ترکسی) طرزنده وبلکه داهـا مغلوق یازدینی مطبوع [۵۵] صحیفه لک تاریخچه سی مشهوردر. اسمنی صراحة ذکر ایتک ایسته مدیکی اشخاص خوفندن ناشی توریه طریقله ذکر ایتمشدرکه بوسبیله شرحه احتیاج کورولمشدر. محمد بن الحاج مصلی افندی طرفندن یازیلان شرح ایله محمود جلال الدین پاشا طرفندن یازیلان شرح مطبوعدر. (۱۱۰۵ دن ۱۱۰۶) تاریخنه قدر برسنه لک عثمانلی تاریخی ده واردر. اشعارندن :

امید کندم ایتمه صاقین جوفشان اولوب
عالمده نیک و بد کشتی هپ اکدیکن بچر

بالا التزام مغلوق یازدینی (شفیق نامه) سی (۱۱۱۵) تاریخنده (شهید علی پاشا) امریه آچیق برافاده ایله یازمشدرکه برنسخه سی اسعد افندی ده موجوددر.

شهری زاده محمد سعید افندی

علمای مؤرخیندن اولوب تحصیل و تفسی مملکتی اولان استانبولده در. بعدالتحصیل قلمی بعض مأموریتلرده بولسه رق ۱۱۷۸ تاریخنده ارتحال ایتدی. کاتب چلبی مقلدی مدقوق بر مؤرخدر. اولدقجه طبیعت شعریه سی ده واردر. آثاری — ۱ (نوپیدا). مفصل و مفید بر مقدمه بی حاوی بر تاریخدر. بومقدمه ده

مطالعه و مراجعت اینتدیکی آثاره دائر بیلدوغرافیک خیلی معلومات و چهار یاز کزین حضرت ایلده
سلاطین آل عثمان فضائل و مزایا لرینه عائد یوز ماده بی محتویدر . اصل کتایده (۶۹۹) دن
بدأ ایلده (۱۰۰۰) . قدر (۲۰۱) سنه لک وقایع عثمانیه ایلده کاتب چلبی و نعمانک مفصل
ترجمه حاللری مذکوردر . سلطان عثمان ثالث دورنده یازدینی بو اثرنده کندو ترجمه
حالی و آثارینه ده دائر ایضاحاتده یازیور .

(۲) هشت بهشت : مختصر استانبول تاریخیدر .

(۳) لب التواریخ : مختصر خاقان قریم تاریخیدر .

(۴) تحفه مصطفویه فی بیان قبودانان دولت علیه . قبودان دریا مصطفی پاشا نامه مؤلفدر .

(۵) زبده متعلقه بالسنار . تحفه سنک مختصریدر .

(۶) قره الابصار فی نتائج التواریخ والاخبار .

(۷) روضة السلاطین .

(۸) نجبه سعیدی !

(۹) روضة الانفس : کاتب چلبی جهاننامه جلد ثانی اولق اوزره (۱۱۵۳) سنه سنده

یازمه باشلامشدر .

شهرانی زاده سلیمان بک

زمره قضاة و ارباب معارفدن بر ذات اولوب اصلاً توقاتی اولدینی مروی ایسه ده
کتابنک مقدمه سنده فندقلیلی اولدینی یازیور . رسماً وقعه نویس دکلدز . [۱۱۹۳] ده
وفات ایلده دی . ایوبده فسخانه قارشیدنده کی بالچیق درکاهنده مدفوندر .

تقویم التواریخی (۱۱۶۵) دن (۱۱۹۱) تاریخنه قدر [مری التواریخ] اسمیه تذیل
ایلمشدرکه [تاریخ جودت] . مأخذ اولان آثاردندز . بو اثرک یازمه بر نسخه بی کتبخانه
عمومی ده واردر . بو اثر اساساً ذیل اولمقله برابر مقدمه سنده تصریح ایلده دیککی وجهله
بالجمله وقایع تفصیله چالیشمشدر .

شهری اسماعیل افندی (لالا)

عبدالحمیدخان اول اواخر یله اوائل عصر سلیم خانیه دائر بر تاریخچه قلمه آلمشدر .
کتابلری حمیدیه کتبخانه سنه اهدا ایدلمشدر .

شمعی محمد منیر [مشرب زاده دامادی]

علما و صدوردن بر ذات اولوب مرعشلیدر . لسان فارسی به وقوفی ، خط تعاقده مهارتی وارذی . سلاطین عثمانیه ایله صدر اعظمیر ، شیخ الاسلامیر و قبودان پاشالرك احوالی جدول طرزنده بیان ایدن [اثمارالحقائق] نامنده کی اثرینی مؤخرأ [اثمارالتواریخ] اسمبله نشر ابتدکی کبی اخیراً انبیا و ملوک سائرہ بی دہ علاوہ ایدہ رک [۱۲۹۵] سنہ قدر اولان علاوایله برابر [علاوہ لی اثمارالتواریخ] اسمبله طبع و نشر ایله مشلدر که تاریخ عثمانی ایله متوغل ذواته کوزل بر مخطرہ مقامنده در . بو اثر آتی الترجه محمد امین افدینک [وفیات پر عبر] ی ایله [حسب اسکداری] نک [وفیات اکابر اسلامیه] سندن و عثمان زاده نک [حدیقه الملوک] ندن بعدالالتقاط تذیل ایدله رک میدانہ کلشدر . برده غیر مطبوع کستان شرحی اولدینی مروبددر . وفاتی [۱۲۹۹] تاریخنده ، قبری اسکدارده عتیق والده جامع شریفی حظیره سنده در . طبیعت شعریه سی دہ واردر .

ایباندن :

شراب جاه و اقبال ایله سرمست وبی هوشک
خمار جام غمله بادۀ سر سامی قالمشدر .

دایه زاده محمد بهاء الدین افدینک دہ ۱۲۹۸ تاریخنه قادار (اثمارالتواریخ) وادیبندہ جدوللی بر بر اثری واردر که بر نسخہ سی تاریخ عثمانی انجمنی کتبخانه سنده موجوددر .

شوکت مصطفی پاشا

عربکیرلی اولوب ارکان حربیه فریقاندندر [۱۳۰۷] تاریخنده بشنجی اردو قوماندانی ایکن شام شریفده وفات ایلدی . ازباب عفت و فضیلتدن بر ذات ایدی .

آثاری : اوچ جلددن عبارت [تاریخ حرب] [۱] ی ایله [فن حرب] و علم اخلاقه متعلق اوچ جزؤ [برهان حقیقت] درکه اوچی دہ مطبوعدر . [برهان حقیقت]

[۱] عصر اخیر فضلائی عسکریه سندن [۱۲۸۷] تاریخنده وفات ایدن [عمر فائلی پاشا] مرحومکده [تاریخ عسکری] سی واردر . بو ذاتک [فن حرب] ، [فن استحکامات خفیه] اسملرنده کی اثرلری دہ مطبوعدر .

وقتیله مکاتب ابتدائیه مزده اوقونان [رساله اخلاق] دن دها مفصل دها محاکمه لی بر طرزده زلیش اولوب بالخاصه مکاتب رشديه شاگردانی ایچون موجب استفاده آثاردندر.

شمس المیه سامی بك

عثمانلی محررلرینک عالی همئلرندن بر ذات اولوب یانیه داخلنده کی [پرمد] قضایی نواحیسنندن [فراشر] لیدر. تحصیل ابتدائیسنی مسقط رأسنده، عالیمسنی یانیهده روم مکتبنده اکمالدن سوکرا استانبوله هجرتله خصوصی معلملردن ده استکمال علوم آیه و عالیله ایلهدی. بعده استانبول و طشرده بعضی مأموریتلرده بولونمش ایسهده صوک مأموریتی ملغا تفتیش عسکری قومیسونی باش کتاتبی ایدی. اسلوب افاده لری ساده در. اشعارله توغللرینه دائر اثرلری کورولمه مشدر.

[۱۳۲۲] ده وفات ایدهرک (اسکدار) کویلرندن ارهن کوینده کی قبرستانه دفن ایدلیدی. عربجه، فرسجه، فرانسیزجه، رومجه، ایتالیانجه لسانلرینهده واقف ایدی. آثار مطبوعه لری قرقه یقین اولوب الک مشهورلری آلتی جلد اوزره مرتب [قاموس الاعلام] اسمنده کی مفصل تاریخ و جغرافیا لغتی ایلله ایکی جلد [قاموس تورکی] و برر جلد کبیر تورکجه دن فرانسیزجه، فرانسزجه دن تورکجه یه [قاموس فرانسوی] در. بو اثرلر عثمانلیلرجه آثار مخلده دندر. برده [قاموس عربی] باشلامشلسهده اتمامنه موفق 'ولامامشلدرد. قاموس فرانسویلرک مختصرلری ده واردرد. دیکرلری [جیب کتبخانه سی] عنوانیله نشر اولنان جزؤلر میاننده منتشر: [مدنیت اسلامیه، اساطیر، قادیلر، یر، کوک، اصول تنقیط، لطائف، امثال، انسان، ینه انسان، لسان] در. بونلردن باشقه رسائل موقوتهدن [هفته] و [عائله] اسملرنده اثرلری ده واردرد. آثار سائرلرندن بعضلری ده بروجه آتیدر:

[کاوه، بسا، عهده وفا، همه الهام فی نشر الاسلام، خرده چین، اشعار منتخبه فارسیه، صرف تورکی، تعریفات عربیه، منتخبات دیوان امام علی، منتخبات دیوان باقی، تاریخ مجمل فرانسه، و یقتور هوغونک سفیلر روماننک ترجمه سی] در. کاوه ایلله بسا تیاترودر. [همه الهام] اسمندن دخی آکلاشیلاجنی وجهله اسلامیتک کیفیت انتشارندن باحث عربی العبارة بر تاریخچه در. بو اثر (۱۳۰۵) تاریخنده کرید ارباب معارفندن

(مصطفی نوری) افندی طرفدن ترجمه ایدیلرک (حانیه) ده (وجدان) مطبعه سنده
طبع ایدلشد . دیکرلرینک اسملری مسالرینه دالدر .

شکری بک [بیاباشی قیورانیه محمد شکری بک]

امرای بحریه دن صاحب مسلك متفنن بر ذات اولوب شهریدر . مدت مدیده مکتب
بحریه ده معلملکده بولونه رق وظیفه تعلیمیه نی حقیقه ایضا ایله دی . [۱۳۲۸] ده ارتحال
ایله یوب هکبه لی آطیه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه سی [اسفار بحریه عثمانیه] [عثمانلی
تاریخی] [حقوق دول بحریه و مراسم تشریفات] [بحریه منزه تاریخیچه سی] در .
اسفار بحریه سنک جلد ثانیه سی غیر مطبوع اولوب سلطان حمید اول دورینه قدردر .
مرحومک بو اثری جداً استفاده بخش آثار تاریخیه مزنددر .

شاکر یاشا محمد شاکر یاشا

ترجمه حالی سبق ابدن صدر اسبق (جواد) پاشانک کوچوک برادری اولوب تولدی
(بروسه) ددر . مکتب حریه دن ارکان حربلکله چیققدن صوکره فریقکه قدر
ارتقا ایتدی . (۱۳۳۲) تاریخده اجل ^{فصله} قره حصارده ارتحال ایله یوب بویوک آطیه
کتیریلرک دفن ایدلی .
بروجه آتی محرر بولونان آثارندن باخصوص تاریخی اثرلری علم تاریخده کی وقوفه
دلالت ایدر . آناری :

- (۱) یکی عثمانلی تاریخی : بش جلد اوزره مرتب اولان بو اثر بر مدخل ایله عثمان
غازیدن سلطان مراد خامسک جلوسه قادار اولوب باشدن ایکی جلدی مطبوعدر . برنجی
جلد فاصله سلطنته ایکنجی فتح قسطنطنیه یه اوچونجی بایزید ثانی نهایتیه دوردنجی سلیم
ثانی یه قادار اولوب نهایتی یازلدینی وجهله مراد خامسک جلوسه قادارد .
- (۲) صلاح الدین ایوبی : ایکی جلد اوزره مرتب اولوب غیر مطبوعدر .
- (۳) مصر تاریخی : مفصل بر اثر اولوب بوده غیر مطبوعدر .
- (۴) مختلف تاریخ اسلام و عثمانی : اواخر عمرنده معلملکده بولوندینی غلطه
سلطانیسی پروگرامنه توفیقاً محرر اولوب غیر مطبوعدر .

- (۵) صلاح ایوبی پیه سی : تاریخی بر پیه سدر غیر مطبوعه در .
(۶) اینکجیلک و --ودجیلک : مفصل فنی بر اثر اولوب زراعت نظارتنک مظهر تقدیری اولمشدر دردست طبعدر .
(۷) آریجیلیق : نایام قالمشدر .
-

ص

صفای

ارباب دانشدن تاریختشناس شاعر بر ذات اولوب (سینوب) لیدر . اوق میدانی
قرینه اسکندر پاشانک بنا ایده رک مشیختنی عهده سنه نوجیه ایتدیکی درگاهده مدفوندر .
مشهور کمال رئیسک غزوات بحریه سنی اون بیک بیت مقداری ابیاتله نظم ایتشدر .
معمربندن بر ذات ایدی . زمانه کوره فن ملاحظه ده آشنا اولوب خریطه بحریه وسائرده
قبودانلرک مرجع یکانه سی اولدیفی (سهی) تذکره سنده محرردر . دیوانی سلطان بایزید
ثانی نامه ترتیب ایتدیکی (کنه الاخبار) ک غیر مطبوع قسمنده محرردر .
مصارعندن : ای صفای چاریاری سو محمد عشقنه
(فتحنامه اینه بختی وموتون) اسمنده بر اثری ده واردر .

صفای مصطفی افندی

علما ومورخین دن وطریقت نقشیه منتسبلرندن اولوب سلطان احمد خان اول امریه
خواجه سعدالدین افندینک (تاج التواریخ) نه ذیل اولق و تخصیص سلطان مشار الیه
زماننک وقایعنی حاکی بولونمق اوزره (زبدة التواریخ) اسمنده ایکی جلد بر تاریخ یازمه شدرکه
عباره سی (تاج التواریخ) طرزنده دره برده خلقت آدمدن زمانه قدار جدولی بر خلاصه
تاریخی واردر . امام سلطانی ایدی . (وسیلة الوصول الى محبة الرسول) اسمنده بر اثری ده واردر .

صربلاوه زاده محمد همدی میلی

شهریدر . نامه منسوب اولوب بدایت عثمانیندن سلطان سلیمان قانونی به قدر اووقتک
اسلوب ساده سی اوزره محرر وبرجلد اوزره مرتب تاریخ عثمانیسیله (فهرست شاهان)

عنوانی تواریخ آل عثمان منظومه‌سی واردرد . برده تاریخ عمومیه‌سی اولدینی تذکره صفایی ده محرردر . تاریخنده اساطیر کونه بعض اقوال موجوددر . فن موسیقی یه ده آشنا ایدی . [فهرست شاهان] تاریخنک مقدمه سنده مطبوعدر . [۱۰۶۸] تاریخنده در عادتده وفات ایله دی . سیلیوری قایسندن سید نظام درگاهنه کیدن جاده نك صاغ طرفده چشمه باشی دینلن قهوه نك گوشه سنده مدفوندر . فهرست شاهان منظومه‌سی اسکنداری شاعر سری افدینک تعلقاتندن اولوب [۱۱۴۲] ده وفات ایدن وقعه نویس رشیدافندی طرفندن وبوندن صوکره‌سی ده منیف پاشا طرفندن تذیل ایدلمشدر .

صمیمی عبداللطیف پاشا

وزرای دولت دن، علما و ادبای عصر دن اولوب منشی و حکیم مشهور [سامی] پاشا مرحومک مخدوم مسمار قندیدر . ا کمال تحصیل ایده رک بر چوق خدمات مهمه دولته بولونقدن صوکر [۱۳۰۲] تاریخنده استانبولده وفات ایله دی . سلطان محمود عدلی تر به سنده مدفوندر . ادبیات شرقیه و علی الخصوص عربیه و قون جدیده ایله آوروپا لسانلر دن اکثرینه آشنا اولوب [پشته] و [باویه را] انجمن دانشلریله [لایزلیغ] و [آمریکا] نژنده کی معارف شرقیه انجمنلری اعضالغنه داخل ایدیلر .

آثار مطبوعه لری : [حقایق الکلام فی تاریخ الاسلام] و مسکوکات قدیمه نك مبدأ ظهور یله مسکوکات اسلامیه بی حاکی [عبون الاخبار فی القود والاآثار] ایله ابن خلدون تاریخی مقدمه سنک کتاب ثانیسنک جدا اولنک ترجمه‌سی اولان [مفتاح العبر] و [سلفکیان و اشکانیان] تاریخلری بی مبین ایکی جزؤ [تکملة العبر] در . طبیعت شعریه لری ده واردرد . ایلاک اثری اولان [حقایق الکلام] اسکندر افندی معرفتیه لسان فارسی به ترجمه اولونارق [۱۲۹۸] ده در عادتده طبع اولونمشدر . [حقایق الکلام] مقدمه سنده فلسفه تاریخیه متعلق بعض مواد موجود اولدینی کبی تاریخ قسمی ده موجب استفاده در . بو تاریخنک جلد ثانیسی غیر مطبوع اولوب ۸۲ نسه هجریه سنده زاویه محاربه سنه قاداردرد .

صمیمی عمر بک

اذکیای عسکریه دن اولوب ارکان حربیه عمومیه رئیس وکیلی مشیر ادهم پاشا عثمانلی مؤلفلری - ۶

مرحومك مخدوميدر . ارکان حربيه صنفده اولارق اكمال تحصيلدن صوكرامساعى واقعه سنه مكافاة آرزمانده رتبه سى قائم مقاملغه ترفيع بيورلمش ايدى . حيفا كه كنديسندن داهها چوق خدمات مهمه مأمول ايكن [۱۳۱۲] ده استانبول ده ارتحال ايله دى . فاتحده مدفوندر . آثار مطبوعه سى : [جغرافىاى حكى] و [ممالك عثمانيه نك مفصل جغرافىاسى] و [خداوندكار ولايتده برهفته سياحت] و [مؤسسين فنون] و [بوبوك فره دريق] و [يونانستان قديم منبع مدنيتيدر] و [عثمانيليرك عسكركه ايتدكلى خدمت] و [طرابلس غرب وبنغازى ايله صحراى كير وسودان مركزى] و [آتسه] و [فلدماره شال . فون مولتكه] و [مقدمات هندسيه] و [قواعد لسان فارسى] وسائر در .

صفت بك

تاريخ عثمانى انجمنى اعضای دائمه سندن و بحريه ارکان حربيه سى قائم مقاملرندن مدقق متفنن بر ذات اولوب مولدا چاناق قلعه لى در . بحريه چرخى قول آغالغندن متقاعد آبانلى رفعت بكك مخدوميدر . مكبتدن نشأ سندن صوكرامه فنى خدمات بحريه ده ابراز لياقت ايله دى . (۱۳۳۲) تاريخنده ارتحال ايدهر ك سمنى اولان قاسم پاشاده اوق ميدانى قبرستانده مشايخ بايراميه دن ادريس مختفى حضر تلىرينك جوارينه دفن ايدلدى . آثار مطبوعه سى : (مزه مورطه حسين پاشا) (فيلا سالر) در . بونلردن باشقه تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه سنك همان هر نسخه سنده وثاقه مستند بحرى مقالات تاريخيه سى اولدينى كى (تورك يوردى) ، (دونامى عثمانى مجموعه سى) و (جريده بحريه) نسخه لرنده قيمتلى مقالات تاريخيه وقيه لرى واردر . وفاتى جدا ضايعانددر .

ط

طورسوره بك [طورسپنا بك]

فتحى متعاقب استانبول تحريرينه مأمور ايديلن [بورسره] ساجاق بكى (جبه على) بكك يكنى وحضرت فاتحك معيت هايوننده دفتر دارلق خدمتده بولونان قاريشديرانلى سليمان بكك قاينى در . سلطان بايزيد ثانى عصرنده دخى بنام منشيردن اولوب بودورده ده دفتر دارلق ، قيو كتخدالنى كى خدماتده بولونمشدر . (تاريخ ابوالفتح) نامليله يازدينى تاريخ .

برآز مغلقه اولمله برابر موجب استفاده در . اساساً فاتحك فتوحاتندن باحث ايسهده .
برمقدارده بايزيد ثانی احوالی مین در . بوتاریخ اخیراً تاریخ عثمانی انجمنی هیئتله طبع
اولونمشدر . بعدالفتح استانبول دفتردارلغنده بولوندی . جبه علی بك بروسه یه عودت ابتدکی
جهتله تحریر وظیفه سی ده ایفا ایلده دی . اسمنه دأثر مقدمه ده کی افاده سی شویله در :
(اما بعد بو محرر سطور اضعف الفقراء (طورسینا) که غلط مشهور اوزره (طورسون)
بك لقیله مذکوردر ...)

ظاهر افندی [سید طاهر به سیم نبی]

فضلاً و مورخیندن بر ذات اولوب [اورفه - رها] لیدر . [سفینه البحار] اسمنده .
[ملتی] شرحیله بر نسخه سی بشکطاشده یحیی افندی درکاهنده کی کتبخانه ده موجود
و [۱۱۲۲] تاریخنده عربجه دن توسیعاً مترجم [جامع الآیات و شایخ الینات] نامنده .
بر تاریخنی وارد که یدی فصل اوزره مرتب اولوب خلقتدن زمانه قادارد . وینه بو
کتبخانه ده (خواجه پارسا) نك (فصل الخطاب) نك ترجمه سی و [اسعد افندی] کتبخانه سنده
[کنوز الفنون] اسمنده رساله سی وارد . (سفینه) نك نسخه سی نور عثمانیه کتبخانه سنده در .
اصول فقه دن مشهور (منار) شرحه حاشیه یازان (شرف الدین یحیی) افندی (رها) دن
یتیشن علمادندر .

ظاهر بك [بوسنی محمد طاهر بك]

امرا و محررین عسکریه ایچنده معلومات و درایتیله تمیز ایتش بر ذات اولوب مسقط
رأسی اولان بوسنه ده اسلاوجه نی اوکرن دکن صوکره و یاتیه کوندریله رك مبادی قنون
ایله برابر آلمانجه نی ده مکملأ تحصیل ایله (استانبول) ه کله رك قید و قبول اولوندی
مکاتب عسکریه ده حقایق باهره اسلامی نی تقدیر وثیقن ایله یوب مشرف بالاسلام اولمشدر .
مکتب حربیه دن نشأتندن صوکره اولان استانبول عسکری رشديه لرنده فرانسزجه بعده
مکتب حربیه ده آلمانجه و تدقیق مؤلفات اجنبیه معلمی تعیین اولونمش ایدی . [۱۳۲۱] ده
وفات ایده رك بشکطاش جوارنده والده چشمه سنده کی شیخ قبرستانه دفن ایدیلدی .
آثارینك اك دکرلینی عصر من آلمانیا رجال عسکریه سنك اك متمیز لرندن اولان متوفی

[فون درغولچ] پاشانك فاسفه وقواعد مهمه عسكرينه دن باحث اولوب اكثر ملل مترقيه لسانلرينه ترجمه اولونان [ملت مسلحه] ترجمه سیدرکه ایکی دفعه (مطبعة ابو الضیا) ده طبع اولونمیشدر . مطبوع آثار سائره سی ده بروجه آتیدر : اوج جلد [تدقیق مؤلفات اجنبیه] ، [عمجه مک کتبخانه سی] و [بیک بر خیال] ، [مشهور قوماندانلر] ، [مکتبه متعلق وظائف] ، [زه زویت تاریخی] ، [پلونه] ، [آلمانجه قرائت معلمی] ، [آلمانجه لساننده تشکیل کلمات] ، [آلمانجه مکالمه] ، [مکتوبات عسکریه] ، [ارکان حربیه وظائفی] ، [مخطرہ ضابطان عسکری] دره . بونلردن [تدقیق مؤلفات] محررین عسکریه طرفلرندن بازیلان آنارک تدقیقنه عائد فائده بخش بر اثر اولدینی کبی [پلونه] اسمنده کی اثری ده [۱۲۹۳] سنه هجریه سنده [عثمانلی - روسیه] سفری ائناسنده وقوعه کلن ملحمه کبرادن و عثمانلی اوردوسنک دلیرانه و طاقت براندا زانه بر صورتده مدافعه مشهوره سندن باحث آثار مهمه عسکریه دندر . دیکر لرینک اسملری مسالرینه دلالت ایتکده در . قول آغاسی رفت افندی ایله مشترکاً (تاریخ فن حرب) اسمنده بر اثر تاریخی ده تحریر ایتشددر .

عاشق پاشا زاده (دروسه احمد عاشقی به شیخ جمعی به شیخ سلیمان به عاشق پاشا) اسکی عثمانلی مورخلرندن بر ذات اولوب تولدی اجدادینک بولونمقده اولدینی (آماسیه) مضافانندن (الوان چلبی) قریه سنده دره . عثمانلیلرک ظهورندن سلطان بایزید ثانی نك بر قسم وقوعاتنه قدار (۹۰۸) تاریخنده ا کمال ایتدیکی (تواریخ آل عثمان) اسمنده کی اثری اخیراً معارف نظارتی همتیه ، موزه هایون آثار شرقیه حافظ کتبی ارباب تدقیقندن (عالی بک) طرفندن باییلان حواشی و مؤلفک مفصل ترجمه حالیه برابر (۱۳۳۳) تاریخنده تاریخنده بر جلد اوزره طبع اولوندی . ترجمه حالندن آ کلاشیلدینی اوزره تاریخ و فائیه مدفنی قطعی صورتده تعین ایده میور . یالکز دامادی سید ولایت تربه سی خطیره سنده اولماسی مأمول قویدر . طریقه (زینی) اولوب (روسه) ده مدفون (عبداللطیف قدسی) حضر تلرندن مستخلفدر . یازدینی تاریخی قدیمی دولایسیله حائز اهمیت اولدینی کبی تاریخ لسان عثمانی نقطه سندن ده حائز قیمتدر . جابجا منظومه لیده وارددر .

علی موهری افندی «علی به بالی»

(بودین) قاضی ایکن وفات ایدن زمره قضاتدن [علائیهلی] اوزون بالی اقدینک مخدوم فضائل موسومی اولوب [منیق] شهرتیه بنام ایدی. (استانبول) ده اکال تحصیلدن صوکرانیاتله برخیلی سیاحت ایله بوب [۹۹۱] تاریخنده [مرعش] ناچی ایکن وفات ایدرهک [علاءالدوله جامعی خطیره سنه دفن اولوندی. تاریخک تراجم احوال شعبه سندن] العقد المنظوم فی ذکر افاضل الروم [ایله علم تاریخندن] نادره الزمن فی تاریخ الین [نامنده منقح بر تاریخچی واردر. آثار سائره سی بوجه آتیدر. حاشیه شرح مفتاح من البلاغه] و [متن و شرح من الصرف] و [حاشیه علی الهدایه من الفقه] و [رسالة الشمعیه من الفقه] و [خیر الکلام فی المقصی عن انلاط العوام] در. قصائد عربیه سی ده قوتلیدر. آثار مذکوره دن برنجیسی نوعما [شقایق نعمانیه] به عربی عباره یازیلان بر ذیلدن عبارت اولوب اخیراً [شقایق] ایله برابر مصرده طبع اولونمشدر. علم فتوادن [شیخ عمر بن محمد الشامی الحنفی] نک [نصاب الاحتمساب] فی ده ترجمه ایله مشدر آثارندن یالکیز شقایق ذیلی مطبوعدر.

عبدالرحمن افندی

سلطان مراد ثالث دوری فضلاسندن اولوب (میلان) قاضی ایدی مؤخرأ [مترجم ثانی شهریار] اودی تاریخ، جغرافیا، سیاساندن باحث منجم احمد بن علی الحمیلی نک [قانون الدنیا] اسمنده کی اثر جسیمنی مراد ثالث مغربسا والیدیکی زماننده مشارالیهک امریله [عجائب اعظمی] اسمیله [۹۸۳] ده توسیعاً ترجمه ایشدر. شایان استفاده و مطالعه در. مترجمک علم نجومه ده اتنسان اولدینی مستبان اولمقده در. تاریخ وفاتیله مدفنی تعبیر ایدیله مهدی.

علی مصطفی افندی

شعرا و مورخین عثمانیهک اعظمندن اولوب سلیس غنارهلی آثار متنوعه صاحبی عالی همت برذاتدر. کلیوللی اولوب ابتدا طریق علیه به سلوک ایتیش بعده تبدیل طریق

ایده رک [شام ، ارضروم ، بغداد ، آماسیه] دفتردار لغنده بولونمش ایدی. شاعر مشهور
باقی ایله برسنده وفات ایتدی (قرار عزرات) و (مات العالی وقس علیه الباقی) ترکیینک
دلالتی اولان [۱۰۰۸] تاریخنده جده متصرفی ایکن وفات ایله دی. نظمی نثرندن اقوادر.

عالی افندی

مورخ عالی طبقی « حاجی خلیفه » دیدکاری « کاتب چلبی » کی تاریخ فکر وادبمژک
اک یوکسک سیالرندن بریدر ، نظم ، نثر خامه باندینی هانکی زمینده یورونمش ایسه اثبات
کمال ایله مشدر ، شاعر در ، باقی دورینک اک ممتاز شاعر لرندن بریدر :

حییین سو ، تقریبه مرادک حقه ، ای عالی
رقب اولمق کی الله و نیکین انتساب اولماز

بیت مبارکی اونکدر ، فقط او معروف

خوار باقه دل ویرانه کنجینه بنم
خی کورکه بوقادار صورته آینه بنم

نقراتی ده اوندندر :

خیر وشر ، هر نه ایسه عزم وطلب بندندر
عیش و عشرت ، بوقادار لهو و طرب بندندر
ملک وحدتده شهنشاه سریر آرایم
کشور روم و عجم ، خیل عرب بندندر
معدن لطف الهی دل ویرانمدر
خوار باقه

عالی اساساً عالم ، فاضل اولدینی ایچون شعری ده هم حکیمانه ، هم عاشقانه سویلر :

ایچلمکده تهی قالماز ، دوکولمکدن تلف اولماز
فنا ملکندن چوق خمخانه لر ، پیانه لر واردر
بر ادنا جرعه سندن مست اولور ارباب استغنا
محبت بزمیدر بو ، بونده چوق میخانه لر واردر

حاصلی ، بالذات دیدیکی کبی :

انصاف ایدک، کلک، قتی نادر دکلیدر ؟

عالی کبی زمانه ده بر شاعر فرید !

حقیقهٔ اولیه در :

فراقکده غمکدن غیریسن یاد ایله مم ، جانا

مقرردر ایدر غریتمده هرکس آشنادن حظ

سوزی ده خوشدر . خلاصه ، قدر ناشناسلمزد هنوز کسوه طبعه بیله کیره مه بن اوقوص قوجه دیوان عالی به شویله بر قوش باقیشی کوز کز دیرنجه بو لطیف شعرلری کوردک . فقط عالینک ادبیاتمه ، عرفانمه اصل خدمتی شعرده دکل ، باشقا وادیلرده در ، مثلاً (کنه الاخبار) ی ، نامطبوع قسمیله برابر اک مکمل تاریخلریمزدن بریدر .

(رونق المجالس) ناسنیده تألیفلری بیله بو یوک رقمی حائر در ، فقط بزومصاحبه مزده بالخاصه مناقب هنوراندن بحث ایتمک ایستز که قیمت وندرت اعتباریله امثالهمز بر ائردر . بو اثرک سبب تألیفی ، موضوعی اکلامق ایچون مؤلفک مقدمه ده سرد ایله دیدیکی شو مصطلاح ، لکن معنیدار سوزلری لطفاً دقتله اونوییکمز .

« اشبو سنهٔ خمس وتسعين وتسعمائه (۹۹۵) تاریخده که سلطان جمله سلاطین ، خاقان عالیشان سکندر نشین ، صاحبقران روی زمین ، کاسرا کاسره پیشین ، قاهر جبارهٔ معاندین ، فرمانران عرب و عجم ، کارفرمای هندو سندو دیلم ... اعنی به حضرت سلطان مراد بن سلیم خان بن سلیمان خان :

« اللهم ایده فی مساند السلطنة بالطف والمکرم

و ایده فی موارد الخلافة بالسیف والقلم ،

زینت کردیاحین آدمیان و صفا کستر فرادیس عالیمان اولوب عصر قرین النصرنده ارباب معارف خوشحال واصحاب لطائف مرفه البال اولغله اهالی علوم و فنونه راغب واطالی کالات کونا کونه التفات ورعایت بو یوریلوب علما وشعرا واهل عرفان و خوش نویسان ومذهبان ومصوران وبالجمله عامه اجاويد هنوران وکافه صنادید طرفه کاران تمام محترم طوتولدقنن غیری هر قلمده کی خطوط خوش رقه کلی رواج ، خصوصاً

میرعلی و مشهدی قطعه‌لرینه تملکله نکتہ سنجان عالمه ابتهاج مقرر اولمشدی . حتی (میرعلی) نك هربر (دوبیت) ی و قطعه‌سی اول اشنالرده یوز فلوری به صائق و اول دخی مالا کلام هزار ابرام و تضرع و اهتنامه آلتیق پای تخت علیه و وقوع بولمشدی . « منشیان ارکان دولت و مملیان دیوان سعادتن نجهلرک قرق الی بیك آلتونی و بعضیلرینک قولنججه اوندن دخی افزون مثابه مال قارونده خزانه متکاره کونا کون بر (مرقع) خرج اولونمق و دخی ترتیب و تذهینه بذل مقدور قبلنمق ین الاهالی شبع بولمشدی . »

بوملک ، بودولتک اقبال و ادباری نه صریح بر یزاندرکه اوزمان اتک اتک آلتونلر صرف ایدیهلرک الده ایدیان بو بدیعهلر بوکون یوق بهاسنه صائقلمده در . عمادک ، میر علی نك ، مشهدی نك ، شاه محمودک « دوبیت » لرینی ، قطعه‌لرینی شمدی بدستانده مکمل تذهیلرله برابر درت ، بش کاغده قولای قولای الده ایدرسکیز . مع مافیه بوتالیف کزینی یازمقدن (عالی) نك مقصدی شواشمش که بوارباب صنعت کیملر ایدیلر ؟ هانکی مملکتدن ظهور ایدیلر ؟ هانکی استادلردن تحصیل ایتدیلر ؟ هانکی پادشاهلرک عاطفتلریله او مرتبه‌لره ایردیلر .

ایشته (مناقب هنروران) ک موضوعی و سبب تألیفی . . . مؤلف عالی بر چوق مأخذلردن معلومات الهرق بر مقدمه و بش فصل ایله بر خاتمه‌دن مرکب اولمق اوزره بوائر کزینی یازار . مقدمه ده کتابتک الزمیتدن ، حسن خطک شرفدن بحث ایلر ، فصل اول وحی الهمی و خط کوفی ایله آیات نامتناهی یازان اصحاب معالی یی ذکر ایلر ، فصل ثانی (ابن مقله) دن اعتباراً (شش قلم) دیدکلری خط معروفده تمیزیدن استادلری بیلدیرر ، فصل ثالث ایسه نسخ و تعلیق یازان مشاهیری نقل ایلر . فصل رابع : دیوانی خطاطلرینی صایار ، فصل خامس : مذهبیلری ، مصورلری ، مجلدلری آکلاتیر . خاتمه ده بعض تمثیل و تشبیلری احتوا ایلر .

« مناقب هنروران » کتبخانه عرفانمیزک اک کزیده محفوظاتندن بریدر . چونکه معارف شرقیه نك قنون نفیسه اعتباریله بوقسمنه پک زیاده رغبت کوسترن فضلاء غربک بیله مظهر تقدیری اولمشدر . (ویانه) کتبخانه‌سنده بوائر دن بر نسخه نفیسه موجوددرکه بر چوق مستشرقلرجه (فوطوغرافی) ایله دائماً استنساخ ایدلمشدر . راقم الحروفده کی نسخه ایسه یازی ، تذهیب و جلد اعتباریله نفاستده امثالندن کری قالماز .

حبيب افندی مرحوم « خط و خطاطان » ده « مناقب هنروان » دن کلی مستفیض اولمشدر . مسلمانلرك و حتی توركلرك فنون نفیسه یه نه مرتبه خدمت ایتدکلینی بحق آکلامق ایچون حالا ید اهمالمزده شویله بویله قالمش بدایع آثار کفایت ایتمز . بو تألیف نافعی باشند باشه دقتله او قومق اقتضا ایله .

عالینک ، عرض ایتدیگمز کی ، مؤلفاتی ، قلماً خدماتی پک چوقدر ، فقط ، اعتقادیمزجه ، یوقاریده بسط ایتدیگمز نکته لره مبنی ، معارف عثمانیه یه بویوک و خدمتی ده بو اثری اولسه کرکدر . بو اثر سایه سنده درکه تاریخ نفایسمزه دائر برجوق ح یقتلره مطلع اولورز . مثلاً عجبا قیجز واقفزه فاتح دورنده تورکوردن ده رساملر وار ایش :

« قسطنطنیه فاتحی و غزاة سلاطین عثمانیه نک جلیل المدایحی سلطان محمد خان علیه الرحمة والرضوان حرم جنت مکننده حاصل اولمش مصور (سنان) بک که فرنک استادلرندن و ندیکده نشوونما بولمش و وادیسنده سربلند نقاشان اولمش (مایستر پاولو) ، — یعنی استاد پاولو — نام افرنجک شاگردیدر و مزبور (پاولو) دخی (دامیان) نام رسام مهارت نشانک تلید مساعیدر ؛ مسفور سنان بک شاگردی (شبلی زاده احمد) دخی واردرکه بروسه لیدر . »

البته بو هنرورلرك برجوق اثر نفیسلی ، محصول مهارتلی واردی ، کیم بیلیر ؟ نه اولدی ؟ هانکی یاداللره دوشدی ، هر حالده امینزه که قسماً اولسون آوروپاده یا موزله لرده ، یا مراقلیلرده بولونور . یوق ، تورکلک و عثمانلیلق هر حالده بو کون کوردیکمز و صاندیغمز کی دکل ایش ، هر حالده بر ماضی معالی یه مالک ایش .

مؤلفک خاتمه ده ایراد ایله دیکی شو معیندار سوزلری ده نظر عبرت و نصیفته عرض ایله یه وک بر عماندن بر قطره یی آکدیران و

اهل دل بر برینی بیلمه مک انصاف دکل

یا لکنر آشنالری مستفید ایله یین بو مصاحبه یه نهایت ویریرز :

« فلاجرم بر کتاب مناعت رقم که اصحاب و اشراف ام احوالی مشتمل اوله وصفنده هر نه مرتبه ده اطباب اولنسه ینه تقصیرات کامله تحقق بوله و لکن خرده بینان معارف مطاف و هنرروان پسندیده اوصاف اولان فضلالی باهرا لانصاف و وافرالاتصافدن مأمولدرکه عیب و نقصانی جانبته نظر قیلمایله ر و معرفت و کمال مزایاسنه متفرع اولان خیالات باریک

سمتته وكاشانه تالیفك بو مقوله بر طرح ایله ترتیب اولونمش بیتنه حسن التفاتلری مبذول
ومصروف ایله به لرکه ختامنده بو حقیرك ، یعنی مؤلف کثیر التقصیرك ذکر بالخیرینه جل
همتلی متعلق اولا و بر فاتحه ایله رواتی شاد ایتك موهبه سی محقق اولا . «
بزبو اجمال ، بونسیان وادیسنده بویان اولدجه بو افاضل امتك روحلرینه بر فاتحه
اولسون تحفه ایده بیلمك مظفریتدن محروم قالیورز .
آثاری :

- (۱) سبحة العشاق : یوز حدیث شریفك نظاماً ترجمه سیدر .
- (۲) تحفة الصلحا : حجة الاسلام (امام غزالی) نك (ایها الولد) رساله سنك ترجمه سیدر .
- (۳) مهر و ماه : نعوت وقصائدی مشتملدر . صوك بیتی :

اولدی تاریخی کوشمه الهام

عالیا مهر ایله مه اولدی تمام

— ۹۷۹ —

در .

- (۴) تحفة العشاق : (امیر خسرو دهلوی) نك (مطلع الانوار) ینه نظیره مقامنده در .
- (۵) ریاض السالکین : اخلاق وتصوفدن باحث اون دو حه اوزرینه مرتبدر . ۹۹۸ ده
قظم ایده رك سلطان مراد ثالثة تقدیم ایتشدر .
مطلعندن :

بسم الله الرحمن الرحيم	دو حه بستان کلام قدیم
نهر فراوان کبی خوش مدی وار	روضه قرأنه اودر جویبار
مدین آلوب دائره شش جهات	اولدی مسخر آ کا اسماء ذات
نقطه سی در نکته سر وجود	مرکز پرکار سپهر شهود
سوره لرك هر بری بر سر و قد	قاش کبی در سوره باشنده اومد

- (۶) انیس القلوب ، (۷) صد قصه ، (۸) صد حصه . هر اوجی ده هایوننامه یه
نظیره مقامنده در .

- (۹) روضة اللطائف : اوج بیک بیتلی اخلاقی وادبی بر اثر در .
- (۱۰) حلیه الرجال والاقطاب فی النجباء والابدال : رجال الهلك احوال ومقاماتسندن

باحث اولوب اکثریتی اعتباريله (خواجه محمد پارسا) نك فارسى العبارة مشهور (فصل الخطاب) نذن التقاط اولونمشدر .

۱۱) نوادرالحكم : تاريخ و محاضراته متعلق یدى نادره و بر خاتمه اوزره مرتب قيمتدار بر اثر اولوب ۹۹۷ ده (توقات) ده تأليف ايتمشدر . سلطان مراد ثالثه تقديم ايده رك مكافاة آخر مأموریتی اولان (جده) متصرفلغه تعين اولونمشدر . فهرسى بروجہ آتی در :

نادره اولی : در انقراض اولیا و علما و ارباب صیت و صدا
نادره ثانیہ : در تکملہ حکمت نما بتفصیل انعدام اصحاب حق و ہما
نادره ثالثہ : در نوبت خلافت چہار یار با صفا و سبب تأخیر مرتضا
نادره رابعہ : از علم تفسیر مشکل کشا بتوفیق آیت و حدیث
نادره خامسہ : در طلب ملک سلیمان نبی خلیفہ خدا و علو ہمت ملک آرا
نادره سادسہ : از عقلیات الہام نما در خواتین مطہرات بیتنا
نادره سابعہ : در اصطلاحات اطبا و حکما از عمر طیبی و فوائد فحوا
خاتمہ رسالہ : بی ہمتا در اختیارات اصحاب صنایع بدایع نما .

۱۲) قواعد المجالس و آداب المجالس : آداب معاشرتہ دائرہ اجتماعی، اخلاقی برائدر .

۱۳) محاسن الادب : (منهاج السلوك الى ادب صحبة الملوك) ك توسیعاً ترجمہ سی اولوب

اون بش فصل اوزره مرتبدر .

۱۴) نصیحة السلاطين : (عبدالرحمن شیرازی) نك اثرینك توسیعاً ترجمہ سی اولوب

خط دستیلہ محرر نسخہ سندہ کی امضائی [ابا الفقیہ علی تراب اقدام الاہالی] عبارتہ سیلہ در .

۱۵) دوحۃ بوستان العارفین : اخلاقی و تصوفی برائدر . کمرہ در باب صمدیہ (۱۵۶۵ھ)

۱۶) بحر انصایح : اون بش باب اوزره مرتب بعض علاوات ایلہ فارسیدن مترجم

بر اثر اولوب بر نسخہ سی مناسق کتب خانہ سندہ واردر .

۱۷) درر منثورہ : اوج فصل و بر خاتمہ اوزره مرتبدر .

۱۸) تاریخ انکروس : ماجارستان سفرینہ طائدر .

۱۹) سلیم نامہ : سلطان سلیم ثانی نك وقایع و احوال تاریخچہ -- نذن باحث اووب

وقایعیدن صوکرہ او زمانہ طائد رحاک تراجم احوالی دہ مندرجدر .

- (۲۰) منشأ الانشا : بر جوق محرراتی جامعدر .
- (۲۱) دیوان : طرز معلوم اوزرددر .
- (۲۲) الحالات القاهرة من العادات الظاهرة في بيان اجمال احوال مصر القاهرة : طوفاندر
اول و صوكرهيه عائد اولمق اوزره بر مقدمه ايكي فصل بر خاتمه دن عبارت خطه مصريه نك
احوال تاريخيه - مدن باحث بر تاريخچه در .
- (۲۳) كنز الاخبار و لاحق الافكار : تاريخي بر اثر در .
- (۲۴) زبدة التواريخ : علامه قاضى عضدك (اشراق التواريخ) نك توسيعاً ترجمه سيدر .
بر نسخه سى طرف عاجزانه مدن (موزه هايون) كتيخانه سته اهدا ايدلمشدر .
- (۲۵) مناقب هنوران : تاريخ خطايله مشهور خطاطه ، مذهب ، مجلد ، نقاش ، رسام ،
قاطع لرك تراجم احوالندن باحث قيمتدار بر اثر اولوب بغداد دفتردارى ايكن يازمشدر .
- (۲۶) مرقات الجهاد : ملك دانشمند احمد ايله اولادينك احوال تاريخيه سندن باحثدر .
- (۹۹۷) ده چوروم يابلاسنده تأليف ايتمشدر .
- (۲۷) منشآت الانشا : مكاتب مختلفه صورتلريه بوكي مكاتيده استعمال ايدلمسى مناسب
اولان جل و سائر ميني جامعدر .
- (۲۸) راحة النفوس : (رجوع الشيخ الى صباه) اسفنده كي اثر طينك ترجمه سيدر .
- (۲۹) نادر المحارب : سلطان سليم ثاني ايله برادري بايزيد چلي اره - سنده قونيه ده
وقوعبولان محارباتدن باحث منظوم بر تاريخچه در .
- (۳۰) هفت مجلس : قانونى سلطان سليمان خانك آخر سفرى اولان (سيكتوار)
سفرى ميين بر تاريخچه اولوب اخيراً اقدام مطبعه سى هميله طبع اولوندى .
- (۳۱) جامع الحبور : شهزادكانك ختان جمعيتلرني مصور منظوم - سور نامه اولوب
سلطان مراد ثالثه تقديم ايدلمشدر .
- (۳۲) واردات الانيقة : اشعار متنوعه سنى جامع ديواندر .
- (۳۳) لايحات الحقیقة : اشعار متنوعه سنى جامع ديواندر .
- (۳۴) صدف صد كهر : واردات و لايحاتدن يوزغزل انتخاب ايله مش و مقدمه اولمق
اوزره يازدينى منظومه سنده ده كندى ترجمه حاليه آثارينك اساميسنى بيان ايتمشدر . بر
نسخه سى موزه هايون و ملت كتيخانه لرنده واردر .

(۳۵) فصول حل وعقد و اصول خرج و نقد : دولتلك اسباب اعتلا و انقراضى حقنده امثله تاريخيه و مطالعات حكيمانه دن باحث موجب استفادة بر اثر اولوب اسكيدن طبعه همت اولنش ايسه ده اليوم نسخهلري اندر در . يازمه نسخهلري استانبول كتيخانه لر ينك بعضيلرنده واردر .

(۳۶) مرآت العوالم : خلقت عوالمه دائر بر تاريخچه اولوب مطبوعدر .

(۳۷) نزهة المجالس : علم محاضر اندندر .

(۳۸) تاريخ المطالع : سلطان مراد ثالث اشعارندن بعضلرينك شرحى ميندر .

(۳۹) خلاصة احوال در لطافت مواضع مواعظ صحيح المال : طوائف بشريه دن اون بر صنفك خلاصة احوال و نتايج اعمالى مين بر ترجيع بنددر .

(۴۰) مناقب خليل پاشا : قيودان دريا خليل پاشانك مناقبى مشعردر .

(۴۱) فتحنامه رادوس

(۴۲) نصرت نامه : لالا مصطفى پاشانك (۹۸۵) تاريخنده كى آذربايجان و شيروان سفرلر يى مين در .

(۴۳) روضه صرفان : اخلاقى و تصوفى بر اثر در .

(۴۴) معايب الاراذل : اخلاقى و حكيمى بر اثر در .

(۴۵) مهر و وفا : يدى بيلك بيتلى بر منظومه در .

(۴۶) دوحه بوستان العارفين : اخلاقى و تصوفى بر اثر در . مكرر با ص ۵۵ ده ۵۸۰۰۰

(۴۷) غزوة العصر فى تفسير صورة النصر

(۴۸) كنه الاخبار : خلقت آدمدن اعتباراً اكرى فاتحى (سلطان محمد خان ثالث)

دورينه قادار بر تاريخ عمومى اولوب بروج آتى درت ركن يعنى جلد اوزرينه مرتبدر .

ركن اول — خلقت عالم و آدمدن خاتم الانبيا حضرت (محمد مصطفى) صلى الله عليه

و سلم افنديز حضرتلرينه قادار اولان وقايع انبيا و سائر هينى ...

ركن ثانى — ظهور اسلام و اوصاف مفخر الانامدن بدأ ايدرك خلفاى راشدين ،

امويه عباسيه احواليه مشايخ ، علماء ، شعرا ، حكيمانك تراجم احوالى ...

ركن ثالث — تورك و تاتار اقوامنك احوال تاريخهلر يى ...

ركن رابع — دولت عثمانيه ايله همجوارى بولسان اقوامدن بعضلرينك احوالى

ميندر .

جلد اولك مقدمه‌سنده مبسوط تفصیلاتدن و مأخذ اوله‌رق اسملری مذکور اسامی“ مؤلفاتدن آکلاشلدیغی اوزره بو اثرک یوزلرجه آثاره مراجعتله میدان کلدیکی آکلاشیلور. عبارده‌سی؛ زمانی کتایبته کوره سلاستله محرر کندینک ادواک ایلدیکي زمانی وقایعی ده مورخلك شاننه لایق بر صورتده مصوردر. بونکله برابر زمانه قادار یازیلان تواریک عموماً مزك برنجیلرنددر. (۱۰۰۶) تاریخده تبیضنه موفق اولمشدر. (۱۴۷۷) تاریخده دوت جلد اوزرینه طبعنه همت اولونمش ایسه‌ده تقریباً ایکی جلد قادار اولوب اکثریتی اعتباریه تراجم احوالدن باحث اولان دیگر جلدلری هر ناصیله طبع اولونماشدر. غیر مطبوع قسمک برنسخه‌سی خالص اقدی کتبخانه‌سنده وارددر.

(۴۹) فارسی دیوان

(۵۰) کل صد برک : یوز غزلنی جامع مجموعه اشعاردر.
مطلعنن :

کل برکه ویردی نشو و نما	حمدله اسوب نسیم ادا
کل صد برکی آجدی باد وزان	صدف صد کهر بولوب پایان
تحفه خاص، خاص و عام اولدی	یعنی کیم صد غزل تمام اولدی

(۵۱) سبحة الابدال : مرثیه‌لری جامع مجموعه‌ده .
بر پارچه‌سندن :

سپا نور چشم زهرا	کربلانیك شهداسی جمعا
مقتدای حرم آل رسول	شاه مظلوم و شهید مقتول
صاحب خلق حسن یعنی حسین	فخر سبطین و امام حرمین

مرتضی عین اولور آنلر هر دم
رضی الله تعالی عنهم

عاشق محمد به حافظ عمر اردمی

قضاة و مورخیندن برذاتدر. قسم اعظمی جغرافیایه دائر (۲۸) منظره اوزره مرتب (مناظر العوالم) نامنده تورکجه بویوک برتالیفی وارددر. ایکی جلد اوزره مرتبدر (کاتب چلبی) نك (کشف الظنون) ده باؤدینه کوره بو اثر مؤلفی طرفدن [۱۰۰۶] تاویخنده اتمام

ایدیلش و (مرآة الزمان) و (حیات الحیوان) و (ممالك المحالک) و (آثار البلاد) و (تحفة الدهر) و (تذهة القلوب) و (خریفة العجایب) و (زبدة الطب) دن التقاط اولونمش اولوب بر مقدمه، ایکی باب، برخاتمه اوزره مرتبدر. مقدمه - اثبات واجبدن، باب اول - عوالم علویه دن، باب ثانی - عوالم سفلیه دن، خاتمه - ختم الزماندن باخدر. روم ایلی و آناتولی بلادینه دائر تفصیلات موجوددر غیر مطبوعدر. وتوسیعاً ترجمه ایدوب (خلاصة الاخبار) تسمیه ابتدیی (مدینه منوره تاریخی) ایله (اخبار مکیه) اسمنده کی وسکز باب اوزره مرتب تاریخیجه سی تألیفی (۱۰۱۱) ده ددر. ادرنده ایکنجی سلطان سلیم کتبخانه-سنده (۱۰۲۲) تاریخنده یازدینی عربی العبارة (شمائل ترمذی) شرحی وارددر. صاحب اثر کندیسنک طریزونلی اولدینی اثرنده بر تفصیل بیان و کینه سنی ده (محمد بن عمر بن بایزید العاشق) اولوق اوزره ذکر ایدیور.

عطائی عطاء الله افندی (نوعی زاده)

ترجمه حالی ادبا فصلنده محرر (نوعی) افندیکن مخدومی اولوب اشهر آناری اسکوب قاضیقلنده ایکن اکمال ابتدیی (حدائق الحقایق فی تکملة الشقایق) اسمنده کی (شقایق نعمانیه) یه یازدینی ذیل مطبوعدر. بو اثری (سلطان احمد ثالث) دوری صدورندن آتی الترجه مؤمن زاده حبیب افندیکن تذیل ابتدیی (تذکره سالم) ده محرردر. آثار ادیبه سی آراسنده زیاده شهرت بولانی ده (صحبة الابرار) و (نفحة الازهار در جواب مخزن الاسرار) و (حلیة الافکار) و (عالم نما) و (هفتخوان) اسملنده کی پارچه لردن مرکب اولان و (خمسۀ عطائی) عنوانیله یاد اولونان اثریدر. (۱۰۴۴) تاریخنده اسکوب قزاسندن انفصال ایله استابوله ورودینی متعاقب وفات ایله دی. (شیخ وفا) تربه سی حظیره سنده پدری یاننده مدفوندر. مرتب دیوانیله فقهدن (القول الحسن فی جواب القول لمن) اسمنده اثری ده وارددر. شقایق ذیلنک عبارده سی زمانمزه کوره بر آرتکفلی ایسه ده شقایق کی عثمانلی فضلاسی تراجم احوالته دائر یکانه بر اثردر. پیر افخم عزیز محمود هدائی حضرتلرینه انتسابی (مستقیم زاده) نک (احوال ملائیۀ شطاریه) سند محرر اولدینی کی پیر مشاوریله حقنده شقایق ذیلنده کی عباراتی ده مستقیم زادینی تأیید ایتکده در.

تربه جناب هدايي قايدى بالاسنده كى محكوك عربى تاريخده صاحب ترجمه عطايى افندي سكر.
اياتندن :

خصمه چوق حيله ديمشله عقلا جمله دن اسلمى ترك غوثا

مصارعدن :

عاقل ادبىزدن ادب اوكره نير

عثمانه افندى

علماء مورخيندن بر ذات اولوب (بابورد) ليدر . آثاوندن (۱۰۲۰) تاريخى
رجالندن اولدينى مستبان اولمقدهدر . (مرآت جهان) اسمنده كى اثرينك مندرجاتى
بروجه آيدر :

(عنوان اول) — حق تعالىنك برلكنى واولولغنى وعظمتن والوهيتن وعرش اعظمك
ايجادين وسبع سماواتك وسبع زمينك بنيادين و ملائكه لك و آى ، كونك ييلديزلرك
وجوده كلسين بيان ايدر .

(ايكنجى عنوان) — آدم صفى وحووا وجوده كلوب احوالارين و ذرياتندن كلن
انبيا واوليا علما ومشايخى وساثر عباد وزاهد مؤمناتى بيان ايدر .

(اوچنجى عنوان) — اجداد پادشاهان كيمورتنى و دنيايه كلن پادشاهلرى وصاحب قران
پهلوانلرى وشهادى بيان ايدور .

(دردنجى عنوان) — سليمان نينك معجزاتن وحكاهتن ويوسف نينك زليخا ايله قصه سين
واسكندر ذوالقريتنيك صاحب قرانلغين ، پادشاهلغين بيان ايدور .

(بشنجى عنوان) — كعبه مكرمه شرفهاه تعالىنك سيب بناين وشرفين و قدس مباركك
ايجادين واوصافين وشام شريفك شريفلكين بيان ايدور .

(آلتنجى عنوان) — رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم افنديمى حضرتلرينك
نبوتين ومعجزاتك ومعراج شريفين و چهاريار كرين لك اوصافين ارواج احباب ،
اصحابلرين بيان ايدور .

(يدينجى عنوان) — اشراط ساعته ظهور ايدوچك علامتلى واختتام زماننده
صور اسرافيل وجميع مخلوقاتك فنانسى بيان ايدور .

(سکزنجی عنوان) — روز قیامتده جمیع مخلوقات حشر اولوب سؤال و جواب اولدیفین و جنت و جهنمه مستحق اولانلری بیان ابددر. تاریخ وفاتیلهمدنی تعیین ایدیلهمدی.

علی به محمد

قرهجه بك - میخالیج دن نشأنله بورسہ و استانبولده تحصیلنی اكمال ایددرک بعدہ وطنده اختیار اقامت وقرهجه احمد پاشا (قرهجه بك) جامعی خطابتیلہ امرار حیات ایلہدی. وفاتی (۱۰۶۱) دددر. مذکور جامع شریف حظیرہ سندہ مدفوندر. (مصباح القلوب) اسمندہ غیر مطبوع تاریخی بر اثری وارددر.

عبدالرحمن به ابراهیم مغنیاری

اصحاب فضیلتدن متفنن بر ذاتدر. (۱۰۶۹) تاریخندہ عربی العبارة تالیف ابتدکی (نزهة النفوس والافکار فی خواص الحيوان والذات والاحجار) اسمندہ کی موالید ثانیہ دن باحث اثر جسیمنک بر جلدی کوپرولو کتبخانه سندہ موجوددر. شهید علی پاشا کتبخانه سندہ ده فارسی دن مترجم (حیات الانسان) اسمندہ بر اثری وارددر.

عبدالرحمن مہری افندری

(ادرنہ) دن یقینن ارباب معارفدن بر ذات اولوب علمادن (حسین) افندینک اوغلودر. تحصیلنی مملکتیلہ (استانبول) ده اكمالدن صوکرہ حاکمک مسلکک کیردرک بو وظیفہ ایلہ بر خیلی سیاحت ایلہدی. آخر مأموریتی اولان (سیروز) قاضیلکنندہ ایکن ۱۰۸۷ تاریخندہ وفات ایددرک (حصار آردی) دینیلن محلہ دفن ایدلدی. بر قاج سنہ اول کلن بر سیلدہ قبری بوزولدیغدن الیوم سنک مزاری مشہود دکلددر. مسلکی اولان علوم شرعیہ ده اختصاصی اولدینی کبی علم تاریخ و ادبیاتده بهره صاحبی بولوندیغہ آناری شاہددر. آثار عامیہ سندن کورولہ بیللری بونلردر :

(۱) (ریاض المارفين): مؤلفین اسلامیدن (حسین واعظ) ک تالیفاتدن اولان (حدیث اربعین) ک توسیعاً ترجمہ سی اولوب بر نہ خہ سی (فاتح) کتبخانه سندہ وارددر. عثمانلی مؤلفری - ۷

(۳) (انیس المسامیرین) : (ادرنه) نك فتحي ايله صوكره کی احوال تاریخیه سندن باحث اون دورت فصلی محتوی بر جلد اوزره مرتب تاریخی بر اثر اولوب ادرنه یه منسوب رجالک مختصر صورتده تراجم احوالی ده مندرجدر. تاریخ تألیفی (خاتمه) کلمه سناک دلالت ایتدیکی (۱۰۴۶) در . زمانمز اوباب دانشندن (ادرنه) لی (بادی احمد) افندی مرحوم طرفندن اوج بویوک جلد اوزره توسیع و تزیینله بذل همت ایدلمشدر . بو قیمتدار اثرک خط دستیلله محرر طاقی مخدوم عالیلری (ادرنه) مبعوث محترمی (فائق) بک طرفندن (ادرنه) ده سلطان سلیم کتبخانه سنه اهدا قلنمشدر .

(انیس المسامیرین) ک بر نسخه سی ملت کتبخانه سنده وادر .

(۳) (دفتر اخبار) : آلتی دفتر بر خاتمه اوزره مرتب تاریخی بر اثردر . بونکده بر نسخه سی سلطان (بایزید) ثانی جامع شریفی جناخته کی شیخ الاسلام (ولی الدین) افندی کتبخانه سنده وادر .

(۴) (حدایق الجنان) : مطایبات ومحاضراتدن باحث سکزیاب اوزره مرتب بر اثردر . بر نسخه سی (اندرون هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر .

(۵) دیوانچه : طرز معلوم اوزره در . اشبو . آثارک جمله سی غیر مطبوع اولوب اک مشهوری (انیس المسامیرین) در . (استانبول) کتبخانه لرینک بعضیلرنده موجود اولان بو اثرک بر نسخه سی ده (سیروز) کتبخانه سنده وادر .

(۶) : نجومدن اوقات خمسیه عائد رساله سی

(۷)؛ تاریخ فتح بغداد. (ادرنه) ده سلطان سلیم کتبخانه سنده بادی افندی کتابلری آراسنده در ۱۰۶۷

(۸) : تاریخ فتح روان (کذا)

عبدالرحمن عبیدی یاشا ' دفعه نویسی '

ادبا و مورخیندن بر ذات اولوب آناطولی حصارلیدر . (خطاب الست) ترکیبک ناطق اولدیفی [۱۱۰۳] ده قندیه محافطی ایکن ارتحال ایتدی . نشاتی اندزون هایونده خاص اوطه دندر . حسین ایوانسرای نك و فیاتنده (ساقز) محافطی ایکن وفات ایتدیکی محرردر .

آثاری : [شرح پند عطار] و [شرح قصیده کعب ابن زهیر] و [شرح قصائد
عرفی] و [تاریخ سلطان محمد رابع] در . وقایعنامه تسمیه ابتدییکی تاریخی [۱۰۵۸] دن
[۱۰۹۳] . قدردر .

بر نعتدن :

السلام ای کائناتك آفتاب سروری
حضرت حقك حبیب اکرمی پیغمبری
مظهر تعظیم لولاك افتخار الانیا
مسند آرای رسالت داور انس و پری

عبداللہ بہ ابراہیم اسکنداری ' رادوسی زادہ '

اندرون ہایونک کوچوک اوطللی مأمورلرندن اولوب (وقایعنامه) اسمیلہ یازدینی
عثمانلی تاریخی [۱۱۰۰] دن [۱۱۰۶] . قدردر .

عفوی میر محمد

ادرندہ اجل قضایہ اوغرایان حسین پاشانک مخدومیدر . خواجکان دیوان ہایوندن
پیادہ مقابلہ جیسی اولوب بر جلد کبیر اوزرہ یازدینی غیرمطبوع تاریخ عثمانیسی [۹۷۱] دن
[۱۰۰۸] سنہ سنہ قدردر .

ختم تحریری [۱۱۳۵] دہ در . [۱۱۳۸] دہ بافرمان بادشاہی تشکل ایدن انجمن
مترجمین آراسندہ بولونہرق [عینی] تاریخندن حصہ سنہ اصابت ایدن پارچہ بی دہ ترجمہ
ایتمشدر . [۱۱۴۵] تاریخندہ استانبولہ ارتحال ایدہ رک دیوان یولندہ سنان پاشا تربہ سی
جوارندہ رھگذارہ دفن ایدیلدی . سنک مزارندہ [عفوی الحاج محمد اولہ معفو خدا]
مصراعی منقوشدر .

عبدالغفار بہ حسن قریمی

فضلا و مورخیندن بر ذاندر . تاریخندن [عمدۃ الاخبارالمعتبرہ] اسمندہ بر اثری ، علم

خدیدن [حدیث اربعین شرحی] ، فقهدهن مسائل فقهیه بی حاوی مجموعه سی و آردر .
[عمده الاخبار المعتمده] ۳۲۹ صحیفه در . تاریخ تألیفی [۱۱۵۷] در . قریم کرایلرینک
احوالرندن باحدر .

عبدالرحمن اشرف افندی

اوتوز آلتی تذکره ایله بر خاتمه بی حاوی اولوب طبقات الامم ، علم احوال کتب ،
تراجم احوال دن باحث [تذکره الحکم فی طبقات الامم] اسمنده تورکی عبارتہ استفاده لی
بر تألیف مطبوعک مؤلف فاضلی در . [۱] مولدا مرزیفونلی ایسه ده زماننده [قبریس
منلاسی] شهرتیه بنام ایدی . [۱۱۶۱] تاریخلرنده استانبولده وفات ایله دی . سائر
آثاری غیر مطبوع اولوب بونلردر .

[تذکره الحکم] وادیسنده فقط ده مفصل [عیون العلوم] ایله [مرآت الصفا]
و [شرح معمای صغیر لمولانا جامی] و [مرتب دیوان] ونوادر حکایاته متعلق بر رساله
و (علم الاخلاق) در . شاعر مشهور ندیمک عمجه سیدر .
ایاتندن :

نه دست آوزینی کوردک بو دهرک باغبانندن
نه ممنونز بهارندن ، نه افسرده خزانندن

(کشف الظنون) ذیلی (آثار نو) ده (زرین نامه) اسمنده منظوم بر اثری ده
اولدینی محرردر .

عبدالله افندی « عیسی زاده »

علمای ومؤرخیندن بر ذات اولوب شهریدر . قاضیهسکرکرت رتبه سنی احراز ایتش ایدی

[۱] موجب استفاده بر جلدن عبارت بر اثر مختصر اولوب مصرده یالکز واستانبولده
شیخ سمس الدین سیواسینک منظوم مناقب امام اعظمی کنارنده طبع اولونمشدر . باشند برمقداری
تاریخ اقوامه عائد باقیسی [موضوعات العلوم] طرزنده در .

[۱۱۶۳] ده مدینه مناسی ایکن وفات ایلدی . [۱۰۶۵ دن ۱۱۰۳] تاریخنه قدر یازدینی تاریخ عثمانینک مسوده سی ادیب قدر دان [ابن لامین محمود کمال] بکده در .

علی عالی افندی

(۱۰۶۰) تاریخنده (مصر) والیدی اولان صدر اسبق (حاجی احمد پاشا) نك كاتب دیوانی ارباب فکر و قلمدن تاریخشناس بر ذاتدر . (تاریخ یمن) نامیله یازدینی تاریخنده یمن اقلیمك عثمانیلر طرفندن فتحی و تعین اولونان والیرك تراجم احوالیله اصول اداره لرینی واقفانه بر صورتده یازمشدر . غیر مطبوعدر .

(۹۷۷) تاریخلرنده کی (یمن) وقوعاتیله (سنان پاشا) فتوحاتنه دائر کاتب سلطانی (احمد افندی) طرفندن یازیلان منظوم بر (یمن) تاریخی ده وارددر . (۹۷۷) ده مأمورین عثمانیه دن شاعر (رموزی) طرفندن ده یمنده منظوم بر (یمن) تاریخی یازلمشدر که ایکی قسم اولوب برنجی قسم نقله ، ایکنجی قسم فتحه حاندردر .

عزی سلیمان افندی [وقعه نویسی]

علم تاریخ و شعرده بهره صاحبی بر ذات اولوب وقعه نویسی [محمد صبیحی] افندی [۱] مرحومه خلف اولمشدر . یازدینی عثمانلی تاریخی [۱۱۵۷ دن ۱۱۶۵] سالنه قدر کچمش وقایعی جامع اولوب ایکی جلد اوزره [۱۱۹۹] ده طبع اولونمشدر . مرتب دیوانی ده وارددر . قسم اولی ولایت و ولینك اوصافندن ، قسم ثانیسی شیخ علاالدین عطارك مناقیبه سلسله سندن ، قسم ثالثی خواجه بهاءالدین نقشبندك مناقبندن ، قسم رابعی کراماتندن باحث حضرت نقشبندك خلفای کرامندن [صلاح الدین ابن مبارک بخاری] نك تألیف ابتدکی [انیس الطالبین وعدة السالکین] اسمنده کی اثری ده ترجمه ایلمشدر که مطبوعدر تشریفاتی ایکن [۱۱۶۸] ده وفات ایدوب واصف تاریخنده ده مذکور اولدینی وجهله منتسبی اولدینی [شیخ مراد زاده نقشبندی] یانه دفن اولونماسی وصیت ابتدکی جهته اورایه دفن اولونمشدر . علم خطی خطاط مشهور خواجه راسمدن تمشق ایتمشدر .

[۱] ۱۱۸۳ سنه سنده بابا طاغنده وفات ایلدی مهرنده کی مصرع زاده طبعدر [هر شامی

ندر وعید اوله صبیحی محمدك]

عبدالرزاق افندی [مؤلفه]

علم تاریخك تراجم احوال شعبه سنه منتسب علمادن متقی بر ذات اولوب ایوب لیدر . ایوب سلطان جامع شریفی مؤذن باشیسی و جمعه واعظی ایدی . [۱۱۷۰] تاریخنده ارتحال ایدهرک جوار ایوبده کوچوک امیر افندی یاننه دفن ایدلدی . ایوب جامع شریفی جوارنده مدفون اولان بعض ذواتک تعین مراقدینه دائر [شرح الصدور فی معرفه القبور] ایله [تحفه الاحباب - مناقب شیخ وفا] و [تحفه الاخوان - مناقب آق شمس الدین] [هدیه الاصدقا - مناقب احمد بخاری] و [تحفه السرور - مناقب ابوالسعود] و [مناقب شیخ جمال الدین اسحاق قرامانی] و [حدایق الانعام فی فضائل الشام] اسملرنده رسائی واردرکه جمله سی اسعد افندی کتبخانه سنده موجوددر .
برده حضرت خالد (رضه) دن منقول احادیث شریفه نك شرحنه دائر رساله سی واردر .

عاکف محمد بك

میرمیراندن ابوبکر باشانك مخدومیدر . [۱۱۶۰] ده پادشاه اولان سلطان مصطفانك دیوان هایونلرنده تشریفاتیلقده مستخدم ایدی . (۱۱۷۸) دن (۱۱۸۱) سنه سنه قدر یازدینی تاریخنده سلاطین عثمانیه نك احوال مراسمیله زمانی وقایعنه دائر تفصیلات واردر . افاده سی ساده در [ختام عمل] ترکیبنك دلالتی اولان [۱۱۸۱] تاریخنده وفات ایله دی . اسکدارده قیسیقلی ده مدفوندر . [صالاجاق] مسجدینك بانیسیدر تاریخی غیر مطبوعدر .

عبدالله افندی

وررای عثمانیه دن رضوان باشانك مخدومی در [۱۰۴۹] تاریخنده [مشعل الازهار فی عجایب الاقطار] اسمنده کی خطه مصریه عائد تاریخ عربی بی علاوات کثیره ایله ترجمه ایله مشدر دوقوز فصل اوزره مرتب اولان مندرجاتی بوجه آتیدر :
(۱) خلقت آدم وارضده ابتدا سلطنت ایدن سلاطین ،

- ۲) بعدالهبوط مصره مالک اولان ملوک ،
 - ۳) اقالیم مصرده کی طلسمات وقاعره ده اولان عجائب ،
 - ۴) مصرک سائر امصار اوزرینه اولان شرفی ،
 - ۵) اقالیم مصرک قسملری ،
 - ۶) بعدالاسلام مصرده حکومت ایدن نواب ،
 - ۷) ملوک مصرک اسباب انقراضی ،
 - ۸) سلیم اولک غوری ایله اولان محاربه سی ،
 - ۹) سلیم اولک طومانبای ایله اولان محاربه سی ؛
- برده سیاحت و مشهوداتنک ثمره سی اولمق اوزره (تاریخ خانان تاتار و دشت قبیچاق)
اسمنده اوراق قطعده بر تاریخچه سی وارد که قبودان حسین پاشایه تقدیم ایتشدرد. قریم
خانلرینک احوانندن باحث اولوب سلطان مراد رابع زمانه قاداردرد.

عزیز علی افندی « کربیری »

عالم، حکیم، سیاسی بر ذات اولوب کربیک قدیه شهرندرد. (۱۱۲۳) ده برلین سفیری
ایکن وفات ایلدی. اوراده مدفوندر. (مخیلات) اسمنده تاریخ و اخلاقه متعلق خیالی
بر اثر یله تصوفدن منشور (واردات) نامنده قیمتلی بر تالیفی وزمانه کوره اوروپا حکما سنک
سواللرینک جوابلرینه دائر رساله سی و متصوفانه دیوانچه سی وارد .
سائر آثار ی ده اولدینی ، فقط بونلردن بعضلرینک قدر ناشناس وار ثلری طرفندن
اضاعه ایدلدیکی مرویدر. آثارندن یالکز (مخیلات) مطبوعدر.
(۱۲۹۰) تاریخنده نشر اولونان (صندوق) اسمنده کی رساله موقوتده (کلشن صحت)
نامیله اوزون بر منظومه لری مندر جدر .
وارداتنه شیخنک سینوب ملحقاتندن آبانه لی کریم ابراهیم افندی اسمنده بر ذات
عالی اولدینی تریخ ایله مشدر .
مرتب متصوفانه دیوانندن :

نظر اهل دله سر خدا نقش عیان
بیلمز ارباب بصیرت نه در اسرار نهان

واقف اولد کسه اکر رمزینه بو اخفانک
جمله وابسته درر علمنه عالم پنهان
شیخک منسوب اولدینی طریقتی تصریح ایتمه یور .

علوی (حسین علوی به الحاج احمد)

تاریخشناس وشاعر بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . سلطان احمد ثالث دورنده کی
(۱۱۲۳) روسیه سفرنده بولنه رق مشهور داتنه عطفاً [مرآت الظفر] اسمنده کوزده
بر تاریخچه یازمشدر . مقدمه سنده بروسه ده (ضابط زمره سپاهیان) اولدینی و او تاریخده
بروسه والیسنگده درویش محمد پاشا بولوندینی ذکر ایدیور . تاریخچه نک شایان دقت
نقطه لری اولق اوزده آتی ده کی رقلر درج ایدلی :

۳۵۰ طوب

۵۰۰ یلکن کمی

۲۵۰ بیک پیاده

۲۳۲ بیک سواری (قریم خانی سواریلریله برابر)

نهایتده فتحنامه و تبریکنامه وادیسنده اوزونجه بر قصیده سی وارد که خاتمه سی بودر :

یترای علوی تطویل کلامه ویرمه سن رخصت

دعایه باشلا صدقیله اودر مقبول سبحانی

بحق سوره سبع المثانی سوره اخلاص

امین اوله کدرلردن جهانی طوته عنوانی

عارف افندی

تفکیکی باشی نامیله معروفدر . استانبول معزوللرندن اولوب آنقره لیدر . فطین
تذکره سنده (ایزمیت) لی اولدینی محرردر . سلطان سلیم ثالث زمانی وقایعه دایر بر
تاریخچه یازمشدر که غیر مطبوعدر . [۱۲۴۸] سنه سنده وفات ایلده دی . بر نسخہ سی بایزید
جایی کتبخانه سنده [جودت] پاشا طرفندن اهدا ایدیان کتا بلر آراسنده واردر .

عبدالرزاق باه - پاشا

طاووقچی باشی دامادی دیمکله معروف قسطنمونیلی رئیس الکتاب حاجی مصطفی افندینک مخدومیدر . علما فصلنده اسمی مذکور اولان حقیق محمد افندینک عمجه سیدر . اکمال تحصیلدن سوکرا خدمت دولته کیره رک بالترقی رئیس الکتاب اولدی . [۱۱۹۴] سنه سنده اورفه والیلمکنده وفات ایتدی . عالم ، منشی ، سیاسی ، حیشکار برذات ایدی . باشلیجه آناری ، عهدود دولته عائد [مجمع العهود] اسمنده کی اثر قیمتمداری ایلہ [زنجشیری] ملک [نوابغ الکلام] ینه [شموس البوازغ فی اضائة مشکلات النوابغ] نامیلہ یازدینی شرحدن عبارتدر .

[۱۲۱۲] تاریخنده وفات ایدہ رک جوار ایوبده کاشغری درکاهی یولنه دفن اولونان [توقی عبدالله بری] نکه ده [موردالعقود] اسمنده بر اثری وارددر . [مجمع العهود] ایلہ [موردالعقود] ک تاریخ و سیاسیات ایلہ متوغل ذوات ایچون استفاده بخش آناردن اولدینی آزاده ایضاح اولوب هر ایکینسی ده غیر مطبوعدر . (نوابغ) سلطان مراد ثالث دوری علماسندن قونیہ لی (بایزید بن عبدالغفار) طرفندن ده شرح اولونمشدر .

عثمان رمزی افندی :

دیوان هایون قلمی خلفاسندن تاریخشناس برذات اولوب سلطان محمود اولک جلوسندن نظام جدیدک احداثه قدر ایکی جلد غیر مطبوع تاریخی وارددر . شانی زاده ایلہ معاصر ایدی .

عبری افندی

تاریخ نویساندن اولوب یازدینی تاریخی [۱۱۴۰] دن بدء ایدہر . عبارہ سی لطیف اولوب مندرجاتی شایان وثوقدر : غیر مطبوعدر .

عمر فائق افندی ابه عبدالله

خواجگان دیوان هایوندن معارف شناس برذاآدر . شق ثانی دفترداری اولمشدی .

[۱۲۴۵] ده استانبولده ارتحال ایتدی . [نظام العتیق فی بحر العمیق] اسمنده تورکجه بر اثر تاریخچی ایله مرشدی نبحار زاده شیخ صدیق اقدی مرحومک مناقبی حاوی [مقالات صدیقیه] نامنده بر اثری ده واردرکه بو اثری مطبوعدر . طبیعت شعریه یه ده مالکدر .

عزت محمد بك

ترجه حالی شعرا فصلنده مذکور رامنر عبدالله یاشانک غنومیدر . قبودان پاشالرك تراجم احواله دائر [خریطه قبودانان دریا] اسمنده مطبوع بر جلد کوچوک اثری واردرکه بو اثرک اسمی تاریخ تألیفی اولان [۱۲۵۳] سنه سی ارانه ایدر . بو اثرده پدری رامنر پاشانک ده مفصل ترجمه حایله سیاحتنامه وادیسنده ایکی مفصل مکتوبی واردر .

عبدالعزیز افندی (مکتوبی زاده) :

مدرسیندن و باب مشیخت مأمورلرندن تاریخشناس بر ذات اولوب شهریدر . (۱۲۷۹) تاریخنده ارتحال ایدرکه منتسبی بولوندیغی طریقت جلوتیه آستانه سی اولان حضرت هدائی درگاه شریفی حظیره سنه دفن ایدلدی . ییلدیرم بایزید خانه قادار تاریخ عثمانیسه معاذیل شقایق نعمانیه تلخیصی مین اولان طبقات تراجمک خط دستیله محرر بولنان نسخه لری (خالص افندی) کتبخانه سنده در . شیخ الاسلامک تراجم احوالی مشعر اولوب مستقیم زاده نک جمله آثارندن اولان (دوحه المشایخ) ده ذیلی واردر . وفاتی سنه سنده اوقاف هایون مفتشی اولمشدی طبیعت شعریه یه ده مالکدر .

عابیه افندی (زیه العابیه افندی)

تاریخشناس و متصوف بر ذات اولوب شهریدر . مدت مدیده مناسترده اردو اقلامنده یوقلاماجلیق وظیفه سنده بولونمشلردر . [۱۲۹۲] تاریخنده (مناستر) ده وفات ایدرکه [خانلر اوکی] نام محله دفعی درکاهی حظیره سنه دفن ایدلدی . [اجمال التواریخ] اسمنده سلطان عبدالعزیز خانه قدر بر تاریخ عمومیه سی اولدیغی کبی [کسانامه آل عبا]

نامنده بر رساله سیله دیوانچه سی و [شیخ بدرالدین سیاوی] نك [واردات] نك بر قسمه منظوم ترجمه سی و اردر . آثارندن یا لکنز [کسانامه] مطبوع اولوب مرشد عالیقدری اجله علمای متصوفه دن [سید خواجه محمدنور العربی الملامی] حضر تلمینك بر تقریضی حاویدر .

کسانامه مقدمه سندن :

الهی خاتمی جل جلالك
الهی رازقی جل جلالك
احدك شبهه یوق هم لامثالك
سكا ادملاز فا کیم بی زوالك

برده تراجم احوال و سائرده دن باحث (محاضرات) دن ناقص بر مجموعه سی و اردر که خط دستیله محرر نسخه سی (مات) کتبخانه سنده و اردر . بو اثرده راغب باشانك مفصاحه ترجمه حالی مندر جدر .

عطا بك [طیار زاده عطاءالله احمد بك]

اندرون هایون متقاعد لرندن طیار افندینك مخدومیدر . کندیسی ده پدری کی اندرون هایونده فیضیاب اولمشدر . بولوندی فی امور دولته حسن خدمته موفق اولدقن صوکر ا [۱۲۹۳] ده حرم نبوی مدیریتی خدمت جلیله سیله مبعجل اولمش ایدی . [۱۲۹۷] ده مدینه منوره ده ارتحال ایلدی . آثار مطبوعه سی بش جلد اوزره مرتب ناهنه نسبتاً [عطا تاریخی] عنوانیله معنون بولونان تاریخ عثمانیسی در . خط دستیله محرر دیوانی ده ملت کتبخانه سنده موجوددر . [۱]

برده عربجه دن مترجم (تحفه الفارسیین فی احوال خیول المجاهدین) اسمنده بر اثری و اردر که نسخه سی ملت کتبخانه سنده در اشعارندن :

آسیاب فلکك کردشنه کیرمه یه کور
کوسترر دونه دونه آدمه بیک دانه بلا

[۱] اندرون هایوندن چراغ اولوندقن صوکر ا خاصه مفتیسی اولان و (۱۲۸۱) ده وفات ایدره ك اسکرارده حضرت نصوحی درگاهنه دفن یدیلن (حافظ خضر الیاس) افندینك ده (۱۲۲۷) دن (۱۲۴۶) تاریخنه قدر کچن اندرون و قایمیه بورادن یتیشلرک تراجم احوالنه داشر (لطائف اندرون)

عصمت افندی

تراجم احوال علماسنك مدققلرندن نكته دان برذات اولوب (استانبول) ددققلی محله سنده دوغمشدور . مكاتب اعدادی عسكری معلملرندن وموالیدن چوروملی خواجه عثمان افندیك مخدومیدر . برآراق روماده انعقاد ایدن تاریخ قونفره سنه دولت عثمانیه مرخصی اولارق انتخاب اولونمش ایسه ده قونفره نك تأخرندن دولای اعزامندن صرف نظر ایدلمشدر . اوتوز سنه بذل وجود ایدرك شقاق نعمتیه ذیلی شیخیه [۱۱۴۳ دن ۱۳۱۴] تاریخچه قدر سکنز جلد اوزرینه یازدیغی اثر کبیرینك وفاتندن سکنز اون سنه اول خانه سیله برابر محترق اولدیغی کندیلریله تشرفم اشاسنده یانه یاقیله حکایه بووردیلرکه معارف عثمانیه نامنه جدآسز اوار تأسفدر . بعد الحریق نخطر ایده بیلدیکی علماومشایخك ترجمه سنی دوت جلد اولارق یازدیغی سویلردی که [تکملة الشعایق فی حق اهل الحقایق] اسمنده در مؤخرأ بو اثرینك بر مقدارینی بیلدیز کتبخانه سنه اهدا ایتمش درکه مطالعه کذارم اولدی . مورخینك تراجم احواله دائر آریجه بر اثری اولدیغی کبی [۱۳۱۴] تاریخچه قدوده [اطرب الآثار] و [تحفة الخطاطین] ذیلی وار سنده جمله سی یانمشدر کندیلری کتابیان شهر یازیدن ایدی . محصول عمری اولان آثار نفسیه سی برآنده محو اولدقدن صوکرأ اکثر ایامی خسته لیکه کچمش ایدی . [۱۳۲۲] تاریخچنده وفات ایدرك اسکدارده قره جه احمد قبرستانده پدری یاننده دفن ایدلایلر . طریقت جلوتیه مشایخندن حضرت هدائی درکاهی پوست نشینی روشن افقیدن منتسب و طریقت مولویه ده محب اولدقلریغی نقل بوورمشلرایدی . احیا وامواتدن هر فردك هر صنف خلقت ترجمه حاله وسلسله نسبیه عنقه سیله واقف اولدیغی حاله کندی ترجمه حاله ترجمان اولق ایسته مزیدی مع هذا خواص محبانندن امین الامین محمود کمال بك افندی طرفندن [کمال العصمه] نامیله احوال ومناقبی حاوی بر رساله یازیلوب طبع و نشرینه همت بوورلمشدر .

اسمنده مطبوع بر تاریخی واردر . عطا بك مرحومك تاریخی نوها بو اثرك تکمله سی مقامنده اولدیغی ایچون بر جلدی اندرونده یتیشن ذراتك تراجم احوالی حاکیدر . خضر افندی ترجمه حال اطبا فصلنده مذکور بهجت افندیك کوچوک برادریدر .

عاطف محمد افندی

ارباب معارفند، تاریخ شناس بر ذات اولوب کرید آطه سنک حانیه شهرندندر . سیاسی واداری بعض مأموریتلرده بولونارق ایفای حسن خدمت ایلادی . همشهریلری میاننده [باطیناکی] شهرتیه مشهوردر .

[۱۳۲۶] ده مملکتنده ارتحال ایتدی . [خلاصة التواریخ] اسمنده ایکی جلد کوچوک مطبوع تاریخ عمومیسی وارددر . عربجه ، روججه ، فرانسهجه یه ده آشنا ایدی (حانیه) ده انتشار ایدن (انباه) غزته سنده (اسالاس حکم الحکومه) اسمنده بر اثری نشر اولونمشدر .

عطا بک

مملکتیز عرفان حیاتنک ممثلرندن درت اسان (تورکجه ، عربجه ، فرسیجه ، فرانسهجه) ادبیاتنه جدا واقف برادیب فاضل اولدینی کبی عام تاریخنده احاطه واسعه اربابندن حکمت تاریخیه آشنا داکرلی بر مورخ اولوب شهریدر . علی الاصول اکیال تحصیلدن صوکره خدمت دولته و براز صوکره محررلک عالمه سلوک ایده رک هر ایکی مسئلکده بحق ابراز لیاقتله خدمات وطنیه و قلمیه سنی حسن ایفایه موفق اولدی و (۱۳۳۷) تاریخنده ارتحال ایله یوب سلطان محمود ثانی تربیه سی حظیره سنه دفن ایدلدی . صوک مأموریتی اولان اصلاحات مالیه قومیسینی اعضالفندن براز اول برهفته قادارده مالیه ناطرلنی وارددر .

آثاری :

(۱) « هامر » تاریخی ترجمه سی : ترجمه ایتدیکی اون بش جلددن طقوز جلدی مطبوعدر . بو اثر یالکز بر ترجمه دن عبارت اولمایوب صاحب اثرک تعصب ، حقیقه عدم وقوف وسائر کبی سوائق دولایسیله یازدینی غرض آلود بعض اسناداتی مناسب حاشیه لرله واقفانه بر صورتده رد وتصحیح ایله مشدر .

(۲) اقتطاف : دورت قسم ودرجه اوزره مرتب محاضراته عائد قیمتلی بر قرائت کتابیدر .

- ۳) المناخ : فرنكجهيه (المفاق) صورتيله كچن بو كلمه عربيه نك اشتقاقه دأثر معلوماتي حاوي برتقويم كتاييدر.
- ۴) كفت وشيد : عبرت آميز حكايه لردن مركب تاريخي و اخلاقي بر اثر در .
- ۵) اوچ فستالي قيز ، لوروز دعواسي ، بيض بويون باغلير ، عشرت وقومارله نسوان بلاسي ؛ اسملرنده مترجم رومانلر .
- ۶) اصول انتخاب : اداري واجتماعي مهم بر اثر مترجدر .
- بونلردن باشقا مختلف جرائد و رسائله كاه (مفخرى) عنوانيله ، كاه (عطا) مخلصيله بيكلره بالغ اولان مقالات علميه وسياسيه سيده وارددر .

علي مراد بك :

تاريخشناس بر ذات اولوب (اسكدار) ليدر . مكتب حربيه دن نشأتندن صوكره بايخت مكاتب عسكريه سنده معلم لكده بعده بروسه ردیف آلاي قائممقاملقنده بولوندى . اعلان مشروطيتدن صوكره امثاليه برابر نفى اولوندى . عودتنده تقاعدى اجرا ايديله رك (۱۳۳۲) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايندى . (قره جه احمد) مزارستاننده مدفوندر . آثار مطبوعه سي :

ممالك عثمانيه تاريخ و جوغرافيا لفتى ، مكمل عثمانى تاريخى ، روضة الانبيا ، شهزاده مصطفى ، جوغرافياى عثمانى ، مختصر تاريخ اسلام ، فذلكه جوغرافياى عمومى ، مصور تاريخ اسلام ومهد مدنيت عربستان .

عارف بك (محمد عارف بك) :

علم تاريخك تورك و عثمانى تاريخلرى شعبة لرنده وقوف صاحبي بر ذات اولوب (استانبول) ليدر . مكتب تحصيلي بعدالاجال ماليه نظارتى اقلامنه انتساب ايله دى . اعلان مشروطيتى متعاقب تشكّل ايدن (تاريخ عثمانى انجمنى) اعضالغنه وتأسس ايله ين (تورك درنكى) هياتنه تعيين اولوندى . و اواخر عمرينه دوشورده دارالفنون عثمانى تاريخى مدرسلكنه وتأليف وترجمه دائره سنه تعيين اولونديسه ده بر مدت صوكره صوك ابكى وظيفه دن انفصالى وقوع بولدى . (۱۳۳۸) تاريخنده ارتحال ايدرك ايوبده عائله سي قبرستانه دفن ايدلدى .

آثاری :

- (۱) عثمانلی تاریخی : تاریخ انجمنی اعضا شدن و رفقای مسلک شدن نجیب عاصم بکله مشترک اولوب انجمن نامنه بر جلدی نشر اولونمیشدر .
- (۲) تورک تاریخ عمومی : بوده نجیب عاصم بکله مشترک اولوب آنجق بر قاج فورمسی نشر اولونه بیلیمشدر .
- (۳) مفصل عثمانلی تاریخی : مفرداً یازدینی بر اثر اولوب غیر منتشر در .
- (۴) تاریخ عثمانی انجمنیله تورک درنکی و دونانما مجموعه سی جز اولونده منتشر مقالات تاریخی .

علی راضی بک

محاکمات و مناقشات تاریخی به مقتدر و متفکر بر ذات اولوب شهریدر . مکتب حریبه دن نشأتیدن صوکره حیات عسکریه سنک قسم اعظمی مکتب عسکریه ده تاریخ معلم لکنده کچیردی . اواخر عمرینه یاقین میرآلای رتبه سنده اختیار تقاعدله (قانلیجه) ده کی ازرو کاهنه چکله رک (۱۳۳۸) تاریخنده ارتحال ایله یوب قانلیجه مزارستانه دفن ایدلدی . آتی ده کی آنارندن مستبان اوله جنی وجهله تاریخ تدریسی یالکیز وقایع از برلیدر مکدن عبارت ظن ایدن معلملردن دکل ایدی .

آثاری :

- (۱) خلاصه التواریخ (مطبوع) .
- (۲) اقوام قدیمه شرقیه به دائر محاکمات تاریخی (غیر مطبوع) .
- (۳) تاریخ فلسفه (غیر مطبوع) .

غباری (عبدالرحمن به عبدالله)

متصوفانه اشعار یازان اسکی عثمانلی شاعرلرندن فاضل و عارف وزماننده متد اول علومک اکثرینه واقف متفنن بر ذات اولوب (آق شهر) لیدر . تحصیلک بدایتی ملککنده ، نهایتی (استانبول) ده اکمال ایله دکن صوکره طریق نقشبندی کبراسندن (شیخ احمد بخاری) زاویه داری (شیخ عبداللطیف) افندی به انتساب ایده رک بویولده حاصل ایندیکی عشق و محبت سائقه سیله اختیار صیاحت ایله یوب برمدت (مکه مکرمه) ده مجاورت ایله دی . عودکنده (سلطان بایزید) ثانی شهزاده لرندن (اورخان) ه معلم تعیین

ولونه رق بر زمان تدریس وظیفه سیله اشتغال ابتدی . و (قانونی سلطان سلیمان) زماننده کتابت خدمتیه (عراقین) سفرنده وعودتنده صرّه هایون قاضی لکنده بولونه رق بوجبه قلمی و دینی خدمات ایفاسنه موفق اولدی . و عمرینک صوک زمانلرینی آرزوسی وجهله مجاورتله (مکّه مکرمه) ده کچیره رک (اقال الله عثاره) ترکیینک نالمق اولدینی (۹۷۴) تاریخنده دار بقایه کتدی . صنعت خطهده منتسب اولوب خطوط اسلامیهدن ثلث ونسخی قبله الکتاب (آماسیه لی شیخ حمدالله) ک مخدومی خطاط مشهور (مصطفی دده) دن تمشق ایتمشدر . خطوط اسلامیه جمله سندن اولان (غبار) دینیلن خطده طور مخصوص صاحبی اولوشیده (غباری) تخلصنه بادی اولمشدی .

مشهور ترجیع بندینک متصوفانه بر بیی :

غافل اولمه کوزک آج عالم کبراسین سن

سدره ولوح و قلم عرش معلا سین سن

(عراقین) سفری اناسنده انشاء ایله دیکی بر منظومه سندن :

غباری مقدم شاهیدن ایسترسه ک خبر آلمق

غبار اول یوللر اوستونده کلندن صور کیدندن صور

اثنای تحصیلنده ساکن اولدینی (شیخ وفا) مدرسه سنده سویله دیکی بیت مشهوری :

سر کوی وفانک خاکساری

آیاقلر طوپراخی یعنی غباری

فخریه شاعرانه سندن :

ای غباری بو جهان ایچره بنم

کیمسه اشعاریمه توز قوندوره ماز

مکر اول کاتب مستعجل کیم

خط شعرم قورو یونجه دوره ماز

آثار قلمیه سی :

(۱) سلیمان نامه : قانونی سلطان سلیمان وقایعنی حاکی فارسی العبارة تاریخی برآردر .

برنسخه سی (مقنیا) ده (مرادیه) کتبخانه سنده واردر .

(۲) شبستان خیال نظیره سی : ایران شاعر لرندن (فتحی نیشابوری) نک منظومه سنه

نظیره ، ادبی برآردر .

- (۳) مساحتنامه: کعبه معظمه ایله حرم شریفک مساحتنه دائر اولوب بر نسخه‌سی
(آیاصوفیه) جامع شریفده کی سلطان محمود اول کتبخانه‌سنده واردر .
(۴) کعبه‌نامه: کعبه شریفه مدایحه دائر شاعرانه بر منظومه‌در . بر نسخه‌سی
(مغیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه‌سنده واردر .
(۵) یوسف وزلیخا: مولانا (جامی) نک یوسف و زلیخا وقایعنه دائر یازدینی
ثر منظومه نظیره‌در .
(۶) ترجمه تاریخ جنابی: (بر نسخه‌سی ولی‌الدین اقدی‌ده واردر) .

غالب سعید محمد یاشا

علمدارک معینده بولونان روسجق یاراننددر .
یاش وزیشته‌ووی مکالمه‌لرنده وقایع کتابتده بولونارق مکالمه مضبوطه‌لرینی (روابط‌العقود)
نامیله جمع ایتشدرکه مطبوعدر . استانبولده یتیشن عقلای وزرادن و تجدد‌پروراندن بر
ذاندر ، ملکی و سیاسی بر چوق خدماتده بولونارق ایفای حسن خدمت ایله مشدر .
[۱۲۴۴] تاریخنده [بالیکسر] ده ارتحال ایله‌دی . آتارندن فرانسه سفارتنامه‌سی
اخیراً (ادبیات عمومی مجموعه‌سی) ایله نشر اولوندی . دیوانچه‌سی‌ده وارسه‌ده غیر مطبوعدر .

غالب بک « اسماعیل غالب بک »

صدر اسبق ساقزلی ادهم یاشا مرحومک ایکنجی اوغلو اولوب السنه وادیات شرقیه
ایله فرانسز لسانه وفنون جدیدیه آشنا ، تاریخه و آثار عتیقه‌یه واقف بر ذات معارف
سمات ایدی .

(تقویم مسکوکات عثمانیه) و (مسکوکات سلجوقیه) و (مسکوکات قدیمه اسلامییه
قاتالوغی) و (مسکوکات تورکمانیه قاتالوغی) اسملرنده مطبوع و قیمتدار اثرلری ویکی
مقیاسلره دائر رساله‌سی واردر . وفاتی (۱۳۱۳) تاریخنده اولوب قبری اسکدارده اسکله
جامعی حظیره‌سنده پدری تربیه‌سنده در . مخدومی (مبارک) بک اقدی‌ده اثر پدره تبعاً
[مسکوکات ایلکمانیه] و [مسکوکات ایلخانیه] و [مسکوکات قریمیه] قاتالوغنی ترتیب

مسكوكات عتيقه اسلاميه قاتالوغلرى

سان غروش

برنجى قسم : ملوك توكمانيه مسكوكاتى (۸) رسملى لوحه يى حاويدر تورجه ۲۵

» » » » » فرانسزجه ۴۰

ايكنجى قسم : خلفاى راشدين ، خلفاى امويه و عباسيه وفروع عباسيه مسكوكاتى . بش رسملى لوحه يى حاويدر تورجه ۴۰

اوچنجى قسم : ملوك جنكيزيه و اياخانيه و جلائريه و قريم خانلرى مسكوكاتى . درت رسملى لوحه يى حاويدر نورجه ۲۵

دردنجى قسم : خواقين تورك و سلاجقه و فروعى مسكوكاتى . تورجه ۴۰

يىدى رسملى لوحه يى حاويدر

بشنجى قسم : فاطميون ، ايوبيه و مماليك مصر مسكوكاتى [تورجه]

دردست طعدر

٩٠		تورشون مهرلر قاتالوغی :
۵	تورکجه	الحود ومقابر عتیقه قاتالوغی : ایکنجی طبعی
۵	نسخه می قالماشدر فرانسزجه	" " "
۳	تورکجه	آثار هیكلتراشی قاتالوغی :
۳	نسخه می قالماشدر فرانسزجه	" " "
۵	تورکجه	آثار حمیریة وتدصریه قاتالوغی :
۵	فرانسزجه	" " "

- مار مصریه قاتالوغی :
 • تورکجه
 • فرانسوزجه
 • د
 طوغ و مزیناته دأثر آتارک قاتالوغی
 رهنما
 • تورکجه
 ۱۴

فاضل المهمم یاشا « کورولو »

خدمات جدیدسی صحائف تواریخ عثمانیه یی تزیین ایدن بو ذات هالینک کرید فتحه دأثر یازدقلری اثر تارخیلرندمه قندیده عقد اولونان معاهده ایله بو محاربه ده استعمال ایدیلن آلات و سفائن حربیه نک نه دن عبارت اولدینی ونه مقدارده بولوندینی و سوق اولونان طویلر و عساکر ایله بحریه پلانلری برتفصیل مذکوردر . بعضلری تارخیچه نک باشقه بریسی طرفدن بو ذات عالی نامه یازیلدیغی ده روایت ایدیورلرکه موثوقدر . برده مکمل دیوان عربیلری وارددر . وفاتی [۱۰۸۷] تارخیخنده ، مرقدی استانبولده چنبرلی طاش قارشینسندمه کی پد-رلرینک تربه سنده در . هرا یکی اثری ده غیر مطبوعدر . مشارالیهک او یوار فتحه دأثر تائب عمر افندیکنک (فتحیه او یوار) نامنده بر اثری وارددر .

فتح الله عارف افندی

ترجه حالی مشایخ فصلنده مذکور (ابراهیم کلشنی) حضرتلرینک کریمه زاده سیدره . شهنامه نویساندن اولوب (افلاطون شیروانی) دن اول بو وظیفه ایله موظف اولدینی (هنرنامه) نک جلد ثانیسی مقدمه سنده مندرجدر . (۹۶۹) تارخیخنده (مصر) ده ارتحال ایدمه رک جدی یانسه دفن ایدلدی . آتاری :

- (۱) منظوم تواریخ عثمانی (قانونی سلطان سلیمانک امریه یازیلان بو اثر آلتمش بیک ییتی خاویدر . لسان فارسی اوزره در)
- (۲) صنم الحیال (شکل انسانی نک مختلف اعضاسنه دأثر مناسب افاداتی خاویدر) .
- (۳) فرس الحیال (شکل فرسک مختلف اعضاسنه دأثر مناسب افاداتی خاویدر)

- (۴) ابیات تاریخیه (منتخبات اشعار قیلندندر)
 (۵) دیوان فارسی (طرز معروف اوزره در)
 (۶) سفرنامه سلیمان (خادم سلیمان پاشانک (هند) سفرینی مین ایکی بیک یتلی
 بر منظومه در)
 اشعارنده (عارفی) تخلص ایشمدر .
 (۷) رساله فی المعما

فیضی سلیمانہ یاشا

کورجی الاصلدر. استانبوله وصولندن صوکرآ تحصیل علم و معرفتله مأموریت دولته سلوک
 ایدهرک رئیس الکتابلق بعدہ وزارتله بکام اولدی. حلب والیسی ایکن [۱۲۰۶] تاریخنده
 ارتحال ایدهرک مشایخ کرامدن ابوبکر حضرتلرینک قربنه دفن ایدیلدی .
 [مکتوبات السلاطین فی المعاهدات والفرامین] اسمنده تاریخ سیاسته متعلق برآری
 واردر . اوائل حالنده برکوی محمد افندینک (اظہار) نی ده شرح ایله مشدر اثرلری
 غیر مطبوعدر. ییلدیز کتبخانه سنده (حسن السلوک فی شان الملوک) اسمنده (حدیث اربعین)
 ترجمه سی موجوددر . ادرنه ده ایکنجی سلطان سلیم کتبخانه سنده (رساله المفضلہ فی الرد
 علی المعتزلہ) اسمنده برآری واردر .

فرائضی زارہ محمد سعید افندی

علمادن همتلی ، غیرتلی برذات اولوب بروسه لیدر. زمانک معلومات تاریخیه سنده
 آشنا ایدی . طریق تدریسه دخول ایله بروسه ده کی امیرسلطان جامع شریفی خطابتہ نائل
 اولدی. متجردانه عمر سورمشدر . اون سنده اکال ابتدیکی (کلشن معارف) اسمنده
 ایکی بویوک جلد مطبوع تاریخی واردرکه جلد اولنک بر قسمی تاریخ عمومی، قسم دیگرله
 جلد ثانسی سلطان حمید اوله قادیار تاریخ عثمانیدن باحدر . [۱۲۵۱] تاریخنده وفات
 ایله دی. امیرسلطان جامع شریفی خطیر سنده مدفوددر . ترجمه حالی تاریخینک خاتمه سنده
 مذکوردر. تخصیص تاریخ عثمانی قسمنده موجب استفاده نقاط واردر .

مناجاتی حاوی بر غزلندن :

حضرت فخرجهانك حرمنه لطف ایدوب
هول محشرده سعیده شفقتك ایله روا

فوزی محمد مظهر افندی

اوباب معارفدن تاریخ شناس برذات اولوب (مرعش) لیدره تحصیلنی بعدالاکمال خدمات دولتك مالیه شعبه سنده تفیض ایدرهك آیدین ولایتی دفتر دارلغنه نائل اولمش ایدی. یووظیفه ایله مشغول ایکن [۱۲۹۵] تاریخنده ازمیرده وفات ایله یوب [سیدمکرم الدین] درکاهی حظیره سنه دفن ایدیلدی.

[خبر صحیح] نامیله یازدیغی تاریخ عثمانیسی بش جلددن عبارت اولوب سلطان سلیم ثانی به قدردر. اتمامنه عمری وفا ایتمه مشدر منقح تواریخ عثمانیه دن معدود اولوب نهایتنده [فریدون بك] منشأندن آیینمه بعض فرمانلر ، فتحنامه لر صورتلری ده مندر جدر.

قاضی مسین دریابگری

فضلائی مورخیندن برذاتدر [۹۶۶] تاریخنده مکه قاضیسی ایکن ارتحال ایله دی .
اك مشهور اری [الحمیس فی احوال النفس الفیس] اسمنده عربی العبارة تاریخ اسلامیدرکه بر مقدمه ، اوچ رکن ، بر خاتمه اوزره مرتبدر .

مقدمه — : خلق نور محمد (صلی الله علیه وسلم)

رکن اول — : بعثته قدر اولان حوادثدن

رکن ثانی — : بمشیدن هجرتیه قدر گذران ایدن احوالندن

رکن ثالث — : هجرتدن وفات نبی (صلی الله علیه وسلم) قدر مرور ایدن وقایعندن

خاتمه — : خلفای اربعه ، بنی امیه ، آل عباس ایله طوائف ملوک و سلاطین عثمانیه دن سلطان مراد ثالثه قدر کچن ایامك احوالندن باحث اولوب [۹۴۰] تاریخنده اکمال ایله مشدر .
اخیراً مصرده طبع اولوندی . برده کعبه الله ایله مشتملاتك مساحتنه دائر (ذراع الکعبه)

اسمده عربی العبارة یازمه اوافق برسالة سی وارد رک بر نسخه سی (قوش آطه سی) کتبخانه سنده منظوم اولدی .

مناسک حجه دائر (هبة الناسک والحاج لانتفاعه بهالدى احتیاج علی مذاهب الاربعه) اسمده بر اثر یله نجومه متعلق ده بر قاج آناری واردر .

ترجه حالى [قطب الدین مکی] نك (برق الیانی) سنده مذ کوردرد دیاربکر اهالیسنک انسالی بالخاصه [۷۰۰] تاریخندن صوکر (تورک) عرقه تحول ایتدیکی جمله تحقیقاتندردر .

قومی بك (کورچیلى [۱] قومی مصطفى بك)

بازمه برآزده (خاص اوطه دن چقمه بوسنوی قوچی بك ...) دیه محروسه ده شهرتی کیمی کوریجیلی اولماسی اقوادر سلطان مرادربك بزمند مصاحب ، وزمند محارب اولان خواص اندرون هایوندن یتیشن ارباب معارفك علماً و سیاست زمانجه اك كزیده لرندن اولوب تدبیر مصالح دولت وامور مهمه سلطنته دائر تاریخه مستند یازدینی لایحه مشهوره نك صاحبدرک [۱۰۴۱] تاریخلرنده یازیلشدر .

نعیما تاریخنك بولایحه نك سیاق افاده سنی تقلیداً یازیلدینی مستبان اولمقدردر . سلطان ابراهیمه دخی آریجه بر لایحه تقدیم ایتمش ایسه ده بونسخه نك موجودی نایابدر . مذ کور لایحه بریسی آوروپاده ، ایکسی استانبولده اولمق اوزره اوچ دفعه طبع ایدیلشدر . حرمی ایله مخدومی سفر شاه کوریجیده میراخورالیاس بك جامعی حظیره سنده مدفوندرلر . کنديسنكده کوریجیه نك ماناستر جاده سنده کی [پلامن] قریه سنده مدفون اولدینی مروی ایسه ده بوروایت قطعی دکلدردر . سیاسیات ایله اشتغاله صرف ذهن ایتدیکی مرتبه ده مثلاً

[۱] قوچی یاخود قوچ تمیری بك مرحومك لقبی مقامنده اولوب کتبخانه خدوی فهرستلرنده مصطفى بك دیه کورولدی . بوکله نك آرسلان ، قاپلان ، دمیر ، قیا وسائر کبی لقبلردن اولمسی ده وارد خاطردر . حتی قره فریه ده قوچی بك محله سنده کی بایسی اولوب قوچی بك یاخود قره کمال بك اسمیله مشهر اولان قره کمال بك ده بوقیلندرک بوزات ترجمه سی سبق ایدن زعم میر بکک اجدادن اولدینی قیودات وقفه ایله ثابتدر . آرناوودجه دن آلسان بر لغت اولمق اوزره تاقی ادبلیر سه آرناوودجه ده و امقبوضه ایله [قوچ] کله سی قیرمزی معنانه در احتمال یوزنك قیرمزیلفندن ناشی قوچ بك ، قوچی بك لقبی ویریلش اولماسی ده ملحوظدر . کوریجه ایله آتیوریه قریه سی آراسنده قوچی بك نامنه موقوف برارضی واردر .

ادبیاتده معجزیان اولغه اقدام ایله مش اولسه ایدی احتمال که کندیسندن ایکی عصر سوکرا عاکف پاشانک همیله وجود بولش اولان شیمدیکی طرز ادبمز داهما اوزمان وضع ایدیش اولور ایدی. شانی زاده نك بولایحه حقنده کی افاده سی : (کوریمجه لی قوچی بك سلطان مراد رابعه بومزایای برپیرانه ادا ایله بی محابا انها ایتمشدر که الحق [ابوالنجیب] [۱] رساله سنه فائق دیمکه لایقدر). بك مرحومك برادری اولان (خرم) بك مع التأسف روسیه فرار وتنصر ایتمشدر.

قره ملی زاده عبدالعزیز افندی

شهری الاصل اولوب مسند مشیختی احراز ایدن فضلائی مورخین وادباندرد. اواخر عمرنده بوسده اقامته مأمور اولمش ایدی. (رضاء لله) ترکیبنک دالاتی اولان [۱۰۶۸] تاریخنده وفات ایله دی. قبری [آبدال محمد] محله سنده کملیک جاده سنه کیدن یولک صول جهتنده دوه جیلر مزارلقی دینیلن قبرستان کنارنده در. حدید مشرب ، تندخو ایدی . مبدأ آدمدن اعتباراً [۱۰۵۲] تاریخنه قدر یازدینی بر جلد کیر [روضة الابرار] و [مرآت الصفا] و آریجه [حلیه الانیا] ایله سلطان سلیمان قانونیک فتوحاتی میین [سلیمان نامه] [۲] و مراد رابعك روان وبغداد سفر لری میین [ظفر نامه] اسملرنده دیگر تاریخلری و علم اخلاقدن (اخلاق محسنی) ترجمه سی و فقهدن [حل الاشتباه عن عقد الاشباه] و [کتاب الالغاز فی الفقه الحنفیه] و [کافی] اسملرنده کی اثر لری و ادبیاتدن [کلشن نیاز] اسمنده کی منظومه سی و مرتب دیوان اشعار ی و [رساله قلمیه سی] واردر. نثری نظمندن قوتلیدر آثارندن (روضة الابرار) ایله [سلیمان نامه] مطبوعدر . [روضة الابراک] عباره سی مغلقجه اولقله برابر اولدجه محاکمه لی بر صورتده اولدیغندن اکثر نقاطندن استفاده اولونور . [کازرونی] نك سیر نبویه سنیه ده [فوائج النبویه فی سیر -

(۱) شانی زاده نك ابوالنجیب رساله سندن مقصدی (ابوالنجیب سهروردی) نك (نهج السلوك فی سياسة الملوك) اسمنده کی رساله مشهوره سیدر که ترجمه حالی شعرا فصلنده مذکور نحیفی محمد افندی طرفندن ترجمه وطبع اولوندینی ذکر ایدیلدی .
[۲] زمره قضاتدن بوسه لی [شمسی] ایله شعاردن [فردی] نك برسلیمان نامه لری واردر

المصطفویه [اسمیله ترجمه ایله مشدر [روضةالابرار] ك مطبوع قسمی كرید فاتح لرندن
یوسف باشانك شهادتی تاریخی اولان بیك اللی بش سنه سی نهایته قدردر . غیر مطبوع
ابی ذیل واردر .

برنجی ذیلی ولی الدین افندی کتبخانه سنده واردر . عبدالعزیز افندیك کندی افاده
تحریریه سنه نظراً [روضةالابرار] ك برنجی جلدی بو برنجی ذیل ایله باشلا یورکه جلوس
سلطان محمد رابعدن [۱۰۶۸] سنه سی صفرینه یعنی وفاتی سنه سنه قدردر .

برمناجاتندن :

خوان احسانی كشاده دری بی درباندر
سفره نعمت و لطف و كرمی خلقه عمیم

[روضةالابرار] : احوال انبیا ، سیرنجی ، احوال ملوك اسلامیه ، احوال سلاطین
عثمانیه فصل لرندن عبارت دووت فصل اوزره مرتبدر . [۱۰۶۸] تاریخته قدر ذیل
یازمشلردر . [مرآت الصفا] حضرت آدمدن حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندیز
حضرت لرینه قدر آیری تواریخ انیاد

فقهدن (روضةالقدس) ی (نفحةالانس) اسمیله شرح ایتمشدر .

قره باسه زاده امحمد به محمد افندی

فضلا و مورخیندن مدقق برذات اولوب از میرلدر . خط دستیه محرر بویوجك بر
جلد اوزره مرتب عربی العبارة اثر تاریخینسنده سیر پیغمبری ایله مناقب اصحاب و اولیادن
و خلاصة احوال ملوك اسلامیه دن و [موضوعات العلوم] ایله [كشف الظنون] و
[تذكرةالحكم فی طبقاتالام] طرز لرنده علوم عالیه و آلیه نك تعریفات و موضوع لرینه
غایه لرندن و علوم مذكوره رجالك ترجمه احوال و آثارندن باحث معلومات نافع مندرجدر .
اثر مذكورك [۱۱۹۵] تاریخنده از میرده تألیف ایدلدیكي خاتمه سنده محرردر . [۱۱۹۸]
تاریخنده از میرده ارتحال ایله دی . نمازگاه جوارنده تختلی مسجدك قبله جهته
مدفوندر .

کمالی محمد یحیی « بلاطی زاده »

تاریخ نویساندن وصوقولی محمد پاشانک کتاب وبندهکانندرد. [۹۰۳] ده وفات ایدن مورخ مشهور [میرخواند] ک فارسی العباده [روضه الصفا فی سیره الانبیا والملوک والخلفا] سنی ظهور اسلامیه قدر ترجمه ایدردک [ترجمان الدستور فی حوادث الازمان والدهور] تسمیه ایله دیکی اثری [۱۲۵۸] ده طبع اولونمشدرکه موجب استفاده درد. مشوی شریفی ده قسماً شرح ایله مشدر. تحریرینه باشلادیقی تاریخ عمومی بی ا کاله موفق اولاماشدر. طبیعت شعریه سی ده واردرد. سلطان مراد ثالث دورنده [بودین] ده شهیداً ارتحال ایتدیکی [ریاضی] تذکره سنده محرردرد.

کشفی محمد یحیی

سکبان باسی و آماسیه والیمی اولان خضراغانک اوغلو اولوب آماسیه لیدر. تاج زاده سعدی وجعفر چلبی لردن استفاده علوم ایدردک قبل السلطنه سلیم خان اوله کتابتله عرض خدمت وجلوس هاوونلرنده کاتب دیوانی وایران ومصر سفر لرنده سرکاتبی اوله رق برمدت ارکان دولت سلیمیه دن اولمش و [۹۲۶] ده مشار الیهک ارتحالنده اناطولی دفترداری و [۹۲۷] ده پک چوق آماسیه لیلرکی متقاعد اولدینی حالده [۹۳۱] ده استانبولده وفات ایتمشدر. طبیعت شعریه مالک، عالم، حسن اخلاق صاحبی بر ذات ایدی. بری مختصر، دیگرکی مفصل [سلیم نامه] عنوانیه ایکی قطعه تاریخی اولوب سلطان مشار الیهک ایران ومصر سفر لرینی یازمشدرکه برر نسخه سی اسعد افندی کتبخانه سنده واردرد. برده [عوامل فرس] نامنده قواعد فارسیه تألیف ایتمشدرکه زبان فارسیده کی اختصاصه دالدر.

کمال احمد دود

فضای مولویه دن تاریخ شناس بر ذات اولوب آقشهر لیدر. [۷۷۶] سنه سنده وفات ایدن [محمد بن حسن الشافعی] نک طبقاته منقسم [مناقب الاحباب ومراتب اولی الالباب]

سنگ مزارنده اسميله :

بو مرقدہ ہرکیم ایدرسہ دعا

ایده محشرده شفاعت مجتبی

بقی منقوشدر . سنگ مزارنده [۱۲] ترکی تاج اولدیفنه کوره طریقت علیہ دده .
مستخلف اولدقلری آکلاشیلور .

فرشمانی عبیدالد افندی ایه دھقانی

بوذاک [فذاکة قوشمانی] عنوانيله ایکی رساله سی وارددرکه بریسی انکلیز دونماسنک
درسعاده ورودندن سلطان سلیم ثالث خلمنه قدر اولان وقایعی، دیکری ده سلطان مشار-
الیه کیفیت شهادتی میندر . هر ایکسی ده غیر مطبوعدر . بونلردن [رساله قوشمانی
فی تعریف نظام الهامی] اسميله [۱۲۲۱] تاریخنده یازدینی تاریخچه نیک برنسخه سی موزه
هایون کتبخانه سنده موجوددر . [الهامی] دن مقصدی سلطان سلیم ثالث مخلصی درکه
اشعارندن مستبان اولمقددر . قوشمانی تاریخچه سنک برنسخه سی ده جودت پاشا مرحوم
طرفدن بایزید ثانی جامع شریفی ایچنده کی ولی الدین افندی کتبخانه سنه اهدا ایدلشدر .
بوتاریخچه نیک باش طرفنده آوروپا دولترینه کوندربلن بیاننامه وارددر . قوشمانینک (هدیه
الاخوان فی هداية الانسان) اسمنده و مواعظ قوشمانی اسمنده وزیره قوشمانی ورساله
احسان و ترکیب رهبر (مجموعه) اسملونده ائرلری اولدیفنی مواعظ قوشمانینسک
نهایتده یازیورکه بومواعظی (ملت کتبخانه) سنده وارددر

کمال :

۸۹۵ تاریخنده اوج بیک بیتدن عبارت سلطان بایزید ثانی نامه اسکی تورک وزنده
منظوم بر داستان آل عثمان یازمشدر . بو اثرده عثمانلیرک آناتولییه ورودی و سلطان
علاءالدین ایله ملاقاتلری و مبادی حکومتلری حقنه کی سوزلرروایات مشهوریه مخالفدر .
مع مافیه بعض فوائد موجوددر . کتابک مقدمه سنده و علی الخصوص اواخرنده کتابی نه
سیله تورکجه یازدیفنی و تورکجه آثارک او دورک کبراسنجه او قدر مقبول اولمادیغنی ذکر
ایدیور . نور عثمانیه کتبخانه سنده اکثریتی اعتباريله پیشدادیان احوالی حاک (ترجمه تاریخ
معجم) نامنده (۸۹۳) ده یازیلش برائری داها وارددر .

اسمنده کی اثرنی [تحفة المشتاقین الی مناب الصحابة والتابعین] اسمیله ترجمه ایندیکی کبی ماوراءالنهر دن یتیشن مشاهیر مورخیندن [خواندمیر] کده آثار تاریخیه سندن برینی ده ترجمه ایلشدر. [مناقب مولانا] بی ده نظم ایله یوب [افلاکی دده] نك روایتده ختم ایتمشدر. استانبولده کندیلری ایچون بنا اولونان [ییکی قانی مولویخانه سی] نده سجاده نشین ایکن [روح الله تعالی روحه] ترکینک دلالتی اولان [۱۰۱۰] تاریخنده ارتحال ایندی .

کاتب چلبی « حاجی خلیفه » [۱]

ترقیات غربیه نك عثمانلیلر ایچنده شیوعنه بادی، نامنی سرلوحه مقال افتخاریتدیگمز کاتب چلبی مرحومدر. وجودلریله افتخار اولونان علمای عثمانیه میاننده [کاتب چلبی] فنون شرقیه و غربیه بی احاطه ایدنلردن اولسی زماننک حرمتله یادیخی استلزامه کافی ایکن برده بزه خدمات قلمیه سیله ییکی بر دوره ترقی آچاسی حسیبله جداً حقیقه اکابر هنور انمزدن عد اولونمغه کسب استحقاق ایلر .

بو ذات عالی شهری الاصل اولوب عبدالله افندی نامنده بر عثمانلی عسکرینک مصطفی اسمنده کی اوغلیدر. بر طرفدن تحصیل علمه ساعی اولمغه برابر مختلف مأموریتلرده ممالک عثمانیه نك قسم اعظمی دولاشارق نهایت استانبولده قرار قیلوب تألیفاتنک اکثرینی بوراده اکمال ایتمشدر. دانشوران عثمانیان میاننده زمان اعتباریله خاتمه متقدمین ورئیس متأخرین عد اولنه کیشدر. وفاتی [۲] (۱۰۶۷) ده، قبری درسعادته وفا محله سنده (زیرک) . اینن جاده نك صول طرفنده کندی نامنه منسوب محرق مکتبک ساحه سنده در .

منقح ترجمه حالیه آنارینه دائر ایضاحات طرف عاجزیدن یازیلوب [۱۳۳۱] تاریخنده استانبولده طبع ایدیان (کاتب چلبی) رساله سنده مندرجدر. معافیله بو اثره نسبتله (عثمانلی مؤلفلری) نده کی اسامی آثارده بعض زیادات واردر .

[۱] غربیلر پیننده حاجی خلیفه غلطی اولان حاجی قافه شهرتیه بنامدر .

[۲] سواری قلنده ایکنجی خلیفه اولان صاحب ترجمه (حاجی خلیفه - کاتب چلبی) نك ۱۰۶۷ ذی الحجه سنک اون پشنجی کونی خجاة ارتحال ایندیکی بر نسخه سی ییلدیز کتبخانه سنده موجود (معیال الدول و مبارال ملل) خاتمه سنده مذکوردر .

آثارینه دائر ایضاحات :

(۱) کشف الظنون عن اسمی الکتب والفنون : فرانسر لک بیلوغرافی Bibliographie دیدکاری (کتابیات، علم احوال کتب) . دایر یازیلان آثار عثمانیه نیک برکزیده سی اولوب یکریمی سنه لک برسی و احتیاد ثمره سی اولوق اوزره وجوده کلن بو اثر اوج یوز قدر علوم و فنونک موضوعات و غایاتی حقنده تعریفات و معلومات لازمه بی حاوی عربی عبارتدر . باخصوص مقدمه ده کی تعریفات علمیه سی بالعموم ارباب مطالعه ایچون جدأ استفاده نمخشدرد . اساس اعتباریه حروف حجا اوزره مرتب کتساب لتقی اولان بو اثر [۹۵۱۲] مؤلف و شارح و [۱۴۵۰۱] قادر کتاب ، رساله ، شرح ، حاشیه اسماری مییندر . اک اول (۱۰۹۲) ده استانبولده ارتحال ایدن فضلی ابدان (ویشه زاده محمد عزتی) افندی طرفندن بر مقدار الحاقات یاپلش ایسه ده مسوده حالده قاهره ق طبع اولنما مشدر . مؤخرأ (۱۲۱۷) ده استانبولده وفات ایدن (حنیف زاده احمد طاهر افندی) طرفندن [۵۰۶] اسمی کتبی مشعر [آثار نو] اسمیه بر ذیل یازیلشدر که بو ذیل مصرک (جامع الازهر) کتبخانه سیله استانبول ، شام ، حلب کتبخانه لرندن یکریمی آلتی کتبخانه نیک اسمی کتبی حاوی اولوق شرطیه متن عربی سیله برابر آلمان مستشرق لرندن (کوستاو فلوکل) معرفتیه یدی جلد کیر اوزره [۳] (۱۸۵۸-۱۸۳۵) سنه لری آره سند آلمانیا نیک (لایزیخ) شهرنده طبع اولنمشدر . اخیرأ آلمان وانکلز لسانلرینه ده ترجمه ایدیلرک طبع ایدلشدر . یالکز متنی آرا به جیلر شیخی ابراهیم افندی طرفندن یاییلان ذیلله برابر (۱۲۷۴) تاریخنده ایکی جلد اوزره مصرده طبع اولدینی کی (۱۳۱۰) تاریخنده ینه ذیلله برابر استانبولده طبع ایدلشدر . یاییلان ذیللردن بری ده (۱۲۷۵) ده ارتحال ایدن شیخ الاسلام عارف حکمت بک افندی طرفندن یاییلان ذیلدر . (کشف الظنون) . یاییلان ذیللرک اک مهمی اولوب متن محتویاتندن فضله اولوق اوزره (۱۸۰۰۰) کسور اسمی مؤلفاته بالغ اولان [ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون] اسمنده کی ذیلدر که فضلی عصردن و علم احوال کتب متخصص لرندن مارالذ کر بغدادی اسماعیل پاشا طرفندن اتوز سنه لک برسی متادی ثمره سی اوله رق میدانه کلشسه ده هنوز طبعنه موفقیت حاصل اولما مشدر .

علم مجاهدی اولان پاشای مشارالیهک [اسماء المؤلفین و آثار المصنفین] اسمنده بر اثر

قیمتداری داهـا وارد رکه صدر اسلامدن زمانمزه قادر کلن مؤلفین اسلامیه نك اسم وكنیه لرله اثرلرینك اسملرینی محتویدر.

فرانسه نك عصر اخیر حکما ومستشرقلرندن مشهور (کوستاو لوبون) ك کاتب چلبی مرحومی عرب مورخلری آره سنده ذکر ایتسی [تورکلرک علوم وقونه خدمتلری] اسمنده کی اثر ناچیزانه مك مقدمه سنده کی معروضاتم دولایسیله عثمانلی علماسنك ده هان قسم اعظمك اثرلرینی هر بجه یازمالرندن ایلری گلشدر. [کشف الظنون] ك قیمت علمیه سی یازیلدینی وقتلرده ایجاب زمان اوله رق لایق اولدینی درجه ده تقدیر اولونماش ایسه ده بوکون شرق وحقی غرب ارباب تتبع ومطالعهنك حرز جان ایتدیکی آثار قیمتداردندر.

[کشف الظنون] فرانسز مستشرقلرندن (هربلو) نك (۱۶۹۵) سنه میلادیه سنده پارسده طبع اولونان وبرطاقی موزه عثمانی کتبخانه سنده موجود بولونان [کتبخانه شرقی] نام اثرینك باشلیجه مأخذندن بولوندینی منصف مستشرقلردن (غالان) طرفندن ده مصدق ایکن (هربلو) ك کتاب مذکور حقنده کویا بی وقوفانه واستخفافکارانه یازدینی افادانه حیرت وهر زمان بیطرف بولونمق لازم کلن حقایق علمیه فامنه تأسف اولونور. یکی جامع کتبخانه سنده (۸۱۵) نومروده [ابن ندیم] ك فهرستی، چلبی نك [کشف] نی کوروب بعده کشفی اصلاح واختصاره قالفیشان واسمنی تصریح ایتمین بر کیمسه نك [التذکار الجامع ثلاثار] اسمنده بر اثری واردر. فقط مؤلفلرک تاریخ وفاتلرینی یازمامشدر.

۲) تقویم التواریخ: فرنکلرک (قرونولوژی) دیدکلری بر طرزده وفهرست وقایع وادیسنده قیمتلی بر اثر تاریخیدر.

چلبی مرحوم بو اثرینی (۱۰۵۳) سنه سی ایچنده ایکی آیده پتیرمش ومکافاة ایکنجی خلیفه لك رتبه سنه نائل اولمشدر. بزده طباعتك احداث ایدلدیکی دوره لرده محدث طباعت عثمانیه (ابراهیم متفرقه) طرفندن (۱۱۴۶) تاریخنده بعض علاوات ایله طبع اولنمش و (شقایق نعمانیه) ذیلی عطائی به ذیل یازان (شیخی محمد) اقدی طرفندن ده (۱۰۵۹) دن (۱۱۴۴) ده قادر تذیل ایدلشدر. متن اثر اوروپا لسانلرندن بعضلرینه وازجمله ایتالیا مستشرقلرندن [ریئالدو قارلی] طرفندن ایتالیا بجه به ترجمه اولونه رق (۱۶۹۸) ده ونیدیکده طبع اولونمشدر. تقویم التواریخه (۱۱۴۷ دن ۱۲۲۷) تاریخنه قادر اوچنچی ذیل اولمق اوزره علی سعاوی اقدی: [کشفیات جدیده دیو تداول ایدن بعض آثار تاریخیه دأثر

تنبيهاتى شامل بر مقدمه ضميمه و رأس و اذيل اوزرينه حاشيه لر علاوه سيله بو کره پارسده
طبع ايلدم [۱۲۹۱] افاده سيله باشلاديني ذيلندن آنجق (۱۲۸) صحيفه سنک نشرينه موفق
اوله بيلمشدو. بو ذيل في الحقيقه علمي و تاريخي برخيلي فوائدی حاویدر.

(هامه ر) تاريخي مترجمي زمانمز فضلاسندن عطا بك مرحوم [تقويم التواريخ]
حقنده «هينچ شبهه يوقدرکه بزده تقويم التواريخك مؤلفي کاتب چلبی کبی اون اون بش
عالم بيشه بيلمش اولسه ایدی بوکون ترقیات علمیه جه خیلی ایلریده بولنوردق. عثمانلی
مؤلفلری ایچنده اوروپاده الک زیاده شهرت بولش اولان کاتب چلبی در. «بیوزیورلرکه
واقعه مطابق فاضلانه بر تصدیقدر.

۳) تحفة الکبار فی اسفار البحار : عثمانلیرک بحری فتوحات و محارباتندن باحث اولوب
(۱۱۴۱) تاریخنده ابراهیم متفرقه طرفندن طبعنه همت اولونمش و اوروپا لسانلرندن
بعضلرینه از جمله انکلیزجه به ترجمه ایدلمشدر. اندرون هایون کتابلرنده کی نسخه نیک
کنارنده کی یازیلر مؤلفکدر. بعض محاربات بحریه ایله (اینه نختی) بوغازی رسملری ده
واردر.

اخیراً امرای بحریه دن و تاریخ عثمانی انجمنی اعضاسندن صفوت بك مرحوم همتیه
و بعض رسملر علاوه سيله ده آیریجه طبع اولونمشدر.

زمانمز امرای بحریه سندن سلیمان نطقی بکک [محاربات بحریه عثمانیه] سی و مرحوم
شکری بکک [اسفار بحریه عثمانیه] سی ده اسملرینک دلالتی کبی [تحفة الکبار] وادیسنده
تحریرینه همت بیورولان قیمتلی تواریخ بحریه مزدندر.

۴) جهاننما : تاریخ تألیفی «مرآت دنیا و مافیها اولدی بو جهان نما» مصراعنک
دالات ایندیکی (۱۰۵۸) سنه سیدره فنی برطرزنوینده لسان عثمانی اوزره یازیلان جغرافیا
کتابلریمزک اسکي و قیمتلیرندن یکانه بر اثر اولوب (۶۴۸) بیوک صحیفه یی محتوی اولان
ولا تینجه به ترجمه ایدیلن بو اثر باخصوص مقدمه سنده کی جغرافیانک تاریخی و فلسفی
قسملرینی تتبع ایدن ذواته هر زمان مأخذ اوله بیلیر قیمتلی بر اثر درکه بوده (۱۱۴۵)
تاریخنده ابراهیم متفرقه همتیه طبع اولونمشدر. محتوی بولوندینی خریطه لری ده آیریجه
شایان نظر دره. حضرت مؤلفک (جغرافیا) کله مرکبه سنی (جهاننما) مقابله نقل و قبول
ایندیکی آکلاشیلیورکه اصابتی آشکاردر.

کاتب چلبی) نک آمارندن اولقی اوزره مورخ (هامه ر) طرفندن آلمانجه به ترجمه

اوله‌رق (۱۸۱۲) ده و یانه‌ده طبع اولونان (روم ایلی و بوسنه) جغرافیاسی ده آیریمجه براتر اولمایوب چلبی مرحومک جهاننامسینک غیرمطبوع قسمندن برپارچه‌در. بو پارچه‌نک بر نسخه‌سی کتبخانه عمومیده موجود اولدینی کبی راغب پاشا کتبخانه‌سنده کی یازمه (جهانما) ده‌ده مندرج‌در. جهاننامک بر مقدار ذیلی دخی وارسه‌ده مؤلفی معین دکلد‌ر.

جهانمایه طابیی اولان ابراهیم متفرقه طرفندن جلد ثانی اولمق اوزره مکمل بر ذیل یازیله جنی کتابک نه‌اینده کی شو [تذیل الطابع حمداً ثم حداً لله العلی الاعلی که آنک عون وعناقله اشبو کتاب مستطاب اتمامه رسیده اولدی و فضل و کرمنه توکل برله دیباجه کتابده عاجزانه تصمیم و تعهد اولدینی اوزره توفیق باری باری اولوب بو عالم واسع الارجادن آسیا قطعه سنک حاوی اولدینی ممالک و ملوک جهان احوالی تحریر و تسطیر و تصویره شروع و نهایت عمارت شرقیه دن ابتدا و غربه توجه برله محیه استانبولک شرق و حداسنده واقع اسکداره و یمین و یسازنده قره‌دکز و آق دکز سواحل شرقیه سنه کلنجه و قوف و اطلاع میسر و علم و خبره ظفر ممکن اولدینی مرتبه احوال ممالک و بلاد ثبت سلاک سطور قلندی. اکر همت علیه پادشاهانه واراده سنیه خسروانه جلوه‌نما اولورسه بو کتاب مستطابه جلد ثانی اولمق اوزره محیه استانبولده شروع برله نهایت و عمارات غربیه به وارنجه اقسام ثلثه‌نک یعنی اورویا و افریقا و امریقا قطعه لرینک دخی حاوی اولدینی ممالک و ملوک و ملل احوالنی تحریر و بیان و تفصیل و عیانه صرف همت ایله عموماً احوال روی زمینی مشاهدیه برمرآت عالم‌نما ابداع و میان اسلام یانده عذیم السبق و المثل خدمت مبروره و مآثر محموده ابداعیه یادکار قومغه بذل مکنت اولونمق درگاه و اهب الاملدن مستعد‌در.]

افاده‌سندن اکلاشلمقده ایسه‌ده تحریر و طبعنه موفق اوله‌مادیقنه (فن) نامنه تأسف اولنور جهاننامک نصفنه قادر مؤلف خطیله محرر اولان نسخه‌سی (اندرون هایون) کتبخانه‌سنده‌در.

[۵] سلم‌الوصول الی طبقات الفحول : علمای عربک طبقات تعییز ایتدکلری حروف هجا اوزره مرتب تراجم احوال کتابلری طرزنده بر جلد کبیر عربی العباساره منقح براتر مقبولدر که قسم اول تراجم احوالندن، قسم نایسی کنیه و انسابدن، قسم ثالثی تاریخی فواید متفرقه‌دن باحت اولوب مؤلف خطیله محرر اولان نسخه یکانه‌سی شهزاده باشنده شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده‌در. تاریخ تألیفی (۱۰۶۲) در. مؤلف بو اثرنده ترجمه حالی یازدینی

ماده ده والدم سندن نقلاً ولادتک (۱۰۱۷) اولدیغنی بیان ایدیورکه تاریخ وفاتی (۱۰۶۷) اولدیغنه کوره اللی یاشنده ارتحال ایتدیکی آکلاشیلیور. (رحمة الله علیه رحمة واسعة).

۶) رجم الرجم بالسين والجیم : مسائل غریبه و فتاوی عجبیه جامع اولوب غیر مطبوعدر . نسخه سنه دسترس اوله مادم .

۷) دستور العمل لاصلاح الخلل : بر مقدمه اوچ فصل اوزره مرتب اولوب مقدمه اطوار دولتن ، فصل اول رعایا ، فصل ثانی عسکر ، فصل ثالث خزینه احوالندن باحث حکمت و سیاست اداره نقطه لرندن . باعث استفاده مهم بر رساله درکه مالیون عثمانی دن (عین علی) افدینک (۱۰۱۶) تاریخنده تألیف ایتدیکی (قوانین آل عثمان در مضامین دفتر دیوان) اسمنده کی اثر قیمتدار یله برابر (شناسی) افندی مرحوم طرفندن طبع ایدلمشدر .

۸) الالهام المقدس من الفيض الاقدس : شرائط صلاتن اولان وقتک ادرک اولنه مدینی قطبلرده صلاتک نه وجهله ادا اولنه جنی ، اشرط ساعاتن اولان کونشک مغربدن طلوعنک فنه تطبیق ، ارضک کروی تی نظر دفته آلنه رق مکّه مکرمه نک سمت قدمنه تصادف ایدن نقطه ده نه طرفه توجه اولونسه ادا صلاّ اولنه بیلجکی مباحثنی حاوی غیر مطبوع شایان استفاده تورکجه بر رساله درکه بر نسخه سی کتبخانه عمومیده واردر .

۹) لوامع النور فی ترجمه اطلس مینور : تاریخ ترجمه سی (۱۰۶۴) اولان بو اثر [اطلس مینور] ک تعریقاتی و ذیللی ترجمه سنی حاوی اوزمانه کوره مکمل بر جغرافیا کتبی اولوب مؤلفک خط دستیلّه محرر نسخه سی بغدادی اسماعیل پاشا حضرت تلیرنک کتبخانه لرنده ایدی .

۱۰) تحفة الاخبار فی الحکم والامثال والاشعار : فن محاضراته عاڈ اکثریتی اعتبار یله ادبی و عربی عبارّه قیمتلی غیر مطبوع بر اثردر .

۱۱) جامع المتون : متداول متوندن اوتوزینی حاوی بر مجموعه علمیه در . اخیراً علامه (علی قوشچی) نک (محبوب الحمائل) نه نظیره اولوق اوزره ایکی متن اوزره اختصار ایتشدر که هرایکی سی ده غیر مطبوعدر . تحریات عاجزانه مهر غماً هرایکی مجموعه یه دسترس اوله مادم .

۱۲) فذلکة اقوال الاخيار فی علم التاريخ والاخبار : طولانی واورته قطعه ده عربی عبارّه بر تاریخ عمومی اولوب بر مقدمه ، اوچ اصل ، بر خاتمه اوزره مرتب اولان بو اثرک تته سنده حروف هجا ترتیبی وجهله القاب ملوک و دولایله بعض فوائد تاریخیه و اولیات مندرجدر .

۱۳) فذلکە ؛ (۱۰۰۰) دن (۱۰۶۵) تاریخه قدر کچن وقایع عثمانیه دن باحث منقح بر تاریخ اونوب ایکی جلد اوزره مطبوعدر. نور عثمانیه ده کی یازمه نسخہ سی مطبوعدن برآز فضله در .

۱۴) میزان الحق فی اختیار الاحق : اساس اعتباریله ضرورت دینیله دن اولدینی حالده مجرد سائقه غفلتله بیسود قیل و قالی موجب اولان و بوسیله اضاعه و قته سببیت ویرمن مسالک حل و حسمنه دائر لسان اعتدال و بی طرفی ایله یازیلش تورکجه بر اثر حکیمانه اولوب صوک طبعی (کتابخانه ابوالضیا) جزؤلری آره سند. اولوق اوزره اوچ دفعه طبع اولونمشدر .

حضرت مؤلف بو اثرینک نهایتنده کندی ترجمه حالی یازدینی کبی اخلاق فاضله اسلامییه دائره برطاقم وصایا درج ایلشدر که بوجهتله ده شایان استفاده بر اثر نافعدر .
بالکز بواثرک باش طرفلرنده مشهور (اسکندریه) کتبخانه سنک خلیفه ثانی حضرت عمر طرفندن یاقدرلدیقنه دائر یازیلان نقل شایان تصحیحدر . زیرا بو کتبخانه حضرت عمر دن تقریباً (۵۰۰) سنه اول رومالیر طرفندن یاقیلدینی حتی بی طرف وحقکو آوروپا مورخلری طرفندن تصدیق ایدلمکده در . بو مسئله تاریخه نک تفصیلاً حل شورای دولت معاونلکندن متقاعد (محمد منصور) نامنده بر ذاتک (اسکندریه کتبخانه سی) اسمنده کی اثر مطبوعنده مندرجدر .

۱۵) شرح محمدیه : فاضل شهر (علی قوشچی) نک (فاتح سلطان محمد خان) نامنه تالیف ایتدیکی هیأت رساله سنک شرحی اولدینی و تالیف و تسوید ایتمشه ده تبیضه موقق اوله مدینی ترجمه حالیه (شهری زاده) نک (نوید) سنده محرردر .

۱۶) رونق السلطنة : مکمل براستانبول تاریخی اولدینی ترجمه حالده مندرج ایسه ده مطالعه سنه ظفر یاب اولنه مامشدر .

۱۷) ترجمه تاریخ فرنکی : مترجمک تعبیری وجهله ملوک نصارا تاریخی اولدینی آ کلاشیلور سده بو ترجمه نک نسخه سنه ده دسترس اولنه مامشدر . اوئلندن آوروپا تاریخی نامیه بر قسمنک شناسی مرحوم همتیه تصویر افکار ایله نشر اولوندینی (۱۲۸۱) تاریخنده برنجی دفعه طبع اولونان (میزان الحق فی اختیار الاحق) رساله سنک نهایتنده مذکوردر .

۱۸) نکارستان غفاری لطائفنک اختصاری : بو اثرک چلبیدن صوکره عزت علی

پاشایه کجیدیکی ، بونک وفاتیلده خزینۀ هایون کتبخانه سنه آلدینی (شهری زاده) نك .
(نوپیدا) سنده مذ کورد .

۱۹) تاریخ و طبقات نوادری اختصاری : بو قیمتی مجموعه نك ده (شهری زاده) یه .
انتقال ایتدیکی (نوپیدا) ده محرردر . بوندن صوکره زهده قالدینی معلوم دکلدر .

۲۰) بحریه : شهری زاده نك افاده سی اولان (ممالك عثمانیه نك دکر و مملکتلرندن .
باحث ...) اولمق اوزره چلبی مرحومك (تحفة الکبار) دن بحریه اسمنده باشقا برأثری ده .
اولدینی (نوپیدا) ده مندرجدر .

(مراد منلا) کتبخانه سنده (۱۴۲۹) نومروده مقید اولوب کنارنده (تکملة ابن .
خلدون لکاتب چلبی) اسمی یازیلان اثرکده چلبی مرحومك آثارندن اولدینی مذکور
ایسهده مندرجاتنده بواسنادی توثیق ایده جک هیچ برقید یوقدر . عربی العبارة (مجمع الغریب)
نامنده اولان بو اثرک باش طرفی شویله در : (وبعد فهذا جمع لطیف انتخابته من الکتب .
المتداولة المبسوطه والرسائل مما يتعلق بعلم الحکمة والهیأة والمیقات والعقائد والسیروالتواریخ
والخصائص والشمائل ورتبته علی مقدمة واربعة ابواب وخاتمة)

کسی مصطفی افندی [۱]

کتبه دولتدن اولوب ادرنه لیدر . (عبرتمای دولت) اسسیله یازدینی مجموعه قیقلی .
تاریخچه سی (۱۱۸۲) روسیه سفرینی مین اولوب غیرمطبوعدر . برنسخه سی موزۀ عثمانی .
کتبخانه سنده واردر .

ایاتندن :

عشاق کبوتر کبی هپ دمکش اولورلر
زیرا که محبتده در آنلر کومه سیله

[۱] شاهی مرحوم نسلندن اولوب (اوله کسی افندینک مقامی جنت مأوی) مصرعنک
کوستردیکی (۱۰۵۰) تاریخنده وفات ایدهرک قاسم پاشایه دفن ایدیلن صاحب دیوان (ادرنه وی
کسی محمد افندی) دیگر برذاتدرکه قطعه آتیه بونکدر :

۲	۱
باغه عزم ایت هوا نه کرم ونه سرد	سیر دیدار یار ایدن دوشده
عالمک ذوق اعتدالدهدر	کوییا عالم وصالدهدر

کفر سعید افندی (ولی افندی زاده کتداسی)

قضاتدن تاریخشناس بر ذات اولوب سلطان سلیم ثالث وقایعه دأر غیر مطبوع بر تاریخچه سی وارددر . مع مافیه اولنه روسیه جاری بویوک پترو زمانندن بدأ ایله مفصل ومشروح قیمتی بر مقدمه یازمشدر . [نتیجه الوقایع] اسملی دیگر بر تاریخچه ده [۱۲۲۱] دن اعتباراً ضبط وقایع ایدیشدر . بو اثرده [۱۲۲۲] دن اعتباراً ضبط ایدیلن وسلیم ثالث خلعتی حاکی اولوب (مضبوطات سعید) تسمیه اولنان قسمده مندرجدر . آندن صوکراسنی بر ذات مجهول ضبطه باشلامش و [۱۲۲۴] سنه سنه قدر یازوب [نتیجه الوقایع] تسمیه ایتدیکنی بیان ایله حرمینک تخلصی ده ذیل اولارق درج ایتشدرکه بونک نهایتده [۱۲۳۴] تاریخی وارددر . بعض قرائنه کوره (نتیجه) نکهده سعید افندی طرفندن یازلدیگی آ. کلاشیلورکه جودت پاشا حضرتلرینک افاده لری ده بونی تأیید ایدیور .

لطفی پاشا

(لطفی پاشا ابو عبدالمصین)

فضلاى وزرا و مورخین عثمانیه دن بر ذات اولوب (اشقودره) لیدر . (هامر) (آلولیه) لی اولدیغنی یازیورسده موثوق دکادر . استانبوله ورودینی متعاقب تحصیل علمه سعی ایتمکله برابر (آصفنامه) سی مقدمه سنده ذکر ایتدیکی وجهله سلطان (یازیدثانی) زمانندن اعتباراً سرای هایونه ده انتساب ایله یوب متفرقه لق وظیفه سیله طشره مأموریتنه چیقه رق و ترفیعاً چاشنیکیر باشلیق ، قاپوچی باشلیق ، میر علمک ، بکاربکیک رتبه لرینه نائل اوله رق قسطنیونی ، قره مان ، سوریه وسائر کبی برقاچ ولایتده اداره مأمور حکومت ایله دی . عودتنده پایه وزارتى احراز ایدره رک متعاقباً شرف صهریتله ده مشرف اولدی . (۹۴۴) تاریخنده (آياس پاشا) یه خلف اوله رق وزیر اعظم تعیین بیورولدی . فقط رقبواخصاسنک خشونت طبع ، خودپسندلک ، علمنه مغروریت کبی ایجاد ایتدکلى تزویرات مقام صدارتده بقاسنه مانع اولدیگی کبی مشرف بولندیغنی شرف صهریتندن ده محرومیتى بادی اولدیغندن (۹۴۷) تاریخنده تقاعداً (دیمه توه) ده اقامته مأمور ایدلدى و (۹۵۸) تاریخنده ایفای حج شریف دن صوکره یه

اقامتگاهنه دونهرك (۹۶۱) ده عالم بقايه انتقال ايتدى . مرحومك بعض نقلياته عطفاً بلاد (شام) ده مدفون بولوندينى مروى ايسهده (حديقةالجوامع) ايله (اثمارالتواريخ) و (سجل عثمانى) ده (ديمه توفه) ده ارتحال ايتديكى محرردر.

شعرانك تراجم احوالى ميين اولان آثار عثمانيه دن (ادرنه) لى (سهى) بكك (هشت بهشت) اسمنده كى تذكره سنده صاحب ترجمه نك فضيلت اخلاقيه و علميه صاحبي طبيعت شعريه يهده مالك بر وزير حكيم اولدينى مذكوردر كه بوجه آتى آثارى ده بو افاده نك شاهد عادلدر .

آثاری :

۱ — آصفنامه : اطوار و اخلاق وزير اعظم ، تدبير سفر ، تدبير خزينه ، تدبير رعايا ، سرنامه ليله درت باب اوزره مرتب باعث استفاده تورجكه برساله اولوب نوادر اسلاف كليأتى مياننده اخيراً طبعنه همت اولوندى . شعرا دن (كاظم ابن عمر القرا) نك ده سلطان (محمود اول) و زراسندن (احمد پاشا) نامنه بواسمه اثرى واردر .

۲ — خلاصة الامة في معرفة الائمة : ائمة مجتهدين حضراتك احوال و اجتهداتندن باحثدر .

۳ — قانون نامه عثمانى : سلطان (احمد اول) دورى ارباب معارفندن (مؤذن زاده) طرفندن تذييل و توضيح ايدلمش يدي فصلى و بر خاتمه يي حاوى بر اثر سياسى در. اونونجي قرن هجرى مالىونندن (عين على) افندي نكده مالى وادارى قوانينه دائر (قوانين آل عثمان در مضامين دفتر ديوان) اسمنده (۱۰۱۸) تاريخنده مؤلف بر اثرى واردر كه (كاتب چلبى) مرحومك (دستور العمل لاصلاح الحلل) نامنده كى رساله قيمتداريله برابر (شناسى) مرحوم طرفندن طبع ايدلمشدر .

۴ — تاريخ عثمانى : ظهور عثمانيانندن زمانه قادار يازلمش بر جلد اوزره مرتب منقح بر تاريخ اولوب بر نسخه سى (ويانه) كتيخانه سنده ، بر نسخه سى ده كتيخانه عاجز يده واردر كه نسخه عاجز يدين (تاريخ عثمانى النجمى) نامنه استنساخ ايتدريشدر . بوجه آتى (۵) نومرودن اعتباراً يازيلان اسامى مؤلفات صاحب ترجمه نك تاريخى مقدمه سنده . ذكر ايتديكى اسامى آثارندن منقولدر .

آثار عربيہ :

- ۵ — کتاب زبدۃ المسائل فی الاعتقادات والعبادات
- ۶ — کتاب الكنوز فی لطائف الرموز فی الاحادیث الاربعین
- ۷ — رسالۃ فی تصحیح النیۃ والعمل بہا
- ۸ — رسالۃ فی تقریر الارواح این یصیرون اذا خرجوا من هذه الاجساد
- ۹ — رسالۃ فی تقریر من احب اللقاء ومن کرهه
- ۱۰ — رسالۃ فی تقریر الشهداء وما يتعلق بامور الآخرة
- ۱۱ — رسالۃ فی خصائص اهل السنة والجماعة
- ۱۲ — رسالۃ فی بیان اهل الاهواء والضلالة
- ۱۳ — رسالۃ فی تصحیح صلوة الجمعة وما يتعلق بها من الفضائل والآداب
- ۱۴ — رسالۃ فی دخول الحمام وما يتعلق بها والاختضاب وتقليم الاظافر
- ۱۵ — رسالۃ فی بیان متى ينقطع معرفة العبد من الناس عند حالة الموت وفي التوبة وبيانها وفي الثائب من هو
- ۱۶ — رسالۃ فی تقریر العيد والذبايح وفيما يحل وما لا يحل
- ۱۷ — رسالۃ فی بیان التداوی والمصائب وتلقين الميت وما يستحب من احوال المحتضرين عند الموت

۱۸ — رسالۃ فی بیان افعال العباد ويعنی به الاختيار الجزئی
آثار توريكہ :

- (۱) کتاب تنبيه الغافلين وتأکید الكاسلین (اجمالی و تفصیلی اصول دینہ متعلق در)
- (۲) کتاب تحفة الطالبین (ایمانہ و عبادتہ متعلق در)
- (۳) کتاب حیات ابدی (اهل السنه والجماعه و اهل هوا والفاظ كفره متعلق در)
- (۴) رساله سؤال وجواب
- (۵) رساله نبت (بعض مسائل مهمه ايله طبعه متعلق امور مهمات بیاننده در)

لطیفی عبداللطیف انوری

ادبادن و تراجم احوال علماسندن اولوب قسطنطنیولیدر. ترجمه حالی (تذکره الشعرا) سندہ

تحریر ایله مشدر . [۹۵۳] تاریخنده یازدینی منقح (تذکرۃ الشعراء) سندن باشقه (نثرالآلی) ، (ربیعہ ازہار) و (انیس الفصحا) و (فصول اربعہ) و (رسالہ اوصاف استانبول) و (مرتب دیوان) و (مناظرہ) و سائرہ کبی اون ایکی پارچہ آثاری واردر . نثری نظمندن اقوی اولمغله برابر متین و دلنشین در . بر آرائق عمارت کتابتندہ بولنوب مؤخرأ حضرت ایوب انصاری وقفہ کاتب اولمش ایدی . [۹۹۰] تاریخنده مصردن ینبعہ کیدن برکمی دروننده اولایینی حالده ظهور ایدن شدتلی بر فورطنده غریق رحمت رحمان اولمشدر [۱] .

مرآت العبر اسمندہ کی قصیدہ سندن :

صوکی صاف اول کدورتدن دلادیداره باق
صیقل ایت آیینہ قلبی جمال یاره باق

تذکرہ شعرا مقدمہ سندن :

اهل دللک یاننده یارغایدر کتاب
مونس اوقاتی یار غمکسایدر کتاب
نتہ کیم اکلنجه سیدر مال و ثروت جاهلک
اهل عرفانکده مال بی شماریدر کتاب

آثارندن (مناظرہ) سی ترجمہ حالی شعرا فصلنده محرر مرحوم توفیق بک معرفتیه [۱۲۸۷] ده ، (تذکرہ شعرا) سی ده اقدام مطبعہ سی واسطہ سیلہ [۱۳۱۴] ده طبع اولومشدر . دیکرلری غیر مطبوعدر . یوز حدیث شریفی نظماً ترجمہ ایدہ رک (سبحة العشاق) تسمیه ابتدکی کبی امام علینک کلمات حکمت آیاتی ده نظماً ترجمہ ایدہ رک (نظم لجواهر) تسمیه ایتمشدر که (نثرالآلی) نک نظماً ترجمہ سیدر .

آثارندن (نثرالآلی) ، (اوصاف استانبول) ، (فصول اربعہ) ، (ربیعہ ازہار) ی حاوی بر مجموعه طرف عاجزیدن (موزة عثمانی) کتبخانہ سنہ اهدا قلمشدر .

لقمانہ بہ سیر حسین [ارموی]

سلطان مراد ثالث دوری علما و مورخینندن ذوفنون بر ذات اولوب سرای هایونده

[۱] تذکرہ ریاضیدہ مصرده وفات ابتدکی محرردر .

معلم و شهنامه‌جی ایدی . (قیافة الانسانیة فی شمائل العثمانیة) اسمندہ کی اثرندہ زمانہ قدر کچن سلاطین عثمانیہ نیک احوال تاریخہ لرلہ شائلندن بحث ایتشدر . باش طرفلرندہ علم قیافتہ دائر بر خیلی معلومات واردر . بر نسخہ سی اندرون هایوندہ صاریق اوطہ سی کتبخانہ سندنہ موجوددر . بو اثرندہ سلاطین عثمانیہ نیک تصویرلری دہ موجوددر . دیگر آثاری بروجه آتیدر :

[هنرنامه] — یاووز سلطان سلیم ایله قانونی سلطان سلیمانندن باحث اون فصل، برذیل، برخاتمہ یی حاوی بر تاریخ عثمانیدر . بر نسخہ سی موزہ عثمانی کتبخانہ سندنہ واردر . تاریخ تالیفی (تاج التواریخ) دن صوکرہ عبارہ سی آجیق وسادہ در . مؤلف اثرلہ بو اثرہ دائر (تاریخ عثمانی انجمنی مجموعہ سی) نیک ایکنجی جزوندہ ارباب دانشندن (توحید) بکک تاریخ شناسانہ بر مقالہ سی واردر .

[سلیم شاه نامه] — سلیم ثانینک احوال تاریخہ سندن باحشر .

[شهنشاه نامه] — مراد ثالثک احوال تاریخہ سندن باحشر .

طومار — نسب نامہ هایون، ترجمہ مهر و مشتری لمحمد عصار، ترجمہ لمعة الانوار: مخزن الاسرار بحرندہ در ؛ سلف نامہ ، خلف نامہ ، معاصر نامہ ، موغول نامہ [شهنامہ طرزیلہ بحر متقاربدہ بش جلد اولوب تاریخہ عائددر] ؛ ظفر نامہ : قونیہ جنکنہ دائردر ؛ رسالہ آلات الرصدیہ .

برخیلی اشعاری دہ واردر . شهنامہ جیلکه تعینی [۹۷۷] دہ، تاریخ وفاتی [۱۰۱۰] دہ در . اگری سفرندہ معیت شاهانہ دہ بولونمش ایدی . کتبخانہ عمومی دہ موجود (ویانہ) السنہ شرقیہ فہرستی جلد ۲ صحیفہ ۲۲۵ دہ :

صارو صالقی عبوری روم ایله ہپ اوغوز نامہ یی تتبع ایدوب

آلئی یوز آلتش ایکی ایدی همان یازدی اجمال ایله سید لقمان

عبارہ منظومہ سی محرر اولدیغہ کورہ سید لقمانک بر اثری دہا اولدینی آکلاشیلور .

لطفی احمد افندی (رقعہ نویسی) [۱]

فاضل ، مورخ بر ذات اولوب شہریدر . مناصب مختلفہ دہ ایفای حسن خدمتہ مو فوق

اولمشر . طریقت مولویه ، صنعت شعریه انتسابی واردر . [۱۳۲۵] ده استانبولده ارتحال ایلدی . آقسرائ جوارنده صوفیلر جامعی حظیره سنده مدفوندر . وقعه نویسلکه تاریخ تعینی [۱۲۸۲] اواخریدر .

آثاری : (تفهیم المعلم) نامیله (تعلیم المتعلم) ترجمه سی ، جودت تاریخنه ذیل اولمق اوزره ۱۲ جلد (دولت علیه تاریخی) و (۵۳۰۰۰) لغاتی حاوی (لغات قاموس) ایله (روبنصون ترجمه سی) و (مرتب دیوان) در . دولت علیه تاریخندن یدیی مطبوع ، باقیسی غیر مطبوعدر سکنجی جلدی اولوب اخیراً تاریخ عثمانی انجمنی رئیسی وقعه نویس عبدالرحمن شرف افندی طرفندن طبع ایتدیریلن جلدك حاوی اولدینی وقوعات ۱۲۶۱ دن ۱۲۶۶ تاریخنه قدردر . بوجلد مؤلفك ترجمه حالی ایله تاریخنه دائر ایضاحات و سنین هجریه ایله مقابللری اولان سنین میلادییه کی کوسترر جداول علاوه ایدلمشدر . (لغات قاموس) ك یالكز (اء ب) حرفلری مطبوعدر . بولغتك خط دستیله محرر بقیه سی ایله تاریخك بر قسمك مسوداتی موزه هایون کتبخانه سنده در .

دیوانچه سی مطبوعدر . تاریخك طرز تحریرنده جودت پاشایی تقلیده اهتمام ایتمش ایسه ده موفق اولاماشدر .

مصطفی بن یوسف الضرب الملوی

ارباب معارفدن تاریخشناس بر ذات اولوب (ارزن روم - ارضروم) لیدر . مصرده ایکن نثراً ترجمه ایتدیکی (فتوح الشام) مقدمه سنده ختام ترجمه ده (اسکندریه) یه ، اورادن دیار قرامانه کتدیکنی و برقاج سنه اقامتدن صوکره (حلب) . کیده رك ملک اولان (جلبان) دن پك چوق الثفات کوردیکنی بر تفصیل بسط ایدیور . کوروله بیلن آثاری بوجه آتی در :

[۱] شهنامه خوان عنوانیه دولت علیه ده اك اول ضبط وقایمه مأمور اولان فتح الله افندی ركه ترجمه حالی ذکر ایدلدی بوندن صوکره اكان شهنامه خوان (لقمان ، كاتب محمد ، حلمی) افندیلدرده . صوکره اکیلره وقعه نویس تسیمیه اولومشدركه لطفی افندی یکریمی سکنجیسیدر . اسملری ده لطفی تاریخك جلد اولنده محرردر .

- (۱) یوز حدیث شریف ترجمه‌سی
(۲) منظوم سیر نبی ترجمه‌سی (۷۹۰) ده ترجمه ایتشدرد .
(۳) منشور فتوح الشام ترجمه‌سی
بو آثارك نسخه‌لری (ملت) كتبخانه‌سیله (نورعثماني) كتبخانه‌سنده موجوددر
(۴) یوسف و زلیخا منظومه‌سی . (۷۶۸) ده نظم ایتشدرد .
دارالفنونك ادبیات فاكولته‌سی مجموعه‌سنگ برنجی صایب‌سنده صاحب ترجمه‌ك آثارینه
دائر (نجیب عاصم) بك افندیك ایضاحاتی واردرد .

محمد افندی « آله شمس‌البریه زاده »

آق شمس‌الدین حضرت‌تلیزینك مخدوم‌لرندن امرالله‌افندی زاده محمدافندیك مخدومیدرد .
اكمل تحصیلدن صوكر او وقت شهزاده بولونان سلیم ثانی‌یه معلم تعیین اولونمش ایدی .
جه كیده‌ركن [۹۵۹] ده ارتحال ایتدی .
آثاری : [طبقات فقهای حنفیه] و [مجموعه ضروب امثال] ایله علوم عربیه‌یه
دائر بعض تعلیقاتدن عبارتدر .

محمد افندی « توقاری »

مورخیندن و ادبیات عربیه واقف علمادن اولوب (توقات) لیدر وطنیه استانبولده
اكمل تحصیلدن صوكر او بر مدت تدریس ایله اشتغال ایده‌رك بعده (حلب) . كیدوب
(محكمه‌الصلاحيه) ده قاضی اولدی بو ائشاده منفرجه ، امالی ، بانت‌سعاد ، لامیه‌العجم
قصیده‌لرنی شرح ایلدیكنی (فذلکة التواریخ) اسمنده‌کی اثرینك مقدمه‌سنده ذكر
ایدیور . (فذلکة) خلقتدن بدأ ایله سلطان سلیمان قانونی اواسطنه قادار كچن وقایعی
مبین عربی العبارة بر تاریخچه‌در . (۱۲۵۵) تاریخنده (ضیاء‌الجنان وشفاء‌الجنان) اسمیه
عربی‌العبارة (شجره نبویه) ترتیب ایدن (ابراهیم بن احمد افندی) ده توقاتدن یتیشن
تاریخشناسلردندر .

محمّد افندى «مېلى»

زمره قضاتدن و تراجم احوال واقفلرندن اولوب ادرنه ليدر . آثارينك مشهورى بعض الحاقات نافعه ايله [۹۹۵] تاريخده اكال ايتديكى [حدائق الشقايق] اسمنده مطبوع [شقايق نعمانيه] ترجمه سيدر . فقهاى حنفيه نك احوال و طبقاتنى حاكى [عبدالقادر قرشى] نك [الجواهر المضيئه فى طبقات الحنفيه] [۱] اسمنده كى اثرينى ده ترجمه ايله مشدركه غير مطبوعدر [مجدى به رحمت ايده رب مجيد] مصراعنك دلالت ايتديكى [۹۹۹] تاريخده در سعادته وفات ايلدى ادرنه قايسى خارچنده امير بخارى دركاهى قربنده مدفوندر .

اشعارندن :

كيرمه سون كز سون غم ليلا ده آه و زار ايله

فيس فرياده كلنجه سويله شير كهسار ايله

رساله شمعيسى ايله مرتب ديوانى ده واردر .

محمد طاهر به شيخ نور الله النجيبى

خواندميرك [حبيب السير] نام تاريخنى مختصراً ترجمه و دولت عثمانيه وقوعاتى دخى علاوه ايدميرك ايكي جلد اوزرينه تاريخ عمومى قلمه آلمشدركه بونك تدقيقندن هانكى عصرده ياشاديني . مستبان اولور . بو كتاب تاريخ نجيبى ناميله معروفدر نورعثمانيه كتيبخانه سنده موجوددر .

محمد به محمد به دلشاد سُررانى

ارباب فضيلتدن تاريخ شناس بر ذاتدر . [ابن كثير دمشق] نك مشهور [البدايه و النهايه] اسمنده كى تاريخنى و [ابن وردى] نك [خریده العجايب و جريدة الغرائب] فى [۱] علمای عثمانیه دن ابن كمال مرحومك مختصر بر [طبقات المجتهدين] ى ، كوچوك شمس الدين افندي نك ده مفصل بر (طبقات الفتها) سى واردر .

ترجمه ایتدیکی کبی ترجمه حالی علما فصلنده محرر قره باغینک [جالب السرور] اسمنده کی
[محاضرات] فی ده ترجمه ایله مشدر .

خریده بی [۸۷۰] تاریخنده ترجمه ایتمشدر بوت ترجمه دأتر جغرافیون فصلنده ایضاحات
لازمه واردر . مغنیساده مرادیه کتبخانه سنده جغرافیا و تاریخ اسلامدن باحث [مسالک
المعالم] اسمنده تورکجه بر اثری ده منظورم اولدی . مراد ثانی دورنده ترجمه ایدلمش ابن
کثیر تاریخ لرینک ترجمه لری داماد ابراهیم پاشا کتبخانه سنده واردر . یوزانک اطبا فصلنده ده
اسمی و آثار طبیه سی مذکوردر .

مصطفی به حسن شاه

اثرندن اوننجی عصرده پاشادینی آکلاشیلور . میرخواندک روضة الصفا سی [حدیقه
العلیا] نامیه تورکجه یه ترجمه ایدم رک سلطان سلیمان قانونینک صدراعظمی جغاله زاده رستم
پاشا نامه اتحاف ایتمشدر بشنجه جلدینک نهایتنده دیکر ایکی جلدینک دخی ترجمه سی اولدینگی
بیان ایدیور سه ده بونک حیز فعله ایصال اولونوب اولونمادینی مجهولدر . زیرا بوجلدلرک
ترجمه سی هیچ بر یرده کور یله مه مشدر .

محمد به محمد الرومی

مدرسیندن بر ذات اولوب اثرینه نظراً اوننجی عصرک نهایتله اون برنجی عصرک قسم
اولنده پاشامشدر . بیک تاریخندن بیک الی آلتی تاریخنه قدر الی ییلق بر زمانده
عصرلرینه ایریشوب و یوزلرینی کوروب اکثرینک داخل مجلس و مخاطبی اولدینی
سلاطین و وزرانک وارکان واعیان دولتک و علما و فضلانک احوال و تراجمی حاوی [تاریخ
آل عثمان] نامیه بر اثر قلمه آلمشدر .

سلطان مراد ثالثدن سلطان مراد رابعه قدر اولان سلاطینک وقوعاتی مبین بر خلاصه
ایله بواشاده ظهور ایدن صدراعظمی ، وزیر ثانیلر و صدارت قائم مقاملری و دیوان هایونده
اوطوران وزرا و دفتر دارلر و شیخ الاسلاملر و روم ایلی و آناتولی قاضی عسکرلری و استانبول

و ادرنه قاضيلرخى بيان ايدەر . (۱) حرفنده اسمى كچن ابن محمد ادرنه وينك و ذاتله مناسبتى اولديغى آكلاشيلدور .

محمد قرسى افندى [رمضان زاده]

(نشانجى زاده محمد بن احمد بن محمد بن رمضان)

سالف الذكر كوچوك نشانجى زاده رمضان زاده محمد چلبى نك حفيددر . درسعادتده اكمال تحصيلدن صوكرا سلك قضايه سالك اولارق (تكميل ساعت) تركينك دلالى اولان [۱۰۳۱] تاريخنده استانبولده وفات ايلهدى . قبرى خارج سورده امير بخارى دركاهى ساحه سندهدر . سكرز قسمة منقسم اولوب خلقت عالمدن بدأ ايله قاتونى سلطان سليمانك اواخر سلطنتنه قدر يازديغى [مرآت الكائنات] اسمنده كى ايكي جلد تاريخى توارىخ عموميه مزك مشهورلردن اولوب [۱۲۹۰] ده طبع اولونمشدركه منقح توارىخدن معدوددر . [شيخ بدرالدين سپاوى] نك فقهدن [جامع الفصولين] نى توضيح ايدهرك [نورالعين فى اصلاح جامع الفصولين] تسميه ايله مشدر .

محمد امين افندى [آلاى بكى زاده]

طريقت خلوتيه مشايخندن شيخ محمد افدينك مخدومى اولوب اسكوبليدر . شيخ شمس الدين سيواسى آثارندن (۱۰۶۹) تاريخنده استنساخ ايتديكى (كلشن آباد) رساله سى نهايتنده كنيه سنى (محمد امين بن الشيخ محمد بن ابراهيم مير آلاى ابن على الدفترى الاسكوبى مولداً والحنفى مذهباً والخلوتى طريقتاً) عبارده سيله يازييور . عالم ، تاريخ شناس برذاتدر . تحصيلنى درسعادتده اكمال ايدهرك آياصوفيه مدرسى اولمش ايدى . [۱۰۹۱] ده درسعادتده ارتحال ايلهدى . اسكدارده مدفوندر . شعرده [امينى] تخلص ايدهر ايدى . مكده برمدت اقامتندن ناشى [مكى] شهرتيلهده بنامدر . مكدهن عودتندن صوكرا اختيار ازوا ايتديكى زمانده آرايرده بعض وقايعندنده باحث اولق اوزره [وفيات پرعبر لاولى الباب من اختر] اسميله غير مطبوع بروفيات اسلاميه سى واردر . پدرى آلاى بكى زاده شيخ محمد افدينك

[۱۰۴۵] تاریخنده اسکوبده وفات ایله دیکی و فیاتنده محرردر. بواثرک حسیب اسکدارینک و فیاتنه باشلیجه مأخذ اولدینی آ کلاشیلور . (۱۰۸۷) ده (نصایح الملوك) نامیله تورکجه بر اثر دها یازمشدر . پدری شیخ محمد افندی ، ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور عبدالکریم ایشیتی دن مستخلفدر .

محمد بن حسین افندی

سلطان ابراهیم دوری رجالندن اولوب بغداد والیسی درویش محمد پاشانک امری ایله [علی بن شهاب همدانی] نك فارسى العبارة اون بابى شامل [ذخيرة الملوك] نامنده کی تاریخنی ایکی باب دها علاوه ایتمک اوزره [تحفة المأمون] اسمیله علی طریق الترجمة بر تاریخ میدانه کتیرمشدرکه غیر مطبوعدر .

محمد رفیع

تواریخ غلمانی اسمیله (۱۰۷۰) تاریخنده اوچ باب ، اون بش فصل، بر خاتمه اوزره یازدیغی عثمانلی تاریخنده اوزمانک احوال اجتماعیسی از جمله سرای خدمه سنک عاداتی مندرجدر مخلصی (الفتی) در .

منجم باشی درویش احمد دده افندی

عرفا و فضلالی مولویه دن بر ذات معارفیات اولوب سلانیکلیدر. پدری قونیه ارکلیسندن هجرت ایله مشدر. سلطان محمد بن سلطان ابراهیمک منجم باشیسی ایدی . مورخین عثمانیه ایچنده شایان وثوق تاریخ عمومی یازانلردندر. جامع الدول اسمنده اولان اثری عربی العبارة اولوب عربی ، فارسی ، تورکی سکسان کسور تواریخه مراجعت نتیجه سنده میدانه کلشدر. شاعر مشهور ندیم افندی طرفندن فقط عادی برصورتده (صحائف الاخبار) اسمیله تورکجهیه ترجمه اولونارق اوچ جلد اوزره طبع اولونمشدر. زمانک حقیقتنه، تاریخ کله سنک لفظنه ، ومبدأ اعتبار اولونان مشهور تاریخلرک زمان وضعلرینه دائر علم هیاته متعلق

مسروداتيله علم تاريخك تعريفنه ، موضوعنه ، غايته ، مورخك آداب وشرائطنه ومورخه لازم اولان امور ومعلوماته دائر يازديني افاداتي باعث استفادهدر. خلقت واحوال انبيادن خلفاي راشدين وكبار اصحاب كزين ايله ظهور اسلامدن مقدم اولان حكومات واقوامدن ومؤخراً تشكّل ايدن حكومات مسلمة وطوائف ملوك ايله ملوك غير مسلمة حكوماتندن باحثدر. وقايع آل عثمان [۱۰۸۳] تاريخنه قدردر. (جامع الدول) ك برطاقى كتيخانه عمويمده، برطاقى اندرون هايونده سلطان احمد ثالث كتيخانه سنده، برطاقى ادرنه ده سلطان سليم كتيخانه سنده واردر. اك مكمل تواريخ عمويمه مزندندر. صاحب ترجمه احمد دده هيات ونجومى سلفارى محمدامين افنديدن ، علم طب وطبيعاى صالح افنديدن تعلم ايتشدرد. آثار سائره سى بروجّه آتيدر :

[۱] آداب مطالعه — مؤلفين عثمانيه ايجنده كنديسندن اول بو وادیده اثر يازان يوقدر .

[۲] حاشیه تفسير بيضاوى — محشى صدرالدين زاده نك ذيليدر.

[۳] شرح كتاب الاخلاق — علامه قاضى عضدك عربى العبارة اثريتك شرحيدر.

[۴] غاية البيان — مولانا عصامك فارسى العبارة اولان استعاره رساله سنك عربى العبارة شرحيدر .

[۵] وسيلة الوصول الى معرفة الحمل والحمول -- علم منطقه دائردر .

[۶] تعليقات على اقليدس — علم هندسه يه دائردر .

[۷] لطائف نامه — اضحوكه كوى مشهور عبيدزكاينيك (دلکشا) اسمنده كى اثريتك رجه سيدر .

[۸] رساله موسيقيه — علم ادوار وموسيقيه دائردر.

[۹] رساله فى تحقيق المصدر .

[۱۰] لسان الغيب والالهام : حرم نبوى ده تدريس ايتديكى تفسير تقرير لرئى جامعدر برنسخه سى ادرنه ده ايكنجى سلطان سليم كتيخانه سنده واردر.

بوذاك زمانه كوره جغرافيايه ده انتسابى اولدينى ائرندين استدلال اولونور. [فوزعظيم]
تركيينك دلالت ايتديكى [۱۱۱۳] تاريخنده مكده وفات ايدرك [خديجة الكبرى]

رضی الله عنها جواریه دفن اولوندى . اشعارنده [عاشق] تخلص ایله مشدر. السنه ثلاثه
اشعارى واردر.

نوکیسه زمانه دن احسان اوبان کشی
ایاتنره : حیفای دریغ صورت کلدن کلاب اومار

منیب افندى (عبدالرحمن منیب افندى) :

ترجه حالى کچن (رازى عبداللطيف) افنديک مخدوميدر . (فهرس دول) اسمنده کي
منقح تاريخى باخصوص (وفيات) نقطه سندن قيمتلى بر اثردر . نسخه سى (استانبول)
کتبخانه لرندن ازجمله (نور عثمانى) ده واردر . (۱۱۵۵) ده ارتحال ایله دى پدرى ياننده
مدفوندر .

مؤمن زاده امير مسيب افندى

عثمان زاده احمد تائب افنديک تليدى فضلاى قضاتدن تاريخ شناس برذات اولوب
بروسه ليدر . سليمان شاهدن (فاتح) نهايته قادار (سلك اللال) اسمنده منظوم ورقافيه ده
تاريخ عثمانيسى واردر که بعض علم و عرفان اربابنک تراجم احوالى ده مين در . برجلد
کيبردن عبارت اولان بواثرک برنسخه سى (غلطه) مولويخانه سى کتبخانه لرنده موجوددر .
(سلك اللال) ک برده مشور قسمى واردر که بوده معاصرى بولوندينى (سلطان محمود) اول
وقايى حاکيدر . بونک خط دستيله نسخه سى (مراد ملا) کتبخانه سنده موجوددر .

شقائى ذيل عطائيه ده بر مقدار الحاقاتى اولدينى تذکره سالمده مندرجدر .

طبيعت شعریه سى ده قوتلى اولوب استانبول درگاهلرينک احوالى مين (درکه نامه)
اسمنده بر منظومه سى وبوسنه نيابنده ايکن حکيم اوغلو على پاشانک غزواتى حاکی ديگر
بر منظومه سى ده واردر .

محب عبدالرحیم افندی

شاعر، صفوت نسیمیہ خانمک پدری اولوب شهریدر. [۱۲۲۰] سنه سنده سفارتله پارسه کیدن بوذاتک ایکی سفارتنامه سی اولوب بری [فرانسه] یه کیفیت وصول وعودتی ایله آلتی سنه مدت پارسده اقامتی اثناسنده مأموریتنه تعلق ایدن بالجله مضابط و مکاتب و تذاکر و تقاریری حاوی مفصل و مشروح بر سفارتنامه در. دیکری اجمالاً فرانسه یه عزیمت وعودتی ایله پارسک احوال و آثار و رسوم ی مبین رساله قلیقلی بر مختصر سفارتنامه در که مطبوعدر. بوسفارتنامه یه ارباب معلوماتدن عزت نامنده برذات طرفندن ۱۲۷۳ تاریخنده عاصم تاریخله کندی طرفندن بر خیل علاوات یازلمشدر که بر نسخه سی. موزة عثمانی کتبخانه سنده وارددر. وفاتی [۱۲۳۶]، قبری ایوبده بهاریه ده در.

مصطفی راضی بن اسماعیل آماسیه ری

علما دن و علم تاریخ منتسبلرندن برذات اولوب آماسیه مفتیسی چوروملی قره اسماعیل افندی نیک مخدومیدر. وطننده مفتی ایکن (۱۲۴۷) سنه سنده وفات ایتدی. [البلابل الراسیه فی مسائل ریاض آماسیه] اسمنده آماسیه یه متعلق بر تاریخچه یازمشدر. برده فقهدن [شرح الاذان و دلالات الجنان] اسمنده عربی العبارة بر اثری وارددر. زمانمز ارباب دانشندن اوقاف نظارت جلیله سی قیود قدیمه عربی مترجمی آماسیه لی حسین حسام الدین افندی نیک ده آماسیه و ملحقاتنه دائر [السفینه الراسیه فی تاریخ آماسیه] اسمنده سکنز جلد اوزره مرتب مکمل بر تاریخ و تراجم احوالی وارددر که باعث استفاده آثاردن اولان بو تاریخک ایکی جلدی مطبوعدر.

ملک احمد بک [مورالی]

مشهور تبریا کی حسن پاشا احفادندن آغری یوزلی بکر افندی نیک مخدومی اولوب زمانه کوره منشی اولغله برابر فرانسزجه و روحیه ده آشنا، عقیف، حلیم برذاتدر. متصرفلق عثمانی مؤلفری - ۱۰

وساثره کبی خدمات دولته بولوندی. [۱۲۳۶] سنه سنده ظهوره کلن یونان اختلالنه داثر اولوب روم فترتی منتج اولان اتریانک برنجی مرتبی اقسانتونک تأسیس اختلالنه داثر اولان رساله سنی وتواریخ یونانیه نك مندرجات مهمه سنی ترجمه وکندی تحقیقات ومطالعاتی علاوه ایله کوزل برادر وجوده کتیر مشدرکه غیر مطبوعدر. بوتاریخک مقدمه سندن بر پارچه سی انجمن کتبخانه سنده واردر. برده تاریخ قدمای یونان وماکدونیان اسمنده بر تاریخی واردر. [۱۲۸۸] تاریخنده سلانیکده ارتحال ایدره ک خورتاجی جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدیلدی.

مصطفی نوری یاشا

ازمیرده منصوری زاده عائله سندن بر ذات معارفه ماتدر اکال تحصیلدن صوکر امور حکومتده استخدام اولونارک مشهود اولان رویت و استعدادی ساقه سیله اولامعارف بعدده اوقاف هایون ناظری اولدی. [۱۳۰۷] تاریخنده استانبولده ارتحال ایدره ک [سلیمانیه] جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدیلدی.

[نتایج الوقعات] نامیله اوچ جلددن مرکب اولوب [۱۲۹۴] سنه سنده طبع اولنان تاریخ عثمانیلری اساساً دولت علیه نك هر عصرده جاری اولان نظامات ملکیه و قوانین عسکریه و اداره مالیه سیله تفرعات سائرده سنی توضیحه منحصر اولمغله برابر بو مقصدک لایقيله میدانده چیقاریلما سی ضمننده علی الاصول وقوعات کونیه نی ده نکته لی بر صورتده مجمللاً ترقیم وبر تکمله علاوه سیله مقصد اصلی تتیم اولونمش عبارده سی طاتلی منقح بر تاریخندرکه زمانمز وقعه نویسی عبدالرحمن شرف افندی نك تحریر ایتدکلری ایکی جلد [تاریخ دولت عثمانیه] لرینک بعض مواد وبتخصیص تکمله لری ایچون باشلیجه مأخذ اولمشدر. [دوردنجی جلدی ده اخیراً طبع ایدیلدی]. (خزینة الحساب) اسمنده مطبوع بر حسابی ده واردر.

محسن محمد بک [بازمیرمیلی زاده]

ادیب، تاریخ شناس بر ذات اولوب اسکدارلیدر. علی الاصول اکال تحصیلدن صوکر

اقلامده تفيض ايدلى. بر خيلى مدت دولت عليه نك مصر فوق العاده قوميسرى غازى احمد مختار پاشا معيتنده برنجى كاتبلك خدمتنده بولوندى. مؤخرآ درسعادتة نقل اولونارق توقيعى ديوان هايون مأموريتنه، صوكرا شوراي دولت اعضالغنه تعين اولوندى. [۱۳۲۴] ده ارتحال ايدهر ك اسكدارده عناديه محله سنده جدينك بنا كرده سى اولان بانديرمه لى زاده دركاهى دينيلن جلوتى دركاهنه دفن ايدلى.

آثار مطبوعه سى — [آفريقا دليل] ايله [خطوط بر بآيه ترجمه سى] نامنى ويرديكى [هيهروغليف خطى ترجمه سى] و [دليل وادى النيل] در. برنجى اثرى آفريقا حقنده لسانزده يازيلان جغرافيا كتابلرينك اك بويوك و اك استفاده ليسى اولوب [۷۶۹] صحيفه يى حاوى اولمق اوزره [۱۳۱۲] سنه هجرينه سنده مصرده طبع اولونمشدر. خطه مصره حقنده كى معلومات ديكر ممالك حقنده كى معلوماتدن بش اون مثلى داهه چوقدر. هر قطعه نك جغرافياى تاريخيسندن ده بحث اولوندينى كى خطه مصره نك ده تاريخ قديمندن بحث اولونمش و بتخصيص فتوحات اسلامدن زمانزده قدر كچن وقايع واحوال بر تفصيل بيان ايدلشدر. فراغه نيه و خطوط بر بآيه عائد رسملر و يازيلرده واردر. بو اثر تور كچه، عربجه، فرانسزجه بتمش كسور آثاره مراجعتله وجوده كلشدر. ياووز سلطان سليمك مصر فتوحاتى ميين اولان [تاريخ سهيلي] بى ده ترجمه ايله مشدر.

محمد منصور افندى

ارباب معارف و حيتدن مقدم بر ذات اولوب مكتب معلملرندن اولان پدرى (قولونيه) لى (عبدالله) افنديك (مناستر) ده معلملىك ائشاننده (مناستر) ده تولد ايتدى معلومات ابتداءيه سنى بعدالاكمال (استانبول) ده كلهرك روجه ايله اسكى يونان لسانه اولان وقوفى دولاييسيله باب على ترجمه او طه سنه مأمور اولدى. بو ائئاده (انكليز) مستشرق مشهورى (ردهاواز) دن فرانسزجه يى تحصيل ايتديكى كى برازده انكليزجه او كرندى و مأموريت رسميه سنجه بالترقى شوراي دولت اعضا معاونلكنه تعين اولوندى. بو مأموريتده ايكن تقاعدى اجرا ايديلهرك (ككبوزه - كبزه) ده اختيار اقامت ايله دى. و (۱۳۱۴) تاريخنده ارتحال ايله يوب (چوبان مصطفى پاشا) جامع شريفى قايسى قارشيسنه دفن ايدلى.

اوروپا السنه مترقيه سنی نظر دفته آلهرق هر حکومتده علوم و فنونك انكشافی اول
باول لسان ملیك ترقیسنه وابسته اولدیغنه قانع اولدینی جهتله او تاریخده مکتب
طیبه مزده کی فرانزجه تدریسك علیهنده کی افکار صائبه اربابیه تشریک مساعی اله یوب
مقصودینه نائل اولمشدر .

آثاری :

- (۱) مشهور اسکندریه کتبخانه سنه دأثر رساله تاریخیه (مطبوعدر)
- (۲) روم فترته دأثر تاریخ (برنجی جزئی مطبوعدر)
- (۳) ممالك عثمانیه ده انحصار طبابت (فرانسرجه — مطبوعدر)
- (۴) اسرار فارماسون
- (۵) اهل صلیب وقعه سی
- (۶) تورات و انجیل اختلافاتی
- (۷) ثروت ملیه
- (۸) امور مالیه (یازمه بر نسخہ سی ییلدیز کتبخانه سنده در)

محمد به یوسف المرکس

علم تاریخك تراجم احوال شعبه سی متوغللرندن برزات اولوب عصریمز ارباب دانشندن
(علی امیری) افدینك افاده لرینه کوره (دیار بکر) لیدر . (طاش کوپرولو زاده) نك
(شقایق نعمانیه) سنی ، (امام ثعالی) نك (قصص انبیا) سنی ، (واقدی) نك (فتوح
الشام) نی ترجمه ایتمشدر که اوچی ده غیر مطبوعدر . (فتوح الشام) ك ترجمه سی
(۱۰۹۸) ده در . (بیروت) ، دزداری محافظی ایدی .

مراد بك

داغستانده تولد ایدوب روسیه پای تختنده علوم عالیه تحصیل ایدرکن بورایه التجا ایتمش
و اوزون مدت مملکتیمزك حیات عرفانه قاریشمشدر .

مراد بك بالخاصه تاريخ معلمى اولمق اوزره خدماتده بولونمش ايدى . كنديسندن .
اول ، اوروپا طرزنده تاريخ معلملى ايدن ، خصوصيله علم تاريخى اصول جديده سي .
دائرة سنده تدوينه ساجى اولان يوق كييدى . آلتى جلدن مركب اولان (تاريخ عمومى)
ايله بونك بر فذلكهسى اولان بر جلدن عبارت (تاريخ عثمانى) زمانى اعتبارله دكرلى
آئاردندى . بونلر مملكتهمزده ايلك تجربه سى اجرا ايديلن تعليمى didactique آئاردندى .
مراد بك ، فرانسز و روس منابعنه مراجعتله و خيلى امك صرفيله بوكتابى ميدانه
كتيرمشدى .

كتاب ، اوزون بر حيات تدريسيه نك محصولدر . بناء عليه طلبه نك ، كنجلكلك
ترفيه سويه سى ماده سى نظر دفته آلنه رق يازلمشدى .

مراد بك ، مملكتندن كلديكى وقت ، لسانمرك خيلى عجميسى ايدى .
بعض حكومت مأموريتلرته ، مطبوعات اداره سنده ، بر اوزون وقت ديون عموميه
قوميسرلكنده ، شوراي دولت اعضالغنده بولونمشدى . ديون عموميه ده ايكن خزينه ماليه
مراد بكك غيرتيله برچوق حقوقى مدافعه ايتمش و خيلى استفاده ده بولونمشدى .
كرك مشروطيتك اعلانندن اول بوراده ، كرك اوروپاده و مشروطيتك اعلانى
اوزرينه ينه بوراده اوزون وقتلر (ميزان) غزته سنى چيقارمشدى .

صوك زمانلرده (تاريخ ابوالفاروق) عنوانيله اوزون بر تاريخ عثمانى يازمقدمه ايدى .
بو اثر ك يدنجى جلدى نشر ايدلمشدى . بونكله برابر سلسله ناتمام قالدى . بو تاريخده مراد
بكك بر مؤرخه ياقيشه جق درجه ده مهم و درين مطالعاتنه تصادف ايتديكمز كې ، بك
عندى و ذاتى محاكاته وبالالتزام آرائمش ، بولونمش غرائب شئونه ده تصادف ايدلمكده در .
« خذما صفا دع ما كدر ، قاعده سنجه بوكلياتك شايان استفاده جهتلى آلينير ؛
ديكر اقسامى ترك ايديلير .

آناطولى حصارنده كى ساحلخانه سنده وفات ايدهر ك محل مذكورده مقبره مخصوصه سنده
دفن ايدلمشدر .

نثری محمد افندی

اسکی عثمانلی مورخلرینک مشهورلردن اولوب کرمیانلیدر عاشق چلبی تذکره شعراسنده
بورسلی اولدیغنی یازیور [۲] سلطان بایزید ثانی دوری مدرسلردن ایدی . پادشاه
مشارالیه طرفندن تاریخ عثمانی ضبط و تحریرینه مأمور اولاراق دولتک ابتدای تأسسندن
زمانه قدر جریان ایدن وقوعاتی حاوی یازدیغنی (جهانناما) اسمنده کی [۳] تاریخک عباره سی ساده
وسلیسدر . بر نسخه سی بایزیدجامعی کتبخانه سنده بر نسخه سی ده موزه عثمانی کتبخانه سنده
وارددر . غیرمطبوع اولان بواثر تورک و تاتار اقوامنک احوال ماضیه سنه دأثر بر خیلی تفصیلانی
حاویدر . شعرده انتسابی اولدیغنی آثارندن مستبانددر . عالی نك افاده سی ده بونی تأمین ایدیور .

(کنه الاخبار) ک غیرمطبوع قسمنده محرر اشعارندن :

کوزلرمدن آقدی دریا لرکی یاشم بئم

دوستلر چوق کوردی اوکادق باشم بئم (۰۰)

کچمه کبچون سیل اشکمدن خیالک عسکری

بر دیرکلی ایکی کوزلو کوپرودر قاشم بئم

قبرینک بروسه ده مولوی سلیمان افندی جوارنده اولدیغنی فقط توسیع طریق ائشاننده
تخریب ایدلیدیکی مرویدر .

(کنه الاخبار) ک غیرمطبوع قسمنده بروسه یه کلهرک سلطانیه مدرسه سنه مدرس
تعیین ایدلیدیکی وبوراده ارتحال ایتدیکی محررددر .

نصوح افندی مطراغی (مب نویسن)

مورخین عثمانیه دن و ارباب هنر و دانشدن متفتن بر ذاتدر . قانونی سلطان سلیمانک

[۱] بروسه حصاری وسطنده مدفون [نیورملاش پاشا زاده اوروج بك] ده اسکی عثمانلی
مورخلردن اولدیغنی مروی اولوب لسان قدم عثمانی اوزره محرر عثمان و اورخان غازینک وقوعات
تاریخیله سی مبین بر تاریخی اولدیغنی عطا تاریخنک اونچی جلدی باشنده مذکورسه ده منظوریمز
اولمامشدر .

[۲] لطیفی ایله ریاضی ، قره مانلی ، دیگر تراجم احوال کتابلری کرمیانلی اولدیغنی یازیورلر .

[۳] کاتب چلبی مرحومک ده بواسمه مشهور بر جغرافیا کتابی اولدیغنی یوقاریده ذکر ایدیلش ایدی .

ابتدای جلوسندن (۹۵۴) تاریخچه قدر برجده تاریخ یازمشدر بو تاریخندن آشایسنی یازمغه باشلامش سده اکلنه موفق اولامامشدر .

صنعت خطده انتساب تامی اولوب چب دینیلن خطك موجدی کیدر . (مطراحی) تعبیری لعبت مطراقدہ کی مهارتنددر . دیوان هایون قلمنك اوزمانکی تشکیلاتنه کوره مستخدمینندن برقسمنده مطراحی دینیلدیکی مرویدر .

(روان اوطه سی) کتبخانه سنده (فتحنامه قره بوغدان) اسمنده بر اثری واردر . قانونی سلطان سلیمان نامنه (۹۲۶) تاریخنده (تاریخ طبری) یی (مجمع التواریخ) اسمیه ترجمه ایشدر بو ترجمه مطبوع ترجمه ایله مقابله اولوندقدہ (نصوح) افندینك ترجمه سندن کلیاً باشقا اولدینی نظاهر ایله مکدهدر . افندینك ترجمه سی سلیس وهان هر بحثك صوکنده زاده طبی اولق اوزره لطیف منظومه لر مندرجدر .

بونلردن باشقا (تحفة الغزاة) اسمنده رسمی بر اثری ده واردر . بوذات حقنده (ریاضیون) فصلنده ده ایچه مسرودات مندرجدر .

نعمیا مصطفی افندی [وقعه نویس]

[۱۰۰۰] سنه سندن [۱۰۷۰] سنه سنه قدر اولان وقایی جامع اولق اوزره نامنه . مضاف آلتی جلددن عبارت بولونان [روضة الحسین فی خلاصة اخبار الخافقین] اسمنده کی تاریخ عثمانینك مؤلفی اولوب حلبیدر . تصویر وقایع و احوالده کی اقتداری فوق العاده اولوب تاریخنك هیئت عمومیه سی اعتراضدن سالم اولدینی کبی سلاست معنی وحق افاده جه عثمانیلرک بدایت ظهورندن عاکف باشانك زمانه قدر یازیلان آثارك همان جمله سنه فائق کیدر . وفاتی [نعمیا کیتدی فردوس نعمیه] مصرعنك ناطق اولدینی [۱۱۲۸] تاریخنده کی موره سفرندهدر . اسکی عثمانیلرک [یالی بادره] دیدکری [پاتراس] قصبه سنده اوزمان موجود اولان جامع شریف حظیره سنده کی مقابر مسلمینه دفن ایدلی . سنك مزارنده [باش محاسبه منصبندن معزولاً موره محاسبه جیسی ایکن وفات ایدن] عباره سی منقوش ایدی . مفصل ترجمه حالی احمد رفیق بك طرفندن یازیلوب (اقدام) غرته سنه درج ایدلمشدر .

ایاتندن

حاسد آياغه چالسه ده كالای كالم
سرمایه عرفاتمه اصلا ضرر اولماز

نعیا سرعشقی سوزش پروانه دن کورکیم
نه هجر یاردن آغلار نه سوز ناردن سویلر

نعیا تاریخنه مأخذ اولان آثاردن بری ده شارح المنار محمد افندی زاده احمد افندینک تبییضنه موفق اولامادینی اوراق اولدینی عطا تاریخنک اوچنجی جلدینک ۳۸ نجی صحیفه سنده محرردرکه بو افاده نعیا جلد ۱ - صحیفه ۹ ده ده مؤیددر عطا تاریخنک عین صحیفه سنده نعیا نک ۱۱۱۰ تاریخنه قادر ضبط وقایع ایتدیکی فقط تبییضنه موفق اولامادینی ومؤخرأ شهری زاده طرفندن اخذ وتبییض ایدلیدیکی ده مندرجدر .
اسعد افندی کتبخانه سنده بعض رسائل سیاسیه بی حاوی خط دستیله محرر بر مجموعه موجوددر .

روان او طه سنده موجود تاریخنک (۱۰۶۶) سنه سنه قادر اولان قسمی خط دستیله در .

نهادی

آل عثمانک ظهوری اولان (۶۸۰) تاریخندن (۱۰۹۷) تاریخنه قادر آچیق بر افاده ایله بر جلد اوزره مرتب تاریخی واردرکه بر نسخه سی (بغداد) کوشکنده موجوددر .

نظمی زاده حسین مرنضی افندی

مورخین عثمانیه دن صاحب علم و قلم بر ذات معارفیات اولوب (بغداد) لیدر ا کمال تحصیلدن صوکره خدمت حکومت سلوک ایدمرک بغداد خزینة مالیه سی روزنامه چه خلیفه لکنه ارتقا ایلدی و (۱۱۳۴) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایتدی . آثار متنوعه سی بروجه آتیدر .
(۱) (کاشن خلفاء) — ۱۱۴۳ تاریخنده ابراهیم متفرقه معرفتیه طبع اولنان بواثر : ۱۲۷ تاریخ هجر یسندن ۱۱۳۰ تاریخنه قادر کذران اولان وقایع اسلامیه نک انداسه عاڈ قسمنک غیریسندن و تخصیص فتح عثمانیاندن صوکره خطه عراقیه نک احوالندن باحث

اولوب طرز تحریری اصول عتیقه اوزره لغت پردازانه ایسه ده نقلیاتی — اکثریت اعتباریله —
شایان وثوقدر . (دوحه الوزراء) اسمنده کی ذیلی (بغداد) والیرینک تراجم احوالی
و قسماً احوال عراقی مین در .

۲ — ترجمه تاریخ تیمور — مولانا (ابن عربشاه) ک عربی العبارة (ده میرلنک) تاریخنک
تورکجه و فرسجه یه ترجمه سی اولوب تورکجه سی (۱۲۷۷) تاریخنده (تاریخ تیمور کورکان)
اسمیه طبع اولمشدر .

۳ — شرح قصیده فرزدق — شاعر شهر عربی (فرزدق) ک ائمه اثنا عشردن (امام
زین العابدین) حضرتلری حقنده مکّه مکرمه ده بالبداهه نظم ایتدیکی : (هذا الذی
تعرف البطحاء وطأته) (والیت يعرفه والحل والحرم .)

مطلعی قصیده مشهوره سنک تورکجه شرحیدر که بر نسخه سی باب عالی قاروشونده کی
(بشیر آغا) کتبخانه سنده موجوددر . شرحک نهایتنده وقایع اسلامیه دن بدر ، خندق ،
خیبر ، فتح مکّه و سائر کبی وقعه لرده آیرجه تفصیل ایدلمشدر .

۴ — ترجمه طیور جارحه وضواری صایده — بر نسخه سی حمیدیه کتبخانه سنده واردر .
۵ — ذیل سیر — (نابی) نک (ویسی) یه ذیلاً یازدینی سیرک ذیلیدر . نسخه لری
بشیر آغا ایله سائر کتبخانه لرده واردر .

۶ — تذکره اولیاء بغداد — بغداد ایله جوارنده مدفون اولان اکابر اولیاء اللهک تراجم
احوالندن باحث اولوب اسمی : (جامع الانوار فی مناقب الاخیار) در . نسخه سی فضلا
عسکریه دن بغدادی اسماعیل پاشا حضرتلرینک کتبخانه لرله کتبخانه عاجزیده واردر .
۷ — (شرح شواهد مغنی اللیب) — علم نحوه دائر یازیلان آثارک المشهورلرندن اولان
(مغنی) شواهدینک شرحی اولوب ایکی جلد کبیردر . بشیر آغاده موجوددر .

۸ — (شرح لغات تاریخ و صاف) — عباره سنک مغلقیتی جهتیله بعض ذوات
طرفندن ده شرح اولونان (و صاف) تاریخنک شرحیدر که بشیر آغا ایله سائر کتبخانه لرده
واردر .

۹ — (دیوان) — : طرز معروف اوزره در .

۱۰ — (ترجمه کتاب فضائل الحیل) — بر نسخه سی یره باتان محله سنده کی اسمع
افندی کتبخانه سنده واردر .

۱۱ — (منشآت) — محرراتی جامع اولوب طرز قدیم اوزره در .

۱۲ — (ترجمه قابوسنامه) — اصل اثر خلفای عباسیه زمان لرندۀ کوهستانده حکومت ایدن طوائف ملوکدن : (کیکاووس بن اسکندر بن قابوس) ک اوغلونه خطاباً یازدینگی سیاست و حکمت اداره ایله نصایح مغنیداری حاوی اولان و همان هر ماده سی بر حکایه مناسبه ایله توشیح ایدیلن اثر مشهور اولوب برنجی دفعه (۸۳۵) تاریخنده (سلطان مراد ثانی) امریله ندماسندن (مرجک احمد بن الیاس) طرفندن ساده برلسانه ترجمه ایدلمشدر. (۴۴) باب اوزره مرتب اولان بو ترجمه بالوجوه باعث استفاده آثاردندر. ایکنجی دفعه (۱۱۱۷) تاریخنده بغداد والیسی حسن پاشا امریله (نظمی زاده) طرفندن زمانی شیوه سنه کوره اصلاح و تبدیل ایدنک اوزره ترجمه ایدلدیکی کی (قازان) علماسندن : (عبدالقیوم منلا ناصر) طرفندن برآز اختصار ایدنک صورتیله تورکجه نک (قازان) شیوه سنه نقل ایدیلهرک ایکی دفعه طبع ایدلمشدر السنه شرقیه عالمه لرندن (روسیه لی کلنار خاتم — مادام دله به ده ف) طرفندن روسجه یه ترجمه و طبع اولونمشدر . صاحب ترجمه نظمی زاده ، نک ایاتندن :

ایکی عالمده راحت ایستر ایسه ک مرتضی سنده
ایدوب ترک انانیت عبودیتده یوزوک طوت

برغزلی : بلبل باغ حقیقت هم اینمدر بنم
شاهد جوش دلم چشم ترینمدر بنم
لطف حقه ایله دم القای دست اعتصام
حسبی الله کفی نقش نکیتمدر بنم
یوقدر اعماله امیدم در که حقه همان
رشته عجز دلم جبل المتینمدر بنم
عروة الوثقای اخلاصه تمسک مرتضی
بی تکلف حاصل کدیمینمدر بنم

تصوفدن (کنزالعارفین) ی ده ترجمه ایتدیکی کی (بغداد) والیسی (حسن پاشا) امریله (ابراهیم قره مانی ثم آلامدی) نک (هیأت سنیه) اسمنده کی اثر عربیسنده ترجمه ایتمشدر. کوپرولو کتبخانه سنده خط دستیله محرر (رساله ربع وجیب) ی واردر.

نعمانه افندی (ابوسرل صالح زاده)

ارباب دانشدن تاریخ شناس بر ذات اولوب (اکین) لیدر .
اسمی تاریخ تالیفی مین اولان [تدیرات پسندیده] اسمنده کی تاریخ عثمانی قریم،
مجارستان، ایران سفرلرندن ۱۱۵۲ باحثدرکه بالذات بولوندیغندن یازیلان وقوعات مشهوداته
مستند اولدینی ایچون شایان وثوقدر. مؤلف کتابنک باش طرفلرنده کندی ترجمه حالندن
بحث ایتدیکی صیراده داها آثاری اولدینی و [۱۱۶۶] تاریخنده [مغیسا] قاضیسی نصب
ایدلدیکی ذکر ایدیور .

بر نسخہ سی کوچوک افندی کتبخانه سنده موجود اولان (تدیرات پسندیده) نک
نهایتنده (صلحنامه ایران) (صلحنامه موسقو) اسملرنده تاریخچه لری وارددر . (آل
اماله) نامیه فن مساحیه دائر یازدینی بر اثرنده (اطه قلعه) جوارنده (نمسه) لیلرله
تحدید حدود قومیسبوننده بولوندیغنی وریاضیاته عائد داها برقاچ اثری اولدینی نقل ایدیور.

نہالی ابراہیم بہ سلیمانہ خلیفہ

حرمین شریفین محاسبہ قلمی آکسہ دارلنی وظیفہ سنده و دیوان ہایون کتبہ سی عدادندہ
بولوندی . تاریخ و امور ادارہ یہ واقف بر ذاتدر . لایحہ وادیسندہ قلمہ آلدینی [مرآة
الدولة] اسمندہ کی تاریخچہ سی بیک یوز سکسان ایکی سفرینک سبب ظہورینہ و اصلاح
امور دولتہ دائردر . ۱۱۸۶ تاریخندہ ارتحال ایتدیکی فراشت دفترلرنده مقیددر . علم
اخلاقہ عائد [مرآت العقلا] اسمندہ دیگر بر اثری داها وارددر کہ ہر ایکسی دە غیر مطبوعدر .
[مرآت العقلا] بش فصل اوزرہ مرتب تورکجہ بر اثر معتبردر .

فصل اول — وقت ، اصول ، ادب ، طریق ، قاعدہ ، حد و مقدار بیانندہ در .

فصل ثانی — عقل بیانندہ در .

فصل ثالث — نظر ہمت و تأثیر نفوذ بیانندہ در .

فصل رابع — رأی و تدبیر بیانندہ در .

فصل خامس — مودت ، محبت ، عشق بیانندہ در .

مندرجاتندن بعض پارچہ لر :

لا تقل من غير تفكر ولا تعمل من غير تدبر

صنعه دخل ايتك اولور سانمه اثبات قصور
دهره طعن ايتمه كه سوز عالم بالايه چيقار

العاقل لا يتكلم الا بحاجة او لحاجة

جلوه گاه يار اولان دل نقش غير ايتمز قبول
صورت ديكر محال آينه تصويرده

همان سن مستقيم اول چرخ كچرودن هراس ايتمه
مقام راسته ويرمز خلل كچ بيني نيزن

بر كون اولور كه اولور نائل كلكرك مراد
دولاشان كلشن آمالنك اطرافنده

اشعار سائره سندن :

فهم ايله دكسه معنى تقويم آدمى

بيلدك تمام نسخه احكام عالمى

آج عين اعتباريكى چشم حباب وار

يمده كورونجه قطره يي كور قطره ده يمي

آثارندن : اعضاء رأسيه اولان دماغ ، قلب ، كبد امراضلرنده طبيه اطلاعى لازم اولانلرى فهرس كونه جمع و (كتاب الحامسه فى بيان احوال اعضاء رأسيه) ناميله بر رساله ترتيب و تحرير و اخوانه هديه اولوندى [عباره سنى حاوى برده اثر طيسى وارد رـ

نورى بك (مبلل نورى بك) [وقعه نويس]

نائلى عبدالله پاشا زاده شاكر بكك محدودى اولوب تذكره جيلك ، آمدجيك كى

مناصبه بولونارق بعده وقعه نویسك خدمتنه تعیین اولونمش و [میر نوری مدفون حق مہبط الانوار ایدہ] مصراعنك ناطق اولدینی [۱۲۱۳] ده در سعادته وفات ایتشدہ . ایوبده فریدون بك تربہ سی قپوسنك صاغ طرفندہ شاعر مشہور (کافی) افندی یاقینندہ مدفوندر . تاریخ عثمانیسی [۱۲۰۹ دن ۱۲۱۳] سنہ لری بینندہ کی وقایعی حا کیدر . بوندن باشقہ سلیم ثالث عہدندہ وضع وتأسيس اولونان بالجلہ قوانین و نظاماتی جمع ایلہ بردہ مجموعہ ترتیب ایلہ مشدر . مرتب دیوانی دہ واردر . آثاری غیر مطبوعدر .

نجیب مصطفیٰ افندی [کوسہ]

شہری الاصل اولوب تفضی باب عالی دندر. روزنامہ اول مأموریتندن معزولاً [۱۲۴۷] تاریخندہ در سعادته وفات ایتدی . ایوبده حکیم قطب الدین مکتبی مزارستانی مقابلندہ مدفوندر. سلیم ثالث وقایعہ و تفرعاتہ دائر یازدینی تاریخچہ سنہ [۱۲۱۸ دن ۱۲۲۳] سنہ سنہ قدر کچن اوردوی ہایون وقایعی تحریر ایلہ بن علی رائف افدینك وقایع نامہ سنی دہ درج ایلہ مشدر کہ بر جلددن عبارت اولان بو اثر [۱۲۸۰] تاریخندہ مطبعہ عامرہ دہ طبع اولونمشدر . [حدیقة الجوامع] دہ وفاتی [۱۲۳۴] اولمق اوزرہ مقیددر . اوائل سلیم ثالثہ دائر (ادیب) افدینکدہ غیر مطبوع تاریخچہ سی واردر .

نہیم محمود بك [اکیلی زادہ]

زینب سلطانہ مدفون (اکیلی) لی کنچ خلیل آغانك مخدومیدر . اندرون ہایوندن یتیشن ارباب معارفدن اولوب مولداً استانبولیدر . بعض مناصب دولتمہ بولونقدن سوکرہ [۱۲۴۳] تاریخندہ در سعادته وفات ایلہ دی . ایوبده بوستان اسکہ سندہ مہر شاہ سلطان حظیرہ سندہ مدفوندر. کندی زمانندہ وقوعہ کلن حوادث یومیہ وتوجہات دیوانیہ وعوارض ملکیدن ضبط وتحریرہ شایان اولان وقایعی بالانتخاب تاریخچہ یازمشدر کہ غیر مطبوعدر دیوانچہ سی دہ واردر . فطین تذکرہ سندہ بر غزلی مندر جدر .

نوری بك [یوزباشی عثمان نوری بك]

محررين عسكريه دن بر ذات اولوب مولدا آستانبوليدر . پدری قريمليدر . مكتب حريبه ده معلم ايكن بك كنچ دينه بك بر سنده [۱۳۲۷] تاريخنده وفات ايله دی . ادرنه قابیسی خارچنده مصطفی پاشا تکیه سی قارشى سنده عائله سی قبرستانه دفن ایدیلدی . آلمان وفرانسز لسانلرينده واقف باخصوص آلمانجه ده کی وقوفی شایان تقدیر ایدی .

آثاری :

[۱] عبدالحمیدك حیات سیاسیة و خصوصیه سی : اوچ جلددن عبارت اولان بو اثرک بر بوجوق جلدینی نشره موفق اولمش ایدی . مابعدی ینه کندی کبی كنچ ذکی، مورخ لسان شناس یوزباشی احمد رفیق بك طرفندن اکمالنه همت اولونارق بو جهته هم تاریخ عثمانیك بعض کیزی و قراکلیک صحیفه لرینک انکشافنه همت، هم آرقه داشلق نامنه ایفای خدمت ایدیلش اولدی .

[۲] یکی پیاده تعلیمنامه سنک ایضاحی .

[۳] بولوك محاربه سی .

[۴] قره دکز وبوغازلر مسأله سی .

بونلردن باشقه عسکرلکه متعلق غیرمطبوع آثاری ده واردر .

وهردی محمد به عبدالعزیز افندی

ابوالسعود افندی تلامیذندن تاریخ شناس ، شاعر بر ذات اولوب لارنده لیدر . [اول رئیس علما کیتدی وجودی حیف] مصراعنک دلالتی اولان [۱۰۲۱] ده مملکتنده مفتی ایکن ارتحال ایتدی . [سبط ابن جوزی] نك [مرآة الزمان فی تاریخ الاعیان] اسمنده کی تاریخ مشهورینی ترجمه و مشهور عثمانی قوماندانلرندن [اوزدمیر اوغلو عثمان پاشا] ايله قبریس فاتحی [لالا مصطفی پاشا] نك غزواتی ده تحریر ايله مشدر . [خیال یار] و [شاهد معنی] اسملرنده ایکی منظومه سی واردر . [امام غزالی] نك [التبر المسبوك فی نصایح الملوك] فی ترجمه ايله مشدر که متن اثر اخیراً مصرده طبع ایدیلشدر . (ابن قیم) ک یکر می مسأله اوزره

مرتب [منازل الارواح] و یا خود [احوال عالم برزخ] اسمند برائری ده ترجمه ایتشدرکه
بر نسخه سی کتبخانه عمومیده موجوددر .

رومیزی مس افندی

دیوان سطلانی کتبلرندن ایدی . موله . ابانچه سیرایی ایسه ده نشاتی استانبولده در . ۱۰۴۷ دن
۱۰۷۲ سنه قدر یازدینی تاریخ اوافق سه ده شایان اعتماددر . بر نسخه سی حمیده ، نور عثمانیه ،
کوپرولو کتبخانه لرند و اردر . [اوله مقام وجیهی به جنت فردوس] مصراعنک ناطق اولدینی
[۱۰۸۱] ده در سعادته وفات ایله دی . تاریخنک مقدمه سند مراد رابع زمانده استانبوله
هجرتی و بغداد سفری ائساننده قائم مقام اولان مصطفی پاشانک وفاته قادر مهر دار لغنده
بولونرق بو مدت ظرفنده ظهور ایدن وقایعی ضبط ایتدیکنی یازپیور . مرتب دیوانی ده
واردر .

ایاتندن ؟

لب ارباب دل آلوده شهد نشاط اولمار
قضا آئی نه چاره زهر غمدن حصه مند ایتش

[وقعه نویس]

راصف احمد افندی

ارباب دانشدن و تاریخشناس ر ذات اولوب بغداد لیدر . سیاسی برطاقم امور دولته استخدام
اولوندی . [محاسن الآثار و حقایق الاخبار] [۱] اسمند کی ایکی جلد کبیر اوزره تاریخی
مشهوردر . [و اصف احمد شیم قیلدی وفات] مصراعنک دلالت ایتدیکی [۱۲۲۱] ده وفات
ایتدی . حضرت ایوب قربنده مهرشاه والده سلطان مکتبی حظیره سند شیخ الاسلام
قاضی زاده طاهر افندی یاننده مدفوندر . برده اخلاقه متعلق [راهب نامه] اسمند اوافق
عربیدن مترجم بر رساله سی واردر . تاریخ عثمانیسی [۱۱۶۶ دن ۱۱۸۸] تاریخنه قدردر
[۱] بوتاریخنک اصلی [۱۲۴۶] ده طبع اولوندینی کبی فرانسه جهیه ترجمه اولونان نسخه سی ده
مطبوعدر .

هر ایکی اثری ده مطبوعدر . [۱۲۰۳ دن ۱۲۰۹] . قدر آریجه ذیلی وارسهده غیر مطبوعدر . [۱۱۹۶ دن ۱۲۰۰] سنه سنه قدر دورت سنهك دیگر ذیلی ده واردر .
علامه (زخشری) نك (نوابغ الكلم) نی ده ترجمه ایتشدرکه برنسخه سی (اسكدار) ده (سلیمیه) کتبخانه سنده موجوددر .

و میر محمد یاشا

اذکیای وزرادن اولوب والده سی کلیدن ، پدری استانبولده بالطه جی قسمنددر . بر جوق سیاسی مأموریتلرده بولونمشدر . [۱۲۲۱] سنه سنده مرخص مخصوص اولارق ناپولیون تزدینه کوندریلش ایدی . مطبوع کوزل بر سفارتنامه سی واردر . ۱۲۴۴ تاریخنده قلعه سلطانیه ده وفات ایله دی . کیکلی قریه سنده مدفوندر . [منهاج الرماة] اسمنده غیر مطبوع بر اثری و بعض اشعار ی اولدینی کبی دولت علیه - انکلتزه مصالحه سنه دائر تقریر طرزنده رساله سی و (مرقة المناجات) اسمنده (قصیده دمیاطیه) شرحی واردر .
ایاتندن :

کشف راز ایتمز صلابتکار اولان قبل الفنا
یانمادجه عود سربوین ایتمز آشکار

[وقعه ساقز] اسمندکی مطبوع تاریخچه ده بو ذاتکدرکه محروقی علی پاشایه عدم معاونتنی ستر ایچون یازمشدر بو اثر (۱۲۳۷) تاریخنده کی روم فترتنده محافظی بولوندینی (ساقیز) اطه سنده برأ مجراً ظهوره کلن وقوعاتی مبین اولوب (تاریخ وقعه جزیره ساقز) ترکینک حروف منقوشه سی وقعه یه تاریخدر .

رفیقہ اممہ یاشا

احاطه علمیه لری مسلم بر وزیر فضائل سمیر اولوب شهیددر . بدایت تدرسلری مهندسخانه بری هما یونده ، اکال تحصیللری پارسده کی سن لوئی لیسه سنده در . عودتلرندن صوکر ا پک مهم و مختلف مأموریتلرده ایکی دفعه مقام صدارتده بولونارق انفصاللرنده هیأت

اعیان اعضا لفظه تعیین اولونیدیر. عرب، فرس، فرانسز، لاتین، ایتالیان لسانلری مکملأ اوقوبوب یازار و شیوۀ تلفظه فوق العاده مراق اولدینی جهتله بوزلردن هر هانکیینی تلفظ ایتسه لر سامعینه بولسانک کندی لسان مادرزادی اولدینی ظنی القا ایدرلردی. روس، آلمان، انگلیز و لسان عتیق یونانی پی مکملأ اوقوبوب آکلارلرایدی. السنۀ عتیقه دن لسان تورکیه ارتباطی حسیله چغتایجه ده تتبع تام صاحبی اولدقلری کبی لسان عبرانی یه دخی و قوفلری وار ایدی. ایلك دفعه اولارق ملکمزده سالنامه احداث ایتشلردر.

آثار مطبوعه لری : فذلکۀ تاریخ عثمانی، لهجه عثمانی، ترجمۀ تلماق، آثار سوزی، ژیل پلاس ترجمه سی، مولیه رک قوم دیالزینک ترجمه لیدر.

[ابوالغازی بهادر خان] ک [اوشال شجرۀ تورکی] سنک بر قسمی ده عثمانی تورکجه سنه نقل ایله بوب طبع ایتشلردر. [۱۳۰۸] تاریخنده ارتحال دار بقا ایتدیر. مرقدلری و صیتلری اوزره روم ایلی حصارنده واقع قیالر قبرستاننده در. مرحوم مشارالیه ک حین ارتحاللارنده فرانسه نک بویوک آنسیقلوپدی سی شیووله اداره کلام ایله مشدر : [احمد وفیق پاشا واقفین السنه میاننده بر موقع ممتاز احراز ایتشدر. السنۀ شرقیه نک کافه سیله تکلم ایله دکلری کبی اوروپا لسانلرینک همان جمله سنه ده واقفدر. شیمدی یه قدر مولیه رک آثارندن تورکجه یه اوزاوج پیس ترجمه ایله بوب کندی معرفتیه بورسده کی تیاتروده موقع تماشایه وضع وینه شهر مذکورده طبع ایتدیردیکی کبی آلمان، انگلیز مشاهیر مؤلفیندن شکسپر ایله شیللرک آثارندن دخی ترجمه لر یاپمشدر. مولیه ردن ترجمه بویوردقلری پیه سار شونلردر. خسیس، عاشق، زورنکاح، زورطیب، نارنوت منظوم اولارق مکتب انات، قوجه لر مکتبی، سفائنک حیلهلری، دون ژووان ژورژوارن، منزوی طیبیک عشق، ساخته خسته در.

آثارندن بعضلرینه دائر ایضاحات :

- [۱] فذلکۀ تاریخ عثمانی : مفید و مختصر عثمانی تاریخچه سیدر.
- [۲] لهجه عثمانی : جزء اولی اصلی عربی و فارسی اولمایان کلمات و مولداتی و جزو ثانیسی اصلی عربی و فارسی اولان الفاظ عثمانیه پی معرفدر طبع جدید نامیله [۱۳۰۶] ده طبع اولونان نسخه ده اعلادر. بواثر عثمانی لسانک اساسی حقنده معلومات ایدینک ایسته ین لغویون و ادبایه لزومیلدر.

[۳] ترجمه تلماق [فرانسه حکما سندن مشهور فنه لونك اخلاقی ، حکمی تاریخی اولان اثر مشهورینک ترجمه سیدر . بوت ترجمه ساده برلسان ایله محرر اولدیغندن کامل پاشانک طرز عتیق کتابت اوزره اولان ترجمه سندن زیاده شم دیکی طرز تحریر مزه داهامو افتدر که خداوندکار ولایتی مطبعه سنده طبع اولونمشد . بواثر باخسوس تلماقدن ترجمه یامق ایسته یئرله کوره فائده بخشدر . پاشا خداوندکار والیکنده بولونقلری زمان کندی معلومات واسعه لرینه بورسه اختیارلرندن لازم کلنلرک مطالعانه ، معلوماتنده مراجعت ایده رک عثمانیلرجه [آثار سوزی] دنیلن برده [ضروب امثال عثمانیه] مجموعه سی جمع وطبع ایتدیمر مشلردی که لسانغز ایچون مهم اثرلرندن معدوددر .

[۴] اوشال شجره تورکیه] — : ابوالغازی بهادر [بوغاتیر] خانک اثر مشهوریدر که زمانغز فضلالی عسکریه سندن کایسلی نجیب عاصم بکک تألیف بویوردقلری تورک تاریخنه مأخذ اولان آثاردندر . اساساً چیغتای تورکجه سیله یازیلش اولان بواثر [قازان] [پترسبورغ] استانبولده طبع اولونمشد . قازان باصمه سنک باشنده لاتینجه بر مقدمه ایله صوکنده مؤلف کتابک وقایعی وارددر . طبعنه مأمور اولان ذات متن اصلی کی کندی [آذربایجان] شیوه سنه نقل ایتمشد . فقط بک دقتسز طبع اولوندیغندن یا کلشلی چوقدر . ایکنجیسی فرانسه زجه ترجمه سیله برلکده درکه اعتنالی طبع اولونمشد . اوچنچی طبعی ده پاشانک همتیله استانبولده در . بویوک [انسیقو پدی] نک افاداتنک بعض نقاطی محتاج تصحیحدر . [خسیس] تئودور قصاب طرفندن [پنتی حمید] نامیله مترجدر . منظوم نارقوف ، [ریانک انجای] ضیا پاشانکدر .

[۵] حکمت تاریخ : تقریرات فاضلانلرندن متشکل بر اثر اولوب ۱۵۲ صحیفه سی طبع اولونمشد .

هاسم افندی

آناپه قلعه سنک بانسی اولوب حمتیله رویتیه صلابت دینه سیله شهرت شعار اولان فرح علی پاشانک خدمت کتابتنه مأمور ایدی طوسیله اولدینی مرویدر . پاشای مشارالیه برلکده چرکزستانه کیدوب خیلی مدت مستخدم اولارق اوراق مهمه نک صورتلری قید

ونجه مواد غریبه یی ضبط ایله یامش اولدینی مجموعه سی آبازه وچرکس اقوامی حقنده یازیلان مهم اتنوگرافی و تاریخی آثاردن اولوب احوالی وقایعی حقنده صحیح و موثوق برماخذدر.

یوسف به موسی

عثمانی تاریخ نویسرینک قدما سندن برذات اولوب (بالیکسر) لیدر. (تاریخ قسطنطنیه) اسمنده کی اثرینک مقدمه سنده (ابن منجم) شهرتیه بنام اولدینی و اثرینی توسیعا یونانیدن ترجمه طریقیله و (۸۸۴) تاریخنده یازدیغنی تصریح ایدیور. (تاریخ آیاصوفیه) اسمنده مترجم بر تاریخچه سی ده واردد.

یحیی فقیه

سلطان اورخان غازی ائمه سندن (الیاس فقیه) ک اوغلودر مطبوع تاریخ صاحبی (عاشق پاشا زاده) نک : [اورخانک اوغلی یحیی فقیهک اونده خسته اولدم کیوه ده] افاده سنه کوره (کیوه لی) اولدینی آ کلاشیلور. وقوعات عثمانیه یی ابتدا پدرندن نقلاً بوذات یازدی (عاشق پاشا زاده) بوندن راویدر. بواثر بالخاصه قدیمی دولایسیله شایان اهمیت اولدینی کبی تاریخ لسان عثمانی نقطه سندن ده حائز قیمت اولاجقدر مع هذا نسخه سنه دسترس اولونامادی.

یوسف به عبداللطیف

سلطان سلیمان قانونی دوری تاریخ شناسلرنددر. [۹۵۲] ده وفات ایتدی [سبحة الاخبار] اسمنده کی تاریخنده آدم علیه السلامدن قانونی سلطان سلیمانه قدر هر ذاتی برر دائره ایچنه آ لارق ایجاب ایدن وقایعی ده خلاصه تحشیه ایله مشدرکه طومار قیلیقی، جدوللی برنوع مختصر تاریخ عمومی قییلنددر اخیراً بواثر قسم اعظمی مخیل رسملر علاوه ایدمک شرطیه سلطان عبدالمجیدخان دورینه قادر تذیل ایدیلرک طبع ایدلمشدر.

يکرمی سکز محمد افندی

سیاسیون عثمانیه دن دکرلی برذات اولوب شهریدر . سفارتله آوروپاده مرخص صفتیه بعض معاهدات عقدنده بولونارق ایفای حسن خدمت ایله مشدر .
مخدومی (سعید افندی - سعید پاشا) [۱] ایله فرانسه دن عودتده ابراهیم متفرقه ایله برابر دولت علیه ده طباعتک ایجاده موفق اولمشدر . ۱۱۴۵ تاریخده قبریسه لفقوشده ارتحال ایله دی . آثارندن سفارتنامه سی مطبوعدر .

یوسف به محمد میلوی [میله وی - وکیل زاده]

تاریخ ایله متوغل ارباب فضیلت ومعلوماتدن برذاتدر . مصر والیرندن عبدی پاشانک زماننده مصره کیده رک پاشانک امریله [وفیات الاعیان] ی [عجائب الخلوقات] ی امام سیوطی نک [حسن المحاضره فی اخبار مصر القاهره] سنی ترجمه ایتمشدر . بو ترجمه لر دن مترجمک خط دستیله محرر [حسن المحاضره] ترجمه سنی موزه عثمانی کتبخانه سنده موجود اولوب آچیق تورکجه ایله یازیش موجب استفاده برادردر . تاریخ ترجمه سی [۱۱۳۰] در . [میله] آیدین ولایتنده (سوکه) ایله (میلاس) آراسنده برقریه در . آثارندن رده باغچه قیوسنده عاشر افندی کتبخانه سنده [احسن الممالک لاخبار البرامک] اسمنده عربی العبارة برجله کوچوک [برامکه] تاریخی وارددر .

یوسف بک

سلاحشوران خاصه دن احمد پاشانک مخدومیدر . روم فترتک ظهورنده مسقط رأسی اولان [آنابولی] ده بولونوب یکرمی ایکی آی قلعده محصور قالدقن صوکر اقامه نک اشقیایه

[۱] ابراهیم متفرقه یی حمایه ایدن وطباعت عثمانیه نک حصوله سبب یکانه اولان بوذاتده پدری کبی معارفندان عثمانیه دن برذات اولوب مقام صداری احراز ایله مش و (۱۱۷۵) تاریخده مرعش والیسی ایکن ارتحال ایله مشدر . طبعده انتسابی اولدیفنه ترتیب ایتدیکی (فرائد المفردات) اسمنده کی (مفردات طب) لغتی دلیلدر . برنسخه سی ایوبده خسر و پاشا کتبخانه سنده وارددر اثرک اسمی تاریخ تألیفی اولان (۱۱۶۶) یی بیلدیرر . فارسی العبارة (دیوان یکتا) ایله (مناسک قدس) جمله آثارنددر .

تسلیمندہ برانکلیز کیسہ را کباً از میر بعدہ استانبولہ کلہرک [تاریخ میر یوسف] نامیلہ بر تاریخچہ یازمشدرکہ غیر مطبوع بر نسخہ سی ملت کتبخانہ سیلہ بایزید جامع شریفی داخلندہ کی کتبخانہ دہ [جودت پاشا] طرفدن اہدا اولونان کتابلر میانندہ موجوددر . بو کتابلر میانندہ باب اولی [شیخ غازی محمد] ک باب ثانی [حاجم حمزہ شہید] ک باب ثالثی مجاہدمشہور [شیخ شامل] ک محارباتی حاکی بر [داغستان] تاریخچہ دہ وارددر .

بابہر امامی

فاتح جوارندہ کی یایلا جامعنک امامی اولان بو ذاتک [۱۲۰۱] سنہ سی اواخرندن یکر می بش سنہ سنہ قدر کذران اولان استانبول وقایعنی حاوی بر تاریخچہ سی وارددر کہ بر نسخہ سی جودت پاشا طرفندن بایزید جامع شریفی ایچندہ کی ولی الدین افندی کتبخانہ سنہ اہدا ایدیلن کتابلر آراسندہ موجوددر .

درج ایدلمه‌ش اولان تاریخ کتابلری :

جلد		
۲	تاریخ دولت عثمانیه	[عبدالرحمن شرف افندی]
۱	فذلکه تاریخ دولت عثمانیه	[کذا]
۱	دول اسلامیه	[کذا]
۲	زبدة القصص	[کذا]
۱	تاریخ عمومی	[سامی بك]
۳	فذلکه تاریخ عمومی	[علی توفیق بك]
۲	منظره عبر (روما تاریخی)	[کریدی جودت بك]
۱	مجل تاریخ عمومی	[محی الدین بك]
۱	تاریخچه لسان عثمانی	[محمد فؤاد بك]
۳	تاریخ عمومی	[حق پاشا]
۱	محاربات بحریه عثمانیه	[سلیمان نطقی بك]
۱	مختصر اسلام تاریخی	[حق پاشا]
۱	مخطره تاریخ عالم	[خالد افندی]
۱	تاریخ صنایع	[محمد ضیا بك]
۱	یادکار اسلام	[طربزونی تحسین افندی]
۱	تاریخ اعمال و کشفیات	[فلبه‌لی وصفی افندی]
۱	تاریخ حقوق بین الدول	[حق پاشا]
۱	اسپانیا و پورتغال تاریخی	[ناظم پاشا]
۱	رادوس تاریخی	[زیور بك]
۱	قبریس تاریخی	[د د]
۱	مرأة عدالت تاریخچه عدلیه دولت علیه	[لطیف افندی]
۱	بیان حقیقت	[حیدر بك] احمد شکری بکنزاده
۱	مرأة تاریخ عثمانی	[شوق، عزیز، سامی بک]
۱	خلاصة الکلام فی مآثر الاسلام	[سامی بك]

انهارالتواریخ	۱	[حسین عوفی بك]	اطلس طرزنده در
مدنیت اسلامیہ	۱	[علی وہبی افندی]	
مختصر مصور عثمانلی تاریخی	۱	[رشاد بك]	
آچہ تاریخی	۱	[محمد ضیا بك]	
ذیل محاربات بحریہ عثمانیہ	۱	[علی رضا سیفی بك]	
مناظرالآثار	۱	[سیدعبدل زاده آماسیہ لی طاهر افندی]	
وقعہ غریبہ احزاب	۱	[]	
شمالدن معلومات - روس تاریخی	۱	[اسماعیل حقى بك]	
عربلرك ترقیات مدنیہ لری	۱	[احمد راسم بك]	
علم احوال اقوام	۱	[عثمان بك]	
شام تاریخی	۱	[لطیف بك]	نا تمامدر
خطہ حجازیہ واوصاف حرمین شریفین	۱	[حسن تمسین افندی]	
قره طاغ	۱	[کامل افندی]	
ترجمہ تاریخ ایتالیا	۱	[عبدالحلیم بك]	
محمل قرون وسطی تاریخی ترجمہ سی	۱	[احمد توفیق بك]	
اوروبا مدیننك اساسنه بر نظر	۱	[موسی بك]	
تاریخ حرب	۳	[عثمان ثنائی بك]	
طر بزون تاریخی	۱	[طر بزونلی شاكر شوكت افندی]	
كوچك عثمانلی تاریخی	۱	[حقى پاشا]	
وثائق قدیمہ ادبیہ	۱	[محمد ضیا بك]	
کتاب	۱	[نجیب عاصم بك]	
تاریخ بوسنه در زمان حکیم اوغلی علی پاشا	۱	[عمر افندی]	
وقعہ حیرت نما - صربستان تاریخی	۱	[بلغراد اشرافندن شاكر پاشا]	
تاریخ کرید	۱	[حسین کامی بك]	
کاشغر تاریخی	۱	[محمد عاطف افندی]	
پلونه مدافعه سی	۱	[احمد جمال بك]	
قدماى ملوك مصریہ تاریخی	۱	[خلیل شریف پاشا]	

جلد	
۱	ازهار تاريخيه [احمد راسم بك]
۱	تاريخ مختصر بشر [كذا]
۱	كوچك تاريخ عمومى [محمد على عيني بك]
۱	اسكى رومالير [احمد راسم بك]
۱	السنة غريبه ادبيات وادباسى [تزهت بك]
۱	مختصر تاريخ اسلام [احمد راسم بك]
۱	يكي عثمانلى تاريخى [ابراهيم نجاتى بك]
۱	فنيكه تاريخى [محمد جمال بك]
۳	دومكه ميدان محاربهسى [عثمان ثنائى بك]
۱	دريفوس مسئلهسى واسباب حقيقهسى [على رشاد واسماعيل حق بك]
۱	مختصر تاريخ حضرموت [رشيد افندى]
۱	فتح قسطنطينيه و تعريف اياصوفيه [.]
۱	كشفيات جزائر بحر محيط و آمريكا [محمد رائف افندى]
۱	تاريخ حرب [حسين بك]
۱	پلونه تاريخ حربى [طلعت بك]
۱	تاريخ مدنيت [احمد بك]
۱	فرانسه تاريخ عسكريسى [محمى الدين بك]
۱	ارناؤدلق و ارناؤدلى [على دانش بك] ترجمه در
۱	هيئت سابقه قسطنطينيه
۱	تاريخ فن حرب [حسن رفعت افندى]
۱	كوچك تاريخ مسلمين [على نظيا بك]
۱	اردو قوماندانى ناپوليون [عثمان ثنائى بك]
۱	وقعه فيل [ايوارينهلى ايوب صبرى افندى]
۲	تورك تاريخى [نجيب عاصم بك]
۱	مرأت مناقب حربيه - دولت عليه
	يونان محاربهسى [.]

۱	فتوح الحرمین منظوم	[عبدالله بن حسین الارزنجانى] یازمه
۱	تذکرۃ التوارىخ	[محمود بن محمد الشہر بکریم افسرایى] »
۱	تاریخ مورہ	[سلیمان افندى]
۱	فرانسه تاریخ ادبیاتی «مدخل»	[عشاقی زاده خالد ضیا بك]
۱	اسپانیا و آمریکا اختلافی	[محمد عزت بك]
۱	فتحنامه سکتوار	[دفتردار سیف الله افندى] یازمه
۱	تاریخچه فن موسیقی	[م امین بك]
۱	خلاصۃ الوقایع	[عثمان حلمی افندى]
۱	تبصرۃ الاشقیاء ۱۲۶۶ بوسنہ وقوعاتی	[عبدی افندى]
۱	ترجمہ خطط مقریزی	[زنبیلی زاده عبدالباقی افندى] یازمه
۱	تاریخ فتح حانیہ	[فخری بك]
۱	تسالیہ معرکہ سندھ ترجمہ سی	[جمال الدین بك]
۱	مداولہ افکار «دولت علیہ یونان محاربہ سی»	[عبدی توفیق افندى]
۱	ترقیات علمیہ و مدنیہ	[احمد راسم بك]
۱	قوانین روما تاریخ مجملی	[واحد افندى]
۴	معاهدات مجموعہ سی	[.]
۱	سلیمان نامہ	[بروسہ لی شمسى] یازمه
۱	امریقا تاریخ کشفی ترجمہ سی	[عبدالغفار انیسى افندى]
۱	بغداددہ کولہ من حکومتی	[محمد ثابت بك]
۱	منظوم وقعہ کربلا	[نورالدین افندى]
۱	اسرار فرماصون	[محمد امین بك]
۱	وقعہ اصحاب کھف	[شکری افندى]
۱	ترکستان سیاحتنامہ سی	[بحریہ دن احمد افندى] ترجمہ در.
۱	مرآۃ الشئون	[یوسف سعادت افندى]
۱	فتحنامہ استروغون واستونی بلغراد	[سنان چاوش] یازمه
۱	مصر اہل علمری ترجمہ سی	[محی الدین بك]

جلد

مجلد ۱	[سلیان بك]
۱	الك اسكى تورك يازيسى [نجيب حاصم بك]
۱	تساليا ويكيشهر [تجار زاده ابراهيم حلمى افندى]
۱	ظفر نامه [ادرنهلى هاتنى عبدالرحمن افندى] يازمه
۱	سليان نامه [قسطنونيلى حريرى] يازمه
۱	تاريخ سفر خوتين [محمد كيلارى] يازمه
۱	آمرىقا تاريخى ترجمهسى [عينتابى عبدالله افندى]
۱	تاريخ حقوقدن برصيفه [ككل پاشا زاده سعيد بك]
۱	مصور تاريخ ايم [امين بك]
۱	۱۲۴۴ - ۱۲۴۵ دولت عليه روسيه
	سفرى ترجمهسى [صبرى بك]
	آسيائى شرقيه سياحت [احمد احسان بك]
	وقعه كر بلا [ادهم افندى]
	حادثه كر بلا - ترجمه حال امام حسين [على رضا افندى]
	{ اوشال شجره تركيه [ابوالغازى بهادر خان]
	{ اصل شجره تركيه [بواسمه قسما احمدوفيق پاشا مرحوم]
	طرفندن عثمانلى تركجه سنه تحويل اولمشدر [طرفندن عثمانلى تركجه سنه تحويل اولمشدر]
	احوال هنده دائر رساله مترجه [نورى بك]
	تاريخچه بشر [احمد اديب واحد ماجد بكار]
	تاريخ اسلحه [فريق احمد مختار پاشا]
	[د د د د]
	[د د د د]
	فتح جليل قسطنطينيه [خالد بك]
	خدع عسكريه و دسايس حربيه
	اسلاميت و دولت عليه حقنده طوغرى
	سوز [نعمان كامل بك]
	مجموعه جوامع استانبول [نيشلى عثمان بك]

متنخبات تاریخ عثمانی	[غالب بك]
عثمانی منظوم تاریخی	[ابن علی بروسه‌لی عبدالله صبری بك]
ترجمه تاریخ مصر	[ابن النطق عارف بروسه‌وی] یازمه
طیبة الاذکار فی مدینة الانوار	[قوجه مصطفی سرذا کری شکاری زاده]
	درویش احمد افندی [
تاریخ و ۱۱۷۱ جنایتلری	[محمد توفیق بك]
ترجمه تاریخ کزیده	[یعقوب پاشا] یازمه
اقوام قدیمه شرقیه تاریخی ترجمه‌سی	[محمد علی عینی بك]
تاریخچه ارض	[بکر صدیق بك]
ترجمه قابوسنامه	[مرجك احمد] (۷) یازمه
كاشن تواریخ - عمومی تاریخ اسلام	[ابو محمد سید عزالدین مصطفی افندی] یازمه
ترجمه تاریخ ادبیء عالم	[محمد علی عینی بك]
چناق قلعه بوغازی	[علی رضا سیفی افندی]
رهنما - موزة هایونده بولمان آثار	
عتیقه مهمه حقنده در	[وحید بك]
اوروپا خاطراتم	[محمد انیس بك]
فذلکه تاریخ فن حرب	[رفیق افندی]
فلذة الذهب فی خبر ابی الذهب	[علی طاغستانی] یازمه
فتحنامه رادوس	[طبیب رمضان] »
وقایعنامه	[موسی زاده] »
سیر یوسف علیه السلام	[یوسف نظمی افندی]
سن غوتارده عثمانی اردوسی	[فریق احمد مختار پاشا]
ویانه اوکنده عثمانلیلر	[فریق » »]
منظوم تاریخ ین	[امیرالو او دفتر دار ین مصطفی بك] یازمه

(۷) قابوسنامه‌یه دائر (تورك تاريخی) نك برنجی جلدینك ۲۶۶ صیفه سندن اعتباراً تفصیلات لازمه واردر نظمی زاده طرفندن دخی آریجه ترجمه اولومشدر. نظمی زاده ماده سنه مراجعت بیوریله

- غایة البیان ونہایۃ التبیان فی تاریخ آل عثمان [علاء الدین علی] یازمه
 مآة سعادت قصۃ امام حسین [شاعر صفی] یازمه
 سلاحشور نامہ - تحفۃ الغزاة [رئیس سلاحشوران خسرو] یازمه
 مجموعۃ تواریخ [یاغلقچی زاده] یازمه
 زبدۃ وقایعات مورہ [داماد محمد پاشا] »
 روضۃ العلی - فتوحات علی شہید پاشا در مورہ [کذا] »
 منظوم تاریخ انبیا [شوکت غیاثی بک]
 ترجمۃ قہر الوجوہ العابسہ فی نسب چراکسہ [ابو خ قبیلہ سندن اسماعیل صبری افندی]
 ضبطنامہ [علی رائف افندی] ۱۲۱۸ د ۱۲۲۳ قدر
 جریدہ [حسن افندی] ۱۲۰۱ د ۱۲۰۲ سنہ لری
 وقایعنی مبین در
 (۱۰۹۶-۱۱۱۴) سنۃ ہجریہ سنہ قدر
 اولان قریم وقایعندن باحث تاریخ [محمد کرای]
 (۱۶۸۹) سنۃ میلادیہ سندہ کی ویانہ
 مصالحہ مکالمہ نامہ سی [ذوالفقار افندی]
 مجمل دولت علیہ تاریخی [حسن افندی]
 اسلام تاریخی [حسین حفظی بک]
 عثمانلی تاریخی [» » »]
 ترجمۃ تاریخ عالم آرا [مدرس محمد نبیہ افندی] دولت
 بایندریہ تاریخی در . یازمه
 تاریخ عجائب مصر [عبدی السیواسی] متن اثر فارسی در یازمه
 غزوات جلیلہ پیغمبری [احمد رفیق بک]
 ترجمۃ خطط مقریزی [یوسف بن شکر اللہ افندی] ۹۶۹ یازمه
 ترجمۃ ہفت پیکر فی بیان احوال السلطان
 یزد جرد الساسانی [امین یعنی افندی] یازمه
 { فضائل مکہ مکرمہ }
 { مدینہ منورہ } [محمد یعنی افندی] یازمه

- جلد فضائل قدس شریف [محمدیمنی افندی] یازمه
صفات الحرمین - منظوم [هجری] »
ترجمہ تنویر الغبش فی فضائل السودان
والجبش
ترجمہ تاریخ ملوک و حکماء ایران قدیم
صحائف مظفریات عثمانیہ
منظومہ سیواستپول
تاریخ سفر و فتح قندیہ
روس ژاپون سفری
تاریخ دولت علیہ عثمانیہ
میلان تاریخچہ سی
تاریخ سلطان محمود اول
تاریخ بناء آياصوفیہ
ترکہ نك ماضیسی واستقبالی
تاریخ سیاسی - عصر حاضرده اوروپا
تاریخ عمومی
تاریخ ارض
دولت علیہ نك ضعف و قوتی
دور استبدادك احوال و مسیبلری
ژونلر
سیاحت خاطرہ لری
مرآة الیمن
یأجوج مأجوج
تاریخ رپاضیات
پادشاه الداندیمی آلداندیمی
کرید ماضیسی حالی استقبالی
- [مؤلفی ابوالفرج ابن جوزی] یازمه
[.] مترجمی مجهولدر
[احمد رفیق بك]
[رضائی]
[.]
[عثمان ثنائی و علی فوآد بککر]
[بدری بك]
[میلانسی دورمش زاده محمد صادق
افندی] یازمه
[مصطفی افندی] یازمه
[شمس الدین قره مانی] یازمه
[مدحت پاشا]
[علی کمال و علی رشاد بککر]
[علی رشاد و حسین جاهد بککر]
[دوکتور نوری ابراهیم بك]
[حسن فهمی بك]
[موسی کاظم بك]
[بکر فخری بك]
[شرف الدین مغمومی بك]
[زهدی افندی]
[محمد توفیق بك]
[صالح مراد افندی] ناتمامدر
[قاضی زاده رفعت بك]
[هیئت مخصوصه]

[محمد ثریا بك]	صحائف برگزیده اسلام
[رشدی پاشا]	عقبه مسئله سی
[عزت بك]	عثمانلی یونان سفری
[خليل خالد بك]	هلال و صلیب منازعه سی
[» »]	رادوس فتحنده سلطان سلیمانك تدابیر سیاسیه سی
[» »]	اسلام ایله نصرانیتك مناسبات اصلیه سی
[» »]	شهرزاده جم وقعه سنده مسئله حمیت
[» »]	ترکله انکلیز لرك ایلاک تماسی
[» »]	جزایر خاطر اتندن
[زغرعلی میر آلائی راسم بك] یازمه	خنکار و چار تاریخی
[طیب عیسی روحی پاشا] »	قفقاس تاریخی
[حسین نوری بك]	قره دکز و بوغازلر مسئله سی
[سلیمان بك]	مجله - تاریخ عمومی
[ابراهیم کالی افندی]	تاریخ عزیزیه - مختصر تاریخ انبیا و اسلام
[موسی کاظم بك]	اجال تواریخ جهان
[احمد مختار افندی]	گزیده تاریخ عثمانی
[بیكباشی حسین افندی]	مجله دولت علیه تاریخی
[احمد فیخری بك]	تطبیق التواریخ
[ع. سنی بك]	مدنیت قرون وسطی و اخیرى قسمی
[ماهر سعید بك]	انكلتزه تاریخ مدنیتی
[جودی افندی]	انقلاب نیچون و ناصیل اولدی
[یونس نادى بك]	اختلال و انقلاب عثمانی
[محمد رؤف بك]	اتحاد و ترقی جمعیتی نه ایدی
[دوكتور عبدالله جودت بك]	انكلیز قومى
[اکرم بك]	اون تموز خاطره سی
[ابراهیم خليل افندی]	اتحاد اسلام و اوروپا
[محمد بهاء الدین بك]	استبداد فالجعه لری

[علی افندی]	استانبولده یارم عصرلق وقعه مهمه
[علی شادی بك]	بوسنه هرسك
[ت. نادر بك]	باب عالینك ایچ یوزی
[د د]	بین الملل اختلال فرقه لری
[احمد رشید بك]	خریطه لی و رسم لی عثمانلی تاریخی
[خیرالدین بك]	۱۲۷۰ قریم محاربه سی تاریخ سیاستی
[توفیق نادر ضیا رضا]	شكوفه تاریخیه
[موسی كاظم بك]	حكماى جهان - تعلیم و تربیه تاریخی
[محمد رشدی بك]	مدحت پاشانك وصیت نامه سی
[تپه دلتلی كامل بك]	بارباروس خیرالدینك پروزه محاربه سی
[علی رشاد بك]	فرانسه اختلال کیری
[رشدی پاشا]	یمن خاطره سی
[علی رضا بك]	تاریخ عمومی
[فائق صبری بك]	اون سكزنجی عصر - قانلی اختلال وقایعی
[عاطف پاشا]	یمن تاریخی
[احمد رفیق بك]	بیوك تاریخ عمومی
[د د]	تاریخ مدنیت
[محمد خالد بك]	مفصل تاریخ اسلام
[محمد خلوصی بك]	نیچون مغلوب اولدق
[عزت فؤاد پاشا]	قاجیریلان فرصت لر
[شهاب الدین سلیمان بك]	تاریخ ادبیات عثمانیه
[عاطف بك]	بركذار
[حفطی بك]	سلطان عزیزدوری و مراد خامس و سبب خلی
[محی الدین بك]	قرون جدیدیه تاریخی
[رفعت افندی]	حضرت علی و معاویه - صفین وقعه سی
[د د]	د عمر و عدالتی
[د د]	د عثمان و شهادتی

- حضرت حسین و قعه دلسوز کربلا
خریطه‌لی و رسملی بیوک عثمانلی تاریخی
- [رفعت افندی]
[سلائیکلی حلمی بك] ناتمامدر
- فترت اسلام
قزیل سلطان
- [آلولونلی ثریا بك]
[عادل افندی]
- کرید وقایعی
لیورپول مسلمانلری
- [حسین حفظی بك]
[یوسف ساح بك] اصمعی
- محکمه کبرا
مدحت پاشانک حیات سیاسیہ سی
- [.]
[حیدر مدحت بك]
[اسماعیل توفیق بك]
- مدنیت اسلامیہ انکلیز مسلمانلری
تاریخ سیاسی دولت علیہ عثمانیہ
- [کامل پاشا]
[حسین ناجی بك]
[شمس‌الدین بك]
- ییلدیزک خاطرات الیمہ سی
ماکدونیا تاریخیچه دور انقلابی
- [فائق افندی]
[حسین طوسون بك]
[ممدوح بك]
- مدحت پاشانک صوک سنه‌لری
مدحت پاشانک سوریه لایحه سی
- [حسین حسنی افندی] یازمه
[محمد ضیا بك]
[احمد راسم بك]
- سراثر سیاسیہ
تاریخ خط و اقلام
قعریه جامع شریفی تاریخی
- [رشاد بك]
[طونالی حلمی بك]
[احمد حدی پاشا]
- رسملی خریطه‌لی عثمانلی تاریخی
ترکیا و تنظیلات دولت عثمانیہ نک تاریخ اصلاحاتی
- [صفد قائمقامی کریدی حسنی افندی]
[موسی کاظم بك]
[محمد بن مصطفی شوقی] ۱۰۱۳ یازمه
- صاعقه ظفر - قریم سفری
مخطره رجال و سیاسیون
بایزیدنامه
- تاریخ فتوحات حصون حصین و قلاع کوه تمکین در ولایت پمن. (رموزی) .
سلیم ثانی عصر نده در . منظومدر .

باش طرفلرندن :

چون وظائف نهائيه ايردى * نوبت اصل حكايت ايردى
سبب نظم بورسالهيه بو * وجه ترتيب بو مقالهيه بو
پادشاه جهان شه دروان * سايه خالق زمين وزمان
فترات ولايت يمى * دفعه پادشاهى ايتدى مؤتمنى

نهائيدن :

اولدى تاريخ خوب ختمينه لطف ربيله بتدى نقليه

سنه ۹۷۷

لسقوويكلى خيرالدين بك	وثائق تاريخيه وسياسيه تتبعاتى
مناسترلى توفيق بك	مناستر ولايتى تاريخچهسى
ظهور عثمانيانندن (۱۱۰۸) ه قدر يازمه در	تاريخ نهادى
هاشم پاشا	اس حقيقت - هر سك مسئلهسى
مرحوم مدحت پاشا	تبصره عبرت
» » »	مرآت حيرت
احمد رفيق بك	مختصر تاريخ مدنيت
اركان حرب اجد رفيق بك	انقلاب عظيم
على فؤاد بك	۱۲۹۳ عثمانلى روس سفرى
محمد شوكت پاشا	عثمانلى تشكلات وقيافت عسكريهسى
على رشاد بك	عصر حاضر تاريخى
يوسف كنعان بك	ناپوليونك اسغارندن ۱۸۰۵ سفرى
م . جمال بك	وثائق سياسيه
محمد فائق بك	انكلترهده مشروطيتك ترقيسى
محمد جميل بك	حالباس وزيون محارباتى
على توفيق بك	تلخيص تاريخ اسلام
احمد رفيق بك	كوچك تاريخ عثمانى
صبرى جميل بك	كوچك تاريخ عمومى

عثمانلى مؤلفلىرى - ۱۲

تاریخ اسلام	(علی رشاد) و (علی سیدی) بکتر
الجزیره مکتوبلری	سلیمان نظیف بک
خاطرات	نیازی بک
»	سعید پاشا
»	کامل پاشا
فاتح سلطان محمد ورسام بلینی	احمد رفیق بک
مشروطیت اوغرنده	احمد ضیا بک
برنجی ویانه محاصره سی	احمد رفیق بک
تاریخ اساطیر	(مصطفی نوری بک)
(۹۲ - ۹۳) عثمانلی قره طاغ سفری	(مصطفی فاضل پاشا)
تاریخ فلسفه	(بها توفیق واحد نبیل بکتر)
تاریخ و محرر	(احمد راسم بک)
تاریخ اسلام صحائفندن	(طاهر المولوی)
ین (تاریخی، اقتصادی، اجتماعی)	(دوقور اسماعیل ابراهیم بک)
جامع الفضائل فی مساجد القبائل	(علاءالدین افندی) یازمه
عثمانلی تاریخنه دائر نفیر نه بیلمه لیدر	(احمد رفیق بک)
چوجوقلر ایچون تاریخ عمومی	(کاظم بک)
شرق مسأله سی	(محمد نافذ بک)
اسکوب تاریخچه سی	(اوسکوبلو صالح بک)
استیلای جهان	(راغب رفقی بک)
ایتالیا جنکنک عاقبتی	(همت زاده سودی بک)
ارطغرل فرقتینی فاجعه سی	(سلیمان تقطی بک)
یکی تاریخ اسلام	(عشاقی حمدی بک)
دولت عثمانیه تاریخی	(علی سیدی بک)
ژاپونیا تاریخ سیاسی	(مباهات بک) ترجمه در
مختصر عثمانلی تاریخی	(احمد ساقی بک)
منظوم آینه ظفر - وقایع محمود ثانی	(علمدار زاده خلیل رفعت افندی)

(صاحب بك)	فلسفہ تاریخ
(عبدالقادر افندی)	بورسا تاریخی
(احمد رشید بك)	خلاصہ تاریخ مدینت
(ابن الزهت جواد بك)	طرز جدید تاریخ عمومی
(احمد رشید بك)	خریطه و رسملی تاریخ عثمانی
(احمد رشید بك)	آیینہ تاریخ عثمانی
(ع . زهت بك)	مصور عثمانلی تاریخی
(ابن الزهت جواد بك)	اجال تاریخ عمومی
(احمد رشید بك)	تاریخ اسلام او قویورم
()	تاریخ عثمانی او قویورم
(ابن الزهت جواد بك)	تاریخ اسلامه برنظر
()	تاریخ عثمانی به برنظر
()	روضہ تاریخ عثمانی
()	تلخیص تاریخ اسلام
(ناہید بك)	مدینہ اولین
(صاحب بك)	نہرون
(سرفیچہ لی ابراہیم پاشا) یازمہ	قیامتدن علامت - پلونه تاریخی
(علی افندی)	ییلدیزك خطاسی - ۱۲۹۳ دولت علیہ
	وروسیہ محاربہ سی
(سامی ثابت بك)	مصرده ناپولیون
(حسن فرہاد بك)	عثمانلی ایپراطورلغنگ تجددی
(مدحت سعداللہ بك)	مجلہ تاریخ عمومی درسلی
(احمد صلاح الدین بك)	اوروپانك دیپلوماسی تاریخی
(حسن صافی بك)	طرابلس غرب تاریخی
(جلال اسعد بك)	اسکی استانبول آبدات و مبانیسی
(مہت جونا قولہ - عزت بك)	قافقاس تاریخی
(علی رشاد واسکندر بکلی)	قاپیتولاسیونلر - تاریخی منشا، اصللری

- تاریخ تدنیات عثمانیه (جلال نوری بك)
 جوشیا محاربه بحریه سی (ناہید بك)
 مئیس جزیره سی تاریخی (ردوسلی حبیب زاده احمد کال افندی)
 فرانسه انقلاب کبیری (فائق صبری بك)
 ایکی اتفاق تاریخیچه سی (سلیمان نظیف بك)
 عمومی تاریخ (معلم احمد خالد وع . مدوح بکلی)
 عبده ابلیس - یزیدی طائفه سنك احوالی (کریدی نوری بك)
 مرآت شئون (مدوح پاشا)
 ترجمه نظام التواریخ (کرکوکلی صالح پاشا) یازمه
 روس حکومتی یاخود قامچی سلطنتی (ح . ذ)
 تاریخ آمریکا (علی رضا افندی)
 یوللر - ازمنه قدیمه یوللری (مترجملری سطوت لطفی واحمد سانج بکلی)
 محاسن الحرام فی اخبار بلد الحرام (اسماعیل بن محمد) ۱۱۶۵ هـ مؤلفدر. یازمه
 (تاریخ جزایر - غزوات بارباروس خیرالدین پاشا (حسین بن علی قسطنطونی) یازمه
 (پاشانك معاصری اولدینی کبی جزایر سفرنده بولونمشدر.
 تاریخ او یوار - فاضل احمد پاشا غزواتی مبین در (کاتب مصطفی زهدی) یازمه
 (تحفة الاخبار - مختصر تاریخ عمومی (فارسیدن مترجمدر ، مترجمی سلطان عزیز
 (معاصری قندیلی اسماعیل حلمی بن مصطفی در تاریخ تألیفی ۱۲۸۹ در) یازمه
 بنالوقه صحراسی محاربه سی (هرسکلی دده پاشا زاده عثمان مظهر بك)
 شهری زاده محمد سعید افندینك (نوپیدا) اسمنده کی اثرنده مطالعه کذاری اولدینی
 ذکر ایتدیکی تاریخلردن :
 تاریخ عثمانی : عثمان اولدن ییلدیرمك جلوسنه قادار کچن وقایعدن باحث اولوب
 (اوروج بك) طرفندن مؤلف اولدینی مرویدر .
 حقیقه العیاء ؛ (میرخوند) ك (روضة الصفا) سنك ترجمه سی اولوب یدی جلددر .
 (۹۵۷) ده رستم پاشا نامه ترجمه اولونمشدر .
 مختصر التواریخ : ظهور عثمانیاندن قانونی اوائلنه قادار اولوب (مالقوج بك) زاده لردن
 برینك اثریدر .

تحفة الملوك: سلطان ابراهيم دورى علماسندن (محمد بن حسين) افنديك والىء (بغداد) درويش پاشا امريله (على بن شهاب الدين) ك فارسى العباره (ذخيرة الملوك) نك ترجمه سيدر كه مترجم ايكي باب علاوه ايتشدرد .

قریم محاربه سنك تاريخ سياسيسى (لسقويكلى خيرالدين بك)
رسالة المنرام فى احوال بيت الله الحرام (مصطفى بن سنان طوسيه وى) قانونى معاصر يدرد . يازمه
مصور ومفصل فرانسه اختلال كبرى تاريخى (على رشاد بك)
محاربات سليم اول باشاه اسماعيل وغورى (ازنيقلى درونى) يازمه
سليم ثالث وناپوليون (كوپرولو زاده محمد فؤاد بك) ترجمه در .
مقدرات تاريخيه (جلال نورى بك)

محاربات مجارستان (طمشوارى ابراهيم نعيم افندى) يازمه
هاثلهء كربلا (ابن الامين على حيدر علمى بك)
۱۸۷۷ - ۱۸۷۸ عثمانى روس سفرنده عثمانلى قوماندانلىرى (قول آغاسى خليل رشدى بك)

پارس محاصره مى ()
روم ايلي دردلرى ()
ترجمه مختارنامه (درويش محفى) سنه ۱۰۵۶ ده فارسيدن مترجم يازمه بر اثر در .
مختار ثقفى نك محارباتى ميين در .

۱۲۹۳ ده عثمانلى - روس سفرى (اركان حرب قول آغالردن رشيد بك)
تاريخ وفضائل قدس شريف (حفظى افندى) سنه ۱۰۵۱ مؤلف در .
برصفحة تاريخ (على كمال بك)
پروسيا ناصيل يوكسلىدى (احمد رفيق بك)
بیزانس ايمپراطور يچه لرى (»)

بهجة المنازل - اسكداردن حرمينه قادار (محمد اديب بن محمد دوريش) سنه ۱۲۵۵
مجل دولت عليه تاريخى (مكتب طبیه معلملردن حسين افندى)
ماكدونيا مسئلهسى وباللقان حرب اخيرى (احمد صلاح الدين بك)
تاريخ مختصر مصر معزیه (سليمانيه دارالحدیثى محدثى يحيى افندى زاده ابراهيم افندى) يازمه
تاريخ سلطان سليم ثالث ومحمود ثانى (آياصوفيه جابيسى عمر افندى) ۱۱۰۸ جلد ۲

چو جو قمر ایچون تاریخ اسلام (بهجت کامی بك)
ترجمه عمدة الراغب وزهدة المطالب — تاریخ مصر (مترجمی آلولنیه لی احمد چاووش)
سنه ۱۰۱۳ یازمه

ترجمه قصص انبیا (بولولو میرزا زاده مصطفی افندی) یازمه در
طومار شکننده تاریخ عمومی (ولی بك زاده علی بك) یازمه سنه ۱۱۶۸
تاریخ مصر (عبدالکریم بن عبدالرحمن) سنه ۱۱۱۱ تاریخنه قادار عثمانلیلر طرفندن
مصره تعیین اولونان والیلرک احوال تاریخیه سندن باحشر . مؤلفی اولان عبدالکریم
افندی بیت المال خاصه عربی کاتبی ایتمش .

مهم بردرس تاریخی (محمد حلمی بك) روسیه و ژاپونیا محاربه سی در .

ملال تاریخی (حسین حقى بك)

حمیدیه نك غزاسی (عابدين داوور بك)

تورك قاتلاری (غزمدلی جمال افندی)

انتباه تاریخی (حسین حقى بك)

خلعار اجلاسار (ممدوح پاشا)

تصویر احوال تنویر استقبال (ممدوح پاشا)

۱۹۱۲ - ۱۹۱۳ بالقان حربی (ارکان حرب محمد علی زهت پاشا)

قوت اقبال علامت زوال (ممدوح پاشا)

کرید تاریخی (قاوور زاده ابراهیم رشاد افندی)

تاریخ قرآن کریم (شرف الدین افندی)

تذکیر انقلاب (هاشم پاشا)

قادینلر سلطنتی (احمد رفیق بك)

کوچوک تورک تاریخی (نافذ رضوان بك)

منظوم اشقودره تاریخ حربی (دوکتور فخری پاشا)

حکایه ملک مظفر (صدر اسبق محمود ندیم پاشا) ۱۲۸۳ ده طرابلس غربیده

طبع اولونمشدر .

مفتاح ین (ممدوح پاشا)

مختصر اسلام تاریخی (احمد خالد بك)

- انديا وېني اسرائيل تاريخي (حيدر بك)
۱۸۷۰ محاربه سي (قول آغاسي توفيق افندي)
شجاعتنامه (آصفی) منظومدر. يازمه [۱]
تاريخ آل سلچوق (يازيجي زاده علي افندي) يازمه
سلطان مراد ثاني يه تقديم ايدلمشدر . فارسي دن مترجمدر .
سلیم نامه (سجودی) يازمه
سليمان نامه (محرمی) منظومدر يازمه
غزوات خيرالدين پاشا (سيد مرادی) يازمه
قریم محاربه سي (سليمان فتحي بك)
موصل تاريخي (عبدالله افندي)
تاريخ تجارت (مصطفى عاصم بك)
ترشيح التواريخ (محمد نوري افندي)
دولت عثمانيه ، روسيه سياسي (علي رشاد و محار اسكندر بك)
يكي حرب - باشمزه تکرار کلنلر (ح. جمال افندي)
ادرنه حربي
اجمال تاريخ منتخب ، (مختصر تاريخ عثماني) (سلطان احمد عصري متفرقه لرندن .
عبدالله افندي) يازمه
مصر تاريخچه سي (سليمان و داد بك)
عصرلرک پانوراماسي - خلاصه تاريخ جهان (عبدالله جودت بك)
تاريخ خلاصه لری (طاهر المولوی بك)
قبريس تاريخچه سي (مشايخ مولويه دن عارف دده افندي) يازمه ،
ترجمه تاريخ قدس شريف (مؤلفي عبدالرحمن العمري ، مترجمي يوسف سنان الدين
الباقرا بادی) يازمه ،
اسکي غلطه (جلال اسعد بك)
اوروپا سياسي و تورکلرک فلاکتی (راغب رفيق بك)
آلمانلرک اسباب تفوقی (م. راشد)
[۱] ۹۹۴ ده (اوزدميراوغلو عثمان پاشا) نك غزواتي بيان ايچون تأليف ايدلمشدر (لمصححه)

صاحب ظهور (حسین نسیمی بك)
روسیه نك شرق سیاستی (هابل آدم افندی)
پان جرمانیزم، پان اسلاویزم ()
قوصوه ظفری ، انقره هزیمتی (فاطمه علیه خانم)
قوصوه میدان محاربه سی (علی حیدر بك)
اسلامده خلافت (ذهنی پاشا) بابان زاده
مختصر تاریخ عثمانی (کریدی مصطفی رضا بك)
سیاسیات و ادبیات (علی کمال بك)
شئون حق علی ماجری السبق (جبار زاده عارف بك) یازمه
محاربه مکتوبلری - عثمانی ایتالیان محاربه سنه دأر (ارطغرل بك)
هندك موغول حکمدارلری ونادر شاه (طاهر المولوی بك)
ادرنه محاصره سی (ملازم ش. ب) ترجمه در
اوروپا ایله مناسبات خارجیّه من نقطه نظرندن تاریخ عثمانی (علی رشاد بك)
تحسین پاشا اردوسی و سلائیكك تسلیمی (صادق علوی بك)
یمن یولنده (ع. سنی بك)
اجتماعی انقلابلر - اسلامیتك ماضی ، حالی ، استقبالی (اورخان مدحت بك)
بیسارقدن صوكره آلمانیا سیاستی (م. راشد ادهم بك) ترجمه در .
قبودان ولادیمیرسه مهنوفك روزنامه سی و چوشیا محاربه بحریه سی. طورغود رئیس
مهندس لرندن (م. ناهید بك)
چوشیا محاربه سی (یوز باشی مصطفی کمال افندی)
افترای تعصب (مدحت جمال بك)
عصر سعادت غزالری (محمد ممدوح بك)
چو جو قلمر تاریخ عثمانی (احسان شریف بك)
» » عمومی (»)
نتیجه الوقایع - سلطان محمود ثانی وقایعی (محمد دانش بك) یازمه
تاریخ فتح یانق (محمد نجانی افندی) یازمه
محاربه بایزید و شهزاده جم (بهشتی) یازمه

- سليم نامه (ثنائی) يازمه
شهنامه مرادی (ملهی) مراد رابع حقنده در . يازمه
تذکره السلاطين (محمد بن حسن شناسی) ۱۰۵۸
بایزید نامه (عارف) . شهزاده یایزید ایله برادری سليم ثانی وقایعی مبین در . يازمه
عنوان نصرت - ملوک سالفه دن بعضلرینه متعلق احوال (محمود ثانی معاصری محمد
طیار افندی) يازمه
استانبولک محاصره سی و ضبطی (م . م . ناهید بك) ترجمه در .
ماردین وملوک آرتقیه تاریخی (کاتب فردی)
علم نباتات تاریخی (صبحی ادهم بك)
ادرنه تاریخچه سی (حکما واطبادن قونیله بشیر چاپی نك اقوالی) يازمه
شرق محاربائی - بوسنه، هرسل، بولغارستان اختلالاتی (ارکان حرب ابراهیم خلیل بك)
تاریخ لوا - ۱۲۴۴ سنه سنده سلطان محمود ثانی نك رامی چقتلکنه بعده طرابیه
عزیمت وعودتی مبین در (عبدالحق ملا) يازمه. کتبخانه عمومیده .
رومالیرک عظمت و انحطاطلری (کریدی احمد ساقی بك) ترجمه در .
عالم اسلام وانکلز میسیونزلری (احمد حمدی پاشا)
آینه تاریخ عثمانی (احمد رشید بك) .
ایکی سلطنت آراسنده (روشن اشرف بك)
معجزات انبیا (محمد شا کر بن مصطفای آناموری) .
قریم سفرنده باب عالی (محمد غالب بك) يازمه .
قافقاس یوللرنده (احمد رفیق بك) .
ابکی قومیه ایکی قتال (احمد رفیق بك) .
مبجل خزینهلر (رسام ذکائی پاشا) .
قیصری شهرى و مبانیسی (موزه هایون مدیری خلیل بك) .
دیپلوماسی (صالح منیر پاشا)
برایلجینک تاریخچه سفارتی (لسقویقکلی خیرالدین بك) .
حرب عمومی تاریخی (مترجمی ارکان حرب محمد نهاد بك) .
قیصریه تاریخی (قیصریه لی احمد نظیف افندی) يازمه .

ادرنه سرایلری تاریخچه‌سی (بوستانچی باشی عاشق علی آغا) یازمه . سلطان سلیم
کتبخانه‌سنده سنه ۱۰۸۸ .

نورالمقابس فی تاریخ الجزائر کس .

ظفر نامه - عثمانی روس سفری (صالح خیری) (منظوم) ۱۲۷۶ .

تاریخ فلسفه (سعید رضا بك) .

ایکی خاطرات اوچ شخصیت (احمد راسم بك) .

خاطرات سیاسیة (شیخ الاسلام اسبق جمال‌الدین افندی) .

بدایع آثار عثمانیه (راسم حسنی بك) .

ادرنه رهناسی (دوقتور رفعت عثمان بك) .

تاریخ حضرت ملك دانشمند غازی (حافظ محمد وهبی نیکساری) یازمه .

یانق قلعه فتحنامه‌سی (عبدی چلی) یازمه . ملت کتبخانه‌سنده .

نمونه قدرت الهیه فی بیان قصه مکملہ اصحاب کھف (صدارت اوراق اوطه‌سی
خلفاسندن شکر افندی) سنه ۱۲۹۱ .

نجد قطعه‌سنگ احوال عمومیه‌سی (حسین حسنی) سنه ۱۳۲۸ مطبعه ابوالضیا .

بوناپارت تاریخی نام دیگر ایتالیا تاریخی (عزیز وحسنی افندیلر) ترجمه‌در .

سیاحتنامه ابن بطوطه ترجمه‌سی (داماد شہریاری محمد شریف پاشا) .

محاربات مشهوره اسلام (آغریبوزی عرفان بك) یازمه .

تاریخ عرفان (» » » »)

تاریخ انبیا و اسلام (خلیل توحید بك) .

سلیم نامه (نیکده قاضی خاکی افندی) اندرون‌ده روان اوطه‌سی کتبخانه‌سنده .

مذاهب و طرق اسلامیہ تاریخی (حیدری زاده ابراهیم افندی) .

تعطیر ارجاء الدولة المجیدية بطیب اخبار بلد خبر البرية (عشق مصطفی بن عمر الکلیسی)

تورکجه سنه ۱۲۶۲ یازمه . کتبخانه عمومیده .

کنز الوقایع (مرعش میرمراننک دیوان کاتبی ثاقب افندی سنه ۱۱۱۸) یازمه . ملت
کتبخانه‌سنده .

تاریخه متعلق مجموعه معارف انکیز (شیخ الاسلام اسبق صدق زاده احمد رشید

افندینک اوغلو (مصطفی حامد) افندی) یازمه ، ملت کتبخانه‌سنده .

موره اختلالی تاریخچه‌سی (یوسف آگاه افندینک پدری موره‌لی سلیمان پناه افندی) یازمه .

. ملوک دانشمندیه تاریخی (مؤلفی مصرح دکلدر) ملت کتبخانه‌سنده .
نوادر التواریخ (عبدالصمد بن سیدی علی بن داود الدیار بکر) یازمه ملت کتبخانه‌سنده .
بواثر عربجه (الزهه السنیة فی ذکر خلفاء والملوک المصریه) اسمنده تاریخک توسیع و تزییلاً یاییلان ترجمه‌سیدر تاریخ ترجمه (۹۴۷) در .
قریم تاریخی (عثمان افندی) کلبن خانانک علاوه‌لیسیدر .
اورخون آبدهلری (نجیب عاصم بک) .

بشارتنامه - تاریخ عمومیدن خونین و حزین بر فصلی ، عثمان ثانی‌نک خلع و شهادتیه
مصطفای اولک ایکنجهی جلوسنی غایت منشیانه حکایه ایلر تاریخچه‌در مؤلفی : اندرون
هایون کیلار عاشره‌سنده مصرف کاتبی محمد خالص افندی .

ابامسلم - منظوم (فردی) .
۱۰ تموز انقلابی و نتایجی (شیخ محسن فانی - حسین کاظم بک) .
آپوللو - تاریخ صناعت (وحید بک) .
بیلدکرم (صلاح‌الدین بک) .
عراق سفری (جاوید یاشا) .
حرب و مسئوللری (آصف معمر بک) .
آستان تاریخده (سلیمان نظیف بک) .
ترا که - نام دیگرله چرکس (مهت‌جوناتوقه عزت) .
اصول محاکمه‌نک تاریخچه‌سی (اسماعیل سمعی بک) .
تاریخ علم فقه (آفیون قره‌حصاری کامل افندی) ناتمامدر .
تاریخ دین اسلام (» » » »)
اجمال تاریخ منتخب - مختصر تاریخ عثمانی (سلطان احمد معاصری متفرقه‌لرندن
عبدالله افندی) یازمه .

تاریخ مالی عثمانی (عبدالرحمن و فیک افندی) ناتمامدر .
تاریخ ابن غلبون - طرابلس غرب تاریخی (بهیج بک) .
۱۸ نجی عصرده مسئله شرقیه و قاینارجه معاهده‌سی (یوسف ضیا بک) ترجمه‌در .

- تاریخ استقبال (جلال نوری بك) .
- منظوم تاریخ فتوحات یمن (رموزی) سلیم ثانی معاصری در یازمه .
- تاریخ عمومی دن قرون اخری (اسماعیل صفا بك) ترجمه در .
- دور انقلاب (لطفی سیاوی) .
- ادرنه تاریخی (دوقطور رفعت عثمان بك) یازمه .
- ادرنه سرای هایونی (دوقطور رفعت عثمان بك) یازمه .
- مقتول شهزاده لر (محمد ذکی بك) .
- اسکی عثمانلیر (» ») یازمه .
- اسکی عثمانلی مراسم و تشریقاتی (محمد ذکی بك) یازمه .
- تاریخ عثمانی صحیفه لری (محمد ذکی بك) »
- طفر نامه - قریم تاریخی جزو ۱۱ (حسنه حاتم) سنه ۱۳۰۰ مارت .
- اون ایکنجی شارل تاریخی (شکری افندی) .
- قریم محاربه سی (سلیمان فتیحی بك) .
- موصل تاریخی (اورمان ومعادن اوراق مدیری عبدالله افندی) .
- بحر سفید مسئله سی (فؤاد منیر بك) .
- (۱۲۶۸ - ۱۲۶۹) عثمانلی قره طاغ سفری تاریخچه سی (ارکریلی احمد حلمی پاشا بندو) یازمه .
- تاریخ تجارت (کنعان بك) .
- طرابلس غرب تاریخی (حسن صافی بك) .
- ملی تاریخ (کوپرولو زاده فؤاد بك) .
- عثمانلی تاریخی - دوره متوسطه (مدحت سعدالله بك) .
- محاربات بحریه - فرانسه ایله انکلتزه آراسنده (مترجمی قافقاسیالی علی) .
- مکمل عثمانلی تاریخی (احمد رشید بك) .
- جلد
- ۵ مفصل تورک تاریخی . (دارالفنون مدرسلرندن شمس الدین بك)
- ۱ تاریخ ادیان .

۱	اسلام تاريخى [قبل الاسلام عربى]	»
۱	اسلامده تاريخ و مورخى	»
۱	خرافاتن حقيقتنه	»
۱	ظلمتدن نوره	»
۱	ماضيدن آتیه	»
۱	ذیل اسلام تاريخى	»
۱	اسلامده حرکت فکریه تاريخى	»
۱	تورک فيلسوفى فارابى	»

سفارتنامه لر :

دولتجه کوريلان لزوم اوررينه دول معظمه پايختلرينه کوندريلان سفرايچنده يکرميدن زيادهسى کوردکاری کزدکاری مملکتلر حقنده ازهرجهت شايان استفاده سفارتنامه لر يازمشلردرکه باشليجهرلى شونلر در :

۱	احمد رسمى افندى . فرانسه سفارتنامهسى
۲	احمد عزمى افندى . پروسيا » (۱۲۰۵) ده . مطبوعدر (ابوالضياء)
۳	يکرمى سکز چلبى محمدافندى . فرانسه سفارتنامهسى (۱۱۳۲) ده . (ابوالضياء)
۴	راتب افندى . غير مطبوع
۵	مصطفى راسخ افندى . روسيه سفارتنامهسى (۱۲۰۷) ده . غير مطبوع
۶	دفتر امينى نجافى » » » (۱۱۸۹) ده »
۷	عبدالکريم پاشا معيتى کتبه سندن نجفى افندى . روسيه سفارتنامهسى (۱۱۸۸)
۸	وحيد محمد پاشا . فرانسه سفارتنامهسى (۱۲۲۱) مطبوعدر (ابوالضياء)
۹	موقوفاتجى مصطفى خطى افندى . نمچه سفارتنامهسى
۱۰	قرىمى رحى افندى . (ايران) . محمود اول زماننده . غير مطبوع
۱۱	سعید و صبرى » »
۱۲	سعید محب » (۱۲۲۱) . فرانسه »
۱۳	منيف » ايران »
۱۴	عبدالرزاق باهر » (۱۲۵۹) فرانسه »

- ۱۵ احمد رسمی « نهمه سفارتنامه‌سی (۱۱۲۱) ده مطبوعدر (ابوالضیا)
- ۱۶ سید علی « فرانسه »
- ۱۷ صدراسبق غالب پاشا « »
- ۱۸ دری افندی. ایران « راشد تاریخده مندرجدر
- ۱۹ محمد پاشا. قارلوفچه معاهده‌نی متعاقب اوستریایه کوندرلمشدر ویانه کتبخانه
ایمپراطوریمی حافظ کتی (قره‌لیچ) طرفندن طبع ایدلمشدر .
- ۲۰ ابراهیم پاشا ۱۱۳۱ ده پساروفچه معاهده‌سندن صوکره ویانه‌یه کیتمشدر. اوستریا
مستمرقلرندن (قره‌لیچ) طرفندن ترجمه ایدلمشدر .
- ۲۱ محمد رفیع افندی . ایران سفارتنامه‌سی
- ۲۲ دفتر امینی محمد بك. (پاشا) (۱۱۰۹ بصره‌نك اناختاریخی ایران شاهینك ایلچیسی
رستم‌خان ایله کوندرمسنه برجیله اولمق اوزره اعزام قلنمشدر) راشد جلد ۲ ، صحیفه ۴۳۰
- ۲۳ سپاهیلر اغاسی علی‌اغا. عثمان‌تائک جلوسنی تبلیغ ایله مک اوزره لهستانه کوندرلمشدر.
تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سی عدد - ۱۳
- ۲۴ کریدلی یوسف آگاه افندی . ۱۲۰۷ سلیم ثالث زماننده لوندریه ایلك سفیر
کوندرلمشدر. «سفارتنامه‌سی جودت‌ده» تاریخ جودت (ادبیات عمومیه مجموعه‌سی نومرو ۲۸
مقالهء عاجزانه م)
- ۲۵ ذوالفقار افندی . ۱۹۰۹ نهمیه کوندرلمشدر . تاریخ راشد جلد ۲ صحیفه ۵۹
«سفارتنامه‌سی راشده» ۲ . ۱۹۲ - ۱۹۳ رفیق بك طرفندن توسیع ایدلمشدر.
- ۲۶ سیف‌الله اغا . ۱۱۲۴ مسقو سفرینی تبلیغ مأموریتیه نهمیه . تاریخ راشد
جلد ۳ صحیفه ۳۷۷
- ۲۷ ابراهیم پاشا. نهمیه سفارتله کیتمش وعودتنده بلغرادده ایکن طمشوار والیلکنه تعیین
ایدیلرک استانبوله کلمه‌مشدر. وفاتی بلغرادده در سفارتنامه‌سی موجود دکل. ربیع معرفتده
رسمی وارمش ! تاریخ راشد جلد ۲ ۴۹۲
- ۲۸ واصف افندی. ۱۲۰۱ اسپانیایه «سفارتنامه‌سی جودت تاریخنده» جلد ۴ صحیفه ۲۸۷
- ۲۹ راشد محمد افندی . ۱۱۴۱ ایرانه کوندرلمشدر راشد جلد ۶ صحیفه ۵۸۹
- ۳۰ سامی بك (پاشا). اوروپا رساله‌سی «صوك سفارتنامه» (توحید بك) ده ۱۲۵۶
حروفاتله ، ۱۲۶۸ لیطوغرافیا ایله مطبوع

اسماری مختلف فصللرده ذکر اولونم یان تراجم احوال کتابلری :

- مرآة الفوائد [دیار بکرلی علی امیری افندی] یازمه
شاعر خانلرمز [حاجی بك زاده مختار بك]
نامداران زنان اسلامیان [فاطمه علیه خانم]
اساتیدالحان [رؤف یكتا بك]
طورغود رئیس [علی رضا سینی بك]
(ترجمه حال معمار سنان ، تذكرة البنیان) [نقاش ساعی]
مناقب حضرت مصری [مصطفى لطفی افندی]
مجدتالد فی مناقب مولانا خالد [یکیشهرلی محمود حمدی افندی]
مناقب اشرف زاده رومی [بروسهوی خیری افندی]
مناقب امام شافعی [ابراهیم رفعت افندی]
سعد ابن ابی وقاص [ابراهیم رفعت افندی]
خالد بن ولید [ابراهیم رفعت افندی]
مناقب آق شمس الدین [شیخ امیر حسین افندی]
اوصاف شیش ابرار [سلیمان بك]
تنشیط الحاطر فی مناقب عبدالقادر کیلانی [ترك زاده ضیاءالدین افندی]
مناقب شیخ صدرالدین قونوی [شیخ موسی صدری]
معلم ناجی [صلاحی بك]
رغائب المناقب - مناقب صدرالدین قونوی [حاجی محمد امین دوده] سنه ۱۰۰۶
رازی [زهدی بك]
اصحاب طبقات سبعة [عبدالغنی سنی بك]
میرابوو صوفی [لسقویکلی خیرالدین بك]
مصور مشاهیر سیاحین [محمد اکرم بك]
جامع المعارف . مناقب مشایخ و سائرهدن باحثدر یازمه
مناقب شیخ ابراهیم کلشنی [صلاح الدین مولوی] یازمه
ابوعبیده ابن الجراح [ابراهیم رفعت افندی]

- مناقب شیخ ابراهیم کلشنی [سیروزی شیخ الهامی] یازمه
 (معاصر شاعر لر مز، عثمانلی مشاهیر ادباسی، معلم ناجی افندی) [اسماعیل حقى بك]
 تراجم احوال مشاهیر ترجمه سبى [یوسف بهاءالدین افندی]
 تراجم احوال اولیا [صالح صائم بك]
 طفیلی [احمد خالص دوده] یازمه
 مرآة الطرق [باندیرمه لی زاده منیب افندی]
 ابن سینا [مرعشلی مصطفی کامل افندی]
 مناقب بشکطاشی یحی افندی [محمد نوری افندی]
 مناقب ولیات النساء - حکایه رابعه عدویه [امینه جاوید خانم]
 محرر قادیانر [اعوان زاده سلیمان بك]
 اسلام خانملری [ناظم بك]
 جیمس فوق [حسن جلال الدین بك]
 مناقب علماء [محمد چلبی] یازمه
 پلونه قهرمانی غازی عثمان پاشا [عثمان ثنائی بك]
 احوال محمود پاشای ولی [. . .]
 مهماندار رسالتپناهی ابا ایوب انصاری [ابن الجلال احمد توفیق بك]
 داوید لیونستون [محمد اکرم بك]
 مرآة محمدیه و مناقب احمدیه [یوسف ضیاء یوزغادی]
 فرانسه نك عصر حاضر محرر لری [امین بك]
 تحسیر [زهدی بك]
 امام اعظم و ائمه ثلاثه [ابراهیم رفعت افندی]
 زبده وقایع نبوت و فضائل اخیار امت [مصطفی رضا افندی] یازمه
 فرانقلن [فخری بك]
 ژان فرانسوا دولاپروز [حسن جلال الدین بك]
 اثمار اسرار [محمد سامع بك]
 مشاهیر اصحاب کزین و تراجم احوال فقها [ابراهیم رفعت افندی]
 رساله معماریه ترجمه حال معمار محمد اگادر زمان سلطان احمد خان اول [جعفر افندی] یازمه

- ابن خلدون [جميل ذكى بك]
 مشهور عثمانى قوماندانلىرى [احمد رفيق بك]
 بديع الزمان همدانى [ذكى مغامر افندى]
 اعلام تبصرة الانام - عربى طبقات الرجال [قاضى زاده تليذى ابراهيم افندى] ۱۱۱۸ يازمه
 والانساب والاصحاب والنساء
 حكايات ابن سينا [درويش حسن مدحى] فى عصر سلطان مراد ثالث. يازمه
 ترجمه حال وحكايات ابن سينا [قاضى ضياء الدين سيد يحيى] ۱۰۳۹
 تذكرة مقامات - چوروم وفيات مشاهيرى [عزت افندى]
 جواهر المناقب [شفيق افندى]
 ابن اثير ومشاهير علماء [محمد شرف الدين افندى]
 عثمانيلر [محمد صلاح الدين بك]
 مناقب شيخ نصوحى خلوتى [ثنائى] يازمه
 مرآة مكتب طيبه [دوقتور رضا تحسين بك]
 مورخين عثمانيه دن على وكاتب چلبينك ترجمه حاللى [بروسهلى محمد طاهر]
 (حضرت خديجة الكبرى، حضرت فاطمة الزهرا، حضرت عائشة صديقه، حضرت
 ام حبيب) [خاتمه مخصوص غزته مديره سى فاطمه شاديه خانم]
 شيخ الاسلام زينبى على افدينك ترجمه حالى [خيرالله نديم افندى]
 سیرنجى - منظوم [خالد افندى]
 ترجمه حال پيرى محمد جمالى پاشا [. . .] يازمه
 جامع السير [محمد طاهر افندى] يازمه
 طبقات فقها [كوچك شمسى افندى] يازمه
 سیرالنبي - منظوم [عبدالرحمن افندى] يازمه
 سليم نامه - منشور [كاتب چراكسه يوسف افندى] يازمه
 سیرنجى - منشور [ازميرلى حقى افندى]
 ترجمه ثواقب - مناقب مولانا [درويش محمود مثنوى خوان قونوى] يازمه
 مجمع شعرا وتذكرة ادبا [محمد سراج الدين بك]
 تذكرة شعرا [نعيم زاده رامز افندى] يازمه

- مشاهیر مهندسی‌نندن بنی موسانک [محمد. احمد. حسن] تراجم احوالی [شرف‌الدین افندی]
 بیسمارق - حیات خصوصی و سیاسی [علی رشاد، اسماعیل حق بک‌کر]
 لمعات - فضائل امام علی [مغنی‌سالی صادق افندی]
 مناقب امیر سلطان [نعمۃ‌الله افندی] یازمه
 اقوم السیر [یوسف سعاد افندی]
 علمدار مصطفی پاشا [علی سیدی بک]
 صو قوللو محمد پاشا []
 مناقب شیخ اسماعیل حق جلوتی [بروسه‌وی بیرام زاده] یازمه
 مناقب اولیای مصر [صالح افندی]
 سیر فاروقی [روسجقلی خیری افندی]
 جوائب المناقب [کوش حاجی کوپلی علی افندی]
 تراجم احوال فلاسفه [فاطمه غلیه خانم]
 طبقات حنفیه [صولاق زاده خلیل الرومی] یازمه
 مناقب اشرف زاده [عبدالله بن ولی‌الدین بروسه‌وی] یازمه
 منهاج الامرا فی احوال السلاطین والورزاء [خاتمی] یازمه
 ترجمه حال کتخدا زاده عارف افندی [موسیقہ ہایون فارسی معلمی امین افندی]
 اصحاب الکھف والرقیم [محمد امین افندی]
 مناقب شیخ محمد امین توقادی [یحیی افندی] یازمه
 مناقب امیر سلطان (اسمی وسیلۃ المطالب وجواهر المناقبدر) [ابراہیم چلبی] یازمه
 کمال رئیس وبابا اوروج [علی رضا سیفی بک]
 سعدالله پاشا - مزاردن سسلر [محمد غالب بک]
 بارباروس خیرالدین [علی رضا سیفی بک]
 تپہ دلتلی علی پاشا [مفید بک]
 کمال الحکمہ (هرسکلی عارف حکمت بکک ترجمہ حالی) [ابن الامین محمود کمال بک]
 کمال العصمہ (عصمت افندی‌نک ترجمہ حالی) [ابن الامین محمود کمال بک]
 احوال میخال غازی [نزهت پاشا]
 کمال الکامل (یوسف کامل پاشانک ترجمہ حالی) [محمود کمال بک]

خاندان سیدالبشر ائمه اثنی عشر [سید مختار افندی]
 یکی قاپی مولوی شیخی جلال‌الدین افندی [محمد طاهر مولوی]
 سلستره قهرمانلرندن رفعت پاشا [امین بك]
 عشره مبشره (علی سیدی بك)
 بالطه‌جی محمد پاشا وبویوك پترو (احمد رفیق بك)
 ایکی الی قان ایله دوغان تیمورلنك (اسماعیل حقى بك)
 میر آلاى یونس بك (محمد انور افندی)
 تذکره شعرای آمد (علی امیری افندی)
 مشاهیر عسکریمزدن بر صغیفه (اسماعیل فاضل پاشا)
 ضیاءالچنان وشفاءالچنان - سیر نبی (ابراهیم بن احمد توقادی) یازمه در سنه ۱۲۵۵
 شهادت حسین بن علی (ابراهیم واصف بك)
 حجة الاسلام امام غزالی (محمد علی عینی بك)
 مناقب مرتضوی - وصی نبی (شمس‌الدین بك)
 الفیض الجاری فی تعریف الیضاوی والبخاری (ادرنه مفتیسی محمد فوزی افندی)
 هبة الله سلطان وزوجی (ساح فنجی بك)
 توریكه رجال دولتی ()
 ترجمه طبقات شعرانی (سیواسی علی افندی) سنه ۱۰۶۶
 اقطاب اربعه (حافظ نوری افندی)
 تاریخ ومورخار (صبحی ادهم بك)
 مناقب شمس الشموس در حق حضرت مولاناالحالداالعروس (حسن شکری افندی)
 ترجمه در

اصوات صدور (ممدوح پاشا)
 مرآت شعرا (اندرونی محمد عاكف افندی) یازمه
 تذکره اولیا (ادهم افندی) یازمه
 سیر وانشاب نبی و مناقب اصحاب (محمد سعید بن پیر عثمان سنه ۱۲۳۴) یازمه
 لوامع النور - سیر نبی (محمد توفیق بك)
 پلونه قهرمانی غازی عثمان پاشا (حکمت بك)

- ازالةالرين في مناقت سيدناالحسن وسيدنا الحسين (احمد عطا افندى)
 تاريخى سپار (احمد رفيق بك)
 آباره محمد پاشا (جلال بك)
 رجال اختلال (على كمال بك)
 ترجمه سپهسالار - مناقب مولانا (احمد عونى بك)
 قصه حضرت ابراهيم عليه السلام (سليمان توفيق بك) .
 تصاوير رجال (احمد رفيق بك) .
 يوسف وزليحا (سليمان توفيق بك) .
 داود عليه السلام (محمد سداد بك) .
 جودت پاشا وزمانى (فاطمه عليه خانم) .
 خاتم الانبيا (جلال نورى بك) .
 كنزار حسنين (فضل الله رحيمى افندى) .
 ائمه هدا (فضل الله رحيمى) .
 سير جليله نبويه (از ميرلى اسماعيل حقى بك) .
 معلم ثانى فارابى (محمد على عيني بك) .
 صولونك ترجمه حالى (حسين ذكى بك) .
 مناقب آق شمس الدين (عبدالله سامى افندى) .
 مناقب شيخ على سمرقندى (محمد شاكر افندى) .
 غزوات جزايرلى حسن پاشا (محمد طالب خلقى افندى) . يازمه
 حيات حضرت ابى بكر الصديق (صائب بك) .
 » » عمر الفاروق () .
 تاريخده عثمانلى نفرى (احمد رفيق بك) .
 اون دردنجى عصر ك تورك محررلى :
 احمد مدحت افندى (اسماعيل حقى بك) .
 اكرم بك () .
 شمس الدين سامى بك () .
 جودت پاشا () .

الب ارسلان (ابراهيم رفعت افندى) .
صلاح الدين ايوبي (ابراهيم حلمى افندى) .
حيات يسوع (محمد ناهيد بك) . ترجمه در
مخدرات اسلام (قدرية خانم) .
ضيا پاشا - ترجمه حال (محمد ناظم پاشا) يازمه .
مناقب اويس القرنى (اوخريلى حسين مظهر بك) ترجمه در
شيخ شاملك غزواتى (طاهر المولوى بك) ترجمه در
حمديه قوماندانى رؤف بكك ترجمه حالى وحيات عسكريه سى (ا . ن)
حاجى مراد (يوسف رضا بك) ترجمه در
بحر انساب صغير (بكتاش توفادى) يازمه ، عربى
سلسله الذهب فى اسماء الرواة (احمد عبدالعزيز بن حسين ايوبي)
مناقب امير سلطان (مداى) يازمه
فن آدملى (صبحى ادهم بك)
بروسه ده كى رجال زينيه مناقبى (بروسه لى محمد بن سعدى خواجه) يازمه
قصص يوسفى (فارسى دن مترجمدر . شعبان ابن اخو بن احمد طرفندن (۱۰۹۹) ده
ترجمه ايدلمشدر . برنسخه سى ادرنه ده ايكنجى سلطان سليم كتيخانه سنده موجوددر)
ديورلر كه (روشن اشرف بك)
اوقاف هاپون نظارتك تاريخچه تشكيلاتى ونظارك تراجم احوالى (تاريخچه حسين
حسام الدين افندى ، تراجم احوال ابن الامين محمود كال بك طرفندن تحرير اولونمشدر)
اشقودره ولايتى عثمانلى شاعرلى (على اميرى افندى)
يادكار شمسى (بروسه ده آستانه حضرت مصرى شيخى شمس الدين افندى)
ميرعليشير نواى وجفتاى شعراسى (اسماعيل حقى بك)
اشرف الوسائل فى اوصاف سيدالاولاخر والاوائل (وان مفتيسى عمر بن نوح افندى)
يازمه ، توركه

مولانا جلال الدين رومى - حياتى ، مسلكى (عثمان بهجت بك)
ضوء الصباح فى ترجمه سيدنا ابى عبيدة ابن الجراح (شيخ الاسلام حامد افندى) يازمه

تذکره شعرا (تکفور طاعنی احمد لطفی بن حاجی حسن) سنه ۱۱۵۵ یازمه
دارالانئون کتبخانه سنده در

یانیه ولایتی عثمانلی شاعرلری (علی امیری افندی) یازمه
ناریاروسک حفیدی رؤف بك (ا . ن)

انکلیز رجال سیاسیه سی (جلال برهان الدین بك)
جلال نوری بك وجذری فکرلری (کریدی احمد ساقی بك)
تحفة الملوك ذیلی نخبة الملوك (هاشم پاشا)

سیر عالیء خیر مناقب اولاد واحفاد حیدر (اسکداری جاجی زاده علی رضا افندی
سنه ۱۲۹۲) طبی

جواهر المناقب (شفیق افندی) صوقوللو محمد پاشا عمجه زاده سی بودین والیسی
مصطفی پاشا نامه یازم شد . یازمه

حدائق الانوار فی کلام الکبار - طبقات اولیا (مشایخ قادریه دن استانبولی مصطفی
شوقی افندی) یازمه ، درکاهنده

فاطمه علیه خانم یاخود بر محرره عثمانیه نك نشأتی (احمد مدحت افندی)
عثمانلی تاریخنده قادیئر (ساح فتحی بك) یازمه

مجموعه التواریخ المولویه (سید صحیح احمد دده) یکی قاپی مولویخانه سی آشیچی
باشیسی، سلطان محمود ثانی معاصر، مرکز افندییه دونه جک یرده مدفوندر. یازمه در.
ترقیق فکرت خاطر اته دائر (روشن اشرف بك)

فاطمه سلطان (احمد رفیق بك)

لاووازیه (محمد حسن افندی)

مردعی عمومیلرک تاریخی (حسین غالب بك)

قونت قاوور (محمد علی افندی)

مناقب ولاده حضرت سید انکونین (ابراهیم رأفت افندی)

سفینه الاولیا (حسین وصاف بك) یازمه

دست بند ریان در ترجمه ام حرام بنت ملحان - قبریده مدفون کبار انصار دن ام

حرام بنت ملحان رضی الله عنها نك ترجمه حالی در (قبریس مفتیسی حسن حلمی افندی)
یازمه .

عبدالحق حامد وسلیمان نظیف (کمال رشید بک)
کبار مؤمنات (فاطمه شادیہ خاتم)
سفینہ (صافی بک) یازمہ .
زہت ثابت بک ()
صحائف کزیدہ کرام (محمد ثویا بک)
فضولی (ابراہیم عشق بک)
اثر حیات فیضی ، (ترجمہ حال) (سلیمانہ لی امین فیضی بک)

طبا بتزك دور تكاملی

مؤسسین ومعلمین محترمه سنك همم مبرورم لریله مملكتمزك فن ولسانه خدمات عظیمه سی سبقت ایتمش و بزده ده ترقیات حاضره طیبه نك بتون تجلیاتنه مظهر وحقیقه متكامل بر طبابت وجوده كتورمش اولان مكتب طیبه شاهانه نك ودها شمولو اوله ورق «طب عثمانی» نك ادوار تكاملنی شو وسیله مبروكه ایله پیش انظار شكرانه وضع ایدیورز :

اولا شوراسی شبهه سزدرکه بزده مكتب طیبه شاهانه نك تأسسندن اول منتظم وزمانه كوره مترقی بر طبابت عثمانیه واردی چونكه بوندن عصر لرحه اول اوروپا عالم سیاسیسنده قوی الشكیمه بر حكومت معظمه حالنده بولنان ومنتظم اردولری و ترقیات عسكریه سیله بتون اوروپایی قوت وشو كتنه تقدیر خوان ایلیان عثمانیلرك صحائف تاریخ عالمده نقش نكین كبی زینت طراز قوت و سطوت اولان محاریبات متعدد له زنده وارضك اوچ قطعه فسیحه . سنده یاییلان ممالكده نه قدر اطبایه محتاج اوله جقلری دوشونولورسه عثمانلی طبابتنك متین وامین بر باشلانغچی ، اولدقچه مظهر ترقی اولمش ادوار اولیه سی بولندیغی شبهه دن وارسته عد ایدیلیر . یالكز شوراسی شایان دقتدرکه اوزمان پك زیاده ترقی ایدن جراحلق اولوب اردوی هایون امراسندن بر جوقلری هم جراحلق وهمده وظیفه عسكریه ایله اوغراشه كمش اولدقلرندن شتون طیبیه وقایع عسكریه آراسنه قاریشمش وصحائف تاریخیه بویوله پك جزئی معلومات كچیرلشدر . مشهور جراح قاسم پاشا استانبوله قوص قوجه بر محله نك نامنه نسبتیله حالا پایدار اولان جراح پاشا وسائر بر جوق اطبای مقتدره هپ اردوده پرورشیا ب كمال اولمش واو مقتدر عسكر طیبیلرینك همان هپمی ده مدارس طیبیه عثمانیه ده تحصیل كورمشلدر . ایلك دفعه اوله ورق رسماً هجرت نبویه نك ۹۵۷ نجی سنه سنده جنتمككان قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری نام علویت اتساملرینه اضافتله شهرت كیر اولان جامعك جوارنده بر مدرسه طیبیه ویاننده بردار الشفا انشا وكشاد بیورارق مدرسه یی بر سریریات طیبیه مكتهی حاله افراغ بیورمشلدر . بومدرسه ده ۱۱۳۲ سنه سنده مشهور رئیس الاطبا عمر افندیك تدریساتده بولندیغی كتب توارینخده مقیددر . استانبوله او مدرسه دن باشقه آیروجه بر قاج مدارس طیبیه دها واردی . رئیس الاطبا اولان ذوات بومدرسه لركده مدرسی

رئیس دروسی اولورلردی . مع مافیہ طب عثمانی بومدرسه لرك تأسيسندن اوللریده موجود ایدی . فاتح سلطان محمد خان حضرتلری زمانندن قاله بعض آثار طیبیه وتاریخیه دخی بوکا شهادت ایلمکده در . رجال علمیة دولندن صایلان رؤسای اطبا هم امور طیبیه نظارت همده طبابت مقام معالای خلافتیه مواظبت ایله وظیفه دار ایدیلر . الده بولنان آثار طیبیه دن بوذوات کرامک پک بیوک ومستثنا مواقع احراز ایلدکری ومملکتک احوال صحیه وترقیات علمیة وفیه سنه فوق العاده خدمت ایده کلدکری وبو یارارلقلردن طولای هر زمان سلاطین عظام حضرتک مظهر الطاف وتقديرات خسروانه لری اولدقلری مستبان اولمقده در .

طبابت عثمانیه نك بودوره لرنده برچوق اطبا ومؤانین یتیشمش « بروسه لی عمر شفائی » ، ابن سینانك مشهور (القانون) نی استادی رئیس الاطبا کاتب زاده محمد رفیع افندینک تشویقیله بتمامها تورکجه یه ترجمه ایدن توقادی (مصطفی بن احمد) ، طبدن (دستور) نامیله برقاچ بیك صحیفه لك جسم بر اثر تألیف وترتیب ایدن حاجی عباس وسیم ودها برچوق معروف ومشهور اساتذۀ اطبای عثمانیه هپ اومدرسه لرده تحصیل کمال ایتمشلردر .

[نوسال عافیت - بسیم عمر پاشا] سنه ۳

بالاده کی مقاله ده طبابت عثمانیه نك بانیسی قانونی سلطان سلیمان اولق اوزره کوستریلیور استانبولجه احتمالک بویله مضبوطدر . فقط اولوازم مدنیة عثمانیلرجه اوتاریخندن تمام یوز اوتوز بش سنه مقدم نظر دقته آلتش وبوکا حکومت معظمۀ عثمانیه نك ایلاک مقری اولان بروسه ده بدء ایدلمشدر . محترم بیوک پادشاهلریزدن سلطان ییلدیرم بایزیدخان حضرتلری الیوم هیئت اصلیه سی . موجود فقط خراب سکیز یوز مترو مربی بر محل اوزرینه درت بیوک یکر می ایکی کوچوک حجرات ایله بیوچک برداژ اولق اوزره کارگیر بر خسته خانه انشا ایندیروب بوند اوج طیب ایله ایکی اجزاجی استخدام وبلا تفریق جنس ومذهب بتون انسانی بشره شمولی افاده ایدن مرضا تعبیریه خسته لرك ارزاق وادویه لری ایچون دخی مهم مقدار تخصیصات اعطاسنی سکیز یوز ایکی تاریخی وقیفه لرنده مشروط قیلمشلردر . اوتاریخده بلاد غربیه نك اک مهم لرنده بیله بودرجه منتظم وشمولی بر مؤسسه بولنش اولمامسی جای نظر اولمغله برابر اشبو تأسیس نافع ایچون بروسه ده برده دارالطب احداث اولنش بولندیغنی بزه تدقیقات واقعه کوسترییور . اطبایه مخصوص اولان بومدرسه خواجه طیبیدن محرف اوله رق خواجه طیب نامیله یاد ایلمکده بولنان محله ده مبنی ایدوکی وکیبر حرکت ارضدن

صوکره شکلی بوسبتون د کیشهرک الیوم مسجد حالنده اولدیغی اثبات اولد بیلور . بروسه اختیارلرندن بعضاری روایات متسلسله دن بوتتحقیقه هیچ براصابتسزک اولدیغی تصدیق ایدم جکلرنده شبهه اولدیغنه کوره کرچه وقیهده یالکز بومدرسه حقنده برقید و اشارت کوریه مامش ایسهده هر حالده طبابت عثمانیه نك بناسی اوتاریخده بروسهده وضع ایدلمش فقط اشبو مؤسسۀ مهمه کیم بیلور تقدردمت اولاد وطنه خدمت ایتدکن صکره هانکی تاریخدن برو مع الاسف متروک قالشدر. بز استقبالی دائماً کورمکه چالشمغله برابر مدنیتک ایجاباتی اوروپالیشدقن صکره اکتساب ایتدک فکرند بولنیهرق ماضیمزده دخی دائماً تدقیق وتبعدن واز کچمزایسهک تاریخمزهک عالم مدنیه نیجه پارلاققلقرنی کوستره بیله جکمز درکار ازلغله تنویر افکاره مدار اولق اوزره درجی ویمنه تعالی مذکور خسته خانه نك مجلس اداره و لایحه اخیراً اتخاذ اولنان قرار موجب نیجه ایجابات زمانه ایله متناسباً تجدید و احیاسیله شرائط وقیه نك تماماً اجراسی امرنده کشفیات لازمه یه ابتدار قیلنمش و قریباً حسن نتیجه یه اقترانی الطاف الهیه دن امیدوار بولنمش ایدوکنک و طنداشلرمزکده معلومی اولق ایچون نشرینی تمی ایلرم .

[خداوندکار ولایتی اوقاف مدیر سابق]

صالحی بک

۱۲۴۲ تاریخنده (طبخانه) نامیه تأسیس اولونان (مکتب طیه) نك تاریخچه سی حقنده (سرائت مکتب طیه) اسمنده کی اثرده تفصیلات لازمه وارد . دیوان هایون مبهمه قلمی قیوداتی میاننده ۱۱۱۱ سنه سی اوائلنده ۲۵ طیب ایله ۲۸ جراحک مفصل کنیه لری یازلق شرطیه بره یات فیه طرفندن امتحانلری اجرا ایدیلهرک اجرای صنعته مأذونیت ویرایکنه دائراولان قید رسمی منظور عاجزی اولدی که بالوجوه شایان دقت و تقدیردر .

آ

آلترنجی زاده

فاتح سلطان محمد خان دوری علما و اطبا سندن اولوب (علم قرائت) و (علم طب) ده صاحب ممارسه ایدی . ترجمۀ شقایقهده (نباتات و عشبک اسم زرسمنی و منافع و فوائدنی بیلیمکه مهارتی) بولندیغی یازلسنه نظراً زمانه کوره تاریخ طبیعینک نباتات و حیوانات

علما و اطباء عثمانيه دن بر ذات اولوب صاروخان سنجاغی داخلده کی (آق حصار) قضای نواحی سندن (مرمره) ناحیه سندن . مشهور ملا عرب تلامی سندن اولوب اکمال تحصیلدن صکره بر مدت مسلك قضایه سالک اولدیسه ده مؤخرآ فراغتله علماً و عملاً علم طب ایله اشتغال ایله دی . حکیم شهر (الیاس شیرازی) نك علم طب دن (حاوی صغیر) نی (مجمع المجربات) اسمیله بش مقاله اوزره ترجمه ایتمش و بو مقالاتک محتوی اولدینی ابوابک

نهایت‌ترین‌ده علاوات لازمه درج ایله‌مشدر . بواثر جسیمک (۹۸۷) تاریخنده محرر بر نسخه‌س منظورم اولمشدر .

ابن شریف

(یادکار ابن شریف فی الطب) اسمنده کی اثر طبینک مؤلفی اولان طیب حاذقدر . مشارالیه بو اثرنی (۱۰۳۷) سنه‌سنده اکال ایتدیکنی مقدمه‌سنده بیان ایله‌یور . اوچوز کسور صحیفه‌دن مرکب بولونان بواثر ترکیه اولوب زمان حاضر طبابتنه تعلق ایدن بر خیل مباحثی شاملدر . برر نسخه‌سی آیاصوفیه وحیدیه کتبخانه‌لرنده موجوددر .

امیر مهدی (سیر محمد طیب)

علمی و عملی اولمق اوزره بر مقدمه، آلتی تعلیم و بر خاتمه اوزرینه مرتب یدیوز کسور صحیفه‌ک (انموذج طب) نامیله تورکجه ۱۰۳۴ تاریخنده بر کتاب یازمشدر که بر جوق مباحثی زمانمز اصول طب‌نده قابل توفیقدر . بو ذات مدت مدیده خطئه مصریه‌ده (محمد قلاوون) خفته‌خانه‌سنده سرطیبیلک وظیفه مهمه‌سنی ایفا ایتدیکنی (انمرذج) ک مقدمه‌سنده ذکر ایدیور . بو اثر قبودان دریا رجب پاشا نامنه مؤلفدر . (۱۰۴۸) ده در سعادتده ارتحال ایتدی . بو ذاتک (غرائب‌الحکیم) و (نتیجه‌الطب) اسملرنده ایکی اثر طیبسی داها واردر (نتیجه‌الطب) ک بر نسخه‌سی (بشکطاش) ده (یحیی افندی) درکاهی کتبخانه‌سنده موجوددر .

امیر چلبی بو اثرینک مقدمه‌سنده در سعادتده اون قیاسنده بر دکان استکرا ایتدیکنی و شاگردلرندن (علی) نک نامنه تألیف ایله‌دیکنی بیان ایدیور . (انموذج) ک نسخه‌نری در سعادت کتبخانه‌لرندن (آیاصوفیه)، اسعد افندی و سائر کتبخانه‌لرده واردر .

احمد به ابراهیم (اعرج)

علم طب ایله فقهده بهره صاحبی بر ذاتدر (۱۱۱۹) تاریخنده مدرسه خارجه مدرسی اولوب شیخ‌الاسلام افندی نامنه تألیف ایتدیکی سورة‌اخلاص تفسیرینه مکافاة خارج‌ثانیه رتبه‌سنه نائل اولدی . بواثرینک مقدمه‌سنده علم فقه‌دن قدوری ، مختار ، وقایه ، ملتقی باختصار ایله‌دیکنی و مجمع‌البحرینی دخی کتاب‌الیوعدن آخیرینه قادر اختصار و علم حدیثدن

بررساله ایله فرائضدن برساله تألیف ایتدیکنی یازیور . بر نسخه سی حمیدیه ده موجود (تسهیل التدایر) اسمنده کی اثر طبیبسنده کی مقدمه سنده ده سلیمانیه مدرسه طیه سنده اون بش سنه تحصیلدن سرای هایون طیبی اولدیغنی و اثر طیبسنی علم طب شباتندن اون اوچ فن اوزره ترتیب ایتدیکنی یازیور اثری سلطان مصطفی بن احمد خان نامنده در .

اصم ثانی به حسن افندی

سلطان محمود اول اطباء بنامندن اولوب (محمد مؤمن حسینی) نك قرق کسور طیبیه مراجعت و کندی مطالعات طیه سنی ده علاوه ایتک شرطیه شاهان صفویه دن (شاه سلیمان) نامنه فارسی العباره تألیف ایتدیکنی (۴۷۰) یاراقندن متشکل (تحفة المؤمنین) اسمنده کی اثری (غنیة المحصلین فی ترجمة تحفة المؤمنین) نامیه ترجمه و بعض نقطه لرینده تحشیه ایدره ک بر اثر مفصل میدان کتیردی . بواثر بش تشخیص یعنی باب ایله دستورات نامیه اوچ قسمدن عبارتدر بر نسخه سی ایاصوفیه و کوپولو کتبخانه لرنده واردر .

ابن اصم بك (محمد امین فرامی بك)

اطباء عثمانیه نك مشهور لرندن اولوب شهریدر نشائی (۱۲۸۳) ده در . فیضیاب اولدیغنی مکتب طیه شاهانه ده معلم ایکن کنج دینه ک برسنده (۱۲۸۶) تاریخنده ارتحال ایله دی ایوبده مدفوندر . ترجمه طریقله (مهالك شبابت) و تألیف طرزنده (حفظ الصحه) اسملرنده آثار طیبیه سی واردر . (حفظ الصحه) ایکی قسم اوزره مرتب اولوب مقدمه سنده تاریخ طیه دائر معلومات واقفانه مندرجدر . (۱۲۸۷) ده مطبوع (حقایق طبابت) نامنده کی اثری (حفظ الصحه) سنك مقدمه سی مقامنده در . برده (سعادت ام) اسمنده رساله سی واردر .

اسماعیل یانا (مکیم)

مکتب طیه شاهانه ده اکال تحصیلدن سوکره پارسه کیده رک فن طبی تمام ایله طب اقامیاسی اعضا لغنه انتخاب اولنش واستانبوله عودتنده مکتب طیه نظارتنه تعیین ایدیه رک خسته خانه لرک اصلاحنه ، آشینک تعمیمنه چالشمش و جریده طیه یی تأسیس ایتشددر کید

وسلانیک والیلکلرندە دخی بولونەرق سیاست دە خدمت ایتشدەر (۱۲۹۵) دە وفات ایلدی
سلطان محمود خان عدلی تربەسی جظیرە سندنە مدفوندر . مولدا ساقیزلی در .

امیر علی یاشا امیر رمزی یاشا

مشاهیر اطباء عثمانیدن اولوب ردوسلیدر (۱۲۷۴) دە مکتب فنون طبیه شاهانه دن
نشأت ایتش مدت مدیده مکتب مذکورده فنون طبیه تدریسیله مشغول اوله رق فریقلق
رتبه سنی احراز ایله درس ناظرلغنی ایفا ایلشیدی . علوم طبیه نك لسان ترکیده تدریس
اولنسنه اك زیاده همت وغیرت ایدنلردن اولوب تشکیل اولنان (جمعیت طبیه) نك خیلی
وقت رئیس بولنشدەر . ایکی جلد بر (مفردات طب) و فن تدای و طبه متعلق مقبول
بر خیلی ترجمه لری واردر (۱۳۰۵) دە در سعادتنه وفات ایلهدی ایوبده جامع شریف ایله
بوستان اسکله سی اراسنده کی مزارستانده مدفوندر . کثرت مطالعه دنناشی اواخر عمرنده
کوزلرینه عمار طاری اولدینی حالده بیله مساعیسنه ذره قدر خلل ویرمیه رك استکتاب
طریقیه ایفای وظیفه ایدر مستقیم بر ذات ایدی .

ابراهیم بك (بیطر) ابراهیم ادهم بك

اطباء بیطریه نك جداً مقتدرلرندن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . مسلك بیطرییه
خدمات برکزیده سی سبق ایتشدەر . (۱۳۱۵) تاریخنده اسکدار قراسندن ارن کوینده
ارتحال ایلهدی . بیک کسور صحیفه دن مرکب (اجمال بیطریه) اسمنده کی مطبوع اثریله
مسلکنده ابقای نام ایتشدەر . سلطان مصطفی بن محمدخان معاصری بیطرلرندن (فیوضی)
اسمنده بر ذاتك تورکجه اوچ باب اوزره مرتب (مقبول در حالخیول) نامنده بیطارنامه سی
واردر .

ابراهیم لطفی یاشا

استاذه اطباء عثمانیه دن اولوب ایلصان جوازنده کی برژشته قریه سندندر اوتوز سنه یه
قریب مکتب طبیه شاهانه ده اجرای تدریسات ایتشدەر . علوم حکمیه نك بالخاصه معدنیات
وطبقات الارض شعبه لرده اختصاص تام اریابندن ایدی (۱۳۲۰) تاریخنده ارتحال ایده رك

مرکز افندی درگاه شریفی حظیره سینه دفن ایدلدی . (علم الارض والمعادن) اسمنده
فرانسز جده دن ترجمه بر اثری و (علم الارض) اسمنده دیگر بر کتابی واردر .

لسانمژده طبع اولونمش علم طبقات الارض و علم معادن کتابلرینک باشلیجه لری
بروجه آتی تعداد اولنور :

ضواحه اسمی افندی — ۱۲۵۰ سنه سنده طبعی ختام بولان مشهور (مجموعه علوم
ریاضیه) نك دردنجی جلدینك (علم حکمت طبیعی مخصوصدن موجودات ارضیه احوال
مختصره سی) نام . مقاله سنده علم معادن و علم طبقات الارض دن بعض بحثلر واردر . علوم
ریاضیه ده اولدینی کبی بو علملرده دخی خواجه اسحق افندی مرحوم برچوق اصطلاحات
فنیه وضع ایتمشدر .

فتمی افندی — (علم طبقات الارض) مطبعه عامروده ۱۲۶۹ سنه سنده طبع اولنمشدر .
بوفنه دائر بواسم تحتنده لسان عثمانیده ایلک مطبوع اثردر مصرده فرانسز جده دن عربی یه
نقل ایدلمش بر کتابک تورکجه یه ترجمه سیدر .

(مجموعه فنون) — ۱۲۷۹ سنه سندن اعتباراً درت سنه قدر انتشار ایدن اشبو
رساله موقوته نك ایلک جلدلرنده (مدخل علم ژه ثولوزی) نامیله برچوق مقالات مفیده
واردر .

میرالای مرهمی دوقنور عبدالله بك — علم الارض والمعادن — مترجمی دوقنور
ابراهیم لطفی افندی . مکتب طبیه شاهانه مطبعه سنده ۱۲۹۳ سنه سنده طبع اولنمشدر .

دوقنور حسین رمزی بك — اوچ جلد اوزره دارالشفقة الاسلامیه ایچون جمع
وترجمه ایتدیکی تاریخ طبیعی کتابنك اوچنجی قسملری (علم الارض والمعادن) نامی
تحتنده در ۱۲۹۴ — ۱۲۹۶

لقنور یاسا — (عملی علم الارض) . مترجمی ارکان حربیه قول اغالردن شوق بك .
مهندس خانه بری هما یونده ۱۳۰۵ سنه سنده طبع اولنمشدر .

محمود اسعد افندی — (لانتل پر) ك تألیفاتی اساس اتخاذا اولنهرق ترتیب ایدلمش

اولان تاریخ طبیعی نام اثرک اوچنی قسیمی معدنیات و طبقات الارضدن باحدر آیروجه (علم الارض والمعادن) نامیله ۱۳۰۵ سنه سنده ازمیرده مطبوع برادر .

لاپاراق — (علم الارض) . مترجمی میرلوا دوقتورا ابراهیم لطفی پاشا مرحوم در . ۱۳۰۷ ده طبع اولمشدر .

یکی (علم الارض) . مترجمی دوقتور قول اغاسی فوآد بك (۲۰) شکلی حاویدر ۱۳۰۹

دوقتور یلمباشی علی بك — (تلخیص علم معادن) ۷۹ شکلی حاوی اولان بواثر ۱۳۱۶ سنه سنده طبع اولمشدر معادن مستعمله وجواهر مقبوله نك اوصاف وتحلیل اتندن باحدر .

دوقتور اسمعریفی بك — (علم الارض والمعادن) برچوق اشکالی حاوی اوله رق ۱۳۱۶ سنه سنده در سعادته طبع ایدلش بر اثر برکزیده در .

(علم ارض) م . سعدی بك طرفندن محرردر . ۱۳۲۸

(تاریخ ارض) حاجی نوری بك ۱۳۲۷

ابراهیم شرقی بك : (میرالای)

(۱۲۸۷) تاریخنده نشأت ایدن اطبای عثمانیه دن اولوب شهریدر . بدایت نشأتنده امراض عصبیه تحصیلی ایچون پارسه اعزام وعودتنده مکتبه طب قانونی معلم معاونی نصب ایدلشدی . مؤخرأ (کی - داغلامق) اصول تداویسی حقنده تبعا تده بولونمق اوزره خطه عراقیه کوندریلن هیأت ایلده بغدادده کیدوب وعودتنده ایرانده شدتله حکمفرما اولان قوله را مناسبتیله لاجل المعاونه ایرانده کوندریلان هیأت صحیه ایلده برلکده (ارضروم) ده ایکن ارتحال ایتمشدر .

(هویت) اسمنده اثرطبیسی و فرانسه حکما واطبا سندن (لاسک) ك ترجمه حالیه اقوال حکمیه سنی مبین (نمونه امثال یاخود باغ فضیلتدن برنهال) نامنده بر اثری و (تعدیات اخلاق) اسمنده برتألیفی آثار مطبوعه سندن در .

عربجهیه ولاتینجهیه واقف خوش مشرب حکیم برذات ایدی .

احمد علمی یاشا

۱۲۸۰ تاریخنده مکتب طبیه شاهانه دن نشأت ایدن اطبای حاذقه دن اولوب (قیصریه) لیدر مکتب طبیه شاهانه نظارتنه ارتقا ایتش ائصوک مأموریتی مقام والای سرعسکری صحیه دائره سی ریاست ثانیه سی ایدی ۱۳۲۱ ده در سعادته وفات ایلهدی قاضی کوینده محمود بابا تربیه سی جوارنده مدفوندر (عملیات جراحیه) ، (امراض عمومیه جراحیه) ، (کیمیای معدنی) ، (تحلیل کیمیوی) ، (تشریح مرضی) اسملرنده مطبوع آثار طبیه سی واردر . عربجه و فرانسه زجه به آشنا ایدی جمعیت طبیه عثمانیه نك تأسیسنده و تدریسات طبیه نك تورکجه به تحویل خصوصنده واقفانه همتنری سبق ایتشدر .

ب

بکزاده محمد به ابراهیم

سلطان احمد خان اولک اطبای خاصه سندن ایدی عربی العبارة (روضة الاصحا ودوحه الالباب) اسمنده کی اثر طبیی بروجه آتی اون دوحه اوزره مرتبدر (۱) ماهیه الصحه (۲) ماهیه الهوا وتدیبره (۳) فیما یؤکل ویشرب (۴) فی الحریکه والسکون (۵) فی النوم (۶) فی حرکه النفسانیه (۷) فی الاستفراغ والاحتباس (۸) فی الجماع ومنافعه ومضاره (۹) فی احکام الحمام (۱۰) فی الانذارات من الحوادث الرئیثه در ۱۰۲۹ تاریخنده در سعادته وفات ایلهدی برده مصنف اسمنده دیکر بر اثر طبیی واردر .

برجت مصطفی افندری (حکیم یاشی)

شهری الاصل اولوب مسلك علمییه بعده طبه انتساب ایددر کخیلی آثار نافع وجوده کیتردی از جمله (بوفون) ک تاریخ طبیعیسی ایله فسیولوژیسنی (یوقان) ک عملیات طبیه سنی (بورنه) نك حکمت طبیعیه سنی رأساً دخی (قولرا) وسائر هیه دائر بعض رسائل نافع عثمانلی مؤلفنری — ۱۴

ایله (هزاراسرار) ی تألیف ایتمشدر. انکلتزه حکماسندن (بونت) ک (مطالعه طبیعی) نامنده کی اثر فلسفینسک قسم اعظمی ده ترجمه ایتمشدر . ۱۲۴۲ سنه هجریه سی شعبانده تأسیس وکشاد بیوریلان طبخانه عامره وجرابخانه نک دوره تأسیسنده پک چوق خدمات صادقانه سی مشهود اولمشدر فرانسرلرک مصره دخوللرندن خروجلرینه قدر یومیه ظهوره کلن وقایع مصریه حقنده علمای مصریه دن شیخ عبدالرحمن جبرتی نک قلمه الدینی (مظهرالتقدیس بخروج طائفةالفرانسپس) اسمنده کی تاریخچه بی ده ترجمه ایتمشدر .
آثار سائر سندن بعضیلری :

(رساله روحیه) چوققلرده ظهوره کلان وارکنلک دینلان بر نوع مرض جلدی حقنده در .

(رساله علت افرنج) ترجمه در .

(معرفت ارض) (بوفون) ک اثرینک ترجمه سیدر .

(ترجمه حیوانات) » »

وفاتی (حکیم باشی ایدی بهجت افندی کیتدی عقبایه) مصرعنک دلالتی اولان (۱۲۴۸) ده در . قبری اسکدارده حضرت نصوحی درگاهنده در .

ت

توفیه پک (بیکباشی)

۲۸۸ تاریخنده طبیعه عسکریه دن نشأت ایدن اذکیای اطبادندندر . حکمت طبیعه حقنده بر اثر برگزیده نشر ایتمشدر .

تقریباً (۳۰۷) تاریخلرنده در سعاده ارتحال ایتدی ادرنه قاپسی قبرستانده مدفوندر

ج

مهموره احمد افندی

اطبای عثمانیه نک مقدم لرندن اولوب بیکباشی رتبه سنده ایکن ۱۳۱۴ تاریخنده تسالییه

مأموریتی اثناسنده یکشهرده وفات ایلهدی (مرآة الصحة فی احکام الاسلامیه) اسمنده کی ترکی العبارة اثری احکام و اوامرا سلامیه نك طبه تطبیقی وادیسنده یازیلان آثار برکریده دندر فرانسزجه اوله رق précsptes religieux des musulmans au vue de l'hygiens اسمیه قلمه الدینی رساله سی بو وادیده شایان مطالعه آثار نافعۀ طبه دندر .

ح

« حاجی یاشا »

« اناتولیده » ییشن تورک علماسنک اولولرندن وجودیه افتخار اولنور جامع الکملات برذاتدر. تراجم احوال کتابلریمزدن باشده « شقایق نعمانیه » اولوق اوزره بویولده یازیلان آثاریمزک همان کافه سنده « آیدین » لی اولدینی محرر سده کتبخانه عمومیده کندی ال یازیسیله یازیلی « بابورد » لی « اکمل الدین » حضر تلرینک علم حدیثدن مشهور « مشارق شریف » شرحنک صوکنده کی کتبه سی اولان « حاجی پاشا بن خواجه علی القونوی الراجی الی رحمة ربه اللطیف فی مدینه قونیه » عبار سنه نظراً فی الاصل « قونیه » لی اولدینی و صکره دن آیدینه هجرتله بوراسنی کندیسنه وطن ثانی اتخاذا یتمسندن ناشی « آیدین » لی طانندینی اکلاشیلور. اسمی « جلال الدین خضر » اولان بو ذات عالی مدرسه تحصیلنی مملکتنده بتردکن صوکره محضاً توسیع معلومات ایچون « مصر »ه کیده رک اعظم علمادن « مبارک شاه منطقی » دن منطق تخصیاتی بعدالاکال هم فکری ومن وجه همشهریسی بولسان (بدرالدین سیماوی) ایله فضلا و متصرفه نك اکابرندن (شیخ اکمل الدین) حضر تلرندن استفاده و استعاضه ایلدی .

بو اثنالرده وجودینه عارض اولان خسته لق دولایسیله (علم طب) تحصیل لزومنی ده اکلایه رق زمانی اطباسندن (طب) تحصیل ایلیوب کندیسنی تداوی ایتدیکی کبی بو علمده کویستردیکی حذاقتک مکافات اوله رق (مارستان مصر) تسمیه اولونان دارالتداوی یه (سرطیب) تعیین اولنه رق برمدت ابنای جنسنی ده تداوی ایتدی . بعده وطننه عودت و او تاریخنده (آیدین) ملکی اولان (آیدین اوغلو محمد) بکک دعوت و التماسی اوزرینه (برکی) یه عزیمتله تدریس و تألیفه باشلادی سنه لرحه بو وجهله عمر سورهرک (۸۲۰) کسور تاریخنده عالم آخرته کیمتدی (رحمه الله علیه) . (آیدین) ولایتنده سیاحتیم اثناسنده کی تدقیقاً

گوره اليوم ناحیه مرکزی اولان (برکی) نک (خضراق) دنیان یرنده مدفوندر عالم اسلامک افتخار ایتدیکی مشهوره مؤلفلردن سیدالعلماء (شریف جرجانی) صاحب ترجمه (حاجی پاشا) نک علم و عرفانی تسلیم ایدن ذوات عالیهدندر آثارینک جمله سی غیر مطبوع اولوب بروجہ آتی در.

(۱) مجمع الانوار فی جمع الاسرار : ایکی جلد اوزره مرتب عربی العبارة تفسیر شریفدر بر نسخه سی جارالله ولی الدین افندی کتبخانه سنده واردر .

۲ — مسالك الکلام فی مسائل الکلام ! مفسر مشهور (قاضی بیضاوی) نک دقائق علم کلامه دائر تالیفی اولان (طوالع الانوار) اسمنده کی اثر معروفک شرحی اولوب (آیدین) اوغوللردن (عیسی بک) نامنه مؤلفدر .

۳ — حاشیه علی شرح مطالع الانوار ! متن اثر فاضل شهر (قاضی سراج الدین محمود ارموی) نک شرحی ده علامه (رازی) نک اولوب حکمت عتیقه ایله منطقک دقائقندن باحثدر .

۴ — منتخب الشفاء ! (شفاء الاسقام) دن خلاصه ایدلمش علم طبه دائر (آیدین اوغلو محمد) بک نامنه مؤلف تورکجه بر اثر اولوب برنجی باب طبک علمی و عملی قسمندن، ایکنجی باب غدارک ، شربتارک ، دوارک تراکیب و انواعندن، اوچنجی باب امراضک اسباب و علائمندن باحث اولمق اوزره اوچ بابدر . خط دستیله محرر نسخه قیمتمداری اندرون هایونده سلطان احمد ثالث کتبخانه سنده در . برر نسخه لری (تیره) ده (ابن ملک)، (مغنیسا) ده (مرادیه) کتبخانه لرنده اولدینی کی استانبول کتبخانه لرینکده بعضلرنده واردر .

۵ — تسهیل - شفادن کوچوک تورکجه طبی بر اثر اولوب بونکده نسخه لری مذکور کتبخانه لرده موجوددر . بواکی اثر طینک المانجهیه ترجمه ایدلیدیکن سنه شرقیه واقفلرندن دو قوتور (هانس بارت) جمله افاداتنددر .

۶ — شفاء الاسقام و دواء الآلام ! اسمنک دلالتی کی طبه متعلق عربی العبارة بر اثردر (۷۸۲) تاریخنده (آیاتلوغ) ده تالیف ایدلیدیکی نهایتنده محرر اولان بواثر جسمیک مؤلف خطیله محرر نسخه سی (اندرون هایون) ده کی (سلطان احمد ثالث) کتبخانه سنده در .

۷ — فریده علم طب بدن اوچ باب اوزره مرتب عربی العبارة اولان بواثرک برنجی بابی کلیات علم طب ، ایکنجی بابی (خواص الاغذیه و الادویه) اوچونجی بابی (اسباب الاضمر)

والعلامات والمعالجات (دن باحث اولوب مؤلف خطيله محرر نسخہ سی) یکی جامع (کتبخانہ سندہ در .

۸ -- الکی الجلالی ! بواثرک اصل اسمی مؤلفک مقدمہ سندہ قید ایدلیدی وجہلہ (السعادة والاقبال) در . آخرندہ ایسہ (کمی الجلالی) اسمیلہدہ تسمیہ ایلہدیدی مذکوردر . اوچونجی براسمی دہ لغتہ اصل معناسنہ اولان (کناشہ) اسمیلہدہ معروفدر . عربی العبارة درت مقاله اوزرہ مرتب بر اثرطبی اولوب بر نسخہ سی لالہ لی کتبخانہ سندہ وارد . کم تورکجہدہ (یہن) معناسنہدر (کمی الجلالی) مؤلفک اسمی اولان (جلال الدین خضر) ک یہندہ قولایقلہ طاشیدی (خطرہ طب) دیمکدر .

حسن افندی

وزیر ابراہیم پاشا زمانندہ (طبیب خاصہ مدرسہ سندہ منتهی مدرس ایدی) (پراکیوس جرمانی) نک طب جدید کیمیائی - فی (غایۃ المنی فی تدبیر المرضی) اسمیلہ توسعاً ترجمہ ایلہدی .

ماہظ حسن افندی (کورک زادہ - کورہک زادہ)

علمای اطباء دن اولوب استانبولی عبداللہ افندی نک مخدومیدر ۱۱۸۳ تاریخندہ کی روسیہ سفرندہ اردو حکیم ہاشمی ایدی . درسعادتہ ورودندہ اولاً طبابت خاصہ سلکنہ دخول ایتدی کی ۱۲۰۰ تاریخندہ سر طبیب شہریاری عنواننہ نائل اولدی . بر آراق حلب مولوتی متعاقباً مکہ مکرمہ پایہ سی ویرلدی . ۱۲۱۶ دہ درسعادتہ وفات ایدہرک ایوبدہ (شریف زادہ محمد ملا) جوارینہ دفن ایدلیدی . (نتیجۃ الفکریہ فی تدبیر ولادۃ البکریہ) بش دستور بر خاتمہ اوزرہ مرتب (دستور العمل فی تدبیر الصحۃ والعلل) و (الدرۃ المنشوریہ فی ترجمۃ المنصوریہ) اسملندہ آثار طبیہ سی وارد . ترجمہ حالنک قسم اعظمی ایکنجی اثرینک اوائلندہ محرردر . بواثرندہ (سل الرثہ) ایلہ (جذام) علتلری حقندہ کی مسروداتی شایان دقتدر . علم طبی قانون ابن سینا مترجمی آتی ترجمہ توقادی مصطفی افندیلہ دامادی اسماعیل ورئیس الاطبا منجم ہاشی زادہ محمد امین افندیلردن اخذ وتعلم ایلشدر .

حكيم شهر (ارسطو) نك لسان يوناني ايله اسكندر كبره يازوب مؤخرأ عربجه ترجه ايديلن (تأسيس السياسة في تدبير الرياسة) اسمنده كي اثرينك دردنجي مقالهنده (سرالاسرار) اسميله ترجه ايتمشدر . امام غزالي نك (علم لدني) اسمنده كي اثرينده ترجه ايله مشدر . بوترجه دن طريقه جلوتيه منتسب اولديني آ كلاشيله قدردر . ادرنه قاضي ايكن مورخ مشهور (ميرخواند) ك آثارندن اقتباس طريقيله (قصة يوسف عليه السلام) ايله (قصص انبياء بنى اسرائيل وتخریب بيت المقدس) اسملنده تاريخي اثرلر يازمشدر . برده سلدان بايزيد ثانی زماننده اسپانيادن هجرت ايدن موسويلر اطايسندن (الياس بن ابرام) ك عربجه (مجنة الطاعون والوباء) اسمنده كي عربجه دن توسيعاً ترجه ايتديكي (غاية الماني في تدبير المرضى) ده جمله آثار طيبه سندندر .

(حكيم پراكليوس) ك عربجه مترجم (مرشد اللباء في ترجمة اسباغريا) سني ده توركجه ترجه ايتمشدر . نسخهي (بيلديز) ده واردر . ترجمه ميدانه كتيرديكي آثار طيبه سنك اك بويوك اهميتاسي (شمسية المنصورة) تسميه ايدرك (۱۲۰۹) تاريخنده اكمل ايله ديكي اثرى دركه اصل اثر (طبقات الاطبا) ده مندرج اولديني وجهله (ابن سينا) نك معلمى (ابى منصور حسن بن نوح الغمرى) نك اولوب اسمى (غنى ومنى) در . مترجم ذهول ايدرك (درة المنشورية في ترجمه المنصورية) تسميه ايتمشدر . مترجمك خط دستيله محرر نسخه منظوم اولدى . بوترجه مهمه دن باشقا (نفريس) حقنده توركجه بررساله سني ده واردر . تاريخ وفاتى :

(اكل ايتدى كورك زاده يي آج كوزلى فلاك) مصرعى اولقى اوزره منقولدر .

مسيح رمزي بك (اوليا) (ميرآلاى)

اطباي عثمانيه دن فاضل و مقدم بر ذات اولوب ۱۲۵۵ تاريخنده درس عادتده تولد ايتمشدر مكتب طيبه شاهانه ده اكمل تحصيلدن صوكره قودوز علقى (داء الكلب) تداويسنك كاشفي اولان دوقتور (باستور) دن تعلم ايتك اورزه ۱۳۰۲ سنه سنده باراده سنيه حضرت پادشاهي پارسه اعزام ايداشدر . جمعيت طيبه عثمانيه اعضاي مؤسسه سندن اولدقلى كي پارسك (معارف قديمه شرقيه جمعيت علميه سني) اعضا سندن ايديلر

ارتحالری ۱۳۱۶ ده قبری قاسم پاشاده دائره بخره قارشينده کي ترابي درگاهنده در .
محاسن اخلاقيه لرندن ناشي (اوليا حسين بك) شهرتيله معروف اولمشلردى . مؤلفات
حکيمانه لری مدت عمرلری قدر (۵۸) عدد اولوب بعضیلری شونلردر :

(در اصداف) ، منتخبات حسین رمزی) ، (اختار) ، (اربعه کال) ،
(رهبر حقیقت) ، (امراض انسان) ، (آداب طعام) ، (فن مقروبی جراحی) ،
(تاریخ طب) ، (علم حیوانات طبیه) ، (طب نبوی) ، (ترقیات طبیه) ، (تاریخ
طبیعی) ، (مرآت البیت) ، (حفظ صحت عسکری) ، (موالید ثلاثه) ، (قودوز
علتی و تدویمی) ، (عمر و عافیت بشر) ، (طبابت عرب) ، (اخلاق حمیدی) ،
(ذریعه آداب کمال لحوم) ، (آشی عملیاتی) ، (حفظ صحت متأهلین) ، (حفظ صحت
شبان) ، (زئوتخی) ، (علم حیوانات) ، (مقروب) ، (حیواناتک تشریح و فسیولوژیسی) ،
(رهنمای تفتیش لحوم) ، (تدای بالذک) و سائرہ در .

مصطفیٰ حامی یاسا (میرلوا)

مکتب طبیه دن یتیشن اطبای معروفه دن اولوب حجاز طبابتنده مؤخرآ شورای
عسکری اعضالغنده بولنشدر . ذکی ، مقدم ، فاضل بر ذات اولوب اوتوزی متجاوز
آثار نافعه طبیه ، و صحیه نشرینه موفق اولمشدر . وفاتی ۱۲۹۵ در قبری ایوبده در .

(منافع الانسان) ، (فن سباحه) ، (علم نباتات) ، (کیمیا) ، (حفظ صحت)
(فن قیافت) ، (منافع الاعضا) ، (آفریقا سیاحتنامه سی) ، (زبدة العلوم) ،
(فضائل عسکریه) ، (پانزهرنامه) ، (صحنهای کبیر) و سائرہ .

حامی حسین صبری بك (میرآلای)

فضلای اطبای عثمانیه دن بر ذات اولوب شهریدر لغات فنی و طیمیزک مؤسس لرندن
معدود اساتذہ دندر مکتب طبیه عسکریه ده اکمال تحصیلدن سوکره مدت مدیده معاونلاک
وخواجه لکده و مکتب طبیه ملکیه مدیریتنده و فن اسپنجیاری و بعده علم امراض داخلیه

معلم‌نکرانده بولنشدر . بعده دائره حيه عسکریه اعضاالغنه مؤخرأ بشنجی و اوچنجی اردوی هایونلر مرکز لرنده طیب اوللکه تعین ایدلشدر . در سعادته عودت و ۱۳۱۶ سنه سنده تسالیایه اعزام اولنان هیئت طیبیه ریاستیه عزیمت وسنه مذکورده ده یکشهرده رحلت ایلدی . باشلیجه آثار مطبوعه سی : (دستورالادویه) ، (بدرقه اطبا) ، (افرادت طب و علم تداوی) ، (امراض جلدیه) ، (امراض داخلیه) ، (حفظ الصحه) ، (فن اسپنجیاری) اولوب رسائل سائرده سیده واردر .

خ

ضمیر الله به ابراهیم :

سلطان مصطفای ثالث دوری اطباسندن فاضل بر ذات اولوب شهر بدر ۴۶ باب و ۶۴ فصل اوزره مرتب تورکجه (تحفه المتنعمین) اسمنده مفصل بر طب کتابی واردر . دور عباسی اطباسندن (احمد بن ابراهیم) ك (خلقه المعدة) اسمنده کی اثرینده ۴۰ باب اوزره ترجمه ایتشدر . برنجی اثرنك نسخه سی ولی الدین افندی کتبخانه سنده موجوددر .

مفقی مسیح بک

مکتب طیبیه عسکریه دن نشأت ایدن اذکیا و حذاق اطبای عثمانیه دن اولوب شهری الاصلدر . عربجه ، فرسجه ، فرانسزجه ، یونانجه اجرای کتابته مقتدر ایدی . حیفاکه دهاکنج ایکن ۱۳۱۳ سنه سنده وفات ایلدیرک ایوب انصاری قبرستانك مرتفع محلنه دفن اولدی . آثاری (مسلمانلرک طبابته ایتدکری خدمت) ، (عشرت) ، (طبابت حقیقیه و مسالک باطله طیبیه) ، (دکر حامی) ، (برلین خاطراتی) ، (قارین اغریلری) ، (قولرایه قارشی نه یاپمالی) اسملرنده در .

ضمیر البیه یاسا :

(۱۲۸۹) ده نشأت ایدن اطبای عثمانیه دن اولوب ساقیزلیدر . بدایت نشاتنده امراض

جراحیه تحصیلچون پارسه اعزام، عودتندہ مکاتب طبیه سریات خارجیہ معلم معاونلکنہ مؤخرآ امراض خارجیہ معلملکنہ و طبیئہ ملکیہ عملیات جراحیہ معلملکنہ و انقلاب اخیر اوزرینہ صحیہ دائرہ سی ریاستنہ تعیین اولوندی . و تقاعد اولدفدن صوکرہ طب فاکولتہ سی فخری معلملکنده بولوندی . حسن تقریرہ مالک اطباء حاذقہ دن ایدی . ۱۳۳۰ ده ارتحال ایدہ رک ایوبہ دفن ایدلدی . (امداد مصابین) ، (عملیات جراحیہ) ، (امراض خارجیہ) ، (زبدۃ الکیمیاء) اسملرندہ کی آثاری کتبخانہ طبیّہ عثمانی تزیین ایدن آثاردندر .

دوائی

طبیعت شعریہ مالک اطباء اولوب (رسالہ دلپذیر و مقالہ لانظیر) اسمندہ ارواح و نفوس بشریہ دائر تورکجہ تألیف ایتدیکی اثرینی ۹۹۴ تاریخندہ سلطان محمد ثالث نامنہ تألیف ایتشدر . بو اثرینک آخرندہ : (حضرنوکہ عرض ایدر ایکی شفیع ، علم ابدن وبری نظم بدیع) بیتلہ بردہ اثر طبیسی اولدیغنی تصریح ایدیور . رسالہ نک نہایتی شو :

این سخن برنام آن شہ شد تمام
ای دوائی تو بکو تم الکلام

د

دربرسہ سیاهی لارندہ ری

زمانہ کورہ مقتدر اطباء ومنتسبین مولویہ دندر . مصر و سائر طرفلرده اون سنہ سیاحت ایله دی حروف حجا و یکریمی سکز باب اوزرہ مرتب (لغت مشکلات اجزا) اسمندہ کی اثرطیسنده اجزائک اسمی لغاتی عربی ، فارسی ، یونانی ، بربری ، تورکی لسانلری اوزرینہ جدوللی بر طرزده یازمشدرکہ بر نسخہ سی بانچہ قایسنده حمیدیه کتبخانہ سنده موجوددر . بردہ (مجمع الطب) اسمندہ منظوم بر اثر طبیسی وارددر . بونکده نسخہ سی نورعثمانی کتبخانہ سنده در . بو اثرک نہایتندن :

هزار ویست و پنچ ایچنده جانا یازلدی بو کتابم اولدی پیدا
 اوقوندیجه کتابم مجمع طب سیاهییه دعالر ایده طالب
 صورارلر ایسه مولودمدن الان صلهم لارنده و شهرم قرامان
 مشکلات اجزا) نذا ترتیبی حروف اوزره مها مرتب اولمادیغندن (۱۱۹۳) ده اسکداری
 معطفی افندی ترتیب ای درک اسمنی (مرتب مفردات سیاهی) تسیه ایتمشدر .

ر

رضا افندی (محمد رضا آمدی)

ارباب دانشدن بر طبیب حاذق اولوب (دیاربکر) لیدر . علم طی شعبان شفائی
 افندینک (دیاربکر) قاضیکننده بولوندیغی زمان مشار الیهدن تحصیل ایتمشدر .
 استادیه استانبوله کلیرکن استادینک آنقرهده وفاتندن ناشی یالکزجه استانبوله کلهرک
 سلطان سلیمان قانونینک بنا کردهسی اولان مدرسه طیهده علم طبده کی نقصاتی اکل
 ایدهرک وطننه عودتله عالم انسانیتته خدمت ایلهدی . وفاتی (۱۱۸۰) تاریخنده بر آثار
 طیهسی بوجه آتیدر :

- ۱ — رساله آصفیه فی کلیات الطبیه : وزیر ابراهیم پاشا نامنه مؤلف بر اثر اولوب
 بر نسخہسی آیاصوفیه کتبخانهسنده واردر .
- ۲ — کتاب مختصر فی الطب : طبیب امیر چاپی نک (انموذج الطب) ندن تلخیص
 ایدلمشدر .

طبیعت شعریهسیده واردر . تفصیل احوالی (تذکره شعرای آمد) ده محرردر .

ز

زبیه العابدیه افندی به ضلیل (طبیب)

زمره قضاة و اطباءدن فاضل و متفنن بر ذات اولوب (ایوب) لیدر .
 ۱۰۳۷ تاریخنده (شفاء الفؤاد) اسمیله مراد رابع نامنه ترکی عبارتده ۱۷ فصل اوزره

مرتب صغير بر اثر طبي تاليف ايشدرکه مؤخرأ طبع اولونديني کي (رئيس الاطبا) لق
مسندندن صکره مصر قاضيسي اولدی و ۱۰۵۶ ده استانبولده ارتحال ایلدی . فاتح
سلطان محمد خانک بنا کرده لری اولان (بیمارستان) ده رئيس اطبا ایدی .
(شفاء الفؤاد) نبي (۱۷) کونده تاليف ايتديکني اثرنده بيان ايدييور . (فضائل
مدينه) ، (زين البدور - شرح اسماء حسنی) اسملرنده آثاری ده واردر .
۱۳۰۰ تاریخنده ده (خواص بیریه) و (چای) رساله لریله برابر (مصر) ده
طبع اولونمشدر .

س

سید محمد علی افندی (حکیم)

حکیم امیر چلبی نك تلامیذندن اولوب عصرنده رئيس الاطبا ایدی اسامیء معالجاتی
مشروح تلی جداول اوزره مرتب (نسخه الطب) کتابنك مؤلفیدر . (۱۰۴۹) ده
وفات ایله دی .

سلیمان افندی (حیاتی زاده دامادی)

زمره قضاة و اطباى خاصه دن اولوب قره دکز ساحلنده کي (منقالیه) لیدر .
۱۱۲۸ ده استانبول قضااسندن معزولاً وفات ایتدی جوار حضرت خالدده مدفوندر .
زمانه کوره فن طبده ماهر ایدی (ترجمه اقربا دین) ایله (مرکبات) اسملرنده تورکجه
آثار طبیه سی واردر . (ترجمه اقربا دین) نك بر نسخه سی (آیاصوفیه) کتبخانه سنده
موجوددر . (مظهر الاثار فی علم الاسرار) مؤلفی اولوب قیصریه ده اختیار اقامت ایدن
(احمد بن اسحاق) ده (منقالیه) دن یتیشن ارباب دانشدندر .

سعید افندی (محمد سعید افندی - محمد زاده)

اطباى خاصه دن حاذق بر ذات اولوب شهریدر .

(۱۱۷۹) تاریخ‌نخده ۱۴ فصل اوزره (میزان نبض) اسمنده تورکجه بر اثر طبی‌یازمشدر.

ش

سُرف‌الدبمه به علی (صابونچی اوغلو)

مملکتی اولان (آماسیه) ده ۱۴ سنه (دارالشفاء) طبابتنده بولونمش بر طیب فاضلدر. (۸۷۳) ده مؤلف ۱۷ باب اوزره مرتب (مغرب‌نامه) اسمنده تورکجه اثرطیبی واردرکه برر نسخه‌سی (آیاصوفیه) و (حمیدیه) کتبخانه‌لرنده موجوددر. بو اثرک باش طرفنده مهم (مفردات طب) جدولی مندرجدر. (خوارزم شاهی) نک (اقربادین) فی‌ده ترجمه ایتشدر بونکده بر نسخه‌سی قیلدج علی پاشا کتبخانه‌سنده واردر. بونلردن باشقا برده منظوم اثرطیبی واردرکه بونکده مؤلف خطیله محرر نسخه‌سی (ولد چلبی‌افندی) حضرت‌لرینک خصوصی کتبخانه‌لرنده در بو اثرده (صابونچی اوغلو) لقبی محرردر.

شعبانه سُفائی افندی

فضلائی قضاتدن و عثمانلی اطباسنک مشهورلرندن بر ذات اولوب مسقط راسی (آیاش) در. شعره و تاریخ‌نخده انتسابی واردر.

۱۱۱۶ تاریخ‌نخده دیاربکر نیابتندن معزولاً کلیرکن انقره‌ده وفات ایله‌دی. آثاری پادزهر، حقننده اوچ فصل طبدن (شفائیة) ایله (تدبیر مولود) و (قصص انبیا) ترجمه‌سی و (قلائد‌العقیان فی فضائل آل عثمان) نک توسیعاً ترجمه‌سی اولان (فضائل آل عثمان) دن عبارتدرکه بو ترجمه‌نک برر نسخه‌سی نورعثمانیه ایله کتبخانه عمومیده موجوددر.

اشعارندن :

فلکدن ایله‌یز ناله و شکوا ینه بو طرز وروشدن فراغه منتظرز

قلائد ۱۰۳۰ تاریخ‌نخده ارتحال ایدن (شیخ مرعی بن یوسف المقدسی) نکدر علامه (شهاب‌الدین ابوالعباس احمد بن السید محمد الحسینی الحموی) نکده (الدر المنظوم

فی فضل الروم) اسمندہ فضائل آل عثمانہ دائر آیاصوفیہ کتبخانہ سندہ بر اثر مقبولی
وارد ر . (شفاءئیہ) نک برر نسخہ سی آیاصوفیہ و نور عثمانیہ دہ ، (تدبیر مولود) ک بر
نسخہ سی بشیر آغا کتبخانہ سندہ موجود در .

شانی زاده عطاء اللہ افندی

ہزار فن اطلاقہ شایان ذوفنون ، فاضل ، ادیب ، مورخ بر ذات اولوب (مدینہ منورہ)
ملاسی اسبق (شانی زاده شہری محمد صادق) افندی نک مخدوم فضائل موسومیدر .
معلومات ابتدائیہ سنی اکملدن صوکر اعلی الاصول علوم آلیہ و عالیہ یدہ بعدالتحصیل
(مکہ مکرمہ) مولوتی و اوقاف ہایون مفتشکی وسائرہ کی امور دہ ایفای حسن خدمت
ایتمشدر . تفصیل احوالی جودت تاریخندہ محرر اولدینی اوزرہ (تیرہ) دہ ارتحال
دار بقا ایشدر قشلہ جوارندہ اشرافدن علی پاشا مرحومک قوناغی قارشوسندہ کی
مقابر مسلمیندہ دفین خاک غفراندر . اخیراً زیارت ایتدیکم مزارندہ محکوک اولان نظم
و نثر بروجہ زیردر .

میسر اولمدی بکا شہادت
الہی سن نصیب ایلہ سعادت
بولہم تاکہ رسولکدن شفاعت

شانی زاده محمد عطاء اللہ افندی با امر عالی تیرہ مہ مأمور ایکن مرحوم اولدی

سنہ ۱۲۴۲

مرحوم مشارالہ (خواجہ اسحق) ، (حسین رفقی) ، (کتخدا زاده محمدعارف) ،
(منجم باشی عثمان صائب) ، (اسماعیل فرخ) افندی لرلہ برلکدہ مجرد سلطان سلیم
ثالث و سلطان محمود عدلی حضراتنک حمایہ ملوکانہ و تشویقات معارف و روانہ لرلہ
علی طریق التجدد حصولہ کلن معارف جدیدہ عثمانیہ مزک ایلک استادلری و اصطلاحات
فنیہ و طبیہ عثمانیہ مزک ایلک واضعلری اولق طولایسیسیلہ تاریخ علم و فنمزدہ ناملری
کمال تقدیر و احتراملہ یاد ایدلمکدہ اولان فضلامزدن اولوب السنہ ثلاثہ ادبیاتنہ واقف
اولقلہ برابر فرانسزجہیدہ آشنا وصنایع نفیسہ دن شعر ، موسیقی ، رسمہ اولان وقوف

و انتسابی ده واصل مرتبه اعلا ایدی . ترجمه حالی زمانم از ارباب دانشندن (ابن الامین محمود کمال) بک افندی طرفندن یازلمش سه ده غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

سائق قدرته تسلیم عنان ایت یوری
اوله پابسته زنجیر ملال اول سربست

آثاری : (۱) [تاریخ عثمانی] : مترجم قاموس عاصم افندی تاریخنه ذیلاً ۱۲۲۳ دن ۱۲۳۷ تاریخنه قدر گذران اولان وقایعدن باحث اولوب اورته قطعه ده درت جلد اوزره مرتب و مطبوعدر .

(۲) قوانین العساکر الجهادیه) : توسیع وعلاوه طریقیله ۱۲۲۱ تاریخنده فرانسه زجه دن ترجمه ایدلمش ۱۲۳۱ ده طبع اولمشدر .

(۳) (اصول صک) اخیراً طبع ایدیلن (صک جدید لضیاء الدین) کنارنده طبع اولوندی .

(۴) (تنبیهات حکمران باسر عسکران)

(۵) (تنظیم پیادکان و سواریان)

(۶) (مرآت الابدان فی تشریح اعضاء الانسان) فن تشریح دأثر رسملی بر اثر اولوب (۱۲۳۱) ده تألیف ایدلمش و (۱۲۳۵) ده طبع ایدلمشدر .

(۷) (قانون الجراحین) فن جراحی یه عأئد اولوب ۱۲۴۴ ده طبع اولمشدر .

(۸) (معیارالاطبا) مطبوعدر .

(۹) (اصطلاحات اطبا)

(۱۰) (مفردات اجزاء طبیه)

(۱۱) (مرکبات اجزاء طبیه)

(۱۲) (اصول الطبیعه)

(۱۳) (اصول حساب) (۱۴) (اصول هندسه) (۱۵) (جبر — مقابله) (۱۶)

(تعریفات سواحل دریا)

شاکر یاشا (میرلوا)

مکتب طبیه عسکریه دن ۱۲۸۸ تاریخده نشأت ایتمش اذکیای اطبادندر فیسولوجی تحصیلی ایچین ارسه کوندرلش و مشاهیر فسیولوجیوندن (قلود برنار) کرحله تدریسنده اکال تحصیل ایشدر. در سعادته عودتده ۲۹۲ تاریخده مکتب طبیه عسکریه و طبیه ملکیه فن منافع الاعضا معلمکنه تعیین اولنش و طبک منافع الاعضا شعبه سنده ابراز ایلدیکی مساعی دن دولایی عالم طب عثمانیده بقای نام ایتمش و یوزلرجه شاگرد ایشدرمشدر. فکر احرارانه صاحبی غایت جدی. فیلسوف مشرب بر ذات کلمات سمات ایدی. آخر عمرینه قدر تحریات و تدقیقات علمیه ده بولنش والندن بر کون کتاب دوشمامشدر.

شاکر ابراهیم بک

اذکیای طبای عثمانیه دن اولوب قیصریه لیدر مکتب طبیه شاهانده اکال تحصیلدن صکره بر مدت اوچنچی و یدنجی اردولر دأثرلرنده ایفای وظیفه ایلهدیکی کبی بر آراق وبا و ترار حقهده تدقیقات طیه ده بولنق اوزره مأموراً عراقه کیتمش وظائف طبیه سنی ایفا ایشدر بعدالعوده بر مدت در سعادته فالدقدن صوکره مسئله اخیره یونانیه ده نسالیایه اعزام اولونان اطبا میاننده بولنوب دومکه خسته خانه سی سر طبابتنده ایکن ۱۳۱۵ سنه سنده اجل موعودیه وفات ایده رک چتالجه ده دفن اولندی. مرحوم لسان مادر زادیه برابر عربی، فارسی، فرانسه رجه لسانلرینه بحق آشنا فضلالی طبای عثمانیه دن مجسم سعی و غیرت دینمکه سزا ایدی. آثارینک همان کافه سی غیر مطبوع اوله رق قالمشدرکه باشلیجه لری:

(امراض عینیه ده دأثر مکمل بر اثر) (قولرا باسیلرینه دأثر لایحه مفصله فیه)
(هندستان احوال نارخیه سنه متعلق لایحه مفصله)، کوپکلرک انواع و اخلاقیله بعض مشاهیره منسوب کلاددن باحث (علم الکلاب) اسمنده کی اثری، یمنده بولندینی زمانده قلمه آلدینی (حدیقه المنهیات فی انواع القهوه والقات) (سفینه دم) (سفینه اموات) و سائردهز جریده طبیه عسکریه ده بر جوق مقالات فیه نشر ایشدر.

شاکر یاشا

مکتب طبیه عسکریه نك الك مقتدر الك همكلى معلملرندن و علم طبك منافع الاعضا شعبه سى متخصصلرندن حاذق بر ذات اولوب شهريدر اكمال تحصيلي پارسده در . طبك بالخاصه منافع الاعضا شعبه سنه دائر يازدينى آثاريله عالم طب عثمانيده ابقاى نام ايتيش و يوزلرجه شاكرد يتشديرمشدر . (۱۳۲۶) تاريخنده ارتحال ايدهر ك قاضى كوينده قوش ديلنده محمود بابا فبرستانه دفن ايدلى . آثار مطبوعه سى : (دروس حيات بشر) (عمليآخانه فزيولوژى) ايله ايكي بويوك جلد اوزره مرتب (تشریح و فزيولوژى حجروى و انسجهوى) در بو اثر ك انجاق اونيش فورمه سنك طبعنه موفق اولاييلمشدر .

ص

صالح به نصر الله (طبيب)

سلطان محمد خان بن ابراهيم خان دورى اطباى عثمانيه سندن اولوب رياست اطبا وظيفه سيلاه و موكب هايونله يکيشهرده بولندينى ائنده (۱۰۸۰) تاريخنده وفات ايتدى . فن اسپنجياريدن باحث (اقربادين) اسمنده بر اثريله بر مقدمه درت مقاله وبر خاتمه يى حاوى اولان (غاية البيان فى تدبير بدن الانسان) اسمنده كى اثر طبيك مؤلفيدر كه بو اثر مؤخرأ دارشفا طبيب اولى ابوالقيض مصطفى افندى طرفندن بر طاقم علاوات ايله تذييل ايديله رك (نزهة الابدان فى ترجمة غاية البيان) تسميه اولونمشدر بو اثر اخيراً طبع ايدلمشدر . (۴۰۰) صحيفه دن متشكل اولان (غاية البيان) نك بر نسخه سى اياصوفيه كتبخانه سنده واردر . صالح افندى عن اصل (حلب) لى اولوب تحصيلي درسعاده در . بر نسخه سى اسعد افندى ده موجود (فرائد المفردات) اسميله (۱۱۱۶) تاريخنده تور كجه بر اثر يازان صالح افندى ديكر بر طبيب عثمانى در .

صالح افندى (حكيم باشى)

فضلاى اطباى عثمانيه دن و علم نباتات متخصصلرندن اولوب شهرى الاصلدر مکتب

طبیہ نك طبخانه نامیہ ہدایت كشادندہ اكمال تحصیل ایدہ رك چققدورنصكرہ معارف طبیہ عثمانیہ يك مهم خدمتار ایفاسنہ موفق اولوب مهم ومختلف خدمات دولتدہ بولمیشدر. زمان نظارتندہ فنون طبیہ تدریساتی تركیہ تحویل اولندیفی جهتہ لغات فنیہ یی بولمق وكتب طبیہ یی لسانمزہ نقل وترجه ایلهمك خصوصندہ خدمات برکزیده سی سبقت ایلشدر. و سملری مکمل (علم حیوانات ونباتات) اسمندہ تألیفلری واردر . رحلتی ۱۳۱۲ ده ، قبری آیوبده (فریدون بك) تربہ سی جوارندہ در [۱].

ط

طهقی ملبی

علما واطبای عثمانیہ دن بر ذات اولوب شهردر . (یوسفی) اسمندہ بر ذاتك ۹۱۴ تاریخندہ نظم ایتدیكى (فوائد الاخبار) نامندہ کی فارسی العبارة منظومہ طبیہ سنی بر خلی فوائد طبیہ علاوہ سیلہ (مغز الطب) تسمیہ ایدہ رك ترجمہ ایلهمشدر . تاریخ ترجمه نك (۱۰۶۷) اولدیغنه کوره صاحب ترجمہ (۱۰۰۰) کسور رجالدن اولدینی آ کلاشیلور .

ع

علی سیواسی (ابو عبدالله علی بن محمد بن علی السیواسی)

فضلاى اطبادن بر ذات اولوب (سیواس) لیدر . امرای سلجوقیہ دن (امیر یشبک) نامنه تألیف ایتدیكى (کتاب اکسیر الحیوة فی تلخیص قواعد المعالجات) اسمندہ کی مفصل اثر طبیسنگ مقدمہ سی عربی، دیگر مندرجاتی فارسی در . (عقدالجمان) ده بر تفصیل محرر اولدینی وجهله (امیر یشبک) ، (آماسیہ) ده سلطنت (سلجوقیہ) مسندندہ بولونان . (تاج الدین آلتون باش) ك آتابکی اولوب (۷۱۸) بادره سندہ (آماسیہ) ده افنا ایدلمش واولادی مصره فرار ایتشدر .

[۱] اوزون زمان دارالمعلمینده (علم موالید ثلاثه) معلمکی ایتشدر (لمصححه)

عنائی شمس الدیبه شیرانی :

سلطان مراد رابع دوری اطباسندن فاضل برذات اولوب (شیروان) لیدر. (تشریح ابدان و ترجمان قبالة فیلسوفان) اسمنده متعدد رسملری حاوی اولان اثرینی تقدیم ایده رک مکافاة شیخ الحرم اولمیشدی . تشریحک برنسخهسی ایوبده خسروپاشا کتبخانهسنده وارددر .

عبدی افندی (هکیم)

ساقیزلی علی افندینک مخدومیدر. قضاة و علماء اطبادن برذات اولوب علوم حکمییه وفنون طبیهده وقوفی اولمغله حکیم عبدی افندی نامیله مشهور ایدی . دفعات ایله رئیس-الاطبا اولمیشدر. (نظام الادویه) (مفردات) (دواء الامراض) اسملرنده آثار طبیهسی وارددر . ۱۰۵۹ تاریخده درسعادته وفات ایلهدی . ادرنه قاپیسی خارچنده مدفوندر . بر اثرده تاریخ وفاتی ۹۸۱ اولمق اوزره کورولدی . (دواء الامراض) ۳۶۲ باب اوزره مرتب اولوب برنسخهسی ایاصوفیه وحیدیه کتبخانهلرنده وارددر. (نظام الادویه) نکهده برنسخهسی آیاصوفیه کتبخانهسنده موجود اولوب عربی ، فارسی ، ترکی ادویه نکه حروف هجا اوزره ترتیبی حاویدر . (مفردات) که برنسخهسی یکی جامع کتبخانهسنده منظوم اولدی . بعضی فراسله پدری اولدینی آکلاشیلان علی افندیده (۲۱) باب اوزره مرتب امراض عینیهدن باحث عربی العبارة (تذکره الکحالین) اسمنده بر اثرصاحبی درکه برنسخهسی شهید علی پاشا کتبخانهسنده وارددر .

عبدالله احمد به بشیر کوناهیری

درسعادته دارالشفای طبیی برفاضلدر. (۱۱۰۹) حفاة وفات ایتدی . (جامع فی العلم-الیطریه) اسمنده اثری وارددر .

عمر به سنانه

علماء اطبای عثمانیه دن اولوب (ازنیق) لی و آتی الترجمه عمر شفا فی افندی معاصریدر .

(۱۱۱۶) تاریخنده تألیف ایتدیکی کیمیا وقوانین طیهدن باحث (کنوز حیاة الانسان وقانون اطباء فیلسوفان) اسمنده ایکی مقاله اوزره مرتب تورکجه قیمتدار اثر طبیسی ایله (شفاء المؤمنین) اسمنده ینه طب وکیمیادن باحث دیگر اثری واردر . (کنوز) ینک مقدمه سنده کنیه سنی : (درویش حاذقی اعنی عمر بن سنان ایزنیک) دیه یازیور . خط دستیه محرر نسخه سی ییلدیز کتبخانه سنده در. لسان افرنجده واقفدر .

عمر شفا۱ بن شیخ صر افندی

فاضل برطیب حاذق اولوب اساساً (سینوب) لی ایسهده بروسه بی وطن ثانی اتخاذا ایتدیکیچون (بروسه لی) شهرتیه بنامدر . (الجواهر الفرید فی الطب الجدید) و (خلاصة الابدان) ، (الفوائد الجدیة) ، (منهاج الطب) ، (مرأت السهاء فی تدبیر طاس الحکماء) ، (قانون الرشاد فی تدبیر النفوس والاجـاد) ، (مرشد المختار فی علم الاسرار) ، (مفردات طب) ، (تحفة الاحباب فی مرکبات الطیبه) . (الشفا۱ فی طب الکیمیائی) اسملرنده آثار طبیسه سی واردر ۱۱۵۵ تاریخنده وفات ایله دی. بروسه ده مولویخانه قارشو سنده کنبدک قبله جهتنده مدفوندر . سنک مزارنده (مرحوم ومغفور له طیب حاذق لقمان زمان بروسه وی عمر افندی روح شریفلرینه الفاتحه سنه ۱۱۵۵) عباره سی منقوشدر . بروسه جه ایدیلن روایتیه نظراً الیوم مشهور اولان سنک مزاری برطیب افرنج طرفندن یاپدیرلمشدر .

یکی قاپی مولویخانه سنده اکمال چله دن صوکره طبابتله توغل ایده رک طیب شهرتیه بنام اولمشدر . علوم غریبه بی (مصر) ده سیاحتی اثناسنده مشایخ خلوتیه دن حسن افندی نامنده بر ذاتدن اخذ ایتدیکنی (مرشد مختار) مقدمه سنده بیان ایدیور . ترکی العبارة اولان بواثر آثارینک مهملرننددر . بر مقدمه ۱۲ تعلیم اوزره مرتب اولوب (علم کاف) دخی دینلن کیمیای عتیقندن باحثدر .

(فیلبوس مؤلروس) ک علم اکسیر وکیمیا حقنده یازدینی رساله سنی توسیعاً ترجمه ایتمشدر که بوت ترجمه ده کنیه سنی بویه یازیور : (ابوالعباس دورویش عمر شفا۱ المولوی بن الشیخ حسن فقیه السینوبی القملوی) . طیب شهر (پرا کیلوس) ک (طب جدید کیمیائی) نامنده کی اثرینده (لاتینجه) دن ترجمه ایتمشدر . علم تصوف وادیاتده انتسابی .

«والردیر» (تحفة الاحباب) ك برتسخه سی یایزید جامع شریفی ایچنده کی کتبخانه ده موجوددر.
(مرشد المختار) ایله (منهاج) ك نسخه لری ییلدیز کتبخانه سنده موجوددر. (منهاج الشفائی
فی الطب الکیمیائی) حکیم پرا کلیس ك اقربا دین جدیدینك توسیعا ترجمه سیدر .

علی افندی (ملکیم)

زمانده حذاق اطبادن معدود طیب سلطانی ایدی. مولدا آستانبولی ایسه ده بروسه ده
اختیار اقامت ایلدیکچون بروسه لی علی افندی شهرتیه بنامدر . ۱۱۶۰ کسور تاریخ لرنده
بروسه ده وفات ایلدی . مولویخانه قارشو سنده کی کنبد آرقه سنده استادی عمر شفائی یاننده
حد فوندر . آثاری :

(۱) بضاعة المبتدی : ادویه نك حروف هجا ترتیبی اوزره تعریف اتندن باحث اولوب
نسخه لری (استانبول) کتبخانه لرتدن از جمله آیا صوفیه وحیدیه کتبخانه لرنده واردر .
(۲) جراحنامه : دوقوز باب اوزره مرتب اولوب نسخه لری نور عثمانی و غلطه
مولویخانه سی کتبخانه لرنده موجوددر .

(۳) قراصة الکیماء - ترجمه اقربادین : لسان افرنجدن مترجمدر .

(۴) تحفه علیه : صدر اعظم حکیم اوغلو علی پاشا نامنه محرر اولوب اوج باب بر
خاتمه اوزره مرتب اولان بواثر (قیناقینا) نك خواصندن باحثدر .

(۵) (ابا قوغالو) اسمنده کی نباتك خواصنه دائر اولوب بوده علی پاشا نامنه محرردر .

(۶) رساله فوائد نارجیل بحری .

(۷) رساله پادزهر .

عبدالعزیز افندی (ملکیم باشی)

عثمانلی مورخ لرندن صبحی افندی نك مخدومی اولوب علم طبیده و فنون سائرده بهره سی
وار ایدی . احکام نجومه دائر (علی شاه خوارزمی) نك (اشجار الاثمار) و محمد شریف

بکریک (برهان الکفایه) نام فارسی کتابلری ترجمه ایتدیکی کبی علم اخلاقندن ده کوزله
بر اثر یازمشدر . زباندرازلق تهمتندن ناشی ۱۱۹۷ تاریخنده استانکوی جزیره سنده منفیاً
وفات ایلدی . ترکی و فارسی انشاد نظمه مقتدر ایدی . برده فرانسه جه دن (قطعات
نقاده فی ترجمه کلمات الواردة) اسمنده بر اثر طیبی و (ایتالیا) تاریخی و یوارهاوه نکه
فصول اسمنده کی طیبی ترجمه ایتمشدر .

اشعارندن :

یکجام واز کون ايله چرخ دسیسه کار • مست و خراب غفات ایدر اهل رفعتی
ایتدک ادباره کرچه حکیمانه انتاب • لکن براوزکه درده دوشوردک طیبائی

تشریح ايله امراض مزمنه و غیر مزمنه نکه تداوایلرینه دائر لاتینجه دن ترجمه ایتدیکی
اثری اسعد افندی کتبخانه سنده در .

عزیز ادیبی بک (میرلای قریبی)

حمیت ملیه و قدرت علمیه سنی طبک ترجمه تحویلی امرنده بحقی اثبات ايله بین الاقرا
برموقع ممتاز احراز ایله یں سر فرازان اطباء عثمانیه دندر . فن امراض و فن تشخیصده
ید طولی صاحبی ایدی . مولدی در سعادت ایهده پدرینک مسقط رأسی قریم اولدیغندن
(قریبی) عنوانیه شهرنشار ایدیلر . مکتب طبیه شاهانه ده اکمال تحصیلدن صوکره
امراض داخلیه و فن کیمیا تدریسیله مشغول اولدینی کبی تأسیس و ترقیسی خصوصنده علو
همتی سبق ایدن مکتب طبیه ملکیه ده دخی مدیر اولمش و امراض داخلیه تدریس ایتمشدر .
فنون طبیه و طبیعه نکه غوامضنه واقف اولغله برابر فن لغات و اصول کتابت و انشاده
دخی بهره کلی صاحبی ایدی . تأسیسنه همت ایلدیکی و ریاست دانشمندانه سی تحتنده انعقاد
ایدن جمعیت طبیه عثمانیه ده ایراد بیوردقلری نطق مشهوردر . تاریخ وفاتلری اولان ۱۲۹۵
سنه سنده اوتوز سکیز یاشنده ایدیلر . قبرلری استانبولده ادرته قاپیسی خارچنده در .
آثاری : (کیمیای طبی) و (امراض عمومی) نام کتاب برکزیده در . برنجی اثرینک
مقدمه سنده تاریخ کیمیایه و حکمای اسلامیه نکه خدمات برکزیده لرینه دائر معلومات
جدیه واردر .

علی رضا بك (کیمیا کر) (فائمه مقام)

مکتب طبیہ شاہانہ نیکیتشیردیکی اذکیاء اطبا وبالخاصہ کیمیا کرلردن اولوب شهریدر . ۱۳۰۴ ده ا کمال تحصیلدن برمدت صوکره پارسه اعزام اوله رق اک مشهور کیمیاخانہ لرده بولنش واک مشهور کیمیا کرلرک نظر تقدیر وتحسینی جلب ایلشیدی . درت سنه صوکره عودتنده مکتب طبیہ عسکریه وملکیه ده (کیمیا ی عضوی وتحلیلی) معلمکنه تعیین اوله رق کندیسندن پک چوق استفاده اولندی . (قره حصار صاحب) معدن صوینک تحلیل وتعیین ماهیتنده ، صورت وشرائط املاسنک تطبیقاتنده وکاغذخانه صولرینک صورت جمع وتوزیعنده واقفانه بیان مطالعات ایتشدر . (دارالفنون) کیمیا ی عضوی وحیاتی معلمکی واطفال خسته خانہ سی کیمیا کرلکی ده عهدہ حذاقته مودوع ایدی . حیفاکه ده ا کاندولرندن پک چوق خدمات منتظر ایکن ۱۳۲۲ ده وفات ایدرک ایوب قبرستانه دفن ایدلدی .

(کیمیا ی عضوی) نامنده بر اثری واردر .

عادل بك (بیطر یکبابشی)

اطبای بیطریه نیک حاذق لرندن اولوب شهریدر . ا کمال تحصیل ایچون فرانسه یه کوندردلیدی زمان داهی شهر پاستورک اک متمیز شاگردانندن نوقاردن استفاده ایتش وفرط ذکا وسعی طولایسیله کرات ایله معلمنک مظهر تقدیری اولمشدر .

استانبوله عودتنده (باقتیریولوژی) خانیه مأمور ایدیلهرک پک جدی اثرلر میدانه کتیرمشدر . بونلردن باشلیجه سی کندی محصول تتبعی اولوق اوزره بولدیغی (وباء بقری) آشیدی درکه بوکون ممالک متمدنه نیک قسم اعظمنه استانبولدن اخراجات وقوعبولمقده در . نوقارک (امراض ساریه) سنی ترجمه ایلش ایسه ده مطبوع دکلدرد .

معلم موحی الیهک (حیوانات اهلیه امراض ساریه سی) حقنده کی تقریرلری ده ضبط ایتشدرکه بوتقریر بالاخره بیطر عملیات مکتبی مدیری محمدغالب بکک همتیه الله ایدیلهرک ۱۳۱۲ ده ترتیب وطبع ایدلمشدر . اورمان وزراعت نظارتنه مربوط ملکیه بیطرمدیری ایکن (۱۳۱۵) ده وفات ایلده دی . طوب قانی خارچنده مدفوندر .

عنه نوری یاشا : (فریق)

(۱۲۸۳) ده عملی اجزاجلیق و (۱۲۹۱) ده نظری اجزاجلیق شهادتنامه لری
آلدقن صوکره (مدينه منوره) یه مأمور اولش اوراده طبابته چالیشه رق استانبوله
کلوب بالامتحان طیب دیپلوماسی آلمشدر . مؤخرأ شامه کوندریلهرک یکریمی کسور سنه
اوراده قالدی (۱۳۲۳) ده استانبوله کلیرکن واپورده وفات ایده رک (اسکندرون) ده دفن
ایدلدی مقدم ومنصف برذات ایدی . (مفردات طب) تشریح جنینی (فن تدای و صیدلانی)
اسملرنده مطبوع اثرلی واردر . اوتوز سنه ک تجارتی محتوی قابلیت بدنیه نظامنامه سی
طرزنده بر مجموعه سیله داها بعض غیر مطبوع آثاری ده واردر .

علی یاشا (حاجی)

قوشاطه لیدر . مکتب طبیه عسکریه : ۱۲۸۳ سنه سی نشأت ایدن اطباءندره . مکتبدن
خروجنده مکتب طبیه عسکریه ده علم نباتات معاونی و مکتب طبیه ملکیه ده نباتات معلمی
تعیین ایدلش و آخر عمرینه قدر علم نباتات تدریس و تدقیقی واصطلاحات نباتیه نک وضعیه
اوغراشمش متخصص نباتیونندره . مکتب طبیه ملکیه مدیریتنده دخی بولنمشدر . طریق
نقشبندیه مسوینندن ورع و تقوی ایله متصف سکوتی غالب دغدغه عالمدن وارسته برذات
ایدی . (۱۳۳۳) ده ارتحال ایده رک (قاضی کونی) جوارنده (قیزیل طوپراق) ده
(زهدی پاشا) جامع شریفی قبرستانه دفن ایدلدی . علم نباتات نامیله ایکی و (یکی علم نباتات)
نامیله برجلد و (رهنمای غراسین) نام اثری واردر .

عونی بک (عونی مجود) بک

امراض عقلیه ده اختصاص درجه سنه قریب مؤدب برطیب اولوب (اسکدار) لیدر .
مدت مدیده بیمارخانه طبابتنده ایفای خدمت ایلده دی . (۱۳۴۱) تاریخنده قاسم پاشاده
خفاة ارتحال ایده رک برکون صوکره (اسکدار) ده کی (عتیق والد) جامع شریفنک قبله
جهته و محراب آرقه سنه دفن ایدلدی . هرکسده برکونا جنت اولدیغنه قائل ایدی .
آثار مطبوعه سی : (امراض عقلیه) ، (تربیه عقلیه)

غ

غرس البریه زاده شمس البریه

سلطان سلیم ثانی معاصری فاضل بر طبیعیدر . تورجک منظم طبعی بر اثری واردر .
زماننده حکیم باشلیق رتبه سنی حائز ایدی .

ف

فیضی مصطفی افندی (حیاتی زاده)

سلطان محمد رابع دوری اطباءی فضلاسندن اولوب زماننده رئیس الاطباء ایدی .
مخدومی (محمد امین افندی) مسند مشیختی احراز ایله مشدر . فیضی افندینک بروجہ آتی
رسائل طبیه سی واردر :

(۱) (علت مراق) بر مقدمه دوقوز فصل اوزره مرتبدر . (۲) (بیان الداء
الا فرنکی) یکریمی فصل اوزره مرتبدر . (۳) (وجه تسمیه مرض البقیه) سکز فصل
اوزره مرتبدر . (۴) (وجه تسمیه الحمی بارد) اون فصل اوزره مرتبدر . (۵)
(مرض افرنج) (۶) (علت وبائی) (۷) (رسائل مشفیه در امراض مشکله) (۸)
(رساله فیضیه فی لغات المفردات الطبیه) . اشبو آثار لک قلم اعظمی ولی الدین افندی .
کتبخانه سنده موجوددر .

بونلردن باشقه (خلاصۃ الطب) اسمنده بر اثری دها واردر که بر نسخہ سی راغب پاشا
کتبخانه سندهدر . بو اثرک مؤلفی دگر **عمر بن یسار و سلیمان بن علی** اولوب
اولوب ابو الطیب رضی اللہ عنہم راجع باشکرم بو اساطیر علمیه افندی
شقایق ذیل شیخ ده آدره فایسی خارجنده مدفون اولدینی محرر سده عصمت افندی
مرحومک (تکملة الشقایق) نام اثرنده (طب معاکتدی حیاتی زاده دانا ایله) مصراعنک
دلالتی اولان (۱۱۵۱) ده وفات ایدهرک ایوبده کوچوک امین افندی یاننده مدفوندر .
حتی پنجره سی اوزرنده کی مفصل منظومه ده (حکیم باشی سابق قیلدی مسکن دارعقبائی)
مصراع تاریخیسی واردر . حنفیدی محمد امین افندی ده علم طبعه منتسب بر ذات اولوب

اطبای عربدن (رشید بن ابی الحسن اسرائیلی) نك (تدبیر حفظ الصحة البدنيه) اسمنده کی
اثر طبیسی داماد ابراهیم پاشا نامنه ترجمه ایتشدرد .

فضلی زاده محمد جلیلی

استانبول طباسندن فاضل بر ذات اولوب (۱۱۷۷) ده مؤلف (مفردات طب)
اسمنده تورکجه بر اثری واردرد . بر نسخه سی حمیدیه ، آیاصوفیه کتبخانه لرنده موجوددر .
فاتح کتبخانه سنده ده فقهدن (درر) حاشیه سی وادر .

فیضی اسمعربک (قول اغالی)

زمانمز اطبای عثمانیه سنک اک ذکیلرندن اولوب (ازنیق) قرا سندن در مکاتب طبیعه ده
اکمال تحصیلدن صوکره علم اراض و علم حکمت طبیعه معلم معاونلکی ایله ایفای وظیفه ایلدی
۱۳۱۹ سنه سنده وفات ایدهرک اسکدارده (قره جه احمد) مزارستانه دفن ایلدی سنی
مساعده ایدیدی کندیسندن ده پک چوق خدمات ابرازی و آثار تألیفی مأمول ایدی
ملکمز (رونتکن) شعاعی تجربه سنه اک اول موفق اولان بو ذاتدر آثاری :
(علم الارض والمعادن) (اشکال تشریحیه) (حکمت طبیعه ابتدائیه) (رونتکن شعاعنک
اساسیله تطبیقات طبیه وجراحیه سی) در

فؤادبک (بیکیاشی) قاضی زاده

عثمانی دو قوتورلرینک متمیزلرندن اولوب قونیه لیدر طبک حفظ الصحة شعبه سیله
طبقات الارض علمنده بهره سی وارایدی قلعه سلطانیه (چناق قلعه) خسته خانه عسکریسی
طبابتنده مستخدم ایکن برای تبدیل هوا در سعاده کله رک ۱۳۲۳ ده ارتحال ایلده دی اسکدارده
(قره جه احمد) قبرستانه دفن ایلدی یکر می شکلی حاوی مترجم بر علم الارض ایله حفظ
صحه متعلق اثری مطبوعدر

فائز محمد بك

حاذق اطباء دن برذات اولوب طبيئه عسكريه ده امراض عموميه معلم لكندن صوكره از مير
فرقه سي طبابتنه تعين اولوندى . بعدالانقلاب استانبوله كهرك (۱۳۳۰) ده ارتحال ايتدى
قاضي كوينده قوش ديلىده محمود بابا جوارينه دفن ايدلى . (امراض عموميه) (قرع
واصغا) (حشرات اموات) اسملىنده مطبوع آثار طبيه سي واردر .

ق

قهره مي زاده اسمعيل هاجي مسين افندى

ادرنه ده (مارستان سلطان بايزيد) سر طبيبي اولوب ادرنه ليدر مجرباى ميمن اون
بش فصل اوزره مرتب (جريدة الاطباء و خريده الالبا) اسمنده توركه اثر طبيبي
واردركه برنسخه سي ييلديز وروان او طه سي و ملت كتبخانه لرنده موجوددر . عربجه ،
فرسيجه ، يونانجه يه واقف اولديني اثرندن اكلا شيلمقه ده در .

ك

كاتب زاده محمد رفيع افندى

اطباى خاصه دن صاحب حذاقت برذات اولوب شهريدر (كاتب احسن الخط) تركينك
و (قيه عدن ايجره مكان روح رئيس الحكماء) مصرعك دلالتى اولان (۱۱۸۳) تاريخنده
در سعادتده وفات ايتدى قوغاجي ده ده تربيه سي پيشگاهنده شيخ الاسلام آنقره وي محمد امين
افندى ياننه دفن ايدلى . (رساله علت صدر) (رساله اوجاع المفاصل) (رساله باه و حبل)
(رساله علت مثانه) (رساله پادزهر و غبر) اسملىنده كي آثار طبيه سنى حاوى اولان
مجموعه سي واردر . صنايع نفيسه اسلاميه نك برشعه مهمه سي اولان خطده حقيه واقف
ايدى بعض الهياتي ده واردر . صنعت خطده كي اجازه سي اكرى قپولى خواجه راسم

افتدیدندر. خواجه مرحومده بوذادن تعلیق تمشق ایتشدرکه منظوم اولان اجازه نامه سی بوکا شاهددر.

ل

لوی زاده محمد رضا افندی

علمای اطباءدن بر ذات اولوب بروسه لیدر ۱۱۷۸ ده (حجاز) ده وفات ایدهرکه معلایه دفن ایدلدی (تحفة الحان فی شرح تذهة الاذهان) اسمنده کی عربی العبارة اثرطیبسنک برنسخه سی (کوپرولو) کتبخانه سنده موجوددر. (انموذج الطب) دن ملخص (مختصر الطب) اسمنده بر اثری داها واردر. بر اراق رئیس الاطبا اولشدر.

م

محمود به محمد رشاد سُرانی

سکزنجی عصر هجری فضلا واطباسندن اولوب (شروان) لیدر. مغنیساده مرادیه کتبخانه سنده نسخه لری منظوم اولان اوندرت باب اوزره مرتب تورکجه (مختصرطب) ایله (۸۴۱) ده تألیف ایتدیکی اوچ کتاب اوزره مرتب تورکجه (کمال نامه) اسمنده آثارطیبه سی وموزة همایون کتبخانه سنده صدراسبق (جوادپاشا) مرحوم طرفندن اهدا اولونان کتابلر آراسنده (تحفه مرادی فی اصناف الجواهر) اسمنده مرادثانی نامنه مؤلف بر اثری واردر. بوذات معارفیهات مشهور (تاریخ ابن کثیر) ی ده ترجمه ایله مشدرکه برطاقی شهزاده باشنده (ابراهیم پاشا) کتبخانه سنده موجوددر.

(مراد ثانی) نامنه (مترجم مصطفی بن سیدی) طرفندنده (جواهرنامه) اسمنده مجوه راتک انواع وخواصندن باحث یدی مقاله اوزره مرتب بر اثر داها واردرکه (نصیرطوسی) نک بووادیده کی رساله فارسیه سنک توسیماً ترجمه سیدر.

مؤمن به مقبل سینوبی

سلطان مراد ثانی دوری اطباءی حاذقه سندن (سینوب) لیدر. علم طبیدن (۸۴۱)

تاریخ‌نخده بش مقاله اوزره مرتب (ذخیره مرادیه) اسمنده تورکجه مقصل بر اثر تالیف ایتشدرکه بر نسخه‌سی بشکطاش‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر فن کمالیه دائرده (مفتاح‌النور و خزائن‌السرور) نامنده‌سکز مقاله و (۱۱۰) باباب اوزره مرتب تورکجه بر اثری دها و اردر یونکده بر نسخه‌سی ایاصوفیه ایله مغنیساده مرادیه کتبخانه‌لرنده واردر .

محمد به لطف الله

سلطان بایزید ثانی دوری اطبا‌سندن اولوب (آماسیه) لیدر. آماسیه وانیسی شهزاده سلطان احمدنامه مفردات طب وادی‌سنده اشیانک خواصنی مین عربی‌الباره بر اثر طیبی واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر . (آماسیه) ده دارالشفا طیبی ایدی. برده‌اوجاع مفاصله دائر هم‌شهریسی (مؤیدزاده عبدالرحمن) افندی‌نامه عربی‌الباره ۱۷ فصل اوزره مرتب بر اثری دها و اردرکه بر نسخه‌سی (ککبوزه - کبزه) ده چوبان مصطفی پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر .

محمد به احمد به ابراهیم ادرزی

ادرنه و استانبولده اکال تحصیلدن صوکره سیاحتله هندستانه قدر کیده‌رک اون سنه طبابتله هند پادشاهی نزدنده قالدیغنی بعده وطننه عودتله تدریس و تألیفله امرار حیات ایتدیکنی بر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده موجود (قاموس الاطبا و ناموس الالبا) مقدمه‌سنده ذکر ایدیور. آثار سائره‌سنگده بوجه آتی اولدیغنی ینه اواثری مقدمه‌سنده بیان ایله‌یور . (ترجمه منیه‌المصلی) (ترجمه طریقت محمدیه) (ترجمه بستان‌المعارفین) (ترجمه دره‌البرهان فی علم‌الکلام) (ترجمه برء‌الساعة من الطب لابن بکرالرازی) (ترجمه معالجات لابن بيطار) در . (قاموس الاطبا) اسمنده کی ترجمه جسیمه‌سنه (۱۰۸۸) ده باشلامشدر .

ترجمه معالجات حمیدیه‌ده واردر. علم مجاهدی، تشبث شخصی نمونه‌لری اولدیغنه ترجمه حالی شاهددر .

مصطفیٰ بہ احمد بہ حسین (مترجم قانون) :

فضلاى اطباى عثمانیہ دن اولوب (توقات) لیدر . تحصیل و تفیضی استانبولہ در .
سلطان مصطفای ثالث امری و سابق الترجہ کاتب زادہ رفیع افندی نظارت و دلالیہ
(ابن سینا) نک مشہور (قانون) فی (تجیزالمطجوں) اسمیلہ ترجمہ ایلمشدرکہ خط دستیلہ
محرر نسخہ سی راغب پاشا کتبخانہ سندہ در اوج جلدن عبارت اولان بو اثر جسیمک تاریخ
ترجمہ سی مترجمک زادہ طبعی اولوب (باق الواحہ دواى مفردی آل درده قیل درمان)
مصراعنک دلالی اولان (۱۱۳۹) تاریخندہ در برنسخہ سی دہ (حمیدہ) کتبخانہ سندہ
واردر بوندن باشقا سید شریفک فرائضدن سراجیہ شرحی دہ (ابتہاج فی شرح السراج)
اسمیلہ ترجمہ ایتمشدرکہ بونکدہ خط دستیلہ محرر طاقی راغب پاشادہ در . ایرانسرای
قاپیسندہ طوقلودہ دہ قربندہ مدفوندر

مصطفیٰ افندی (مصطفیٰ بہ محمد بہ احمد الطیب)

سابق الترجہ (حیاتی زادہ) نک شاکردی اولوب زمانہ کورہ علمطبہ کی اقتدارینی
۱۱۴۱ تاریخندہ بعض علاوات ایلم ترجمہ ایلمدیکی (تزہۃ الابدان فی ترجمہ غایۃ الاتقان) اثریلہ
اثبات ایلمشدر . رئیس الاطبا عمر افندی نامنہ مؤلف اولوب خط دستیلہ محرر نسخہ سی
کتبخانہ عاجزیدہ محفوظ اولان و بر مقدمہ اوج مقالہ اوزرہ مرتب بولونان (دستور الطیب
فی عمل میزان التریب) اسمندہ کی ازینک مقدمہ سندہ سلطان احمدک دارالشفاسنہ طیب
اول اولدیغنی ذکر اییدیور برنسخہ سی دہ (نورعثمانیہ) دہ واردہ . بونلردن باشقا استادی
(مصطفیٰ فیضی) افندی نامنہ (رسالہ فیضیہ فی لغات المفردات الطبیہ) اسمیلہ تورکجہ دن
عربیجہ و عربیجہ دن تورکجہ یہ بر لغات طب یازمشدر . بردہ (خلاصۃ الطب) اسمندہ بر اثری
واردہ . یکیشہر ، بروسہ ، مکہ ملاقلرندہ ایفای خدمتدن صواکرا (۱۱۵۷) دہ استانبولہ
وفات ایتدی

محمد افندی

علماء و اطباى عثمانیہ دن بر ذات اولوب از میر جوارندہ کی (اورلہ) دندر . علوم عربیہ یی
(رکوی محمد افندی) دن تعلم ایتدی (منبع الحیات) اسمندہ عربی عبارہ اترطیسی واردہ .

میر مصطفیٰ ب. بسیم ب. ایوب

سلطان محمود اول دورنده سرای هایون اطباسندن اولوب اوز مقاله اوزره (نفائس الادویه) اسمنده تورکجه بر اثر طیبسی واردر .

منیر بک (دوفتور)

مکتب طیبۀ شاهانه نك یتیشدیردیکی اك مقتدر اك فعال اطباء عثمانیه دن اولوب شهری الاصلدر اكمال تحصیلدن صوكره برمدت معاونلكده قاهره قوصوه فرقه عسكریه سی سر طبابتنه تعیین اولنش بعده بالمسابقه مکتب طیبۀ شاهانه مفردات طب و مکتب طیبۀ ملكیه فن اسپنچیری معاملكنه تعیین اولنشدر ۱۳۱۳ سنه سننده وقات ایدرك اسكدارده قره جه احمد قبرستانده فن اولندی . آثارینك اك مشهوری آثار متعدده دن جمع و ترتیب ایتدیکی مع مدخل ایکی جلد (مفردات طب) (و فن تداوی) در برده مترجم امراض جلدیه سی واردر (فن اسپنچیری) ده اثنای تدریسده میدانه کتیردیکی آثار طیبه دندر عمری وفا ایله سیدی طبابت عثمانیه نامنه کندیسندن دهاها پك چوق استفاده لر ایديله جکدی .

مظهر یاشا

آفیون قره حصارى ردیف بیکباشیلغندن متقاعد سلیمان افندینك اوغلو اولوب تولدی قره حصارده در . تحصیل ابتدائیسنى مملكتنده تالی وعالیسنى استانبولده مکتب طیبه ده اكمال ایله مشدر .

بعده طرف حکومتدن توسیع تحصیل ایچون فرانسه یه کوندریلوب وظیفۀ تحصیلیه سنى حقیقه ایفا ایدرك مملكتنه عودتله همان آخر عمرینه قدر تدریس و تالیفله مشغول اولدی و ۱۳۳۹ سنه سننده ارتحال ایله ایوب (قره جه احمد) مزارستانه دفن ایدلدى . مرحوم علم طبك تشریح قسمنده بهره کلى صاحبی بر ذات اولوب بو شعبه ده پك قیمتی خدمات فنیه سی واردر . آثار مطبوعه سی :

(۱) تشریح ، دوقتور ژامن دن مترجدر جلد ۲

(۲) علم تشریح توصیفی جلد ۷

(۳) علم تشریح طوپوغرافی جلد ۲

(۴) مبحث الاعصاب

ن

نزائی

سلطان سلیم ثانی عصر نده یتیشن اطباء عثمانیه دن اولوب (آنقره) لیدر. سیاحتنده قریمه کیده رک (صاحب کرای) ک قدرشناسلنی ثمره سیله خان خواجه سی اولدی وبرقاچ سنه بوخدمتده قالدقدنصکره قونییه کله رک والی بولونان شهزاده سلیم ثانییه انتساب ایله دی وبو ائشاده طریقت مولویه یه سلوک ایتدی . شهزاده نک جلوسنده برابرجه استانبوله کلوب حکیم باشیلغه تعیین اولندی ارتحالی استانبوله در . آثار ی (۱) (منافع الناس) ۹۷۴ ده مؤلف اولوب (۶۰) باب اوزره مرتبدر (۲) طبابت بشریه و بیطریه (۳) منظوم بیطرنامه . ندائی افندینک اسکدارده آطلاماطاش کتبخانه سنده طاعون و وباعلاجلرینه دائر کتب شرعیه وحکمیه وطبییه دن جمع وتجاربنی ده علاوه ایدرک (ربیع السلامه) اسمنده بر مقدمه یدی باب وبرخاتم اوزره مرتب تورکجه براثری ونورعثمانیه کتبخانه سنده (اسرار کنج معنی) اسمنده بویوک بر منظومه سی و اخلاق ومواعظدن (تنبیه نامه) اسمنده بر تالیفی واردد [۱]

نوع افندی (نوح بن عبدالمنان)

زماننده رئیس الاطبا اولان بوذاتک (اقربادین - مرکبات ادویه) اسمنده بر اثریله اون سکر فصل اوزره مرتب فنون شتی دن باحث برده ذیلی واردد . (۱۱۱۹) ده استانبوله

[۱] ۱۰۲۰ ده درسعادته وفات ایدرک سودلیجه ده بنا کرده لری اولان مسجدی حظیره سنه دفن اولونان (قیسونی زاده محمد بدرالدین) افندینک ده (الدر المنظوم) اسمنده تورکجه بر اثر طبیسی واردرکه بر نسخه سی اسعد افندی کتبخانه سنده در .

مجربات طبییه سی ده کندیسی لسان عثمانی ده اوقدر کتابة مقتدر اولامادیغندن صاحب ترجمه تلیدی طرفندن آریجه ضبط ونظم ایدلشدر . مصر ملاسی معلول زاده محمد افندی دلاتیله استانبوله کله رک (رئیس الاطبا) مسندینه ارتقا ایتشیدی .

وفات ایده‌رک (قوجه مصطفی پاشا) قربنده بنا ایتدیکی مدرسه‌یه دفن ایدلدی استانبولده مشهور جامع صاحبی صدر اسبق (حکیم اوغلو علی پاشا) بوذاتک کوچوک مخدومیدر . (اقربادین) ک نسخه‌سی . (آیا صوفیه) کتبخانه‌سنده واردر .

نصرت ابوبکر افندی (خواجه)

معارفند برذات اولوب خرپوطلیدر استانبولده نورعثمانی کتبخانه‌سنده حافظ کتبک خدمتده بولوندی ادبیات فارسیه و قوف تامی وار ایدی . دیوان صائبک الف قافیه‌سده شرحی واردر . (صفوی) نک (هتک اسرار) اسمنده کی تفسیرینی ده اختصار ایشدرکه برنسخه‌سی اسعدافندی کتبخانه‌سنده در . اشعارندن: (تسخیرایدر مرامنی وقتنده آمایدن) مصراعی مشهوردر . مجرد (خیرالناس من ینفع الناس) سرینه مظهر اولق ایچون روحانی و جسمانی کندنجه مجرب اولان ادویه‌یی بر مجموعه ده جمع ایشدر . آثارندن یالکیز (نصرت افندی مجموعه‌سی) نامیله مشهور اولان (ماحضر) اسمنده کی بو اثری مطبوعدر مجموعه‌نک بعض موادندن مستفید اولانلر مسموع و مشهوردر . اوتوز کسورسده استانبولده اقامت ایلدیکی بو اثرک مقدمه‌سندن آکلاشلمقه‌ده در (۱۲۱۰) ده استانبولده ارتحال ایتدی ایوب جوارنده کاشغری درگاهنده مدفوندر . علوم رسمیه‌یی طاغستانی علی افندیدن، علم تصوفیه ده مصطفی البکری قدسی دن اخذ ایشدر .

محمد نوری ک (برکوی کاتب زاده) (قائمقام محمدنوری ک)

مکاتب طیبیه شاهانه‌نک مدار افتخاری اولان افاضل معلمیندن واعاظم اطبادن و جمعیت طیبیه عثمانیه‌نک مؤسسلرندن در . آیدین ولایتنه تابع (برکی) لیدر . پدرلری شعرادن لطیف افندیدر . صغر سننده پدرلرینک وفاتنه‌بنی کویسترش اولدینی ذکای خارق العاده‌سی اقرباسنک نظردقتی جلب ایتمکه لاجل التحصیل در سعاده کتورلشدر . تحصیل ابتدائیدن صکره اول زمان مکاتب ممتازده دن اولان دارالمعارف مکتبه کیرمش و ۱۲۷۳ سنه‌سی شهادتنامه آلمشدر . آرزوی ذاتیسنه بنی مکتب طیبیه شاهانه اعدادیسنه داخل اولمش و اعدادی درس لرینی اکمالدن صکره فنون طیبیه‌یی تحصیل ایدرک صنفک ممتاز طلبه‌سندن اولدینی حالده $\frac{۱۲۸۴}{۱۴۷۳}$ سنه‌سی دو قورلق دیپلوماسنی آلمش و قول اغالق رتبه‌سده نائل اولمشدر .

مکتب طیبیه نك بدایت كشادندنبرو لسان فرانسه وی اوزره تحصیل اولنان فن طبك بو تاریخده لسان مادرزاد ترکی اوزره تدریسی ارتق قرارگیر اولدیغندن مکتب طیبیه ایچون تبدلات عظیمیه مبدأ اولان و تاریخده ارباب اقتدار و صاحب قلمك وجودینه لزوم کورملکه موماالیهك لسان فرانسه وی ولسان عثمانیده کی بهره تامنه مبنی مکتب طیبیه شاهانه ده علم امراض خارجیه معاونلککنه و یکی تأسیس ایدلمش اولان مکتب طیبیه ملکیده فن منافع الاعضا معلملککنه تعیین اولنقله برابر فن منافع الاعضا وامراض خارجیه تدریساتنه طائد کتابلرک تحریری کندیسنه احاله ایدلمشدر برمدت صکره مکتب طیبیه عسکریده علم امراض خارجیه معلملککنه و طیبیه ملکیده امراض خارجیه معلملکیله برابر سریریات جراحیه معاونلککنه تعیین قلمشدر .

امراض خارجیه و داخلیه ده یدطولاصحابندن اولدینی کی (نزهة الفهوم فی تحلیل السموم) ، ایکی جلد اوزره مرتب (فن منافع الاعضا) ، و (علم امراض خارجیه و سریریات جراحیه) ، (خاطر کذار اطبا) ، (رهنمای قوابل) آثار مغلده مطبوعه سندندر بوصوک اثر مؤخرأ نجل مکرملری حالاً طب فا کولتسی مدرسلرندن و مشاهیر اطبای عثمانیه دن ضیانوری پاشا طرفندن علاوهات لازمه سیله ایکنجی دفعه طبع اولنشدر .

(جریده طیبیه عسکریه) و (وقایع طیبیه) غزته سیله برچوق مقالات مفیده فیه نشر ایتمش و (صفصافیت سود) ک تاثیرلری حقنده بر رساله یازمشدر . فن طبابتک لسان عثمانی اوزره تدریسنه مباشرتدن صکره زمان زمان طبك ترکیه تحصیلی علیهدارلرینه قارشو قالاً و قلماً پک چوق مدافعات و مناقشاتده بولنش و آخر عمرینه قدر آثار طیبیه تألیف و ترجمه سنه بذل مقدرتدن کیرو قالماشدر .

مباشرت ایلدیکی (نیستن) لغت طیبیه سنک ترجمه سیله (امراض زهرویه) حقنده کی اثرلرینی اتمامه موفق اوله میهرق کندیسندن پک چوق خدمات فیه بکلندیکی بر صر ده ۱۳۰۰ سنه سی رمضانک اوجنجی کیجه سی اوتوز طقوز یاشنده اولدینی حالده فحته ارتحال دارنیم ایلش و مرکز افندی جوارنده ودیعه خاک غفران قیلنشدر .

وفاته تاریخ اولق اوزره احباسندن بولونان شاعر اشرف پاشا طرفندن ایکی تاریخ سویلنمش ایسه ده سنک مزارنده یالکز بریسی محکوکدر .

و

وسیم عباسی افندی

سلطان مصطفای ثالث دورنده استانبولدن یتیشن فضلالی اطبادن برذاتدر . سلطان سلیم چارشی سنده دکانی وار ایدی بروسه ویاتندن کلزار صلحاده عمر شفائی افندینک مخدومی اولق اوزره مقیددر . علم طبی سابق الترجه بروسه لی علی و پدری عمر افندیلردن حکمتله لسان فارسی بی ترجمه حالی علما فصلنده مذکور یانیله خواجه اسعد افندیدن علم خطی قاضی عسکر و رئیس الاطبا کاتب زاده محمد رفیع افندیدن اخذ وتعلم ایلدیکی (تاریخ مرادی) ده مذکوردر . مؤلفاتی (دستور وسیم فی طب الجدید والقدیم) اسمنده ۱۶۰۰ صحیفه ک مفصل اثر حکیمانه لریله (نهج البلوغ فی شرح زیج الوغ) ، (مرتب دیوان) (رساله الوفق) ، (وسیله المطالب فی علم التراکیب) وسائر در . وفاتی (۱۱۷۵) تاریخنده قبری ادرنه قاپسی خارجنده در . طریقه خلوتی ، قادری ، نقشی ایدی

برلعتندن :

کناهی چوق وسیمک قیل شفاعت روز محشرده

شفیع مذنبینک اکفلی سین یا رسول الله

(دستور) ک برر نسخه سی کتبخانه عمومی ایله راغب پاشا کتبخانه سنده واردر . اقدام غزته سنک ۱۳۱۹ تاریخلی و ۲۶۰۱ نومرولی نسخه سنده اطباء عثمانیه دن ابراهیم پاشانک (اسلاملرک و بالخاصه ترک ملت نچییه سنک طبایته ایتدکلی خدمت) سرلوحه لی مقاله لرنده صاحب ترجمه وسیم عباس افندینک مسلک طبیسی حقنده مسرودات فاضلانهرلی اولدینی کی ینه مذکور غزته سنک ۱۳۲۳ تاریخلی و ۴۰۴۰ نومرولی نسخه سنده دخی مشارالیهک (ورم) حقنده افادات مفصله سی واردر که بعض پارچه لری شونلردر (طبیب شهر ووسیم عباس حضرتلری) (ورم) علنی حقنده زمانمزرده کی مشاهداته همان مطابق اولان فکر دقیقنی غایت ساده برلسان و فقط استادانه برطرز بیان ایله ارباب علم و معرفتک پیشگاه اطلاعه وضع ایله مشدره خرده ینلرک وجودی دکل خیالی بیله ذهنده ترسم ایتماش اولدینی برزمانده مشارالیه حضرتلری شمدی (میقروب) دینلن وهنوز یکریمی بش سنه ک

بر اثر ترقی اولان مسأله یی تمام بوندن یوزاللی سنه اول اوزمانه کوره ا کلاشیله بیلن تعبیرات ایله اعلان ایله مشدر .

حاجی وسیم عباس حضرتلرینک (ورم) علّی حقنده بالایه نقل ایله دیکمز مطالعه سنی زمانمز ترقیات طبیه سیله مقایسه ایده جک اولور ایسه ک آره ده پک آز اختلاف بوله بیلیرزکه بوده تداوی جهتنده اوزمانلر شیمدیکی قدر فن کیمیا ترقی ایله مامش بولندیغندن ادویه جه کوریه جکدر اوعصرده اکثریتله ادویه نباتیه استعمال ایدلیدیکی ومؤلف مشارالیه ک کتابنده اشعار اولونان نباتاتک اکثریتسنک اسمی عصریمز اطباسنجه مجهول اولدیغندن نباتات مذ کوره نك وسل الرئده استعمال ایدلیدیکی مطبوخک ترکیبی بورایه درج ایده مدک حتی درج اولونسه بیله نباتات مذ کوره نك تدارکی غیرممکن بولوندیغنی جهتله علاجک ترتیبده محال اوله جقدر صاحب ترجمه عباس وسیم افندینک حذاقت فوق العاده سنه دائر ابراهیم پاشانک (اطفال خسته خانه سنک (۱۳۲۰) سنه مالیه سنه مخصوص ایستاتستیک) مجموعه سنک ۱۶ نجی صحیفه سندن اعتباراً مسرودات واقفانه ومفصله واردر.

رحیم ابراهیم بک

مکتب طبیه عسکریه دن ۱۲۹۴ سیه سی نشأت ایتمش اطبادندر فن قباله ده اختصاصه مبنی مکتبدن خروجنده فن قباله معلم معاونلکنه تعیین اولمش مؤخرأ مکاتب طبیه ده فن قباله معلمی اولمشدر . طبابت عثمانیه خدمات بر کزیده سی سبق ایدن اطبادندر درسعاده بش بیکی متجاوز عسرت ولاده یه یاردیم ایتمش وبوجه ایله بر چوق حیاتک قورتلسنه یاردیم ایتمشدر . اهلکده شهرتی مسلم انام بولمشدر .

هزار فی حسین افندی

سلطان محمد رابع دورنده یتیشن فضلاومورخیندن ذوفنون برذات اولوب (ایستانکوی) آطه سندنر .

آثارندن مختصر تاریخ عمومی مقدمه سنده کنیه سنی (حسین ابن جعفر ایستانکوی

الشهر هزار فن (ديه يازيور . تحصيلنك بدايتنى مملكتنده ، نهايتنى (استانبول) ده اكال ايتدى . تحصيلنى بتيرديگنى متعاقب بر آرائق دولت خدمته گيرديسده صوگرالرى تاليف وخصوصى تدريس ايله اشتغال ايلهدى . بوجهله عمرسورمكده ايكن (۱۰۸۹) تاريخنده (استانبول) ده ارتحال ايتدى . مع التأسف مدفى تعيين ايديلهمدى . سلطان محمدرايع دورنده ۱۴نجى لوى طرفندن تدقيقات علميهده بولمق اوزره استانبوله كوندريلن آنطوان غالاندى هزارفن حسين افندىنى صورت زيارتى اثرنده تفصيل ايلشدر . آثارى :

۱ (تنقيح التواريخ) : بر جلد اوزره مرتب اسمى كيبى منقح بر تاريخ عموميدر . باشليجه ميرخواند ، جنابى . كنه الاخبار ، تاريخلردن ، روم سلجوقيليله دانشمنديلره عايد بعض فصللرى ده (على) نك (فصول حل وعقد) ندن آلتق اوزره ميدانه كلشدر . نسخهلرى (استانبول) كتيخانهلرينك ا كثرنده ، ازجله (اسعد) افندى و (حكيم اوغلو) كتيخانهلرنده واردر . سلطان محمدرايع تاريخ تدريسى زماننده يازمشدى . ۲ (مختصر تاريخ) (۳) (تاريخ دولت روميه) : عموميتى اعتباريله لاتين ويونان تاريخلردن ، بعض نقاطى ده اسلام تاريخلردن اقتباس صوريله ميدانه كلشدر .

۴ (تحفة الاديب النافعه) : توركجه طبعي بر اثر اولوب برنسخهسى نورعثمانى كتيخانه سنده واردر .

۵ (محاسن الكلام والحكم فى شرح اسم الله الاعظم) : تصوفى بر اثر اولوب اسمى مسمانه دلالت ايتكدهدر . مقدمه سنده طريقه نقشبندى اولديغنى ذكر ايديور . ۶ (شرح اللمعة النورانية فى الاوراد الربانية) : كذا .

۷ (لسان الاطبا فى لغة الادوية) : اسمنك دلالتي وجهله علم طبه دائر برلفت كتاييدر . قيمت علميه وطبيه سنك تعيين وتقديرى ايسه بوكى آثار طبيه ايله اشتغال ايدن عثمانلى اطباى كرامنه عايددر . نسخهلرى (استانبول) كتيخانهلرينك بعضيلرنده واردر .

۸ (فهرس الاروام) : ادويه نك عربى ، فارسى ، عبرانى ، يونانى ، لسانلرنده كى مقابللارنى بيلديرر . حروف هجاء اوزره مرتب توركجه مقدرات طب كتابى در . بونكده تقديرى اولكى كى اطبازمه محولدر .

بوآثارندن باشقه (هامهر) تاريخنك (۱۱) نجى جلدنك مقدمه سنده مذكور اولان ۱۳ فصل اوزره مرتب (۱۰۸۰) تاريخنده يازيلان (قانوننامه) نك ده بوذاك اولماسى محتملدر .

۹ (رساله حکمیه) : حکمت اخلاق و خلقتدن باحث تورکجه بر رساله اولوب کندی آل یازیسیله محرر نسخہ سی کتبخانه عاجزیده در .

(۱۰) ترجمه لغات ہندی: اوزبک ایلچیسی فیض اللہ افندی معاونتیلہ میدانہ کلن بواثر الفاظ ہندیہ نیک کلمات فارسیہ ونورکیہ ابلہ ترجمہ سندن عبارت اولوب برنسخہ سی بیلدیز کتبخانه سنده وارد در .

ہمشریسی مفتی (یوسف) افندینکده ائمہ حدیث آراسنده اختلاقی اولان احادیث شریفہ نیک توفیق و توضیحنہ دائر (تحفہ دریہ) اسمندہ فاضلانہ بر اثری وارد در .

..

مکتب طیبہ نیک تشکیلندن اول اولوب ترجمہ حاللری اطبا فصلندہ محرر بولونان ذواتندن باشقا اطبا و ارباب معارف عثمانیہ طرفلرندن یازیلان آثار طیبہ دن بعضیلرینک اسملری: (۱) اصول العلاج فی تحصیح المزاج . عربی. تاریخ تألیفی (تحفہ الحان) ترکیبک دلالتی اولان ۹۷۲ تاریخندہ در

(۲) لقمان نامہ تورکجه (۱۴) فصل اوزرہ مرتب اولوب (انمودچ طب) دن سوکرا تألیف اولنشد در

(۳) ترجمہ ذخیرہ خوارزم شاہی. مورخین فصلندہ مذکور (ابوالفضل محمد افندی) طرفندن. (۴) مفردات طب (قرائد المفردات) مورخین فصلندہ مذکور (یکرمی سکزر چلبی محمد افندی) زاده سعید پاشا طرفندن (۵) منافع الناس. تورکجه قیسونی زاده طرفندن (بوذاک بردہ دستور بیمارستان اسمندہ بر اثری داها وارد در .

(۶) رجوع الشیخ الی صباه. عربجه. علما فصلندہ مذکور (علامہ ابن کمال) طرفندن مؤلف اولوب مورخ مشہور (عالی) ترجمہ ایلہ مشدر .

(۷) تعدیل الامزجه. تورکجه. شعرا فصلندہ مذکور (شعوری حسن افندی) طرفندن

(۸) ماده الحیات. مشایخ فصلندہ مذکور (آق شمس الدین) طرفندن تورکجه

(۹) ترجمہ کشف بیان. مشایخ فصلندہ مذکور (احمد امیدی) طرفندن

(۱۰) رسالۃ الطب. ریاضیون فصلندہ محرر (یازیجی صلاح الدین) افندی طرفندن

(۱۱) رموز الحقایق . علما فصلندہ مذکور (عبدالله اخسخہوی) طرفندن

(۱۲) شرح قانون ابن سینا. علما فصلندہ مذکور (شیخ جمال الدین اقسرایی) طرفندن

- (۱۳) شرح موجز. علما فصلنده مذکور (شیخ جمال الدین اقسرای) طرفندن
- (۱۴) مفردات. مشایخ فصلنده مذکور (ابن عیسی طرفندن)
- (۱۵) مفردات علما فصلنده مذکور (حلیمی) طرفندن
- (۱۶) ترجمه خلاصه فی فن الحراجه. برنسخه سی فاتح کتبخانه سنده موجود اولان بو اثرک فارسی دن مترجمی (جراح مسعود) اولوب اوتوز بابدر. مؤلفی مأمون زمانی رئیس الجراحینی ابی طاهر ابن محمددر
- (۱۷) (منافع بیشمار) ۱۱۴۴ سنه سنده (محمود پاشا بن حسین پاشا) طرفندن تحریر ایدلمشدر
- (۱۸) ترجمه جدیده فی خواص المفرده (۱۱۰۲) ده محمد بن علی طرفندن مؤلف بر اثر طبی در . مطبوعدر
- (۱۹) ترجمه موجز شعرا فصلنده مذکور کلیولیلی سروری طرفندن
- (۲۰) تمهیل فی الطب. پرویز افندی طرفندن
- (۲۱) حفظ الابدان. علما فصلنده مذکور عطوفی خیرالدین افندی طرفندن
- (۲۲) ترجمه موجز. احمد بن کمال (سلطان سلیمان دورنده ادرنده دارالشفای طبیب اولی)
- (۲۳) پندنامه افلاطون (شعرا فصلنده مذکور فردوسی رومی) نکدر ابیاتندن
- اطبانک بودر پند و کلامی . صاقین افراطله ییه طعامی
- (۲۴) کتاب شافی فی الطب (۵۰ باب اوزره مرتبدر) تورکجهدر
- (۲۵) اقریادین - مرکبات ادویه (نائلی)
- (۲۶) ترجمه برء الساعة مؤلفی : محمد بن زکریا الرازی - مترجمی محمد بن احمد سنه (۱۰۶۸) باب اوزره مرتبدر
- (۲۷) کنز الصحه الابدانیه اثر مرشد عثمانیه (طرسوسی عثمان خیری افندی) مطبوعدر
- (۲۸) کتاب مقبول در حال خیول (فن بیطرییه عائد اولان بو اثر ترکی اوج باب بر خاتم اوزره مرتب اولوب سلطان مصطفی بن محمد خان دورنده اندرونی فیوضی طرفندن مؤلفدر بر نسخه سی بشکطاشده یحیی افندی درکاهی کتبخانه سنده واردر .
- (۲۹) قانون العلاج وشفاء الامراض لكل المزاج (ابو الفضل محمد افندی) نک تورکجه اثری اولوب برنسخه سی آیاصوفیه کتبخانه سندهدر
- (۳۰) ترجمه آفیون قره حصار فی الطب (سلطان محمود اول معاصری حاجی عثمان بن موسی طرفندن توسیعاً مترجم بر اثر اولوب اون مقاله اوزره مرتبدر)

- (۳۱) ترجمه کنوزالصحة (چرکس مصطفی رسمی افندی) مطبوعدر
- (۳۲) رساله کمالیه (بروسهده شیخ کمالالدین نامنه مؤلفدر) اونبر باب اوزره مرتب
- (۳۳) صندوقه الملقاة فی فن الجراحة (طبخانه عامره معلملرندن اسکداری محمد سالم افندی طرفندن توسیعاً فرانسزجهدن ترجمه ایدلمشدر (سنه ۱۲۵۲) ده
- (۳۴) (فوائد المنحه فی قواعد الصحة) : عربیدن مترجم براثر اولوب (۱۲۸۰) ده طبع ایدلمشدر . نهایتنده لغات طیه جدولی واردر . مترجمی چلی بازارى مفتیشی محمد رشید بن محمد امین افندی در . عربی یهده فرانسزجهدن نقل اولنمشدر .
- ۳۵ اقربادین (مفتی کزید پندی افندی تلامیذندن حانیلی ابوبکر بن مصطفی افندی طرفندن لسان افرنجیدن ترجمه ایدلمشدر که تاریخ ترجمهسی (۱۱۱۵) در .
- ۳۶ طب الکیمائی . اطباء عثمانیهدن عثمان بن صالح افندی طرفندن مترجمدر .
- ۳۷ ترجمه مفردات ابن بیطار . ترجمهسی غزاة عثمانیهدن امور بك طرفندن التماس اولونان اثر طیبی در .
- (۳۸) رساله الشفاء لادواء الوباء (طاش کوپرو زاده احمد افندی طرفندن مؤلف اولوب (مصرده طبع اولنمشدر .)
- (۳۹) منتخب عالیه (سلطان سلیم ثالث) معاصری رضا افندی طرفندن مؤلف تورکجه برادر در .

یازدی رضا جمع ایدوب ادویه عالیه

اسمیده تاریخی منتخب عالیه ۱۲۰۸

- (۴۰) علائم جراحین . (جراح ابراهیم افندی) ۹۱۱ ده محرردر . یونانجه اولان اصلی (موره) نک (موثون) قلعه سنده بولونان ابراهیم افندی طرفندن ترجمه ایدلمشدر برنسخهسی (حکیم اوغلو علی یاشا) کتبخانه سنده در .
- (۴۱) ترجمه طب شاهی (عبدالرحمن بن یوسف) سنان بك نامنه محرردر . نسخهسی (قلیچ علی یاشا) کتبخانه سنده در .
- (۴۲) ترجمه بیطرنامه (هبة الله)
- (۴۳) تفریح الارواح (اون بیک بشیوز بیتلی منظوم تورکجه اسکى براثر طیبی اولوب ناظمی احمدی در برنسخهسی اندرون روان او طه سی کتبخانه سنده واردر)

- (۴۴) مفیدات من الطب (طیب یوسف بن علی) نك مجرباته دائر بش باب اوزره مرتب تورکجه اثریدر .
- (۴۵) میزان نبض (اطباء خاصه دن محمد امین افندی)
- (۴۶) زبده کلیات (سکز باب اوزره مرتب تورکجه بر اثر طیب اولوب وزیر مصطفی پاشا نامنه مؤلفدر . مؤلفنک اسمی مصرح دکلددر)
- (۴۷) شفاء الناس ودفع الامراض (محمد بن مراد الجراح سنه ۱۰۸۱ طریقه بدوی در ۱۳۱ باب اوزره مرتب اولوب تورکجه در
- (۴۸) اختصار تقویم الابدان (عبدالحلیم بن عبدالله قوالهوی) تورکجه سنه ۱۰۶۶
- (۴۹) ترجمه مالایسع الطیب جهله (سلطان مراد ثالث عصرنده دیوان عالی عثمانی کاتیرندن (حسن بن عبدالرحمن) افندی طرفندن بعض علاوات ایله ترجمه ایدلشدر . مترجم خطیله اولان نسخه ادرنده سلطان سلیم ثانی کتبخانه سنده در)
- (۵۰) بیطرنامه (محمد بن اسکندر ادرنهوی)
- (۵۱) درمکنون - تورکجه ۴۲ بابدر (درویش محمد بن شیخ احمد آنقرهوی)
- (۵۲) رساله حجمیه - تورکجه ۴ بابدر (محمد بن محمود) سنه ۱۱۷۰
- (۵۳) کتاب طب (عبدالوهاب افندی) اون مقاله اوزره مرتب اولوب اسکی تورکجه در

دوری	اسملری	نصبی	عزلی	ارتحالی	الاحظات
سلطان مراد رابع سلطان ابراهیم اول	ثانیاً	چلی زین العابدین حکیم زاده موسی افندی	۱۰۴۸ ربیع الاول ۱۰۵۴ ذی الحجه	۱۰۵۴ ۱۰۵۶ ربیع الاول	برنجی دفعه اول درق آناتولی بایه سی آنشدر .
»	ثانیاً	جمال زاده محمد افندی	۱۰۵۶ ربیع الاول	صفر ۱۰۵۷	
»	ثانیاً	ساقیزلی عیسی افندی	۱۰۵۷ صفر	۵۷ ربیع الاول	
»	ثانیاً	جمال زاده محمد افندی	۵۷ ربیع الآخر	۱۰۵۷ ربیع الآخر	
»	ثانیاً	ساقیزلی عیسی افندی	۵۷ ربیع الآخر	»	
»	ثانیاً	جمال زاده محمد افندی	۱۰۵۷ ربیع الآخر	»	
»	ثانیاً	ساقیزلی عیسی افندی	۱۰۵۷ ربیع الآخر	شوال ۱۰۵۷	
»	ثانیاً	جمال زاده محمد افندی	۱۰۵۷ ربیع الآخر	۱۰۵۷ ذی القعدة	
»	ثانیاً	ساقیزلی عیسی افندی	۱۰۵۷ ربیع الآخر	۱۰۵۷ ذی القعدة	
»	ثانیاً	جمال زاده محمد افندی	»	۱۰۵۸ رجب	
سلطان محمد خان رابع	»	چلی صالح افندی	۱۰۵۸ رجب	شوال ۱۰۵۹	یکی شهرده مدفوندر
سلطان سلیمان ثانی واحد ثانی	»	چاق زاده مصطفی فیضی افندی	۱۰۶۱ شوال	۱۰۶۱ شوال	
»	»	میخاچیللی حسن افندی	۱۰۸۰ ربیع الآخر	۱۰۸۰ ربیع الآخر	
»	»	مغربی السید یوسف افندی	۱۱۰۳ صفر	۱۱۰۳ صفر	
»	»	مدرس محمود افندی	۱۱۰۵	۱۱۰۵	
سلطان مصطفی ثانی واحد ثالث	»	مهمندی نوح افندی	۱۱۰۶ ربیع الاول	۱۱۰۶ ربیع الاول	
»	»	یکی بانجیولی محمد افندی	۱۱۱۹ رجب	۱۱۱۹ رجب	
»	»	عمر افندی	۱۱۲۷ صفر	۱۱۲۷ صفر	
سلطان محمود خان اول	»	چاق زاده مصطفی فیضی افندی	۱۱۳۶ ربیع الاول	۱۱۳۶ ربیع الاول	
»	»	چاق زاده محمد امین افندی	۱۱۴۸ ذی الحجه	۱۱۴۸ ذی الحجه	
»	»	ثانیاً	۱۱۵۹	۱۱۵۹	

قوجه مصطفی انشامد و سه سنده علی بابا پاشا زند مدفوندر

شامده مدفوندر

مثلاً کورانیده مدفوندر

قبری ایوب ساطعاند در

بالاخره شیخ الاسلام اولشدر

ملاحظات	ارتخالی	عزلی	نصبی	اسملری	دوری
طاقده مدفوندر مدلبده مدفوندر	۱۱۶۳ ۱۱۷۱ ۱۱۷۱	۱۱۵۹ ۱۱۶۱ جاذی الاول صفر ۱۱۷۱ ۱۱۷۱	۱۱۵۹ ۱۱۵۹ ۱۱۶۱ جاذی الاول صفر ۱۱۷۱	حیاتی زاده محمد سعیدافندی منجم باشی احمد افندی حیاتی زاده محمد سعیدافندی چلی مصطفی افندی محمد عارف افندی کاتب زاده محمد رفیع افندی محمد امین افندی محمد عارف افندی	سلطان محمود خان اول » سلطان عثمان خان ثالث سلطان مصطفی خان ثالث » » » سلطان عبدالحمید خان اول » » » سلطان سلیم خان ثالث » » سلطان مصطفای رابع » سلطان محمود خان ثانی » » » » »
استانکیویده مدفوندر سلطان سلیم جواریده مدفوندر اسکدارده نصوحی درگاهنده مدفوندر فیو اوبد. ثریف زاده عهدتلا جوزنده . شزاریه عیدالبده زابنده حکم باقیقی اتمدر. اسکدارده نصوحی تکیه سنده مدفوندر قبری سلیمیه دودر .	۱۱۹۷ صفر ۱۱۹۷ ۱۲۱۰ ۱۲۱۶ ۱۲۱۵ شوال ۱۲۲۰ ذی القعدة	۱۱۹۰ صفر ۱۱۹۷ ۱۲۰۰ ربيع الاول ۱۲۰۳ ذی الحجه ۱۲۱۱ شعبان صفر ۱۲۱۸ ۱۲۰۲ جاذی الاخر ۱۲۱۳ جاذی الاول ۱۲۲۲ ذی الحجه ۱۲۲۷ رجب ۱۲۲۸ ذی الحجه ۱۲۴۹ ذی القعدة ۱۲۵۲ ذی القعدة ۱۲۵۵ ذی القعدة	۱۱۸۹ ذی القعدة ۱۱۹۰ ۱۱۹۰ صفر ۱۱۹۷ ۱۲۰۰ ربيع الاول ۱۲۰۳ ذی الحجه ۱۲۰۴ ذی الحجه ۱۲۱۱ شعبان ۱۲۱۱ صفر ۱۲۱۸ ۱۲۲۲ جاذی الاخر ۱۲۲۳ جاذی الاول ۱۲۲۲ ذی الحجه ۱۲۲۷ رجب ۱۲۲۸ ذی الحجه ۱۲۴۹ ذی القعدة ۱۲۵۲ ذی القعدة ۱۲۵۵ ذی القعدة	حجی زاده عبدالغیرز افندی محمد عارف افندی حافظ خیرالله افندی کهورک زاده حسن افندی محمد صادق افندی لقمان نعيم افندی مصطفی بهجت افندی طوبجی زاده عبدالقادر افندی لقمان زاده مسعود افندی مصطفی بهجت افندی بندرکلی زاده مصطفی محمد سعیدافندی مصطفی بهجت افندی عبدالحق افندی احمد نجیب افندی	ثانیاً ثانیاً ثالثاً ثانیاً ثالثاً ثانیاً ثالثاً
حیدر پاشاده مدفوندر سکدارده نصوحی تکیه سنده مدفوندر	۱۳۳۱ صفر ۱۳۳۶ محرم	۱۳۲۸ ذی الحجه ۱۳۴۹ ذی القعدة ۱۳۵۲ ذی القعدة ۱۳۵۵ ذی القعدة	۱۳۲۸ رجب ۱۳۴۹ ذی القعدة ۱۳۵۲ ذی القعدة ۱۳۵۵ ذی القعدة		

آلتنجی فصل — ریاضیون فصلی

— آ —

آنجام (های) :

ریاضیون عثمانیه نك قدما سندن بر ذات اولوب كنیه سی (محی الدین محمد بن حاجی آتماجه) در . قواعد حسابیه یی مبین تورکجه (جمع القواعد) اسمنده کی اثرینی زمان شیخوختنده تألیف ایلدیکنی و تاریخ تألیف نك (آخر زمان) ترکی نك دلالت ایتدیکی (۸۹۹) اولدیغنی بالمناصبه اثرینك دیباجه سنده ذکر ایدیور . بو کتابة برده تمه یازمشدر . اثر مذکور اوچ شق اوزره اولوب شق اول حساب صحاحدن شق ثانی حساب کسوردن شق ثالث مسائل شتی عنوانیله قرق عدد مسائل حسابیه دن باخشدر .

آلام یاشا (ارکان حربیه میرلواسی یوسف آگاه پاشا) :

علوم ریاضیه متخصصلرندن بر ذات اولوب (ایوب) ده تولد ایتمشدر . مکتب حربیه دن نشاتندن صوکره مختلف مواقع و خدماتده و بوجهلدهن اوله رق (پارس) آتاشه میلتهر لکیله مکتب عثمانی مدیریتنده ایفای خدمت ایتمشدر . مکتب حربیه ده معلمکی اثناسنده (مناظر) ، (سطح راقم) ، (اصول کولکه) اسماریله یازدیغنی رسائی طبع و تدریس اولونمشدر . بونلردن باشقا غیر مطبوع آثاری ده اولدیغنی مرویدر . (۱۳۱۴) تاریخنده (حلب) ده ارتحال ایتمشدر . حسن تقریره مالک بر ذات ایدی . (ییلدیز) کتبخانه سنده تعیین اوقات صلاته دائر بر اثری ده واردر .

۱

أف زاده محمد به حاجی سلیمان :

سلطان بایزید ثانی دوری ریاضیونندن اولوب (بروسه) لیدر . (محمد بن محمد طوسی) نك هیاتدن (بیست باب) اسمنده کی اثرینی متنی کبی فارسی العبارة شرح ایتمشدر که بر نسخہ سی (آیا صوفیه) کتبخانه سنده موجوددر .

ابراهیم زاده :

فاتح دوری ارباب معارفدن و محاسینندن اولوب (مفتاح كنوز ارباب القلم) اسمنده
فارسی العبارة علوم ریاضیه نك حساب قسمنه عائد بر اثری واردر .

ابراهیم به محمد

علوم ریاضیه نك بالخاصه هیأت شعبه سنده معلومات واسعه اربابندندر . ایکی جبهه لی
معدنی برلوحه اوزرینه ماهرانه بر صورتده ترسیم ایدلیکی (اسطرلاب) آلتی اسکوبده کی
ملامی درکاهنده منظور عاجزانم اولدی . بو آتک صاحب ترجمه یدیله ۱۰۹۸ تاریخنده
درسعادته کوپرلی محمد پاشا مدرسه سنده اعمال و ترسیم ایدلیکی منقوشدر . مذکورلوحه
معرفت عاجزانهمله مناسیره کوتورولهرک عصریمز علوم ریاضیه و هیأت متخصصلرندن
آتی الترجه استاد اکرم بروسه لی (علی صالحی) بکه کوسترلمش و اصول استعمالنه دائر
رساله مخصوصه قلمه آلنوب اوسکوبه کوندرلمشدر .

اسماعیل به سید ابراهیم آمری .

فضلائی قضاتدن و منتسبین ریاضیه دن برذات اولوب ۱۱۲۴ ده مدینه طاهره قاضیسی
ایدی . سیاست شرعیه دن باحث (الدرالنفاث فی زجرالاشرار والحبائث) اسمنده بر اثریله
(زبدة الاعمال فی عمل اسطرلاب الشمال) نامنده بر اثر ریاضیسی واردر .

ابراهیم بك (طوران پاشا زاده) :

آتی الترجه (چیناری اسماعیل) افندینك (قاسینی) زیجی (۱۲۳۷) دن (۱۲۴۰) تاریخنه
قدر (تسهیل زیج قاسینی) اسمیله شرح و تزییل ایتدیکی کبی فرانزجه دن بر (مثلثات)
ترجمه ایتمشدر . برده آلتی باب اوزره مرتب رساله ارتقاعی واردر . زماننده منجم
باشی ایدی (۱۲۴۸) تاریخنده ارتحال ایدهرک سیلیوری قایسی خارچنده (سید نظام)
درگاه شریفی حظیره سنه دفن ایدلدی .

اسماء افندی هرواه :

متأخرین علماء عثمانیه نك اشهری اولوب نارتهدیر. السنه شرقیه ایله اوروپا لسانلرندن بر قاجنه آشنا اولدیگی کبی علوم متنوعده وعلی الخصوص علوم ریاضیه و فنون حکمیه وطبیعیه و هیأت ونجومده ید طولی صاحبی ایدی . ۱۲۳۹ دن ۱۲۴۴ تاریخنه قدرده دیوان هایون ترجمانلقده بولمیشدر . اوروپا لسانلرندن اك اول تورکجه کتب فنیه ترجمه ایدن بوذات اولوب کتب فنیه غربیه ده دخی واقف بولمغله اصطلاحات فنیه بی تطبیقه ومقابللری اولیان اصطلاحات فنیه ده دخی اسم تعییننه موفق اولمشدر. الحاصل فنون جدیده نك لسانمه نقلنه چالیشانلرک رئیس و امامیدر. طول مدت مهندسخانه بری هایون باش خواجه لکنده بولونوب ۱۲۵۰ تاریخنده حجازدن عودتده سویشده رحلت ایلدی . بو قدر مشاغل آره سنده اوچ آی ظرفنده حفظیده اکمال ایله مشدر . بو کذرکاه فنده ممکن مرتبه نام با احترامی فراموش اولنماق وجلب دعای خیره سبب اولمق ایچون مهندسخانه نك بر آرز اوستنده کی قبرستانده مشارالیهک سنك قبری اولمق اوزره مکتب طرفندن بر طاش دیکیلمشدر که (دیوان هایون سابق سر خلیفه سی ومهندسخانه هایون باش خواجه سی الحاج حافظ اسحاق افندی) دیه محرردر . ۱۲۴۶ سنه سنده باش خواجه اولدیگی زمان بعض غیرتسر وبضاعه سز معلملری تبدیل ایده رک یرلینه اهل ودرایتلیرینی تعیین ایتمشدر حتی عهده سندن حساب معلملکنی نزع ایتدیگی برکیمسه بی رجایچون اسحق افندی مکتبده طعام ایدرکن سفرده برلکده اوطوران خواجه لردن بری افندم حسن افندی داعیکزک درسی آلهرق رزقه مانع اولدیگز دیه سی اوزرینه یرده طوران یمک طبله سنك ایچنده کی صحنه کوزلرینی دیکرک بکلمکده اولان کدیلمی کوستره رک اوپله ایسه شو صحنك قاقلرینی قالدیریکزده کدیلمک رزقه مانع اولمیکز دیه مجمل بر جواب ویرمشدر .

بعض تراجم احوال کتابلرنده حال صباوتده ایکن (نارته) ده اهتدا ایش بر موسوی زاده اولمق اوزره کوسترلمش ایسه ده عصر من تراجم احوال علماسندن کتابی شهر یاری عصمت افندی مرحوم (قارلوه) لی بر مسلمان زاده اولدیغنی تحقیقات موثوقه سنه عطفاً محرر عاجزه حکایه ایتش و ۱۲۵۰ تاریخنده مکده رحلت ایتدیکنی ده علاوه ایش ایدی . مرحوم مشارالیه عرب ، فرس ، تورک ، عبرانی ، لاتین ، روم لسانلرینه واقف ایدی . ترجمه حالیه آثار متنوعه سنه دائر (قاموس ریاضیات) ده تفصیلات لازمه مندرجدر .

مرحومک مطبوع آثاری شونلردر :

- ۱ (نصب الحیام) فن حربہ دائر اولوب ۱۲۴۲ دە طبع اولنہرق ضابطان عسکریہ توزیع اولنمشدر.
- ۲ (مجموعۂ علوم ریاضیہ) علوم ریاضیہ نك بالجمله شعباتیله برابر هیئت، حکمت، کیمیایہ دائرہ معلوماتی جامع اولوب درت جلد اوزرینہدر وریاضیون ایچون قیمتی بر اثردر.
- ۳ (تحفة الامرا) اردو قورمق وقلای محافظه ایتمکدن باحثدر. نہایتندہ شکلری دە وارددر. (۱۲۴۳) دە طبع اولونمشدر. ایکی مقاله برخاتمہ اوزرینہ مرتبدر.
- ۴ (اصول استحکامات).
- ۵ (عکس المرایا فی اخذالزویا) (اوقتاند)، (سککتاند) کبی آلات رصدیہ نك اصول استعمالندن باحثدر.
- ۶ (اصول الصباغة) ایکی مقاله اوزره مرتب اولوب برنجی مقاله آلات ناریہ نك اصلح وجه اوزره انشا واعمالندہ استعمال اولونان معادنك طبیعتلرندن باحث اولہرق ایکی فصلی شاملدر. مقاله ثانیہدہ طوب اصاغہ سنہ دائر اولوب بش بابی حاویدر. بواثر حقندہ (احوالنامۂ مؤلفات عسکریۂ عثمانیہ) دە ایضاحات لازمه وارددر.
- ۷ (کرہ رسالہ سی).
- ۸ (حکمت) لسان عربی اوزرهدر.
- ۹ (دکز لغمی رسالہ سی).
- ۱۰ (آلات کیمیویہ رسالہ سی).
- ۱۱ (قواعد رسامیہ) تخطیط اراضی قواعدینی دە جامعدر. بر نسخہ سی^۴ مهندسخانہ بریء ہایون کتبخانہ سندہ موجوددر.
- ۱۲ (اوقتانت) آلتنك تعریفات واصل استعمالنی مین رسالہ. بوندن باشقا بعض رسائل اولدینی مرویدر.
- ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ نومرولی اثرلر اسعد افندی کتبخانہ سندہ وارددر.

اشرف بك (بیكباشی) :

امرای بحریہ و ریاضیون معروفہدن بر ذات اولوب شہریدر. (۱۳۱۰) تاریخندہ (مکہ) دە ارتحال ایلہدی. علوم ریاضیہینی (اشرف پاشا) دن اودہ خلیل افندیدن اودہ (کلنبہوی) مرحومدن اخذ ایتشددر.

آثاری :

- (۱) لوغاریتمه وجد اول فلکیه : (۱۳۰۷) ده بحریه مطبعه سنده طبع اولونمشد.
- (۲) هیأت فلکیه : هیأت ده اثر معلومات مفصله بی جامع بر اثر قیمتدار اولوب مسوده بی ریاضیون عثمانیه دن پیاده بیکباشیاغندن متقاعد (ضیا) بکده در .
- (۳) خواجه سی اشرف پاشانک ارتفاع استخراجی لوغاریتمه دن داها اسهل بر صورتده اولوق اوزره ابداع ایندیکی فقط اکمال ایده مه دیکی جدولک اکالیدرکه مسوده بی الیوم منجم باشی اولان (قارلوو) لی (حسین حلمی) افندی ده در .

ابراهیم افندی (جبرجی بیکباشی ابراهیم افندی)

زمانمز علوم ریاضیه متخصصارندن بر ذات اولوب مکاتب عسکریه ده اکمال تحصیلدن صوکر ا مدت مدیده طیه شاهانه وسائر مکاتبده ریاضیه تدریس ایلدی ۱۳۲۱ ده ارتحال ایده رک (مرکز افندی) جوارینه دفن ایلدی (جبرمدرسی) ایله مسائل حسابیه دأر (اسئله واجوبه حسابیه) اسمارنده مطبوع اثرلری اولدینی کبی رسائل موقوته دن (خزینه فنون) ایله ده (تثلیث زوایا) بحثه دأر اوزون بر مقاله نشر ایتشد .

— ب —

برالدین محمد الماردینی : [۵]

سبط ماردینی شهرتیه بنام اولوب علماء ریاضیون عثمانیه ایچنده باخصوص هیئت شعبه سنده اثر یازان ذواتند . اواخر عمرنده ممره رحلتله جامع ازهره موقت اولمشیدی . وفاتی (۹۰۲) ده در . مؤلفاتی (کشف الغوامض فی علم الفرائض) (لمعه الحساب) (تصحیح المساحة فی طرف الجیب من الربع) (قره الناظر فی معرفة وضع خطوط فضل دأر) (قره العین فی بیان المذهبین فی علم الفرائض) (لمعه الشمسیه علی نغمة القدسیه) (رساله العمل بالربع الجیب) (اظهار سر المودوع) (کفایة القنوع فی العمل بالربع المقطوع) (طراز المذهب) (شرح یاسمینیه فی علم الجبر والمقابلة) (مقاصد الطلاب فی معرفة المسائل بالحساب) (تحفة الاحباب فی الحساب) (نصاب الجبر والمقابلة)

[۵] ۷۲۸ ده وفات ایدن احمد شرف الدین ماردینی ده فضلا ریاضیون دن بر ذات اولوب (نظم الدرر فی معرفة منازل القمر) اسمنده برتری وارد .

(تدريب العامل بالربع الكامل) (لقط الجواهر في تحديد الخطوط والدوائر) (الدر المنثور في العمل بربع الدستور) (الطرق السنية في العمل بالنسبة السنية) (الفتح في الاعمال الجيية) (حاوی المختصرات في العمل بربع المقنطرات) (رسالة في رسم المنحرفات على الحيطان) (نظم الجواهر العالي في العمل بالربع الشمالي) ايله شيخ شهاب الدين احمد بن المجدى نك (كشف الحقائق في حساب الدرج والدقائق) (دقائق الحقائق في حساب الدرج والدقائق) تسميه ايله مشدر. اشبو آثاردن (كفاية القنوع) ايله (تصحيح الساعة) (ربع مجيب) رساله لرى بر آواده اولق اوزره (نائلى) رساله ليله برابر (۱۲۷۰) تاريخنده طبع ايلتمشدر.

بهر الدين محمد بن احمد استانبولى

استانبولده يتيشن فضلاى رياضيوننددر. (تلايث الزاويه وتسييع الدائرة) و (عمل المسبيع وغيره من ذوات الاضلاع الكثيرة) (شرح بعض مقالات اقليدس) اسملرنده كي اثرلرني تحرير ايله مشدر. (ريحانة الروح في رسم الساعات في معرفة الاوقات) (تحرير المناظر الاقليدس) (شرح خلاصة الحساب) جهة آثاردنددر.

بهر الدين باشا

شهيددر. مكتب حريه دن ارکان حرب يوزباشيغليه نشأت ايددر بالترقى چاناق قلعه رديف فرقه سى قوماندانلغنه تعيين اولونمشدى ۱۳۳۰ تاريخنده متقاعد استانبولده ارتحال ايتدى. اوق ميدانى قربنده (سنان باشا) قبرستانده پدرى خيرى بكك ياننده دفن ايدلدى. (دميروللرى وطرق عاديه ايجون كذركاه تعينى) (عمليات ترابيه) (طرق عسكريه) كي آثار رياضيه سى طوپچى ومهندس مكتبلرنده طول مدت معلم لكى واردر.

پ

بهر محمد صدى افندى

سلطان بايزيد ثانى دورى فضلا ورياضيونندن خيرالدين افندي نك تليدى اولوب (ادرنه) ليدر. استادينك (مفتاح كنوز ارباب قلم ومصباح رموز احباب رقم) اسمنده كي اثر رياضيسى توسيعاً ترجمه ايله مشدر كه برنسخه سى شهيد على باشا كتيبخانه سنده واردر.

ت

نوهيد افندى (سيد احمد توحيد افندى)

اشرف رومى حضرت تالرينك احفاندن بروسهلى شيخ مصطفى افندى زاده شيخ اسماعيل حقى افنديك اوغلودر . والده سى ده ترجمه حالى شعرا فصلنده محرر (نجارزاده شيخ رضا) افنديك مخدومى شيخ صديق افنديك كريمه سيدر . تولدى استانبولده در . مشهور كتخدا زاده عارف افندين اخذ علوم ايتدكدن صوكره طريقى تدريس داخل وسر عسكر اسبق بروسهلى داماد سعيد پاشايه كتابچى اولدى . صوك مامورى اوقاف هايون ناظرلى در . (جانان ايلنده بولدى توحيد صفائ وحدت) مصرعك دلالتى اولان (۱۲۸۶) ده ارتحال ايدهرك جدى (نجارزاده) تره سنه دفن ايدلى . علوم دينيه ده فنون عربيه ده يد طولى سى عفت و فضيلتى مسلم ايدى . قوناغنده منتسبين معرفته صباح آقشام علوم متنوعه تدريس ايدردى . شعر و نثرى ده مكملدر . مجموعه اشعارى محترق اولمشر . تذكره فطينده :

رجاى وصلتكه جستجولر هپ سنكچوندر
ره عشقكده بزل آبردر هپ سنكچوندر

آثارى :

- (۱) تلخيص الاعمال : هندسه عمليه ، فن مساحه ، فن تسطیح ، فن استحکام مسائله
دائر اولوب ۱۲۴۵ ده اكال ايله مش و (۱۲۷۰) ده طبع ايدلمشر .
- (۲) مجموعه الفرائد و لب النوائد : هندسه عمليه و فن مساحه دن باخدر . بواترك مختصرى
اولمق اوزره بر رساله سى داها واردر .
- (۳) مرآت السما : فن هياتندر .
- (۴) حل الاصعب فى تضعيف المكعب :
- (۵) نخبه الحساب : ملا جمشيدك اثرندن مترجم اولوب ۱۲۷۰ ده طبع ايدلمشر .
خط دستيه محرر حسابيه هندسه سى راغب پاشا كتبخانه سنده در .

نوفيس ياشا (ويدىلى حسين توفيق پاشا)

زمانمزمده كى عثمانلى رياضيوننك بحق رئيسى عد اولنور بر مشير معارف سمير ايدى

۱۲۷۶ ده ارکان حرب يوزباشيغيله مکتب فنون حربيه دن نشأته اولا (آتاشه ميلتر) لکله پارسه عزيمت وايکي سنه صوکره درسعاده عودتله مکتب حربيه ده رياضيه خواجه لکي ايدهرک علی الاصوله ترفيع رتبه لره مظهر اولمشلر وماليه نظارتی ، آمريقا سفارتی ، نافعہ نظارتی کبی مهم مأموريتلرده ایفای خدمت ايدهرک ياور اکرم عنواننده نائل اولمشلر ایدی ۱۳۰۹ ده ارتحال ایلدیلر جوار حضرت خالدده ایکله جاده سندن فریدون بک تره سنه کیدن سوقاغک صاغ طرفنده مدفوندر . باشلیجه اثرلری شونلردر :

(ذیل اصول جبر) (جبر اعلا) (ماکنه) (جبر خطی) ایله رهو ایسلاند نام تاریخ جمعی اعضاغه تعیین اولوندیلری زمان فرانسه جه ایرادایتدکلری (ممالک عثمانیه واسلامیت) اسمنده کی نطقلری حاوی اولان رساله دن عبارتدر (حساب مثنی) اسمنده انکلیزجه مقبول بر اثری ده اولدینی (مرآة مکتب حربيه) ده مذکوردر .
اخیراً (معلملر مجموعه سی) نلک ایکینجی سنه سنک (۲۲) نجی صاییسنه مفصل ترجمه حالی قونولمشدر .

ث

ثاقب محمد افندی (خواجه)

علماوریا ضیون عثمانیه دن و (سینوب) ده دفین خاک (سیدبلال) حضرت تلرینک نسلندن اولوب شهریدر . علوم عربیه یی علمای بنامدن (یسنجی زاده عثمان) افندی دن وفنون ریاضیه یی ده (کلنبوی) مرحومدن اوقومشدر ۱۲۲۸ تاریخنده وفات ایدهرک حضرت خالد جوارنده شیخ الاسلام خواجه سعدالدین افندی نلک مدفون بولوندینی درکاهک یول کنارنده برادر زاده سی یعقوب افندی قربنه دفن ایدلدی . مهندس خانه قوله سنه وضع اولونان بویوک ساعت چیره دستی مهارتیدر مهندس خانه نلک بنام معلملرندن ایدی .

چ

چیناری اسماعیل افندی (خلیفه زاده)

اون ایکینجی عصر هجریده استانبول دن یتیشن منجمینک اکمل اولوب (مقابله پیاده سرخلیفه سی) افندی نلک مخدومیدر . (چیناری) لقبیه شهرته بادی (صولو مناستر)

جوارنده (سنجقدار خیرالدین) نام دیگر (چینار) محله‌سندھ اقامتندن ناشیدر. هنوز کنج
ایکن علوم ریاضیه‌ده واول زمانلر بونک لازمه طبعیه‌سی حکمنده اولان استخراج احکام
فلکیه‌ده پک زیاده کسب اقتدار ایتمش اولمه‌سنه مبنی سلطان مصطفای ثالث مظهر توجهی
اولمشدی . برزمان (لاله‌لی) ده موقت اولدی حالا بو جامعه مشهور اولان بسیطه‌لر بو
ذاتک چیره‌دستی مهارتیدر ترسیم ایتدیکی ارتفاع تحت‌لری ده قیمتداردر (قاسینی) زیچندن
صوکره (لالاند) زیچنی المک دفعه موقع تداوله قویان بو ذاتدر . مصطفای ثالث امریله
(قاسینی) زیچنی (۱۴) مطلب اوزره توسیعاً ترجمه و شرح ایدهرک (تحفه‌بیج رصینی
ترجمه زیچ قاسینی) اسمی ویرمشددر . صاحب ترجمه‌نک ترجمه حایله آثارینه دائر مهره
ریاضیون عثمانیه‌دن (صالح ذکی) بکک (قاموس ریاضیات) نده تفصیلات لازمه وارددر .
(لالاند) ک اوج جلدندن عبارت اولوب (استرونومی دولالاند) دنیلن اثرک جلد
اولنی ترجمه ایدهرک (لالاند زیچنی) تسمیه ایتدیکی اثرک ارقامنی ابجد حروفاته تبدیل
ایله‌مشددرکه احمد ضیابک نزدندهدر .
(رساله فی تأخر غروب الشمس عن الموقت المستخرج بالمواقیت المستعملة فی ایادی
الماس) اسمنده بر اثری ده وارددر .

ح

مسین و مسن قرونوی

سکزنجی عصرهجری ریاضیونندن (۸۳۳) تاریخنده تألیف ایتدیکی (روضه‌المنجمین)
اسمنده کی اثرنده علم نجوم یعنی علم هیئاتله احکام نجومه دائر تعریفات مفصله وارددر .

مسین مسنی افندی (مؤمن زاده)

سلطان عثمان و سلطان محمود اول دوری ریاضیونندن اولوب علم ارقامدن فصول مختلفه
اوزره تورکجه (مرآة‌اللوب) اسمنده اثری وارددرکه برنسخه‌سی بشیک‌طاشده یحیی‌افندی
درکاهی کتب‌خانه‌سندھ موجوددر کندسی شهری و مأمورین مالیهدن ومنجم ثانی ایدی .
راصد مشهور (لالاند) ک زیچنی ده آلتی باب اوزره توسیعاً ترجمه ایتشددر .

ماہی محمود افندی

نیش سرکرده لرندن ۱۱۷۳ ده وفات ایدن حاجی حسن چاوشك اوغلی اولوب پدرینك حیاتنده تحصیل علوم ایچون مصر القاهره عزمته طول مدت جامع ازهرده شیخ حسن الجبرتی الحنفی دن علم نجوم و هیئت تدرس ایتشد . سلطان عبدالحمید خان اولك اواخر سلطنته طوغری استانبوله كلیش و التفات پادشاهییه مظهر ارلهرق کندیسنه واولادینه مشروط اولق اوزره سلیمانیه موقتلکی ایله برابر سلیمانیه نك دوکمه جیلر طرفه ناظر اولان میدان چقان مردیونك اوزرنده کی خانه احسان بیورلمشدر . اوراده اولدقه مهم اولان کتبخانه سنك ایچنده و برجوق آلات رصدیه آره سنده سنین وفیره اقامت ایتدکن صوکره بالوفات کندی شا کردی اولان شیخ الاسلام عارف حکمت بکک نوح قویوسنده وقع تربه سی حظیره سنده دفن اولونمشدر .

سنی طقسائی متجازز ایدی . سنك مزارنده مخدومی سلیمانیه موتی خطاط حاجی مصطفی افندی امضاسیله شو کتبه محکوکدر: « هذا قبرالحاج محمود بن الحاج حسن النیشی المومت بجامع السلطان سلیمان خان علیه الرحمة والغفران . المتوفی فی ۲۰ ربیع الاخر سنه ۱۲۲۳ » علوم ریاضیهیه دائر تألیف ایتش اولدینی آتاردن یالکیز شورشائل کورلمشدر:

- ۱ — رساله فی رسم الكرة ... عربی
- ۲ — در بیان تقدیم خواص ، که تقویم ارقام وحروف کویند ... ترکی
- ۳ — قاعده استخراج خسوف ... ترکی
- ۴ — قاعده فی استخراج الکسوف ... ترکی
- ۵ — قاعده فی وضع جدول اختلاف المنظر
- ۶ — حرکات الکواکب الثابتة

مسین رفقی افندی

قریم مضافتندن طمان بلده سندن اولوب شام والیلکنده ارتحال ایدن مشیر امین پاشانك پدریدر . مهندس خانه نك تاریخ کشادی اولان ۱۲۱۰ سنه سندن اعتباراً یکرمی ایکی سنه باش خواجه نامیه تدریس فنون متنوعه ایله یں مهره ریاضیون ثمانیه دندر . اوزمانکی طلبه آره سنده (بویوک حسین افندی) شهرتیه معروف ایدی . مؤلفاتی ۱۲۰۹ ده

طبع اولنان (لغ رساله سی) [۱] و ۱۲۱۲ ده طبع اولنان اصول هندسه ايله (مثلثات مستويه) (امتحان المهندسين) (اصول استحكامات) (اصول انشاء طريق) (مجموعه المهندسين) (تلخيص الاشكال) (المدخل في الجغرافيا) عربى (ارتفاع رساله سی) (خبره جدولی) و سائر هدر . برده عربى العبارة (فريدة المذرة في علم الكرة) اسمنده يازمه بر اثرى واردر . ۱۲۳۲ ده مدينه منوره ابنیه مقدسه سنك تعميرينه مأموراً اعزام اولوندقلى زمان اوراده وفات ايله دی . مكتب حربه درسلىرىك تنسيقنده بويوك همى كورلمشدر . (مجموعه المهندسين) ی ۱۲۱۷ ده (تلخيص الاشكال) ی ۱۲۳۹ ده مصرده (اصول هندسه) ايله (مدخل جغرافيا) سی و (مثلثات مستويه) سی ده استانبوله طبع اولونمشدر .

(مجموعه المهندسين) حقنده عسكرى موزه سی مدیرى احمد مختار پاشانك (احوالنامه مؤلفات عسكریه عثمانیه) سنده ايضاحات لازمه واردر .

حسين افندى (مصيرى زاد)

مهندسخانه هايونده سرخليفه لاک وظيفه سيله فنون رياضيه تعليم ايدن رياضيون عثمانيه دن برذات اولوب ۱۲۳۷ تاريخنده (تاليف زوايا) يه دائر مطبوع رساله مستقلى سی واردر . رياضيونك معلوملى اولدينى اوزره بر زاويه ويا بر قوسك مساوى اوچ قسمه تقسيمى ، برمكعبك ضلعه مساوى برمكعب آخرانشاسى ، بر دائريه مساوى مربع ترسيمى اليوم حل اولونه میان مسائلدندر . حسين افندى مرحومك رساله سنكده اساساً مقصدى تأمين ايدمهديكى زمانمز رياضيون عثمانيه سنك رئيس الرؤساسة مقامنده اولان ودينلى توفيق پاشا مرحومك بوماده يه دائر مقاله فاضلانه ليله ده مثبدر .

هاجى حسين رفقى پاشا (فريز)

مهندسخانه برى هايون خواجه لردن على بكك مخدوميدر . پدرينك معلم بولوندينى مکتبه تحصيل ايدهرک (۱۲۶۳) تاريخنده بش آلتى رفيقيه برابر اکمال تحصيل ايجون (ويانه) يه کوندرلدى . اثنای تحصيلده تاريخ عثمانى (نمچه - المانجه) يه ترجمه ايله مش

وايمپراطور طرفندن مظهر تقدير اوله رق شرفنه بر ضيافت و يرلمشدر . اكمال تحصيلدن
صوكره استانبوله عودتله دوائر و مكاتب عسكريه ده ايفاي وظيفه ايلدى . (۱۳۲۹) تاريخنده
ارتحال ايدهر ك فاتح تربته شريفه سى حظيره سنه دفن ايدلى .
آثاري : تسويه طرق ، استحكامات جسميه ، طوپجياق فنى . صوك اثرى سلطان
احمد سر كيسنده شهر و تقدير ايدلمشدى .

هاجى محمد آغا به عمير الله آق بونارى

سلطان سايمان قانونى شهزاده لرندن سلطان (مصطفى) نك آماسيه والىلى زماننده
معيتى مأمور لرندن بر ذاتدر . امضاسنى (الحاج محمد عن جماعة مهتران) ديه يازديغنه كوره
شهزاده مشاراليهك مهترانى مياننده اولدينى آ كلاشيلور .
باش طرفى قواعد و فوائده و مابعدى مسائل حسابيه دن باحث (شمس ايلان) اسمنده كى
اثرينك نهايتنده كى منظومه بوجه آتيدر :

معرفت رومندن آچدك نقابى

عيان ايتدك مسائل حسابى

آماسيه ده قيلدك فتح بابى

سحابندن چيقاردك آفتابى

دنيلدى بايزيد پاشاده تاريخ

يازوب ويرك اميره بوكتابى

سنه ۹۵۳

كوپروده جامعى ايله مكتبى اولدينى و بوراده مدفون بولوندينى مرويدر .

صنع نؤاد پاشا (زاهر ارغلا سفر پاشا هفبىرى)

چركس قبيله لرينك (بژه دوغ) قبيله سى بكلرندن حرا الافكار متانت اخلاقه اصحابندن
بر ذات اولوب مكتب حربيه دن نشأتندن صوكره قرق سنه مكاتب عسكريه و ملكيه ده
علوم رياضيه تدريسيله امرار حيات ايلدى . (۱۳۲۹) تاريخنده متقاعد آ در سعادته ارتحال
ايدهر ك قليچ على پاشا جامعى حظيره سنه دفن ايدلى .

(هندسه مسطحه) ، (هندسه مجسمه) ، (هندسه رسیمه) ، (هندسه مرثه) ،
(عملی هندسه و رسم خطی) کبی آثار مطبوعه لری وار . ر . صوڪ مأموریتی مکتب
اعدادی* عسکری درس نظارتی ایدی .

خ

فہیل فائزہ افندی

(استانبول) دن یتیم نعلما وارباب فندن فوق العادہ ذکی برذات اولوب ۱۰۸۵ تاریخندہ
یدی قلعہ محلہ سندنہ (جانی زادہ مصطفی افندی) صلبندن دنیاہ کلدی . ابتدائی تحصیلنی
بیتزدکن صوکرہ آلی و عالی تحصیلنی زمانی فضلاسندن قرہ خلیل ، بوستان صالح ،
مستجی زادہ عبداللہ ، مطولجی افندی لردن وقواعد فارسیہ یددہ (نشاطی دہدہ) دن پارلاق
بر صورتہ اکل ایدہ رک معروف اولان اصول دائرہ سندنہ تدریسہ باشلادی . و آرزماندہ
درسنہ پک چوق علم طبلری طوپلانندی .

بر آراق شعرلہدہ اشتغال ایلیوب معاصری بولون دینی شعرانک تحسینی جلب ایدہ جک
درجہدہ شاعرانہ اقتدار کوستردی . ینہ بو آراق علوم ریاضیہ تحصیل لزومنی دہ تقدیر
ایدہ رک زمانی ریاضیونندن بونقصانی دہ اکل ایلہدی . ایشہ بوجہلہ بر طرفدن شا کرد
لرینی تدریس ایتمکہ اسملری آشاغیدہ مذکور آثاری تألیف ، بر طرفدن دہ فنون
ریاضیہ دہ کی تبععاتی تعمیق ایلہ مکہ مشغول ایکن مع التأسف سودا علتہ مبتلا اولہرق
بالطبع تدریس عالمندن چکیلدی . اجازہ آلمایہ باشلایان طلبہ سنی دہ ناچار تحصیل شرفندن
محروم براقدی .

بر آرز صوکرہ ۱۱۳۴ تاریخندہ منتحراً وفات ایدہ رک یدی قلعہ قاپیسی دیشاریسندنہ کی
لیریشخانہ مزارستانندہ باباسی یانندہ دفن ایدلدی . (رحمۃ اللہ علیہ)
شاعر لکد کی اقتدار ینہ نمونہ اولمق اوزرہ (شقایق) ذیل (شیخی) دن آتی دہ کی
غزلی نقل اولوندی :

بزکہ دلدن امل راحتی دور ایلہ مشر
چکیلوب گوشہ غمکاهہ حضور ایلہ مشر

فیض توفیق ایله پیچیده ایدنبجه نیجه کز
پنجه شخص غم و محنته دور ایله مشر
فکبر دیدار ایله خدمتکه ایام ایچره
کشتزار املی مزرع مور ایله میشیز
حالدن دیدهبی حیفاکه ایدوب بز تحویل
محو نظاره دیدار امور ایله میشیز
کوس-تروب بزم بلاغنده ید بیضایی
(فائضا) عرصه که عالمی طور ایله مشر

آثاری :

- ۱ — علم تفسیردن (سوره یونس) ده کی (وجاوزنا بنی اسرائیل البحر) آیت کریمه سنک تفسیرینی مبین رساله .
- ۲ — معانی و بیانندن تلخیص شرحی اوزرینه (فنساری زاده حسن چلبی) نک بین العلماء مشهور حاشیه سنک اکثر مباحثه تعلیقات .
- ۳ — علم آداب مناظره دن (حسینی) رساله سنه شرح .
- ۴ — مولوی فضلاسندن (نشاطی ده ده) نک قواعد فارسیه سنه شرح .
- ۵ — علم معانیدن (علاقه) رساله سنه شرح .
- ۶ — مص دخان ، شرب قهوه ، بلع آفیونه دائر رساله مخصوصه .
- ۷ — قرینه تعریفنه دائر رساله مخصوصه .
- ۸ — (علم نجوم - هیأت) ده مناقشات داعی بعض مباحثک حلته دائر (فتوح علائیه) اسمنده اثر مخصوص .
- ۹ — علم کلامدن (خضر بک) مرحومک (نونیه) قصیده سنه شرح .
- ۱۰ — علم ریاضی دن (حساب تجیم) مسائلنه دائر مستقل اثر .
- ۱۱ — علم ریاضی دن (جبر) مسائلنی مبین (الصولة الهزبری) اسمنده اثر مخصوص .
- ۱۲ — علم ریاضی دن بر مقدمه آلتی باب بر خاتمه اوزره مرتب (فذلکه الحساب) نامنده مستقل اثر . طرف عاجزیدن دارالفنون عثمانی کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدر .
- ۱۳ — (علم شعر) دن دیوان .

۱۴ - (علم نجوم - هیات) دن سیاراتک حرکات فنیه سنه دأثر (مقالات السیاره) نامنده رساله .

۱۵ - علم آداب مناظره دن سید شریفک رساله سنه شرح .
اشبو آثاردن (نونیه) و (قواعد فارسیه) شرح لریله (حساب تخیم) دن ماعداسی سلطان بایزید ثانی جامع شریفی ایچنده کی شیخ الاسلام (ولی الدین افندی) کتبخانه سننده واردر .

ضمیری بك :

ابتدائی تحصیلنی مملکتی اولان استانبولده بعدالاکال مهندسخانه بریء هایونه کیردی . مکتبدن نشأتندن صوکره بلچیقاده اکال تحصیل ایله دی . عودتنده مکتب مذکورده هندسه رسمیه معلمکنه تعیین اولوندی . بیکباشیلغه ارتقاسندن صوکره ملکیه یه نقل ایدهرک صوكمأموریتی اولان دمیریوللرمدیریتنه قادار خدمات فنیده بولوندی وحسب السن تقاعدی اجرا ایدیلهرک (۱۳۳۲) سنه سنده ارتحال ایتدی . قاسم پاشاده سنان پاشا جامعی حظیره سنه دفن ایدلدی .
(هندسه رسمیه وتطبیقاتی) (دمیریوللر) (طرق متنوعه عادیه) اسملرنده آثار مطبوعه سی واردر .

مضمر خلیفه التمری :

سلطان مراد رابع دوری تبردارانندن وارباب دانشدن بر ذاتدر . علم حسابدن (جزیره ارقام) اسمنده کی اثرینک فهرستی بوجه آتی در :

اولکی باب ،	قره جمله	بیاننده در .
ایکنجی »	تفریق	»
اوچونجی »	ضرب	»
دردنجی »	تضیف	»
بشنجی »	تضعیف	»
آلتنجی »	تقسیم	»
یدنجی »	تقسیم غرما	»

سکزنجی باب	زکات	بیانده در .
دوقوزونجی »	کومروک	»
اونجی »	آلتونی غروشه بوزمق	»
اون برنجی »	غروشی آلتونه بوزمق	»
اون ایکنجی »	سیاقت عربی وارقام هندی بیانده در .	

د

درربرسه م-م مولوی

ارباب معارفدن وزمره محاسبیندن بر ذات اولوب (بوسنه) لیدر . (ازمبر) ده
اختیار اقامت ایله دی . (سنان) افدینک حاکم لکی زماننده علم حسابدن تالیف ایتدیکی
تورکجه (لمعة الفوائد) اسمنده کی اثرینک بر مقدمه و اوچ بابی واردر .
مقدمه : کاتبلره بعض نصایح و قسمت مواریشه دائر لازم اولان معینلردن باحثدر .
باب اول : تقسیم غرما
باب ثانی : تقسیم مواریت
باب ثالث : اربعة متناسبه

دری سلیمان افندری

شعرادن و علوم ریاضیه نک (نجوم - هیأت) شعبه سی متخصصلرندن بر ذات اولوب
مدرسیندن شومنیلی طیب افدینک مخدمیدر . تحصیلی استانبولده اکمال ایده رک (۱۲۶۶) ده
مکتوبی صدر عالی خلفالغنه تعین ایدلدی . نجومدن احکام کلیه لازم اولان اقسامی
مبین (جامع القواعد و نتایج الفوائد) اسمنده تورکجه بر اثری و تحفه وهییه (کهریز)
نامنده بر نظیره سی واردر .

دانسه بک

ذکای فوق العاده اصحابندن و علوم ریاضیه متخصصلرندن بر ذات اولوب شهریدر .

(۱۲۹۱) تاریخنده مکتب حربیادن ارکان حرب لکله نشأتندن صوکره حیات عسکریه سنک قسم اعظمی معلم لکده کچیردی و (۱۳۰۴) تاریخنده اولجه کوندرلدیکی (طرابلس غرب) ده ارتحال ایله دی. آثارندن (حساب تفاضلی و تمامی) مطبوع (هندسه حلیه) غیر مطبوعدر.

د

راستخ بك

مکتب بحریه شاهانه دن نشأت ایدن ریاضیون عثمانیه دن اولوب (ریزه) لیدر. مکتب بحریه ایله (دارالشفقه) ده معلم لکی واردر. ۱۳۲۹ تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایده رک (قاندیللی) مزارستانه دفن اولوندی. فضائل اخلاقیه ایله ده متصف بر ذات ایدی. آثاری :

- (۱) اصول هندسه (مطبوع)
- (۲) هندسه رسمیه (غیر مطبوع)
- (۳) مثلثات کروییه ()
- (۴) خریطه بحریه اخذی ()
- (۵) فن مساحه بحریه (باشقا برذاتک امضاسیله نشر اولونمشدر)
- (۶) صور کواکب ()

رفت یاشا

علوم ریاضیه متخصصلرندن بر ذات اولوب (عشاق) لیدر. مکتب حربیه دن نشأتندن صوکره حیات عسکریه سنک قسم اعظمی مکتب عسکریه و ملکیه ایله شهزادگان حضراتندن بعضیلرینه معلمک و طیفه معارف پروریسیله امرار ایله دی. بو جهته پک چوق شاکردان یتشدیرمکه و برچوق آثار ریاضیه تألیف و ترجمه سنه موفق اولدی. (۱۳۳۴) سنه سنده متقاعداً امرار حیات ایتدیکی بکلر بکنده ارتحال ایده رک (نقاش) قبرستانه دفن ایدلدی. آثار مطبوعه لری :

اصول مثلثات مستویه

مثلثات مستویه

مثلثات کرویہ

مسائل مثلثات

ملخص هندسه

مفصل هندسه

فن میخانیک

لوغاریتمہ لی اصول مثلثات مستویه ومسائلی

تجارت وزراعت جوغرافیائی

ملخص جوغرافیا

راغب یاشا (فریبہ احمد راغب یاشا)

علوم ریاضیہ متخصصانہ بر ذات اولوب (کوتاہیہ) لیدر . مکتب حربیہ دن
نشانہ دن صوکرہ حیات عسکریہ سنک قسم اعظمی معلم لکھ مکاتب عسکریہ دہ کچریدی .
(۱۳۳۵) تاریخندہ متقاعداً استانبولہ ارتحال ایدہ رک (ایوب) سلطانہ سیاوش پاشا
ترہسی یانہ دفن ایدلدی .

میخچی اوغلو صاری قاضی عثمان ذکی افندیک مخدومیدر .

آثار مطبوعہ سی :

مفتاح الهندسه

جبر عادى

جبر اعلا

علم هیات

حساب معاملات

جغرافیا

درربہ محمد امین یاشا (کیمیاکر)

مشیران عظامدن متفقین بر ذات اولوب شہریدر . مہندس خانہ بری ہایونہ اہمال

تحصیلدن سوکره اوروپایه اعزام اولونهرق لوندره و پارسده ، معادن ، حکمت ، کیمیا فنلرنده کی معلوماتی توسیع ایدوب درسعادتہ عودتندہ وظیفہ تدریسیہ ایلہ برابر تعیین اولوندینی سیاسی خدماتده دخی ابرازاهایت ایامشدر . شرق تحدیدحدودت قومیسوننده بولوندی . باشلیجه آثار مطبوعهسی اصول حکمت طبیعه و کیمیا اولوب آلات کیمیویه تعریفاتی مبین رسالهسیله داها بعض رسائی واردر . ایران ایلہ تحدید حدود قومیسونی ریاستنده بولوندینی زمان جمع و تحریرینه همت ایتدیکی (مذکره) امضالی تحدید حنود وثائقه دائر مطبوع اثرسیاسیسیده واردر . (۱۲۹۳) تاریخنده استانبولده وفاتایله دی .

ز

زکی مصطفی افندی

علوم ریاضیه علماسندن اولوب شهیدر (منجم باشلیق) ده بولوندی . استانبولده ارتحال ایتدی . (هیأت - نجوم) دن (تحفةالوزراء فی ترجمه سلمالسماء) ، (مرقةالاعلا فی شرح سلمالسماء) اسمرلیله اثرلری وسکز جزؤ مقدارنده (مجزبات زکی) نامنده کلیاتی احکام نجومیه دائر رسالهسی واردر . باشلیجه تعلیمی ترجمه حالی مشایخ فصانده مذکور (لعلی زاده عبدالباقی) افندیندر .

(مرقة) ک نسخهسی اسعد افندی کتبخانهسنده واردر .

س

سبیری علی رئیس (غلطهلی)

مشاهیر بحریون وادبا وریاضیون عثمانیهدن اولوب اصلاً سیدوبلیدر . غلطه ترسانهسی کتبخداسی حسین رئیسک مخدومیدر اباعن جد کیمچی ایدی بارباروس خیرالدین پاشا مرحوم وسائر امرای بحریه ایلہ اسفار متعددهده بولوندی . احوال و احوال بحریه نک جلهسنی کوروب کچر مش واوزمانه کوره فنون بحریهده صاحب یدطولی اولمش ایدی . اشعارنده (کاجی) تخلص ایدر ایدی . پیری رئیسک یرینه قبودان دریا تعیین اولونهرق عمان وبحر

محیط هندیده جولان ایتدکدن صوکره استانبوله عودتله ۹۷۰ تاریخنده دیاربکر دفتر داری ایکن وفات ایلدی . باش طرفی علم هیئت قواعندن آشانی طرفی بحر محیط هندی ایله شعباتندن اولان بحر احمر ، عدن کورفزی ، فارس دکزی ، و بحر عمانک احوالی حاکی (محیط) [۱] عنوانلی اثری (بارون هاهمر) طرفندن آلمانجهیه ترجمه اولونهرق ویانهده نشر ایدلدیکی کبی (مرآت الممالک) [۲] نامنده درت سنهک سرگذشت احوالی حاکی سیاحتنامهسی [۳] دخی (اقدام) مطبعهسی معرفتیه طبع اولونمشدر . بونلردن باشقا علوم ریاضیهدن (اسطرلاب) و (ربع مجیب) ، (عمل الضرب بالجیب) ، (مقنطرات) ، (دائرة المعدل) ، (ذات الكرسي) اعمالی حقنده بش مقاله ۱۲۰ باب اوزره تورکجه (مرآت الکائنات) اسمنده هیأتدن برتألیف معتبری واردرکه بر نسخهسی آیاصوفیه کتبخانهسنده واردر . وفاضل ذوقون (علی قوشچی) نک هیأتدن فتحیهسنیده (خلاصه الهیاء) اسمیه توسیعاً ترجمه ایتمشدرکه بر نسخهسی بشیر آغا کتبخانهسنده موجوددر . اشعاریده خوش اولوب شویتلر زاده طبعیدر .

نوله مجرم ایسهک یارین شفاعت خواهمز واردر
دایانسنین زهدینه زاهد بزم اللهمز واردر

[۱] مخدمونک دخی بوکتابی توسیع وتذیل یولنده (مرآت الکائنات فی العمل بالآلات الفلکیه) اسمنده بر اثر مقبولی اولدینی کبی ارباب معارفدن محمد امین بن الحاج عبدالرحیم افندی طرفندن ده ۲۷ مقصد اوزره مرتب عربی العبارة (مقاصد الجلیة فی حل الآلات الارتفاعیه) اسمنده برشرح واردر . [۲] بو اثر نفیسک ال یازیله محرر بر قویه سنک نابعلی کتبخانه ده موجود اولدینی (اوروپا) مورخلرینک روایاته عطفاً (اسفار بحریه عثمانیه) نام اثر قیمتدارده مذکوردر . آلمانجهیه ترجمه اولونان نسخهسیده ۱۸۱۵ ده برلین ده طبع اولونمشدر . [۳] یکچیری اوجاغنه منسوب اولوب ۹۶۰ ده درسعادته وفات ایدرک سودلیجهده سابق المترجمه (جمال الدین اسحق قرهمانی) تربهسی حظیره سنه دفن ایدیان (طورناجی باشی زاده یتیم علی چلبی) بوسیاحتده برابر بولونهرق منظوم برسیاحتنامه یازمشدرکه ابیات آتیه او سیاحتنامه دندر .

صوبی باردافده دیمشدر کمی بی دیوارده
بزدن اول بوجهانی سیرایدن اهل وقوف

عالم بری بر اقوب بحر هواسنده
یوعلی ایسه دخی عقلنه عرفانه یوف

(محیط) ک ۹۶۲ ده هندوستاده کجرات بلادندن (احمد آباد) ده یازیلان بر نسخهسی روان اوطهسی کتبخانهسنده واردر .

دیگر

که صفا بولدی کوکل آینه سی کاه کدر
بویله در حال جهان بویله کلور بویله کیدر

(مرآت الممالک) بش مقاله یکرمی باب اوزره مرتبدر . (خلاصة الهيئة في ترجمة
ملخص الهيئة) اسمنده بر اثری دهاواردر که بر نسخه سی کتبخانه خدیوی ده در .

سعدی به ضلیل

سلطان احمد ثالث دوری ادبا و محاسبیندن اولوب داماد ابراهیم پاشانک خدمت
کتابتنده بولمشدر (مفتاح المشكلات) اسمنده علم حسابیه دائر ترکی العبارة بر اثری وارددر .

سولیمز زاده عبدالطیم افندی

سلطان مصطفای ثانی دوری علما و ریاضیونندن بر ذات اولوب (قیصریه) لیدر .
علوم عربیهده بعض رسائل ایله ریاضیاتدن (رساله اسطرلاب و مسائل ربع مجیب) و
۱۸ باب اوزره مرتب (بهجة الانباب) و دیگر (رساله اسطرلاب) کی آثاری وارددر .

سعید افندی (موقت محمد سعید افندی)

سلطان مصطفی جامع شریفی موقتی اولوب شهریددر . (منجم موسی بن حسن نوبخت) ک
حرکات کواکبدن ظهور ایده جک احکام و حوادث کونیه دن باحث اثرینی (۱۱۸۱) ده
توسیعاً ترجمه ایشدر .

سعد الله عزت افندی

علماء شعرا دن و علوم ریاضیه نک (نجوم) شعبه سی متخصصلرندن متفنین بر ذات اولوب
(آنقره) لیدر . تذاکر شعرا دن (فطین) تذکره سنده یازیلان ترجمه حائنده پیران
طریقندن حاجی بایرام ولی حضرت تدرینک سلاله سندن اولدینی محرردر .
علی الاصول اکمال تحصیلدن صوکره نیابت و مفتیلک کی وظائف شرعیهده بولنه رق
بالاخره مسقط رأسنده اختیار ازوا ایله یوب ۱۲۶۴ تاریخنده ارتحال ایلهدی . دیوانیله

حروف هجا ترتیبی اوزره مرتب ایکی بویوک جلدی حاوی مجموعه منتخباتی وارددر که خط دستیه محرر یکانه نسخه سی حفیدلری (غالب) بکده محفوظ اولوب جلد اولی عثمانلی و فرس شعراسنک اشعارینی جامعدر. جلد ثانیه سی ده بوجه آتی دوقوز فصل اوزره مرتبدر.

(۱) خزینه مکاتیب طرزنده آثار منثوره

(۲) مختلف فتوا

(۳) اصول صک

(۴) ، (۵) ، (۶) ، (۷) فصللر عربی و فارسی بعض ضروب امثال و ابیاتک شرحی

(۸) کلمه وی اسماعیل افندی مرحومک حساب رساله سی

(۹) رئیس الکتاب رائف محمود افندینک جوغرافیاسندن بر قسمی مندرجدر .

(اولوغ بک) زبچنک تعدیلاتنک محولاتیه احکام نجوم وجداولدن باحث بویوک قطعه ده کی

مجموعه ریاضیه سی ده اسبق معارف ناظری هاشم پاشانک خصوصی کتبخانه سنده در . نجومک حسابات و تخصیص احکام شعبه سنده فوق العاده ماهر اولوب سیاراته معطوف عطایانک قولایلقه بولونماسیچون منتظم بر اصول کشف ایتدیکی کبی تجارب عمیق سنه عطفاً (اشجار اثمار) اسمنده کی نجوم کتابنک احکامه تعلق ایدن بعض اقسامی ده تعدیل وتصحیح ایله مشدر .

سکودلو سلیمانیه رشری افندی

علمادن و علوم ریاضیه نک (نجوم) شعبه سی متخصصلرندن بر ذات اولوب (سکود) قضا سنک (این اوکی) قریه سننددر . علوم عربیه یی اوکی پدری قاجقی محمد افندی دن علم نجومی ده (آیدین) ده (حسین) افندیدن تعلم ایله دی . بعده (استانبول) د کله رک ایچه سنه لر (سکود) لو تقویمی نامیه تقویم چیقاردی . (۱۳۱۰) تاریخنده (۸۵) یاشنده ارتحال ایده رک وصیتی اوزره (اسکدار) ده بلبل دره سنده قازطاغی محمد افندینک آیاق اوجنه دفن ایدلدی . علم خطه ده انتسابنه (۳۰) عدد یازدینی مصاحف شریفه شاهددر . مطبوع آثاری : ۴۰۰ سنه لک تقویم دوار و تاریخ ثلثه اخبار (تقویم دائم) در برده غیر مطبوع روزنامه سی وارددر .

سليمانه مقامی افندی (کاتب دیوانی)

علوم ریاضیه نك (نجوم - هیأت) شعبه سنده صاحب اختصاص بر ذات اولوب شهریدر .
(۱۲۱۰) کسور تاریخلرند استانبولده ارتحال ایله دی .
آثاری :

سلطان مصطفی امریله خلیفه زاده اسماعیل افندی نك ترجمه ابتدکی (زیچ قسینی) نك
سنه لری سنین میلادی اولمغله اهل اسلامه استعمالنده عسرت اولدیغندن سنین عربیه تهویل
وطول (پارس) دن (استانبول) ه نقل وحساب ایده رك (زیچ جدید خلاصه غرا) تسمیه
ایتمشدر (مرآت السما) (رساله ارتفاع) (تسویه الیوت) اسملرنده آثاری ده واردر .

سیر مصطفی [۷]

متأخرین ریاضیون عثمانیه دن اولوب شهریدر . دها چوجوق ایکن رسم یامغه وآلات
هندسیه یی لایقیله کورمدیکی ویلمدیکی حالده اشکال هندسیه چیزمکه باشلامشیدی . سلطان سلیم
ثالث حضر تلیرنک جمله مؤسسات فیه لرندن اولان مهندسخانه یه کیره رك ا کال تحصیل
ایتمش وبعد الا کال یه ریاضیات ایله اشتغالی زمانلرنده لغارتمه یی کنبوی مرحومدن
اوقومشدر . بواشاده لزومنی حس ابتدکی فرانسزجه یی ده تحصیل ایلمشدر حتی diatribe
de l'ingénieur [۸] نامیله استانبولده فن حرب وفن استحکام وسائر کبی فنونک حال
حاضری نه دائر فرانسزجه تألیف ایلدیکی اثرنی فرانسه یه کوندره رك اوزمانکی فرانسه ارباب
معارفی طرفلرندن تقدیر اولتمش و ۱۸۰۳ تاریخنده اسکدارده طبع اولونان اثر مذکور دفعه ثانیه
اوله رق ۱۸۱۰ ده فرانسه ده طبع اولونمشدر . اثر مذکورک بر پارچه سندن : (علوم فنون
دور عالم اجرا یدیور بوکون اوقدر معارفندا اولان اوروپالیر لاتین استادلرینک شاگردلریدر .
بونلرده یونانیلرک حلقه تدریسنده یتشمشدر ده اوللاری ایسه مراکز معرفت ایرانده ،
مصرده ، هندده بولونور ایدی .

[۷] خط وخطاطان نام اثر مطبوعده ۱۲۱۰ ده هنوز بر حیات ایدوکی محرر اولان مالیه قلمی
خلفاسندن (سید مصطفی بن ابوبکر) ک بوذات اولسی مأمول قویدر .
[۸] صدراسبق جوادپاشا مرحومک یکچیری تاریخنک مقدمه سنده (سید مصطفی) نك اولوق اوزره
état actuel de l'art militaire de génieet des sciences à constantinople (1803) vol.
اسنده کی اثری مذکوردرکه هراکیسنک بر اولسی مأمولدر (

سیر علی یاشا (باش خواجه)

سابق الترجمة حسین رفقی افندیدن صوکره مهندسخانه به باش خواجه تعیین اولونه رق استحکام و هندسیه متعلق فنلر تدریس ایدردی ۱۲۴۶ ده عزل اولونوب یرینه مشهور خواجه اسحق افندی نصب اولندیسه ده مشارالیهک وفاتندن صوکره ینه باش خواجه اولدی مؤخرأ عهده سنه میرلوالق توجیه اولونوب وظیفه سیله مشغول ایکن ۱۲۶۲ تاریخده وفات ایله دی . سودلیجه ده مدفوندر . شهرى ایدی ۱۲۵۷ ده طبع اولونان (مخروطیات) و ۱۲۵۹ ده طبع اولونان (استحکامات جسیمه) سیله مشهور (علی قوشچی) نك هیأته متعلق فاتح سلطان محمد خان نامنه تألیف ایتدیکی فتحیه سندن مترجم و ملخص مطبوع برائری واردرکه بواثر بعض علاوه ایله و (مرآة العالم) اسمیله ۱۲۳۹ ده دارالطباعة العامره ده طبع اولنشدر .

سلمی یاشا (ساقیزلی)

عن اصل ساقیزلیدر . (کوپریچیلک) ، (طورپیدو) ، (عملیات محاصره) ، (عملیات لغم) اسملرنده اثرلری واردر . بزده الکتریک بطاریه سنی تأسیس ایدن بوذاتدر ۱۳۰۰ تاریخلرنده استانبولده ارتحال ایدرهك روم ایلی حصاری قبرستاننه دفن ایدلدى .

سعید یاشا

شهرى اولوب فتحی پاشانك دامادیدر . (لوندره) ده تحصیلی اكمال ایتدیکی زمانلرده رصدخانه مدیری اولان معلمك توصیه سیله برمدت رصدخانه مدیریتی ایفا ایتمشدر . استانبوله عودتده معلمك وسائر خدماتده بوندقدن صوکره قونیه والیلکسه تعیین ایدیلهرك حسن خدمتی کورولدی . الیوم قونیه حکومت دائره سی زماننده انشا ایدلمشدر . ۱۳۱۲ سنه سنده استانبولده ارتحال ایله یوب (سلطان محمود عدلی) تربه سی حظیره سنه دفن ایدلدى . آثاری : (اصول هندسه) (مبادئ الحساب) (حکمت تطبیقاتی) (مجموعه استحکامات خفیه) (فن معماری) (آلات رصدیه دن بعضیلرینک تعریفاتیله صورت استعماللری حقنده برائری) در .

سلبامه سرری افندی

محاسین و سیاسیون عثمانیہ دن اولوب امور مالیه دولتک غوامضنه واقف برذاتدر . عربی ، فارسی ایله فرانسیزجه و انکلیزجه آشنا ایدیلر . مأموریت سیاسیہ ایله بر قاج دفعہ اوربایہ اعزام اولمش ایدی . آخر مأموریتلری مجلس مالیه اعضالنی ایدی . اشهر مؤلفات فاضلانہ لرندن اولان (دفتر مقتصد) اسمندہ کی اوچ جلد اثر مدققانہ لری ازمئہ قدیمہ دن ۱۳۰۹ تاریخنه قدر امور مالیه دولتعلیہ عثمانیہ نک منابع صدوریلہ صورت جریانی و بوکا دائر معلومات تاریخیه و فنیہ بی جامعدرکه بویولده بر اثر دها کوریلہ مدی ملغا وقت غزته سنہ تفرقه اوله رق نشر اولنان (مباحث المالیه فی دولة العثمانیه) اسمندہ دیگر بر اثر واقفانہ لریله اصول (مسکوکات عثمانیه و اجنبیه) اسمندہ مطبوع بر اثری ایله (تقویم دائمی) آثاری جمله سندندر . دفتر مقتصدک دردنجی جلدینک طبعنه همت اولونماشدر تأسف اولونور . طرزونه تابع اوف فضاسی معتبراندن (قرصی زاده لر) حنفیدر مولدا غلطه لیدر ۱۳۱۳ ده در سعادتده وفات ایله دی ایوب سلطانده یاودود اسکله سی قربنده کی مزارستانده مدفوندر .

معیر بک (قائم مقام)

حکمت ، کیمیا ، معادن علملرنده ارباب اختصا صدن معدود اولوب شهریدر . اکمال تحصیل ایچون کیتدیکی اوروپادن عودتندن صکره مدت مدیده مکتب حریه ده حکمت و کیمیا معلمکننده بولنش مؤخرآ اوچنجی اردویه مأموز اولمشدر ۱۳۱۶ سنه سنده مناسترده وفات ایدهرک (حسن بابا) حظیره سنه دفن ایدلدی . ترتیب کرده سی اولان حکمت و کیمیا مجموعہ لری ایله حکمت طبیعیه تطبیقاتندن حساب اعشاری والکتریق ایله طورپیل و باروت آتشلمه اسملرنده کی مطبوع رساله لر جمله آثارندندر .

ش

سلبامه بر حسین

علوم ریاضیه ایله مشغول علمادن اولوب قسطموننی لیدر (رساله فی معدل النهار والعمل بالآله) اسمندہ بر اثری وارددر .

سُرقی پاشا (روسچقلى مصطفى شوق پاشا)

مکتب حربیه دن ارکان حربلك له نشأت ایدن اذکیای ضابطان دن اولوب (روسچقلى) در .
نشأتدن سوکره مدت مدیده مکاتب عسکریه ده معلم لکده و اواخر حالنده قوصوده
قطعات عسکریه ده بولونه رق (۱۳۳۱) سنه سنده استانبوله عودتی . متعاقباً ارتحال ایدهرک
(طوب قانی) خارجه دفن ایدلدى . محرر عاجزك ۱۳۰۰ سنه هجریه سنده نشأت ایتدیكم
صنمزك برنجیسی خلق بر ذات ایدی . آثار مطبوعه سی : (استکشافات عسکریه)
(مالزمه انشائیة) (عملی علم الارض) (مکمل طوپوغرافیا) (عسکری شومن دوفر)
و سائر در . برده استکشاف خریطه سنی اخذ مخصوص سهل الاستعمال پلانچت آلتی
اختراع ایله مشدر .

شرف البریه پاشا (ارکان حربیه میروالر دن چنكل کویلى حسین شرف الدین پاشا) :

مکتبدن نشأتدن سوکره خدمات عسکریه ده و نافعہ نظارتنده ایفای خدمت ایله دی .
(۱۳۱۴) تاریخنده ارکان حربیه عمومیه دائره سی برنجی شعبه سی مدیری ایکن (کرید)
ژاندارمه تنسیقاتنه مأمور قومیسون ریاستیه (قندیه) یه کیدهرک اون آی سوکره
خفاة ارتحال ایدوب (مولویخانه) یه دفن ایدلدى .
آثاری : (فائض مرکب و تقسیط مسائلنه دائر دستور و جدولر) (نظری و عملی
تیمور یوللر) (حسابات مالیه) در .

شکری پاشا (استحکام لواسی مصطفى شکری پاشا) :

ارکان عسکریه قدما سندن و علوم ریاضیه نك انشآت و کشف شعبه لری متخصص لرندن
برذات اولوب (ایوب) لیدر . مهندس خانه بری هیاوندن نشأتدن سوکره استحکام
و انشآت عسکریه به متعلق مواقع مختلفه ده واقفانه و عقیفانه بر صورتده ایفای خدمت
ایدهرک (۱۳۳۰) تاریخنده متقاعد استانبوله ارتحال ایله دی . (ایوب) جوارنده
داود آغا محله سنده سرطریق زاده درگاهنده مدفوندر . طریقت خلوتیه نك (جراحیه)
شعبه لرندن مستخلف اصحاب ترتیبیدن بر ذات ایدی . (منتخبات فنون) اسمنده کی

مطبوع اثرينك اكثر موادى تجارب ذاتيه سنه مستنددر . (كوپروجيك) نامنده كى غير مطبوع اثرى ده بو وادى ده در . اولياء كرام حضراتندن بعضيلرينك مکتوبات قدسيه لرينى جمع ايتديكى كې یدی غدد انفسى سورة فاتحه تفاسيرينى ده جمع ايتمشدر برده . (ابجد) حقه ده كى اقوالى جمع ايدهر ك بر رساله ترتيب ايله مشدر . بو آثار ك جمله سى فيضياب اولدينى سر طريق زاده در كاهى كتيخانه سنده موجوددر .

شكرى پاشا (احمد شكرى پاشا)

(۱۲۹۰) سنه هجرى سنده مكتب حرييه دن اركان حربلك له نشأت ايدن ضابطانندن اولوب شهريدر . حيات عسكرىه سنك قسم اعظمى مكاتب عسكرىه و ملكيه ده معلم لكه كچيردى مؤخرأ عموم مكاتب عسكرىه نك درس ناظر لغنى احراز ايتدى . (۱۳۳۳) ده متقاعدأ (اسكدارده) ده ارتحال ايله دى . شيخ جامع شريفى حظه رهنده مدفوندر . آثار مطبوعه سى : (مخطره تخطيط اراضى) ، (طرق) ، (شومن دوفر) ، (معمارىء على و عادى) ، (عملى ونظرى علم حساب) و تطبيقاتى ايله (اصول كشف معمارى) ، (عملى ونظرى علم حساب تطبيقاتى) در .

ص

صرفى مصطفى افندى (حاجى)

رياضيون عثمانيه دن بر ذات اولوب برقاج مقاله وبرخاتم اوزره مرتب اولق اوزره وزير اعظم احمد پاشايه تقديم ايتديكى اثر رياضى سنده بويولده بسط مقال ايدييور : (بسيط غبراده مقدارى معروف اولمايان ساحه لرك نظر ايله مساحه سى اهم مهم دولتن اولماغن براهين هندسيه دن برقاج اشكال انتزاعيله برآلت سهل الاستعمال اختراع ايله يوب صحيفه روزكارده برتخفه يادكار ايدلمشدى ..) (۱۱۸۳) دفتر امينى وكيلى ايكن ارتحال ايتدى .

ط

طاھر پاشا (بوستانى زاده)

غوامض علوم رياضيه وقوفى مسلم اولوب كوچوك طاھر پاشا لقييله مشهردر ۱۲۵۱

تاریخنده لاجل التحصیل انکلتربه کوندریلن طلبه میاننده ایدیلر عودتلرندن صوکره مکتب حریبهده معلمک ودرس ناظرلنی خدمتنده بولونمشدر. آثاری: (اصول جبر)، (جر ائقال)، (مثلثات مستویه وکرویه)، (حکمت طبیعیه)، (مجموعه قوزموغرافیا) دن عبارت اولوب ۱۲۸۴ تاریخنده وفات ایلهدی. قبری جوار حضرت خالدده کاشغری تکیهسی قربندهدر. ترجمهحالی (مرآت مهندسخانه بری هاپون) ده محرر (۱۲۷۱)ده مدینه منورهده وفات ایدن بکر پاشانک (سلم سما) اسمنده بر (مثلثات کرویه) سی واردرکه نسخهسی ییلدیز کتبخانهسنده موجوددر.

صالح ذکی بك [۰]

مملکتیزک صوکره زمانلرده ادراک ایلدیکی مشاهیر ریاضیوندندر. استانبولده جبالی سمتنده کوچک مصطفی پاشا محلهسنده تولد و ۲ تموز ۳۳۷ تاریخنده استانبولده وفات ایتشدر. تحصیلی دارالشفقهدهدر. مکتبدن نشأتی متعاقب تلغرافخانهیه مأمور اولمش وبرمدت صکره پارسه اعزام قلنهرق الکتریق مهندسی صفتیله عودت وینه تلغراف فن قلمنه دوام ایتشدر. ایلک تدریساتی دارالشفقهده جبراعلا ایله باشلامش وریاضیاتعالیهنک مملکتیزده تعمیم وانتشارینه پک بیوک خدمت ایتشدر.

صالح ذکی، برقاج سنه مرورنده تلغرافخانهدهکی خدمتنی ترک ایله معارف ادارهسنه کچمش وبرمدت اسکی رصدخانهیه مدیر اولمش و آندن صکره حیات علمییه آتیلهرق وفاتنه قدر مکتب ملکیه و دارالفنونده متبایاً حکمت طبیعیه وریاضیات عالییه تدریساتیله مشغول قالمشدر.

استانبول دارالفنوننده ریاضیات شعبهسنک مؤسسی وبانیسیدر. اوילה دینهبیلیرکه ۱۳۰۰ تاریخندناعتباراً تورک کنجلیکنک تدریسات عالییه ریاضیهدن استفادهسی خصوصنده صالح ذکی مرحومک غیرت وهمتی هیچ برشیئله مقایسه اولنهماز.

ایلک آثاری مکاتب اعدادیهده تدریس اولنان مفصل ومختصر حکمت طبیعیهلریدر. آنلردن صکره ریاضیات عالییه متعلق آثاریکلیرکه دارالفنونده تدریس ایلدیکی درسلردن متشکلدر. آثار مذکوره شونلردر:

[۰] مسلکداشی ورفیق مساعیسی محمد عزت بك افندی واقع اولان طلبمز اوزرینه اهدا وارسال ایلشلردر.

مبحث صوت، مبحث الکتریک مقناطیسی، مبحث حرارت حرکیه، مبحث جاذبه عمومیه، مبحث الکتریفیت و شعریت، حساب احتمالی، مبحث حرکت سیالات، هندسه تحلیلیه، مبحث نظریه تموجات، هیئت ریاضیه.

بونلردن ماعدا پراکنده برجوق آثار یله صوگ زمانلرده مبادی ریاضیاته دائر کتابلری و دارالفنونده و بعض محللرده و یردیکی قونفرانسلرک ضبطلری شایان تذکاردر.

صالح ذکی مرحوم ریاضیاتی تعلیم و تدریسه کی رسوخ و کفایتی قدر بر محرر ریاضی ایدی. فلسفه ریاضیاته و بالخاصه تورکلرله عربلرک ازمئه قدیمده ریاضیاته ایتدکری خدماتی تقدیر یولنده پک قیمتدار یازیلری واردر. قاموس ریاضیاتی «افنا» کلمه سنه قدر یازلش و طبع ایدلش اولوب اوست طرفی غیر مطبوع اوله رق معارف اداره سی طرفندن مباحیه اولنلش ایسه هنوز طبع واکال اولنمامشدر.

صالح ذکیک تدقیقات و تتبعات محصولی اوله رق وجوده کتیردیکی آثار قدرت علمیه سنک برهان قاطعیدر. مرحوم ریاضیاته بحق استاد ایدی. فن وادیسنده کندیسنه خاص بر اسلوب و چیزک مبدعی در. لسانمزه نقل ایلدیکی آثارده کوستردیکی جودت کلام و سلاست بیان مضبوط خاص و عام بر مرتبه ده ایدی. بو آثارک باشلیجه لری درت جلد اوزره مرتب آثار باقیه لردر.

آثار باقیه لر، ریاضیاتک هر شعبه سنه دائر مختلف زمانلرده یازلش اولان امهات کتبی اساس اتخاذایده رک شرق علماسنک ریاضیات قدیمه یونانیه اوزرینه نهلر علاوه ایتدکری و بونلری غربیلره نه راده ده تسلیم ایلدکریخی بیلدیرمک مقصدیله یازلش و قاموس ریاضیاته بر مقدمه تشکیل ایلمشدر. رسمی غزته ۱۳۱۲ سنه سندن صکره صالح ذکی مرحومک اداره سنده انتشار ایدرک ذکر اولنان زمین اوزرنده متعدد مقالات ایله مزیندر. مرحومک کتاب شکننده فلسفه یه دائر نشر اولنان آثار ی، علمک قیمتی، فلسفه علمیه، فلسفه اخلاقیه لر، علم و فرضیه در. بو کتابلر برقاچ دفعه اوقونمده محتویاتنده کی مقاصد علویه آکلاشلماز. میزان تفکری، ریاضی بر فکر ایله یازلش منطقدر.

دارالشقه و اقتصادیات و دارالفنون مجموعه لرنده منتشر مقالاتدن اک مهملری : شخصیت، اوکوست قونت، علومده سربستی، مبادلله، ریاضی منطق حقسنده بر مکتوب، اسقولاستیق.

ریاضیاته مسالک عالیه و مختلفه اوزرینه دارالفنونده و یردیکی قونفرانس ضبطلری در.

صالح ذکی حسابہ دائر اثر یازمامشدر . مبادی ریاضیاتہ ہندسہ وقوزموغرافیا وجبرہ متعلق آثار ی صرف ترجمہدن عبارت اولوب ریاضیات عالیہ سی قدر حائر قیمت واهیت دکلدر .

طبعاً خلوق ومتبسم وصحبتی مؤثر ولطیف ایدی . صالح ذکی ایله کوروشنلرک کافہ سی کندیسہ قارشی برانجذاب مخصوص ایله متحسس اولور و برمسئلہ نک حلندہ کوستردیکی ذکا وسرعت انتقالیہ سنہ حیران قالیرلردی .

بوزاتک قیمت علمیہ سی آوروپا ریاضیونندن مشہور (دہلامبر) ایله مقایسہ اولنہ بیلیر . (دہلامبر) بیوک آنسیقلوپدینک وجودہ کلہ سندنہ ، مترہ نک ابعاد ارضہ نسبت ایدلمسی تنسیب ایدن قومیسینوندہ نصل عامل اولمش ایسہ صالح ذکی دہ مملکت مزدہ تفکرات ریاضیہ واصطلاحات جدیدہ و علمیہ نک تأسیس وتقریرندہ بیوک بررول اوینامش مہم برسپادر .

صفوت یاشا

علوم ریاضیہ دن تجخیص ہیأت شعبہ سندنہ صاحب وقوف برذات اولوب شہری در . مکتب حربیہ دن ارکان حربلکلہ نشأتندن صوکرہ مدت مدیدہ قہلی اعدادیسندنہ تدریس ایله بعدہ سوریه یہ اعزام اولونہرق وظیفہ عسکریہ سیلہ مشغول اولدی . استانبولہ عودتندن برآز صوکرہ یعنی (۱۳۲۹) سنہ ہجریہ سندنہ متقاعداً ارتحال ایدہرک (ایوب) سلطان دہ (قیرق مردیوہن) قبرستانہ دفن ایدلدی .

بالخاصہ اصطلاحات حقندہ کی تتبعات عمیقہ سی ثمرہ سی اولمق اوزرہ علم ہیأتدن (ملکوتی) اسمنی ویردیکی اثر مفصلنک جلد اولنی طبعہ موفق اولدی .

آثار سائرہ سی :

ملکوتی جلد ثانی .

لہجہ ہیأت (فرانسزجہ دن تورکجہ یہ) .

ارکان ہیأت (مکاتب اناثہ مخصوص) .

مثلاث کرویہ (دارالشفقہ ایچون ۱۲۹۸ تاریخندہ مہران مطبعہ سندنہ طبع اولنشد)

ہیأت علمیہ (۱۲۹۸ دہ مکتب حربیہ مطبعہ سندنہ طبع اولنشد)

ضیا پاشا :

علوم ریاضیه نك جبر و هندسه شعبه لرنده متخصص بر ذات اولوب (ماجین) لیدر .
مکتب حربیه دن نشأتدن صوکره قله لی اعدادیسی ایله مکتب سائرده علوم ریاضیه تدریسنده
و صوکره طلبه اعدادیسی درس ناظر لغننده ایفای وظائف ایله دی . (۱۳۳۸) تاریخنده
متقاعداً اقامت ایتمکده اولدینی ارن کوبنده ارتحال ایتدی . آثار مطبوعه سی :

- (۱) حساب مکمل
 - (۲) فن اصول دفتری .
 - (۳) علم جبر
 - (۴) مثلثات مستویه
 - (۵) مثلثات کرویّه
 - (۶) سیر سفائن داخلی
 - (۷) اصلاح انهار
 - (۸) حاضر حساب عسکری
- ارن کوبنده صحرای جدید قبرستاننده مدفوندر .

ط

طاھر افندی (منجم باشی حاجی احمد طاھر افندی)

فضلا دن و (علم هیأت - نجوم) متخصص لرندن بر ذات اولوب شهریدر . علم هیاتك
میقات شعبه سندن (شوارق الاعلام فی اوقات الصلوات والصیام) اسمنده مطبوع رساله سی
وارددر . جودت پاشا مرحومك (تقویم الادوار) یدده صاحب ترجمه نك معاونتیه میدانه
ککشددر . مجلس معارف ریاستی و سائره کبی مأموریتلرده بولونه رق ایقای حسن خدمت
ایله دی . (۱۲۹۷) تاریخنده ارتحال ایده رك (اسکدار) ده آیریلق چشمه سنه دفن ایدلدی .
ربع دائره اسمنده تیپوغرافی ایله مطبوع رساله سی ربع المنظره نك هانکی بر عرضه
کوره صورت ترسیم و اصول استعمالندن باحث و ترسیم ایچون لازم کلن حساباتك اساس
جدول لرینی حاویدر . الیوم موزه عثمانی مدیری خلیل بك افندی ده محفوظ اولان ررالی

افقی بر بسطه، ساعات غربیه سنی تعیینه الویرشلی بش دقیقه دن بش دقیقه بالحساب ترسیم وبعده حک ایدلمش اولوب صاحب ترجمه نك امضاسنی حاوی در . بوبسطنك مرور زمانله عمودی ضایع اولمش سده ریاضیون عثمانیه دن بیکباشی احمد ضیابك طرفندن تجدیداً اعمال ایدیلهرك طاقلمشدر .

(ریاض المختار) ده مندرج تقویم حقنده تشکیل ایدیلن قومیسینوده اعضا طرفندن مشترکاً تحریر و امضا ایلدکلری راپور بوخصوصده کی اقتدارلرینه دالدر . حسابات ریاضیه، علم نجومه واقف اولدینی کبی علم احکام نجومه ده واقف ایدی .

طیار افندی

هندسه خانه ملکیده دن نشأ تله مکتب مذکورده (ماکنه ریاضیه) و (موازنت ترسیمیه) و (ایدرولیک) درسارینک تدریسنه مأمور ایدلمش و بو وجهله برقاق سنه لر معلمك خدمتده بولونمشدر . علوم ریاضیه نك همان هر شعبه سنده خارق العاده دنیه جك بر اقتداره مالك ایدی . حیفاکه کنج ایکن ۱۳۱۷ سنه سنده ارتحال ایلدی . سیلوری قاپسی خارچنده مدفوندر . مولداً (چشک زک) لیدر . آثار مطبوعه سندن اولان (استانیق غرافیق) ایله (استناد دیوارلری) و (ماکنه ریاضیه) و (مقاومت اجسام) د دأر برخیلی آثار غیر مطبوعه سیده واردر . زنجیر منحنینك موازتنه دأر کشف ایلدیکی قواعد مخصوصه نی آلمانیا جرائد ریاضیه سی کمال تقدیر ایله درج ایلشدر . (مبحث میاه) اسمنده کی مطبوع اثری طویچی مکتبی کتبخانه سنده واردر .

ع

علی به هبه الله

ریاضیون عثمانیه نك قدما سندن معارفند بر ذاتدر . یلدریم بایزیدخان نامنه عربی العبارة تألیف ایندیکی (خلاصه المنهاج فی علم الحساب) اسمنده کی اثری بر مقدمه آلتی مقصد اوزرینه مرتبدر . (۸۷۸) تاریخده بایران نفیس بر نسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده واردر .

علی به ولی (ولی افندی زاده)

محاسین عثمانیه دن فاضل برذات اولوب (سلانیک) لیدر. (تحفة الاعداد فی الحساب) اسمیه مکة مکرمه ده ایکن تورکجه بر اثر یازمشدر. برده اسباب نزول واختلافات قرائتی ده بیلدیرمک شرطیه (حسین واعظ) ک تفسیرینی (۹۵۲) تاریخنده ایکی جلد اوزره ترجمه ایتمشدر که یازمه برنسخه سی (اینه کول) ده اسحق پاشا کتبخانه سنده منظورم اولدی.

علی بک (استاد اکرم بروسه لی علی صلی بک)

علوم ریاضیه بک حساب، جبر، هندسه، مثلثات کبی شعباتیه تخصیص هیأت شعبه سنده صاحب اختصاص برذات اولوب (بروسه) لیدر. مکتب حربیه دن نشائی اولان (۱۲۹۳) تاریخنده (بروسه) اعدادیء عسکریسینه معلم تعیین اولونورق یکرمی. کسور سنه تدریسدن صوکره (مناستر) عسکری اعدادیسی مدیرتیه و بش سنه صوکره قله لی اعدادیسی ریاضیه معلمکنه نقل ایدیلرک قائم مقام رتبه سیله بو مأموریتده ایکن حسب السن تقاعدی اجرا اولوندینی جهته تاریخ وقاتی اولان (۱۳۳۳) سنه سنه قادر (اسکدار) ده مستأجر بولوندینی خانه ده تألیف آثار ایله مشغول اولدی. صنایع نفیسه اسلامیه دن صنعت خطه ده انتسابی اولدینی جهته معرفت عاجزانه مله شیخ الخطاطین شیخ حمدالله افندی مرحومک قربنه دفن ایدلدی. نحیف البدن کثیر اللطائف برذات اولوب بروسه جه (جن علی) شهرتیه بنام ایدی. مناستر عسکری اعدادیسی مدیریتده ایکن اعدادیء عسکری ایله خسته خانه عسکری و رفاعی درکاهی باغچه لرنده برر بسیطه افقیه و سلانیکده یالیرده کی مشیر خیری یاشا مرحومک بنا ایتدیکی جامع شریفک حولیسندم افق و مناره سی دیوارنده عمودی برر بسیطه ترسیم ایتدیکی کبی استانبولده دوله باغچه سرای هایونی قارشوسنده کی ابنیه سنیه مدیریتی دائره سنک حولیسندده برر بسیطه افقیه ترسیم ایتمشدر. فرانسه علم هیأت جمعیتی طرفندن ۱۹۱۲ سنه میلادیسندده فخری اعضالغه قبول ایدلیرک دائر اولان ورقه رسمیه عائله سی نزدنده محفوظدر. آثاری:

(۱) مفصل قوزموغرافیای.

(۲) جوغرافیای عثمانی.

(۳) مثلثات مستویه.

(۴) مثلثات کرویہ .

(۵) زوالی وغروبی بسیطہ لر .

(۶) تسطیح کرہ وربع مقنطرات .

(۷) تحویل تقاویم .

(۸) ۱ : ۱۰۰۰۰ اعداد طبیعیہ نك بش اعشار مرتبہ قادر یورودلمش جیب لوغاریمہ سی ولوغاریمہ نك تاریخچہ سی وجیب، مماس و تمامیلرینك دقیقه بدقیقہ خطوط مثلثاتیہ لوغاریمہ لرینك بش مرتبہ اعشارہ قادر یورودلمش قیمتلریلہ جمع و طرح لوغاریمہ لری و ۱ : ۹۰ درجہ یہ قادر اولان قوسلرك دقیقه بدقیقہ و ترلرینك مقدار طبعیلری و تفاضل ارتفاع تعیینلرنده مستعمل و رصدات فلکیہ یہ عائد بعض جدوللری حاوی اولوب مسلکداشندن احمد ضیا بکله مشترکاً ترتیبینہ ہمت اولونہرق ۱۳۳۴ تاریخندہ مکتب حریہ مطبعہ سندنہ طبع ایدلمشدر .

عبداللہ شکر ی بہ عبدالکریم قونوی

علوم ریاضیہ نك ارتفاع شعبہ سی متخصصلرندن بر ذات اولوب (قونیہ) لیدر . (بہاءالدین آملی) نك (تشریح الافلاک) اسمندہ کی اثرینی (۱۲۷۴) تاریخندہ (توضیح الادراک) اسمیلہ شرح ایتدیککی کی (توضیح الادراک) یدہ (تنقیح الاشکال) اسمیلہ تشریح ایتشددر . بردہ (ربیع مجیب) رسالہ سی واردر . بو آثارك کافہ سی عربی اولوب بریردہ اولمق اوزرہ تعلیق خط ایلہ طبع اولونمشدر .

عبدالرحیم مرعشی (عبدالرحیم ہاشا)

علما و ریاضیون عثمانیہ دن اولوب مرعشجہ صاری احمد افندی زادہ شہرتیلہ بنامدرہ . درسعادتہ و رودندہ مشہوداولان فضل و اقتدارینہ مکافات آرزوسی و جہلہ مرعش والیدکنہ تعیین اولونہرق وطنہ عودت ایلمش و برمدت صوکرہ بعض حسودلری طرفندن (۱۱۴۹) تاریخندہ اجل قضایہ اوغرا دلمشدر (خزینہ دارلی) محلہ سندنہ کی قبرستاندہ مدفوندر (معادل) اسمندہ کی (ملتی شرحی) ، (درر) ك بعض نقاطنہ حاشیہ سی (قصیدہ منفرجہ) یہ تورکجہ بر شرحیلہ (قصیدہ امالی) یہ مکمل بر شرحی (خلاصۃ الحساب) ایلہ ینہ علم

حسابدن بهائیه شرحری واردر . ملتقى شرحى سلطان احمد ثالثه تقديم ايدهر ك مظهر مكافات اولمشدى . برنسخهسى اسكدارده سليميه كتبخانهسنده واردر .
پدرى اولان (ابى بكر احمد افندى) ده فقهادن برذات اولوب فروع فقه شافىيه دائر (ترتيب الاقسام على مذهب الامام الشافى) جمعه آثارندندر .

عين على افندى

محاسين عثمانیه دن متفكر وصاحب مسلك برذات اولوب بعض قرائنه كوره (مغنيسا) لى اولدينى آ كلاشيلور . آثارى :

(۱) قوانين آل عثمان در مضامين دفتر ديوان : صدر اعظم مراد پاشا اشارتيله سلطان احمداول نامنه قوانين ماليه مزه متعلق (۱۰۱۶) تاريخنده يازدينى قيمتلى برادرده . بو اثر (شناسى) افندى مرحوم طرفندن (كاتب چلبى) نك (دستور العمل لاصلاح الحلل) رساله سيله برابر طبع ايدلمشدر . تاريخ ماليزله متوغل ذوات ايچون موجب استفاده در .

(۲) مفتاح روز نامه محمدى : (۱۰۱۷) تاريخنده (مصر) دفتردارى ايكن والى (محمد پاشا) نك التماسيله (شيخ وفا) نك روزنامه سنه ۱۰۲۱ تاريخه قادار يازدينى شرحدر كه برنسخهسى عاشر افندى كتبخانهسنده در .

(۳) عساكر عثمانيه نك مقدارينه عائد رساله :

(۴) قانون عثمانى : تلقى ايتديكى امره امثالا اوچ باب اوزره يازدينى بر اثردر كه باب اول ، جرائم قتل ، زنا ، شتم ، شرب خمر ، غصب وسرقتك شرائط وقوعيله بونلرمقابلنده لازم كلن سياست وجزالر بياننده اولوب يدى فصلدر . باب ثانى رسوم رعيت وعائد بيت المال وعائدات عساكر و تيمارده تصرفلرينه دائر اولوب يدى فصلدر . باب ثالث مسلم وغير مسلم رعايانك احوال خصوصيه لرينه متعلق اولوب بوده يدى فصلدر .

(۵) قوانين المعادن : سكرز بابدر .

(۶) قانون مالى مصر : مصر دفتردارى ايكن مصر ماليه سنه دائر يازدينى قانوننامه در .

علی بن احمد

ادرنه‌دن یتیشن ریاضیوندن اولوب برمدت مملکتنده کی سلاطین جوامع شریفه ده موقتک ایتدکن صوکره استانبوله کله رک (فاتح) جامع شریفی موقتکنه تعیین اولوندی .
۱۱۶۸ تاریخنده (منتخب الاعمال) اسمیله ۲۵ باب اوزره مرتب اصول ارتفاع واحکام نجومدن باحث بر اثر یازمشدر .

عثمانه افندی (قاسم پاشا موقت)

علما و ریاضیون عثمانیه دن اولوب شهریدر . قاسم پاشا جامع شریفی موقتی ایدی .
(جامع الاحکام فی مسائل الخاص والعام) اسمنده بر مقدمه ایکی مقاله بر خاتمه اوزره مرتب (هیأت - نجوم) ه دائر اثر ریاضیسی واردرکه بر نسخہ سی باب عالی قارشی سندہ کی بشیر آغا کتبخانه سندہ موجوددر . برده نور عثمانی کتبخانه سندہ (تقیح حساب النجوم فی معرفة الدرج والدقائق) اسمنده بر اثری واردر .

علی افندی (حافظ)

اندرون ده کیلار خاصه اغلرندن ومنتسبین ریاضیه دن اولوب (۱۱۷۸) تاریخنده تألیف وترسیم ایله دیکی (تسویه الیوت) جدولی استانبول عرضه کورده درکه بوجداول زایچه ترتیبده اساسدر . زیرا بوجداول اولورسه لغارتمه حساباتنه احتیاج حس ایتمه دن زایچه ترتیبی تمهیل ایدر . اساساً (تسویه الیوت) : وقت مطلوبده اوضاع فلکی کوسترن زایچه بی استخراج جدولنه دینور .

علی نظیف افندی

۲۸ باب وهر باب بر قاچ فصل اولوق اوزره تورکجه (نخبة لمواقیت) اسمنده علم هیاته متعلق بر اثری واردرکه مقدمه سندہ کرید سرعسکری ملک احمد پاشا خدمت کتابتنده بولوندیغنی و کتبخانه سندن استفاده ایتدیکنی بیان ایدیور . مندرجاتی حقنده دخی (علمای اسلافک جیب و مقنطره دن هر بریسی بیاننده اولان رسائل مستقلة معتبره لرینی جمع وتحصیل وعلی طریق المزج ذوالجناحین عمل استخراجنه وضع اساس ...) عباره سنی تحریر ایله یوز .

عاطف افنری (قویو جاقلی محمد عاطف افندی) :

ترجمه حالی علما فصلنده محرر عاطف بکک جدیدر .
فضالادن وعلوم ریاضیه نك حساب ، هیأت شعبه لری متخصصلرندن برذاتدر . برمدت
نیابتله ده ایفای خدمتدن صوکره (۱۲۶۳) تاریخنده استانبولده ارتحال ایتدی . ادرنه
قایسی خارجندن مصطفی پاشا تکیه سی یولیه ایوبه کیدن جاده نك صول طرفنده مدفوندر .
ریاضیاته متعلق آثارندن اولوب برنسخه سی یحیی افندی کتبخانه سنده موجود (نهاییه الالباب
فی شرح خلاصه الحساب) ایله (تسمیل الادراک فی ترجمه تشریح الافلاک) جمله آثارندندر .
(تشریح الافلاک) ریاضیون اسلامیه دن (بهاء الدین آملی) نك جمله آثارندندر .
مترجم بو اثرینی (۱۲۴۷) تاریخنده شام قاضیسی ایکن توسیعاً میدانه کتیرمشدر .

عزت بک (قائم مقام)

بیک ایکی یوز یتیش درت ویش تاریخلرنده مهندسخانه نك اعدادیه صنفلری علم حساب
وجبر خواجه لکنده بولنان علوم ریاضیه متخصصلرندندر . مؤخرآ جده صو یوللرینک
تعمیرینه مأموراً کیتمش اوراده ارتحال ایله مشدر . لساننده بر آرز لکنبت اولدیغیچون
(پیه) لقبیه معروف ایدی . خرقه شریفه دائره سنده موجود (مدینه منوره) رسم
عالیسی مشارالیه ک چیره دستی مهارتیدر . آثاری (جبر اثقال) ، (لغارتمه) ، (مرآة -
السماء) در . (علم جبر و معادله) ایله (مثلثات) ی (مهندسخانه بری هایون - طوپچی
مکتبی) کتبخانه سنده موجوددر .

عثمانه صاحب افنری (منجم باشی) :

ترجمه حالی علما فصلنده محرر پالاییق محمد افندینک برادری اولان خواجه عبدالرحیم
افندینک مخدومی در . اکمال تحصیلدن صوکره مسلك علمیه ده ترقی ایده رک استانبول پایه سنه
و منجم باشلیق مأموریتنه نائل اولدی . (۱۲۸۰) تاریخنده استانبولده ارتحال ایتدی .
پدری یاننده مدفوندر . متفنن برذات اولوب اون فصل بر خاتمه اوزره مرتب تورکجه
(تعلیم الکرة) رساله سیله طبندن (احکام الامراض) و (قوله را) اسملرنده مطبوع
اثرلری واردر . دارالمعلمینده علوم ریاضیه معلمی ایدی .

جغرافیان آوروپا، آسیا، آفریقا قطعه‌لری مین مطبوع رساله‌لری وپارس
نصف‌النهارینه کوره مختلف بلدانک طول و عرض‌لری مین تعریف‌اتلی مطبوع (اسامی
بلدان) اسمنده یازمه بر اثری واردر.

فرید بک (حسن فرید بک) [۰]

دارالشفقه‌نک یتشدردیکی اذکیای شباندن وریاضیوندن ایدی . ۳ مایس ۱۲۸۷
تاریخنده طرابلس غرب رژی مدیری مصطفی سعاد بک نامنده بر ذاتک صلبندن تولد
و ۶ کانون ثانی ۱۳۳۶ ده ذات‌الرئەدن قاضی کوینده وفات ایتشدر .

۱۳۰۶ ده قوتلی بر تحصیل و برنجی درجه شهادتنامه ایله دارالشفقه‌دن نشأت ایدهرک
تلغراف نظارتنه مأمور اولمش و تشرین اول ۳۰۶ ده تلغراف مکتب عالیه‌سنده اکمال تحصیل
ضمننده پارسه اعزام ایدیلوب ۱۴ ایلول ۳۰۸ ده تلغراف مهندسی عنوانیه عودت ایدرک
ینه تلغراف امورنده استخدام اولمشیدی .

پارسدن عودتنده محل فیضی اولان دارالشفقه‌ده جبر و حکمت و دارالمعلمین عالی‌ده
حساب درس‌لری ایفا و تدریس ایتشدر . اکثر دارالشفقه مآذونلری کبی حیات مساعیسنک
بیوک بر قسمی تلغراف و پوسته نظارتنده کچیرمش و تلغراف فابریقه‌سی مدیریتنده بوفابریقه‌نک
اصلاحنه و اوراده بر چوق یکیلکدر احداثه موفق اولغله کنیدیسی اینی طایتیدر مشدر .
بالاخره ضربخانه مدیریتنه تحویل مأموریت ایتمش و بو تاریخدن صکره اقتصادیات ایله
مشغول قالمشدر . صوک زمانلرده مأمورین مالیه‌نک اختصاص‌لری دائره‌سنده علوم و فنون
مالیه ایله تجهیز ایدملری مقصدیه کشاد اولونان مالیه مکتبنده نقد و اعتبار مالی درسی
درعهده ایتشیدی .

دارالمعلمین‌ده معلم بولندینی صره‌ده یازمغه باشلادینی عملی و نظری علم حسابک تمه‌سی
اولوق اوزره برده « حساب تجاری » وجوده کتیر مشدر . مالیه مکتبنده کی تدریساتندن
« نقد و اعتبار مالی » و « بانک‌چیلوق » نام‌لیله ایکی کتاب ده‌ها حصوله کلشدر . بو صوک
ایکی کتاب فرید بکک حسابده کی قدرت علمییه و وقوفنه دلالت ایدن برر شاه اثردر .
دارالشفقه مجموعه‌فنییه‌سنک مدیر و مؤسسی اولوب بومجموعه‌ده کی یازی‌لری ده روح‌نک بالخاصه

[۰] رفقا‌سندن محمد عزت بک افندی واقع اولان طلبمزه بناءً اهدا بیورمشلردر .

حسابدن حظ آلدیغنی کؤستره جك ماهیته در . حیاتنك صوك زمانلرنده مالیه نظارتنده دیون عمومیه ومعاملات تقدیه مدیرلکی و بانقه ناظرلنی وبالاخره اعتبار ملی بانقه سی مدیریتی کبی وظیفه لریده ایفا ایتمش و ۳۶ سنه سی انتخاباتنده استابول مېوٹی اولمش ایکن ایفای وظیفه به باشلامه دن وفاتی وقوعه گلشدر .

فرید بك محاسن اخلاقیه ایله متصف وبوتون ایشلرنده اختصار واقتصادی سورایدی . یازیلرنده کی اختصاریده باشقه جه شایان دقت ایدی . طبعاً رقیق ، خوش صحبت ولطفه کوی ایدی . هر شیئی اوکر نمکدن تدقیق وتبع ایتمکدن محظوظ اولدیغنی جهتله بومراقی اثنای مباحثه ده اکثریا مخاطبنی صیقه جق درجه به قدر ایصال ایدرایدی . دارالشفقه نك نه بکونکی حالی ونده مملکت مزك تشکیلات حاضره علمیه سی براینکجی فریدی یاقین بر استقباله یتشدره مز .

فیضی افندی (مهندس فیضی افندی)

سلطان سلیم ثالث زمانی ریاضیونندن متفنن بر ذاتدر (سکستانت) ک اصول استعمالیه قواعد ارتفاعیه نك لوغاریمه نسبتی اوزره استخراجنك طرقله دائر (محاضرات فیضی) اسمنده مواد مهمه یی مبین بر مقدمه ایکی مقاله بر خاتمه اوزره مرتب یازمه اثری ایوبده . (خسرو پاشا) کتبخانه سیله (ییلدیز) کتبخانه سنده واردر . کتابك باش طرفنده النده . (سکستانت) اولدیغنی حالده صنعتکارانه یاپلمش کندی رسمی منقوشدر . تاریخ تألیفی (۱۲۲۰) در . نهایتنده او تاریخده خدمت دولت علیه ده بولونان انکلیز مهندسارندن (آنطوان ژو ژشرو) نك تقریضی واردر . آق دکر بوغازی استحکاماتنك ترصینی مأموریتیه بولوندیغنی زمانده (کلید البحر) ده ارتحال ایتشدر . سنك مزارنده کی مجوهر تاریخ بودر : (ایلدی فیضی افندی کوی عقباده مکان) ۱۲۳۰

فرسفر مصطفی صرقي پاشا

۱۲۶۵ تاریخده مکتب حربیه دن نشأت ایدن ارکان حربیه ضابطانندن اولوب (صومه) لیدر . مشیرلک رتبه جلیله سنی احراز ایدهرک ۱۳۰۴ سنه سنده ارضروم والیکنده ایکن

وفات ایله مشدر . بائسیجه آثاری : (طپوغرافیا) ، (خزینة الحساب) در لوالغه قادار . مکتب حریبهده معلمکی واردر .

ق

قاضی زاده رومی (صلاح الدین موسی بن محمد بن قاضی محمود)

عثمانلی علما و ریاضیونی میاننده هم قدم هم اعلیتجه مرتبه اولی یی احراز ایتمش بر . ذات فضائل سماتدر . بروسه قاضیسی . سلطان اوکیلی قوجه (ملا محمود) [۱] افندینک حفیددر . بدایت تحصیلی مولانا فناریدندر . بالخاصه استکمال علوم مقصدیله عائله سنک خبری اولمقسرین خراسانه عزیمتله سید شریفدن استفاضه ایدوب ماوراءالهره کیده رک بوراده (قاضی زاده رومی) اسمیله بنام اولدینی کبی مشهور (اولوغ بک) ه انتساب ایتمش و معلمی اولمش ایدی . آثاری شونلردر : (شرح جغمینی) ، (رساله قوس قزح) ، هندسه دن (شرح اشکال التأسيس) ، (حاشیه هداية الحکمه) ، (رساله فی استخراج جیب) [۲] درکه بو صوک اثر سلطان عبدالحمید خان دورنده و ۱۲۶۸ تاریخنده مطبعة حامرده طاش باصمسی اوله رق طبع اولونمش و (محمد الحاج بن ابی نصر العراقی) نک حاشیه سیده بوکا علاوه اولونمشدر . جغمینی شرحی (۸۱۴) ده اکمال ایتدیکی آیاصوفیه کتبخانه سنده خط دستیله محرر نسخه ده مذکوردر .

(اولوغ بک) (کاتب چلبی) نک تحریرینه نظراً ۸۲۴ سنه هجریه سنده سمرقندده منتظم و مکمل بررصدخانه تاسیس و برزیج تربینه مباشرت ایده رک بوا مرهمی اول امرده عصرک مهره ریاضیونندن (غیاث الدین جمشید) ه حواله ایتمش ایسه ده برقاچ آی مرورنده

[۱] بوذاتک بروسه حصاری داخلنده قواقلی اسمنده برجامع شریقی اولوب کندیبی مولونخانه قارشیسینده مدفوندر . کلدسته ذیلی (کلزار صلحا) نک نقلته نظراً (قاضی زاده) ده بوراده مدفوندر . (کنه الاخبار) ک غیر مطبوع قسمنده کی نقلیاته نظراً بوراده مدفون بولونان برادری اولوب (مناستر) مدرسه سی مدرسی اولان (قطب الدین محمد) افندیدر . ریاضیوندن اولان صاحب ترجمه نک (ماوراءالنهر) ده ارتحال ایتدیکی آکلاشیلیور . (کنه الاخبار) ده (سمت قبله) رساله سی اولدینی ده محرردر . مفصل ترجمه حالی زمانز ریاضیون عثمانیه سنک استاد کلی صالح ذکی بک افندینک (آثار باقیه) سنده مذکوردر .

[۲] ۱۰۱۰ تاریخنده مکه ملائنده وفات ایدن قواله لی عبدالوهاب افندینک ده بواسمه اثری واردر .

(غیاث‌الدین) ترك دغدغه حیات ایتمکه شو اثر مهمی مولانا (قاضی زاده رومی) نك
یداقتدارینه تودیع ایله مشیدی . مولانای مشارالیه زیجی قبل‌الاکال جوار رحمتہ انتقال
ایتدیکنندن (اولغ بك) زیجی قاضی زاده مرحومك شاگردلرندن (علی قوشچی) اتمام
واکال رسداتله یقین وقته قدر بین‌الاسلام معمول به اولان و (اولغ بك زیجی) نامیله
یاد اولونان (زیج خاقانی) یی وجوده کتیرمشد . فاضل مشار الیهك اسمی (هربلو)
(herblot) نك شرق کتبخانه‌سی نامیله معروف اولان کتایبده و (اولغ بك) بحثده
یالکزجه صلاح‌الدین دیه کوسترلش اولمسنه‌مبنی اوروپالیر بپننده بونامله شهرت بولمشد .
(عربستانك تاریخ عمومیس) نام اثرك صاحبی (سدیللو) (Sédillo) قاضی زاده رومی
لقبیه شهرت بولان ذاتك اصل اسمی (حسن چلبی) اولدیغنی بو کتایبده بیان ایدیور
ایسه‌ده بوده خلاف حقیقتدر . [۳] هله (مونترولا) (Montucla) تألیف کرده‌سی اولان
تاریخ ریاضیسنده فاضل مشار الیهك قاضی زاده اولدیغنی اصلا خاطره کتیرمیهرك رومی
لقبندن رومالی اولدیغنه حکم ایتمی حقیقه شایان استغرابدر .

قیرلانغی زاده حسین بن خلیل

علوم ریاضیه منتسبلرندن برذاتدر ۹۷۴ ده کلیولی ده یازدیغنی تورکجه ربع محیب ایله
اصول ارتفاع و سائرده دن باحث اثری بویولده یازیلان آثارك اسکیلرندندر .

ك

کاتب زاده مصطفی بن محمد

علوم ریاضیه نك (نجوم - قوزموغرافیا) شعبه‌سنده صاحب اختصاص برذات اولوب
شهریدر . بوجه آتی آثارندن برنجی اثری که (شرح استخراج غره‌نامه) اسمنده در .
(۱۰۸۰) تاریخنده تألیف ایتمشد . دیکرلری ده بونلدر :
(تقسیم درجات افلاک و استخراج تثلیث و تربیع و تسدیس)
(شرح احوال دوائر اقالیم سبعة وربع مسکون)

[۳] (histoire général des arabes) ك ایکنجی جلدینك (۳۹) نجی صحیفه‌سنه مراجعت اولونه

کلبوری اسماعیل افندی

مشاهیر ریاضیون اسلامیة و متأخرین علمای عثمانیه دن اولان بو ذات ۱۱۴۳ سنه هجریه سنده آیدین ولایتنده صاروخان سنجاغنده کائن کلبه قصبه سنده مهد آرای وجود اولمیشدر . اسملری اسماعیل اولدینی حالدده بین الاخلاف « کلبوی » نسبتیه شهرت بولمیشدر . روایتی نظراً مشار الیه کسب فیض کمال ایتسنه وقع آتیه سبب اولمیشدر :

« صاحب ترجمه نیک آباء واجدادی کلبه قصبه سنده مفتی ومدرس اوله رق نشر علوم . ایده کلبیلر ایکن پدری محمود افندینک وفاتی اوزرینه کنیدیسی آغوش مادرده یتیم قالمقده تحصیل علومه باشلایه مامش ایدی . ایشته هنوز اون ایکی اون اوچ باشلرنده بولندینی حالدده برکون اقرانیله سوقاقدده جویر اوینارکن پدرینک اصدقا سندن بری بونی کورردکده : حیف سکا که آباء واجدادک فضل و کالات ایله موصوف ایکن سن بویله سوقاقلرده خائب وخاسر اویون اوینایه سن دیمسندن کلبوییه عارلاحق اولمش وهان لعب ظفولیتی ترک ایله تحصیل علومه حصر همت و مؤخرأ در سعادت کله رک یسنجی زاده و آیاقلی کتبخانه کی فضلالی اساتذه دن تعلم برله اتمام کالات انسانیه بذل مقدرت ایتمشدر . »

مشار الیه ۱۱۷۷ سنه سنده مدرس اولمش ایسه ده ایام حیاتی تحصیل ونشر علومه حصر ایتدیکندن سالف الذکر آیاقلی کتبخانه نامیله معروف مفتی زاده محمد افندینک سعادتخانه سنده یالکزجه اوله رق مباحثه ومذاکره طرزنده یعنی محققاته ومدققاته تحصیله دوام ایتمشدر .

ایشته صاحب ترجمه ، منطقه دائر « برهان » نامنده کی رساله مشهوره سنی بو آوانده . تألیف ایتمشدر . حتی بواثرینی آیاقلی کتبخانهیه عرض ایلدکده مشارالیه اسلاف مؤلفینک آثارینی هنوز اکیال ایتمه دن تألیف رسائل سوداسنه دوشدیکي ایچون کلبوییه اعتراض ایتمشدر .

اوائیل دور سلیم خانیده کاغذخانه ده اجرا اولنان بر تعلیم رسمنده بعض صنایع اجرا سندن سوکره برقاج کره خبره آتیه رق هیچ برنده هدفه اصابت ایتمه سی خاقان . مشار الیه نشر تلیرنک حد تلیرنی موجب اولمش وبونک اوزرینه بعض قرنانک اخطاریله صاحب ترجمه حضور هایونه جلب اوله رق هدفه اصابت قضیه سنک نتیجه بخش مرام اولسی خصوصی شفهاً اراده بیورلمش ایدی . خواجه افندی در حال ریاضیاتیه توفیقاً

خبره نك وضعت واستقامتی دوزلدكدن صوكره اوچ دفعه آتيلوب هر دفعه سنده اصابت هدف ايلسيه سلطان سليم خان حضرتري غايت محظوظ اولمشلر وكنبوي يه يومي درت قيه پرنچ تخصيص و تعين بيورمشلدر . سلطان سليم ثالث حضرتلرينك اصحاب فضل و كاله اعتباري زياده اولسنه مبنی بو وقعه اوزرينه نظر شاهانه لری بسبتون اسماعيل افندی يه متوجه اولمش و ۱۲۰۴ سنه هجريه سنده مومي اليه يکيشهر فنار مولوتی ايله بكام بيورمشدر . ايشته صاحب ترجمه بولنديني صروده بر خصوصدن دولايي شيخ الاسلام وقت مصطفي افندی طرفدن پك شدتلو بر قطعه تكديرنامه آلقله درجه انفعل و تاثرندن علت نزوله مبتلا اوله رق ۱۲۰۵ سنه هجريه سنده اوراده ارتحال داربقا ايلشدر .

مرحوم مشاراليه، رياضيات قديمه ايله حل مشكلات حسابه ايدن مشاهيرك خاتمه سيدر . كنديسي آثار و تأليفاتيله ابقای نام ايلشدر . واقعا اثنای حياتنده كنديسنك صيتني كرك معلمين و كرك معاصرينك شهرتي باصديروب وفا تي ده معلمندن مقدم اولمغه آرقه يه قاله رق تفرد ايدم ماش ايسه ذه تأليفاتيله قدريني اعلان و درجه فضل و كالتی بيان ايتديكندن نظر اخلافده صيت و شهرتجه كافه سنه غالب اولشدر .

شوراسی شايان تأسفدر كه كنبوي مرحومك هان هر فنده يد طولاسی اولديني حالده بي چاره نك اوائل عمری مضايقه اوزره كچمشدر . آنجق دور حميد خان اولده صدراعظم خليل پاشانك همتی و قيودان دريا جزايرلی حسن پاشانك دلالتي ايله آچيلمش اولان مهندسخانه بحري هايونه شهری آلتش غروش . عاشله رياضيه خواهه سی تعين بيورلمقله بر مقدار نفسي كنيلشمش ایدی .

فاضل مشاراليهك لوغاريمه يي رياضيات قديمه يه تطبيقاً اختراع ايتش اولسنه دائر بزده بر اعتقاد وار ايسه ده دوغری دكلدر .

بواعتماد ، تاريخ جودنده كنبوينك ترجمه حالی صددنده عينا موجود فقراتدن منبعث اولمسيه توضيح ماده ايچون فقرات مذكوره بروجه آتی عينا درج ونقل اولونمشدر :
« اول عصرده بر فرانسه لو مهندس لوغاريمه جدولي استانبوله كتيره رك باب عالي يه بال تقدير هانكي فندن اولديني استفسار ايله بوفی در سعادته بيلور كيمسه اولماق صورتی اشعار ايتديكنه مبنی اسماعيل افدينك خانه سنه كوندرلدكده مهندس مرقوم خواهه افدينك ودائرة سنك پريشانلغنه نظر آ مشاراليه يي هيچ يرينه قويه رق فلان وقته قدر جوابی ايسترم . ديه عودت و ايام موعوده نك انقضاسنده تكرار خواهه افدينك خانه سنه عزيمت ايلديكنده

اسماعيل افندی حواب یرینه درحال تألیف ایلش اولدینی لوغاریمه رساله سنی مهندس مرقومه بالاعطا حسن مقابله ایلشدر .

« لوغاریمه جدولی اوروپاده علوم ریاضیه نك زیاده ایلریدکن صوکره یقین وقتلرده بولونمش برشی اولوب دور حمید خان اولده ایسه کتب حکمت اقرنجیه هنوز درسعادته شایع ومنتشر اولامش ایدوکنندن حکمتجه آوروپاده حصوله کلن ترقیاته اسماعیل افندی واقف دکل ایکن ریاضیات قدیمیه تطبیقاً بویله بر فن نوظهورك اساس وضعنه و کیفیت استعمالنه دائر درحال بر کتاب تألیفنه اقتدارندن سالف الذکر فرانسه لو متحیر اوله رق باب عالی یه کلدیکنده اسماعیل افدینك ذکا و مهارتی ثنا ایلش و بعده اسماعیل افدینك تصویرینی آلتی ایسته دیکندن خواجه مشارالیه باب عالی ده رئیس راشد افدینك اوطه سنه جلب ایله برتقریب رسمی آلمش و رسمنه اولوقت رجال دولتك طرز محتشمانه ایله کیدیکی سمور کورك کیدیرلمشدر . »

جودت پاشانك عیناً نقل اولنان شو فقراتی مآلنه نظر آکلنبوی مرحومك لوغاریمه یی ریاضیات قدیمیه تطبیقاً کشف ایتیمی لازمکلور ایسه ده بونتیجه یه دوغری نظریله باقیله ماز . چونکه اول امرده کلنبوی نه لوغاریمه یه دائر یازمش اولدینی رساله ده و نده بوندن بحث ایدن دیگر اثرنده لوغاریمه نك کندی طرفندن کشف اولندیغنی ذکر وایما ایتیمش و بالعکس « انساب » نامنی ویردیکی لوغاریمه متأخرینك اثراخترای اولدیغنی دفعاتله اعتراف و تصدیق ایلشدر .

ثانیاً « قالفه زاده اسماعیل افندی » بختنده دور ودراز اثبات و بیان اولندیغنی وجهله لوغاریمه جدوللری حتمکان سلطان مصطفی خان ثالث حضرترلینك دور سلطنتلرنده ترکیه یه نقل اولنمش و ایلک دفعه ۱۱۸۶ سنه هجریه سنده ترجمه سی اکمال اولنان « تحفه بهیج رصینی ترجمه زیج قسینی » نامنده کی کتابك باش طرفنه درج اولنمشدر . حالبوکه کلنبوی لغاریمه رساله سنی بوندن خیلی صوکره تألیف ایلشدر . بناء علیه کلنبوی ، بورساله سنی ممالک اسلامیه ده هنوز شیوع بولیان بویله بر جدولك صورت انشا و اصول استعمالی ایضاح مقصدیه یازمشدر که رساله مذکور نك « لوغاریمه شرحی » نامی تحتنده انتشار ایتیمی ده بونی تأیید ایدر .

کلنبوی مرحوم کی مدقق برریاضی شهرک ممالک محروسه شاهانه ده صورت رسمیه ده ترجمه اولنان و « زیج قسینی » نامیه اکثر کتبخانه لره بر نسخه سی وضع ایتدیرلش

اولان بویه بر اثری مطالعه و تدقیق ایتمی پک طبیعی اولمغه بوباده کندیسنک اثرمذکوره .
اطلاع حاصل ایت مش اولمسی ادعا ایتک قدر خطا تصور اولنه ماز .

خلاصه دور حمیدخان اول [۱۸۷۷ - ۱۲۰۱] ده درسعاده کلن فرانمز مهندسنک .
لوغاریمه جدولنی رئیس افندی به تقدیم ایله بونی درسعاده بیلور کیمسه اولماق صورتی
اشعار ایتمی بالطبع وقوفسزلغندن نشأت ایتش ومع مافیه کلنبوی مرحومی کوره رک
حقنده رئیس افندی به « شو آدم آور وپاده اولسه ایدی ، آغرنجه آلتون دکری اولوردی » .
دیسی قدرده هیچ برزمان دوغری سوز سویله مه مشدر .

صاحب ترجمه ایچون لوغاریمه ایجادی شرفه لزوم یوقدر . یالکز اواخر حیاتنده .
تألیف ایلدیکی جبر کتابی ابقای نامنه مع زیاده کافیدر .

[قاموس ریاضیات — صالح زکی بک]

مرحومک قوللانیدینی (قاله) نک لوغاریمه سی کتبخانه عمومیده محفوظدر [۱] .
خوجه مرحومک ذکر اولونان اوچ اثرندن باشقه کوروله بیلن دیگر اثرلری شونلردر :
۱ — (عمل بالربع المجیب) رساله سی . غیر مطبوعدر . خالص افندی کتبخانه سنده .
بر نسخه سی واردر .

۲ — (کسورات حساب) رساله سی . غیر مطبوعدر . کتبخانه عمومیده بر
نسخه سی واردر .

۳ — (عقائد سلکوتیسی اوزره حاشیه) . غیر مطبوعدر . »

۴ — (وحدت وجود) رساله سی . غیر مطبوعدر . قاتح کتبخانه سنده بر نسخه سی واردر .

۵ — (آداب) رساله سی . مطبوع

۶ — (ایسا غوجی) شرحی . »

۷ — (امتحان) رسائی . »

[۱] ۴۷۳۳ نومروده مقید اولان بو نسخه (۱۷۸۳) سنه سنده (پارس) ده باصیلمش .
(۱۲۰۱) سنه سنده کلنبوی خوجه نک الیه کچمشدر . خوجه مرحوم بو نسخه نک صوکنه لعل ایله
(تملکته فی غرة جادی الآخرة لسنة احدى و مائتين و الف و انا الفقیر اسمعیل الکلنبوی) عباره سنی
یازمش ؛ مهرنی ده باصمشدر . مهرنده اوزون بر عباره رارسه ده کاغذک قابا اولسندن ، بویانک
داغیل مسندن دولای . مهرنی اوقویه مدم . خرده بین ایله باقیلورسه اوقونقی ممکندر .
خوجه مرحوم بو نسخه بی تماماً مطالعه ایتش اولدینی کبی بعض یرلینه عربجه قیدلر و بالخاصه
نسخه نک صوکنه کندی فکری اولق اوزره انسابه دائر بر قاج قاعده یازمشدر . (لمصححه)

- ۸ — (قباه) رساله‌سی . مطبوع
۹ — (امکان) »
۱۰ — (قاضیمیر) حاشیه‌سی .
۱۱ — (اضلاع مثلثات) رساله‌سی . » (۱۲۲۰) ده طبع ایدلشد .
۱۲ — (تهذیب) حاشیه‌سی .
۱۳ — (جلال) »
خوجهلر آره‌سنده خوجه مرحومی کمال حرمتله یاد ایتدیره‌ن اک بیوک اثری اشبو
(جلال) حاشیه‌سیدر .

کوردوسی سلیمان مراد افندی

موقتلر آراسنده متداول (ربع والمقنطرات) اسمنده کی مطبوع اثرک مؤلفیدر .
(۱۲۷۰) کسورتاریخنارنده مملکتنده ارتحال ایلهدی . اساساً عربی عبارتله یازدینی (مقنطرات)
و (جیب) رساله‌لرینی ترجمه ایلهمشدرکه هر ایکسی ده مطبوعدر رساله‌نک تاریخ تالیفی
(۱۲۶۸) در رساله بر مقدمه ایله (۱۲) باب اوزره مرتب اولوب ربع دائره‌نک جیب
طرفندن اخذینه دائردر .

جوار قضا اولان (کوردوس) لو شیخ محمدسعدی افندی ده فن ارتفاعده ومیقاتده
صاحب رسوخ بر ذاتدر . (۱۱۶۳) تاریخنده مؤلف (قطیبه) اسمنده اصول ارتفاعه
دائر منظوم بر اثری واردرکه نسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

محمد افندی (محمد بن عثمان افندی)

علما و ریاضیوندن بر ذات اولوب (شومنی) لیدر . مملکتنده (خلیل پاشا) جامع شریفنک
موقتی ایکن شروبی بسیطه‌لرک انشا واستعمال‌لرینی ^{۱۲۰۴}مکین اشکال فیه‌سیله برابر عربی عبارتله
آلتی باب اوزره مرتب بر رساله یازمشدرکه خط دستی اولماسی محتمل بر نسخه‌سی طرف
عاجزیدن (ره‌سناغه عامره) کتبخانه‌سده اهدا قیلنمشدر . رساله‌نک تاریخ تالیفی (۱۲۰۴)
سنه‌سیدر . سائر آثار ی ده اولدینی محتمل ایه‌ده منظور عاجزی اولمامشدر .

محمود به محمد (میرم چلی)

اوتنجی عصر هجریده استانبولده بتیشن هیئوندندر ارباب فضل و احباب علم میاننده میرم چلی دیمکله مشهور ایدی. مومی الیه مشاهیر ریاضیون عثمانیه دن قاضی زاده رومی دیمکله مشتهر صلاح الدین موسی نك حفیدی قطب الدین محمدك اوغلیدر بنا برین جهت پدردن هم قاضی زاده هم علی قوشچینك حفیدی اولدینی کبی جهت مادردن ۸۷۷، ۸۸۱ تاریخلری میاننده استانبول قاضیلقنده بولنان افاضل رومدن خواجه زاده مولانا مصلح الدینك حفیدیر [۱]

کاتب چلی (حاجی قالفه) کشف الظنونه « فتحیه » شرحنده صاحب ترجمه یی علی قوشچینك همشیره زاده سی اولوق اوزره کوستریور ایسه ده میرم چلینك اولوغ بك زیجیه یازمش اولدینی شرحده علی قوشچییه جداطلاق بوقولك سهوه مبنی اولدیغنی اثبات ایدر میرم چلی اول امرده علوم متداوله یی در سعادته تحصیل ایش و بالخاصه خواجه زاده سنان پاشایه خدمت و ملازمتله کسب کمال ایشدر، مومی الیه اولاکیبولی مدرسه سینه مدرس تعیین ایدمش و اورادن ادر نه ده طاشلق مدرسه سینه ده اصرکه بروسه ده مناستر مدرسه سی مدرسلکنه ارتقا ایشدر. مؤخرأ فضل و عرفانه مبنی سلطان بایزید بن سلطان محمد خان حضر تلیینه معلم تعیین بیورلمش و سلطان مشارالیهك زمان سلطنتنده قطع مراتب ایده رك نهایت سلطان سلیم اول طرفندن ۹۲۵ سنه سنده اناطولی قاضی عسکر لکنه نصب و تعیین قلمش ایدی، و خدمتدن بعد الانصال ایقای فریضه حج ایتك اوزره جانب حجازه عزیمت و ادر نه یه عودت و آرتق وفاته قدر اوراده اختیار اقامت ایشدر. میرم چلی (۹۳۱) سنه هجریه (۱۵۲۵) سنه میلادیه سنده ادر نه ده عالم بقایه رحلت ایشدر قاسم پاشا جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر. مومی الیه سلطان بایزید بن سلطان محمد خان حضر تلینك زمان سلطنتلرنده مشارالیه حضر تلینك تشویقیله مملکت مزده علوم ریاضیه و هیئیه نك ترقیسنه خیلی خدمت ایش و بر جوق رساله تألیف ایشدر.

۱ — « دستور العمل و تصحیح الجدول » نامنده کی کتابی واردر که اولوغ بك زیجی

[۱] ترجمه شقایق نعمانیه - نسخه مطبوعه - صحیفه ۳۳۹، تاج التواریخ - جلد - ۱، قاموس اعلام - جلد ۵ - صحیفه ۴۵۱۱ مع مافیہ قاموس. اعلام میرم چلی یی قاضی زاده نك اوغلی اولوق اوزره کوستر مشدر، حالوکه مومی اله قاضی زاده نك اوغلو شمس الدین الیه علی قوشچینك کریمه سنك ازدواجندن حاصل اولان قطب الدینك اوغلیدر که والده سی ده خواجه زاده نك قزیدر.

اوزرینه سلطان بایزید خانك امریله یازلمش فارسی عبارتہ برشرحدر صاحبك انفس آثاریدر شرح مذکور بوجلدده کی تدقیقا تمزہ اساس اولان کتابلردن بریدر . ، هان هرکتبخانهده نسخهسنه تصادف اولنور ایسهده آیاصوفیه کتبخانهسنده (۲۶۹۷) نومرولو نسخهسی غایت نفیس وصحیحدر ، بوشرحی ، جدی علی قوشجینك دیکر برشرحیله غیاثالدین جمشیدك «زیج خاقانی در تکمیل زیج ایلخانی» نامنده کی کتابنی مأخذ اتخاذ ایدهرک یازمیشدر . شرح مذکورك تاریخ تألیفی ۹۰۴ سنه هجریه سیدر .

۲ — «شرح رساله الفتحیه» نامیله جدی علی قوشجینك رساله الفتحیهسی اوزرینه یازلمش برشرحی وارددر میرمچلبینك بوایکی شرح مهمدن باشقہ ربع محیب وربع مقنطرات وسمت قبله یه دائر برطاقم رساله لری دها وارددر که باشلیجه مصادف نظرمر اولاندر بروجه آتی تعداد ایدیلیر !

«رساله فی الربع الحیب» — «رساله فی الربع الجامعه» . . . «رساله فی الربع المقنطرات» «رساله فی قبله ومعرفه سمتها» «رساله الزرقاله» «رساله الحیب الجامعه» «رساله فی العمل بالربع الشکاری» «رساله فی تحقیق سمت القبله»

بورساله لرك اکثریسی لسان فارسی اوزره یازلمش وسلطان بایزید خانه اتخاف ایدلمشدر مندرجاتنه کنجه اوزمانلر بین الموقتین مستعمل اولان ربع تحتہ سنك صورت استعملندن وبنابرین آلت مذکورہ ایلہ اوقات تعیینندن باحث اولدقلرندن تاریخ علوم نقطه نظرندن پك اوقدر حائر اهمیت دکلددر ،

میرمچلی معاصرینی کبی احکام نجومه قائل وحتی صنعت تنجیمه پك مائل ایدی بو کیفیت احکام واختیاراته دائر برچوق رساله یازماسیلهده ثابتدرکه بورساله لرك المشهوری عربی عبارتہ «المقاصد» نامنده کی کتابیدر . [آثار باقیه . جلد ۱ . صالح زکی بك]

مختار یاشا (قاطرجی اوغلی غازی احمد مختار پاشا) :

جامع السیف والقلم بر وزیر و مشیر اولوب (بروسه) لیدر . ارکان خرب یوزباشلیغیله مکتب حربیهدن نشأئندن صوکره حیات عسکریه سنك قسم اعظمی محاربه میدانلرندن کچیرمش و یکریمی کسورسنهده فوق العاده قومیسرلکله مصرده بولونمشدر . بعدالمشروطیه استانبوله ورودینی متعاقب مجلس اعیان ریاست ثانیه سنه و بالقان محاربه سندن آز اولده

مقام صدارته تعیین اولوندى آز مدت صوكره انفصال ايدهر ك مجلس اعيانه دوامله برابر تبعات علميه و فنيه سنه باشلادی . علوم رياضيه نك اكثر شهبانده و تخصیص (هیأت — نجوم) شعبه سنده اختصاص تام اصحابندن اولدقلىنه بوجه آتی آثارى شاهد عادلر . (۱۳۳۷) تاریخنده ارتحال ایدهر ك فاتحه دفن ایدلدى . آثارى :

- (۱) رياض المختار مرآة الميقات والادوار .
- (۲) رياض المختار مرآة الميقات والادوار ذیلی
- (۳) رياض المختار ك مجموعة اشكالى
- (۴) اصلاح التقويم
- (۵) تقويم السنين
- (۶) سرگذشت حیاتك جلد ثانیهی : ۱۲۹۴ - آناتولى ده روس محاربه سی
- (۷) تقويم مالی

مصطفى ب. علی (موقت)

زمانه كوره علوم رياضيه نك حسب المسلك (هیأت — نجوم) شعبه سنده كسب اختصاص ايله مش بر رياضی اولوب مدت مدیده در سعادتده (سلطان سلیم اول) جامع شریفنده (موقت) لك وظیفه سیله اشتغال ایدلدى . آثارى بوجه آتیدر .

(۱) (اعلام العباد فی اخبار البلاد) ۹۳۱ ده تألیف اولونوب اقالیم سبعة نظریه سنه كوره یازیلان و سلطان سائمان قانونییه تقدیم ایدیلن بو اثرده چیندن فاسه قدر یوز بلده نك مدت لیل ونهارى بیلدیلمش و بلاد مذكوره نك مركز خلافت اسلامیه اولان استانبوله قاجر میل مسافه ده بولوندى قلى كوسترلمشدر .

(۲) (وافية الاوقات) یكرمى ایكى باب اوزره مرتب اولوب اساساً علم ارتفاعه دائردر .

(۳) (كفاية الوقت لمعرفة الدائر و فضل الدائر والسمت) اون ایكى باب اوزره مرتب اولوب مقنطراته دائردر .

(۴) (تسهيل الميقات فى علم الاوقات) بر مقدمه یكرمى بش باب اوزره مرتب مختصر بر اثردر .

(۵) (تيسير الكواكب السماوية لسعد الدولة الشريفة السلیمانية) جدوللى بر صورتده شهر عریبه و رومیه نك غره لرى و سنه شمسیه و قریه یی و بروج شمسك تحولاتى مبین اولوب ۹۴۵ دن ۱۰۰۰ سنه قدردر .

- (۶) (تحفة الزمان و خريدة الاوان) فن اوقات و اقالیم سبعة دن باحث تورکجه مفصل بر اثر در .
- (۷) (رساله ربع مجیب) جیب آفاق یکر می بش باب اوزره مرتبدر . ییلدیزده وارددر .
- (۸) معدل نهار
- (۹) اعمال اسطرلاب :
- (۱۰) رسالة المقنطرة : تاریخ تألیفی ۹۳۵ ، نسخه سی ییلدیز کتبخانه سنده در .
- (۱۱) کره و اسطرلاب ۹۵۶ ده نسخه سی ییلدیز کتبخانه سنده در .
- (۱۲) رساله ذات الكرسي : بر مقدمه اوتوز بادر آلات ارتفاعدن ذات الكرسي نك تعريف و استعماله دائر تورکجه بر اثر در .

محمد به کتاب سنانه (موقت)

مشاهیر هیأتشناسان عثمانیه دن اولوب قونیه لیدر . (میزان الکواکب) ، (ترجمه جدول آفاق خلیل) ، (تحفة الفقرا فی علم المیقات من طریق ربع دائرة و المقنطرات) ایله یکر می بش باب اوزره مرتب (موضح الاوقات فی معرفة المقنطرات) اسملرنده اثر لری وارددر . صوک اثرنی سلطان بایزید ثانییه تقدیمه ایله مشدر . (میزان) ایله (موضح) ک برر نسخه سی آیاصوفیه کتبخانه سنده وارددر . بونلردن باشقا ینه مقنطرات و اصول ارتفاعدن باحث یکر می باب اوزره (هدیه الملوك) اسمنده بر اثر ایله (رساله فی رسم ربع المقنطرات) رساله سی وارددر . (میزان الکواکب) ی سلطان سلیمان قانونییه تقدیم ایدره مظهر التفتات اولمشدر . پدری کاتب سنان افندی درسعادته قدرغه لیمانی قریبده بنا کرده سی اولان (زردبانی مسجد) ک محرابی اوکنده مدفوندر .

محمد جلیبی (منجم باشی)

شهریدر اکیال تحصیلدن صوکره شهزاده جامع شریفی موقی اولمشیدی اخیراً منجم باشی اولدی . هیئت و نجومه وقوفی و بعض ازیاجی (اصول احکام سال عالم) اسمنده بر اثری وارددر ۱۰۴۰ ده وفات ایله دی . برده (الموالید فی علم المیقات) (استخراج تقویم) (احکام طالع مولود) و (احکام نجوم) اسملرنده اثر لری ده وارددر .

مصطفیٰ بہ یوسف استانبولی

ترجمہ حالی مورخین فصلندہ مذکور مشہور (کاتب چلبی) تلامیذندن بر ذات اولوب شہریدر . سلطان عثمان ثانی دوری ارباب فنندندر . تورکجه (معدن الاسرار فی علم الحساب) اسمندہ کی اثرینک بر نسخہ سی شہید علی پاشا کتبخانہ سندہ واردر .

مصطفیٰ بہ محمد افندی

علما و ریاضیون عثمانیہ دن اولوب (تکفور طاغی) لیدر (۱۰۹۹) تاریخندہ ارتحال ایتدی . کورولہ بیلن آثاری بروجہ آتی در :
(رسالۃ الاسطرلاب) (روضۃ الاحباب فی شرح خلاصۃ الحساب) (ہدایۃ العامل فیما يتعلق بالربع الکامل) .

محمد بہ شیخ علی الطمیری

علوم ریاضیہ نک (نجوم — ہیأت) شعبہ سندہ بہرہ صاحبی بر ذات اولوب (اسپارطہ) لیدر . اون سکز باب اوزرہ عربی العبارة (ذات الکرسی) رسالہ سنی تألیف و قیصریہ لی (سویلہ مز زاده عبدالحلیم) افندینک (بہجۃ اللباب فی علم الاسطرلاب) اسمندہ کی اثرینی (نضرۃ اللباب فی شرح بہجۃ اللباب) نامیلہ شرح ایتشددر . شیخ الاسلام عبداللہ افندی یہ تقدیم ایتدیکی بو اثرک بر نسخہ سی حمیدیدہ واردرکہ تاریخ تحریری ۱۱۷۲ در . (بہجہ) مطبوعدر .

(رسالۃ الکمرہ) اسمندہ کی اثری ابوالحامد احمد بن شیخ محمد آلامدی طرفندن شرح اولونمشدرکہ ایکسی بریرده اولہرق مطبوعدر .

ملا محمد چلبی

(سید علی) نامندہ دیاربکرلی برذاتک مخدومی اولوب فضلا و ریاضیون عثمانیہ دندر . قاتح بغداد سلطان مراد خان رابعک معیتلہ استانبولہ کلہرک سلطان مشارالہک امریلہ تفسیر ، حدیث ، فقہ ، بیان ، معانی ، منطق ، کلام ، ہندسہ ، ہیأتدن باحث اسئلہ نامندہ براثر یازمشدرکہ بواثر معاصرین علمادن برخیلی ذوات طرفلرندن شرح اولونمش ایسہدہ

مؤلف آنجق شيخ الاسلام بهائی ومعلمی عبدالرحيم افنديلرك يازدقلىرىنى نظر اعتباره آلهرق (رد وقبول) ناميله بر اثر يازدينى كې (اجوبه) اسميله ده آريجه بر اثر ميدانه كتير مشلردر . بونلردن باشقه نجومدن مستقل بر اثريله (چغمينى) شرحى و (قاخى زاده) يه حاشيه سى واردر . ديار بكر وبغداد نيابتلرنده بولونمش و ۱۰۶۶ ده شام نايجى ايكن ارتحال ايدهرك (سنانيه) دنيلن قبرستانه دفن ايدلمشدر . طبيعت شعريه سيده واردر . تلاميزندن الك مشهورى (عبدالرحمن فاضل) نام بر ذاتدر .

محمد به سليمانه

سلطان سليم ثالث دورنده يتيشن رياضيوندن شهرى بر ذات اولوب سابق الترجه (چينارى اسماعيل افندى) نك شاگرداننددر . طوب و خبره نك اصاغه و انشاسيله اصول رمينه دائر بمقدمه بش باب اوزره مرتب تور كجه بر اثرى واردر كه برنسخه سى بشيكطاشده يحيى افندى درگاهى كتبخانه سنده موجوددر .

محمد به فخر

نام قديمى (ميخايليج) و نام جديدى ولايق (قره جه بك) دندر . ۱۱۴۱ نارينه ده (مغنيسا) ده (اولوجامع) متولى سى ايكن (نجوم - هيات) دن (كوشيار) اسمنده كى اثرى مدخلنه فوائد لازمه علاوه سيله ترجمه ايتمشدر . بو ترجمه درت مقاله اوزره مرتب اولوب هر مقاله برطاقم ابوابى حاويدر .

محمد امين به عثمانه افندى

فضلاور رياضيوندن بر ذات اولوب تحصيلى استانبولده در . فقهدن (عقد الدرر والجواهر) نقدا لاشباه والنظائر (صححة الكفالة بالديون) اسملرنده فرائضدن (تصحيح ذوى الارحام) اسمنده تأليفاتى اولدينى كې (ربع المقنطرات) (آلة الاسطرلاب) (شكل مثلث) (حساب بعقود الاصابع) (ربع مجيب) اسملرنده آثارى واردر . برنجى اثرينى (۱۱۸۱) ده تأليف ايتمشدر .

طریقت خلوتیه‌نک سنانیه شعبه‌سندن (اوسکوبلو شیخ مصطفی بن محمود) افندی‌نک‌ده تورکجه و عربجه (ربع دائره) رساله‌لری واردر .

محمد منشی‌بک

مکتب حربیه‌دن نشأت‌ندن صوکره مدت‌مدیده (بروسه) مکتب اعدادیء عسکر یسنده ریاضیه معلم‌لکنده بعده اردوده ایفای حسن خدمت ایده‌رک قائم مقام‌لقله متقاعداً (اسکدار) ده اقامت ایتمکده ایکن (۱۳۳۳) تاریخنده ارتحال ایلهدی . قره‌جه احمد مزارستانده مدفوندر . شهری‌الاصل ایدی . محرر عاجزک هندسه معلم‌در . آثار مطبوعه‌سی :

(۱) عرصه تقسیمی : عرصه وتارلا تقسیمه دائر مسائل هندسیدن باحث اولوب ۱۳۰۵ تاریخنده بروسه‌ده طبع ایداشدر .

(۲) بدرقه مهندسین : هندسه ومثلثات مسائلنک اصول وصورت حل‌لرینی مبین ۴۰۰ صحیفه‌لک بر اثردر .

(۳) مسائل ریاضیه‌دن جبر : جبر عادی مسائلندن باحدر .

(۴) کوچوک اصول هندسه .

(۵) مثلثات مستویه وکرویہ .

محمد مراد مسعود یاشا

علوم ریاضیه متخصص‌لرندن بر ذات اولوب آماسیه جوارنده (کوپرو) قضاسی نواحی‌سندن (زیتون) لیدر . مکتب حربیه‌دن ارکان حرب اوله‌رق نشأت ایدوب قطع مراتبه مشیر‌لک رتبه‌جلیله‌سنه نائل اولدی‌لر . باب‌سر عسکریده استحکام وانشآت ایله محاکات دائره‌لری ریاست‌لرنده ایفای حسن خدمت ایتدی‌لر . (قطوع مخروطیات) ، (جبرک هندسه‌یه تطبیقاتی) اسم‌لریله مطبوع و (اصول استحکامات خفیه) نامنده غیر مطبوع اثرلری واردر . ترتیب‌کرده‌لری اولان مسائل ریاضیه‌دن بعضلری اوروپایه‌ده کوندریلوب مظهر تقدیر اولمش ایدی . ۱۳۰۸ ده ارتحال ایده‌رک فاتح جامع‌شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . طولمه باغچه سرای هایوننک قاپیلری بوذاتک نظارتیه یاپیلمشدر .

مصطفیٰ عاصم بك

علوم ریاضیه نك (هیأت - نجوم) شعبه سنده صاحب اختصاص بر ذات اولوب ادیب شهر نامق ل بك مرحومك پدریدر ۱۳۱۸ تاریخده استانبولده ارتحال ایدرهك وصیتی موجبجه حصرت خالد جوارنده كوچوك امیرافندی قارشى سنده پدر واقرباسى یانه دفن ایدلدى . نجومك باخصوص احكام قسمنده وقوف كامل اربابنددر بوشعبهده (مجربات) اسمنده برتألیفی ترجمه طریقیهده ینه نجومه عائد برقاج بارچه اثرى واردر . طریقت مولویه منتسب ایدی . یازمش اولدینی مفصل ترجمه حائنده طوپال عثمان پاشا و قرابت جهتیله تپه دلتلی علی پاشا وقعه سی و پدری لالا اولمق حسبیله سلطان سلیم ثالث زمانه داتر مسرودات تاریخیه موجوددر .

مرحوم مقطع اعمالنده و مشبك اویماجیلق صنعتندهده صاحب اختصاص اولوب یازدینی کتابلره - توغلی نجوم و تواریخه عائد اولدیفندن - جدول قلملرینی بالداث چلیکدن اعمال ایدر و مزین صاپلره طاقار دمیر و چلیكه عائد هر نه یایسه قرقدن آشاغی باشلاماز و یابدقدن صوكره هر برینی احبا و چیراقرینه - طاتلی بر لطیفه و خاطره اولمق اوزره اون پاره - مقابلنده هدیه ایلز ایدی .

ن

نصوح بن عبداله (نصوح السمری الشیر بمطراقی) مطراقی نصوح

ریاضیون قدیمه عثمانیه دندر . (۹۴۰) تاریخده ارتحال ایتدی ۹۲۳ سنه سنده یاوز سلطان سلیم خانه تقدیم ایتدیکی (جمال الکتاب و کمال الحساب) اسمنده کی اثری ایکی شق اوزره مرتب اولوب شق اول فصول حساب شق ثانی مسائل متفرقه دن باحدرکه بوندن باشقا سلطان مشارالیه نامنه مؤلف (کنعانیه فی علم الحساب) نامیله دیگر اثریده واردرکه بر نسخه سی در سعادتده حمیدیه و شهید علی پاشا کتبخانه لرنده موجوددر . برده ۹۲۳ تاریخده تألیف اولوندینی مقدمهده بیان اولونان یازمه بر نسخه سنده (عمده الحساب) اولمق اوزره محرر دیگر بر اثری داها اولوب مقدمه سندن بر قسمی عیناً درج ایدلدى : (بورساله ایکی شق اوزره مبنیدر . شق اول یکریمی اوچ فصل بیاننده در و شق ثانی مسائل شتی بیاننده در .

والله اعلم بالصواب (فصل اول) ، فی بیان سیاق ، (فصل ثانی) فی بیان ارقام هندی .
 (فصل ثالث) فی بیان الجمع ، (دردنجی فصل) فی بیان الکسر والبسط ، (بشنجی فصل) ،
 فی بیان التنصیف ، (آلتنجی فصل) فی بیان التضعیف ، (یدنجی فصل) فی بیان الکرات ،
 (سکزنجی فصل) فی بیان کسورات درهم ، (طقوزنجی فصل) فی بیان الضرب ، (اوننجی
 فصل) فی بیان ضرب الکسور مع الکسر ، (اون برنجی فصل) فی بیان التقسیم ، (اون
 ایکنجی فصل) فی بیان الذراع ، (اون اوچنجی فصل) فی بیان الامداد وکیلج ، (اون دردنجی
 فصل) فی بیان القنطار والوزن ، (اون بشنجی فصل) فی بیان المثلث والقیراط ، (اون آلتنجی
 فصل) فی بیان الرسومات ، (اون یدنجی فصل) فی بیان الاعداد الاربعه المتناسبه ، (اون
 سکزنجی فصل) فی بیان قسمة الغرما ، (اون طقوزنجی فصل) فی بیان استخراج مخارج ،
 (یکرمنجی فصل) فی بیان قسمة الموارث ، (یکرمی برنجی فصل) فی بیان الخطایین ،
 (یکرمی ایکنجی فصل) فی بیان جمع الکسور مع الکسور . (عمدة الحساب) ک بر نسخه سی
 نورعثمانیه کتبخانه مسنده واردر . خط دیوانی بی آکدیران (جَب) دینلن یازی ده ماهر
 ایدی . اوزمانک سلاحشو لغنک ادمانندن اولان (مطراق) اویوننک موجودی در .

نائبی احمد به مصطفی افندی

علم ارتفاع متخصصلرندن اولوب (کیوه) نک آق حصار ناحیه سندن در . (۱۲۱۰)
 تاریخنده تألیف ایتدیکی (ربع مقنطره) و (ربع مجیب) ه دائر عربی العبارة ایکی رساله سی
 ۱۲۴۴ تاریخنده طبع اولونمشدر .

نوری یاشا (طاشجی زاده)

استانبولک ایوب سمتندن اولوب ۱۲۶۸ تاریخنده مهندس خانه بری هما یوندن باشهادتنامه
 نشأت ایدن اذکیای ارکان حربیه دندر . اواخر عمر لرنده مکتب حربیه درس نظارتند
 بولنشلر ایدی . (اصول هندسه جدید) عنوانلی اثر لری طول مدت مکاتب عسکریه ده
 تدریس اولونمشدر . (۱۳۰۷) تاریخنده ارتحال ایلهدی . ادرنه قاپی سنده مدفوندر .
 علوم ریاضیه ده بهره تاملری مسلم انام ایدی . ترتیب و تألیف ایلدکلری (جبر اعلا)
 مجموعه سی غیر مطبوعدرکه بروسه اعدادی عسکری سنده طلبه لکم زماننده بو مجموعه دن

اوقومش واستفاده ایتشیدیم . سعید پاشا ایله لوندرده تحصیلده مشارکت ایله دی . توسیعا
انکلیزجه دن مترجم تمامی وتفاضلی مجموعه سی واردر .

و

وهرت پاشا (فریق متقاعدلرندن محمد وحدت پاشا)

(۱۲۷۳) ده مهندس خانه دن نشأت ایدن اذکیای ضابطان دن اولوب شهریدر . ویانه ده .
اکمال تحصیلدن سوکره استانبوله عودتله حیات عسکریه سنک قسم اعظمی طوپخانه عامره .
فابریقه لری فن مأمور لغنده تجربه و معاینه دائره سی اعضا لغنده و علی الخصوص مهندس خانه
ریاضیه ، لسان ، طوپچیلق و فن اسلحه معلم لکریله درس نظارتنده کچمشدر . آلمانجه .
و فرانسزجه ه واقف ایدی .

آثاری : (تطبیقات ریاضیه) ، (طوپوغرافیا) ، (اسلحه ناریه تأثیراتی) ، (محاربه .
فشنکجیلکی) ، (قلعه و صحرا طوپچی مالز مه سی) ایله یدی سنه ده اکمال ایلدیکی (دولت .
علیه طوپچیلقی) در .

(۱۳۳۴) تاریخنده ۸۱ یاشنده اولدینی حالد ارتمال ایده رک تولد ایتدیکی (قوجه .
مصطفی پاشا) سمتنده طریقت خلوتیه شعباتی پیرانندن (رمضان افندی) درگاه شریفی .
خطیره سنده کی عائله سی قبرستانه دفن ایلدی .

— ی —

یازیچی صلاح الدین

عشق و عرفان وادیسنده یازیلان منظوم عثمانلی تورک آثاری ایچنده عمومک حرمت .
ورغبتنه مظهر اولان « محمدیه » اسمنده کی مشهور اثرک ناظمی و طریقت عالمنک پیر وارلرندن .
(آنقره) لی حاجی بایرام ولی حضرت تلرینک خلیفه سی (کلیولو) لی (یازیچی اوغلی محمد) .
افندینک باباسیدر . مشهور عثمانلی مورخلرندن کلیولولو عالی افندی (کنه الاخبار) نامنده کی .
تاریخنک بشنچی جلدینک (۲۳۷) نجی صحیفه سنده صاحب ترجمه یازیچی (صلاح الدین) ک
ملکتنی حقنده منشأ و مولدی [آنقره] و یاخود ولایت رومک قصباتندن بری اولق احتمالدر ،
دیور .

عثمانلیرك (ابن بطوطه) سى مقامنده اولان (اوليا چلبى) ده (ملحمه) ، (رساله
فى الطب) ، (سبع المائى) ، (تعبير نامه) اسمارنده آثارى اولديغى نقل ايله يور.
اشبو آثاردن منظوريمز اولان (ملحمه) نك بر نسخسى نور عثمانيه كتبخانه سنده
واردر . بو اثر ، علماء عربك (كتاب الملاحم) ديدكلى (ملحمه) كتابلردن برى دركه
احكام نجوم واحكام جويهدن باحث توركه ومنظوم در . اثر ك اصلى فارسى اولوب توسيعاً
ترجه ايدلمشدركه (جورى) نك :

بوندن اقدم بر اهل نظم كزين
كه دينور نامه صلاح الدين
فارسى نسخهدن بو ملحمه ي
يعنى ' بو قول طرفه زمزمه ي
طرز رومى ده ايله مش بسته
قيه رق بر اصوله پيوسته
افاده سى ده بونى معرفدر .

عثمانلى شاعر و خطاطلردن (جورى ابراهيم) افندى طرفندن اكثر عباراتى - زمانى
شيوه اشعارينه نقل ايدلمك شرطيله - تزيين و تعديل ايدلمشدركه مطبوعدر . هر ايكي
باخصوص (يازيجى صلاح الدين) ككى عثمانلى اشعارى تاريخى نقطه سندنده اهميتى حائزدر .
(يازيجى صلاح الدين) ك كوره بيلديكمز اثرلردن برى ده علوم رياضيه نك (نجوم -
هيات) شعبه سنه متعلق (شمسيه) اسمنده اثرى دركه هر شهر شمسي نك بربندن نهايته
قدر هر كونده كى (تحولات هوايه دن استدلال اولونان احكامدن باحث ومنظومدر) .
ابتداسى ده :

أى خداوند قدیم ولم یزل اول و آخر باطن و ظاهر سلام
خالق الاشياء ابدسين هم ازل مالك الملك مهيمن ذو انتقام
ينه بو منظومه دن كندى اسمنى :

صاحب التأليف يازيجى صلح دين
آثم وادنى محقر كمين

پیتله ذکر ایله یور . اثری ده سلطان (مراد) ثانی وزیراسندن (اسکندر پاشا) یه .
اتحاد ایدیور .

الحاصل (یازمچی صلاح الدین) ک زمانه کوره متفنن ارباب معارفدن صاحب نظر
بر ذات اولدینی آثارندن استنباط ایدیور . (فاتح سلطان محمد) خانک ایکنجی جلوسنده .
(قره مان اوغلو ابراهیم) بکک تجدید عهد و میثاقیچون مأموراً کوندریلن (قصاب اوغلی
محمود پاشا) نک مخدومی علی بکک خواجه سی اولدینی و تخصیص تحدیث نعمت مقامنده
اولوق اوزره افتخار ایتمه حتی اولان اوغلو محمد افندیکنک تعلیم و ترقیسنه اعتنا ایتمه سی ده .
بونی تأیید ایدیور .

مخدومی قربنده مدفون اولدینی مرویدر . رافیات ۱۴۱۰ نمره ۲ قلم
اسکندریه بابا شمس احمد اولدینی و شهاب الدین سرور دی سلاست مضمون
بولدینی ستر معارف بقیده . بولمدرکه احمد اولدینی شیخ شهاب الدین وارر اصلیدر
اسکندریه ۱۸۹۹ هـ سنه یوسف به کمال بروری
مناخ بولمدر

سلطان سلیمان قانونی دوری محاسبینندن اولوب بروسه لیدر . اون فصل اوزره مرتب
(جوامع الحساب) اسمنده مفصل بر اثری واردرکه بر نسخهی حمیدیه کتبخانه سنده .
موجوددر . اون فصل اوزره مرتبدر .

- ۱) ضرباتک انواعی واستخراجنک قواعدین بیان ایدر .
- ۲) کسوراتک انواعی واکا متعلق مسائل بیان ایدر .
- ۳) قسمتلرک واستخراجنک قواعدین بیان ایدر .
- ۴) مخارج واکا متعلق مسائل بیان ایدر .
- ۵) قسمت و غراماتک طریق بیانندهدر .
- ۶) اربعة اعداد متناسبنک بیانندهدر واکا متعلق مسائل بیان ایدر .
- ۷) خطای واحد و خطائین قواعدین واکا متعلق مسائل بیان ایدر .
- ۸) مضلوعاتی واستخراجنک قاعده لرن بیان ایدر .
- ۹) مساحات واکا متعلق مسائل بیان ایدر .
- ۱۰) جبر مقابله نک قواعدین واکا متعلق مسائل بیان ایدر .

یوسف به محمد (کاتب مشاھرہ)

ریاضیون عثمانیہدن بر ذات اولوب شہریہ کاتبی ایدی. اون ایکی فصل اوزره (کنعانیہ) اسمندہ علم حسابہ عائد بر اثری واردر.

یحییٰ به نوح الوانی

علمای ریاضیونندن بر ذات اولوب وانلیدر. (المباحث الدریہ فی بیان سنۃ الشمسیۃ والقمریۃ) اسمندہ کی اثرینی (۱۱۱۴) ده اکمال ایتدیکنه کوره (۱۱۰۰) تاریخی رجانندن اولدینی اکلاشیلور.

•••

تورکجه (مفتاح الحساب) اسمیلہ ۲۰۰ صحیفه دن عبارت و (۹۸۸) تاریخندہ سرفیجہ لی درویش بن حسن طرفندن یازیلان بر کتاب منظورم اولدیسده مؤلفنک اسمنه دسترس اولنه مامشدر.

بو کتاب اوچ شق اوزره مرتب اولوب برنجی شق اون التی فصلی، ایکنجی شق کذا اون التی فصلی و شق ثالثده مسائل شتی یی حاویدر.

•••

ریاضیونه تعلق دولایسیله اسکی عثمانلی معمارلرندن بعضیلرینک اسملری درج ایدلدی:

- (۱) معمار سنان ترجمه حالی اقدام کتابخانه سی میاننده نشر اولوندی .
- (۲) » الیاس بن علی بروسده چلی سلطان محمد جامعنک معماریدر .
- (۳) » کمال الدین استانبولده سلطان بایزید جامعنک معماریدر .
- (۴) » محمد آغا استانبولده سلطان احمد جامعنک معماریدر .
- (۵) » آیاس استانبولده سلطان فاتح جامعنک معماریدر .
- (۶) » صاروجه استانبول فتحنده طوب دوکن معماردر .
- (۷) » خیرالدین
- (۸) » محمد آغا استانبولده یکی جامعنک واسکدارده چینلی جامعنک معماریدر .
- (۹) » دالغچ محمد آغا داود آغادن صوکره معمار بانئ نصب اولندی زمانده ترقی ایدن صدکارلق صنعتی بونک اثرهت وایجادیدر .

- (۱۰) دلی محمد (محمد مجنون). بروسه ده چلی سلطان محمدك (یشیل جامع شریفی) ایله تره سنده کی کاشی دینیلن مصنع چینی طاشلرینک عاملی اولان معمار صنعتکاردر .
- (۱۱) « قربان معمار نصوح. اسکدارده عتیق والده جامع شریفی معماری در . ۹۹۵۰ ده وفات ایتشدردن دباغخانه ده رفاهی درگاهنده مدفوندر .

*
* *

- علم موسیقی به دائر یازیلان آثار قدیمه عثمانیه دن بعضیلری :
- ۱ — ادوار موسیقی : (سلطان مراد ثانی) نامنه ومشارالیهك امریله یازلمشدر .
محرری (خضر بن عبدالله) در .
- ۲ — ترجمه کتاب الادوار : مترجمی (شکرالله آماسیه وی) اولوب اصل اثر (صفی الدین عبدالمؤمن) کدر .
- ۳ — فتحیه : (لادیق لی اسرافیل زاده عبدالمجید) ك مخدومی (محمد چلی) طرفندن بایزید ثانی نامنه یازلمشدر .
- ۴ — رساله موسیقی فی علم الادوار (اخی زاده) .
- ۵ — فارسی رساله موسیقیه : مولویه دن قیرشهری (یوسف بن نظام الدین) طرفندن ۸۱۳۰ تاریخنده یازلمشدر . بو اثر مؤخرآ ترجمه اولونمشدر .
- ۶ — کوثری مصطفی افندی مجموعه سی : بو مجموعه ده کندینه مخصوص برده نوطه وارددر .
- ۷ — تدقیق وتحقیق : مشایخ مولویه دن عبدالباقی دده افندینک اولوب سلطان سلیم ثالث نامنه مؤلفدر .
- ۸ — تحریریه : کذا .
- ۹ — ادواره دائر رساله : مؤذن شهریار ی هاشم بك مرحومك اثر مطبوعی اولوب موسیقی شناسلر بیننده هاشم بك مجموعه سی نامیله معروفدر .
- ۱۰ — زین الالحان فی علم التألیف والاوزان : (اسرافیل زاده محمد چلی) .
- ۱۱ — رساله موسیقیه : منجم باشی درویش احمد افندی .
- ۱۲ — علم ادواردن (برکت) : (بایزید ثانی) معاصر ی آیدینلی شمس الدین نحیفی .
- ۱۳ — رساله موسیقی : (قاضی زاده تیره وی) .

*
* *

- علم ازهار (چيچكجيك) • دائر عثمانيلر طرفندن يازيلان آثار قديمه دن بعضيلري :
- ۱ — (شكوفه نامه) : اون ايكنجي عصر هجري اوائل رجا لادن عالي افندي طرفندن .
- ۲ — (شكوفه نامه) : غلطه لي روزنامه جي محمود افندي حفيدي عبدالله افندي نك اثر ي اولوب اون اوچ باب اوزره مرتبدر .
- ۳ — (معيارالازهار) : ۱۱۹۳ ده وفات ايدن طيب محمد عشقي افندي طرفندن يازيلوب وفا كتيخانه سنده واردر .
- ۴ — (نتائج الازهار) : شراميني جامي خطيي (حاجي محمد بن احمد العميدي) افندي طرفندن تأليف ايدلمشدر .
- ۵ — (ميزان الازهار) : لاله زاري شيخ محمد افندي طرفندن تأليف ايديلوب بر نسخه سي وفاده عاطف افندي كتيخانه سنده واردر .
- ۶ — (تذكرة شكوفه جيان) : رشد ي زاده رمزي افندي طرفندن مؤلفدر .
-

يدنجي فصل -- جغرافيون فصلي [*]

جغرافيا تاريخك رهبريدر . هر عصرک تاريخي اونک جغرافياسيله اوقونور . معارفک صرف حال حاضريله اکتفا ايدنلر بر استفاده يه وقف ذهن ايلنلردر . بونلره کوره تاريخکده اهميتي اوله ماز . فقط انساني ماديات و معنوياتدن مرکب بيلنلر تاريخه هر شيئک تاريخه اهميت ويرلرده بوندنده ماده^۱ و معناً هم کنديلرني همده ابنای جنسليکي مستفيد ايدرلر . بوندن طولايي ده عثماني آثار جغرافياسنه اهميت ويرلر .

اوروپا افاضل مستشرقينجه و حکمت تاريخه نقطه نظر نجه عثمانلور بر طاقم بدخواهانک بزه اسناد ايلدکري جهالتدن بري اولق شويله طورسون ، علمه ، معارفه جداً اهميت ويرمش فاضل بر قومدر . في الواقع ايلورده صايه جغمز آثار جغرافيامز اوروپا ليلرک کنه کوره براز آزجه کوريلورسده اوروپاده لاتينجه ايچون اولديني کي بزجه ده علمامز عربجه يه اهميت ويردکري و حالاً فضلامزدن بر طاقی او لسانله تأليني براقه مدقلى واک مهم اثرلى او لسانده يازدقلى برده عثمانلورک سائر ملل متمدنه کي ديکر ملتيرک علومنه توارث ايدهميره^۲ هر نه وجوده کتيرديلرسه مجرد کندو سعييله حاصل ايلدکري و بونده تماميله تأسيس حکومت ايچون کچيريلن بر بحق عصرلق برمدتن صکره باشلايه رق بيله رک ايکي عصر قدر سورن دور انجلامز محصولاتي اولديني حساب ايديليرسه ينه بونلر آز کورولمز . ذاتاً خبر ويره جکمز جغرافيا اوزون اوزادي يه بر تتبع نتيجه سي دکل ، بر ايکي ساعتک بر تحري محصولي اولديني نظر دقته آلنور ودها آرانديني صورته بونلرک ايکي مثلي ده ميدانه چيقاريله جنی تأمل ايديلورسه او اعتراض در عقب کرو آلنور .

عثمانليرک اجرا ايلدکري حرکات حربيه نظر دقته آلنورسه جغرافيا ده وقوفلى تسليم ايديلير . هله (استانبول) ک فتحندن صکره بوفن ايودن ايي به بزه معلوم اولمغه باشلامشدر . (سلطان سليم اول) حضر ترينک مظفرانه بر صورتله سوق الجيش حرکاتي جغرافيانمز اوله مز . فقط او دورلرده يازلمش اولان براثره تصادف ايدهمدک . المنزه کچن

[*] مقصدمزى من وجه تأمين ايتديکي ايچون بوفصلي آيروجه يازمغه حاجت کورميو ب فضلاى عسکر يه دن نجيب عامم بک افدينک نسخه فوق العاده ايله نشر ايتدکري مقاله گري عينا نقل ايدلى . فقط بعض ماده لى طرف عاجزانه مدن علاوة توضيح اولدى .

آثار جغرافیانت الك اسكى وحتى مهملى طقوز يوز تاريخندن صكره يازمشدر . ذاتاً او تاريخلرده سلطنت عثمانیه اوج اقباله واصل اوله رق هر درلو علوم وفنونه رواج كلديكى كې جغرافيا وبونك الك مهم معاونى اولان ايستاتستيق علمنده اهميت ويرلديكى تاريخ شناسانه معلومدر . سلطان (سليمان قانونى) حضر تارينك عهد سلطنتلرنده ممالك عثمانيه ده تحرير نفوس اجرا ايله ديكي كې جغرافيا كتابلى وسياحتنامه يازيلغه باشلاندى . عهد مشاراليه ده هيئت و جغرافيا فنلرنده ابراز آثار مهارتله اشتهار ايدن ذواتدن بريسي سلطان (سليم) جامع شريفى موقتى [۱] (مصطفى بن عليدر كه) ۹۳۱ تاريخنده (اعلام العباد فى اخبار البلاد) ناميله تأليف ايلديكى اثرنده مركز خلافت عظميه يوز بلده نك قاچر ميل مسافه ده بولندقريني بيلديرييور . ۹۸۰ سنه سى [۲] (سپاهى زاده محمد بن على) نامنده بر ذات دخى (اوضح المسالك الى معرفة البلدان) و (اسامى بلدان) ناملرنده ايكي اثر براقشدر . ۹۸۶ ده (محمد افندى) نامنده بر ذات ده بشيوز سكسان سكر صحيفه دن عبارت (جريدة الجديد) ناميله مفصل بر جغرافيا يازمشدر . شو ايكي اثر دن صكره (عثمانليز) اسكى دنيادن ماعدا (آمريقيه) دائر ده معلومات مكمله اكتسابنه موفق اولمشدر . از جمله (كتابخانه عمومى) د . بر نسخه بن نظيرى بولنان (كتاب اقليم جديدكه بعد از نه صد سال شد بديد) عثمانلى بر اثراولوب (امريكا) حقنده بر چوق معلوماتى جامع شايان تتبع بر تأليف كزيندر .

(امير محمد بن امير حسن العودى) طرفندن ۹۹۱ تاريخنده يعنى (آمريكا) نك كشفى اوزرندن ۹۰ ييل كچمه دن وجوده كتيريلاان بو كتاب او زمان (آمريكا) حقنده استحصال ايديلان معلوماتك كافه سنى جامع جسيم ، مصور ، مذهب بر اثر در . [۳] (عاشق لقبي) [۴] ايله شهرت بولان (محمد بن عمر) دخى ۱۰۰۵ تاريخنده بر جغرافيا وجوده كتير مشدر .

آثار جغرافيا مركز الك مهمى تحرير شهر عثمانى (كاتب چلبى) [۵] يعنى (الحاج

[۱] ترجمه حاليه اسامى آثارى رياضيون فصلنده محرر در .

[۲] مورخين فصلنده مذكور در .

[۳] ۹۹۱ تاريخنده يازيلان بواثر سلطان (مراد ثالثه) تقدم ايدلديكى مقدمه سنده مذكور در .

[۴] مورخين فصلنده ذكر ايدلدى .

[۵] مورخين فصلنده تفصيلات واردر .

مصطفی (افندینک ۱۰۵۸ تاریخنده وجوده کتوروب ۱۱۲۵ ده ایلک عثمانی طابعی (ابراهیم متفرقه) [۱] معرفتیه طبع ایدیلان ۶۹۸ بیوک صحیفه دن عبارت متن ایله برخیلی خریطه واشکالی جامع (جهانما) نام اثر بی نظیری در . وجوده کتیردیکی هر بر اثرنده اقتدار خارق العاده سی کوریلن (کاتب چلبی) جغرافیا علمنجه یالکز بو اثربلده اکتفا ایدمه یه رک لاتینجه دن (Atlas mineure اطلاس منیور) [۲] نامیله همان (جهانما) جسم امتنده پک چوق معلومات جغرافیایی و خریطه لری حاوی بر اثرده ترجمه ایلدیکی کبی امور بحریه و دوننامه و ممالک محروسه دکز لرینه دائر ده (تحفة الکبار فی اسفار البحار) نامیله ده بر اثر وجوده کتیر مشدر . آثار جغرافیامز ک بیوکلرندن بریسیده ۱۰۸۶ تاریخنده (ابوبکر بن بهرام دمشقی) [۳] نامنده بر ذاتک (لاتینجه) دن نقل ایلدیکی (ترجمه جغرافیای کیر) نام اثریدر .

بش جلددن عبارت اولان بو کتابک برنجی جلدی ۵۵۴ وایکنجیسی ۵۵۹ اوچنجیسی ۲۳۱ دردنجیسی ۶۷ بشنجیسی ۲۶۹ یا پراقدر . بو ذاتک ینه جغرافیادن [۴] (نصره الاسلام والسورور فی تحریر اطلس مایور) نامیله بر تالیفی ده واردر .

جغرافیایه دائر (آثار عثمانیه نک) اک مهملرندن بریسیده (پیری رئیسک) [۵]

[۱] مورخین فصلنده در .

[۲] بر نسخه سی کتبخانه عمومیده موجوددر .

[۳] شامده بعدالتحصیل درسعاده کلرک (کوپولو زاده فاضل احمد پاشا) نک توجه قدر شناسانه سنه مظهریته قطع مراتب علمیه ایلش بر آراق (حلب) قاضیلغنده بولمشدر . ۱۱۰۲ ده ارتحال ایلدی . جغرافیاسنک بر نسخه سی کوپولو وحکیم اوغلو کتبخانه لرنده موجوددر . (سلطان محمد بن ابراهیم) ک امریله آلتی جلد اوزره ترجمه ایده رک مؤخرأ ایکی جلد اوزره تلخیص ایتمشدر . (الفتح الرحمانی فی طرز دولة العثماني) اسمنده تاریخه متعلق بر اثری ده واردر .

[۴] (نصره الاسلام والسورور فی تحریر اطلس مایور) نامیله موسوم اولان بو ترجمه نک بر نسخه سی نور عثمانیه ده واردر .

[۵] (پیری رئیس (احمد بن علی الحاج محمد القرامانی لارنده وی) در (قانونی سلطان سلیمان) دورنده کسب شهرت ایدن (عثمانی) قیودانلرندن اولوب مشهور کال رئیسک برادر زاده سید سلطان مشار الیهک اراده سنه تبعأ (۹۳۳) ده مع اطلاس (کتاب بحریه) اسمیله تألیف ایتدیکی جغرافیای بحرینک قم اولنده آق دکز ایله آطه لر دکزینک کافه سواحل و جزایرینک لیان واسکالرینی و قم ثانیسنده آدریاتیک دکزیه آق دکزک احوال طبیعی و جویه سی غایت مدققانه بر صورتده تصویر اولمشدر . کیجیلکه متعلق بعض منظومه لریده واردر بو قیمتدار اثرک (درسعاده) (نور عثمانی و کوپولو) کتبخانه لرنده موجود اولان نسخه سی صاحبکک بو بابده کی

(اشكال جزائر بحر سفید) نامنده کی اثر بهیندر که (نور عثمانیه کتبخانه سنده) بولنان نسخه سنه انسان با قفله طویه من .

شورایه قدر صایوب دو کدیکمز تألیفات جغرافیایه دائر آثار مهمه دن اولوب بونلردن ماعدا (استانبول) کتبخانه لرنده جغرافیایه دائر (ترجمه خریده العجائب) [۱] و عماد الدین اسماعیل بن علی الایوبینک (تقویم البلدان) ولی الرشادک (اقالیم سبعه) کمال رئیسک [۲] ۴۰۶ صحیفه دن مرکب (تحفه السلاطین) سیاسیون عثمانیه دن (احمد رسمی) [۳] افندینک ۲۰۳ صحیفه لی (جغرافیای جدید) ی مؤلفی بیلنه مین (اجمال السفائن فی البحار) ابو راشد ابراهیم عطف بن شیخ اسماعیل الانارینک عربیدن ترجمه ایلدیک (اوصاف نهر نیل)

معلوماته شاهد اولوب اودورده عثمانلیرک سیروسفائن و جغرافیاده کی معلومات مکمله ودقت فائقه لرنک درجه سنی کوستریور . (بصره) والیسی (فباد) پاشانک سعایتله ۹۶۲ ده مصرده اجل قضایه اوغرا دیفی یوسف آخسخری نک (تهذیب التواریخ) نده محرردر .

(کتاب بحریه) نک مؤلف خطیله (۹۳۲) تاریخنده محرر نسخه سی بر قاج سنه اقدم (فرانسه) موزه سی طرفندن اشترا ایلدیک مؤثوقاً مرویدر . مسموعاته نظراً بو نسخه (پارشومن - تبرشه) کاغد اوزرینه محرر اولوب (استانبول) ده بر ذاتده موجود ایکن سائقه احتیاجله صایلمشدر . (تأسف) (هند و چین) دکن لرنک احوال جغرافیاسنه دائر یادیفی خریطه لی اثرینی (مصرده) (یاوز سلطان سلیم خان) ه تقدیم ایده رک مظهر مکافات اولمش ایدی . علم قهده انتسابی اولوب (وقایه) بی ترجمه ایلهمشدرینه بواثر مقبولک بر نسخه سی (مکتب بحریه شاهانه) کتبخانه سیله (برلین) (واتقان) (پولونیا) (درسد) کتبخانه لرنده موجود اولدیفی (اسفار بحریه عثمانیه) ده محرردر . (کتاب بحریه) بری صغیر دیکری کبیر اولقی اوزره ایکی جلد دن عبارت اولدیفی کبیرنده فن ملاحه متعلق بر قاج یوز یت بولندیفی (جهانخا) مقدمه سنده محرردر .

[۱] ۱۰۶۱ ده (صوفیه ده) وفات ایدن ارباب معارفدن (غنای) افندی طرفندن توسیماً (طرقة الفرائب و تحفه العجائب) اسمیله توسیم ایدیلن بر اثر ده و واردر که جغرافیادن بشقه تاریخ طبیعی موادینی دخی بر درجه یه قدر صحته قریب بیان ایدر بر نسخه سی طرف عاجزیدن مناسستر کتبخانه سنه اهدا ایدلمشدر . (خریده العجائب و جریده الغرائب) ۷۴۹ ده وفات ایدن (ابن وردی) شهرتله بنام (سراج الدین ابو حفص عمر بن مظفر بن الوردی) نک آثار مشهوره سندن اولوب متن عربیسی اخیراً (مصرده) طبع ایداشدر . (محمود) نامنده معارفندان عثمانیه دن بر ذات طرفندن ۹۷۰ تاریخنده (لسان عثمانیه) ترجمه اولونان نسخه لردن بریسی کتبخانه عاجزیده محفوظدر بواثرک موضوعی جغرافیا ایله موالیدثله (حیوانات نباتات معدنیات) در آنجق تاریخ تألیفی ایجابی اوله رق مندرجاندنه بعض نقلیات ضعیفه واردر .

[۲] (کمال رئیسک) (تاریخ هند غربی) اسمنده بر اثری ده موجوددر .

[۳] مورخین فصلنده ذکر اولندی .

سلطان (سليم ثالث) حضرتلری دورنده (لوندره) سفارتنده بولنان رئیس الکتاب (رائف محمود) [۱] افندینک (انکلیزجه) قلمه آلوب (ویانه) سفارت‌خانه‌سی مصلحت کداری اولان (یاقواکی) طرفندن ترجمه و ۱۲۱۹ ده طبع ایدیلان ۵۵ لوحه‌دن عبارت (شرقیه مدیرتی اطلسی) و ۱۲۷۳ ده طبع اولنان اطلسی جغرافیا‌النوری ی‌ده علاوه ایتیلدر [۲] طباعتک بزده احداثدن اول وجوده کتوریلان آثار جغرافیامز

[۱] (رائف محمود افندی) انبار امینی اسماعیل افندینک مخدومیدر مکتوبی صدر عالی قلمنه کیروب (لوندره) سرکاجی اولدی صکره دونمای هایون مستشاری اوله‌رق عودتنده (قورفو) جزیره‌سنک خریطه و رسمی آلوب عزیمتنده (بکنکچی) بعده (رئیس الکتاب) نصب اولندی برآراق (اناطولی ورومالی) انشآت ناظری تعین ایدلدیکی ۱۲۲۲ ده بحرسياه بوغازی ترصین استحکاماته مأموریتی اثناسنده بیوک‌درده بوغاز محافظی اوله‌جق (یکپجری) خذله‌سی طرفندن شهید ایدلدی (اسکدارده آیریاق چشمه‌سی) یاننده مدفوندر لسان اجنیه آشنا جغرافیاه واقف موسیق‌شناس و کاتب و طنبور چالمقده دخی ماهر ایدی. (مجاله‌الجغرافیه) اسمیله طرز جدید اوزره (انکلیزجه) یازدیغی مکمل جغرافیاسیله یکرمی آتی پارچهدن مرکب اطلاس (مورخ و اصف‌احمد) و (مترجم یاقواکی) طرفلرندن ۷۹ بیوک صحیفه‌دن مرکب (جدید اطلس ترجمه‌سی) نامیله ترجمه و ۱۲۱۸ تاریخنده (اسکدارده) طبخانه‌عالیه ده طبع اولنشدرکه برنسخه‌سی (سپروز) کتبخانه‌سنده مطالعه کندازم اولدی.

[۲] جغرافیاه دائر (آثار عثمانیه‌مزدن) اولوب ۱۱۸۶ تاریخنده یازلمش برنسخه‌سی کتبخانه‌ عمومیده موجود اولان یازمه بر اثرده (استانبول) ایله بالخاصه (روم ایلی) ممالکنک تعریفات و خریطه‌لری محرردر.

برسی‌ده (عثمان بن عبدالننان) اسمنده‌کی ذاتک (۱۱۶۵) ده ترجمه ایتدیکی اثری‌درکه (کوپرولو احمد پاشا) امریله آلمانجه‌دن مترجدر. برنسخه‌سی (کوپرولو) کتبخانه‌سنده واردر. مترجک (بلغراد) ده دیوان هایون ترجمانی اولدیغی اثرک مقدمه‌سنده مذکوردر. (اکری) فاتحی (سلطان محمد خان ثالث) دوری ارباب معارفندن (شریف) افندینک (احمد بن سهل بن بلخی) نک (مسالك الممالك) فی ترجمه ایتدیکی اثری‌ده جغرافیاه دائر یازیلان آثار عثمانیه‌مزدندر.

جغرافیاه دائر یازلمش آثارک بری‌ده (بارطین) قراسندن (اندز) قریه‌لی (ابراهیم حمدی) افندی نامنده بر ذاتک (۱۱۶۳) تاریخنده یازدیغی (اطلس) اسمنده اثری‌درکه اکثریتی اعتباریله (جهاننا) یه تقلیداً یازلمشدر. مؤلف (بارطین) منده‌سنده ائمه اثنی عشردن (امام زین‌العابدین) حضرتلرینه منتهی اولدیغی نقل ابدیورکه برمنداری بووجه‌لدر:

(ابراهیم حمدی بن سید بایرام بن سیدحسن بن سید سلیمان)

اثر، ساده برتورکه ایله یازلمش ایکی جلددر. بتخصیص وطنی وجوارینه دائر تفصیلات واردر. یاپیلا‌یلن تحقیقاته کوره بو اثرده مندرج (اندز) قریه‌سنک الیوم (نذیر اوغلو) دینیلن قریه اولدیغی آکلاشلیور.

خریطة و شكلى اولدينى كېي ايلك دفعه آچيلان مطبعه نك برنجى دفعه طبع ايلديكى جهاننامى ده
خریطة لريله برلكده طبعه موفقیت كوسترىشى عثمانلىلرك جدا معارفه قابىلىتلىرى اثبات ايلين
مواد مشكوره دندر .

هكمت بك (احمد حكمت بك)

مكتسبات علميه سيلاه معروف ارباب قلمدن بر ذات اولوب ترجمه حالى سبق ايدن
كلنبوى دامادى شكرى افنديك مخدوميدر ۱۳۳۸ تاريخنده ارتحال ايدهرك پدرى ياننه
دفن ايدلى آثار مطبوعهسى :

(۱) جغرافىاى عمرانى (ايلك دفعه يازيلان برادر)

(۲) قواعد معاملات تجاريه

تألیف و ترجمه طریق‌قلیلہ عصر اخیر عثمانلو جغرافیا منتسب‌بری طرفلرندن میدانه کتوریلن باشلیجه آثار :

اسامی آثار	اسامی مؤلفین	عدد
قاموس الاعلام	شمس‌الدین سامی بك	۱
جغرافیای عمومی	سلیمان شوکت پاشا	۲
جغرافیای عمومی	عبدالرحمن شرف افندی	۳
جغرافیای عمومی	حسنی بك	۴
جغرافیای عمومی	جمال بك	۵
جغرافیای عمومی	علی توفیق بك	۶
جغرافیای عثمانی	علی توفیق بك	۷
مفصل جغرافیای عثمانی	علی صائب افندی	۸
ممالك عثمانیه جغرافیاسی	شوکت بك	۹
خریطه‌لی جغرافیای عثمانی	نصیرالله افندی	۱۰
جغرافیای عثمانی	علی جواد بك	۱۱
فذلكه جغرافیای عمومی	علی جواد بك	۱۲
جغرافیای طبیعی و پولتیقی	فضلی نجیب بك	۱۳
جغرافیای طبیعی و پولتیقی	رفعت افندی	۱۴
جغرافیای عسکری	جمال بك	۱۵
جغرافیای صناعی و تجاری	حسن فهمی افندی	۱۶
آفریقا دلیل	محسن بك	۱۷
یکی آفریقا	عزت بك	۱۸
ژاپونیا	محمد ذکی بك	۱۹
ممالك عثمانیه نك تاریخ و جغرافیالغی	علی جواد بك	۲۰
ممالك عثمانیه نك زراعت جغرافیاسی	حسین بك	۲۱
جغرافیای عمرانی	حکمت بك	۲۲
جغرافیای زراعی و تجاری	حسن فهمی بك	۲۳

اسامی آثار	اسامی مؤلفین	عدد
جغرافیای عثمانی	جمال بك	۲۴
مدخل تاریخ و جغرافیا	احمد مدحت افندی	۲۵
جغرافیای حکمی	عمر صبحی بك	۲۶
جغرافیای کبیر	احمد حمدی افندی	۲۷
لغات تاریخی و جغرافیا	احمد رفعت افندی	۲۸
جزیره العرب	ایوب صبری پاشا	۲۹
ممالك عثمانیه نك مفصل جغرافیایی	عمر صبحی بك	۳۰
معلومات الكافیه فی احوال ممالك عثمانیه	جواد پاشا	۳۱
جغرافیای سوق الجیشی	وهبی بك	۳۲
جغرافیای عمومی	قائمقام کریدی ابراهیم ادهم بك	۳۳
ایستاتستیک و جغرافیای عمرانی	عبدالرحمن شرف افندی	۳۴
آفریقا سیاحتنامه سی	مصطفی حامی پاشا	۳۵
صحرای کبیر سیاحتنامه سی	صادق المؤید پاشا	۳۶
جغرافیای عمومی	جلال بك	۳۷
سیاحت ژورنالی	حالی بك	۳۸
هندستان و افغانستان سیاحتنامه سی	احمد حمدی افندی	۳۹
بره زلیلا سیاحتنامه سی	خواجه بكر افندی	۴۰
جغرافیای عثمانی	منمنلی زاده طاهر بك	۴۱
ایستاتستیک عمومی	رجائی بك	۴۲
عسکری ایستاتستیک جدولی	رشدی بك	۴۳
ایران جغرافیایی	محی الدین افندی	۴۴
مختصر ممالك عثمانیه جغرافیایی	علی توفیق بك	۴۵
چغرافیای عثمانی	علی صبحی بك	۴۶
رهب بحر احمر	جمال و توفیق افندیلر	۴۷
جغرافیای عمومی	احمد راغب بك	۴۸

اسای آثار	اسامی مؤلفین	عدد
سودان مصری	عمر کامل پاشا	۴۹
جغرافیای سیاحت عالم	خالد افندی	۵۰
جغرافیای سوق الجیشی	اسماعیل حقى بك	۵۱
جغرافیای تجاری	خسرو بك	۵۲
نمونه جغرافیای عمومی	شاكر افندی	۵۳
آوروپاده بر جولان	احمد مدحت افندی	۵۴
آوروپاده نه كوردم	احمد احسان بك	۵۵
خداوندكار ولايتنده بر هفته		
طرابلس غرب و بنغازی ايله صحرای	سياحت عمر صبحى بك	۵۶
كبير و سودان مراكنزى		۵۸
ژاپونیا سياحتنامه سى ترجمه سى	صفوت بك	۵۸
تسالياده بر جولان	سلیمان توفيق بك	۵۸
كوچوك جغرافيا	مظهر بك	۶۰
رهبر عمران	فريق احمد مختار پاشا	۶۱
سياحت		۶۲
استانبولدن آسیای شرقی به سياحت امين بك		۶۳
بروزلیا سياحت نامه سى	بغدادى عبدالرحمن افندی	۶۴
ابن بطوطه سياحتنامه سى ترجمه سى	نقصاندر	۶۵
مصور تركستان سياحتنامه سى		
ترجمه سى بحریه قول آغاسى احمد افندی		۶۶
زبدة الجغرافيا	حافظ عبداللطيف افندی	۶۷
مدخل جغرافيا	حسین رفقى بك	۶۸
عجائب عالم	احمد مدحت افندی	۶۹

اسامی آثار	اسامی مؤلفین	عدد
بر ساخته دوریشك سیاحتنامه‌سی		
ترجمه‌سی		۷۰
آمریقا حدودی سیاحتنامه‌سی		
ترجمه‌سی		۷۱
علاوه‌لی ملخص جغرافیا	بیکباشی عزت افندی	۷۲
آناطولی وروم ایلی به برکوچوك		
سیاحت	خلیل سالم بك	۷۳
مفصل جغرافیای عمومی	محی‌الدین افندی	۷۴
جغرافیا خواجه‌سی	ابراهیم جلال‌الدین افندی	۷۵
جغرافیا سوق‌الجیشی	احمد رفیق بك	۷۶
خداوندكار ولایتی جغرافیا		
واحوال عمومیه‌سی	آصف بك	۷۷
چین	علی مظفر بك	۷۸
قطبه طوغری سیاح (نانس)ك		
سیاحتنامه‌سی	علیه ماهره خانم	۷۹
نیل ساحلنده آلتی هفته سیاحت	احمد احسان بك	۸۰
ژه اوغرافیا معامی	عبدالحق مدحت بك	۸۱
بروسه‌یه سیاحت	ابن الجلال سزایی بك	۸۲
امید برونی سیاحتنامه‌سی	عمر لطفی افندی	۸۳
جغرافیای عمرانی	ابن الجواد افضل‌الدین بك	۸۴
نواصول خلاصه جغرافیا	عثمان واصف بك	۸۵
آسیای شرقیه سیاحت	کامی افندی	۸۶
آلپ طاغلر نده تماشا و ادوار اراض	یکشهرلی زاده خالد ایوب بك	۸۷
رهر دریا	بحر یه دن ذق بك	۸۸
مبادی فن جغرافیا	ارگان حربیه یوزباشیلر ندن	۸۹
	بحر سیاه و سفید بوغاز لریله	
	مرمره دکنرینك تعریفاتی	

اسامی آثار	اسامی مؤلفین	عدد
حلب طریقیه مراحل قسطنطنیه	فهمی افندی	۹۰
قره طاغ و اردوسی	ارکان حرب قول اغاسی محمد	۹۱
	صبحی بك	
آیدینه سیاحت	مدلیلی م. خیرالدین افندی	۹۲
طربزون سیاحتنامه سی		۹۳
آسیای عثمانیه برجولان	فریق احمد ختار پاشا	۹۴
اجال جغرافیا	حسنی بك	۹۵
جغرافیای عمومی	نوری بك	۹۶
جغرافیای جدید	احمد ختار افندی	۹۷
یکی ژاپونیا	محمد عارف بك	۹۸
رسمی نمونه جغرافیا	محمد رفیق بك	۹۹
ژاپونیا سیاحت	علی مظفر بك	۱۰۰
حبش سیاحتنامه سی	صادق انوید پاشا	۱۰۱
ایتالیا سیاحتنامه سی	رفعت محمد پاشا	۱۰۲
جغرافیای عثمانی	رمزی بك	۱۰۳
آقصای شرق حکومتلری :	خیره بولیلی جعفرزاده توفیق	۱۰۴
	افندی	
(ژاپونیا، قوره، مانچوری)		
تبت طاغلرند	مصطفی رفیق بك	۱۰۵
جغرافیای کبیر (عمومی)	سامی پاشا زاده عبدالحلیم بك	۱۰۶
كوچوك سیاحت جزؤلرندن		
(افغانستان)	احمد احسان بك	۱۰۷
كوچوك سیاحت جزؤلرندن		
(چینه سیاحت)	احمد احسان بك	۱۰۸
كوچوك سیاحت جزؤلرندن		
(بومبای شهری)	احمد احسان بك	۱۰۹

ترجمه در .

ترجمه در .

ترجمه در .

اسامی مؤلفین	اسامی آثار	عدد
	کوچوک سیاحت جزؤلرندن	
احمد احسان بك	(شيقاغو شهرى)	۱۱۰ ترجمه در .
احمد راسم بك	بروسه يه سياحت	۱۱۱
عارف بك	كورجى كويلرى	۱۱۲
احمد احسان بك	چين ده سياحت	۱۱۳ ترجمه در .
« «	سكسان كونده دور عالم	۱۱۴ «
« «	جنوبى آمريقادا اوچ روس	
« «	واوچ انكيزك سياحتلىرى	۱۱۵ «
« «	قپودان (هاتراسك) قطب شمالى به	
« «	سياحتى	۱۱۶ «
	خداوندكار ولايتنده بش هفته	
	سياحت	۱۱۷
عبدالعزيز افندى	چين ده دين ميين اسلام	۱۱۸
احمد احسان بك	آنتيل آطه لرينه سياحت	۱۱۹
حسن تحسين بك	چين ده اسلاميت	۱۲۰
بیره جكلى نامق اكرم افندى	ژاپونيا صولرنده	۱۲۱ ترجمه در .
سلانيكلى على صائب افندى	اصول جغرافياى صغير	۱۲۲
مصطفى رفيق بك	مناقب سياحين	۱۲۳ سكر جزؤدر .
احمد راسم بك	آسيا قوم ساللرنده	۱۲۴ ترجمه در .
محمد بن على	ترجمه رسالهء سودان	۱۲۵
كاظم بك	ويانه سياحتنامه سى	۱۲۶
جواد بك	المانيا	۱۲۷
«	فلمنك	۱۲۸
كاظم بك	مسقووا	۱۲۹
اركان حرب رأفت پاشا	ارض فلسطين	۱۳۰
سياح مهندس فائق بك	سياحتنامهء بحر محيط	۱۳۱ تأليفى ۱۲۸۳

اسامی آثار	اسامی مؤلفین	عدد
عروسة الدنيا	محمد کامل افندی	۱۳۲
یمن سیاحتنامه سی	عبدالسلام افندی	۱۳۳
مرآت استانبول	رائف بك	۱۳۴
مصور بلغارستان	راغب رفقی بك	۱۳۵
بویوك جغرافیا	درویش ضیا پاشا	۱۳۶
جغرافیای اقتصادی	برهان الدین بك	۱۳۷
سودان سیاحتنامه سی	محمد مهری بك	۱۳۸
مفصل جغرافیای عمومی	یوسف حفید بك	۱۳۹
خلاصه جغرافیای عمومی	عثمان زاده حسین و صاف بك	۱۴۰
بروسه دن قونییه سیاحت	محمد ضیا بك	۱۴۱
مصور مصر خاطراتی	خالد ضیاء الدین بك	۱۴۲
مفصل جغرافیای عمومی	رمزی بك	۱۴۳
سیاحه الكبری	قارچین زاده سلیمان شكري بك	۱۴۴
قره طاغ جغرافیای	احمد توفیق پاشا	۱۴۵
جغرافیای طبی - یانیه ولایتنه عائد	طیب مصطفی روحی افندی	۱۴۶
ممالك عثمانیه جغرافیای اقتصادی	صفوت بك	۱۴۷
سیاحتنامه ابن بطوطه ترجمه سی	داماد شریف پاشا	۱۴۸
استانبول و بوغاز ایچی	محمد ضیا بك	۱۴۹
مدخل تاریخ و جغرافیا	احمد مدحت افندی	۱۵۰
أدرنه رهناسی	دوقتور رفعت عثمان بك	۱۵۱
جوغرافیا ده ایلک آدیم	فائق صبری بك	۱۵۲
جوغرافیا قرائت لری	« «	۱۵۳
جوغرافیا تدریساتی	« «	۱۵۴
مرآت بروسه	حسن تائب افندی	۱۵۵
مصور هندستان سیاحتنامه سی	توفیق افندی	۱۵۶
جوغرافیا	عزیز بك	۱۵۷

اسامی آثار	اسامی مؤلفین	عدد
یمن و حیاتی	حسن قدری بك	۱۵۸
سیاحتلرم	علی سعاد بك	۱۵۹
مفصل ویکی جوغرافیای عمومی	مدوح سلیمان بك	۱۶۰
مرآت الین	زهدی بك	۱۶۱
قطب مصاحبه لری	جلال نوری بك	۱۶۲
قره طاغ	بحریه دن کامل افندی	۱۶۳
جوغرافیای تاریخی	جلال نوری بك	۱۶۴
ملك روم		
مفتاح یمن	مدوح پاشا	۱۶۵
آناطولی ده طنین	شریف بك	۱۶۶
وطن مقدس	بهرام منیر بك	۱۶۷
ممالك عثمانیه جوغرافیایی		
جوغرافیا درس لری	عبدالرحمن بك	۱۶۸
جوغرافیای عمومی	فضلی نجیب بك	۱۶۹
خریطه لی و مصور جوغرافیای	ابن التزهت جواد بك	۱۷۰
عمومی		۱۷۱

عثمانلی جوغرافیای اقتصادیسی فائق صبری بك

نتایج الافکار والمخبئات فی جزایر البحار والبلاد الآمنات (فارس آل عثمان فتح الله

قبطان) برطاقم خریطه لردن عبارتدر . بحریه موزه سنده

(یتدی)

مصحيحك سوزى :

شوجلدك طبعنه باشلاندينى زمان مؤلف محترم طاهر بك افندى راحتسىز ايدى ؛
حقوقىزه وحسن ظننه بناء فورمه لرك تصحيحىنى عبدعاجزه حواله، معارف وكالت جليله سى ده
قبول بيوردى . بناء عليه بوجلدك تصحيحاتى منحصرأ طرفدن ياپيلمشدر . ديكر ايكي
جلدك تصحيحاتنه قسماً اشتراك ايتشدم .

له الحمد بوكون كسب عافيت ايتش بولونيورلر . عافيتلرينك دوامنى، طول عمر ايله معمر
اولسنى ، بزه دها بويله برقاق جلد اثر يازمىنى جناب حقدن ديلىر واثرك طبعندن دولانى
وكالت جليله يه تشكرلر ايلرم .

دارالفنون عربى معلمى

كليلى معلم رفعت

تصحیحات

صحیفہ

(۱۲۳) نجی صحیفہ (۱۲۲) رقی قونولہ جق ، و (۱۲۲) نجی صحیفہ (۱۲۳)
رقی قونولہ جقدر .

صحیفہ

۱۲۸ سوکدن بشنجی سطرده کی ایکنجی کلہ (الوصول) اولہ جقدر
۱۶۴ دن سوکرہ کلن (۱۶۵) نجی صحیفہ نک رقی سہوآ (۶۶۵) اولشدر

فهرست

مورخین فصلی

صحیفه نومروسی	آ	صحیفه نومروسی
اولیا چلی ۱۵		
ابراهیم وحدی افندی ۱۶	آلهی منصور چلی ۴	
ابراهیم حسیب افندی ۱۷	آلی حسین افندی ۴	
احمد بن رجب ۱۷	آغا زاده عرفی محمود آغا ۵	
اسیری حسن افندی ۱۸	آگاه پاشا ۶	
اسماعیل ضیائی بك ۱۸		
ابراهیم متفرقه ۱۸	۱	
امنی محمد بك ۲۲	ادریس بتلیسی ۶	
انوری سعدالله افندی ۲۲	ابوالفضل محمد افندی ۸	
ادیب محمد امین افندی ۲۳	ایوبی ۹	
احمد وهبی افندی ۲۳	امام زاده احمد افندی ۱۰	
اسعد بك ۲۴	احمد بن ابراهیم توقادی ۱۰	
اسعد محمد افندی ۲۴	احمد بن یوسف قره مانی ۱۱	
ایوب صبری پاشا ۲۶	ابن محمد ادرنه وی ۱۱	
احمد بك خوجه زاده ۲۷	ابوبکر بك ۱۲	
ب	اسکندر بن ابراهیم ۱۲	
بغدادی اسماعیل پاشا ۲۸	ابراهیم ارضروی ۱۲	
بیاتی شیخ محمود افندی ۲۹	احمد افندی شارح المنار زاده ۱۳	
بختیار زاده حسین چلی ۲۹	احمد صائب بك ۱۴	

صحیفه نومروسی	صحیفه نومروسی
ج	بهجتی حسین افندی ۲۹
چلبی زاده اسماعیل عاصم افندی ۴۳	بایقوش زاده ۳۰
چشمی زاده مصطفی رشید افندی ۴۵	بهاءالدین احمد افندی ۳۰
ح	بکلی زاده محمود افندی ۳۱
حدیدی ۴۵	باهر عبدالرزاق افندی ۳۱
حسن بك زاده ۴۶	بادی احمد افندی ۳۱
حسین افندی بوسنه وی ۴۶	پ
حاجی علی افندی ۴۷	پجوی ابراهیم افندی ۳۲
حسن بن یوسف ۴۷	پرتو محمد افندی ۳۳
حسیب اسکداری ۴۷	ت
حسین رامز افندی ۴۸	تعلیق زاده محمد صبجی چلبی ۳۴
حافظ حسین افندی آیوانسرای ۴۸	توفیق افندی کلنبوی زاده ۳۴
حسن عزت افندی ۴۹	توفیق پاشا فاتحلی ۳۵
حلمی افندی ۴۹	ث
خ	ثنایی ۳۵
خسرو افندی ۵۰	ثریا پاشا ۳۵
خیالی زاده ابراهیم افندی ۵۰	ثریا محمد بك ۳۶
خیرالله افندی ۵۰	ج
د	جلال زاده قوجه نشانجی ۳۷
دولك زاده محمد بن علی ۵۱	جنابی ۳۹
درویش علی افندی ۵۱	جعفر عیانی بك ۴۱
درویش محمد ۵۲	جاوید احمد بك ۴۲
دفتری محمد پاشا ۵۲	جمال الدین افندی قارصلی زاده ۴۲
دایه زاده مصطفی افندی ۵۳	جواد پاشا ۴۳

نومروسی	صتیقه	نومروسی	صتیقه
۶۹	سایم محمد افندی	۵۳	ذهنی محمد افندی بربر زاده
۶۹	سلاحدار فندقلیلی محمد اغا	۵۴	روحی چلبی
۷۰	سعید محمد افندی قره خلیل زاده	۵۴	رازلی عبدالطیف افندی
۷۰	سری افندی	۵۵	راشد محمد افندی
۷۰	سایمان فائق افندی	۵۷	رحمی مصطفی افندی
	ش	۵۸	رضا افندی نقیب الاشراف
۶۴	شریف رشید پاشا	۵۸	رسمی احمد افندی
۶۶	شیخ الاسلام خوجه سعدالدین افندی	۵۹	رسمی مصطفی افندی
۷۱	شمس الدین قره مانی	۶۰	راشد محمد علی افندی
۷۱	شوقی یوسف افندی	۶۰	راشد احمد پاشا
۷۲	شرف خان بتلیسی	۶۱	رفعت احمد افندی یا غلقچی زاده
۷۲	شکریء بتلیسی	۶۲	رفعت احمد افندی بن اسماعیل
۷۲	شوقی افندی	۶۲	رائف بك
۷۳	شرف الدین کردی		ز
۷۳	شریف موسی افندی	۶۳	زنبیلی زاده جمال افندی
۷۴	شیخی محمد افندی	۶۳	زکریا زاده چلبی
۷۴	شیخ زاده محمد افندی	۶۴	زعیم میر محمد کاتب
۷۵	شفیق محمد افندی مصرف زاده		س
۷۵	شهری زاده محمد سعید افندی	۶۵	سپاهی زاده
۷۶	شمعدانی زاده سلیمان بك	۶۸	سلانیکلی مصطفی افندی
۷۶	شهری اسماعیل افندی	۶۸	سهنلی احمد بن همد
۷۷	شمعی محمد ملا		
۷۷	شوکت مصطفی پاشا		
۷۸	شمس الدین سامی بك		
۷۹	شکری بك قبودان		

نومروسی	صتیغه	نومروسی	صتیغه
۷۹	شا کر پاشا	۹۹	عبدالله اسکنداری رادوسی زاده
۸۰	صفای	۹۹	عفوی میر محمد
۸۰	صافی مصطفی افندی	۹۹	عبدالغفار قریمی
۸۰	صولاق زاده همدی چلبی	۱۰۰	عبدالرحمن اشرف افندی
۸۱	صبیحی عبداللطیف پاشا	۱۰۰	عبدالله افندی عیسی زاده
۸۱	صبیحی عمر بك	۱۰۱	علی عالی افندی
۸۲	صفوت بك	۱۰۱	عزیز سلیمان افندی
	ط	۱۰۲	عبدالله نائلی پاشا
۸۲	طورسون بك	۱۰۳	عبدالرزاق افندی
۸۳	طاهر بك	۱۰۳	عاكف محمد بك
۸۳	طاهر بك بوسنه لی	۱۰۳	عبدالله افندی
	ع	۱۰۴	عزیز علی افندی کریدی
۸۴	عاشق پاشا زاده	۱۰۵	علوی
۸۵	علی جوهری افندی	۱۰۵	عارف افندی
۸۵	عبدالرحمن افندی	۱۰۶	عبدالرزاق باهر پاشا
۸۵	عالی مصطفی افندی	۱۰۶	عبدی افندی
۸۶	عالی افندی	۱۰۶	عمر فائق افندی
۹۴	عاشق محمد بن حافظ عمر	۱۰۷	عزت محمد بك
۹۵	عطائی نوعی زاده	۱۰۷	عبدالعزیز افندی مکتوبی زاده
۹۶	عثمان افندی	۱۰۷	عابدین افندی
۹۷	علی بن محمد	۱۰۸	عطا بك طیار زاده
۹۷	عبدالرحمن مغنساوی	۱۰۹	عصمت افندی
۹۷	عبدالرحمن حبری افندی	۱۱۰	عاطف محمد افندی
۹۸	عبدالرحمن عیدی پاشا	۱۱۰	عطا بك
		۱۱۱	علی جواد بك
		۱۱۱	عارف بك
		۱۱۲	علی راضی بك

نومروسی	صنیفه	نومروسی	صنیفه
۱۱۲	غباری	۱۳۲	لطفی پاشا
۱۱۴	غالب سعید محمد پاشا	۱۳۴	لطیفی عبداللطیف افندی
۱۱۴	غالب بك	۱۳۵	لقمان بن سید حسین ارموی
	ف	۱۳۶	لطفی افندی وقعه نویس
۱۱۶	فاضل احمد پاشا		م
۱۱۶	فتح الله عارف افندی	۱۳۷	مصطفی بن یوسف الضریر المولوی
۱۱۷	فیضی سلیمان پاشا	۱۳۸	محمد افندی آق شمس الدین زاده
۱۱۷	فرائضجی زاده محمد سعید افندی	۱۳۸	محمد افندی توقادی
۱۱۸	فوزی محمد مظهر افندی	۱۳۹	مجدی چلبی
	ق	۱۳۹	محمد طاهر نجیبی
۱۱۸	قاضی حسین دیاربکری	۱۳۹	محمود شروانی
۱۱۹	قوچی بك	۱۴۰	مصطفی بن حسن شاه
۱۲۰	قره چلبی زاده	۱۴۰	محمد بن محمد الرومی
۱۲۱	قره باش زاده احمد افندی	۱۴۱	محمد افندی رمضان زاده
۱۲۲	قوشمانی عیدالله افندی	۱۴۱	محمد امین افندی آلای بکی زاده
	ك	۱۴۲	محمد بن حسین افندی
۱۱۳	کالی محمد چلبی	۱۴۲	محمد خلیفه
۱۲۳	کشفی محمد چلبی	۱۴۲	منجم باشی احمد افندی
۱۲۳	کال احمد دده	۱۴۴	منیب افندی
۱۲۲	کال	۱۴۴	مؤمن زاده
۱۲۴	کاتب چلبی	۱۴۵	محب عبدالرحیم افندی
۱۳۱	کسبی مصطفی افندی	۱۴۵	مصطفی افندی آماسیه وی
۱۳۲	کتبخدا سعید افندی	۱۴۵	ملک احمد بك

صحیفه نومروسی	صحیفه نومروسی
ی	مصطفی نوری پاشا ۱۴۶
یوسف بن موسی ۱۶۳	محسن محمد بك ۱۴۶
یحشی فقیه ۱۶۳	محمد منصور افندی ۱۴۷
یوسف بن عبداللطیف ۱۶۳	محمد بن یوسف الجركس ۱۴۸
یکرمی سکزر محمد افندی ۱۶۴	مراد بك ۱۴۸
یوسف میلهوی ۱۶۴	ن
یوسف بك ۱۶۴	نشری محمد افندی ۱۵۰
یایلا امامی ۱۶۵	نصوح افندی مطراچی ۱۵۰
تاریخ کتابلری :	نعیا ۱۵۱
۱۸۹-۱۶۶	نهادی ۱۵۲
سفارتنامه لر :	نظمی زاده ۱۵۲
۱۹۰-۱۸۹	نعمان افندی ۱۵۵
تراجم احوال :	نهالی ۱۵۵
۱۹۹-۱۹۱	نوری بك وقعه نویس ۱۵۶
اطبا فصلی :	نجیب مصطفی افندی ۱۵۷
آ	ندیم محمود بك ۱۵۷
آلتونجی زاده ۲۰۲	نوری بك یوزباشی ۱۵۸
ا	و
اسحاق بن مراد ۲۰۳	وجودی افندی ۱۵۸
اخى احمد چلبی ۲۰۳	وجهی حسن افندی ۱۵۹
احمد بن بالی فقیه ۲۰۳	واصف افندی وقعه نویس ۱۵۹
ابن شریف ۲۰۴	وحید پاشا کلیسی ۱۶۰
امیر چلبی ۲۰۴	ه
احمد بن ابراهیم اعرج ۲۰۴	هاشم افندی ۱۶۴
احمد ثانی ۲۰۵	

صحیفه نومروسی	صحیفه نومروسی
خ	امین احمد بك ۲۰۵
خیرالله بن ابراهیم ۲۱۶	اسماعیل پاشا ۲۰۵
خلقی حسین بك ۲۱۶	احمد علی پاشا ۲۰۶
خیرالدین پاشا ۲۱۶	ابراهیم بك بیطر ۲۰۶
د	ابراهیم لطفی پاشا ۲۰۶
دوائی ۲۱۷	۲۰۷-۲۰۸ طبقات الارض ومعادن کتابری
درویش سپاهی ۲۱۷	ابراهیم شوقی بك ۲۰۸
ر	احمد حلمی پاشا ۲۰۹
رضا افندی ۲۱۸	ب
ز	بکزاده محمد بن ابراهیم ۲۰۹
زین العابدین افندی ۲۱۸	بهجت افندی حکیم باشی ۲۰۹
س	ت
سید محمد افندی ۲۱۹	توفیق بك بیکباشی ۲۱۰
سلیمان افندی حیاتی زاده دامادی ۲۱۹	ج
سعید افندی ۲۱۹	جیخون احمد افندی ۲۱۰
ش	ح
شرف الدین صابونچی اوغلی ۲۲۰	حاجی پاشا ۲۱۱
شعبان شفائی افندی ۲۲۰	حسن افندی ۲۱۳
شانی زاده ۲۲۱	حافظ حسن افندی گوره كزاده ۲۱۳
شاكر پاشا ۲۲۳	حسین رمزی بك میرآلای ۲۱۴
شاكر ابراهیم بك ۲۲۳	مصطفی حامی پاشا ۲۱۵
شاكر پاشا ۲۲۴	حاجی حسین صبری بك ۲۱۵

نومروسی	صمیمه	نومروسی	صمیمه
۲۳۳	فضل زاده محمد چلبی	ص	
۲۳۳	فیضی اسمعد بك	۲۲۴	صالح بن نصرالله
۲۳۳	فؤاد بك قاضی زاده	۲۲۴	صالح افندی حكیم باشی
۲۳۴	وائق محمد بك	ط	
ق		۲۲۵	طلعتی چلبی
۲۳۴	قهوجی زاده احمد افندی	ع	
ك		۲۲۵	علی سیواسی
۲۳۴	كاتبزاده محمد رفیع افندی	۲۲۶	عناق
ل		۲۲۶	عیسی افندی
۲۳۵	لوحی زاده	۲۲۶	عبدالله کوتاهیوی
م		۲۲۶	عمر بن سنان
۲۳۵	محمود شروانی	۲۲۷	عمر شفائی
۲۳۵	مؤمن سینوبی	۲۲۸	علی افندی
۲۳۶	محمد بن لطف الله	۲۲۸	عبدالعزیز افندی
۲۳۶	محمد ادرنوی	۲۲۹	عزیز ادریس بك قریمی
۲۳۷	مصطفی افندی مترجم قانون	۲۳۰	علی رضا بك کیمیا کر
۲۳۷	مصطفی افندی طیب	۲۳۰	عادل بك بیطر
۲۳۷	محمد افندی	۲۳۱	عثمان نوری پاشا
۲۳۸	میر مصطفی	۲۳۱	علی پاشا حاجی
۲۳۸	منیر بك	۲۳۱	عونى بك
۲۳۸	مظهر پاشا	غ	
ن		۲۳۲	غرس الدین زاده
۲۳۹	ندائی	ف	
۲۳۹	نوح افندی	۲۳۲	فیضی مصطفی افندی

صحیفه نومروسی	صحیفه نومروسی
ب	نصرت ابوبکر افندی ۲۴۰
بدرالدین ماردینی ۲۵۶	نوری بك برکوی زاده ۲۴۰
بدرالدین استانبولی ۲۵۷	و
بهاءالدین پاشا ۲۵۷	وسیم عباس افندی ۲۴۲
پ	وحید ابراهیم بك ۲۴۳
پیر محمود صدق افندی ۲۵۷	ه
ت	هزارفن حسین افندی ۲۴۳
توحید افندی ۲۵۸	۲۴۸-۲۴۵ طب کتابلری
توفیق پاشا ویدینلی ۲۵۸	۲۵۱-۲۴۹ سر طیبیلر جدولی
ث	ریاضیون فصلی
ثاقب محمد افندی ۲۵۹	آ
چ	آماجه جاحی ۲۵۲
چیناری اسماعیل افندی ۲۵۹	آکاه پاشا ۲۵۲
ح	ا
حسین بن حسن قونوی ۲۶۰	افه زاده ۲۵۲
حسین حسنی افندی ۲۶۰	ابراهیم زاده ۲۵۳
حاجی محمود افندی ۲۶۱	ابراهیم بن محمد ۲۵۳
حسین زرقی افندی ۲۶۱	اسماعیل آمدی ۲۵۳
حسین افندی مصدیه جی زاده ۲۶۲	ابراهیم بك ۲۵۳
حاجی حسین زرقی پاشا ۲۶۲	اسحاق افندی خوجه ۲۵۴
حاجی محمد آغا ۲۶۳	اشرف بك ۲۵۵
حسن فؤاد پاشا ۲۶۳	ابراهیم افندی جبرجی ۲۵۶

صحیفه نومروسی	صحیفه نومروسی
سید مصطفی	خ
۲۷۴	خلیل فائض افندی
سید علی پاشا	۲۶۴
۲۷۵	خیری بك
سلیم پاشا	۲۶۶
۲۷۵	خضر خلیفه
سعید پاشا	۲۶۶
۲۷۵	د
سلیمان سودی افندی	درویش حسام مولوی
۲۷۶	۲۶۷
سعید بك	دری سلیمان افندی
۲۷۶	۲۶۷
ش	دانش بك
شعبان بن حسین	۲۶۷
۲۷۶	درویش محمد امین پاشا
شوقی پاشا روسجقلی	۲۶۹
۲۷۷	ر
شرف‌الدین پاشا	راسخ بك
۲۷۷	۲۶۸
شکری پاشا لوا	رفعت پاشا
۲۷۷	۲۶۸
شکری پاشا احمد شکری پاشا	راغ پاشا
۲۷۸	۲۶۹
ص	ز
صدقی مصطفی افندی	زکی مصطفی افندی
۲۷۸	۲۷۰
صالح ذکی بك	س
۲۷۹	سیدی علی رئیس
صفوت پاشا	۲۷۰
۲۸۱	سعدی بن خلیل
ض	۲۷۲
ضیا پاشا	سویله مز زاده
۲۸۲	۲۷۲
ط	سعید افندی موقت
طاهر پاشا	۲۷۲
۲۷۸	سعدالله عزت افندی
طاهر افندی منجم باشی	۲۱۲
۲۸۲	سکودلو سلیمان رشدی افندی
طیار افندی	۲۷۳
۲۸۳	سلیمان مقامی افندی
ع	۲۷۴
علی بن هبة الله	
۲۸۳	

صحیفه نومروسی	صحیفه نومروسی
م	علی بن ولی ۲۸۴
محمد افندی ۲۹۷	علی بك جن علی ۲۸۴
میرم چلی ۲۹۸	عبدالله شکری ۲۸۵
مختار پاشا هازی ۲۹۹	عبدالرحیم مرعشی ۲۸۵
مصطفی بن علی موقت ۳۰۰	عین علی افندی ۲۸۶
محمد بن کاتب سنان موقت ۳۰۱	علی بن احمد ۲۸۷
محمد چلی منجم باشی ۳۰۱	عثمان افندی موقت ۲۸۷
مصطفی بن یوسف ۳۰۲	علی افندی حافظ ۲۸۷
مصطفی بن محمد افندی ۳۰۲	علی نظیف افندی ۲۸۷
محمد بن شیخ علی الحمیدی ۳۰۲	عاطف افندی قویوجاقی ۲۸۸
ملا محمد چلی ۳۰۲	عزت بك ۲۸۸
محمد بن سلیمان ۳۰۳	عثمان صاحب افندی ۲۸۸
محمد بن خسرو ۳۰۳	ف
محمد امین بن عثمان ۳۰۳	فرید بك ۲۸۹
محمد منشی بك ۳۰۴	فیضی افندی مهندس ۲۹۰
محمود مسعود پاشا ۳۰۴	فوسفور مصطفی صدق پاشا ۲۳۰
مصطفی عاصم بك ۳۰۵	ق
ن	قاضی زاده ۲۹۱
نصوح بن عبدالله مطراچی ۳۰۵	قیرلانغچ زاده ۲۹۲
نائلی احمد بن مصطفی ۳۰۶	ك
نوری پاشا طاشچی زاده ۳۰۶	کاتب زاده مصطفی ۲۹۲
و	کلنبوی اسماعیل افندی ۲۹۳
وحدت پاشا ۳۱۷	کدوسی سلیمان مراد افندی ۲۹۷

صحیفه نومرو	صحیفه نومروسی	ی	صحیفه نومروسی
۲۶۴	۳۰۷	یازیحی صلاح الدین	علم ازهار ۳۱۲
۲۶۶	۳۰۹	یوسف بن کل بروسهوی	جغرافیون فصلی ۳۱۳
۲۶۶	۳۱۰	یوسف بن محمد کاتب مشاهره	نجیب عاصم بکک بر مقاله ۳۱۸
	۳۱۰	یحیی بن نوح الوانی	حکمت بک ۳۱۹-۳۲۶
	۳۱۰	اسکی عثمانلی معمارلری	جغرافیا کتابلری
۲۶۷	۳۱۱	علم موسیقی به دائر اثر لر	یتدی
۲۶۷			
۲۶۷			
۲۶۹			
۲۶۸			
۲۶۸			
۲۶۹			
۲۷۰			
۲۷۰			
۲۷۲			
۲۷۲			
۲۷۲			
۲۷۲			
۲۷۲			
۲۷۳			
۲۷۴			